

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ
7-ASIS AUDITO DEPARTAMENTAS**

**EŽŪOGF GARANTIJŲ SKYRIAUS
2006 M. IŠLAIDŲ ATASKAITŲ PATVIRTINIMO
VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA**

2007 m. vasario 7 d. Nr. FA-1070-1-1

Turinys

1.	SANTRAUKA	6
1.1	ĮVADAS	6
1.2	NUSTATYTŲ PASTEBĖJIMŲ IR IŠIMČIŲ POBŪDIS	7
1.3	SVARBŪS PASTEBĖJIMAI.....	7
1.4	VIDUTINĖS IR NEDIDELĖS SVARBOS PASTEBĖJIMAI BEI IŠIMTYS	8
1.5	KLAIDŲ ĮVERTINIMAS	8
1.6	IŠVADOS PAGAL KOMISIJOS REGLAMENTĄ NR. 1663/95	9
1.7	ATITIKIMAS KOMISIJOS GAIRĖMS.....	10
1.8	KITI KLAUSIMAI	10
2.	AUDITO ATLIKIMAS.....	11
2.1	BENDROJI INFORMACIJA.....	11
2.2	BENDRAS REIKŠMINGUMO IR PATIKIMUMO LYGIAI	12
2.3	AUDITO METODAI	12
2.4	PARAMOS SCHEMŲ (IŠLAIDŲ) TESTAVIMAS.....	13
2.5	ATRANKA.....	14
	2.5.1 Pavyzdžių detaliai išlaidų testavimui atranka	15
	2.5.2 Pavyzdžių detaliai debitorių testavimui atranka	18
	2.5.3 Pavyzdžių atranka kontrolės testavimui	19
2.6	METODAI, TAIKYTI IS SAUGUMO VERTINIMUI	19
2.7	METODAI, TAIKYTI VIDAUS AUDITO FUNKCIJOS VERTINIMUI	19
2.8	ATITIKIMO AKREDITAVIMO KRITERIJAMS PERŽVALGA.....	19
2.9	METODAI, TAIKYTI APSKAITOS IR MOKĖJIMO PROCEDŪRŲ VERTINIMUI.....	20
2.10	METINIŲ IŠLAIDŲ ATASKAITŲ SUTIKRINIMAI	20
3.	MĖNESINIŲ IR METINIŲ ATASKAITŲ SUTIKRINIMAS.....	21
3.1	SANTRAUKA	21
3.2	PERIODINIŲ IR METINIŲ IŠLAIDŲ ATASKAITŲ SUTIKRINIMAS.....	21
	3.2.1 Sutikrinimas tarp 2006 m. spalio mėn. mėnesinės ir Metinės 104 lentelės	21
	3.2.2 Sutikrinimas tarp Ketvirtinės ir Metinės KPP išlaidų ataskaitos	23
3.3	METINIŲ IŠLAIDŲ ATASKAITŲ SUTIKRINIMAS SU APSKAITOS SISTEMA	24
	3.3.1 Metinės 104 lentelės sutikrinimas su apskaitos sistema	24
	3.3.2 Metinės KPP išlaidų ataskaitos sutikrinimas su apskaitos sistema.....	25
	3.3.3 Metinių Debitorių lentelių sutikrinimas su apskaitos sistema.....	26
	3.3.4 Sutikrinimas tarp Metinių E-Faudit lentelių ir Metinės 104 lentelės	27
3.4	X LENTELIŲ IR METINIŲ IŠLAIDŲ ATASKAITŲ SUTIKRINIMAS (INFORMACIJOS PRIEINAMUMAS KOMPIUTERINIU PAVIDALU).....	28
	3.4.1 X lentelės ir Metinės 104 lentelės ataskaitos sutikrinimas	28
	3.4.2 X lentelės ir Metinės KPP išlaidų ataskaitos sutikrinimas.....	30
4.	NACIONALINĖS MOKĖJIMO AGENTŪROS ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA	31
4.1	NACIONALINĖ MOKĖJIMO AGENTŪRA	31
4.2	TERITORINIAI SKYRIAI	32
4.3	PERDUOTOS FUNKCIJOS.....	32
	4.3.1 Bendroji informacija	32
	4.3.2 Agentūros veikla perduotų funkcijų srityje 2006 m.	33
	4.3.3 Atliktas darbas.....	35

4.4	VIDAUS AUDITO DEPARTAMENTAS.....	35
	4.4.1 Atliktas darbas.....	35
	4.4.2 Bendra informacija	36
	4.4.3 2006 m. veiklos planas ir VAD atliktas darbas	37
	4.4.4 Kita su VAD susijusi informacija	38
5.	PARAMOS SCHEMŲ DETALIAUS TESTAVIMO REZULTATAI	40
5.1	PASTEBĖJIMAI, SUSIJĘ SU PARAMOS UŽ PLOTĄ SCHEMOMIS	40
5.2	KAIMO PLĖTROS PRIEMONĖS	45
	5.2.1 Mažiau palankios ūkininkauti vietovės.....	48
	5.2.2 Agrarinė aplinkosauga.....	49
	5.2.3 Ankstyvas pasitraukimas	51
	5.2.4 Apželdinimas mišku.....	54
	5.2.5 Parama ES standartams vykdyti.....	55
	5.2.6 Techninė parama.....	57
	5.2.7 Kitos priemonės (SAPARD).....	58
5.3	GRAŽINAMOSIOS IŠMOKOS UŽ EKSPORTĄ	58
5.4	INTERVENCINIŲ ATSARGŲ PIRKIMAS, SAUGOJIMAS IR PARDAVIMAS	60
5.5	MAISTO IŠ INTERVENCINIŲ ATSARGŲ TIEKIMAS LABIAUSIAI NEPASITURINTIEMS ASMENIMS (MIATLNA).....	63
5.6	ŽEMĖS ŪKIO PRODUKTŲ EKSPORTO SKATINIMAS Į TREČIĄSIAS ŠALIS.....	65
5.7	PIENO GAMYBOS KVOTOS	65
5.8	PIENAS VAIKAMS	69
5.9	SAUSŲ PAŠARŲ GAMYBOS KVOTOS	69
5.10	BULVIŲ KRAKMOLO GAMYBOS KVOTOS.....	70
6.	ATITIKIMO AKREDITAVIMO KRITERIJAMS PERŽVALGA	71
6.1	BENDRA INFORMACIJA	71
6.2	NACIONALINĖS MOKĖJIMO AGENTŪROS AKREDITACIJA IR JOS PRIEŽIŪRA.....	71
6.3	ATITIKIMO AKREDITAVIMO KRITERIJAMS PER 2006 M. PERŽVALGA	72
	6.3.1 Organizacinė struktūra.....	72
	6.3.2 Pareigų atskyrimas.....	72
	6.3.3 Rašytinės procedūros	72
	6.3.4 Perduotos funkcijos.....	72
	6.3.5 EŽŪOGF priskirtinų sumų leidimų išdavimas	73
	6.3.6 Patikrinimai prieš mokėjimus.....	73
	6.3.7 Mokėjimo procedūros.....	73
	6.3.8 Apskaita.....	73
	6.3.9 IS saugumas	74
	6.3.10 Kontrolės sistemos įdiegimas	75
	6.3.11 Vidaus audito tarnyba	75
6.4	IŠVADOS.....	75
7.	BENDRIJOS FINANSINIŲ INTERESŲ APSAUGA.....	76
7.1	AVANSAI IR GARANTIJOS (UŽSTATAI)	76
	7.1.1 Atliktas darbas.....	76
	7.1.2 Agentūros taikomų procedūrų trumpas aprašymas	76
	7.1.3 Pastebėjimai	77
	7.1.4 Išvados.....	78
7.2	DEBITORIAI, PAŽEIDIMAI BEI 20 PROC. PREMIJA.....	78
	7.2.1 Atliktas darbas.....	78

7.2.2	Agentūros taikomų procedūrų trumpas aprašymas.....	79
7.2.3	Pastebėjimai.....	79
7.2.4	Išvados.....	82
7.3	INTERVENCINĖS ATSARGOS.....	82
7.3.1	Atliktas darbas.....	82
7.3.2	RRA taikomų procedūrų trumpas aprašymas.....	83
7.3.3	Išvados.....	83
7.4	TIKRINIMŲ KOORDINAVIMO IR PRIEŽIŪROS SKYRIUS (R. 4045/89).....	84
7.4.1	Bendra informacija.....	84
7.4.2	Atliktas darbas.....	84
7.4.3	Pastebėjimai.....	84
7.4.4	Išvados.....	84
8.	INFORMACINIŲ SISTEMŲ SAUGUMAS.....	85
8.1	ĮVADAS.....	85
8.2	ATITIKTIES PATVIRTINIMAS PAGAL PASIRINKTO STANDARTO TAIKYMO SRITĮ.....	87
8.2.1	Saugumo rizikų įvertinimas.....	87
8.2.2	Saugumo politika.....	87
8.2.3	Organizacinės saugumo priemonės.....	88
8.2.4	Turto klasifikavimas ir priežiūra.....	89
8.2.5	Personalo saugumas.....	90
8.2.6	Fizinis ir aplinkos saugumas.....	90
8.2.7	Ryšių ir darbo procedūrų valdymas.....	91
8.2.8	Prieigos priežiūra.....	92
8.2.9	Sistemų projektavimas ir priežiūra.....	92
8.2.10	Veiklos nepertraukiamumo valdymas.....	93
8.2.11	Atitiktis.....	93
8.3	GEBOS BRANDOS NUSTATYMAS.....	94
9.	REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PERŽIŪRA.....	95
9.1	2004 M. PATVIRTINIMO AUDITO METU PATEIKTŲ REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PERŽIŪRA.....	95
9.2	2005 M. PATVIRTINIMO AUDITO METU PATEIKTŲ REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PERŽIŪRA.....	98
9.3	ŽŪM INICIATYVA ATLIKTŲ IŠORĖS AUDITŲ METU PATEIKTŲ REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PERŽIŪRA 109	
9.3.1	Ataskaita dėl NMA pasirengimo įgyvendinti EŽŪOGF GS priemonę „Parama vaisių ir daržovių organizacijoms ir preliminariai pripažintoms gamintojų grupėms“ (UAB “PricewaterhouseCoopers”).....	109
9.3.2	Galutinė ataskaita. Žemės Ūkio Informacijos ir Kaimo Verslo Centras. UAB "Deloitte Lietuva", 2006-07-31 Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016. (UAB “Deloitte Lietuva”).....	114
9.4	ES INSTITUCIJŲ AUDITO MISIJŲ METU PATEIKTŲ REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PERŽIŪRA.....	137
9.4.1	Audito misija „EŽŪOGF mokėjimo agentūros akreditacija Lietuvoje“ (EK DG Agri J.5 skyrius, 2005 m. rugsėjo 26-30 d.).....	137
9.4.2	Audito misija „EŽŪOGF GS sąskaitų patikrinimas ir patvirtinimas - Eksporto grąžinamosios išmokos už cukraus produkciją“ (EK DG Agri J.2 skyrius, 2006 m. birželio 19-23 d.).....	138
10.	PRIEDAI.....	140
	PRIEDAS NR. 1. NAUDOJAMŲ SUTRUMPINIMŲ SĄRAŠAS.....	140
	PRIEDAS NR. 2. KLaidų vertinimas.....	143
	PRIEDAS NR. 3. INFORMACIJA APIE AUDITO GRUPĖS NARIUS.....	146
	PRIEDAS NR. 4. 2006 M. PATVIRTINIMO AUDITO METU PATEIKTI PASTEBĖJIMAI, REKOMENDACIJOS IR AGENTŪROS VEIKSMAI / KOMENTARAI.....	148
	PRIEDAS NR. 5. AGENTŪROS ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA.....	188

PRIEDAS NR. 6 IŠORĖS AUDITORIŲ ATLIKTI AUDITAI BEI TEIKTOS REKOMENDACIJOS 2006 GS FINANSINIAIS METAIS.....	189
PRIEDAS NR. 7. VIDAUS AUDITORIŲ GS SRITYJE ATLIKTI AUDITAI PER 2006 GS FINANSINIUS METUS.....	191

1. SANTRAUKA

1.1 ĮVADAS

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. liepos 1 d. nutarimu¹ Nr. IX-1667 „Dėl pavedimo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti Europos Sąjungos finansinės paramos auditus“ ir Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės (toliau tekste Valstybės kontrolė) Finansinio audito 7-ojo departamento direktoriaus 2006 m. kovo 15 d. pavedimu Nr. 1070-1 mes atlikome Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos (toliau tekste Agentūra) auditą, kaip tai numatyta Europos Komisijos (toliau tekste EK) reglamente Nr. 1663/95. Šis auditas apėmė Agentūros veiklą, susijusią su Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo (toliau tekste EŽŪOGF) Garantijų skyriumi (toliau tekste GS), per finansinius metus, kurie prasidėjo 2005 m. spalio 16 d. ir baigėsi 2006 m. spalio 15 d. (toliau tekste 2006 GS finansiniai metai). Auditas atliktas vadovaujantis Tarptautiniais audito standartais (toliau tekste TAS) ir apėmė toliau pateikiamų klausimų vertinimą, kaip numatyta R. 1663/95 3 str. 3 dalyje:

- ar mokėjimo agentūros vidaus kontrolės procedūros, ypač susijusios su akreditavimo kriterijais, suteikia pakankamai garantijų, kad EŽŪOGF GS priskaičiuojamos operacijos atitinka Bendrijos taisykles, ir kokie pasiūlymai buvo padaryti sistemoms gerinti;
- ar metinės EŽŪOGF GS priskaičiuotų išlaidų sąskaitos ir ataskaitos bei finansinių poreikių sąmatos atitinka mokėjimo agentūros buhalterinės apskaitos knygas ir įrašus;
- ar išlaidų ir intervencinių operacijų ataskaitos teisingai, pilnai ir tiksliai atspindi visus duomenis apie EŽŪOGF GS priskirtas operacijas;
- ar Bendrijos finansiniai interesai dėl sumokėtų avansų, gautų garantijų, intervencinių atsargų ir surinktinių sumų yra tinkamai apsaugoti;
- ar mokėjimo agentūrai pateikti siūlymai dėl sistemų tobulinimo buvo įgyvendinti.

Mes taip pat turėjome pareikšti nuomonę apie tai, ar metinių išlaidų ataskaitos už 2006 GS finansinius metus teisingai, išsamiai ir tiksliai atspindi EŽŪOGF GS priskiriamas išlaidas. Ši nuomonė reiškiamą atskirai pateiktoje Audito pažymoje. Laikantis R. 1663/95 3 str. 1 dalies nuostatų Audito pažymoje yra patvirtinama, ar mokėjimai atitinka Bendrijos taisykles įvertinus tai, kad Agentūroje sukurtos ir veikiančios administracinės struktūros užtikrino, jog prieš atliekant mokėjimą buvo atliktas patikrinimas dėl atitikimo Bendrijos taisyklėms.

Atsižvelgdami į R. 1663/95 3 str. 1 d. (su paskutiniais pakeitimais Reglamentu Nr. 465/2005) mes taip pat atlikome pakankamos apimties audito darbą, susijusį su Agentūros taikomomis informacinių sistemų (toliau tekste IS) saugumo priemonėmis. Mūsų pastabos (išimtys) ir laikinosios išvados apie taikomas IS saugumo priemones pateiktos Ataskaitos 8 dalyje.

Auditą atlikome pagal R. 1663/95 reikalavimus, Europos Komisijos patvirtinimo auditui taikomas gaires (toliau tekste EK gairės) ir nurodymus, Tarptautinius audito standartus ir Valstybinio audito reikalavimus. Šios ataskaitos forma yra tokia, kokios reikalauja EK gairės.

Joje pateikiamos pagrindinės vidaus kontrolės priemonės, vertintos pagal paramos schemas ir funkcijas: procedūros, užtikrinančios Europos Bendrijų taisyklių laikymąsi ir finansinių interesų apsaugą; pateikiamos atitinkamos rekomendacijos.

Ši Ataskaita parengta remiantis mūsų atliktu darbu, kurį pradėjome 2006 m. kovo 15 d., gavę pavedimą audituoti Agentūros veiklą per 2006 GS finansinius metus. Rengiant ataskaitą, buvo susipažinta su 2006 metais Agentūros bei Žemės ūkio ministerijos Vidaus audito departamentų ir nepri-

¹ Šiuo nutarimu LR Valstybės kontrolei buvo pavesta atlikti EŽŪOGF GS metinius patvirtinimo auditus ir teikti jų ataskaitas bei išvadas, t.y. Valstybės kontrolė paskirta Patvirtinančiąja institucija.

klausomų auditorių parengtomis audito ataskaitomis. Peržiūrėtų vidaus ir išorės audito ataskaitų detalės yra pateikiamos Ataskaitos 4, 8 ir 9 dalyse.

Šios Ataskaitos priede yra pateikiamas ataskaitoje naudojamų sutrumpinimų sąrašas (Priedas Nr. 1).

1.2 NUSTATYTŲ PASTEBĖJIMŲ IR IŠIMČIŲ POBŪDIS

Audito ataskaitoje pateikiame įvairius pastebėjimus, kurie susikirstyti pagal svarbumo lygį. Šis suskirstymas atitinka EK nurodymus, susijusius su R. 1663/95 nuostatomis.

Išskyrėme šias pastebėjimų kategorijas:

- svarbūs pastebėjimai – dalykai, į kuriuos dėmesį nedelsdama turi atkreipti aukščiausio lygio Agentūros vadovybė;
- vidutinės svarbos pastebėjimai – reikšmingi dalykai, susiję su Agentūros vidaus kontrolės sistema, į kuriuos nedelsiant turėtų būti atkreiptas atitinkamo lygio vadovų dėmesys;
- nedidelės svarbos pastebėjimai – dalykai, kuriuos reikia spręsti, siekiant užtikrinti visišką vidaus kontrolės sistemos atitiktį akreditavimo kriterijams, išdėstytiems R. 1663/95 priede.

Taip pat šioje ataskaitoje pateikėme ir Agentūros IS saugumo vertinimą pagal Agentūros pasirinktą tarptautiniu lygiu pripažintą saugumo standartą. Audito metu naudotos:

- išimtys, dėl kurių, mūsų nuomone, EŽŪOGF patyrė didelę riziką – gali turėti tiesioginės įtakos priimant finansinius sprendimus, todėl į jas nedelsiant turėtų būti atkreiptas atitinkamo lygio vadovų dėmesys;
- išimtys, dėl kurių, mūsų nuomone, EŽŪOGF patyrė vidutinę riziką – dalykai, susiję su Agentūros vidaus kontrolės sistema, į kuriuos nedelsiant turėtų būti atkreiptas atitinkamo lygio vadovų dėmesys;
- išimtys, dėl kurių, mūsų nuomone, EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką – gali turėti tik netiesioginę ir nežymią įtaką priimant finansinius sprendimus, todėl jas reikia šalinti, siekiant užtikrinti visišką vidaus kontrolės sistemos atitiktį akreditavimo kriterijams.

1.3 SVARBŪS PASTEBĖJIMAI

Audito metu mes nustatėme šiuos svarbius pastebėjimus:

- Neužtikrinamas R. 817/2004 72 str. 1 dalies reikalavimo, kad bet koks naudos gavėjas, pateikęs klaidingą deklaraciją dėl didelio nerūpestingumo, išbraukiamas iš visų kaimo plėtros priemonių pagal atitinkamą R. 1257/1999 skyrių einamiesiems metams, įgyvendinimas (žr. (23) pastebėjimą);
- Kaimo plėtros priemonių „Agrarinė aplinkosauga“ bei „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės“ administravimo taisyklėse neregamentuota pasėlių grupės sąvoka. Agentūra, neturėdama teisinio pagrindo ir pažeisdama R. 817/2004 70 straipsnio nuostatas, mokėjimo prašymams pagal KPP priemonę „Agrarinė aplinkosauga“ nepagrįstai pritaikė 518 458 Lt² sankcijų ir atitinkamai nepritaikė neapibrėžto masto sankcijų pagal pasėlių grupes (žr. (24) pastebėjimą);
- Agentūra, administruodama priemonę „Agrarinė aplinkosauga“ leidžia paramos gavėjams keisti paraiškų, kasmetinių prašymų bei mokėjimo prašymų duomenis po jų informavimo apie nustatytus neatitikimus ir tokiu būdu, nepagrįstai vadovaudamasi R. 796/2004 68 str. 2 dalimi, nepritaikė reikiamų sankcijų (žr. (25) pastebėjimą);

² Agentūros pateiktais KPPAIS duomenimis. ES dalis – 414 766 Lt, Lt dalis - 103 692 Lt.

- Administruojant 2005 m. mokėjimo prašymus pagal priemonę „Agrarinė aplinkosauga“ visos privalomosios patikros buvo atliktos per laikotarpį nuo 2005 m. lapkričio mėnesio iki 2006 m. gegužės mėnesio. Vadovaujantis Komisijos darbo dokumentais patikrinimai vietoje tampa visiškai neveiksmingi nuo tada, kai ūkininkas pradeda ruošti žemę naujam derliui (žr. (38) pastebėjimą);
- Agentūra, nesilaikydama KPP 1 priedo 1.5 dalies nuostatų, išmoka neteisingą paramos sumą pareiškėjams tada, kai planuojama gauti pensija skiriasi nuo faktiškai gautos per metus pensijos (žr. (47) pastebėjimą);
- Agentūros vykdomo sutikrinimo metu Gyvulių registre esantys duomenys galimai neatitinka tikrovės, todėl neužtikrinamas tinkamas administracinių sutikrinimų (apimančių ir kryžminių sutikrinimus), numatytų R. 796/2004 24 str., R.817/2004 68 str. bei KPP 12.1.1 dalyje, atlikimas (žr. (48) pastebėjimą);
- Vidaus kontrolės sistema, kurioje administruojama priemonė „Techninė parama“ atitinka ne visus akreditavimo kriterijus, numatytus R. 1663/95. (žr. (79) pastebėjimą).

1.4 VIDUTINĖS IR NEDIDELĖS SVARBOS PASTEBĖJIMAI BEI IŠIMTYS

Vidutinės ir nedidelės svarbos pastebėjimų bei išimčių detalės nėra pateikiamos šioje santraukoje, tačiau yra išdėstytos Ataskaitos 5-8 dalyse. Rekomendacijos, susijusios su suformuluotais vidutinės ir nedidelės svarbos pastebėjimais bei išimtimis, pateikiamos prie kiekvieno pastebėjimo / išimties atitinkamose Ataskaitos dalyse, o jų santrauka – Ataskaitos prieduose (Priedas Nr. 4).

1.5 KLADŲ ĮVERTINIMAS

Vadovaujantis EK gairėmis patvirtinimo auditui, 2006 m. EŽŪOGF GS metinių išlaidų ataskaitų patvirtinimo auditui taikytinas reikšmingumo lygis (maksimaliai priimtina klaidų suma) yra 1 proc. teigiamų išlaidų:

- Maksimali priimtinių klaidų suma 104 lentelėje yra 5.823.427 Lt.
- Maksimali priimtinių klaidų suma KPP išlaidų ataskaitoje yra 4.878.493 Lt.

Atlikę kontrolės ir detalius testus, mes nustatėme sisteminių, atsitiktinių bei neapibrėžto masto finansinių klaidų (Lentelė Nr. 1). Dalį audito metu nustatytų klaidų Agentūra ištaisė. Plačiau nustatytų klaidų vertinimas pateikiamas ataskaitos priede (Priedas Nr. 2). Atskirose visumose nustatytų klaidų vertinimui naudojome toms visumoms taikytus reikšmingumus (1 proc. teigiamų išlaidų, Lentelė Nr. 6)

Patvirtinimo audito metu buvo nustatytos ir formalios klaidos, kurios neturėjo įtakos finansinių ataskaitų teisingumui, o buvo susijusios su neatitikimu Bendrijos taisyklėms ir vidaus kontrolės procedūrų neefektyviu veikimu (žr. Ataskaitos 5-7 dalyse pateikiamus pastebėjimus).

Lentelė Nr. 1. Audito metu nustatytos klaidos

Populiacija	Pastebėjimo Nr.	Deklaruota suma, Lt	Audito metu nustatyta suma, Lt	Klaida, Lt	Rūšis	Tipas	Agentūros veiksmas
1	5	6	7	8 = 6-7	9	10	11
T104	(177)			52.300	Sisteminė		Korekcija 2006 finansiniai metais
T5	(181)			10.109	Sisteminė		
KPP	(47)	N/D	N/D	N/D	Sisteminė	Permoka	
T104	(3)			3.128	Sisteminė	Permoka	
KPP	(3)			360	Sisteminė	Permoka	
KPP	(3)			1.077	Sisteminė	Permoka	
T104	(5)	335.879	337.401	-1.522	Atsitiktinė	Nepriemoka	
KPP	(85)	303.516	303.340	176	Atsitiktinė	Permoka	Korekcija 2006 finansiniai metais
T104	(6)	5.525	5.516	9	Atsitiktinė	Permoka	Korekcija 2006 finansiniai metais FM
KPP	(24)			-414.766	Sisteminė	Nepriemoka	
KPP	(24)	N/D	N/D	N/D	Sisteminė	Permoka	
KPP	(23)	N/D	N/D	N/D	Sisteminė	Permoka	
KPP	(26)			-4.200	Sisteminė	Nepriemoka	

Populiacija	Pastebėjimo Nr.	Deklaruota suma, Lt	Audito metu nustatyta suma, Lt	Klaida, Lt	Rūšis	Tipas	Agentūros veiksmai
KPP	(32)			149.107	Sisteminė	Permoka	
KPP	(34)	N/D	N/D	N/D	Sisteminė ³		
KPP	(25)	N/D	N/D	N/D	Sisteminė	Permoka	
KPP	(39)	139.917	149.253	-9.336	Atsitiktinė	Nepriemoka	
KPP	(40)	N/D	N/D	N/D	Sisteminė	Permoka	
KPP	(50)	1.334,16	-386,02	1.720	Žinoma	Permoka	Korekcija 2006 finansiniai metai

Pastaba: N/D - nėra duomenų.

Nustatytos klaidos tiek atskirose visumose, tiek finansinėje atskaitomybėje neviršijo patvirtinimo auditui taikyto reikšmingumo lygio.

1.6 IŠVADOS PAGAL KOMISIJOS REGLAMENTĄ NR. 1663/95

R. 1663/95 3 ir 4 straipsniuose yra nurodyti klausimai, į kuriuos Patvirtinančios institucijos auditoriai privalo atsakyti Ataskaitoje. Toliau pateikiami minėti klausimai ir mūsų atsakymai į juos (Lentelė Nr. 2).

Lentelė Nr. 2 Atsakymai į Patvirtinančiai institucijai EK reglamento Nr. 1663/95 3 ir 4 str. iškeltus klausimus

Reikalavimas pagal 3 ir 4 str.	Audito išvados
Ar atitinkamais finansiniais metais buvo taikomos veiksmingos saugumo priemonės?	Išskyrus mūsų nustatytas išimtis, pateiktas Ataskaitos 8 dalyje, mes manome, kad Agentūra 2006 GS finansiniais metais taikė veiksmingas IS saugumo priemones.
Ar mokėjimo agentūros vidaus kontrolės procedūros, ypač susijusios su akreditavimo kriterijais, suteikia pakankamai garantijų, kad EŽŪOGF GS priskaičiuojamos operacijos atitinka Bendrijos taisykles, ir kokie pasiūlymai buvo padaryti sistemoms gerinti?	Išskyrus mūsų pastebėjimus, pateiktus Ataskaitos 5-8 dalyse, mes manome, kad Agentūros vidaus kontrolės procedūros iš esmės tenkina šį kriterijų. Ataskaitos prieduose (Priedas Nr. 4) pateiktos detalios rekomendacijos vidaus kontrolei gerinti.
Ar metinės EŽŪOGF GS priskaičiuotų išlaidų sąskaitos ir ataskaitos bei finansinių poreikių sąmatos atitinka mokėjimo agentūros buhalterinės apskaitos knygas ir įrašus?	Remdamiesi mūsų atliktu darbu, mes manome, kad metinė išlaidų deklaracija atitinka Agentūros buhalterinės apskaitos knygas ir įrašus.
Ar išlaidų ir intervencinių operacijų ataskaitos teisingai, pilnai ir tiksliai atspindi visus duomenis apie EŽŪOGF GS priskirtas operacijas?	Išskyrus mūsų pastebėjimus, pateiktus Ataskaitos 5-7 dalyse, mes manome, kad metinė išlaidų ir intervencinių operacijų ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais teisingai, pilnai ir tiksliai atspindi EŽŪOGF GS priskirtas operacijas. Detalesnė mūsų nuomonė šiuo klausimu pateikiama Audito pažymoje.
Ar Bendrijos finansiniai interesai dėl sumokėtų avansų, gautų garantijų, intervencinių atsargų ir surinktinų sumų yra tinkamai apsaugoti?	Išskyrus mūsų pastebėjimus, pateiktus Ataskaitos 7 dalyje, mes manome, kad Bendrijos finansiniai interesai dėl sumokėtų avansų, gautų garantijų, intervencinių atsargų ir surinktinų sumų yra tinkamai apsaugoti.
Ar mokėjimo agentūrai pateikti siūlymai dėl sistemų tobulinimo buvo įgyvendinti?	Iš esmės, Agentūra deda visas pastangas jai pateiktų rekomendacijų dėl sistemų tobulinimo įgyvendinimui. Ataskaitos 9 dalyje pateikiama per 2006 GS finansinius metus išorės auditorių pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra.
Ar detali informacija apie kiekvieną transakciją yra laikoma kompiuterinių registrų forma ir ar bendra išlaidų suma, nurodyta kompiuteriniuose registruose, sutampa su išlaidomis, nurodytomis metinėje išlaidų ataskaitoje?	Išskyrus mūsų pastebėjimus, pateiktus 3 Ataskaitos dalyje, mes manome, kad kompiuteriniuose registruose pateikiama informacija apie EŽŪOGF GS priskiriamas išlaidas yra detali ir išsami.

³ Įtaka KPP išlaidų deklaracijos LT daliai.

1.7 ATITIKIMAS KOMISIJOS GAIRĖMS

Atlikdami auditą, kur tinkama, mes vadovavomės EK gairėmis. Audito išvados remiantis gairėmis pateikiamos toliau (Lentelė Nr. 3).

Lentelė Nr. 3 Atitikimas EK gairėms

Gairė	Audito išvados
Gairė Nr. 1. Susijusi su akreditavimo kriterijais	Pastebėjimai ir rekomendacijos, susiję su Agentūros vidaus kontrolės atitikimu akreditavimo kriterijams pateikiami Ataskaitos 6.3 dalyje.
Gairė Nr. 2. Susijusi su Patvirtinančios institucijos Audito pažymos ir ataskaitos forma, apimtimi ir turiniu	Audito išvada ir Ataskaita atitinka šią gairę.
Gairė Nr. 3. Tarptautiniu mastu pripažinti audito standartai	Audito ataskaita ir atliktas darbas atitinka TAS.
Gairė Nr. 4. Intervencinės operacijos ir atsargos	Pastebėjimai ir rekomendacijos, susiję su intervencinėmis operacijomis ir atsargomis pateikti Ataskaitos 5 ir 7.3 dalyse.
Gairė Nr. 5. Debitorių knyga	Pastebėjimai ir rekomendacijos, susiję su debitorių knyga pateikti Ataskaitos 7.2 dalyje.
Gairė Nr. 6. Avansai ir garantijos (užstatai)	Pastebėjimai ir rekomendacijos, susiję su avansais ir užstatais pateikti Ataskaitos 7.1 dalyje.
Gairė Nr. 7. Patvirtinančios institucijos ataskaitos modelis	Audito ataskaita atitinka šią gairę, išskyrus tai, kad vieno iš akreditavimo kriterijų (IS saugumas) vertinimas pateiktas atskiroje Ataskaitos dalyje.
Gairė Nr. 8. Atranka ir klaidų įvertinimas	Pavyzdžiai išlaidų detaliam testavimui buvo atrinkti vadovaujantis šia gaire (plačiau žiūrėti Ataskaitos 2.5.1 dalį). Klaidų įvertinimas pateikiamas Ataskaitos 1.5 dalyje.
Gairė Nr. 9. Užduočių perdavimas kitoms institucijoms ir tarnyboms	Pastebėjimai ir rekomendacijos, susiję užduočių perdavimu, pateikiami Ataskaitos 5 ir 6.3.4 dalyse.
Gairė Nr. 10. Fiziniai patikrinimai	Pastebėjimai ir rekomendacijos, susiję su fiziniiais patikrinimais, pateikiami Ataskaitos 5 dalyje.

1.8 KITI KLAUSIMAI

Mūsų audito darbo grupę, kuri atliko patvirtinimo auditą, sudarė dvylika Valstybės kontrolės specialistų, įskaitant 3 informacinių technologijų specialistus. Skirtingais laikotarpiais valstybiniai auditoriai atliko atskiras audito dalis. Ataskaitos priede pateikiame auditą atlikusių asmenų sąrašą, nurodant jų pareigas, profesinę kvalifikaciją ir dirbtų dienų skaičių (Priedas Nr. 3).

2. AUDITO ATLIKIMAS

Šios dalies tikslas - aprašyti metodus, kurie buvo taikomi, atliekant 2006 m. EŽŪOGF GS metinių išlaidų ataskaitų patvirtinimo auditą.

2.1 BENDROJI INFORMACIJA

Per 2006 GS finansinius metus Agentūra patyrė 1.063.599.374,32 Lt išlaidų GS vardu, kurios yra atspindėtos Metinėje 104 lentelėje ir KPP išlaidų ataskaitoje. Pastaroji rengiama vadovaujantis R. 27/2004 7 str. reikalavimais. Mokėjimai atlikti pagal 9 KPP priemones ir 14 104 lentelės priemonių. Didžiąją dalį 104 lentelės išlaidų sudarė Tiesioginės išmokos už pasėlius ir Eksporto kompensacijos. Didžiąją dalį KPP išlaidų ataskaitos sudarė išlaidos pagal priemones „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės” ir „Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos”. Per 2006 GS finansinius metus patirtos išlaidos pagal atskiras finansines ataskaitas ir paramos schemas pateikiamos toliau (Lentelė Nr. 4). Visi mokėjimai buvo atlikti ir apskaityti Agentūroje. Audito metu mes įsitikinome, kad Metinėje 104 lentelėje ir KPP išlaidų ataskaitoje pateiktos išlaidos atitinka kompiuterinius registrus (X lenteles).

Lentelė Nr. 4 Per 2006 GS finansinius metus patirtos išlaidos pagal atskiras finansines ataskaitas ir paramos schemas

Priemonės kodas	Metinė 104 lentelė \ Bendra suma, Lt	580.165.313,52
D10	Tiesioginės išmokos už pasėlius	353.953.653,98
G10	Pluoštinių linų perdirbimas	1.552.864,84
G30	Sausų pašarų gamybos kvotos	58.012,56
I10-I40	Intervencinis pirkimas, saugojimas ir pardavimas	7.691.322,41
I70	Privatus saugojimas	205.154,03
M10	Parama skurstantiems	8.368.778,13
O10	Kompensacinės išmokos - operatyvinės programos	262.067,52
P20	Parama - pienas perdirbtas į kazeiną	235.796,66
P30	Pienas mokykloms	376.627,99
P40	Sviestas, skirtas konditerijos ir kt gaminių gamybai	482.700,40
P50	Sviestas, skirtas ledų gamybai	290.415,33
R10	Eksporto kompensacijos	205.827.048,97
S10	Eksporto skatinimas į trečias šalis	680.067,81
V..0	Bitininkystės programa	311.935,22
Z10	EK sprendimas	3.719,19
	Susigrąžintos sumos (pažeidimai)	-134.851,52
	KPP išlaidų ataskaita \ Bendra suma, Lt	483.434.060,83
K10	Agrarinė aplinkosauga	53.499.325,91
K20	Mažiau palankios ūkininkauti vietovės	163.295.116,94
K30	Parama ES reikalavimams vykdyti	74.570.231,27
K40	Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku	4.252.500,58
K50	Ankstyvas pasitraukimas	61.368.803,51
K60	Parama pusiau natūriniais restruktūrizuojamiems ūkiams	5.049.319,85
K9..	Kitos priemonės	4.815.069,70
K70	Techninė parama	4.090.271,28
K80	Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos	112.493.421,79
	Išlaidos iš viso, Lt	1.063.599.374,35

2.2 BENDRAS REIKŠMINGUMO IR PATIKIMUMO LYGIAI

Mūsų auditas buvo suplanuotas taip, kad atitiktų R. 1663/95⁴ reikalavimus ir būtų atliekamas pagal EK gaires, TAS ir Valstybinio audito reikalavimus.

Nustatytas reikšmingumo lygis yra atskaitos taškas nustatant, ar pastebėtos pavienės klaidos, praleisti ar neteisingai pateikti duomenys arba jų visuma parodo, kad EK pateikiamos ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais neatspindi teisingų, išsamių ir tikslių duomenų apie EŽŪOGF GS pri- skiriamas operacijas. Terminas „pakankami įrodymai“ apima ir reikšmingumo sąvoką.

Remiantis EK gairėmis, 2006 m. EŽŪOGF GS metinių išlaidų ataskaitų patvirtinimo auditui taikytinas reikšmingumo lygis yra 1 proc. deklaruojamų išlaidų, o tai sudaro 5.801.653 Lt vertinant 104 lentelę, ir 4.834.341 Lt vertinant KPP išlaidų ataskaitą.

Patvirtinančioji institucija turi pareikšti nuomonę ir apie Metines debitorių lenteles. Formuo- dami nuomonę apie Metines debitorių lenteles, mes taikėme 10 procentų reikšmingumo lygį. Pasi- sakydami apie šias lenteles mes didžiausią dėmesį skyrėme audito įrodymų apie išsamumo⁵ (baig- tumo) tvirtinimą surinkimui.

Auditą suplanavome ir atlikome taip, kad būtume 95 proc. tikri pareikšdami nuomonę apie GS metinių išlaidų ataskaitų tikrumą, išsamumą ir teisingumą. Ši nuostata atitinka EK gairėse re- komenduojamą patikimumo lygį.

95 proc. patikimumo lygį mes pasiekėme iš dviejų šaltinių:

1. Agentūroje sukurtos vidaus kontrolės sistemos testavimo –10 proc.
2. Detalaus testavimo – 85 proc.

Naudodami statistinę atranką mes pasiekėme žemesnį nei 95 proc. patikimumo lygį. Tai pa- teisinama įvertinant ir atsižvelgiant į šiuos dalykus:

- rašytinių procedūrų atitikties Agentūros veiklą reglamentuojančių ES teisės aktų reikala- vimams analizę, kontrolės sistemos įvertinimą bei nuoseklios peržiūros testus;
- rašytinių procedūrų laikymosi patikrinimą (kontrolės testai), įskaitant patikras vietoje;
- audito įrodymus, gautus pasitikint vidaus audito darbu;
- audito įrodymus, gautus pasitikint išorės auditorių atliktu darbu;
- pasitikėjimą, kurį apsprendė informacinių sistemų saugumo testavimas;
- mūsų ankstesnę darbo patirtį Agentūroje;
- pozityvų Agentūros požiūrį į auditą bei rekomendacijų, pateiktų ankstesnėse ataskaitose, įgyvendinimą.

Remdamiesi minėtais rezultatais, manome, kad galime sumažinti patikimumo lygį, kurį rei- kalinga pasiekti Piniginio vieneto atrankos metodu atrinktų pavyzdžių detaliu testavimu.

2.3 AUDITO METODAI

R. 1663/95 ir EK gairių nuostatos griežtai apsprendžia audituotinas sritis, tad auditorius negali rizikų vertinimo pagrindu nepasirinkti tam tikrų audituotinių sričių. Rizikų vertinimas gali įtakoti tik taikytinų audito procedūrų tam tikrose srityse apimtį ar kiekį. Vienas iš audito tikslų yra įvertinti Agentūroje sukurtų vidaus kontrolės priemonių veikimą, todėl audito metu Agentūros vidaus kont- rolės veikimui skirtas adekvatus dėmesys.

⁴ Atsižvelgiant į R. 1663/95 keitusius reglamentus Nr. 896/97, Nr. 2245/99, Nr. 2025/2001.

⁵ Pagal TAS 500, tvirtinimas „išsamumas“ – nėra neužfiksuoto turto, išpareigojimų, sandorių, įvykių ar neatskleistų straipsnių. Šio tvirtinimo reika- lavimas nurodomas kaip pagrindinis ir EK gairėje Nr. 8.

Agentūroje taikomas kontrolės priemonės suskirstėme į tris lygius:

1. I lygio – kontrolės priemonės, taikomos tam tikros paramos schemos paraiškai. Šios kontrolės priemonės yra apspęstos dviejų šaltinių:
 - a. Paramos schemą reglamentuojančių tiek ES, tiek nacionalinių teisės aktų.
 - b. Akreditavimo kriterijų⁶ (rašytinės procedūros, pareigų atskyrimas, patikros prieš mokėjimus, perduotos funkcijos ir pan.).
2. II lygio – kontrolės priemonės, taikomos tam tikrai paramos schemai bendrai (įskaitant ir kompiuterizuotas kontrolės priemones). II lygio kontrolės priemonės taip pat yra apspęstos dviejų šaltinių:
 - a. Paramos schemą reglamentuojančių teisės aktų (tiek ES, tiek nacionalinių).
 - b. Akreditavimo kriterijų⁷ (rašytinės procedūros, pareigų atskyrimas, patikros prieš mokėjimus, perduotos funkcijos ir pan.)
3. III lygio – Agentūroje sukurtos kontrolės priemonės, susijusios su horizontalių akreditavimo kriterijų įgyvendinimu (vidaus auditas, IS saugumas, perduotos funkcijos, mokėjimo procedūros, apskaita ir kt.)

Audituojamoms sritims taikomi metodai aprašyti atskirose audito programose, kurios rengtos atsižvelgiant į testuojamą kontrolės priemonių lygį (atitinkamai Audito programa paraiškai, Audito programa schemai ir Audito programa horizontaliam akreditavimo kriterijui). Vidaus kontrolės testavimui buvo taikomos šie audito metodai:

- Agentūroje sukurtos vidaus kontrolės sistemos atitikimo ES teisės aktų reikalavimams vertinimas, įskaitant rašytinių procedūrų, kontrolės sistemos, patikrų prieš mokėjimus ir pan. vertinimą;
- Nuoseklios peržiūros testai ir pokalbiai su darbuotojais, siekiant įsitikinti kontrolės priemonių egzistavimu;
- Kontrolės testai (I-III lygio);
- Vidaus audito ataskaitų peržiūra (kur tinkama);
- Išorės auditorių ataskaitų peržiūra (kur tinkama);
- Agentūrai teiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra.

Didžioji dalis audito patikimumo turi būti gauta iš detalaus testavimo, taigi mes atlikome ir pakankamos apimties savarankiškas procedūras išlaidų, GS vardu surinktinių sumų, avansų ir užstatų srityje. Kur optimalu, savarankiški testai buvo sujunti su I lygio kontrolės testais.

2.4 PARAMOS SCHEMŲ (IŠLAIDŲ) TESTAVIMAS

Toliau esančioje lentelėje pateikiama informacija apie kiekvienoje paramos schemoje / priemonėje atliktą darbą ir taikytas audito procedūras (Lentelė Nr. 5).

⁶ Komisijos reglamentas Nr. 1663/95, ŽŪM ministro 2004-02-19 įsakymas Nr. 3D-56, EK gairės.

⁷ R. 1663/95, ŽŪM ministro 2004-02-19 įsakymas Nr. 3D-56, EK gairės.

Lentelė Nr. 5 Paramos schemos ir joms taikytos audito procedūros

Priemonės kodas	Paramos schema	Reglamentų analizė ir rizikos vertinimas	Nuoseklos peržiūros testai	I lygio kontrolės testai	II lygio kontrolės testai	Detalūs testai	Vidaus audito ataskaitų peržiūra	Išorės auditorių ataskaitų peržiūra	Rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra	Išlaidų suma 2006 m., Lt
	Metinė 104 lentelė									
D10	Tiesioginės išmokos už pasėlius	V	V	V	V	V	V	V	V	353.953.653,98
G10	Pluoštinių linų perdirbimas ⁸	V		V		V				1.552.864,84
G20	Bulvių krakmolo gamybos kvotos	V								0,00
G30	Sausų pašarų gamybos kvotos	V								58.012,56
	Pieno kvotos	V		V	V			V	V	0,00
I10- I40	Intervencinis pirkimas, saugojimas ir pardavimas	V		V	V	V	V		V	7.691.322,41
I70	Privatus saugojimas								V	205.154,03
M10	Parama skurstantiems	V		V	V	V	V	V		8.368.778,13
O10	Kompensacinės išmokos - operatyvinės programos									262.067,52
P20	Parama - pienas perdirbtas į kazeiną								V	235.796,66
P30	Pienas mokykloms	V							V	376.627,99
P40	Sviestas, skirtas konditerijos ir kt. gaminių gamybai									482.700,40
P50	Sviestas, skirtas ledų gamybai									290.415,33
R10	Eksporto kompensacijos	V		V	V	V	V	V	V	205.827.048,97
S10	Eksporto skatinimas į trečias šalis	V		V	V	V	V			680.067,81
V..0	Bitininkystės programa									311.935,22
	KPP išlaidų ataskaita									
K10	Agrarinė aplinkosauga	V	V	V	V	V	V	V	V	53.499.325,90
K20	Mažiau palankios ūkininkauti vietovės	V	V	V	V	V	V	V	V	163.295.116,92
K30	Parama ES reikalavimams vykdyti	V		V	V	V	V	V	V	74.570.231,26
K40	Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku	V		V	V	V	V		V	4.252.500,59
K50	Ankstyvas pasitraukimas	V		V	V	V	V		V	61.368.803,51
K60	Parama pusiau natūriniai rekonstruojamiems ūkiams	V								5.049.319,86
K9..	Kitos priemonės (SAPARD)			V		V				4.815.069,71
K70	Techninė parama	V		V	V	V	V			4.090.271,27
K80	Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos	V	V	V	V	V	V	V	V	112.493.421,78

2.5 ATRANKA

Agentūros administruojamo EŽŪOGF GS metinę finansinę atskaitomybę sudaro:

- KPP išlaidų ataskaitos paketas;
- Metinės 104 lentelės paketas;
- Informacija apie debitorius.

Prie metinės 104 lentelės pridedama e-Faudit lentelė, kurioje pateikiama informacija apie GS vardu saugomas intervencines atsargas.

Apibrėžiant testavimo visumas, EK gairė Nr. 8 reikalauja atskirti pajamas nuo išlaidų bei intervencinį pirkimą, saugojimą ir pardavimą testuoti kaip atskirą visumą. Į šį reikalavimą buvo atsižvelgta nustatant GS testuotinų išlaidų visumas.

⁸ Paramos schema vertinta atliekant audito procedūras avansų srityje.

2.5.1 PAVYZDŽIŲ DETALIAM IŠLAIDŲ TESTAVIMUI ATRANKA

Remiantis EK gaire Nr. 8, 2006 m. EŽŪOGF GS metinių išlaidų ataskaitų detalaus testavimo pavyzdžių atrankai taikytinas reikšmingumo lygis yra 1 proc. grynujų (teigiamų) išlaidų. Auditas buvo suplanuotas ir atliktas taip, kad būtų pasiektas 95 proc. patikimumo lygis. Tačiau mes nustatėme, kad tik dalis audito įrodymų turi būti surinkta naudojant savarankiškas audito procedūras (plačiau žr. Ataskaitos 2.2 dalį).

Audito planavimo metu mes atlikome paramos priemonių vidaus kontrolės charakteristikų ir jų priskyrimo tam tikroms visumoms analizę ir nustatėme, kad, atsižvelgiant į atskiras finansinės išlaidų ataskaitas ir taikomų kontrolės priemonių homogeniškumo laipsnį, audito metu bus išskirtos šios išlaidų visumos:

- 104 lentelės išlaidų visuma⁹;
- KPP išlaidų visuma;
- Intervencinių operacijų ir atsargų visuma.

Šioms visumoms taikyti reikšmingumo lygiai pateikti toliau (Lentelė Nr. 6).

Lentelė Nr. 6. Išlaidų visumos ir joms taikyti reikšmingumai

Visumos pavadinimas	Visumos apimtis	Taikytas reikšmingumas
104 lentelė		
104 lentelės išlaidų visuma	565.586.869,74	5.655.868,70
Intervencinių operacijų ir atsargų visuma	15.871.881,01	158.718,81
Kita	883.968,77	-
<i>Teigiamos išlaidos</i>	582.342.719,52	5.823.427,20
Susigrąžintos sumos	-2.177.406,00	-
<i>Neigiamos išlaidos</i>	-2.177.406,00	-
Deklaruotos išlaidos	580.165.313,52	5.801.653,14
KPP deklaracija		
KPP išlaidų visuma	487.849.354,46	4.878.493,54
<i>Teigiamos išlaidos</i>	487.849.354,46	4.878.493,54
Susigrąžintos sumos	-4.415.293,63	-
<i>Neigiamos išlaidos</i>	-4.415.293,63	-
Deklaruotos išlaidos	483.434.060,83	4.834.340,61

Toliau pateikiama informacija apie taikytus atrankos metodus ir jos rezultatus atskirose išlaidų visumose.

2.5.1.1 104 lentelės pavyzdžių ir KPP išlaidų pavyzdžių atrankos

104 lentelės pavyzdžių atrankai taikomas reikšmingumo lygis¹⁰ yra 5.655.869 Lt, o KPP išlaidų pavyzdžių atrankai – 4.878.494 Lt reikšmingumo lygis (Lentelė Nr. 6). Tiek 104 lentelės, tiek KPP išlaidų visumai audito planavimo metu buvo nustatytas 10 proc. labiausiai tikėtinas klaidos dydis.

Pavyzdžius 104 lentelės ir KPP išlaidų detalių testų atlikimui atrinkome dviem etapais, t.y. 2006 metų mokėjimų visumą suskaidę į du pusmečius. Pirmojo etapo pavyzdžius atrinkome iš visų nuo 2005-10-16 iki 2006-04-30 (toliau tekste 2006 metų I pusmetis) Agentūros atliktų mokėjimų, antrajame etape – iš visų nuo 2006-05-01 iki 2006-10-15 (toliau tekste – 2006 metų II pusmetis) Agentūros atliktų mokėjimų. Atranką vykdėme iš Atsiskaitymų su kreditoriais registre nurodomų išmokėtų lėšų (ES finansavimas). Prieš atlikdami atranką mes atlikome reikiamus perskaičiavimus

⁹ Išlaidos pagal paramos schemas.

¹⁰ 1 proc. grynujų (teigiamų) išlaidų.

ir įsitikinome, kad Atsiskaitymų su kreditoriais registre nurodytos išlaidos sutampa su EK deklaruotomis išlaidomis už minėtus pusmečius.

Kaip ir reikalauja EK gairė Nr. 8, pavyzdžius 104 lentelės ir KPP išlaidų detalių testų atlikimui atrinkome naudodami Piniginio vieneto atrankos metodą, remdamiesi reikalaujama 85 proc. patikimumo lygiu. 10 proc. patikimumą gavome įvertinę vidaus kontrolę. Atranką vykdėme naudodami programinę įrangą IDEA.

Toliau pateikiami atrankos, vykdytos 104 lentelės visumoje, rezultatai ir atrinktų pavyzdžių pasiskirstymas pagal paramos priemones (Lentelė Nr. 7).

Lentelė Nr. 7 104 lentelės išlaidų detalaus testavimo pavyzdžių pasiskirstymas

Priemonės kodas	Priemonė	Testų skaičius	Atrinktų piniginių vienetų skaičius
D10	Tiesioginės išmokos už pasėlius	139	139
R10	Eksporto kompensacijos	82	83
S10	Eksporto skatinimas į trečias šalis	1	1
Iš viso		222	223

Toliau pateikiami atrankos, įvykdytos KPP išlaidų ataskaitos visumoje, rezultatai ir atrinktų pavyzdžių pasiskirstymas pagal paramos priemones (Lentelė Nr. 8).

Lentelė Nr. 8. KPP išlaidų detalaus testavimo pavyzdžių pasiskirstymas

Priemonės kodas	Priemonės	Testų skaičius
K10	Agrarinė aplinkosauga	24
K20	Mažiau palankios ūkininkauti vietovės	67
K30	Parama ES reikalavimams vykdyti	51
K40	Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku	2
K50	Ankstyvas pasitraukimas	19
K70	Techninė parama	2
K80	Papildomos tiesioginės išmokos	57
K92	Kitos priemonės (SAPARD)	1
Iš viso		223

2.5.1.2 Intervencinių atsargų visumos pavyzdžių atranka

LR Vyriausybė nutarimu yra pavedusi VĮ Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūrai (toliau tekste RRA) vykdyti su intervencinio pirkimo, saugojimo ir pardavimo operacijomis susijusią autorizavimo funkciją. Per 2006 GS finansinius metus intervencinės operacijos Lietuvoje buvo vykdomos 11 patvirtintų intervencinių sandėlių.

Siekdami įsitikinti operacijų, susijusių su intervencinėmis atsargomis, teisingumu, mes išskyrėme šias detales atrankos būdu tikrintinas operacijų grupes:

- Intervencinių atsargų pirkimai;
- Intervencinių atsargų pardavimai;
- Transporto išlaidos.

Pavyzdžių detaliai testavimui atranką vykdėme atsižvelgdami į intervencinių operacijų apimtį ir pobūdį 2006 GS finansiniais metais (Lentelė Nr. 9).

Lentelė Nr. 9. Intervencinių operacijų apimtis 2006 GS finansiniais metais¹¹

Operacijų tipas	Kviečiai	Miežiai
Pirkimų skaičius ¹²	13	90
Pardavimų skaičius:		
Išrašytos sąskaitos faktūros	140	20
Iš jų išrašytos sąskaitos faktūros pagal MIATLNA ¹³ programą	27	

Pavyzdžius intervencinių pirkimų ir pardavimų detalių testų atlikimui atrinkome iš RRA apskaitos registru. Prieš atlikdami atranką mes atlikome reikiamus perskaičiavimus ir įsitikinome, kad nurodyti pirkimai ir pardavimai sutampa su e-Faudit nurodytais pirkimais už susijusį laikotarpį.

Testuotini pirkimo pavyzdžiai buvo paskirstyti pagal perkamų grūdų kultūras ir intervencinio saugojimo sandėlius bei atrinkti atsitiktinės atrankos būdu iš bendros kviečių-miežių visumos, nes kviečių ir miežių intervenciniam pirkimui taikytinos kontrolės priemonės yra bendros. Atranką vykdėme naudodami programinę įrangą IDEA. Testuotinus intervencinius grūdų pirkimus pasirinkome pagal pirkimų apimtį tonomis, o ne skaičių, nes tokiu būdu visiems sandėliams tenka bent po vieną pirkimo pavyzdį ir pratestuojama didesnė pardavimų visumos dalis.

Testuotini pardavimo pavyzdžiai buvo paskirstyti pagal parduodamų grūdų kultūras ir intervencinio saugojimo sandėlius. Testuotinių pavyzdžių atranką darėme diferencijuotą iš bendros kviečių-miežių visumos, nes kviečių ir miežių intervenciniam pirkimui taikytinos kontrolės priemonės yra bendros. Kiekvieno sandėlio, kuriam teko daugiau nei 3 testuotini pavyzdžiai, vieną trečdalį pavyzdžių testavimui atrinkome didžiausias apimtis turinčius pardavimus, likusius testuotinus pavyzdžius pasirinkome atsitiktinės atrankos būdu naudodami programinę įrangą IDEA. Testuotinus intervencinius grūdų pardavimus, kaip ir pirkimus, pasirinkome pagal pardavimų apimtį tonomis, o ne skaičių.

Detalaus testavimo pavyzdžių pasiskirstymas pagal kultūras ir intervencines operacijas pateiktas toliau (Lentelė Nr. 10).

Lentelė Nr. 10. Intervencinių operacijų detalaus testavimo pavyzdžių pasiskirstymas

	Kviečiai	Miežiai	Iš viso
Pirkimų detalūs testai	4	27	31
Pardavimų detalūs testai	46	4	50
Iš jų pagal MIATLNA programą	10		10
Iš viso	50	31	81

Kaip rekomenduoja EK gairė Nr. 4, mes atlikome kai kuriais mėnesiais vykusią operacijų perskaičiavimus, t.y.:

- 2005 m. gruodžio mėnesį užregistruotų apskaitoje kviečių ir miežių pirkimų;
- 2006 m. kovo mėnesį užregistruotų apskaitoje kviečių pardavimų ir 2006 m. gegužės mėnesį užregistruotų apskaitoje miežių pardavimų;
- 2005 m. gruodžio užregistruotų apskaitoje transporto išlaidų, susijusių su grūdų pirkimu.

Mėnesinių operacijų perskaičiavimui buvo pasirinkti mėnesiai, kuriais buvo užregistruota daugiausia atitinkamų operacijų.

¹¹ Intervencinės operacijos iki 2005 m. rugsėjo 30 d.

¹² Išrašytų sąskaitų faktūrų skaičius

¹³ Maisto iš intervencinių atsargų tiekimo labiausiai nepasiturintiems asmenims programa

2.5.2 PAVYZDŽIŲ DETALIAM DEBITORIŲ TESTAVIMUI ATRANKA

Pradėdami auditą, debitorių detalų testavimą planavome atlikti dviem etapais – 2006 GS finansiniais pusmečiais. I pusmečio detalus debitorių testavimo pavyzdžiai buvo atrenkami iš dviejų populiacijų:

- 104 lentelės debitoriai;
- KPP išlaidų ataskaitos debitoriai.

Abiem debitorių grupėm Agentūroje yra taikomos tos pačios kontrolės priemonės. Pavyzdžius detaliam debitorių testavimui pasirinkome naudodami parankinės atrankos metodą. Mes pasirinkome, mūsų nuomone, pakankamą kiekį didžiausių sumų pagal operacijų atliekamų su debitorinėmis skolomis tipą – priskaičiavimai, korekcijos ir susigražinimai (nurašytų debitorinių sumų per 2006 GS finansinių metų I pusmetį nebuvo) bei pasiskirstymą pagal paramos schemas. Atrankos rezultatai pateikti toliau (Lentelė Nr. 11, Lentelė Nr. 12).

Lentelė Nr. 11. I pusmečio KPP debitorių detalus testavimo pavyzdžių pasiskirstymas

Pavadinimas	Irašų skaičius	Testų skaičius	Santykis	Irašų suma	Testuojama suma	Santykis
Užregistruotos debitorinės sumos	1.741	15	1%	2.466.892,46	408.653,96	17%
Koregavimai	17	5	30%	-17.411,37	-14.597,97	84%
Susigražintos sumos	1.594	15	1%	-2.063.457,71	-370.100,47	18%
Iš viso		45				

Lentelė Nr. 12. I pusmečio 104 lentelės debitorių detalus testavimo pavyzdžių pasiskirstymas

Pavadinimas	Irašų skaičius	Testų skaičius	Santykis	Irašų suma	Testuojama suma	Santykis
Užregistruotos debitorinės sumos	1.247	15	1%	2.081.266,54	1.731.871,70	83%
Koregavimai	20	5	25%	-16.224,69	-12.897,24	79%
Susigražintos sumos	932	15	2%	-1.911.163,90	-1.712.007,30	90%
Iš viso		45				

Įsigaliojus R. 885/2006, nusprendėme nebedaryti atrankos 2006 GS finansinių metų II pusmečio debitorių testavimui ir atlikti atranką pagal naują debitorių 5 lentelę už visus 2006 GS finansinius metus.

Metiniam debitorių detaliam testavimui pavyzdžiai buvo atrenkami iš vienos populiacijos – debitorių 5 lentelės. Pavyzdžius detaliam debitorių testavimui pasirinkome naudodami parankinės atrankos metodą. Mes pasirinkome, mūsų nuomone, pakankamą kiekį 5 lentelės įrašų¹⁴, kad patikrintume kiek įmanoma didesnę sumą iš kiekvieno 5 lentelės stulpelio. Atrankos rezultatai pateikti toliau (Lentelė Nr. 13).

¹⁴ Buvo testuojama 15 įrašų eilučių.

Lentelė Nr. 13. Metinio debitorių detalaus testavimo pavyzdžių pasiskirstymas

Nr.	Pavadinimas	Įrašų suma	Testuojama suma	Santykis
1	2	3	4	5=4/3
(e)	Pradinė suma	1.231.093,59	933.567,07	76%
(f)	Ištaisytų sumų iš viso (per visą susigrąžinimo laikotarpį)	103.992,72	102.774,42	99%
(g)	Susigrąžintų sumų iš viso (per visą susigrąžinimo laikotarpį)	-114.221,80	-47.168,95	41%
(h)	Nesusigrąžinama pripažinta suma (per visą susigrąžinimo laikotarpį)	0,00	0,00	0%
(j)	Suma, kurios susigrąžinimo procesas vyksta	1.220.864,51	989.172,54	81%
(l)	Ištaisyta suma (2006 finansiniais metais)	75.038,59	73.942,20	99%
(m)	Susigrąžinta suma (2006 finansiniais metais)	-111.540,47	-47.168,94	42%

Agentūros apskaitos registruose ir atitinkamai 5 lentelėje nebuvo įrašų apie nurašytas debitorines sumas per 2006 GS finansinius metus.

2.5.3 PAVYZDŽIŲ ATRANKA KONTROLĖS TESTAVIMUI

Siekdami padidinti audito efektyvumą ir geriau koordinuoti testavimą, mes apjungėme I lygio kontrolės testus su detaliais testais. Taigi, mes atlikome tokį patį skaičių tiek I kontrolės, tiek ir detalių testų.

Pavyzdžiai nuoseklios peržiūros testų atlikimui buvo pasirenkami naudojant atsitiktinės, parankinės ir / arba rizikos analize paremtus atrankos metodus.

Kaip minėta anksčiau II lygio kontrolės testai apėmė paramos schemai taikomų kontrolės priemonių testavimą. Pavyzdžiai šių testų atlikimui taip pat buvo pasirenkami naudojant atsitiktinės, parankinės ir / arba rizikos analize paremtus atrankos metodus.

2.6 METODAI, TAIKYTI IS SAUGUMO VERTINIMUI

Atsižvelgdami į R. 1663/95 3 str. 1 d. (su paskutiniais pakeitimais Reglamentu Nr. 465/2005), mes atlikome Agentūros taikomų IS saugumo priemonėmis vertinimą pagal Agentūros pasirinktą saugumo ISO 17799 standartą. Vertinimą atlikome vadovaudamiesi EK Žemės ūkio generalinio direktorato paskelbtomis Mokėjimo agentūrų IS saugumo gairėmis Nr. AGRI-2004-60334-01-00 ir kitais EK nurodymais.

Atlikto darbo apimtis, mūsų pastabos (išimtyms) ir laikinosios išvados apie taikomas IS saugumo priemones pateiktos Ataskaitos 8 dalyje.

2.7 METODAI, TAIKYTI VIDAUS AUDITO FUNKCIJOS VERTINIMUI

Atlikdami auditą įvertinome vidaus audito funkciją, susijusią su EŽŪOGF GS administravimo ir kontrolės sistemos vertinimu 2006 m. Mes peržvelgėme vidaus audito darbą, atliktą EŽŪOGF GS srityje. Kur tinkama, mes atsižvelgėme į vidaus audito nustatytus neatitikimus Agentūros vidaus kontrolės sistemoje.

Vertindami vidaus audito funkcijos veiksmingumą, mes atlikome III lygio kontrolės testus, taikytinus horizontaliam akreditavimo kriterijui. Mes taip pat peržiūrėjome vidaus audito funkcijai teiktų rekomendacijų įgyvendinimą. Plačiau apie atliktą darbą vidaus audito srityje pateikta Ataskaitos 4 dalyje.

2.8 ATITIKIMO AKREDITAVIMO KRITERIJAMS PERŽVALGA

Agentūros EŽŪOGF GS administravimo atitikimo akreditavimo kriterijams vertinimas pagrįstas kontrolės ir detalaus testavimo rezultatais. Mes taip pat, kur tinkama, atsižvelgėme į išorės ir vidaus auditorių per 2006 GS finansinius metus pateiktas ataskaitas, tiesiogiai ir netiesiogiai susijusias su Agentūros atitiktimi akreditavimo kriterijams (Priedas Nr. 6, Priedas Nr. 7). Ataskaitos 6 dalyje yra plačiau pateiktas atlikto darbo šioje srityje aprašymas.

2.9 METODAI, TAIKYTI APSKAITOS IR MOKĖJIMO PROCEDŪRŲ VERTINIMUI

Agentūroje nuo 2004 m. lapkričio mėn. veikia Finansų apskaitos sistema (toliau tekste FAS), kuri yra susieta su Agentūroje naudojamomis GS priemonių administravimo informacinėmis sistemomis. FAS sudaro šie moduliai:

- Mokėtinos sumos,
- Gautinos sumos,
- Didžioji knyga,
- Pinigų valdymas.

Mokėjimo pavedimų formavimas ir tikrinimas taip pat buvo atliekami automatizuotai. Mokėjimų tvirtinimui ir vykdymui buvo naudojama bankinė informacinė sistema „Telehansa”.

Mes detaliam peržiūrėjome Agentūros FAD Mokėjimo skyriuje (toliau tekste MS), Europos Sąjungos paramos apskaitos skyriuje (toliau tekste ESPAS) bei Ataskaitų ir koordinavimo skyriuje (toliau tekste AKS) taikytas mokėjimo ir apskaitos kontrolės priemones ir procedūras. Apskaitos ir mokėjimų srityje taikėme šias audito procedūras:

- FAD skyriuose sukurtos vidaus kontrolės sistemos atitikimo ES teisės aktų reikalavimams vertinimas, įskaitant rašytinių procedūrų, mokėjimo ir apskaitos procedūrų ir pan. vertinimą;
- Nuoseklios peržiūros testus ir pokalbius su darbuotojais, siekiant įsitikinti kontrolės priemonių egzistavimu;
- III lygio kontrolės testus;
- I lygio kontrolės testus sujungtus su detaliais testais;
- Vidaus audito ataskaitų peržiūrą;
- Išorės auditorių ataskaitų peržiūrą;
- Agentūrai teiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūrą.

Detalesnė informacija apie atliktą darbą apskaitos ir mokėjimų srityje pateikiama Ataskaitos 3, 6.3, 7 dalyse.

2.10 METINIŲ IŠLAIDŲ ATASKAITŲ SUTIKRINIMAI

Mes atlikome šiuos sutikrinimus, susijusius su 2006 GS finansiniais metais:

- tarp Agentūros apskaitos sistemos ir Metinės 104 lentelės;
- tarp Agentūros apskaitos sistemos ir KPP išlaidų ataskaitos;
- tarp Agentūros apskaitos sistemos ir Metinių debitorių 1, 2, 5 lentelių;
- tarp Metinės 104 lentelės ir 2006 m. spalio mėn. 104 lentelės;
- Tarp 2006 GS finansinių metų IV ketvirčio KPP išlaidų ataskaitos ir KPP išlaidų ataskaitos.

Taip pat mes peržiūrėjome, ar detali informacija apie kiekvieną mokėjimą yra laikoma kompiuterinių registrų forma ir ar bendros išlaidų sumos, nurodytos kompiuteriniuose registruose, sutampa su išlaidomis, nurodytomis metinėse išlaidų ataskaitose.

Detalesnė informacija apie atliktą darbą pateikta Ataskaitos 3 dalyje.

3. MĖNESINIŲ IR METINIŲ ATASKAITŲ SUTIKRINIMAS

3.1 SANTRAUKA

Mes nenustatėme skirtumų tarp Apskaitos sistemos ir EŽŪOGF GS 2006 m. metinių išlaidų ataskaitų.

3.2 PERIODINIŲ IR METINIŲ IŠLAIDŲ ATASKAITŲ SUTIKRINIMAS

3.2.1 SUTIKRINIMAS TARP 2006 M. SPALIO MĖN. MĖNESINĖS IR METINĖS 104 LENTELĖS

Toliau pateikiamas EŽŪOGF GS 2006 m. paskutinės mėnesinės išlaidų ataskaitos (už spalio mėn.) duomenų ir Metinės 104 lentelės duomenų sutikrinimas (Lentelė Nr. 14).

**Lentelė Nr. 14 EŽŪOGF GS 2006 m. paskutinės mėnesinės ir
 Metinės 104 lentelės duomenų sutikrinimas**

BN kodas	Pavadinimas	Spalio mėn. 104 lentelė, Lt	Metinė 104 lentelė, Lt	Skirtumas, Lt	Komentaras
05 02 01 01 1000 014	Gražinamosios išmokos paprastųjų kviečių grūdai ir miltai - prekybos metai 04/05	328.491,84	328.491,84	0,00	
05 02 01 01 1000 015	Gražinamosios išmokos paprastųjų kviečių grūdai ir miltai - prekybos metai 05/06	870.783,52	870.783,52	0,00	
05 02 01 01 1001 014	Gražinamosios išmokos miežių grūdai ir salyklas - prekybos metai 04/05	6.536.975,34	6.536.975,34	0,00	
05 02 01 01 1003 054	(kita) - prekybos metai 04/05	32.018,95	32.018,95	0,00	
05 02 01 01 1003 055	(kita) - prekybos metai 05/06	20.941,76	20.941,76	0,00	
05 02 01 02 1011 001	Viešojo saugojimo techninės išlaidos - duoniniai kviečiai	6.968.605,04	6.968.605,04	0,00	
05 02 01 02 1011 004	Viešojo saugojimo techninės išlaidos - miežiai	4.722.933,84	4.722.933,84	0,00	
05 02 01 02 1012 001	Viešojo saugojimo finansinės išlaidos - duoniniai kviečiai	644.342,95	644.342,95	0,00	
05 02 01 02 1012 004	Viešojo saugojimo finansinės išlaidos - miežiai	436.449,06	436.449,06	0,00	
05 02 01 02 1013 001	Kitos viešojo saugojimo išlaidos - duoniniai kviečiai	-5.689.810,01	-5.689.810,01	0,00	
05 02 01 02 1013 004	Kitos viešojo saugojimo išlaidos - miežiai	-344.402,49	-344.402,49	0,00	
05 02 01 02 1014 001	Pirkimo vertės sumažėjimas - duoniniai kviečiai	333.466,31	333.466,31	0,00	
05 02 01 02 1014 004	Pirkimo vertės sumažėjimas - miežiai	3.209.337,71	3.209.337,71	0,00	
05 02 02 02 1853 001	Kitos viešojo saugojimo išlaidos	-2.589.600,00	-2.589.600,00	0,00	
05 02 03 00 3010 001	Javai ir ryžiai	2.472,69	2.472,69	0,00	
05 02 03 00 3011 001	Cukrus ir izogliukozė	607.974,23	607.974,23	0,00	
05 02 03 00 3012 001	Nugriebto pieno milteliai ar panašūs produktai - pg 2	40.670,92	40.670,92	0,00	
05 02 03 00 3012 002	Nenugriebto pieno milteliai ar panašūs produktai - pg 3	544.260,77	544.260,77	0,00	
05 02 03 00 3013 001	Sviestas	136.147,57	136.147,57	0,00	
05 02 04 01 3100 197	Administracinės išlaidos - 2006	3.781,92	3.781,92	0,00	
05 02 04 01 3100 200	Duoniniai kviečiai - produkto vertė - programa 2006	5.590.958,60	5.590.958,60	0,00	
05 02 04 01 3100 202	Duoniniai kviečiai - gabenimo valstybės narėse išlaidos 2006	167.156,31	167.156,31	0,00	
05 02 04 01 3100 211	Ryžiai - produkto vertė - programa 2006	2.589.600,00	2.589.600,00	0,00	
05 02 04 01 3100 212	Ryžiai - gabenimo valstybės narėse išlaidos 2006	17.281,30	17.281,30	0,00	
05 02 05 01 1100 009	Gražinamosios išmokos - cukrus ir izogliukozė - 04/05 - (10/04-09/05)	72.828.406,44	72.828.406,44	0,00	
05 02 05 01 1100 010	Gražinamosios išmokos - cukrus ir izogliukozė - 05/06 - (10/05-09/06)	20.398.004,72	20.398.004,72	0,00	
05 02 07 01 1401 004	Pagalba už perdirbimą - ilgas linų pluoštas - prekybos metai 04/05	801.440,79	801.440,79	0,00	
05 02 07 01 1401 005	Pagalba už perdirbimą - ilgas linų pluoštas - R.1673/00, str.2 3a) - prekybos metai 05/06	37.447,68	37.447,68	0,00	
05 02 07 01 1403 004	Pagalba už perdirbimą - trumpas linų pluoštas	650.557,25	650.557,25	0,00	

EŽŪOGF Garantijų skyriaus 2006 m. išlaidų ataskaitų patvirtinimo valstybinio audito ataskaita
 Nacionalinė mokėjimo agentūra, Lietuva

BN kodas	Pavadinimas	Spalio mėn. 104 lentelė, Lt	Metinė 104 lentelė, Lt	Skirtumas, Lt	Komentaras
	tas ir kanapių pluoštas - prekybos metai 04/05				
05 02 07 01 1403 005	Pagalba už perdirbimą - trumpas linų pluoštas - R.1673/00, str.2 3b) - prekybos metai 05/06	63.419,12	63.419,12	0,00	
05 02 10 01 3801 042	Trečiosios šalys - R.1346/05 - sprendimas C(05)4082 - LT - programa 1	680.067,81	680.067,81	0,00	
05 02 11 01 1300 034	Pagalba gamybai - sausi pašarai - R.1786/03, str.7 - avansai - prekybos metai 05/06	34.810,59	34.810,59	0,00	
05 02 11 01 1300 035	Pagalba gamybai - sausi pašarai - R.1786/03, str.7 - balansas - prekybos metai 05/06	23.201,97	23.201,97	0,00	
05 02 12 01 2000 010	Gražinamosios išmokos - sviestas - prekybos metai 04/05	2.859.705,46	2.859.705,46	0,00	
05 02 12 01 2000 011	Gražinamosios išmokos - sviestas - prekybos metai 05/06	16.023.810,89	16.023.810,89	0,00	
05 02 12 01 2001 011	Gražinamosios išmokos - nugriebto pieno milteliai - prekybos metai 05/06	62.115,87	62.115,87	0,00	
05 02 12 01 2002 010	Gražinamosios išmokos - sūris - prekybos metai 04/05	8.301.747,91	8.301.747,91	0,00	
05 02 12 01 2002 011	Gražinamosios išmokos - sūris - prekybos metai 05/06	38.078.204,65	38.078.204,65	0,00	
05 02 12 01 2003 030	Kiti produktai - prekybos metai 04/05	137.826,33	137.826,33	0,00	
05 02 12 01 2003 031	Kiti produktai - prekybos metai 05/06	75.223,53	75.223,53	0,00	
05 02 12 03 2024 001	Pagalba - nugriebtas pienas, perdirbtas į kazeiną - R.2921/90	235.796,66	235.796,66	0,00	
05 02 12 05 2040 001	Sviestas, skirtas konditerijos ir kitų gaminių gamybai - R.1898/05, SKYRIUS II - a formulė	482.700,40	482.700,40	0,00	
05 02 12 05 2040 002	Sviestas, skirtas ledų gamybai - R.1898/05, SKYRIUS II - b formulė	290.415,33	290.415,33	0,00	
05 02 12 06 2050 006	Privatus saugojimas - ilgai negendantys sūriai	205.154,03	205.154,03	0,00	
05 02 12 08 3120 011	Pienas mokykloms - balansas	377.986,68	376.627,99	-1.358,69	20 proc. premija
05 02 13 01 2100 076	KN 0202 30 - sušaldyta jautiena arba veršiena - be kaulų - prekybos metai 06/07	17.802,19	17.802,19	0,00	
05 02 13 01 2100 126	KN 0201 20 - šviežia galvijiena - ketvirčiai - prekybos metai 04/05	1.219.983,26	1.219.983,26	0,00	
05 02 13 01 2100 127	KN 0201 30 - šviežia galvijiena - be kaulų - prekybos metai 04/05	4.129.928,18	4.129.928,18	0,00	
05 02 13 01 2100 129	KN 0201 20 - šviežia galvijiena - ketvirčiai - prekybos metai 05/06	10.738.968,45	10.738.968,45	0,00	
05 02 13 01 2100 130	KN 0201 30 - šviežia galvijiena - be kaulų - prekybos metai 05/06	21.735.571,98	21.735.571,98	0,00	
05 02 13 01 2100 133	KN 0201 30 - šviežia galvijiena - be kaulų - prekybos metai 06/07	54.384,35	54.384,35	0,00	
05 02 15 05 2311 093	Gražinamosios išmokos už paukščius - paukščių jaunikliai - prekybos metai 05/06	44.627,17	44.627,17	0,00	
05 02 15 06 2320 008	Programa 2005 - sprendimas 23/08/2004	311.935,22	0,00	-311.935,22	(Žr. Skirtumų paaiškinimo lentelę)
05 02 15 06 2320 009	Programa 2006	0,00	311.935,22	311.935,22	(Žr. Skirtumų paaiškinimo lentelę)
05 02 99 00 0000 001	Išmokėtos ir susigrąžintos sumos - sukčiavimo ar pažeidimų atvejai - str.7§1, R.595/91 - 80%	-26.742,68	0,00	26.742,68	(177), (166) pas- tebėjimai
05 02 99 00 0000 002	Išmokėtos ir susigrąžintos sumos - sukčiavimo ar pažeidimų atvejai - daugiametės sankcijos, kitos susigrąžintos sumos	-15.369,29	-47.438,95	-32.069,66	(177), (166) pas- tebėjimai
05 03 01 02 0000 001	Bendra išmokos už plotą schema - naujos valstybės narės - R.1782/2003, str.143b) - kalendoriniai metai 2004	35.851,88	10.122,73	-25.729,15	(177), (166) pas- tebėjimai
05 03 01 02 0000 002	Bendra išmokos už plotą schema - naujos valstybės narės - R.1782/03, str.143b) - kalendoriniai metai 2005	356.735.455,47	356.727.198,82	-8.256,65	(177), (166) pas- tebėjimai
05 03 99 00 0000 001	Išmokėtos ir susigrąžintos sumos - sukčiavimo ar pažeidimų atvejai - str.7§1, R.595/91 - 80%	1.297,08	0,00	-1.297,08	(177), (166) pas- tebėjimai
05 03 99 00 0000 002	Išmokėtos ir susigrąžintos sumos - sukčiavimo ar pažeidimų atvejai - daugiametės sank-	-87.133,42	-87.412,57	-279,15	(177), (166) pas- tebėjimai

BN kodas	Pavadinimas	Spalio mėn. 104 lentelė, Lt	Metinė 104 lentelė, Lt	Skirtumas, Lt	Komentaras
	cijos, kitos susigrąžintos sumos				
05 03 99 00 0000 003	Kompleksinis susiejimas - R.1782/03, str.9 - 75%	-2.640.121,96	-2.640.121,96	0,00	
05 03 99 00 0000 004	Kompleksinis susiejimas - R.1782/03, str.9 - 100%	-143.545,61	-143.545,61	0,00	
05 07 01 06 3700 045	Sprendimas 2006/322/EB - apskaitos patikrinimas 2005	3.719,19	3.719,19	0,00	
11 02 01 00 2610 040	Kompensacinės išmokos - operatyvinės programos - R.104/00, str.10 - žuvininkystės metai 2006	262.067,52	262.067,52	0,00	
	Iš viso:	580.207.561,22	580.165.313,52	-42.247,70	

Nustatytų skirtumų priežastis – Agentūros atliktos korekcijos pagal audito metu pateiktus pastebėjimus, kurie nurodyti lentelėje ir pateikti Ataskaitos 7 dalyje bei Agentūros savarankiškai nustatytų neatitikimų korekcijos, kurių paaiškinimas pateiktas „Skirtumų paaiškinimo lentelėje“.

3.2.2 SUTIKRINIMAS TARP KETVIRTINĖS IR METINĖS KPP IŠLAIDŲ ATASKAITOS

Toliau pateikiamas 2006 GS finansinių metų IV ketvirčio KPP išlaidų pagal prioritetus ir priemones ataskaitos duomenų ir Metinės KPP išlaidų pagal prioritetus ir priemones ataskaitos duomenų sutikrinimas (Lentelė Nr. 15).

Lentelė Nr. 15 2006 GS finansinių metų IV ketvirčio KPP išlaidų pagal prioritetus ir priemones ataskaitos ir Metinės KPP išlaidų pagal prioritetus ir priemones ataskaitos duomenų sutikrinimas

X lentelės F500 kodas ¹⁵	Pavadinimas	IV ketvirčio KPP išlaidų ataskaita, EUR	Metinė KPP išlaidų ataskaita, EUR	Skirtumas, EUR	Komentaras
F	Agrarinė aplinkosauga	15.494.485,73	15.494.475,76	-9,97	-0,02 (Žr. Skirtumų paaiškinimo lentelę); 157,98 (Žr. Skirtumų paaiškinimo lentelę) -167,93 (žr. (177) pastebėjimą)
E	Mažiau palankios ūkininkauti vietovės	47.297.417,66	47.293.534,79	-3.882,87	333,26 (Žr. Skirtumų paaiškinimo lentelę); -4.216,13 (žr. (177) pastebėjimą)
X	Parama ES reikalavimams vykdyti	21.597.031,76	21.597.031,76	0,00	
H	Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku	1.231.609,30	1.231.609,30	0,00	
D	Ankstyvas pasitraukimas	17.773.634,01	17.773.634,01	0,00	
AB	Parama pusiau natūriniais restruktūrizuojamiems ūkiams	1.462.384,11	1.462.384,11	0,00	
SS	Kitos priemonės	1.394.540,01	1.394.540,58	0,57	(Žr. Skirtumų paaiškinimo lentelę);
AD	Techninė parama	1.184.624,44	1.184.624,44	0,00	
AE	Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos	32.580.748,40	32.580.346,86	-401,54	(žr. (177) pastebėjimą)
	Iš viso:	140.016.475,42	140.012.181,61	-4.293,81	

Nustatytų skirtumų priežastis – Agentūros atliktos korekcijos pagal audito metu pateiktus pastebėjimus, kurie nurodyti lentelėje ir pateikti Ataskaitos 7 dalyje bei Agentūros savarankiškai nustatytų neatitikimų korekcijos, kurių paaiškinimas pateiktas KPP „Skirtumų paaiškinimo lentelėje“.

¹⁵ KPP pagalbinės priemonės kodas

3.3 METINIŲ IŠLAIDŲ ATASKAITŲ SUTIKRINIMAS SU APSKAITOS SISTEMA

3.3.1 METINĖS 104 LENTELĖS SUTIKRINIMAS SU APSKAITOS SISTEMA

Toliau pateikiamas sutikrinimas tarp Metinės 104 lentelės duomenų ir Agentūros apskaitos sistemos Didžiojoje knygoje (toliau tekste DK) užregistruotų išlaidų¹⁶ bei pajamų¹⁷ skirtumo (Lentelė Nr. 16).

Lentelė Nr. 16 Sutikrinimas tarp Metinės 104 lentelės ir Agentūros apskaitos sistemos.

BN kodas	Pavadinimas	Metinė 104 lentelė, Lt	DK užregistruotų išlaidų ir pajamų skirtumas, Lt	Skirtumas, Lt
1	2	3	4	5=3-4
05 02 01 01 1000 014	Gražinamosios išmokos paprastųjų kviečių grūdai ir miltai - prekybos metai 04/05	328.491,84	328.491,84	0,00
05 02 01 01 1000 015	Gražinamosios išmokos paprastųjų kviečių grūdai ir miltai - prekybos metai 05/06	870.783,52	870.783,52	0,00
05 02 01 01 1001 014	Gražinamosios išmokos miežių grūdai ir salyklos - prekybos metai 04/05	6.536.975,34	6.536.975,34	0,00
05 02 01 01 1003 054	(kita) - prekybos metai 04/05	32.018,95	32.018,95	0,00
05 02 01 01 1003 055	(kita) - prekybos metai 05/06	20.941,76	20.941,76	0,00
05 02 01 02 1011 001	Viešojo saugojimo techninės išlaidos - duoniniai kviečiai	6.968.605,04	6.968.605,04	0,00
05 02 01 02 1011 004	Viešojo saugojimo techninės išlaidos - miežiai	4.722.933,84	4.722.933,84	0,00
05 02 01 02 1012 001	Viešojo saugojimo finansinės išlaidos - duoniniai kviečiai	644.342,95	644.342,95	0,00
05 02 01 02 1012 004	Viešojo saugojimo finansinės išlaidos - miežiai	436.449,06	436.449,06	0,00
05 02 01 02 1013 001	Kitos viešojo saugojimo išlaidos - duoniniai kviečiai	-5.689.810,01	-5.689.810,01	0,00
05 02 01 02 1013 004	Kitos viešojo saugojimo išlaidos - miežiai	-344.402,49	-344.402,49	0,00
05 02 01 02 1014 001	Pirkimo vertės sumažėjimas - duoniniai kviečiai	333.466,31	333.466,31	0,00
05 02 01 02 1014 004	Pirkimo vertės sumažėjimas - miežiai	3.209.337,71	3.209.337,71	0,00
05 02 02 02 1853 001	Kitos viešojo saugojimo išlaidos	-2.589.600,00	-2.589.600,00	0,00
05 02 03 00 3010 001	Javai ir ryžiai	2.472,69	2.472,69	0,00
05 02 03 00 3011 001	Cukrus ir izogliukozė	607.974,23	607.974,23	0,00
05 02 03 00 3012 001	Nugriebto pieno milteliai ar panašūs produktai - pg 2	40.670,92	40.670,92	0,00
05 02 03 00 3012 002	Nenugriebto pieno milteliai ar panašūs produktai - pg 3	544.260,77	544.260,77	0,00
05 02 03 00 3013 001	Sviestas	136.147,57	136.147,57	0,00
05 02 04 01 3100 197	Administracinės išlaidos - 2006	3.781,92	3.781,92	0,00
05 02 04 01 3100 200	Duoniniai kviečiai - produkto vertė - programa 2006	5.590.958,60	5.590.958,60	0,00
05 02 04 01 3100 202	Duoniniai kviečiai - gabenimo valstybės narėse išlaidos 2006	167.156,31	167.156,31	0,00
05 02 04 01 3100 211	Ryžiai - produkto vertė - programa 2006	2.589.600,00	2.589.600,00	0,00
05 02 04 01 3100 212	Ryžiai - gabenimo valstybės narėse išlaidos 2006	17.281,30	17.281,30	0,00
05 02 05 01 1100 009	Gražinamosios išmokos - cukrus ir izogliukozė - 04/05 - (10/04-09/05)	72.828.406,44	72.828.406,44	0,00
05 02 05 01 1100 010	Gražinamosios išmokos - cukrus ir izogliukozė - 05/06 - (10/05-09/06)	20.398.004,72	20.398.004,72	0,00
05 02 07 01 1401 004	Pagalba už perdirbimą - ilgas linų pluoštas - prekybos metai 04/05	801.440,79	801.440,79	0,00
05 02 07 01 1401 005	Pagalba už perdirbimą - ilgas linų pluoštas - R.1673/00, str.2 3a) - prekybos metai 05/06	37.447,68	37.447,68	0,00
05 02 07 01 1403 004	Pagalba už perdirbimą - trumpas linų pluoštas ir kanapių pluoštas - prekybos metai 04/05	650.557,25	650.557,25	0,00
05 02 07 01 1403 005	Pagalba už perdirbimą - trumpas linų pluoštas - R.1673/00, str.2 3b) - prekybos metai 05/06	63.419,12	63.419,12	0,00
05 02 10 01 3801 042	Trečiosios šalys - R.1346/05 - sprendimas C(05)4082 - LT - programa 1	680.067,81	680.067,81	0,00
05 02 11 01 1300 034	Pagalba gamybai - sausi pašarai - R.1786/03, str.7 - avansai - prekybos metai 05/06	34.810,59	34.810,59	0,00
05 02 11 01 1300 035	Pagalba gamybai - sausi pašarai - R.1786/03, str.7 - balansas - prekybos metai 05/06	23.201,97	23.201,97	0,00
05 02 12 01 2000 010	Gražinamosios išmokos - sviestas - prekybos metai 04/05	2.859.705,46	2.859.705,46	0,00
05 02 12 01 2000 011	Gražinamosios išmokos - sviestas - prekybos metai 05/06	16.023.810,89	16.023.810,89	0,00
05 02 12 01 2001 011	Gražinamosios išmokos - nugriebto pieno milteliai -	62.115,87	62.115,87	0,00

¹⁶ 4 klasės DK sąskaitos

¹⁷ 3 klasės DK sąskaitos

EŽŪOGF Garantijų skyriaus 2006 m. išlaidų ataskaitų patvirtinimo valstybinio audito ataskaita
Nacionalinė mokėjimo agentūra, Lietuva

BN kodas	Pavadinimas	Metinė 104 len- telė, Lt	DK užregistruotų išlaidų ir pajamų skirtumas, Lt	Skirtumas, Lt
1	2	3	4	5=3-4
	prekybos metai 05/06			
05 02 12 01 2002 010	Gražinamosios išmokos - sūris - prekybos metai 04/05	8.301.747,91	8.301.747,91	0,00
05 02 12 01 2002 011	Gražinamosios išmokos - sūris - prekybos metai 05/06	38.078.204,65	38.078.204,65	0,00
05 02 12 01 2003 030	Kiti produktai - prekybos metai 04/05	137.826,33	137.826,33	0,00
05 02 12 01 2003 031	Kiti produktai - prekybos metai 05/06	75.223,53	75.223,53	0,00
05 02 12 03 2024 001	Pagalba - nugriebtas pienas, perdirbtas į kazeiną - R.2921/90	235.796,66	235.796,66	0,00
05 02 12 05 2040 001	Sviestas, skirtas konditerijos ir kitų gaminių gamybai - R.1898/05, SKYRIUS II - a formulė	482.700,40	482.700,40	0,00
05 02 12 05 2040 002	Sviestas, skirtas ledų gamybai - R.1898/05, SKYRIUS II - b formulė	290.415,33	290.415,33	0,00
05 02 12 06 2050 006	Privatus saugojimas - ilgai negendantys sūriai	205.154,03	205.154,03	0,00
05 02 12 08 3120 011	Pienas mokykloms - balansas	376.627,99	376.627,99	0,00
05 02 13 01 2100 076	KN 0202 30 - sušaldyta jautiena arba veršiena - be kaulų - prekybos metai 06/07	17.802,19	17.802,19	0,00
05 02 13 01 2100 126	KN 0201 20 - šviežia galvijiena - ketvirčiai - prekybos metai 04/05	1.219.983,26	1.219.983,26	0,00
05 02 13 01 2100 127	KN 0201 30 - šviežia galvijiena - be kaulų - prekybos metai 04/05	4.129.928,18	4.129.928,18	0,00
05 02 13 01 2100 129	KN 0201 20 - šviežia galvijiena - ketvirčiai - prekybos metai 05/06	10.738.968,45	10.738.968,45	0,00
05 02 13 01 2100 130	KN 0201 30 - šviežia galvijiena - be kaulų - prekybos metai 05/06	21.735.571,98	21.735.571,98	0,00
05 02 13 01 2100 133	KN 0201 30 - šviežia galvijiena - be kaulų - prekybos metai 06/07	54.384,35	54.384,35	0,00
05 02 15 05 2311 093	Gražinamosios išmokos už paukščius - paukščių jaunikliai - prekybos metai 05/06	44.627,17	44.627,17	0,00
05 02 15 06 2320 008	Programa 2005 - sprendimas 23/08/2004	0,00	0,00	0,00
05 02 15 06 2320 009	Programa 2006	311.935,22	311.935,22	0,00
05 02 99 00 0000 001	Išmokėtos ir susigrąžintos sumos - sukčiavimo ar pažeidimų atvejai - str.7§1, R.595/91 - 80%	0,00	0,00	0,00
05 02 99 00 0000 002	Išmokėtos ir susigrąžintos sumos - sukčiavimo ar pažeidimų atvejai - daugiametės sankcijos, kitos susigrąžintos sumos	-47.438,95	-47.438,95	0,00
05 03 01 02 0000 001	Bendra išmokos už plotą schema - naujos valstybės narės - R.1782/2003, str.143b) - kalendoriniai metai 2004	10.122,73	10.122,73	0,00
05 03 01 02 0000 002	Bendra išmokos už plotą schema - naujos valstybės narės - R.1782/03, str.143b) - kalendoriniai metai 2005	356.727.198,82	356.727.198,82	0,00
05 03 99 00 0000 001	Išmokėtos ir susigrąžintos sumos - sukčiavimo ar pažeidimų atvejai - str.7§1, R.595/91 - 80%	0,00	0,00	0,00
05 03 99 00 0000 002	Išmokėtos ir susigrąžintos sumos - sukčiavimo ar pažeidimų atvejai - daugiametės sankcijos, kitos susigrąžintos sumos	-87.412,57	-87.412,57	0,00
05 03 99 00 0000 003	Kompleksinis susiejimas - R.1782/03, str.9 - 75%	-2.640.121,96	-2.640.121,96	0,00
05 03 99 00 0000 004	Kompleksinis susiejimas - R.1782/03, str.9 - 100%	-143.545,61	-143.545,61	0,00
05 07 01 06 3700 045	Sprendimas 2006/322/EB - apskaitos patikrinimas 2005	3.719,19	3.719,19	0,00
11 02 01 00 2610 040	Kompensacinės išmokos - operatyvinės programos - R.104/00, str.10 - žuvininkystės metai 2006	262.067,52	262.067,52	0,00
	Iš viso:	580.165.313,52	580.165.313,52	0,00

Skirtumų nenustatyta.

3.3.2 METINĖS KPP IŠLAIDŲ ATASKAITOS SUTIKRINIMAS SU APSKAITOS SISTEMA

Toliau pateikiamas sutikrinimas tarp Metinės KPP išlaidų pagal prioritetus ir priemones ataskaitos duomenų ir Agentūros apskaitos sistemos DK užregistruotų išlaidų¹⁸ bei pajamų¹⁹ skirtumo (Lentelė Nr. 17).

¹⁸ 4 klasės DK sąskaitos

¹⁹ 3 klasės DK sąskaitos

Lentelė Nr. 17. Sutikrinimas tarp Metinės KPP išlaidų pagal prioritetus ir priemones ataskaitos ir Agentūros apskaitos sistemos

X lentelės F500 kodas ²⁰	Pavadinimas	Metinė KPP išlaidų ataskaita, EUR	Metinė KPP išlaidų ataskaita, Lt ²¹	DK užregistruotų išlaidų ir pajamų skirtumas, Lt	Skirtumas, Lt
1	2	3	4	5	6 = 4 - 5
F	Agrarinė aplinkosauga	15.494.475,76	53.499.325,91	53.499.325,91	0,00
E	Mažiau palankios ūkininkauti vietovės	47.293.534,79	163.295.116,94	163.295.116,94	0,00
X	Parama ES reikalavimams vykdyti	21.597.031,76	74.570.231,27	74.570.231,27	0,00
H	Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku	1.231.609,30	4.252.500,58	4.252.500,58	0,00
D	Ankstyvas pasitraukimas	17.773.634,01	61.368.803,51	61.368.803,51	0,00
AB	Parama pusiau natūriniam restruktūrizuojamiems ūkiams	1.462.384,11	5.049.319,85	5.049.319,85	0,00
SS	Kitos priemonės	1.394.540,58	4.815.069,70	4.815.069,70	0,00
AD	Techninė parama	1.184.624,44	4.090.271,28	4.090.271,28	0,00
AE	Papildomos tiesioginės išmokos	32.580.346,86	112.493.421,79	112.493.421,79	0,00
	Iš viso:	140.012.181,61	483.434.060,83	483.434.060,83	0,00

Skirtumų nenustatyta

3.3.3 METINIŲ DEBITORIŲ LENTELIŲ SUTIKRINIMAS SU APSKAITOS SISTEMA

Siekiant įsitikinti, kad metinės EŽŪOGF GS Debitorių lentelės atitinka Agentūros apskaitos sistemos duomenis mes atlikome tokius sutikrinimus:

- Agentūros formuotas debitorių ataskaitas, pagal kurias buvo rengiamos 105 lentelės, sutikrinome su Didžiosios knygos sąskaitomis, skirtumų nenustatėme;
- Iš minėtų debitorių ataskaitų suformavome Debitorių 5-tą lentelę ir detaliam palyginimui su Agentūros parengta metine Debitorių 5-ta lentele, skirtumų nenustatėme (suminių eilučių sutikrinimas pateikiamas toliau - Lentelė Nr. 18);
- Metinės Debitorių 1-mą ir 2-rą lenteles sutikrinome su metine Debitorių 5-ta lentele pagal Europos Komisijos darbiniam dokumente Nr. AGRI-2006-63326-03-00 pateiktą koreliacijos lentelę, skirtumų nenustatėme (Lentelė Nr. 19);
- Metinių Debitorių 1-mos ir 2-os lentelių b stulpelių bendrą sumą sutikrinome su Agentūros Didžiosios knygos skolų sąskaitos likučiu 2006 GS finansinių metų pradžiai, skirtumų nenustatėme (Lentelė Nr. 20);
- Metinių Debitorių 1-mos ir 2-os lentelių f stulpelių bendrą sumą bei metinės Debitorių 5-tos lentelės j stulpelio bendrą sumą sutikrinome su Agentūros Didžiosios knygos skolų sąskaitos likučiu 2006 GS finansinių metų pabaigai, skirtumų nenustatėme (Lentelė Nr. 20)

²⁰ KPP pagalbinės priemonės kodas

²¹ Perskaičiuojant KPP išlaidas iš EUR į Lt, visoms priemonėms buvo taikomas santykis 1 EUR : 3,4528 Lt.

Lentelė Nr. 18. Sutikrinimas tarp Metinės Debitorių 5-tos lentelės ir Agentūros apskaitos sistemos

Metinės Debitorių 5-ta lentelė (suminė eilutė)			Sumos Agentūros apskaitos sistemoje, Lt ²²	Skirtumas, Lt
Stulpelio Nr.	Stulpelio pavadinimas	Suma, Lt		
e	Pradinė suma	1.231.093,59	1.231.093,59	0,00
f	Ištaisytų sumų iš viso (per visą susigrąžinimo laikotarpį)	103.992,72	103.992,72	0,00
g	Susigrąžintų sumų iš viso (per visą susigrąžinimo laikotarpį)	-114.221,80	-114.221,80	0,00
h	Nesusigrąžinama pripažinta suma (per visą susigrąžinimo laikotarpį)	0,00	0,00	0,00
j	Suma, kurios susigrąžinimo procesas vyksta	1.220.864,51	1.220.864,51	0,00
l	Ištaisyta suma (2006 finansiniais metais)	75.038,59	75.038,59	0,00
m	Susigrąžinta suma (2006 finansiniais metais)	-111.540,47	-111.540,47	0,00
			Iš viso:	0,00

Lentelė Nr. 19. Koreliacija tarp Metinių Debitorių 1-os ir 2-os lentelių bei 5-tos lentelės

Pirminių duomenų finansiniai metai: 2005					Pirminių duomenų finansiniai metai: 2006					Skirtumai iš viso
1-ma lentelė + 2-a lentelė		5-tos lentelės suminė eilutė		Skirtumai	1-ma lentelė + 2-a lentelė		5-tos lentelės suminė eilutė		Skirtumai	
Stulpelis	Suma	Stulpelis	Suma		Stulpelis	Suma	Stulpelis	Suma		
1	2	3	4	5=2-4	6	7	8	9	10=7-9	11=5+10
b	436.263,90	j-h-l-m	436.263,90	0,00	b	0,00	j-h-l-m	N/a	N/a	0,00
c	-48.661,74	m	-48.661,74	0,00	c	-62.878,73	m	-62.878,73	0,00	0,00
d	73.305,59	l	73.305,59	0,00	d	1.733,00	l	1.733,00	0,00	0,00
e	0,00	h	0,00	0,00	e	0,00	h	0,00	0,00	0,00
f	460.907,75	j	460.907,75	0,00	f	759.956,76	j	759.956,76	0,00	0,00

Lentelė Nr. 20. Sutikrinimai tarp metinių Debitorių 1-os ir 2-os lentelių bei 5-tos lentelės ir Agentūros Didžiosios knygos sąskaitų

1-ma lentelė + 2-a lentelė		5-tos lentelės suminė eilutė		Agentūros Didžiosios knygos skolų sąskaita		Skirtumas (1-2 lentelės ir Didžiosios knygos)	Skirtumas (5-tos lentelės ir Didžiosios knygos)
Stulpelis	Suma	Stulpelis	Suma	Likutis	Suma		
1	2	3	4	5	6	7=2-6	8=4-6
b	436.263,90	N/a	N/a	Pradinis	436.263,90	0,00	N/a
f	1.220.864,51	j	1.220.864,51	Pabaigos	1.220.864,51	0,00	0,00

3.3.4 SUTIKRINIMAS TARP METINIŲ E-FAUDIT LENTELIŲ IR METINĖS 104 LENTELĖS

Toliau pateikiamas sutikrinimas tarp Metinės 104 lentelės ir Metinių F-audit lentelių duomenų (Lentelė Nr. 21).

²² Sumos, gautos, suformavus Debitorių 5-tą lentelę, pagal Agentūros debitorių ataskaitas

Lentelė Nr. 21. Sutikrinimas tarp Metinės 104 lentelės ir Metinių F-audit lentelių.

BN kodas	Pavadinimas	Metinė 104 lentelė, Lt	F-audit lentelės, Lt	Skirtumai, Lt
05 02 01 02 1011 001	Viešojo saugojimo techninės išlaidos - duoniniai kviečiai	6.968.605,04	6.968.605,04	0,00
05 02 01 02 1011 004	Viešojo saugojimo techninės išlaidos - miežiai	4.722.933,84	4.722.933,84	0,00
05 02 01 02 1012 001	Viešojo saugojimo finansinės išlaidos - duoniniai kviečiai	644.342,95	644.342,95	0,00
05 02 01 02 1012 004	Viešojo saugojimo finansinės išlaidos - miežiai	436.449,06	436.449,06	0,00
05 02 01 02 1013 001	Kitos viešojo saugojimo išlaidos - duoniniai kviečiai	-5.689.810,01	-5.689.810,01	0,00
05 02 01 02 1013 004	Kitos viešojo saugojimo išlaidos - miežiai	-344.402,49	-344.402,49	0,00
05 02 01 02 1014 001	Pirkimo vertės sumažėjimas - duoniniai kviečiai	333.466,31	333.466,31	0,00
05 02 01 02 1014 004	Pirkimo vertės sumažėjimas - miežiai	3.209.337,71	3.209.337,71	0,00
05 02 02 02 1853 001	Kitos viešojo saugojimo išlaidos	-2.589.600,00	-2.589.600,00	0,00
Iš viso:				0,00

Skirtumų nenustatyta.

3.4 X LENTELIŲ IR METINIŲ IŠLAIDŲ ATASKAITŲ SUTIKRINIMAS (INFORMACIJOS PRIEINAMUMAS KOMPIUTERINIŲ PAVIDALŲ)

Kaip reikalaujama, Agentūra kaupia kompiuterinių registrų forma detalius duomenis apie kiekvieną įvykdytą, su išlaidomis susijusią transakciją.

3.4.1 X LENTELĖS IR METINĖS 104 LENTELĖS ATASKAITOS SUTIKRINIMAS

Mes atlikome pakankamos apimties darbą, kad įsitikintume, ar kompiuterinių registrų duomenys (X lentelė) sutampa su Metine 104 lentele.

X lentelėje yra 449.508 detalūs įrašai apie Metinėje 104 lentelėje pateiktas išlaidas. Toliau pateikiamas sutikrinimas tarp Metinės 104 lentelės ir kompiuterinių registrų (X lentelės) duomenų (Lentelė Nr. 22).

Lentelė Nr. 22. Sutikrinimas tarp Metinės 104 lentelės ir Metinės X lentelės.

BN kodas	Pavadinimas	Metinė 104 lentelė, Lt	Metinė X lentelė, Lt	Skirtumai, Lt
05 02 01 01 1000 014	Gražinamosios išmokos paprastųjų kviečių grūdai ir miltai - prekybos metai 04/05	328.491,84	328.491,84	0,00
05 02 01 01 1000 015	Gražinamosios išmokos paprastųjų kviečių grūdai ir miltai - prekybos metai 05/06	870.783,52	870.783,52	0,00
05 02 01 01 1001 014	Gražinamosios išmokos miežių grūdai ir salyklas - prekybos metai 04/05	6.536.975,34	6.536.975,34	0,00
05 02 01 01 1003 054	(kita) - prekybos metai 04/05	32.018,95	32.018,95	0,00
05 02 01 01 1003 055	(kita) - prekybos metai 05/06	20.941,76	20.941,76	0,00
05 02 01 02 1011 001	Viešojo saugojimo techninės išlaidos - duoniniai kviečiai	6.968.605,04	0,00	6.968.605,04
05 02 01 02 1011 004	Viešojo saugojimo techninės išlaidos - miežiai	4.722.933,84	0,00	4.722.933,84
05 02 01 02 1012 001	Viešojo saugojimo finansinės išlaidos - duoniniai kviečiai	644.342,95	0,00	644.342,95
05 02 01 02 1012 004	Viešojo saugojimo finansinės išlaidos - miežiai	436.449,06	0,00	436.449,06
05 02 01 02 1013 001	Kitos viešojo saugojimo išlaidos - duoniniai kviečiai	-5.689.810,01	0,00	-5.689.810,01
05 02 01 02 1013 004	Kitos viešojo saugojimo išlaidos - miežiai	-344.402,49	0,00	-344.402,49
05 02 01 02 1014 001	Pirkimo vertės sumažėjimas - duoniniai kviečiai	333.466,31	0,00	333.466,31
05 02 01 02 1014 004	Pirkimo vertės sumažėjimas - miežiai	3.209.337,71	0,00	3.209.337,71
05 02 02 02 1853 001	Kitos viešojo saugojimo išlaidos	-2.589.600,00	0,00	-2.589.600,00
05 02 03 00 3010 001	Javai ir ryžiai	2.472,69	2.472,69	0,00
05 02 03 00 3011 001	Cukrus ir izogliukozė	607.974,23	607.974,23	0,00
05 02 03 00 3012 001	Nugriebto pieno milteliai ar panašūs produktai - pg 2	40.670,92	40.670,92	0,00
05 02 03 00 3012 002	Nenugriebto pieno milteliai ar panašūs produktai - pg 3	544.260,77	544.260,77	0,00
05 02 03 00 3013 001	Sviestas	136.147,57	136.147,57	0,00
05 02 04 01 3100 197	Administracinės išlaidos - 2006	3.781,92	3.781,92	0,00
05 02 04 01 3100 200	Duoniniai kviečiai - produkto vertė - programa 2006	5.590.958,60	5.590.958,60	0,00
05 02 04 01 3100 202	Duoniniai kviečiai - gabenimo valstybės narėse išlaidos 2006	167.156,31	167.156,31	0,00
05 02 04 01 3100 211	Ryžiai - produkto vertė - programa 2006	2.589.600,00	2.589.600,00	0,00
05 02 04 01 3100 212	Ryžiai - gabenimo valstybės narėse išlaidos 2006	17.281,30	17.281,30	0,00

EŽŪOGF Garantijų skyriaus 2006 m. išlaidų ataskaitų patvirtinimo valstybinio audito ataskaita
 Nacionalinė mokėjimo agentūra, Lietuva

BN kodas	Pavadinimas	Metinė 104 lentelė, Lt	Metinė X lentelė, Lt	Skirtumai, Lt
05 02 05 01 1100 009	Gražinamosios išmokos - cukrus ir izogliukozė - 04/05 - (10/04-09/05)	72.828.406,44	72.828.406,44	0,00
05 02 05 01 1100 010	Gražinamosios išmokos - cukrus ir izogliukozė - 05/06 - (10/05-09/06)	20.398.004,72	20.398.004,72	0,00
05 02 07 01 1401 004	Pagalba už perdirbimą - ilgas linų pluoštas - prekybos metai 04/05	801.440,79	801.440,79	0,00
05 02 07 01 1401 005	Pagalba už perdirbimą - ilgas linų pluoštas - R.1673/00, str.2 3a) - prekybos metai 05/06	37.447,68	37.447,68	0,00
05 02 07 01 1403 004	Pagalba už perdirbimą - trumpas linų pluoštas ir kanapių pluoštas - prekybos metai 04/05	650.557,25	650.557,25	0,00
05 02 07 01 1403 005	Pagalba už perdirbimą - trumpas linų pluoštas - R.1673/00, str.2 3b) - prekybos metai 05/06	63.419,12	63.419,12	0,00
05 02 10 01 3801 042	Trečiosios šalys - R.1346/05 - sprendimas C(05)4082 - LT - programa I	680.067,81	680.067,81	0,00
05 02 11 01 1300 034	Pagalba gamybai - sausi pašarai - R.1786/03, str.7 - avansai - prekybos metai 05/06	34.810,59	34.810,59	0,00
05 02 11 01 1300 035	Pagalba gamybai - sausi pašarai - R.1786/03, str.7 - balansas - prekybos metai 05/06	23.201,97	23.201,97	0,00
05 02 12 01 2000 010	Gražinamosios išmokos - sviestas - prekybos metai 04/05	2.859.705,46	2.859.705,46	0,00
05 02 12 01 2000 011	Gražinamosios išmokos - sviestas - prekybos metai 05/06	16.023.810,89	16.023.810,89	0,00
05 02 12 01 2001 011	Gražinamosios išmokos - nugriebto pieno milteliai - prekybos metai 05/06	62.115,87	62.115,87	0,00
05 02 12 01 2002 010	Gražinamosios išmokos - sūris - prekybos metai 04/05	8.301.747,91	8.301.747,91	0,00
05 02 12 01 2002 011	Gražinamosios išmokos - sūris - prekybos metai 05/06	38.078.204,65	38.078.204,65	0,00
05 02 12 01 2003 030	Kiti produktai - prekybos metai 04/05	137.826,33	137.826,33	0,00
05 02 12 01 2003 031	Kiti produktai - prekybos metai 05/06	75.223,53	75.223,53	0,00
05 02 12 03 2024 001	Pagalba - nugriebtas pienas, perdirbtas į kazeiną - R.2921/90	235.796,66	235.796,66	0,00
05 02 12 05 2040 001	Sviestas, skirtas konditerijos ir kitų gaminių gamybai - R.1898/05, SKYRIUS II - a formulė	482.700,40	482.700,40	0,00
05 02 12 05 2040 002	Sviestas, skirtas ledų gamybai - R.1898/05, SKYRIUS II - b formulė	290.415,33	290.415,33	0,00
05 02 12 06 2050 006	Privatus saugojimas - ilgai negendantys sūriai	205.154,03	205.154,03	0,00
05 02 12 08 3120 011	Pienas mokykloms - balansas	376.627,99	376.627,99	0,00
05 02 13 01 2100 076	KN 0202 30 - sušaldyta jautiena arba veršiena - be kaulų - prekybos metai 06/07	17.802,19	17.802,19	0,00
05 02 13 01 2100 126	KN 0201 20 - šviežia galvijiena - ketvirčiai - prekybos metai 04/05	1.219.983,26	1.219.983,26	0,00
05 02 13 01 2100 127	KN 0201 30 - šviežia galvijiena - be kaulų - prekybos metai 04/05	4.129.928,18	4.129.928,18	0,00
05 02 13 01 2100 129	KN 0201 20 - šviežia galvijiena - ketvirčiai - prekybos metai 05/06	10.738.968,45	10.738.968,45	0,00
05 02 13 01 2100 130	KN 0201 30 - šviežia galvijiena - be kaulų - prekybos metai 05/06	21.735.571,98	21.735.571,98	0,00
05 02 13 01 2100 133	KN 0201 30 - šviežia galvijiena - be kaulų - prekybos metai 06/07	54.384,35	54.384,35	0,00
05 02 15 05 2311 093	Gražinamosios išmokos už paukščius - paukščių jaunikliai - prekybos metai 05/06	44.627,17	44.627,17	0,00
05 02 15 06 2320 008	Programa 2005 - sprendimas 23/08/2004	0,00	0,00	0,00
05 02 15 06 2320 009	Programa 2006	311.935,22	311.935,22	0,00
05 02 99 00 0000 001	Išmokėtos ir susigrąžintos sumos - sukčiavimo ar pažeidimų atvejai - str.7§1, R.595/91 - 80%	0,00	0,00	0,00
05 02 99 00 0000 002	Išmokėtos ir susigrąžintos sumos - sukčiavimo ar pažeidimų atvejai - daugiametės sankcijos, kitos susigrąžintos sumos	-47.438,95	-47.438,95	0,00
05 03 01 02 0000 001	Bendra išmokos už plotą schema - naujos valstybės narės - R.1782/2003, str.143b) - kalendoriniai metai 2004	10.122,73	10.391,87	-269,14
05 03 01 02 0000 002	Bendra išmokos už plotą schema - naujos valstybės narės - R.1782/03, str.143b) - kalendoriniai metai 2005	356.727.198,82	356.727.198,82	0,00
05 03 99 00 0000 001	Išmokėtos ir susigrąžintos sumos - sukčiavimo ar pažeidimų atvejai - str.7§1, R.595/91 - 80%	0,00	0,00	0,00
05 03 99 00 0000 002	Išmokėtos ir susigrąžintos sumos - sukčiavimo ar pažeidimų atvejai - daugiametės sankcijos, kitos susigrąžintos sumos	-87.412,57	-87.412,57	0,00
05 03 99 00 0000 003	Kompleksinis susiejimas - R.1782/03, str.9 - 75%	-2.640.121,96	-2.640.121,96	0,00
05 03 99 00 0000 004	Kompleksinis susiejimas - R.1782/03, str.9 - 100%	-143.545,61	-143.545,61	0,00
05 07 01 06 3700 045	Sprendimas 2006/322/EB - apskaitos patikrinimas 2005	3.719,19	0,00	3.719,19
11 02 01 00 2610 040	Kompensacinės išmokos - operatyvinės programos - R.104/00, str.10 - žuvininkystės metai 2006	262.067,52	262.067,52	0,00
	Iš viso:	580.165.313,52	572.470.541,06	7.694.772,46

Agentūra mums pateikė paaiškinimus dėl visų nustatytų skirtumų ir mes įsitikinome jų pagrįstumu. Skirtumų priežastys:

1. 7.691.322,41 Lt – Agentūra X lentelėje nefiksuoja detalių įrašų apie operacijas, susijusias su intervencinėmis atsargomis. Europos Komisijai informacija apie šias operacijas kompiuterinių registru forma yra teikiama per atskirą sistemą;
2. 3719.19 Lt – Europos Komisijos sprendimas;
3. -269,14 Lt – sugrąžintos 2005 GS finansiniais metais klaidingai pervestos lėšos pagal priemonę Tiesioginės išmokos už pasėlius.

3.4.2 X LENTELĖS IR METINĖS KPP IŠLAIDŲ ATASKAITOS SUTIKRINIMAS

Mes atlikome pakankamos apimties darbą, kad įsitikintume, ar kompiuterinių registru duomenys (X lentelė) sutampa su Metinė KPP išlaidų ataskaita.

X lentelėje yra 687.353 detalūs įrašai apie Metinėje KPP išlaidų ataskaitoje pateiktas išlaidas. Toliau pateikiamas sutikrinimas tarp Metinės KPP išlaidų ataskaitos ir kompiuterinių registru (X lentelės) duomenų (Lentelė Nr. 23)

Lentelė Nr. 23. Sutikrinimas tarp Metinės KPP išlaidų ataskaitos ir Metinės X lentelės.

X lentelės F500 kodas ²³	Pavadinimas	Metinė KPP išlaidų ataskaita, EUR	Metinė X lentelė, EUR	Skirtumai, EUR
F	Agrarinė aplinkosauga	6.382.589,75	6.382.590,95	-1,20
E	Mažiau palankios ūkininkauti vietovės	45.090.343,42	45.090.340,77	2,65
X	Parama ES reikalavimams vykdyti	10.826.780,69	10.826.781,43	-0,74
H	Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku	288.150,61	288.150,63	-0,02
D	Ankstyvas pasitraukimas	8.791.931,01	8.791.932,58	-1,57
AB	Parama pusiau natūriniais restruktūrizuojamiems ūkiams	635.195,40	635.192,06	3,34
SS	Kitos priemonės	0,00	0	0,00
AD	Techninė parama	0,00	0	0,00
AE	Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos	36.780.362,74	36.780.248,68	114,06
	Iš viso	108.795.353,62	108.795.237,10	116,52

Agentūra mums pateikė paaiškinimus dėl visų nustatytų skirtumų ir mes įsitikinome jų pagrįstumu. Skirtumų priežastys:

1. 201,16 EUR – valiutos konvertavimo informacinėje sistemoje metu susidaręs apvalinimo skirtumas.
2. -84,64 EUR – sugrąžintos 2005 GS finansiniais metais klaidingai pervestos lėšos pagal priemonę „Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos“.

²³ KPP pagalbinės priemonės kodas

4. NACIONALINĖS MOKĖJIMO AGENTŪROS ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA

4.1 NACIONALINĖ MOKĖJIMO AGENTŪRA

Agentūra įsteigta Lietuvos Respublikos (toliau tekste LR) Vyriausybės nutarimu²⁴ 1999 m. lapkričio 11 d. valstybės paramos ir ES stojimo paramos žemės ūkiui ir kaimo plėtrai programos (SAPARD) lėšoms administruoti. LR Vyriausybė, siekdama užtikrinti EŽŪOGF GS priemonių įgyvendinimą, 2004-02-06 paskyrė²⁵ Žemės ūkio ministeriją (toliau tekste ŽŪM) Kompetentinga institucija, o Agentūrą – Mokėjimo agentūra, atsakinga už EŽŪOGF GS priemonių įgyvendinimą, ir pavedė jai šias pagrindines funkcijas:

- administruoti EŽŪOGF GS priemones;
- atlikti lėšų mokėjimo funkciją;
- atlikti kontrolės funkciją;
- atlikti Tarybos reglamente Nr. 4045/89 nurodytas Specialiojo departamento funkcijas.

Kompetentinga institucija, kaip numatyta EK reglamente Nr. 1663/95, Agentūrai 2004-12-24 suteikė²⁶ akreditaciją.

Agentūra veikia vadovaudamasi LR žemės ūkio ministro patvirtintais nuostatais²⁷, kuriuose nurodyti jai iškelti uždaviniai ir pavestos vykdyti funkcijos. Agentūra yra savarankiška LR vykdomosios valdžios institucija – biudžetinė įstaiga, finansuojama iš LR valstybės biudžeto, veikianti ŽŪM administravimo srityje.

Agentūroje 2006-10-15 dirbo 637 darbuotojai (buvo patvirtinti 695 etatai). Agentūra yra įsikūrusi Blindžių 17, LT-08111, Vilnius, Lietuvos Respublika.

Agentūros struktūra suformuota atsižvelgiant į jai pavestus uždavinius ir funkcijas. 2006-10-15 Agentūros struktūrą²⁸ (Priedas Nr. 5) sudarė 9 departamentai ir 1 tiesiogiai Agentūros direktoriui pavaldus skyrius. Vidaus audito departamentas, Teisės departamentas, Finansų ir apskaitos departamentas bei Rizikų vertinimo ir valdymo skyrius yra savarankiški Agentūros struktūriniai padaliniai, tiesiogiai pavaldūs ir atskaitingi Agentūros direktoriui. Likę departamentai taip pat yra savarankiški Agentūros struktūriniai padaliniai, tačiau tiesiogiai pavaldūs ir atskaitingi atitinkamam Agentūros direktoriaus pavaduotojui.

Departamentų, skyrių ir poskyrių funkcijos, uždaviniai, darbo organizavimas, pareigos ir teisės yra nustatyti atitinkamuose Agentūros direktoriaus įsakymais patvirtintuose departamentų ar skyrių nuostatuose. Departamentų darbui vadovauja departamentų direktoriai, skyrių ir poskyrių darbui vadovauja vedėjai. Departamentų direktoriams, skyrių vedėjams ar poskyrių vedėjams nesant, juos pavaduoja atitinkamai paskirti departamentų / skyrių darbuotojai.

Departamentų direktorius, skyrių ir poskyrių vedėjus ir tarnautojus į pareigas skiria ir atleidžia Agentūros direktorius, vadovaudamasis atitinkamais teisės aktais (valstybės tarnautojų atveju – vadovaujantis LR Valstybės tarnybos įstatymo nuostatomis; darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis – vadovaujantis LR darbo kodekso nuostatomis).

²⁴ LR Vyriausybės 1999-11-11 nutarimas Nr. 1266

²⁵ LR Vyriausybės 2004-02-06 nutarimas Nr. 135

²⁶ LR žemės ūkio ministro 2004-12-24 įsakymas Nr. 3D-677.

²⁷ LR žemės ūkio ministro 2003-01-22 įsakymas Nr. 3D-17 (su paskutiniais pakeitimais 2006-06-06, Nr. 3D-234).

²⁸ Agentūros direktoriaus 2005-06-21 įsakymas Nr. BR1-510.

4.2 TERITORINIAI SKYRIAI

Kontrolės departamente yra 10 teritorinių skyrių, esančių visose Lietuvos apskrityse. Kontrolės departamento teritoriniuose skyriuose (toliau tekste KDTS) 2006-10-15 dirbo 239 darbuotojai.

Toliau esančioje lentelėje pateikiamos KDTS vykdomos funkcijos atskiroms EŽŪOGF GS paramos schemoms (Lentelė Nr. 24).

Lentelė Nr. 24. KDTS vykdomos funkcijos atskirose GS paramos schemose

Paramos schema	KDTS vykdomos funkcijos
Tiesioginės išmokos, Kaimo plėtros priemonės (Mažiau palankios ūkininkauti vietovės, Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos)	- Paraiškų pirminis sutikrinimas bei registravimas informacinėje sistemoje (STIS). - Atrinktų paraiškų patikrų vietoje atlikimas.
Kaimo plėtros priemonės (Parama pusiau natūriams ūkiams, Ankstyvas pasitraukimas, Agrarinė aplinkosauga, Apželdinimas mišku, ES standartų laikymasis)	- Paraiškų / mokėjimo prašymų / kasmetinių prašymų surinkimas, pirminis sutikrinimas bei registravimas informacinėje sistemoje (KPPAIS). - Paraiškų ir mokėjimo prašymų patikra vietoje.
Pieno gamybos kvotos	- Pieno gamintojų patikra vietoje. - Pieno supirkėjų patikra vietoje.
Kvotos ir parama gamintojams	- Bulvių krakmolo gamybos įmonių patikra vietoje. - Sausų pašarų gamintojų, žolių žaliosios masės augintojų ir tiekėjų patikra vietoje.
Bitininkystės programa	- Patikrų vietoje ir apklausų atlikimas

Vykdydami anksčiau nurodytas funkcijas KDTS vadovaujasi atitinkamomis Agentūros direktoriaus įsakymais patvirtintomis rašytinėmis procedūromis ir detaliomis instrukcijomis, atliktą darbą fiksuoja patvirtintuose darbo dokumentuose ir/arba atitinkamose informacinėse sistemose (STIS, KPPAIS). Sistemose esantys duomenys yra prieinami centriniais Agentūros KD padaliniais ir šių duomenų pagalba yra atliekama atranka bei vykdomi KDTS atliktų patikrų kokybės tikrinimai vietoje.

Patvirtinimo audito metu, siekdami įsitikinti, ar KDTS sukurtos veiklos procedūros ir kontrolės priemonės teoriškai ir praktiškai užtikrina, kad operacijos atitinka Bendrijos taisykles, mes atlikome kontrolės ir detalius testus. Ataskaitos 5 dalyje pateikiami su šiais administraciniais padaliniais susiję pastebėjimai.

4.3 PERDUOTOS FUNKCIJOS

4.3.1 BENDROJI INFORMACIJA

GS priemonių administravimo sistemos dalyviai įvardijami šiuose teisės aktuose:

- LR Vyriausybės 2003-12-23 nutarimas Nr. 1666 „Dėl pasirengimo administruoti ES žemės ūkio ir žuvininkystės prekybos sistemos priemonės“;
- LR Vyriausybės 2004-02-06 nutarimas Nr. 135 „Dėl valstybės institucijų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už EŽŪOGF GS priemonių įgyvendinimą, paskyrimo“.

Aukščiau minėtuose teisės aktuose Agentūra yra paskirta administruoti EŽŪOGF GS priemones Lietuvoje. Minėtais nutarimais LR Vyriausybė paskyrė toliau išvardintus juridinius asmenis (išorės institucijas) atsakingais už EŽŪOGF GS priemonių įgyvendinimą (Lentelė Nr. 25). Agentūrai yra pavesta vykdyti šių įstaigų kontrolės, kiek tai yra susiję su GS priemonių administravimu ir lėšomis, funkciją.

Lentelė Nr. 25. Juridiniai asmenys paskirti atsakingais už EŽŪOGF GS priemonių įgyvendinimą

Nr.	Institucija (asmuo), atsakingi už EŽŪOGF GS priemonių įgyvendinimą	Priemonės									
		Tiesioginės išmokos	Pieno gamybos kvotos	Parama sausųjų pašarų gamybai	Parama sertifikuotos sėklos auginimojams	Kaimo plėtros priemonės	Žemės ūkio ir maisto produktų intervencinis pirkimas ir kt. intervencinės priemonės (įskyrus žuvininkystės priemones)	Intervencinės žuvininkystės produktų priemonės	Parama žuvininkystės produktų gamintojų organizacijoms	Gyvulių ligų likvidavimas ir priežiūros programų įgyvendinimas	Būtininkystės sektoriaus parama
1.	VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras (toliau tekste VĮ ŽŪIKVC)	√	√			√					
2.	Valstybinę maisto ir veterinarijos tarnyba (toliau tekste VMVT)	√	√	√		√	√		√		√
3.	VĮ „Gyvulių produktyvumo kontrolė“										√
4.	VĮ „Pieno tyrimai“		√								
5.	Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba prie ŽŪM (toliau tekste VSGT)			√	√		√				√
6.	Regioniniai aplinkos apsaugos departamentai (toliau tekste RAAD)					√					
7.	Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūra (toliau tekste RRA)						√	√			
8.	Muitinės departamentas prie Finansų ministerijos (toliau tekste Muitinės departamentas) arba jo įgaliotos muitinės įstaigos						√				√
9.	Žuvininkystės departamentas prie ŽŪM							√	√		
10.	Savivaldybės	√	√			√				√	
11.	Valstybinė augalų apsaugos tarnyba					√					√
12.	Apskričių viršininkai					√					
13.	Generalinė miškų urėdija					√					
14.	VšĮ „Ekoagros“					√					
15.	Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba prie ŽŪM					√				√	

Agentūros ir anksčiau išvardintų institucijų bei kitų juridinių asmenų, atsakingų už EŽŪOGF GS priemonių įgyvendinimą, įsipareigojimai yra apibrėžti bendradarbiavimo sutartyse.

4.3.2 AGENTŪROS VEIKLA PERDUOTŲ FUNKCIJŲ SRITYJE 2006 M.

Agentūroje institucijų, kurioms perduotos funkcijos, priežiūrą vykdo Kontrolės departamento Deleguotų funkcijų kontrolės skyrius (toliau tekste DFKS), kuris buvo įsteigtas 2004 rugsėjo mėn. DFKS savo veikloje vadovaujasi Agentūros direktoriaus patvirtintais nuostatais, darbuotojų pareigbių aprašymais ir šiomis procedūromis:

- Deleguotų funkcijų, administruojant intervencines/paramos priemones, kontrolės procedūra, patvirtinta Agentūros direktoriaus 2005-12-30 įsakymu Nr. BR1-868 (toliau tekste Deleguotų funkcijų kontrolės procedūra);
- Deleguotų techninių funkcijų, administruojant priemones, finansuojamas iš EŽŪOGF GS atlikimo kontrolės procedūra, patvirtinta Agentūros direktoriaus 2005-04-29 įsakymu Nr. BR1-391 (toliau tekste Deleguotų techninių funkcijų kontrolės procedūra).

Per 2006 GS finansinius metus buvo derinamos procedūros tarp Agentūros ir perduotas funkcijas vykdančių institucijų (toliau tekste PFVI), tikslintos bei pasirašomos naujos bendradarbiavimo sutartys, patvirtintos bei keičiamos paties DFKS procedūros. 2006 m. vyko susitikimai tarp Agentūros atitinkamų padalinių ir PFVI.

Deleguotų techninių funkcijų kontrolės procedūroje ir Bendradarbiavimo sutartyse numatyta, kad PFVI teikia DFKS atliktų patikrų / tyrimų ataskaitas. Gairėje Nr. 9 numatytos ataskaitos dėl atliktų tikrinimų teikiamos keliais būdais:

- institucijos, vienaip ar kitaip dalyvaujančios priemonėse, susijusiose su paraiškų surinkimo laikotarpiais (pvz., kaimo plėtros priemonės), ataskaitas teikia už šiuos laikotarpius;
- viena institucija ataskaitas teikia už pieno kvotos metus;
- likusios institucijos jas teikia už GS finansinius metus.

Patvirtinimo audito metu nustatėme, kad DFKS gauna ataskaitas pagal procedūrose numatytą mechanizmą. Pagal gautas ataskaitas DFKS, naudodamas atrankos metodą, kreipėsi į susijusias institucijas ir savivaldybes dėl dokumentų pateikimo.

DFKS procedūrose numatyta, kad kai kurių PFVI atliktų tikrinimų peržiūrą (pagal atskiras paramos schemas) atlieka administruojantys Agentūros padaliniai (UPD, RRPD, KPPD), kurie įvertinę PFVI atliktų tikrinimų dokumentus perduoda informaciją DFKS.

Vadovaujantis EK gaire Nr. 9 Agentūra užduotis gali perduoti kitoms tarnyboms, kurios yra dalis Agentūros, bet kurios įkurtos už Agentūros pagrindinės įstaigos ribų, t.y. yra regioninio tipo. Šiuo aspektu Agentūra KDTS yra perdavusi funkcijas, nurodytas 4.2 Ataskaitos dalyje. KD Metodikų rengimo ir mokymo skyrius (MRMS) rengia KDTS detalias procedūras. Šių procedūrų laikymosi užtikrinimą Agentūrai teikia KD Kontrolės kokybės skyrius (toliau tekste KKBS), kuris atlieka pakartotines patikras vietoje. Tiek MRMS, tiek KKBS yra pagrindinėje Agentūros įstaigoje.

Žemiau pateikiama informacija apie Vidaus audito departamento atliktą darbą perduotų funkcijų srityje per 2006 metus (Lentelė Nr. 26).

Lentelė Nr. 26. VAD atliktas darbas perduotų funkcijų srityje per 2006 GS finansinius metus.

Atliktas darbas	Laikotarpis	Atlikto darbo apimtis
Paramos priemonių ir kompensacinių išmokų administravimo VI Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūroje auditas	Pradėta 2006-07-04 Baigta 2006-08-25	Audito tikslas buvo įsitikinti, ar RRA specialistai perduotas paramos priemones administruoja vadovaujantis teisės aktų ir patvirtintų procedūrų reikalavimais. Audito metu buvo siekiama išsiaiškinti: - ar paskirti atsakingi tarnautojai tinkamai administruoja priemones; - ar laikomasi patvirtintų procedūrų; - ar įgyvendintos Valstybės kontrolės pateiktos rekomendacijos; - ar įgyvendintos RRA vidaus audito rekomendacijos. Atsižvelgiant į tai, kad auditui atrinkti objektai turi reprezentuoti visas veikiančias intervencines/paramos priemones, patikrinimui buvo atrinktos šios intervencinės/paramos priemonės: - Parama pelno nesiekiančioms institucijoms ir organizacijoms sviestui sumažinta kaina pirkti; - Parama už pieno ir pieno produktų suvartojimą vaikų ugdymo ir švietimo įstaigose; - Maisto iš intervencinių atsargų tiekimas labiausiai nepasiturintiems asmenims; - Priemonė teikti informaciją apie žemės ūkio produktus ir skatinti prekybą jais trečioje šalyse. Audito metu buvo nustatyta, kad keletas procedūrų punktų yra taisytini, neišvengta procedūrų nesilaikymo, vidaus kontrolės stokos atveju.
Pieno gamybos kvotų administravimo Agentūros Pieno kvotų skyriuje ir Pieno gamybos kvotų administravimo savivaldybėje procedūrų aprašų projektų peržiūra	2006-09-22	Peržiūros tikslas buvo peržiūrėti Pieno gamybos kvotų administravimo Agentūros Pieno kvotų skyriuje ir Pieno gamybos kvotų administravimo savivaldybėje procedūrų aprašų projektus. VAD 2006-09-22 Tarnybiniame pranešime dėl procedūros aprašo projekto peržiūros pažymėta, kad VAD nuomone, Procedūrų aprašų projektais, administruojant pieno gamybos kvotas, galima pasikliauti, o vidaus kontrolės procedūros numatytos.
Pieno kvotų skyriaus ir VI ŽŪKVC funkcijų pasiskirstymo administruojant pieno gamybos kvotas analizė	Pradėta 2006-12-05 Baigta 2006-12-15	Analizės tikslas buvo įsitikinti, ar Pieno gamybos kvotų administravimo Agentūros Pieno kvotų skyriuje bei VI ŽŪKVC specialistai nedubliuoja administravimo žingsnių, ar pagrįstos kontrolės priemonės dėl Pieno kvotų paraiškų administravimo, ar yra tikslinga perskirstyti administravimo funkcijas tarp šių institucijų. Analizė atlikta, vertinant pieno gamintojų paraiškų administravimo procesą. VAD 2006-12-15 Pažymyje rekomenduojama pieno gamybos kvotų sistemos administravimo funkcijas perskirstymą.

4.3.3 ATLIKTAS DARBAS

Mes peržiūrėjome kaip Agentūros veikla per 2006 GS finansinius metus Perduotų funkcijų srityje atitiko akreditavimo kriterijus, t.y. R. 1663/95 priedo 4 dalyje nurodytus sąlygas. Darbas buvo atliktas vadovaujantis EK gaire Nr. 9 „Užduočių perdavimas kitoms institucijoms ar tarnyboms“. Mūsų atliktas darbas apėmė:

- Bendradarbiavimo sutarčių ir jų įgyvendinimo peržiūra;
- DFKS nuostatų, pareigybių aprašymų ir procedūrų peržiūra, siekiant įsitikinti, ar pastarosios atitinka gairės ir reglamento reikalavimus;
- Siunčiamų metinių ataskaitų ar ataskaitų apie atliktus tikrinimus peržiūra;
- DFKS ir PFVI atsakingų asmenų susitikimų protokolų peržiūra;
- Kontrolės ir detalius testus autorizavimo funkciją vykdančioje RRA (intervencinis saugojimas ir kitos intervencinės priemonės);
- Kontrolės ir detalius testus, kurie buvo atliekami testuojant kitas priemones, kuriose vienaip ar kitaip dalyvavo technines funkcijas vykdančios institucijos;
- Patvirtinimo audito ataskaitoje per 2005 GS finansinius metus pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra;
- VAD atlikto darbo perduotų funkcijų srityje peržiūra;
- Administravime dalyvaujančių Agentūros struktūrinių padalinių vykdytą veiklą perduotų funkcijų priežiūros srityje.

Mums buvo pateikti DFKS ir RRA atsakingų asmenų susitikimų protokolai už 2006 GS finansinius metus kurių tikslas buvo įvairių dokumentų, veiksmų, elektroninių duomenų, dokumentų, apsikeičiamų tarp RRA ir Agentūros, suderinimas. Iš pateiktos informacijos mes galėjome įsitikinti, kad įvairūs Agentūros ir PFVI padaliniai nuolat bendradarbiavo metu eigoje.

Pastebėjimai, kilę atlikus anksčiau nurodytą atliktą darbą, pateikiami 6.3.4 Ataskaitos dalyje.

4.4 VIDAUS AUDITO DEPARTAMENTAS

Šioje Ataskaitos dalyje pateikiame mūsų atlikto darbo, susijusio su Vidaus audito departamentu (toliau tekste VAD), rezultatus. Mūsų tikslas buvo įvertinti vidaus audito funkcijos veiksmingumą.

EK reglamente Nr. 1663/95 nurodytos tokios mokėjimo agentūros Vidaus audito tarnybos funkcijos:

- tikrinti, kad mokėjimo agentūros priimtose procedūrose būtų tinkamos garantuoti atitikimą Bendrijos taisyklėms;
- tikrinti, kad sąskaitos būtų tikslios, išsamios ir pateiktos laiku;
- užtikrinti, kad Agentūros vidaus kontrolės sistema veikia efektyviai;
- būti nepriklausoma nuo kitų mokėjimo agentūros departamentų;
- būti tiesiogiai atskaitinga mokėjimo agentūros vadovybei.

4.4.1 ATLIKTAS DARBAS

Audito metu mes su VAD vadovais aptarėme departamento strategiją, struktūrą, funkcijas. Mes taip pat peržiūrėjome VAD atliktą darbą, susijusį su GS, bei 2006 metų VAD planą. Audito metu mes susitikome ir apklausėme VAD skyrių vadovus ir tarnautojus.

Audito metu buvo peržiūrėti ir įvertinti šie dokumentai:

1. Vidaus audito departamento ir skyrių nuostatai;
2. VAD strateginis veiklos planas 2004-2006 metams;
3. VAD 2006 metų veiklos planas ir jo korekcijos²⁹;
4. Vidaus audito vadovas³⁰ (toliau tekste VAV);
5. VAD atlikto darbo, susijusio su GS, rezultatai³¹;
6. VAD tarnautojų pareigybių aprašymai;
7. Agentūros personalo mokymo strategija ir Agentūros personalo politika;
8. VAD tarnautojų mokymo planas ir jo vykdymas.

Mes taip pat susipažinome su išorės auditorių pateiktomis ataskaitomis³², kuriose buvo pateikti atlikto darbo rezultatai vidaus audito srityje.

Patvirtinimo audito metu suformuluoti pastebėjimai, susiję su vidaus audito funkcijos veiksmingumu, pateikti Ataskaitos 6.3.11 dalyje.

Mes taip pat peržiūrėjome 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje ir kitų išorės auditorių ataskaitose per 2006 GS finansinius metus pateiktų rekomendacijų įgyvendinimą. Peržiūros rezultatai pateikti Ataskaitos 9 dalyje.

4.4.2 BENDRA INFORMACIJA

VAD yra nepriklausomas savarankiškas padalinys – departamentas, kuris Agentūros veikloje nedalyvauja. Jis taip pat nėra atsakingas už Agentūros visų lygmenų struktūrinių padalinių vadovų vykdomas vidaus kontrolės procedūras. VAD tiesiogiai pavaldus ir atskaitingas Agentūros direktoriui. VAD direktorių, skyrių vedėjus ir vidaus auditorius į pareigas skiria ir atleidžia Agentūros direktorius. VAD direktorius atsako už departamentui pavestų funkcijų ir uždavinių vykdymą, skyriams vadovauja skyrių vedėjai.

Pagal Agentūros direktoriaus patvirtintą organizacinę struktūrą (Priedas Nr. 5), taip pat Ataskaitos 4.1 dalis), VAD sudaro trys skyriai:

1. Paramų audito skyrius (toliau tekste VAD PAS);
2. Analizės ir planavimo skyriaus (toliau tekste VAD APS);
3. Tikrinimų koordinavimo ir priežiūros skyrius (toliau tekste VAD TKPS).

2005-10-16 VAD dirbo 13 darbuotojų: direktorius, 3 skyrių vedėjai ir 9 vyriausieji specialistai. Per 2006 GS finansinius metus į VAD buvo priimti 7 darbuotojai, VAD paliko 5 darbuotojai, tokiu būdu 2006-10-15 datai VAD sudarė 15³³ darbuotojų.

VAD tikslai, kaip numatyta jo nuostatuose, yra:

1. Atlikti nepriklausomą, nešališką, objektyvų tyrimo, vertinimo ir konsultavimo darbą, siekiant užtikrinti Agentūros darbo gerinimą;
2. Padėti didinti Agentūros veiklos efektyvumą, įgyvendinti jos veiklos strategiją, planus bei programas ir procedūras, taip pat atskleisti rezervus veiklai plėtoti ir jos tęstinumui garantuoti;
3. Agentūros vadovybei teikti informaciją, analitinę medžiagą, vertinimus, rekomendacijas ir patarimus, susijusius su tikrinta veikla;
4. R. 4045/89 taikymo monitoringas.

²⁹ Metinis 2006 m. planas buvo tvirtintas Agentūros direktoriaus 2006-01-05 ir koreguotas Agentūros direktoriaus 2006-04-25.

³⁰ Tvirtintas Agentūros direktoriaus 2004-02-03, 2004-12-01, 2005-06-03.

³¹ Vidaus audito ataskaitos, tarnybiniai pranešimai apie atliktas peržiūras.

³² 2006-10-10 Ernst&Young Baltic UAB Analizės ir apžvalgos dėl NMA pasirengimo administruoti EŽŪOGF ir EŽŪFKP tarpinė ataskaita, EK DG Agri J.5 skyriaus 2005 m. rugsėjo 26-30 d. audito misijos „EŽŪOGF mokėjimo agentūros akreditacija Lietuvoje“ (2005-12-14 laiškas Nr. AGR 031935).

³³ Tame skaičiuje - viena darbuotoja, kuri GS finansiniais metais buvo motinystės atostogose, ji į darbą sugrįžo 2006-10-31.

VAD uždaviniai, kaip numatyta jo nuostatuose, be kitų yra:

1. Tikrinti, vertinti ir teikti Agentūros direktoriui nešališką ir objektyvią informaciją, ar pakankama ir veiksminga Agentūros vidaus kontrolės sistema, ar veikla vykdoma atsakingai, pagal įstatymus ir kitus norminius teisės aktus, ar informacija apie finansinę ir kitokią veiklą yra patikima ir išsami, ar pasiekiami užsibrėžti tikslai ir uždaviniai; teikti Agentūros direktoriui nešališką ir objektyvią informaciją apie galimą veiklos riziką;
2. Atlikti Valstybės paramos lėšų, lėšų, gautų iš Europos Sąjungos ar kitų fondų, administravimo bei šių lėšų naudojimo tikslingumo, efektyvumo, ekonomiškumo ir produktyvumo vertinimą;
3. Atlikti ES Struktūrinių fondų, Bendrosios žemės ūkio politikos ir kaimo plėtros priemonių administravimo ir lėšų naudojimo tikslingumo, efektyvumo, ekonomiškumo ir produktyvumo vertinimą;
4. Atlikti institucijoms perduotų funkcijų vykdymo tinkamumo vertinimą;
5. Vykdyti EK reglamentu Nr. 4045/89, įstatymais ir kitais teisės aktais nustatytas funkcijas bei Agentūros direktoriaus nurodymus, susijusius su teisės aktais perduotų Agentūrai funkcijų vykdymu.

EK reglamentu Nr. 4045/89 numatytos funkcijos pavestos vykdyti VAD TKPS. Patvirtinimo audito metu atliktas darbas ir rezultatai, susiję su šio skyriaus veikla, pateikti Ataskaitos 7.3 dalyje.

VAD savo veikloje vadovaujasi Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymu, tarptautiniais Vidaus audito profesinės praktikos standartais (išleistais IIA³⁴), Vidaus audito metodika, Vidaus audito vadovu, atitinkamais ES institucijų reglamentais ir kitais teisės aktais bei rekomendacijomis.

VAD tarnautojai turi atlikti vidaus auditus, vadovaudamiesi VAV pateikiamais reikalavimais atskiriems vidaus audito atlikimo etapams ir standartinėmis vidaus audito darbo dokumentų formomis. Pagrindiniai vidaus audito atlikimo etapai, numatyti VAV, apima audito planavimą, audito programos parengimą, veiklos peržiūras, vidaus kontrolės vertinimą bei atskiras audito procedūras (įskaitant testavimą). EŽŪOGF GS finansuojamų paramos priemonių vidaus auditams atlikti VAD naudoja detalius audito klausimynus.

4.4.3 2006 M. VEIKLOS PLANAS IR VAD ATLIKTAS DARBAS

Atsižvelgdami į Patvirtinimo audito tikslus, audito metu mes peržiūrėjome 2006 metais VAD vykdytą veiklą, susijusią su EŽŪOGF GS priemonių administravimu, ypač atkreipėme dėmesį į veiklą, vykdytą per 2006 GS finansinius metus.

Vidaus audito strateginio plano pagrindu buvo parengtas ir 2006-01-05 Agentūros direktoriaus patvirtintas VAD 2006 m. veiklos planas.

Per 2006 metus VAD iš viso atliko 45 auditus ir peržiūras (iš jų 5 auditai dar vykdomi), iš kurių 14 yra susiję su EŽŪOGF GS finansuojamomis priemonėmis. Atliktų auditų ir peržiūrų, susijusių su GS, sąrašas pateiktas Ataskaitos prieduose (Priedas Nr. 7). VAD veikla iš esmės atitiko 2006 metų veiklos planą, išskyrus tai, kad dėl darbuotojų stokos ar kitų objektyvių aplinkybių, buvo neatliktos plane numatytos pasirengimo administruoti Kaimo plėtros 2007-2013 metų plano priemonių procedūrų peržiūros, neatlikti du plane numatyti auditai³⁵ (susiję su GS), 5 plane numatyti auditai (iš jų 2 auditai³⁶ susiję su GS) perkelti į 2007 metų veiklos planą. Tačiau papildomai atlikta 16 neplaninių auditų / peržiūrų, iš kurių 7 – GS srityje. Vidaus auditų metu iš viso buvo pateiktos 79 rekomendacijos, iš kurių 97 proc. yra įgyvendintos arba įgyvendinamos.

³⁴ angl. [The Institute of Internal Auditors](#)

³⁵ Intervencinis pirkimas, saugojimas ir pardavimas bei privatus saugojimas (pateiktų rekomendacijų įgyvendinimas), Parama vaisių ir daržovių gamintojų organizacijoms.

³⁶ IS auditas (KVAIS), Deleguotų techninių funkcijų vykdymo auditas.

Esant nepakankamam VAD personalo skaičiui ir didelei kaitai (žr. (173) pastebėjimą) bei atliekant neplanuotus auditus, 67 proc. Vidaus audito 2006 metų veiklos plane numatytų auditų yra atlikta vėliau nei planuota.

4.4.4 KITA SU VAD SUSIJUSI INFORMACIJA

4.4.4.1 Strateginiai planai ir ištekliai

Vadovaujantis VAV nustatyta tvarka, VAD parengė strateginį vidaus audito planą 2004-2006 metams, kurį 2003-12-30 patvirtino Agentūros direktorius. Strateginis planas yra parengtas 3-jų metų laikotarpiui pagal Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo reikalavimus, vadovaujantis prielaida, kad VAD išanalizuos ir įvertins visą Agentūros vidaus kontrolės sistemą per trejus metus, t.y. ES EŽŪOGF GS priemonės, ES struktūrinių fondų administravimo sistemą, SAPARD programos administravimą ir priežiūrą, Nacionalinės paramos programas ir naudojamas informacines sistemas.

Strateginio plano parengimas rėmėsi rizikos analize pagrįsta metodika. Pagal pastarąją turėjo būti vertinamas įvairių priemonių administravimo rizikingumas, išdėstomi vidaus audito prioritetai, numatomas planuojamas skirti laikas vidaus auditams atlikti pagal turimus resursus.

4.4.4.2 Gebėjimai atlikti IT auditą ir IS audito planas

Informacinių sistemų vidaus audito planai įtraukiami į VAD strateginius ir metinius planus. Strateginiame 2004-2006 metų plane numatytas IT auditų atlikimas kiekvienais metais.

2006 m. VAD paliko auditorius, turintis IT audito patirtį. Po kurio laiko į VAD buvo priimtas vienas vidaus auditorius, atsakingas už IT auditus. 2006 m. buvo atliktas ITD procedūrų vykdymo auditas. 2006 m. planuotas atlikti IS auditas (KVAIS³⁷) auditas perkeltas į 2007 m.

4.4.4.3 Personalo mokymai

VAD personalo mokymai organizuojami pagal Agentūros direktoriaus 2003-05-29 įsakymu Nr. BR1-129 patvirtintą personalo mokymo strategiją. Kiekvienais metais sudaromi naujai priimtų darbuotojų mokymo planai bei vidaus auditorių asmeniniai mokymo planai (sudaromi atsižvelgiant į vidaus auditorių pageidavimus), kurių pagrindu sudaromi Agentūros mokymo planai. 2006 m. mokymo planas patvirtintas Agentūros direktoriaus 2006 m. vasario 15 d įsakymu Nr. PS1-118. Pagal pateiktus mokymo planų įgyvendinimą įrodančius dokumentus, personalo mokymo strategijos bei planų yra laikomasi. 2006 metams buvo numatyta, kad kvalifikacijos tobulinimui bus skirta 1034 valandų (neįskaitant užsienio kalbos tobulinimo žinių), faktiškai per 2006 metus mokymams buvo skirta 2081 valandos, vidutiniškai 116 valandos vienam vidaus auditoriui. Vienas VAD darbuotojas 2006 metais penkis mėnesius buvo stažuotėje Europos Komisijoje (Vidaus audito tarnybos Audito proceso skyriuje).

4.4.4.4 Reikalavimai personalui, priėmimas į darbą ir personalo išsaugojimas

Agentūros VAD 2006-10-15 sudarė 14 darbuotojų: direktorius, 3 skyriaus vedėjai ir dešimt vyriausiųjų specialistų (žr. Ataskaitos 6.3.11 dalį).

Prie 2004-2006 metų strateginio plano bei 2006 metų VAD veiklos plano yra pridėtas išteklių poreikio VAD paskaičiavimas. Pagal šį paskaičiavimą, VAD darbuotojų poreikis VAD funkcijoms atlikti yra 19 darbuotojų (sutampa su faktiniu etatų skaičiumi).

Vidaus auditoriai įdarbinami, vertinami bei skatinami vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymu bei Agentūros direktoriaus 2004-04-30 įsakymu Nr. BR1-187 patvirtinta Agentūros personalo politika. VAD darbuotojams keliami reikalavimai yra aprašyti pareigybių aprašymuose. Visi dar-

³⁷ Kvotų administravimo informacinė sistema.

buotojai turi aukštąjį išsilavinimą, 8 iš jų turi daugiau negu 3 metų patirtį vidaus audito arba audito srityje.

4.4.4.5 Poauditinė veikla

VAD rekomendacijų įgyvendinimo priežiūra buvo vykdoma pagal VAD vedamą rekomendacijų įgyvendinimo apskaitos registrą bei kontroliuojama Agentūros vadovybės lygmeniu.

Pagal VAD pateiktus duomenis, per 2006 metus VAD pateikė 79 rekomendacijas, iš jų per 2006 metus 37 buvo įgyvendintos, 2 nebus įgyvendinamos, 40 rekomendacijų įgyvendinimo terminai dar nebuvo pasibaigę.

4.4.4.6 Ataskaitų teikimas

VAV nustatyti aiškūs vidaus audito ataskaitos parengimo, kokybės priežiūros, derinimo, pateikimo audituojamajam subjektui etapai. Vadovaujantis VAV numatyta vidaus audito atlikimo procedūra, kiekvieno VAD atlikto vidaus audito metu surašomas vidaus audito ataskaitos projektas, kuris derinamas su audituojamuoju subjektu. Suderinus vidaus audito ataskaitos projektą, surašoma vidaus audito ataskaita, kurią pasirašo vidaus auditą atlikęs vidaus auditorius. Vidaus audito ataskaitoje pateikiami vidaus audito metu nustatyti faktai ir rekomendacijos. Tiek vidaus audito ataskaita, tiek pažyma pateikiama Agentūros direktoriui ir audituojamajam subjektui.

5. PARAMOS SCHEMŲ DETALIAUS TESTAVIMO REZULTATAI

Šioje Ataskaitos dalyje pateikiama audito metu atliktų įvairių tikrinimų rezultatų apžvalga kiekvienai audituotai paramos schemei/priemonei. Tai apima išvadas, pagrindinius pastebėjimus ir pateiktas rekomendacijas. Reikia pažymėti, kad Ataskaitoje pateikiami išskirtinai tie pastebėjimai, į kuriuos būtų tikslinga atsižvelgti, nepaisant geros praktikos, sukurtos ir veikiančios Agentūroje.

Audito išvadoje ir 1.6 Ataskaitos dalyje išreiškiamą mūsų nuomonę apie vidaus kontrolės procedūrų teorinį buvimą ir pakankamą praktinį veikimą mes suformavome su paramos priemonėmis atlikę įvairias audito procedūras, kurių taikymas konkrečių priemonių atžvilgiu detaliau išdėstomas Ataskaitos 2.3 dalyje. Atlikdami minėtas procedūras vertinome tam tikrų kontrolės grupių – valdymo kontrolės, organizacinės kontrolės, mokėtinų sumų tvirtinimo (autorizavimo) kontrolės, kasdienės veiklos kontrolės bei dokumentų prieinamumo kontrolės – buvimą, veikimą praktikoje, atlikimą laiku, taikymą visiems atvejams ir gebėjimą nustatyti bei taisyti klaidas.

Atlikdami anksčiau minėtas audito procedūras mes rinkome praktinio atitikimo akreditavimo kriterijams įrodymus, t.y. kad veiklos procedūros Agentūroje veikė patenkinamai, o EK teiktinos ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais yra išsamios, teisingos ir tikslios. Minėtų audito procedūrų atlikimo metu kilę pastebėjimai bei rekomendacijos, susiję su konkrečių GS paramos schemų / priemonių administravimu, pateikiami toliau.

Atlikdami tam tikros apimties darbą kiekvienos schemos srityje mes taip pat peržiūrėjome išorės auditorių parengtas ataskaitas ir teiktas rekomendacijas. Jų įgyvendinimo peržiūra pateikiama Ataskaitos 9 dalyje. Mes taip pat susipažinome su vidaus auditorių atliktu darbu atitinkamose paramos schemose.

Patvirtinimo audito metu mūsų pateiktos rekomendacijos ir Agentūros veiksmai / komentarai, susiję su GS priemonių administravimu, pateikti Ataskaitos prieduose (Priedas Nr. 4).

5.1 PASTEBĖJIMAI, SUSIJĘ SU PARAMOS UŽ PLOTĄ SCHEMOMIS

Šioje Ataskaitos dalyje pateikiami bendri pastebėjimai, susiję su paramos už plotą schemomis, t.y.:

- Vienkartinės išmokos už plotą schema (toliau tekste SAPS),
- Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos (toliau tekste CNDP),
- Mažiau palankios ūkininkauti vietovės (toliau tekste MPŪV),
- Agrarinė aplinkosauga (toliau tekste AGRO).

Paskesniuose šios dalies skyriuose bus pateikiami pastebėjimai, susiję tik su atskira paramos schema.

(1) **Vidutinės svarbos pastebėjimas** (SAPS, CNDP ir MPŪV, susijęs su 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje pateiktu (3) pastebėjimu). Vieno iš kryžminių patikrinimų, kuriuos Agentūra vykdė įgyvendindama R. 796/2004 24 straipsnio 1 dalies reikalavimus, tikslas buvo nustatyti viršdeklaravimus blokuose, lyginant bloke deklaruotų laukų plotą su bloko plotu LPIS sistemoje. Vadovaujantis to paties straipsnio 2 dalimi, kryžminių patikrinimų metu nustačius pažeidimus, jų atžvilgiu imamasi tolesnių atitinkamų administracinių veiksmų, o prireikus atliekama patikra vietoje.

Administravimo taisyklių³⁸ 30.8 p. numatyta, kad Agentūra teikia asmens duomenis apie pareiškėją savivaldybėms, kai nustatomi neteisingai deklaruotų laukų žemės blokuose atvejai, paraiškos duomenų neatitikimai ir kiti atvejai. Minėtų taisyklių 23.8 p. numatyta, kad savivaldybė, gavusi Agentūros prašymą dėl duomenų apie paraiškose nustatytus netikslumus pateikimo pareiškėjams,

³⁸ Tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus administravimo bei kontrolės 2005 m. taisyklės (ŽŪM 2004-11-03 įsakymas Nr. 3D-598 (su vėlesniais pakeitimais)).

informuoja juos apie minėtus netikslumus. Audito metu nustatėme, kad Agentūros bei savivaldybių administravimo procedūrose nenumatytas prašymo dėl duomenų apie paraiškose nustatytus netikslumus pateikimas savivaldybėms.

Vadovaujantis Agentūros administravimo procedūromis, kryžminių patikrinimų metu nustatėme viršdeklaravimus, susijusiems pareiškėjams siunčiami Pranešimai dėl deklaruotų duomenų neatitikimo (F6* forma) ir Atsakymo į pranešimą dėl deklaruotų duomenų neatitikimo formos (A2* forma). Pastarosiomis pareiškėjai patikslina su neatitikimais susijusių laukų plotus. Vėliau A2* formose pateikti duomenys į STIS sistemą suvedami kaip administracinės patikros rezultatai, atliekamas pakartotinis kryžminis patikrinimas ir, jei viršdeklaravimas išspręstas, skaičiuojama išmokos suma, kur reikalinga pritaikant sankcijas.

Tačiau Agentūra, siekdama įgyvendinti administravimo taisyklių 30.8 ir 23.8 p. nustatytus reikalavimus, 2005-12-23 pateikė 51 savivaldybei Pareiškėjų, kurių paraiškose nustatyta duomenų neatitikimų, sąrašus, tokiu būdu pareiškėjai buvo informuoti apie kryžminių patikrinimų metu nustatytus viršdeklaravimus. Agentūra minėto informavimo nefiksavo³⁹ STIS sistemoje, tačiau RRPD darbuotojų teigimu, visiems po 2005-12-29 gautiems pareiškėjų ploto atsisakymams (A2* forma) taikė administracinę patikrą ir atitinkamai reikiamas sankcijas. Tokiu būdu buvo vykdomi procedūrose nenumatyti veiksmai.

Audito metu nustatėme atvejus⁴⁰, kai Pareiškėjai keitė / tikslino Paraiškos duomenis po to, kai Agentūra juos informavo apie deklaruotų duomenų neatitikimus. Šiais atvejais Atsakyme į pranešimą dėl deklaruotų duomenų neatitikimo (A2* forma) nurodoma Agentūros pranešimo, į kurį atsiakoma, siuntimo data, tačiau nei STIS sistemos informaciniame lange „Siųsti dokumentai“, nei Paraiškos byloje nėra informacijos, kad pareiškėjui buvo siunčiamas Pranešimas dėl deklaruotų duomenų neatitikimo (F6* forma). Tokiu būdu nesilaikoma R. 796/2004 22 str. 1 dalies ir 68 str. 2 dalies reikalavimų. Peržiūrėtų paraiškų atveju sankcijos neturėjo būti taikomos, tačiau yra rizika, kad atsisakyti plotai turėjo įtakos blokų viršdeklaravimo sprendimui.

Detalaus testavimo metu peržiūrėjome 139 SAPS, 57 CNDP ir 67 MPŪV paraiškų ir nustatėme daugiau nei 50 atvejų, kai pareiškėjai pateikė A2* formas, kurioms būdinga tai, kad:

- dauguma gautos 2005 m. lapkričio mėnesiais,
- susijusiems pareiškėjams nebuvo išsiųstos F6* formos,
- tiksliai atsisakoma tik kryžminių patikrinimų metu nustatytų viršdeklaruotų plotų, atskirais atvejais itin mažų;
- gauti duomenys į STIS sistemą buvo suvedami, kaip Paraiškos tikslinimas numatytas R. 796/2004 68 str. 2 dalyje.

Mes buvome informuoti, kad 2005 m. lapkričio mėn. pradžioje Agentūra inicijavo susitikimą⁴¹ su visomis savivaldybėmis (susitikimo protokolas nebuvo parengtas). Atsižvelgdami į tai, kad dauguma pareiškėjų A2* formas atsiuntė lapkričio mėnesį, manome, kad šio susitikimo metu savivaldybės buvo informuotos apie nustatymus neatitikimus. Mes susisiekiame su kai kuriais atsitiktine tvarka pasirinktais pareiškėjais ir jie patvirtino (žodžiu), kad seniūnijose buvo teikiama informacija apie nustatytus neatitikimus.

Audito metu nustatėme atvejį, kai esant bloko, kuriame yra 7 pareiškėjai, viršdeklaravimui 5 pareiškėjai tą pačią dieną išsiuntė A2* formas, kuriose visi atsisakė po 0,3 ha. (Žr. (2) pastebėjimą).

Mūsų nustatyti atvejai bei aplinkybės rodo, kad pareiškėjai galėjo būti informuoti apie kryžminių patikrinimų metu nustatytus viršdeklaravimus iki anksčiau minėto sąrašų savivaldybėms si-

³⁹ Tiesioginės paramos skyriaus tarnautojų pasitarimo 2005-12-16 protokole nurodyta, kad nuo 2005-12-29 visus pareiškėjus laikyti informuotais apie klaidas ir taikyti administracinę patikrą.

⁴⁰ Valdos Nr. 1005595672, 1005550919, 1004526001.

⁴¹ Agentūros 2005-11-02 raštas Nr. BR6-(11.9)-7985 “Dėl dalyvavimo susitikime“ (savivaldybėms pagal pridedamą sąrašą).

untimo gruodžio mėnesį. Yra rizika, kad buvo pažeista R. 796/2004 22 str. 2 dalis ir, nepagrįstai vadovaujantis 68 str. 2 dalimi, nepritaikytos sankcijos.

Rekomenduojame procedūrose numatyti veiksmus, atliekamus pagal Administravimo taisyklių 23.8 bei 30.8 punktus.

(2) **Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS)**. Nustatytas atvejis⁴², kai STIS, esant viršytam bendram referencinio sklypo plotui (bloko viršdeklaravimui), neidentifikavo dvigubo deklaravimo atvejo, o viršdeklaravimas buvo išspręstas (1) pastebėjime nurodytomis priemonėmis (penkiems iš septynių bloke esančių pareiškėjams atsisakius itin mažų plotų. Tokiu būdu neužtikrinamas R. 796/2004 24 str. 1 dalies nuostatų įgyvendinimas. Minėtu atveju dvigubas deklaravimas buvo nustatytas rankiniu būdu ir netinkamai išmokėta suma buvo įtraukta į debitorių knygą. **Rekomenduojame** išsiaiškinti šio atvejo aplinkybes ir, esant poreikiui, inicijuoti atitinkamus sistemos pakeitimus.

(3) **Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS, MPŪV, CNDP)**. Audito metu nustatyti 55 pareiškėjai, kuriems Agentūra išmokėjo 5 656 Lt paramą⁴³ už mažesnę nei 1 ha plotą ir tokiu būdu neužtikrino R. 1782/2003 143 b str. 5 dalies ir R. 1973/2004 137 str. 2 dalies reikalavimų, numatančių mažiausią ž. ū. paskirties plotų, kuriems galima pateikti Paraiškas, dydį, laikymosi. Taip pat nebuvo užtikrintas 2004-11-03 ŽŪM įsakymo Nr. 3D-598, apibrėžiančio mažiausio žemės ūkio naudmenų ploto, už kurį mokamos tiesioginės išmokos, t.y. 1 ha, laikymasis. Siekiant užtikrinti išmokų atitikimą paraiškos tinkamumo kriterijams, **rekomenduojame** (1) atitinkamai koreguoti STIS sistemos nustatymus bei (2) susigrąžinti išmokas už reikalavimų neatitinkančius plotus.

(4) **Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS)**. Audito metu nustatėme atvejus⁴⁴, kai paraiška pagal SAPS buvo atrinkta patikrai vietoje ir, dar neturint patikros vietoje rezultatų, buvo išmokėtas avansas pareiškėjui. Agentūros darbuotojų teigimu, STIS sistemoje buvo įdiegtas apribojimas, neleidžiantis mokėti avanso tiems pareiškėjams, kurių paraiškos atrinktos patikroms vietoje, tačiau nustatytais atvejais šis apribojimas nesuveikė. Tokiu būdu nebuvo užtikrintas 2005-10-17 Komisijos sprendimo Nr. K(2005)-3976 nuostatos, numatančios, kad avansus leidžiama mokėti remiantis administracinių patikrinimų ir patikrinimų vietoje rezultatais, įgyvendinimas. **Rekomenduojame** įdiegti papildomas kontrolės priemones arba užtikrinti jau įdiegtų kontrolės priemonių efektyvų veikimą, siekiant, kad pareiškėjams, atrinktiems patikroms vietoje, iki jų atlikimo, nebūtų mokami avansai pagal SAPS.

(5) **Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS)**. Audito metu nustatėme atvejį⁴⁵, kai Agentūros kontrolės priemonės neužtikrino, kad pareiškėjui atsisakant dalies ploto (kaip numatyta R. 796/2004 22 str. 1 d.), atsisakomas plotas būtų tinkamai sumažintas. Pareiškėjas 2005-12-13 Agentūrai atsiųstame Atsakyme į pranešimą dėl deklaruotų duomenų neatitikimo (A2*) nurodė, kad bloke Nr. 174499-0130 lauko Nr. 1 plotas mažinamas iki 28,63 ha (Paraiškoje nurodytas šio lauko plotas yra 29,77 ha). Tuo tarpu iš STIS duomenų matyti, kad iki 28,63 ha buvo sumažintas ne bloko Nr. 174499-0130 lauko Nr. 1, o bloko Nr. 171495-1030 lauko Nr. 1 plotas (Paraiškoje deklaruotas šio lauko plotas 40,60 ha). Tokiu būdu Agentūra sumažindama ne atsisakomo bloko lauko plotą 1,14 ha, o kito bloko lauko plotą 11,97 ha, nepagrįstai Pareiškėjui neišmokėjo 1 522 Lt paramos. **Rekomenduojame** pakartotinai įvertinti pastebėjime įvardintą atvejį ir išmokėti Pareiškėjui jam priklausančią paramos sumą.

⁴² Valdos Nr. 1004329201

⁴³ SAPS - 3 860 Lt (ES dalis – 3 128 Lt, LT dalis – 732 Lt), CNDP – 1 346 Lt (ES dalis – 1 077 Lt, LT dalis – 269 Lt), MPŪV – 450 Lt (ES dalis - 360 Lt, LT dalis – 90 Lt.)

⁴⁴ Valdos Nr. 1011334362, 1003450512, 1003669342, 1011326687.

⁴⁵ Valdos Nr. 1004193308.

(6) **Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS).** Audito metu nustatėme atvejį⁴⁶, kai Agentūros kontrolės priemonės neužtikrino R. 796/2004 21 str. 2 d. reikalavimo, numatančio, kad Paraiškos pakeitimams, pateiktiems po paskutinės dienos, sumos, susijusios su faktinių atitinkamų ž. ū. paskirties sklypų naudojimu, mažinamos 1 proc. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną, laikymosi. Pareiškėjui 2005-06-30 atsiuntus Prašymą dėl Paraiškos duomenų keitimo (A3*) ir papildomai deklaravus 0,65 ha ploto, STIS sistemoje nebuvo apskaičiuotos sankcijos už pavėluotai deklaruotus papildomus plotus. Prašymas pakeisti paraiškos duomenis pateiktas po 10 darbo dienų nuo paskutinės Paraiškos pateikimo dienos, nepritaikytų sankcijų suma - 9 Lt. **Rekomenduojame** pakartotinai įvertinti pastebėjime įvardintą atvejį ir tinkamai pritaikyti sankcijas.

(7) **Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP, MPŪV).** STIS sistemoje vykdomų paraiškų administravimo veiksmų atsekamumas yra nepakankamas, kiek tai susiję su Paraiškos duomenų suvedimu pareiškėjams atsisakant paramos ar jos dalies (kaip numatyta R. 796/2004 22 str. 1 d. ir 68 str. 2 d.) ir keičiant Paraiškos duomenis (didinant plotus) (kaip numatyta R. 796/2004 21 str. 2 d.). Šis trūkumas apsunkina Paraiškų administravimą ir peržiūrą (žr. (5), (6) pastebėjimus). Agentūros teigimu, STIS duomenys, jų pataisymai yra fiksuojami ir išsaugomi auditiniuose duomenyse, tačiau audito metu nustatėme atvejų, kai jie buvo nepasiekiami (žr. <24> išimtį). **Rekomenduojame** užtikrinti, kad STIS sistemoje, atsidarius konkrečios Paraiškos duomenis (tiek lauko, tiek Paraiškos lygiu), pirmiausiai būtų matomas Paraiškoje deklaruotas plotas, toliau visi deklaruoto ploto keitimosi atvejai (išskyrus techninių klaidų taisymus) ir priežastys.

(8) **Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP).** Vadovaujantis 2005-10-17 Komisijos sprendimu Nr. K(2005)3976, leidžiančiu mokėti tiesioginių išmokų už 2005 metais deklaruotus žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus avansus Lietuvoje, ŽŪM 2005-10-20 įsakymu Nr. 3D-493 įpareigojo Agentūrą nuo 2005-10-20 pirmiausiai mokėti avansus žemės ūkio veiklos subjektams, registruotiems savivaldybių teritorijose 2005-10-19 ŽŪM įsakymu Nr. 3D-491 pripažintose labiausiai nukentėjusiomis. Tačiau STIS sistemoje nebuvo įdiegtos kontrolės priemonės šio įsakymo vykdymui ir tokiu būdu nebuvo užtikrintas avansų mokėjimas pirmumo tvarka labiausiai nukentėjusioms teritorijoms.

(9) **Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP, MPŪV).** Remiantis R. 796/2004 50 straipsniu, nustatant plotą, kurio pagrindu apskaičiuojama galutinė paramos suma, yra lyginami Paraiškoje deklaruotas ir nustatytas plotai. Audito metu nustatėme, kad tais atvejais, kai nustatytas (faktinis) plotas yra didesnis nei Paraiškoje deklaruotas plotas, Agentūros STIS būsenos lange „TI / MPŪV patvirtinimas“, „Patvirtinti EAGGF plotai“ faktinis plotas Paraiškos lygiu nėra lygus visų faktinių plotų laukų lygiu sumai, o atitinka deklaruotą plotą. Tokiu būdu STIS sistemoje nurodomo faktinio ploto duomenys Paraiškos lygiu neatitinka tikrovės. **Rekomenduojame** atitinkamai koreguoti STIS sistemos nustatymus, kad faktinis plotas Paraiškos lygiu būtų lygus visų faktinių plotų laukų lygiu sumai.

(10) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Audito metu nustatėme atvejį⁴⁷, kai sprendžiant viršdeklaravimą nepagrįstai buvo padidintas bloko plotas. Paraiškos patikros vietoje, kurios tikslas buvo išspręsti viršdeklaravimą bloke, metu patikrai atrinktų laukų plotai nebuvo patikrinti, nes patikros vietoje metu buvo apsemti. To pasėkoje Agentūra į STIS sistemą, kaip patikros vietoje metu nustatytus plotus, suvedė paraiškoje deklaruotus plotus. Atsižvelgdami į tai, kad Agentūra turėjo galimybę išspręsti viršdeklaravimą bloke, manome, kad procedūrose numatytas bloko didinimas rankiniu būdu buvo atliktas nepagrįstai. Yra rizika, kad Agentūra dalį paramos išmokėjo netinkamai. **Rekomenduojame** pakartotinai įvertinti pastebėjime įvardintą atvejį ir imtis veiksmų dėl galimai netinkamos paramos išmokėjimo.

⁴⁶ Valdos Nr. 1003906841.

⁴⁷ Valdos Nr. 1003370986

(11) **Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS).** Atlikus patikrą vietoje į STIS sistemą yra suvedami patikros vietoje rezultatai. Audito metu nustatėme, kad Pareiškėjui atsakant plotų STIS sistemoje yra galimybė keisti jau suvestus patikros vietoje duomenis. Tokiu būdu STIS sistemoje yra keičiami duomenys, kurie lyginami su bloko plotu, ir taip nepagrįstai išsprendžiamas viršdeklaravimas. **Rekomenduojame** užtikrinti, kad STIS sistemoje atsispindėtų faktiniai patikros vietoje duomenys.

(12) **Nedidelės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP, MPŪV).** Audito metu nustatėme daugiau kaip 20 atvejų, kai IPP vedėjas netinkamai užpildė Paraiškos autorizavimo patikros elementų sąrašą, t.y. buvo papildomai pildoma dokumento dalis, kuri neturi būti pildoma. (5) pastebėjime minimu atveju, buvo atsakyta į šios Paraiškos autorizavimo patikros elementų sąrašo dalies klausimus ir buvo pateikta nepagrįstai teigiama išvada dėl bylos duomenų teisingo suvedimo. Mūsų nuomone, vykdant procedūrose nenumatytus veiksmus, yra rizika, jog neužtikrinama pakankama peržiūros kokybė.

(13) **Nedidelės svarbos pastebėjimas (SAPS).** Laukų įbraižymo žemėlapiuose teisingumą Paraiškų pirminio tikrinimo metu turi vertinti KDTS darbuotojai. Audito metu nustatėme atvejį⁴⁸, kai Agentūros kontrolės priemonės neužtikrino R. 796/2004 12 str. 1 d. reikalavimo, numatančio, jog Paraiškoje turi būti nurodytos detalės, leidžiančios nustatyti visų ūkyje turimų ž. ū. paskirties sklypų identifikavimą bei vietą, laikymosi. Pastebėjime minimu atveju laukai buvo įbraižyti netinkamai⁴⁹, t.y. viename Paraiškoje nurodyto bloko žemėlapyje nebuvo įbraižytas laukas, tuo tarpu kitame bloke buvo įbraižyti du Nr. 1 pažymėti laukai. Kadangi atsižvelgus į Pareiškėjo pateiktus tikslinimus, kurie pateikti po atlikto kryžminio sutikrinimo, parama už netinkamai įbraižytus / neįbraižytus laukus nebuvo išmokėta, rekomendacijos šiuo atveju neteikiame.

(14) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Agentūra neturi kontrolės priemonių, užtikrinančių R. 796/2004 3, 4 str. numatytų reikalavimų išlaikyti daugiamečių ganyklų (pievų) plotus laikymosi. **Rekomenduojame** parengti kontrolės priemones, užtikrinančias R. 796/2004 3, 4 str. reikalavimų laikymąsi.

(15) **Nedidelės svarbos pastebėjimas (SAPS).** Agentūra, siekdama užtikrinti R. 796/2004 26 str. reikalavimo laikymąsi, atliko 5,4 proc. 2005 metais surinktų SAPS paraiškų patikras vietoje. Į šį skaičių įtraukiamos ir nuotolinės patikros, kurias atlieka VĮ ŽŪIKVC. Audito metu nustatėme, kad Agentūra, atlikusi 10 proc. pavykusių nuotolinių patikrų kokybines patikras vietoje nustatė, kad sutapo 13 proc. laukų plotai⁵⁰, t.y. atliktų nuotolinių patikrų rezultatai nėra tikslūs. Be to, nuotolinių patikrų vietoje rezultatus VĮ ŽŪIKVC Agentūrai pateikė tik 2005 m. spalio mėn., todėl yra rizika, kad Paraiškų, kurioms nuotolinės patikros nepavyko, Agentūros atlikti patikrinimai vietoje buvo neveiksmingi. Atsižvelgdami į tai, kad R. 796/2004 26 str. numatytų 5 proc. paraiškų patikrinimą vietoje atliko iki spalio mėnesio pabaigos, rekomendacijos neteikiame.

(16) **Nedidelės svarbos pastebėjimas (SAPS).** Audito metu nustatėme atvejį⁵¹, kai kartu su Paraiška pateiktus žemėlapius, leidžiančius identifikuoti visų ūkyje turimų žemės ūkio paskirties sklypų vietą, pasirašė asmuo, neturintis įgaliojimo atstovauti įmonę.

(17) **Nedidelės svarbos pastebėjimas (SAPS).** Audito metu nustatėme atvejį⁵², kai nesutampa Paraiškoje ir STIS sistemoje nurodyto lauko numeriai.

⁴⁸ Valdos Nr. 1003817149.

⁴⁹ Žemėlapyje neįbraižytas Bloko Nr. 246402-5641 laukas Nr. 1, tuo tarpu bloke Nr. 246403-2204 įbraižyti du pirmi laukai.

⁵⁰ Agentūros duomenimis, vidutinis priimtino laukų ploto skirtumas yra 0,13 ha. Šių laukų plotai buvo palyginti prieš paskaičiuojant priimtinius laukų plotus, t.y. nepritaikius paklaidų matavimams.

⁵¹ Valdos Nr. 1005391525.

⁵² Valdos Nr. 1006005934.

(18) **Nedidelės svarbos pastebėjimas** (SAPS, CNDP). Audito metu peržiūrėję 21 paraišką, kurioms buvo atliktos patikros vietoje, nustatėme du atvejus⁵³, kai paraiška buvo atrinkta Tiesioginių išmokų ir Kompleksinio paramos susiejimo patikros vietoje, tačiau patikros atliktos skirtingu metu. Vienu atveju patikras netinkamai paskyrė KDTS vedėjas, kitu atveju jos skirtingu metu atliktos dėl tikrintojų kaltės. Tokia veiksmų koordinavimo stoka ilgina privalomųjų patikrų atlikimo terminus ir neužtikrina R. 796/2004 23 str. 1 dalies reikalavimų laikymosi.

(19) **Nedidelės svarbos pastebėjimas** (SAPS). Audito metu nustatėme atvejį⁵⁴, kai Patikros vietoje ataskaitos data yra ankstesnė nei Patikros vietoje užduoties data. Yra rizika, kad patikros vietoje metu tikrintojas vadovavosi netinkamais duomenimis.

(20) **Nedidelės svarbos pastebėjimas** (SAPS). Audito metu nustatėme atvejį⁵⁵, kai Paraiškos byloje nėra įrodymų, jog pareiškėjas buvo informuotas apie patikros metu nustatytus neatitikimus. Yra rizika, kad buvo nesilaikyta R. 796/2004 28 str. 2 dalies reikalavimų. Nustatyti neatitikimai neturėjo įtakos paramos dydžiui.

(21) **Nedidelės svarbos pastebėjimas** (SAPS, CNDP, MPŪV). R. 1663/1995 priedas numato, kad aukštesnes pareigas užimantis tarnautojas turi patvirtinti ir pateikti įrodymus, jog atliko autorizuotų sumų patikrinimą. Audito metu nustatėme atvejus, kai neužtikrinama didelių sumų autorizavimo proceso peržiūra tinkamu lygiu, kaip tai numato darbo procedūros: (1) nustatyti atvejai, kai autorizuotai sumai viršijus 85 000 Lt, autorizuotos sumos patvirtinimą atliko ne TPS, o laikinai IPP vedėjo pareigas ėjęs asmuo; (2) nustatyti atvejai, kai neužpildytas Paraiškos autorizavimo patikrinimo elementų sąrašas (išmokoms virš 40 000 Lt), (3) paraiškų, kurių autorizuota suma viršija 40 000 Lt, autorizavimo patikrinimą turi atlikti IPP vedėjas, tačiau nustatėme atvejus, kai autorizuotą sumą patvirtino TPS vedėjo pareigas laikinai ėjęs darbuotojas. RRPD procedūros, įgyvendinančios minėtą reglamento reikalavimą taip pat numato, kad turi būti patikrinta 5 proc. nustatyto dydžio autorizuoti mokėjimai. Detalaus testavimo metu nustatėme, kad Agentūros darbuotojai tokias peržiūras atlieka, tačiau mums Agentūra negalėjo mums pateikti apibendrintų 5 proc. patikrinimo įrodymų. Audito metu nustatėme, kad kai kurie aukštesnes pareigas užimantys tarnautojai šią peržiūros funkciją delegavo⁵⁶ savo pavaldiniams, tokiu būdu nebuvo užtikrinta aukštesnes pareigas užimančio tarnautojo peržiūra. **Rekomenduojame** (1) STIS sistemoje įdiegti papildomą būseną, atitinkančią privalomą didelių sumų autorizavimo proceso peržiūros tinkamu lygiu procedūrą, kurios neperėjus paraiškų administravimas toliau turėtų būti negalimas; (2) turėti įrodymus apie atliktą pakankamos apimties peržiūros darbą.

(22) **Nedidelės svarbos pastebėjimas** (CNDP). Audito metu nustatėme atvejus, kai X lentelėje buvo pateikta netiksli informacija: (1) nustatyti atvejai⁵⁷, kai nesutapo banko išrašė, FAS bei X lentelėje nurodyta mokėjimo data; (2) nustatėme atvejus⁵⁸, kai X lentelėje nebuvo nurodyta, kad buvo atlikta patikra vietoje. **Rekomenduojame** patikslinti X lentelėje nurodytą informaciją.

5.2 KAIMO PLĖTROS PRIEMONĖS

Valstybinių auditorių komentaras. Audito metu mes nustatėme skirtumą tarp reglamentų ir Komisijos sprendimu Nr. C(2004) 2949 patvirtinto Kaimo plėtros plano 2004-2006 Lietuvai (toliau tekste KPP planas). Nustatyti konkretūs skirtumai pateikiami prie atitinkamos priemonės išlaidų de-

⁵³ Valdos Nr. 1003817149 (TI patikra atlikta atrinkta – 2005-07-25, paskirta – 2005-08-01, atlikta - 2005-08-16, CC patikra atrinkta – 2005-07-28, paskirta – 2005-10-10, atlikta - 2005-10-10), Valdos Nr. 1005439294 (TI patikra atrinkta – 2005-07-22, paskirta – 2005-08-03, atlikta - 2005-08-05, CC patikra atrinkta – 2005-07-28, paskirta – 2005-08-03, atlikta - 2005-10-03).

⁵⁴ Valdos Nr. 1005439294.

⁵⁵ Valdos Nr. 1003389238

⁵⁶ 2005-11-30 l.e.p. IPP vedėjo Tarnybinis pranešimas TPS vedėjui „Dėl išmokų patvirtinimo poskyrio funkcijų paskirstymo tarnautojams“

⁵⁷ Valdos Nr. 1003011504, 1005632573, 1005940691

⁵⁸ Valdos Nr. 1003543027, 1005626185.

taurus testavimo rezultatų. Vertindami, ar išlaidos patirtos pagal KPP priemones atitinka Bendrijos taisykles, mes vertinome jų atitiktį KPP planui ir jį įgyvendinantiems nacionaliniams teisės aktams.

(23) **Svarbus pastebėjimas** (visoms KPP priemonėms, atitinka 2005 m. Patvirtinimo audito (16) pastebėjimą). Agentūra neturi kontrolės priemonių, kurios užtikrintų R. 817/2004 72 str. 1 dalies įgyvendinimą. Minėtame straipsnyje nustatyta, kad bet koks naudos gavėjas, pateikęs klaidingą deklaraciją dėl didelio nerūpestingumo, išbraukiamas iš visų kaimo plėtros priemonių pagal atitinkamą R. 1257/1999 skyrių einamiesiems kalendoriniams metams. Jei klaidinga deklaracija buvo pateikta tyčia, naudos gavėjas išbraukiamas ir kitiems metams. Agentūra kelis kartus kreipėsi⁵⁹ į ŽŪM dėl minėtos nuostatos reglamentavimo, tačiau reikiami sprendimai nebuvo priimti. Atsižvelgdami į tai, kad (1) parama pagal KPP priemones buvo mokama tiek 2005, tiek 2006 GS finansiniais metais, (2) 2006 m. spalio 15 dienai Agentūros sudarytame pažeidėjų pagal KPP priemones sąrašė buvo daugiau kaip 2.000 pareiškėjų, kurie gavo paramą pagal kelias KPP priemones bei į tai, kad (3) nuo Lietuvos narystės ES pradžios vis dar nėra kontrolės priemonių, užtikrinančių R. 817/2004 72 str. 1 dalies įgyvendinimą, manome, kad yra didelė rizika, jog neapibrėžta dalis išlaidų, patirtų pagal KPP priemones, yra netinkamos. **Rekomenduojame** (1) parengti kontrolės priemones, kurios užtikrintų R. 817/2004 72 str. 1 dalies įgyvendinimą; (2) susigražinti paramą, išmokėtą pažeidžiant R. 817/2004 72 str. 1 dalies nuostatais.

(24) **Svarbus pastebėjimas** (AGRO ir MPŪV, atitinka 2005 m. Patvirtinimo audito (15) pastebėjimą). R. 817/2004 70 straipsnyje nurodyta, kad mokėjimo sričiai turi būti taikomos R. 2419/2001 30 str., 31 str. (atitinkamai R. 796/2004 49 str. ir 50 str.) nuostatos, išskiriančios pasėlių grupes bei numatančios, kad galutinė paramos suma apskaičiuojama lyginant paraiškoje deklaruotą plotą su nustatytu pasėlių grupės plotu. Tačiau nei Agrarinės aplinkosaugos, nei MPŪV administravimo taisyklėse⁶⁰ nereglementuota pasėlių grupės sąvoka. Agentūra kelis kartus kreipėsi⁶¹ į ŽŪM dėl minėtos nuostatos reglamentavimo, tačiau reikiami sprendimai nebuvo priimti. Dėl šios priežasties priemonės „Agrarinė aplinkosauga“ paraiškose viršdeklaruoti plotai neužskaitomi nepakankamai deklaruotais tos pačios pasėlių grupės plotais.

Tiek KPP 12.1.4 dalyje (49, 50 lentelės), tiek administravimo taisyklėse numatytos taikomos sankcijos deklaruoto ploto lygiu. Audito metu nustatėme, kad Agentūra, administruodama KPP priemonę „Agrarinė aplinkosauga“ sankcijas taiko Paraiškos ir lauko lygiu, o ne deklaruoto ploto, kuriame taikomos agrarinės aplinkosaugos priemonės, lygiu. Tokiu būdu Agentūra, neturėdama teisinio pagrindo ir pažeisdama R. 817/2004 70 straipsnio, KPP plano bei administravimo taisyklių nuostatas, nepagrįstai pritaikė 518 458 Lt⁶² sankcijų 106 Mokėjimo prašymams už 2005 metus ir atitinkamai nepritaikė neapibrėžto masto sankcijų pagal pasėlių grupes. Ši sisteminė klaida turėjo iš dalies neapibrėžtos įtakos 2006 m. finansinei atskaitomybei.

Rekomenduojame (1) tinkamai įgyvendinti R. 817/2004 70 straipsnio reikalavimą - atitinkamų KPP priemonių mokėjimo sričiai taikyti R. 796/2004 49 str. ir 50 str. nuostatas; (2) peržiūrėti susijusius Mokėjimo prašymus pagal priemonę „Agrarinė aplinkosauga“ ir užtikrinti, kad taikomos sankcijos atitiktų anksčiau minėtus reglamentus, KPP planą ir administravimo taisykles.

(25) **Svarbus pastebėjimas** (AGRO ir MPŪV). Kai kurių KPP priemonių administravimo taisyklėse nėra kontrolės priemonių, užtikrinančių R. 796/2004 68 str. 2 dalies (nuoroda iš R. 817/2004 71 str. 1 dalies) reikalavimų, susijusių su sankcijų netaikymu tais atvejais, kai paramos

⁵⁹ Agentūros 2006-03-22 raštas ŽŪM Kaimo plėtros departamentui Nr. BR6-(10.64)-3894, Agentūros 2006-09-26 raštas ŽŪM sekretorei, Kaimo plėtros departamentui Nr. BR6-(1.10)-13021.

⁶⁰ ŽŪM 2004-08-13 įsakymas Nr. 3D-482 „Dėl Kaimo plėtros 2004–2006 metų plano priemonės „Agrarinė aplinkosauga“ administravimo taisyklių“ (su vėlesniais pakeitimais), 2004 07 16 įsakymas Nr. 3D-430 „Dėl kaimo plėtros 2004–2006 metų plano priemonės „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“ administravimo taisyklių (su vėlesniais pakeitimais).

⁶¹ Agentūros 2006-03-22 raštas ŽŪM Kaimo plėtros departamentui Nr. BR6-(10.64)-3894, Agentūros 2006-10-26 raštas ŽŪM sekretorei, Kaimo plėtros departamentui Nr. BR6-(10.64)-14170.

⁶² Agentūros pateiktai KPPAIS duomenimis. ES dalis – 414 766 Lt, Lt dalis – 103 692 Lt.

gavėjas keičia paraiškos duomenis iki informavimo apie ketinimą atlikti patikrinimą vietoje ir jeigu Agentūra dar nebuvo pranešusi ūkininkui apie bet kokius paraiškoje nustatytus pažeidimus, įgyvendinimą.

Audito metu nustatėme atvejus, kai pareiškėjai keitė priemonės „Agrarinė aplinkosauga“ paraiškų, kasmetinio prašymo ir mokėjimo prašymo duomenis po jų informavimo apie administracinių patikrinimų ir patikros vietoje metu nustatytus neatitikimus. Tokiu būdu nepagrįstai vadovautasi R. 796/2004 68 str. 2 dalimi (nuoroda iš R. 817/2004 71 str. 1 dalies), ir todėl nepritaikytos reikiamos sankcijos.

Audito metu nustatėme, kad Agentūra vadovaudamasi KPP protokolu⁶³ leido keisti 2005 m. paraiškų pagal priemonę „Agrarinė aplinkosauga“ duomenis pasibaigus paraiškų, kasmetinio prašymo ir mokėjimo prašymo pateikimo terminui. Tai neužtikrino R. 796/2004 68 str. 2 dalies (nuoroda iš R. 817/2004 71 str. 1 dalies) reikalavimų laikymosi bei prieštaravo ŽŪM patvirtintoms administravimo taisyklėms⁶⁴, kuriomis remiantis pasibaigus minėtų dokumentų pateikimo terminui pareiškėjas gali keisti tik tuos duomenis, kurie nedaro įtakos paramos dydžiui.

Atliekant debitorių detalų testavimą nustatytas atvejis, kuomet pareiškėjui pagal MPŪV priemonę leista atsisakyti dalies deklaruoto ploto po Agentūros atliktų administracinių sutikrinimų. Yra rizika, kad nepagrįstai vadovautasi R. 796/2004 68 str. 2 dalimi (nuoroda iš R. 817/2004 71 str. 1 dalies), ir todėl nepritaikytos reikiamos sankcijos dėl ploto viršdeklaravimo.

Audito metu mes negalėjome nustatyti šios sisteminės klaidos masto ir įtakos 2006 m. finansinei atskaitomybei.

Rekomenduojame (1) atskirų kaimo plėtros priemonių administravimo taisyklėse numatyti kontrolės priemones, užtikrinančias R. 796/2004 68 str. 2 dalies (nuoroda iš R. 817/2004 71 str. 1 dalies) reikalavimų laikymąsi; (2) pakartotinai įvertinti visas paraiškas ir su jomis susijusius kasmetinius ir mokėjimo prašymus, ir kur reikia pritaikyti sankcijas; (3) KPP priemonių administravimo problemų komisijai peržiūrėti priimtą sprendimą ir užtikrinti jo atitikimą R. 796/2004 68 str. 2 daliai ir administravimo taisyklėms.

(26) **Vidutinės svarbos pastebėjimas** (visos KPP priemonės). Vadovaujantis R. 643/2000 2 str. 2 punktu ir 1794/2005 1 str. b punktu paramos pagal KPP priemones sumai litais apskaičiuoti taikomas kursas 3,4528 Lt / EUR. Audito metu nustatėme, kad visų KPP priemonių administravimo taisyklėse, patvirtintose ŽŪM įsakymais, valiutos keitimo kursas, taikomas išmokoms paramos gavėjams, buvo nustatytas vadovaujantis neaktuali R. 1117/2004. Tokiu būdu Agentūra pareiškėjams pagal KPP priemones išmokėjo 4 200 Lt paramos mažiau.

(27) **Vidutinės svarbos pastebėjimas** (visos KPP priemonės). Agentūra, pažeisdama R. 817/2004 39 str., nepranešė Europos Komisijai apie kategorijas, kurios Lietuvoje yra nustatytos kaip *force majeure*. **Rekomenduojame** Agentūrai pranešti Europos Komisijai apie Lietuvoje numatytas *force majeure* kategorijas.

(28) **Vidutinės svarbos pastebėjimas** (visos KPP priemonės). Agentūra neturi procedūrų užtikrinti R. 796/2004 23 str. 2 dalies reikalavimo, kad ūkininkui ar jo atstovui neleidus atlikti patikrinimo vietoje paraiškos atmetamos, laikymąsi. **Rekomenduojame** papildyti Agentūros procedūras nuostata, kad ūkininkui ar jo atstovui neleidus atlikti patikros paraiška yra atmetama bei taikomos sankcijos.

(29) **Vidutinės svarbos pastebėjimas** (visos KPP priemonės). Nei Kaimo plėtros priemonėms taikomi reglamentai, nei Lietuvos Kaimo plėtros 2004-2006 metų planas nenumato termino

⁶³ Agentūros KPP priemonių administravimo problemų komisijos 2006-03-23 posėdžio protokolas Nr. 3 – “Kadangi 2005 m. paraiškų administravimas nėra baigtas ir išmokos neišmokėtos, leisti koreguoti paraiškos duomenis. Esant analogiškiems atvejams, taikyti byloms šį Komisijos sprendimą.”

⁶⁴ ŽŪM 2004-08-13 įsakymas Nr. 3D-482 (su vėlesniais pakeitimais).

iki kada turi būti atliktas mokėjimai pagal Kaimo plėtros priemonės. Agentūros direktoriaus įsakymu⁶⁵ buvo numatyti paraiškų ir mokėjimo prašymų bendrieji vertinimo terminai, kurie netaikomi tiems administruojamiems dokumentams, kurių įvertinimui pareiškėjas laiku nepateikė reikalingų dokumentų ar duomenų. Tokiu būdu nebuvo nustatytas galutinis paramos išmokėjimo terminas. Audito metu nustatėme, kad, pavyzdžiui, parama pagal KPP „Agrarinė aplinkosauga“ 874 Mokėjimo prašymus buvo išmokėta po Agentūros direktoriaus įsakymu nustatyto termino (iki 2006-05-15). **Rekomenduojame** visoms KPP nustatyti galutinį paramos išmokėjimo terminą.

(30) **Vidutinės svarbos pastebėjimas** (Standartų laikymasis, Apželdinimas mišku). Detalaus testavimo metu nustatyti atvejai⁶⁶, kai (1) komerciniai pasiūlymai gauti iš galimai susijusių šalių, (2) pasirinktas tiekėjas atsisakė vykdyti darbus (komercinis pasiūlymas viršijo 10 000 eurų), o Agentūra nereikalavo nei įrodymų apie tiekėjo atsisakymą vykdyti darbus, nei, kad pareiškėjas organizuotų naują konkursą pagal tokias pačias taisykles, kaip ir teikiant paraišką, (3) paramos gavėjo įgaliotinis projekto vykdymo klausimais buvo ir laimėjęs konkursą įmonės direktorius. Tokiu būdu buvo nesilaikyta administravimo taisyklėse⁶⁷ nustatytų reikalavimų komerciniams pasiūlymams tvarkos. **Rekomenduojame** (1) ŽŪM įvertinti reikalavimo dėl 3 komercinių pasiūlymų pateikimo pagal atskiras KPP priemonės tikslingumą, (2) Agentūrai vertinti, ar komerciniai pasiūlymai atitinka administravimo taisyklių reikalavimus, (3) kai pasirinktas konkurso laimėtojas atsisako vykdyti darbus, gauti tai įrodančius dokumentus ir numatyti konkurso organizavimą tokiomis pačiomis sąlygomis, kaip ir teikiant paraišką.

(31) **Vidutinės svarbos pastebėjimas** (Standartų laikymasis, SAPARD). Detalaus testavimo metu nustatyti keturi atvejai⁶⁸, kai Agentūra kompensavo atsiskaitymą grynaisiais pinigais už paramos gavėjų apmokėtas išlaidas suteiktas paslaugas / įsigytas prekes. Atkreiptas Agentūros dėmesys į paramos gavėjų atsiskaitymus grynaisiais pinigais, nes jie turi didelę įgimtą riziką dėl tokių operacijų patvirtinimo iš trečios šalies nebuvimo.

5.2.1 MAŽIAU PALANKIOS ŪKININKAUTI VIETOVĖS

(32) **Vidutinės svarbos pastebėjimas** (MPŪV). Agentūra gauna iš VĮ ŽŪIKVC informaciją apie blokus, kurie arba kurių dalis priskiriami nepalankioms ūkininkauti teritorijoms. Audito metu nustatėme, kad tais atvejais, kai ne visas blokas priskiriamas mažiau palankioms ūkininkauti teritorijoms, Agentūra neužtikrina, kad mažiau palankaus ūkininkavimo bloke pareiškėjų deklaruotas mažiau palankus ūkininkauti plotas yra ne didesnis nei iš VĮ ŽŪIKVC gautas mažiau palankus ūkininkauti plotas tame bloke. Be to, STIS sistema leido autorizuoti paraiškas, esant MPŪV blokų viršdeklaravimams. Tokiu būdu buvo nesilaikyta R. 1257/1999 V skyriuje ir KPP 1 priede MPŪV priemonei numatytų reikalavimų ir paramos gavėjams buvo permokėta 149.107 Lt⁶⁹ paramos. **Rekomenduojame** (1) pakartotinai įvertinti MPŪV priemonės paraiškas, susijusias su pastebėjime nurodytomis aplinkybėmis, ir imtis ES teisės aktuose numatytų veiksmų dėl permokėtos sumos sugrąžinimo bei reikiamų sankcijų pritaikymo; (2) STIS sistemoje užtikrinti, kad parama pagal MPŪV priemonę būtų mokama tik už mažiau palankias ūkininkauti teritorijas.

(33) **Vidutinės svarbos pastebėjimas** (MPŪV). Audito metu nustatėme, kad Agentūra neturi kontrolės priemonių, užtikrinančių R. 817/2004 66 str. 2 dalies reikalavimo, numatančio, kad įsipareigojimo galiojimo laikotarpiu paramą gaunantys sklypai negali būti keičiami, laikymąsi. **Reko-**

⁶⁵ 2006-01-25, Nr. BR1-25.

⁶⁶ Nr. 044D1010238261, Nr. 055F1005416957; Nr. 058F1004588003

⁶⁷ Kaimo plėtros 2004-2006 metų plano priemonės „Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“ administravimo taisyklės patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005 m. kovo 25 d. įsakymu Nr. 3D-178 ir Kaimo plėtros 2004-2006 metų plano priemonės „Standartų laikymasis“ administravimo taisyklės patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. 3D-496 (Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. kovo 30 d. įsakymo Nr. 3D-121 redakcija)

⁶⁸ Nr. M33060004; Nr. 044D1010238261; Nr. 058D1004675046, Nr. 049F1005424442

⁶⁹ ES dalis. Agentūros duomenimis netinkamai apmokėtas plotas - 955,83 ha.

rekomenduojame įdiegti kontrolės priemones, užtikrinančias R. 817/2004 66 str. 2 dalies reikalavimo laikymąsi.

(34) **Vidutinės svarbos pastebėjimas** (MPŪV). Audito metu nustatėme, kad į STIS sistemos MPŪV normatyvinę informaciją (klasifikatorių) įvesti duomenys neužtikrina bendro finansavimo santykio (80 / 20) bei KPP 1 priedo 2.6 dalies ir administravimo taisyklių⁷⁰ 9 punkto laikymosi - netinkamai įvestas didelio nepalankumo kategorijai priskirtoms vietovėms taikomas išmokos dydis (LT dalis įvesta 52,02 Lt, turi būti 52 Lt). Dėl šios sisteminės klaidos KPP 2006 m. finansinėje atskaitomybėje LT dalies stulpelyje nurodyta neapibrėžto dydžio permoka. **Rekomenduojame** užtikrinti bendro finansavimo santykio (80 / 20) bei KPP 1 priedo 2.6 dalies ir administravimo taisyklių 9 punkto laikymąsi.

(35) **Vidutinės svarbos pastebėjimas** (MPŪV). Audito metu nustatėme atvejį⁷¹, kai STIS sistemos pagalba atrenkant laukus patikrai vietoje⁷² nebuvo užtikrintas R. 796/2004 29 straipsnio reikalavimo, numatančio, jog atliekant faktinį patikrinimą lauke, kuris yra patikrinimo vietoje dalis, galima apsiriboti ne mažiau kaip pusės žemės ūkio paskirties sklypų, nurodytų paraiškose, mėginiiu, laikymasis. Pastebėjime minimu atveju R. 796/2004 29 straipsnio reikalavimo laikymasis buvo užtikrintas tikrintojo iniciatyva, o ne kontrolės priemonėmis, įdiegtomis STIS sistemoje. **Rekomenduojame** STIS sistemoje įdiegti kontrolės priemones, užtikrinančias R. 796/2004 29 straipsnio reikalavimo laikymąsi.

(36) **Nedidelės svarbos pastebėjimas** (MPŪV). Audito metu nustatėme atvejį⁷³, kai STIS sistemoje neteisingai nurodyta Paraiškos pateikimo data (įvesta ne pateikimo, o registracijos data). Ši administravimo klaida neturėjo įtakos sankcijų skaičiavimui.

(37) **Nedidelės svarbos pastebėjimas** (MPŪV). Audito metu nustatėme atvejį⁷⁴, kai Patikros vietoje ataskaita nebuvo pasirašyta skyriaus vedėjo. Tokiu būdu nebuvo užtikrinta aukštesnės pareigos einančio tarnautojo peržiūra, kaip tai numatyta R. 1663/1995 priede.

5.2.2 AGRARINĖ APLINKOSAUGA

(38) **Svarbus pastebėjimas** (susijęs su 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitos (24) pastebėjimu). R. 796/2004 23 str. 1 dalis nurodo patikrinimus vietoje atlikti taip, kad būtų užtikrinama veiksminga atitikimo reikalavimams patikra. Komisijos darbo dokumente Nr. AGRI/60363/2005 yra nuostata, kad patikrinimai vietoje tampa visiškai neveiksmingi nuo tada, kai ūkininkas pradeda ruošti žemę naujam derliui.

Vadovaujantis ŽŪM įsakymu⁷⁵ buvo skelbiami du paraiškų pagal KPP priemonę „Agrarinė aplinkosauga“ (Ekologinio ūkininkavimo programa) už 2005 metus surinkimo etapai⁷⁶. Audito metu nustatėme, jog antruoju etapu surinktų 2005 metų paraiškų atrankos patikrai vietoje normatyvai buvo patvirtinti⁷⁷ tik 2006 m. kovo mėnesį, o patikros atitinkamai atliktos 2006 m. balandžio-gegužės mėnesiais, t.y. buvo visiškai neveiksmingos. Atsižvelgdami į priemonės pobūdį ir privalomas atlikti patikras vietoje, manome, kad paraiškų surinkimo išskaidymas į kelis etapus neužtikrina tinkamo priemonės administravimo.

Priemonės administravimui naudojamoje KPPAIS sistemoje Kasmetinis prašymas gali būti registruojamas tik tuomet, kai įvertinama Paraiška. Vadovaujantis ŽŪM įsakymu⁷⁸ buvo perverti-

⁷⁰ 2004-07-16 ŽŪM įsakymas Nr. 3D-430 (su vėlesniais pakeitimais).

⁷¹ Valdos Nr. 1005439321.

⁷² Pareiškėjui paraiškoje deklaravus 7 laukus, patikros vietoje užduotyje buvo nurodyta, kad deklaruoti laukai, už kuriuos mokamos išmokos - 6 laukai, o patikrai atrinkti - 3, tačiau patikros vietoje metu patikrinti 4 laukai.

⁷³ Valdos Nr. 1004243818.

⁷⁴ Valdos Nr. 1003796178.

⁷⁵ ŽŪM 2004-12-24 įsakymas Nr. 3D-676 (su vėlesniais keitimais).

⁷⁶ I etapas: 2005-04-01 - 2005-06-15, II etapas: 2005-10-10 - 2005-10-24.

⁷⁷ Agentūros direktoriaus 2006-03-21 įsakymas Nr. BR1-121.

⁷⁸ 2005-04-07 ŽŪM ministro įsakymu Nr.3D-197.

namos 2004 m. pareiškėjų paraiškos ir kasmetiniai prašymai ir dėl šios priežasties nebuvo galimybės suvesti dalies šių paramos gavėjų 2005 m. Kasmetinių prašymų duomenų. Tokiu būdu dalies pirmuoju etapu surinktų paraiškų / kasmetinių prašymų pagal KPP priemonę „Agrarinė aplinkosauga“ (Ekologinio ūkininkavimo programa) už 2005 metus patikros vietoje buvo vykdomos 2005 m. lapkričio-gruodžio mėn.

Siekiant užtikrinti patikrų vietoje veiksmingumą, kaip numatyta Komisijos darbo dokumente Nr. AGRI/60363/2005, **rekomenduojame** paraiškų surinkimo laikotarpius nustatyti atsižvelgiant į sėjos laiką

(39) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Agentūra nustatydamą sertifikuotą ekologinei gamybai plotą lygina jį su tiesioginėms išmokoms deklaruotu plotu STIS sistemoje ir jei pastarasis plotas yra mažesnis, parama pagal priemonę mokama tik už SAPS deklaruotą plotą. Audito metu nustatėme atvejį⁷⁹, kai Agentūra sumažino ekologinei gamybai sertifikuotą plotą, tačiau įrodymų, kad tiesioginėms išmokoms gauti deklaruotas plotas buvo už jį mažesnis pateikti negalėjo. Tokiu būdu Agentūra nepagrįstai sumažino paramą už sertifikuotą plotą ir to pasėkoje pritaikė sankcijas. Pastebėjime minimu atveju pareiškėjui nebuvo išmokėta 9 336 Lt (ES dalis) paramos (nepriemoka už plotą bei nepagrįstai pritaikytos sankcijos). **Rekomenduojame** (1) pakartotinai įvertinti pastebėjime įvardintą atvejį ir pareiškėjui išmokėti jam priklausančią paramos sumą; (2) kaupiti įrodymus apie sutikrinimus su STIS sistemoje patvirtintais SAPS deklaruotais plotais.

(40) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Audito metu nustatėme atvejį⁸⁰, kai iki nustatyto termino pareiškėjas ne visam deklaruotam plotui pateikė ekologinio ūkio sertifikato kopiją. Šiuos dokumentus pareiškėjas pateikė praėjus daugiau nei 50 dienų po termino. Agentūra šiam pareiškėjui išmokėtos išmokos nesumažino 2 proc. už kiekvieną pavėluotą dieną kaip tai to reikalauja KPP 12.1.4 dalis (50 lentelė) bei administravimo taisyklių 39 punktas. Tokiu būdu pareiškėjui buvo nepagrįstai išmokėta 5 803 Lt. Peržiūrėję KPPAIS sistemos parametrus nustatėme, kad Agentūra netaiko sankcijų už pavėluotai pateiktus ekologinio ūkio sertifikatus bei pažymas iš atsakingos institucijos dėl laikomų retų veislių gyvulių skaičiaus, to pasėkoje Agentūra neužtikrina KPP 12.1.4 dalies ir administravimo taisyklių 39 punkto reikalavimų laikymosi. **Rekomenduojame** (1) pakartotinai įvertinti pastebėjime įvardintą atvejį ir susigrąžinti nepagrįstai išmokėtą paramą; (2) užtikrinti, kad būtų taikomos KPP 12.1.4 dalyje numatytos sankcijos; (3) peržiūrėti susijusius atvejus ir pritaikyti reikiamas sankcijas.

(41) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Įgyvendinant R. 2092/91 nuostatas⁸¹ Ekologinio žemės ūkio taisyklėse⁸², kuriomis remiantis sertifikuojami ekologinės gamybos plotai, numatyta, kad (1) ekologinės gamybos ūkiai privalo parengti sėjomainos planus ir juos įgyvendinti; (2) sėjomainoje reikia auginti ne mažiau kaip 20 proc. ankštinių augalų. Minėtų plotų atitikimą keliamiems reikalavimams tikrina ir sertifikatus vieneriems metams išduoda VŠĮ „EkoAgros“, kurios rašytinėse procedūrose numatyta tikrinti, ar sėjomainoje yra ne mažiau kaip 20 proc. ankštinių augalų.

Audito metu, peržiūrėję 23 paraiškas, nustatėme (1) 11 atvejų⁸³, kai ūkių, kuriems sertifikatai buvo išduoti už 2005 m., sėjomainoje buvo neauginama arba auginama mažiau kaip 20 proc. ankš-

⁷⁹ 045C1005044372.

⁸⁰ 045C1005044372.

⁸¹ R. 2092/91 priedas, kuris apibrėžia ekologinės gamybos ūkyje principus, numato, kad dirvos tręšimas arba dirvos biologinis aktyvumas yra palai komas arba, jeigu reikia, didinamas tokiais būdais: a) auginant ankštinius augalus, žaliają trąšą arba ilgiašaknius augalus pagal tinkamą daugiamečių sėjomainos planą; b) įterpiant į dirvą kompostuotas arba nekompostuotas organines medžiagas iš ūkinės veiklos subjektų, ūkininkaujančių pagal šia me reglamente nustatytas taisykles. Kitos II priede išvardytos organinės ar mineralinės trąšos gali būti taikomos tik tais atvejais, kai žemės ūkio auga lų, auginamų sėjomainos būdu, tinkamas maitinimas arba dirvos gerinimas yra neįmanomas, panaudojant pirmiau a ir b punktuose nurodytus meto dus.

⁸² ŽŪM ministro 2004-04-19 įsakymas Nr. 3D-253 (nuo 2004-05-01, su vėlesniais pakeitimais).

⁸³ 055C1005462012, 050C1011271511, 055C1005571928, 055C1005534093, 050C1004756911, 055C1005481734, 056C1005506907, 053C1005532833, 053C1005532833, 054C1003203611, 050C1005547454.

tinių augalų; (2) atvejų, kai nesilaikoma parengtų sėjomainos planų; (3) atvejų, kai sėjomainos planuose numatyta mažiau nei 20 proc. ankštinių augalų.

Atsižvelgiant į tai, kad (1) nacionaliniuose teisės aktuose neregamentuotas laikotarpis, kuriam taikomas 20 proc. ankštinių augalų reikalavimas, (2) VŠĮ „Ekoagros“ rašytinėse procedūrose nenumatyta kaip 20 proc. ankštinių augalų reikalavimo laikymasis yra tikrinamas per visą sėjomainą, mes negalėjome įsitikinti, ar VŠĮ „EkoAgros“ išduoti sertifikatai atitiko Ekologinio žemės ūkio taisyklių⁸⁴ 20 punktą bei R. 2092/91 reikalavimus ir to pasėkoje Agentūros išmokėta parama yra tinkama.

Rekomenduojame (1) nacionaliniuose teisės aktuose reglamentuoti laikotarpį, kuriam taikomas 20 proc. ankštinių augalų reikalavimas; (2) įdiegti papildomas kontrolės priemonės, užtikrinančias, kad per visą sėjomainos laikotarpį išmokėta parama atitiktų R. 2092/91 bei Ekologinio žemės ūkio taisyklių nuostatas; (3) VŠĮ „Ekoagros“ peržiūrėti pastebėjime minimais atvejais išduotų sertifikatų pagrįstumą, ir, jei bus reikalinga, Agentūrai susigrąžinti nepagrįstai išmokėtą paramą.

(42) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** R. 1663/1995 priedas numato, kad aukštesnes pareigas užimantis tarnautojas turi patvirtinti ir pateikti įrodymus, jog atliko autorizuotų sumų patikrinimą. Audito metu nustatėme atvejus⁸⁵, kai neužtikrinama didelių sumų autorizavimo proceso peržiūra tinkamu lygiu, kaip tai numato darbo procedūros. Autorizuotos ir išmokėtos paramos sumai viršijus 30 tūkst. Lt Paraiškos byloje nebuvo Patvirtinto mokėjimui arba atmesto paraiškos / kasmetinio prašymo vertinimo ataskaitos ar Patvirtintos mokėjimui arba atmestos paraiškos vertinimo ataskaitos. **Rekomenduojame** KPPAIS sistemoje įdiegti papildomą būseną, atitinkančią privalomą didelių sumų autorizavimo proceso peržiūros tinkamu lygiu procedūrą, kurios neperėjus paraiškų administravimas toliau turėtų būti negalimas.

(43) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Audito metu nustatėme du atvejus⁸⁶, kai administravimo metu vertintojų atsakymai į klausimą „Kelinti metai, kai prašoma išmokėti paramą pagal priemonę Agrarinė aplinkosauga“ nesutampa. Yra rizika kad pareiškėjo įsipareigojimų laikotarpis bus traktuojamas netinkamai.

(44) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis⁸⁷, kai kasmetiniame prašyme nenurodyta jo užregistravimo data. Tokie veiksmai silpnina kasmetinio prašymo administravimo terminų laikymosi kontrolę.

(45) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Audito metu nustatėme atvejį⁸⁸, kai patikra vietoje buvo atlikta vadovaujantis neatnaujintais pagal pareiškėjo prašymą duomenimis⁸⁹ iš KPPAIS sistemos. Yra rizika, kad patikros rezultatai yra neaktualūs.

(46) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Audito metu nustatėme atvejį⁹⁰, kai Pažyma apie geros ūkininkavimo praktikos reikalavimų aplinkosaugos srityje laikymąsi nepasirašyta aplinkosaugos srities reikalavimų įvertinimo atitiktį patvirtinančio tarnautojo. Yra rizika, kad neatlikta šio dokumento peržiūra.

5.2.3 ANKSTYVAS PASITRAUKIMAS

Audito metu mes nustatėme skirtumą tarp R. 1257/99 reikalavimų ir Komisijos sprendimu Nr. C(2004) 2949 patvirtinto Kaimo plėtros plano 2004-2006 Lietuvai (toliau tekste KPP planas) reikalavimų, susijusių su šios priemonės administravimu. Kai kurie iš jų yra pateikiami toliau:

⁸⁴ 2004-04-19 įsakymo Nr. 3D-253 (nuo 2004-05-01 redakcija (su vėlesniais pakeitimais).

⁸⁵ 053C1005532833, 050C1005276334, 040C1005497871, 055C1005534093, 057C1010163459.

⁸⁶ Nr. 057C1010163459, Nr. 055C1005534093.

⁸⁷ Nr. 053C1005532833.

⁸⁸ Nr. 053C1005532833.

⁸⁹ Pareiškėjas 2005-08-31 ir 2005-10-04 pateikė prašymus dėl paraiškos duomenų keitimo (į kuriuos autorizuojant paraišką atsižvelgta). Patikra vietoje ataskaitoje ataskaita suformuota 2005-11-18, tačiau šie pakeitimai neatsispindi.

⁹⁰ 046C1003094244 Lietuvos veterinarijos akademijos Gyvulininkystės institutas.

- R. 1257/99 nurodo, kad iš paramos sumos turi būti atimta pensijos suma. KPP plane nurodyta, kad paramos sumą sudaro pastovi ir kintama dalis, o gaunama pensija atimama tik iš pastoviosios dalies. Agentūra, administruodama priemonę pagal EK sprendimu patvirtintą KPP planą, paramos gavėjo gaunamą pensiją atima ne iš visos paramos sumos, o tik iš pastovios dalies. Nustatyti atvejai, kai pensijos suma viršijo pastovios išmokos dalies sumą.
- R. 1257/99 11 str. 2 d. nustatyti keli privalomi kriterijais, kuriais ūkio perėmėjas turi įrodyti perimto ūkio ekonominį gyvybingumą, tuo tarpu KPP plane nurodyta, jog pakanka atitikti tik vieną iš jų.

Vertindami, ar išlaidos patirtos pagal priemonę „Ankstyvas pasitraukimas” atitinka Bendrijos taisykles, mes vertinome jų atitiktį KPP planui.

(47) **Svarbus pastebėjimas.** Parama, skirta už ateinančius metus, yra mažinama planuojamos gauti pensijos suma (pažymyje apie socialinio draudimo išmokas nurodytą pensijos dydį einamajam mėnesiui dauginant iš 12). Minėtiems metams pasibaigus Agentūra netikslina paramos sumos pagal faktiškai gautą pensiją. Tokiu būdu Agentūra, nesilaikydama KPP 1 priedo 1.5 dalies nuostatų, išmoka neteisingą paramos sumą pareiškėjams tada, kai planuojama gauti pensija skyrėsi nuo faktiškai gautos per metus pensijos. Atsižvelgdami į tai, kad mes negalėjome nustatyti šios sisteminės klaidos masto ir įtakos 2006 m. finansinei atskaitomybei, **rekomenduojame** (1) patikslinti išmokėtą paramos sumą; (2) patikslinti administravimo taisykles; (3) ateityje Agentūrai atsižvelgti į faktiškai paramos gavėjo gautą pensiją.

(48) **Svarbus pastebėjimas.** Vadovaujantis Bendradarbiavimo sutartimi su VĮ ŽŪIKVC, Agentūra naudoja Žemės ūkio ir kaimo verslo registro tvarkomos duomenų bazės duomenimis per sąsają (angl. *Interface*) su darbo lentelėmis (Gyvulių lentelė, Gyvulių įvykių lentelė). Minėtas registras naudoja Gyvulių registro duomenis⁹¹. Gyvulių registravimo ir identifikavimo taisyklėse⁹² numatyta, jog gyvulių laikytojai teikia informaciją apie gyvulių judėjimo bei būsenos pokyčius VMVT teritoriniams padaliniais, atitinkamai Gyvulių registro nuostatuose⁹³ numatyta, kad VMVT vykdo duomenų suvedimą į Gyvulių registro duomenų bazę bei klaidingų duomenų tikslinimą.

Administravimo procedūroje, KPPAIS sistemos naudotojo instrukcijoje numatyta, kad vertinant, ar pareiškėjas atitinka tinkamumo kriterijų turėti mažiau nei 5 melžiamas karves, vertintojas jungiasi prie KPPAIS, tokiu būdu yra atliekamas automatinis kryžminis sutikrinimas su Gyvulių registru. Vertindamas, ar paramos gavėjas per patvirtintą paraiškoje terminą (3 mėn.) perleido laikomas melžiamas karves, vertintojas kiekvieną kartą paima duomenis iš to paties Gyvulių registro.

Detalaus testavimo metu nustatėme atvejį⁹⁴, kai audito metu Gyvulių registre nurodytas pareiškėjo turimų melžiamų karvių skaičius 2004 m. sausio 1 dienai nesutapo su paraiškos vertinimo ataskaitoje kryžminio patikrinimo metu nurodytu skaičiumi. Taip pat nustatytas atvejis⁹⁵, kai audito metu Gyvulių registre nurodytas paramos gavėjo turimų melžiamų karvių skaičius 2005 m. gegužės 11 dienai nesutapo su kasmetinio prašymo vertinimo metu Gyvulių registre nurodytu skaičiumi. ŽŪIKVC teigimu⁹⁶, Gyvulių registre leidžiama taisyti jau esamus duomenis ankstesne data, t.y. pateikiant įvykį ta data, kada jis įvyko.

Gyvulių registre telyčios į karvių grupę pervedamos tik pagal apsiveršavimo įvykį. Detalaus testavimo metu nustatyti du atvejai⁹⁷, kai Gyvulių registre nurodytos telyčios yra vyresnės nei 6 m.

⁹¹ LRV 2002-08-27 nutarimas Nr. 1351 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro įsteigimo ir jo nuostatų patvirtinimo“ (aktuali redakcija nuo 2006-04-12)

⁹² ŽŪM 2003-06-16 įsakymas Nr. 3D-234

⁹³ ŽŪM 2001-07-11 įsakymas Nr. 239 „Dėl Gyvulių registro nuostatų“ (aktuali redakcija nuo 2003-11-19)

⁹⁴ 052A1005667752P

⁹⁵ 046A1003542171P

⁹⁶ Agentūros 2007-01-22 raštas Nr. BR6-(11.1)-1229 „Dėl informacijos pateikimo“ [Agentūros bei perduotas funkcijas vykdančių institucijų komentarai dėl pateiktų preliminarinių pastebėjimų]

⁹⁷ 053A1003674152P; 057A1005638401P;

amžiaus - mažai tikėtina, kad jos bent kartą nebuvo apsiveršiusios, t.y. jos turėtų būti karvių, o ne telyčių grupėje .

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta anksčiau, manome, jog yra didelė rizika, kad Agentūros vykdomo sutikrinimo metu Gyvulių registre (atitinkamai Žemės ūkio ir kaimo verslo registre) esantis duomenys neatitinka tikrovės, todėl neužtikrinamas tinkamas administracinių sutikrinimų (apimančių ir kryžminių sutikrinimus), numatytų R. 796/2004 24 str., R.817/2004 68 str. bei KPP 12.1.1 dalyje, atlikimas.

Rekomenduojame (1) užtikrinti duomenų, esančių Gyvulių registre, patikimumą bei aktualumą; (2) kol nebus užtikrintas duomenų, esančių Gyvulių registre, patikimumas, imtis papildomų priemonių tinkamiems įrodymams dėl perleistų ar turimų karvių skaičiaus gauti.

(49) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Vienas iš priemonės „Ankstyvas pasitraukimas“ tikslų yra ūkių stambinimas. Agentūra netaiko pakankamų kontrolės priemonių ilgalaikių tikslų pasiekimui, pavyzdžiui, susigražinti paramą iš išsiregistravusių pareiškėjų, kurie jau buvo pateikę bent vieną kasmetinį prašymą (t.y. gavę paramą ir įvykdę įsipareigojimus, tačiau ketinantys grįžti į prekinę žemės ūkio gamybą). **Rekomenduojame** (1) iš paramos gavėjų, pasitraukusių iš priemonės, susigražinti per visą paramos laikotarpį išmokėtą sumą arba (2) įdiegti kontrolės priemones, užtikrinančias, kad išsiregistravęs paramos gavėjas negrįš į prekinę žemės ūkio gamybą.

(50) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** KPP 1 priedo 1.5 dalyje, taip pat Taisyklių 16.1 punkte yra nurodyta, kad pastovioji paramos dalis paramos gavėjui, gaunančiam valstybinės socialinio draudimo pensiją, mažinama metinių pensijų suma, kuri apskaičiuojama pagal Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos išduota pažymą. Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis⁹⁸, kai Agentūra, pažeisdama minėtą nuostatą, paramos gavėjui nesumažino paramos sumos, taip paramos gavėjui išmokėdama 2.150 Lt⁹⁹. daugiau. Kadangi Agentūra įtraukė šia sumą į debitorius rekomendacija neteikiama. Atlikę preliminarų klaidų vertinimą, nusprendėme išplėsti audito apimtį su šiuo atveju susijusioms aplinkybėms ištirti ir gauti papildomą įsitikinimą dėl minėtos klaidos rūšies.

(51) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Agentūra neturi kontrolės priemonių užtikrinti R. 1257/1999 12 str., numatančio maksimalias išmokos sumas, reikalavimo laikymąsi. **Rekomenduojame** įdiegti kontrolės priemones užtikrinančias, kad paramos gavėjams nebūtų išmokėta didesnė, nei maksimali paramos suma.

(52) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis¹⁰⁰, kai paramos gavėjas neperleido privalomo perleisti karvių skaičiaus per tris mėnesius nuo Pranešimo, nurodančio paramos sumą, išsiuntimo. Agentūrai pateikus užklausimą, o paramos gavėjui atsiuntus papildomus dokumentus, kurie buvo nepakankami, Agentūra patvirtino išmokos sumą. **Rekomenduojame** procedūrose numatyti, kokie duomenys turi būti pateikti tokiais atvejais.

(53) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Agentūra neįsitikina, kad ūkio perėmėjai vyresni nei 50 metų amžiaus yra perleidėjo šeimos nariai. **Rekomenduojame** įsitikinti, kad ūkio perėmėjai vyresni nei 50 metų amžiaus yra perleidėjo šeimos nariai.

(54) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Agentūros procedūrose nėra nurodyta, kokios taisyklės yra taikomos keičiant ūkio perėmėją. **Rekomenduojame** procedūrose numatyti, kad perėmėjas būtų keičiamas tik perėmėjo ir perleidėjo raštišku prašymu, perėmėjui pasirašius perėmėjo deklaraciją bei atlikus visus reikalaujamus perėmėjo patikrinimus.

⁹⁸ 049A10047330716

⁹⁹ ES dalis 1720,19 Lt.; LT dalis 430,04 Lt.

¹⁰⁰ 046A1003542171P

(55) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Detalaus testavimo metu nustatytas vienas atvejis¹⁰¹, kai paraiškoje nėra nurodyta paraiškos gavimo data. Tokie veiksmai silpnina paraiškos administravimo terminų laikymosi kontrolę.

(56) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis¹⁰², kai KDTS darbuotojas Paraiškos tikrinimo ataskaitoje nurodė, kad prie paraiškos nėra pateikti visi reikalaujami dokumentai, tačiau nesiėmė jokių veiksmų papildomiems dokumentams gauti. Tokiu būdu nesilaikyta nustatytų procedūrų.

(57) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Detalaus testavimo metu nustatyti trys atvejai¹⁰³, kai Paraiškos tikrinimo ataskaitoje nenurodyta išvada. Tokiu būdu nesilaikyta nustatytų procedūrų.

5.2.4 APŽELDIRIMAS MIŠKU

Valstybinių auditorių komentaras. Audito metu mes nustatėme skirtumų tarp R. 1257/99 reikalavimų ir Komisijos sprendimu Nr. C(2004) 2949 patvirtinto Kaimo plėtros plano 2004-2006 Lietuvai (toliau tekste KPP planas) reikalavimų, susijusių su priemonės „Techninė parama“ administravimu. KPP nenumatytos kontrolės priemonės užtikrinančios R. 817/2004 33 str. reikalavimų laikymąsi, kad į ūkininkų ir asociacijos kategorijas nepatekę pareiškėjai ūkininkavo reguliariai.

(58) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** KPP 1 priedo 4.5 dalyje nurodoma, kad vienas iš pareiškėjams, patenkančiams į kategoriją „ūkininkas ar asociacija“, keliamų reikalavimų yra pateikti vieną iš kelių dokumentų, tarp kurių yra vietinės valdžios (seniūno) pažyma, įrodanti, kad žemė, kurioje bus veisiamas miškas, buvo naudojama žemės ūkio produkcijos gamybai. 2004-02-06 LRV nutarime Nr. 135 nėra nurodoma, kad savivaldybės yra atsakingos už šių pažymų išdavimą. Atitinkamai Agentūra neįsitikina savivaldybės išduodamų pažymų pagrįstumu. **Rekomenduojame**, administruojant 2007-2013 m. atitinkamą priemonę, užtikrinti, kad būtų kontroliuojamos visos perduotas funkcijas vykdančios institucijos.

(59) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Agentūra neįsitikina, kad pareiškėjai atitinka R. 817/2004 33 straipsnio reikalavimus, t.y. didžiausią savo darbo laiką skiria žemės ūkio veiklai ir iš to gauna didžiausią dalį savo pajamų. **Rekomenduojame** užtikrinti, kad pareiškėjams, patenkančiams į „ūkininkų ir asociacijų“ kategoriją, parama būtų išmokėta tik įsitikinus, kad paramos gavėjas didžiausią darbo laiko dalį skiria žemės ūkio veiklai ir iš to gauna didžiausią dalį savo pajamų.

(60) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** KPP 1 priedo 4.5 dalyje nurodyta, kad visų pareiškėjų žemė privalo būti geros agrarinės būklės. Šioje dalyje taip pat nurodoma, kad į „ūkininkų ir asociacijų“ kategoriją nepatenkančių pareiškėjų žemės gera agrarinė būklė bus patikrinta Agentūros. Tačiau Agentūra, nukrypdama nuo KPP 1 priedo 4.5 dalies, atlieka tik 5 proc. paramos gavėjų žemės geros agrarinės būklės tikrinimą. **Rekomenduojame** užtikrinti KPP nuostatų laikymąsi.

(61) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Agentūra, vadovaudamasi 2006-09-01 ŽŪM raštu Nr. 2D-4277(12.41), nesusigražina išmokėtos paramos iš mokėjimo prašymo nepateikusių pareiškėjų. Yra rizika, kad pareiškėjas, nepateikiantis antro ir paskesnių mokėjimo prašymų, neužtikrins tinkamos įveisto miško priežiūros, ir tokiu būdu už miško įveisimą išmokėta parama bus panaudota neefektyviai (nepasiekis KPP priemonės tikslų). **Rekomenduojame**, pareiškėjui nepateikus antro ir paskesnių mokėjimo prašymų, įsitikinti, kad žemė, už kurią buvo išmokėta miško įveisimo išmoka, yra apželdinta tinkamai, priešingu atveju susigražinti išmokėtą paramą.

(62) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Taisyklių 31.1. punkte nurodoma, kad paramos gavėjas mokėjimo prašymą dėl miško įveisimo išlaidų kompensavimo pateikia kartu su išlaidas patvirtinančiais dokumentais, sutartimi su paslaugų tiekėju (jei tokia sutartis buvo sudaryta), įsigytų sod-

¹⁰¹ 040A1010124351P

¹⁰² 057A1005638401P

¹⁰³ 057A1005638401P; 050A1005573202P; 052A1005667752P

menų / sėklų kilmės liudijimu. Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis¹⁰⁴, kai Agentūra vadovosi teisinės galios neturinčiais dokumentais (miško įveisimo sutartis įgalioto paramos gavėjo asmens sudaryta su juo pačiu). **Rekomenduojame** minėtu atveju gauti juridinę galią turinčius dokumentus.

(63) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** KPP 1 priedo 4.5 dalyje nurodyta, kad pirmaisiais ir trečiaisiais metais po miško pasodinimo turi būti atlikta miško želdinių inventorizacija. KPP 1 priedo 4.8 dalyje nurodyta, kad želdiniai turi būti papildyti per metus nuo įveisto miško inventorizacijos. Agentūra neįsitikina, kad po 3 metų nuo miško įveisimo atliktos inventorizacijos metu nustatyti trūkumai yra pašalinti. 2006 birželį dėl šio reikalavimo išaiškinimo Agentūra kreipėsi į ŽŪM¹⁰⁵, bet atsakymas dar negautas. **Rekomenduojame** nustatyti kontrolės priemones, užtikrinančias, kad po trijų metų nuo miško įveisimo atliktos inventorizacijos metu nustatyti trūkumai yra pašalinti.

(64) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Nustatytas atvejis, kai Pažymoje apie miško želdinimo darbų įvertinimą nebuvo miško savininko parašo. Yra rizika, kad miško savininkas įvertinime nedalyvavo ir tokiu būdu pažeistas Taisyklių 31.1 punktas.

5.2.5 PARAMA ES STANDARTAMS VYKDYTI

(65) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Agentūra nevertina, (1) ar investicijos yra reikalingos, siekiant atitikti susijusį standartą, kaip tai numatyta KPP 1 priedo 6.6 dalyje (susiję su 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje pateiktu 36 pastebėjimu), (2) ar pareiškėjo planuojamos investicijos neviršija KPP 1 priedo 6.8 dalyje patvirtintų investicijų, tenkančių 1 SGV/karvei, poreikio. Detalaus testavimo metu nustatyti daugiau nei 30 atvejų, kai planuojamos investicijos viršijo nustatytą investicijų poreikį, tenkantį 1 SGV/karvei. Yra rizika, kad kompensuojamos per didelės ir / ar nereikalingos investicijos. Atsižvelgdami į tai, kad paraiškos pagal 2004-2006 m. priemonę nebebus surenkamos, rekomendacijos neteikiame.

(66) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Agentūra bet kada iki galutinės paramos sumos išmokėjimo leidžia paramos gavėjui keisti veiklos plane nusimatytas investicijas. Audito metu nustatėme atvejus, kai paramos gavėjai kelis kartus per metus keičia veiklos planus, pavyzdžiui, didesnes investicijas nukeldami į tolesnius veiklos plano įgyvendinimo etapus. Tokiu būdu nėra užtikrinamas administravimo taisyklių 29 ir 33 dalių, kurioje yra numatytos sankcijos už veiklos plano nevykdymą, laikymasis. Yra rizika, kad paramos gavėjas, didesnės vertės investicijas nukeldamas į vėlesnius veiklos plano įgyvendinimo etapus, nesugebės įgyvendinti visų investicijų. **Rekomenduojame** apibrėžti veiklos plano keitimo terminus bei aplinkybes.

(67) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis,¹⁰⁶ kai paramos gavėjas veiklos plane nurodė bei atliko investicijas¹⁰⁷ į mėšlo tvarkymo inventorių (mėšlo šakės ir mėšlo grandikliai). Tai yra netinkamos išlaidos pagal administravimo taisyklių 15 dalį, be to, mūsų nuomone, investicijos į trumpalaikį turtą (mažavertį inventorių) neatliekamos. **Rekomenduojame** peržiūrėti visus atvejus, kai paramos gavėjams buvo kompensuotos išlaidos į trumpalaikį turtą, ir tokiu būdu užtikrinti, kad investicijos atitiktų administravimo taisyklių 15 dalyje numatytus reikalavimus.

(68) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** RAD ir VMVT procedūros patvirtinant / nepatvirtinant pareiškėjo atitiktį vis dar Pieno / Nitratų direktyvoms nėra suderintos su Agentūra. **Rekomenduojame** suderinti procedūras su RAD ir VMVT.

¹⁰⁴ 044D1010238261

¹⁰⁵ Agentūros direktoriaus 2006-06-06 įsakymas Nr. BR6-(1-10)-7438

¹⁰⁶ M.Sinius 049F1005424442

¹⁰⁷ 163,53 Lt (47,36 EUR)

(69) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Audito metu nustatėme, kad į patikros metu nustatytus neatitikimus, susijusius su Sąlyginiu gyvulių vienetu (toliau tekste SGV) ar melžiamų karvių skaičiumi, nebuvo atsižvelgiama, tokiu būdu atliktų patikrų rezultatais nebuvo naudojamosi. KD teigimu, vadovaujantis KD gairėmis nuo 2006 m. sausio 24 d patikrų vietoje metu tikrinamas SGV / melžiamų karvių skaičius tiek paraiškos pateikimo, tiek patikros atlikimo datai. **Rekomenduojame** KD gairių nuostatas įtraukti į procedūras.

(70) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis¹⁰⁸, kai paramos gavėjas paraiškoje nusimatė melžiamų karvių sumažėjimą, prieštaraujantį prisiimamiems įsipareigojimams, tačiau KDTS darbuotojas nesiėmė veiksmų išsiaiškinti šį neatitikimą. Tolimesniame administravimo etape KPPS paprašius, pareiškėjas patikslino paraiškos duomenis, didinančius paramos sumą, po paraiškų surinkimo laikotarpio. Tokiu būdu buvo pažeistas Taisyklių¹⁰⁹ 21 dalies 10 punktas, teigiantis, kad pasibaigus paraiškų surinkimo terminui, pareiškėjas gali keisti tik tuos duomenis, kurie nedaro įtakos paramos dydžiui.

(71) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Nėra kontrolės priemonių užtikrinti, kad atvejais, kai paramos gavėjas sudaro sutartis dėl mėšlo/srūtų išlaistymo, siekdamas atitikti 1,7 SGV/ha reikalavimą, visi projekte dalyvaujantys laukai atitiktų minėtą reikalavimą. **Rekomenduojame** įsitikinti, kad tiek pareiškėjo, tiek susijusių asmenų laukai, naudojami projekte, atitiktų 1,7 SGV/ha reikalavimus.

(72) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Agentūros darbuotojų pildomuose klausimynuose nėra nurodyta, kad vertintojai turi vertinti paraiškoje nurodytų investicijų tinkamumą. **Rekomenduojame** į kasmetinio prašymo vertinimo ataskaitas įtraukti klausimą, dėl atliekamų investicijų atitikimo Administravimo taisyklėms.

(73) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis¹¹⁰, kai paramos gavėjas, kuris yra nusimatęs pagal Nitratų direktyvą įsigyti gelžbetonines groteles tvartui, investicijų reikalingumo tinkamai nepagrindė, tačiau investicija buvo pripažinta, kaip tinkama. Atsižvelgdami į tai, kad po pastebėjimo pateikimo Agentūra gavo papildomus įrodymus rekomendacijos neteikiame.

(74) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Agentūros pildomuose klausimynuose nėra nurodyta, kad vertintojai turi įvertinti, kad veiklos plane numatyto mėšlidės/srūtų rezervuaro talpa negali būti didesnė nei 2500 kub. m. **Rekomenduojame** 2007-2013 m. programavimo laikotarpio klausimynus paruošti taip, kad juose būtų vertinami visi pareiškėjo tinkamumo kriterijai.

(75) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis¹¹¹, kai įvedimo klaidų ataskaitą užpildė, t.y. peržiūrą atliko žemesnes pareigas užimantis, nei Paraiškos tikrinimo ataskaitą užpildęs, tarnautojas.

(76) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis¹¹², kai dokumentų apyraše nebuvo nurodomi visi byloje esantys dokumentai, taip pat nustatytas atvejis¹¹³, kai byloje nebuvo dokumento apyraše nurodyto dokumento.

(77) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis¹¹⁴, kai nesutampa SGV skaičius patikros ataskaitoje, esančioje KPPAIS, ir popierinėje paraiškos byloje.

¹⁰⁸ 059F1005609692

¹⁰⁹ 2006-03-30 Nr. 3D-121

¹¹⁰ 058F1004588003

¹¹¹ 058F1003468992

¹¹² 058F1003468992

¹¹³ 058F1004534367

¹¹⁴ 058F1004588003

(78) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis¹¹⁵, kad užklauskas dėl patikros vietoje nepasirašytas KPPS vedėjo ir KPPD direktoriaus.

5.2.6 TECHNINĖ PARAMA

(79) **Svarbus pastebėjimas.** Nustatėme, kad KPP priemonės „Techninė parama“ administravime tais atvejais, kai paramos gavėja yra Agentūra, LR Žemės ūkio ministerija atlieka leidimų išdavimo funkciją, tačiau šios funkcijos perdavimas nėra teisiškai reglamentuotas. EŽŪOGF mokėjimo agentūros sertifikavimo devintoje gairėje nurodyta, kad tarnybos ar subjektai, kuriems yra deleguotos užduotys, privalo vadovautis atitinkamomis R. 1663/1995 dalimis, ypač funkcijų atskyrimu, rašytinėmis procedūromis, klausimynų panaudojimu, atitinkama kompiuterine kontrole ir apsauga, administracine kontrole bei patikromis vietoje.

ŽŪM KPPD ir VAD naudojamos darbo procedūros administruojant KPP priemonę „Techninė parama“ bei pildytinų darbo dokumentų formos nėra tinkamai patvirtintos (išskyrus Mokėjimo prašymo ir Mokėjimo prašymo patikros lapo formas, kurios patvirtintos kaip administravimo taisyklių priedai). Taisyklės nėra išsamios - minėtų departamentų veikla reglamentuota per siaurai (nenumatytos procedūros bei jų vykdymo terminai).

Administruojant priemonę „Techninė parama“ nebuvo vykdomos patikros vietoje. Tokiu būdu yra pažeidžiama KPP 12.1.2. skyriaus nuostata, teigianti, kad patikros vietoje turi apimti ne mažiau kaip 5 proc. visų paramos gavėjų kasmet ir visų skirtingų kaimo plėtros priemonių, išdėstytų KPP.

Atsižvelgdami į tai bei toliau išdėstytus pastebėjimus, manome, kad vidaus kontrolės sistema, kurioje administruojama priemonė „Techninė parama“ atitinka ne visus akreditavimo kriterijus, numatytus R. 1663/95. **Rekomenduojame** priemonę „Techninė parama“ administruoti laikantis akreditavimo kriterijų, siekiant užtikrinti, kad patiriamos išlaidos atitiktų Bendrijos taisykles.

(80) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Administravimo taisyklių¹¹⁶ 3 d. 8 punkte numatytos remiamos veiklos sritys neatitinka KPP numatytų remiamų veiklos sričių („išorės audito kompanijos paslaugos vertinant išlaidų tinkamumą kompensuoti“). Audito metu nustatėme, kad išlaidų pagal anksčiau minėtą veiklos sritį 2006 finansiniais metais nebuvo patirta. **Rekomenduojame** užtikrinti, kad taisyklėse numatytas finansuojamų veiklų sąrašas atitiktų KPP.

(81) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Agentūros pasirašytoje Paslaugų pirkimo-pardavimo sutartyje numatyta paslaugų kaina yra 6.500.000 Lt su PVM, tuo tarpu ŽŪM pateikto projekto biudžetas yra 12.463.000 Lt. Yra rizika, kad projektas rengiamas neturint poreikių analizės ir priemonės „Techninė parama“ išlaidos patiriamos ne efektyviausiu būdu.

(82) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Taisyklių 18 dalyje nurodyta, kad kai paramos gavėjas yra Agentūra, Agentūros projektas teikiamas ŽŪM Kaimo plėtros departamentui derinti, ar numatoma veikla tinkamai įgyvendins tikslus, taip pat patikrinti, ar numatomos išlaidos tinkamos kompensuoti. Tuo tarpu ŽŪM rašte, teiktame Agentūrai, nurodė, kad projekto samatoje numatytos patirti išlaidos yra bendro pobūdžio, todėl sunku įvertinti išlaidų tinkamumą finansuoti ir kad visos išlaidos turi atitikti Taisyklių 21 punkto nuostatas, priešingu atveju ŽŪM neatsako už išlaidų tinkamumą kompensuoti. Taigi, ŽŪM neišitikino, ar numatomos išlaidos yra tinkamos kompensuoti ir leido pasirašyti paramos sutartį. Tokiu būdu ŽŪM pažeidė Taisyklių 18.1 punktą, o paramos sutartis buvo pasirašyta neturint išvados apie planuojamų patirti išlaidų tinkamumą.

(83) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Taisyklių 18.dalyje nurodyta, kad, gavus ŽŪM išvadą, projektas užregistruojamas pagal Agentūros vidaus tvarką ir pradedama jį įgyvendinti. Agentūra, kaip paramos gavėja, ir ŽŪM, kaip vadovaujančioji institucija ir paramos teikėja, pasirašo paramos

¹¹⁵ 059F1005609692

¹¹⁶ Kaimo plėtros 2004-2006 metų plano priemonės „Techninė parama“ administravimo taisyklės (ŽŪM ministro 2004-08-16 įsakymas Nr. 3D-483, 2005-12-12 įsakymo Nr. 3D-574 redakcija)

sutartį dėl Agentūros padarytų išlaidų vykdant projektą kompensavimo. Nustatytas atvejis, kai Paramos sutartis pasirašyta dar negavus ŽŪM išvados dėl projekto tinkamumo finansuoti.

(84) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Nustatyti atvejai¹¹⁷, kai paramos gavėjui buvo apmokėtos galimai netinkamos išlaidos: (1) buvo kompensuota už mokymus, kuriuose dalyvavo asmenys, nesusiję su KPP administravimu, (2) buvo mokama už dėstymo medžiagos paruošimą, tačiau mes negalėjome įsitikinti, kad medžiaga buvo ruošiama būtent šiam seminarui. **Rekomenduojame** iš naujo įvertinti pastebėjime įvardintus atvejus ir prireikus susigražinti netinkamai išmokėtą paramą.

5.2.7 KITOS PRIEMONĖS (SAPARD)

(85) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis¹¹⁸, kai Agentūra neteisingai atėmė netinkamas išlaidas ir dėl to neteisingai apskaičiavo mokėtiną paramos sumą. Tokiu būdu Agentūra išmokėjo 234,01 Lt¹¹⁹ daugiau. **Rekomenduojame** susigražinti netinkamai išmokėtą paramos sumą.

5.3 GRAŽINAMOSIOS IŠMOKOS UŽ EKSPORTĄ

(86) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** UPD LEKAS procedūros¹²⁰ nenurodo eksporto deklaracijoje tikrinti, ar yra įrašas nurodytas R. 1291/2000 45 str. 3 dalies a punkte („Įvykdytos Reglamento (EB) Nr. 1291/2000 45 straipsnyje numatytos sąlygos“). Audito metu nustatytas atvejis¹²¹, kai pateikus eksporto deklaraciją be minėto įrašo, užstatas buvo atlaisvintas, tokiu būdu pažeidžiant R. 1291/2000 45 str. 3 dalį. Audito metu Agentūra pateikė įrodymus, gautus iš Muitinės departamento dėl įrašo patvirtinimo. **Rekomenduojame** papildyti UPD LEKAS procedūras.

(87) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Nustatytas atvejis¹²², kai eksportuotojui pateikus prašymą išmokėti avansą ir įvykdžius R. 800/1999 24 str. nurodytus reikalavimus, UPD atsisakė eksportuotojui išmokėti avansinę išmoką motyvuodamas R. 800/1999 24 str. 1 dalimi („valstybė narė gali nustatyti sąlygas, taikomas prašymams sumokėti grąžinamosios išmokos dalies avansą“). Tačiau Agentūra nėra nustačiusi sąlygų, taikomų prašymams sumokėti grąžinamosios išmokos dalies avansą. **Rekomenduojame** nustatyti ir patvirtinti papildomas sąlygas, kurias turi įgyvendinti eksportuotojas, norėdamas gauti grąžinamosios išmokos dalies avansą.

(88) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Nustatytas atvejis¹²³, kai Agentūra, remdamasi R. 800/1999 20 str. 1 d nuostata, kuri papildomai taikoma esant R. 800/1999 20 str. 1 d. a, b, c punktuose nurodytiems atvejams, atsisakė sumokėti grąžinamosios išmokos dalies avansą. Pagal R. 800/1999 53 str., valstybės narės turi pranešti Europos Komisijai apie atvejus, nurodytus minėto reglamento 20 str. 1 d., tačiau Europos Komisija apie šį atvejį nebuvo informuota. **Rekomenduojame** informuoti Komisiją apie minėtą atvejį, kaip tai numatyta R. 800/1999 53 str.

(89) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Nustatytas atvejis¹²⁴, kai produktai buvo eksportuoti ir išmoka išmokėta pagal klaidingai užpildytą eksporto licenciją (paskirties zona nurodyta ne pagal R. 174/1999 15 str. 3 d. reikalavimus). Peržiūrą atlikę asmenys klaidos nenustatė ir patikros akte¹²⁵ pateikė nepagrįstai teigiamą išvadą. Paraiškoje gauti licenciją pareiškėjas teisingai nurodė paskirties vietą ir zoną, kaip to reikalauja R. 174/1999 15 str. 3 dalis. Mūsų nuomone, dėl šios formalios klaidos iš esmės nebuvo pažeista R. 174/1999 15 str. 2 d.

¹¹⁷ Nacionalinė mokėjimo agentūra, KPPGA2005002

¹¹⁸ M33060004

¹¹⁹ ES dalis 175,51; LT dalis 58,50 Lt.

¹²⁰ 2006-05-15, Nr. BR1- 228

¹²¹ Eksporto deklaracijos nr. 6PR40102022

¹²² Eksporto deklaracijos nr. 4LUA0101112

¹²³ Eksporto deklaracijos nr. 4LUA0101112

¹²⁴ Licencijos nr. LT01149

¹²⁵ Eksporto licencijos arba sertifikato su iš anksto nustatyta kompensacija patikros aktas

(90) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** R. 800/1999 52 str. 3 d. nurodyta, kad „Nepanaikinant galimybės, numatytos 51 str. 9 dalyje, netaikyti mažų baudų, valstybės narės gali atsisakyti teisės susigražinti permokėtas sumas, netinkamai gražintus užstatus, delspinigius bei kitas sumas, nurodytas 51 str. 4 dalyje, jeigu susigražinama suma nėra didesnė kaip 100 eurų pagal kiekvieną eksporto deklaraciją, tačiau tik tada, jei nacionaliniai įstatymai nustato panašias taisykles, kurios leidžia tokiais atvejais nesusigražinti minėtų sumų“. Minėto straipsnio dalies nuostatos yra perkeltos į UPD LEKAS procedūras¹²⁶. Tačiau LR teisės aktuose nėra nuostatos, kad galima nesusigražinti sumų, kurių vertė mažesnė arba lygi 100 eurų. Yra rizika, kad 5 lentelėje neatvaizduojami 100 eurų debitoriniai išskolinimai, susiję su užsienio prekyba. **Rekomenduojame** (1) kol nebus patvirtinti atitinkami nacionaliniai teisės aktai, netaikyti R. 800/1999 52 str. 3 d. nuostatų, (2) patikslinti procedūras, kad 5 lentelėje būtų atvaizduojami 100 eurų debitoriniai išskolinimai, susiję su užsienio prekyba.

(91) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** UPD procedūrose¹²⁷ nėra kontrolės priemonių, užtikrinančių šių reglamentų straipsnių laikymąsi: (1) R. 800/1999 12 str., reglamentuojančio išmokų dydžio nustatymą mišiniams; (2) R. 800/1999 20 str. 4 d., reglamentuojančios atvejus, kai išmoka laikoma sumokėta nepagrįstai ir turi būti gražinta (a punktas - „produktas iki pateikimo į trečiosios valstybės rinką (...) buvo sunaikintas (...)“); (3) R. 1291/2000 44 str. 1 dalies b punkto, reglamentuojančio veiksmus, kuriuos turi atlikti Agentūra tais atvejais, jeigu produktai buvo eksportuoti taikant eksporto licenciją arba išankstinio nustatymo sertifikatą ir šios licencijos arba sertifikato galiojimas buvo pasibaigęs tą dieną, kai suinteresuota šalis pareiškė ketinimą naudotis nuostatomis dėl sugražintų prekių. **Rekomenduojame** papildyti UPD procedūras kontrolės priemonėmis.

(92) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Nebaigtos derinti VMVT Informacijos apie prekybos mechanizmus skiriant eksporto gražinamąsias išmokas, susijusias su gyvų galvijų gerove juos transportuojant, perdavimo tvarka su Agentūra. **Rekomenduojame** tęsti procedūrų derinimo procesą ir suderinti procedūras su perduotas funkcijas vykdančiomis institucijomis.

(93) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** VĮ Gyvulių produktyvumo kontrolės naudojamose darbo procedūrose¹²⁸ nėra numatytas ataskaitų siuntimas Europos Komisijai pagal R. 1964/82 9 str., nors VĮ Gyvulių produktyvumo kontrolė ataskaitas rengia ir siunčia. **Rekomenduojame** apibrėžti ataskaitų siuntimą Europos Komisijai pagal R. 1964/82 9 str. darbo procedūrose.

(94) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Nustatytas atvejis,¹²⁹ kai ataskaita apie gautas arba negautas paraiškas licencijai Europos Komisijai nebuvo išsiųsta kaip to reikalauja R. 1342/2003 16 str.

(95) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Nustatyti atvejai, kai X lentelė pildoma netinkamai: (1) nustatytas 21 atvejis, kai X lentelės F300 ir F801 stulpeliuose nurodyti skirtingi eksporto deklaracijų numeriai; (2) nustatyta 11 atvejų, kai X lentelės F812 stulpelyje nėra pateikta nuoroda į kvietimą dalyvauti konkurse; (3) Agentūra netinkamai pildė F604B stulpelį – jis buvo pildomas tuomet, kai fizinio tikrinimo metu buvo imami laboratoriniai mėginiai; (4) nustatyti 26 atvejai, kai X lentelės F801/F300 stulpelyje nurodytas deklaracijos numeris neatitinka jos priėmimo datos F816 stulpelyje. Atsižvelgiant į tai, kad Agentūra nurodytais atvejais audito metu ištaisė duomenis X lentelėje, rekomendacija neteikiama.

(96) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Nustatytas atvejis¹³⁰, kai UPD darbuotojai neteisingai nurodė datą, kurią gautas paskutinis dokumentas būtinas išmokėti eksporto kompensaciją. Tokiu atveju nebuvo laikytasi nustatytų darbo procedūrų¹³¹.

¹²⁶ BŽŪP prekybos mechanizmų administravimo UPD LEKAS procedūros XXXIV skyriaus 375 punktas (2006-05-15, Nr. BR1- 228)

¹²⁷ 2006-05-15, Nr. BR1- 228.

¹²⁸ 2006-07-10, Nr. 50

¹²⁹ 2005 10 29

(97) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Nustatyti trys atvejai¹³², kai nurodytas mokėjimo terminas buvo ilgesnis nei trys mėnesiai nuo paskutinio dokumento, reikalingo patenkinti pretenzijai, gavimo datos. Tokiu būdu buvo nesilaikyta nustatytų darbo procedūrų¹³³, tačiau R. 800/1999 49 str. 8 dalies reikalavimas, kad mokėjimas turi būti atliktas per tris mėnesius nuo tos dienos, kai Agentūra gauna visus dokumentus ir informaciją, reikalingus patenkinti pretenzijai, nebuvo pažeistas.

(98) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Nustatytas atvejis¹³⁴, kai LEKAS darbuotojas nepilnai užpildė darbo dokumentą, o peržiūrą atlikę darbuotojai pateikė nepagrįstai teigiamas išvadas.

5.4 INTERVENCINIŲ ATSARGŲ PIRKIMAS, SAUGOJIMAS IR PARDAVIMAS

(99) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Intervencinių grūdų pirkimo kontrolės ir detalaus testavimo metu nustatėme atvejį, kai prie Transporto išlaidų pagrindimo darbo dokumento¹³⁵ buvo pridėta intervencinio sandėlio talpų lentelė, kurios parengimo data, sprendžiant iš joje pateiktų duomenų apie intervenciniame sandėlyje esantį grūdų kiekį, buvo vėlesnė nei Paraiškos parduoti grūdus į intervencinį sandėlį vertinimo data. Audito metu mes rekomendavome papildyti Sprendimo priėmimo, taikant intervencinį grūdų pirkimą ir pardavimą, administravimo procedūrą (146_APS_01) nuostata, kad ant Transporto išlaidų pagrindimo pagal paraišką darbo dokumento nurodoma jo pildymo data, bei nuostata, kad RRA APS vadovas, patikrinęs Transporto išlaidų pagrindimo darbo dokumentą, jį pasirašo. Atsižvelgiant į rekomendaciją, RRA direktoriaus 2006-10-23 įsakymu Nr. 2006/111-83 VS procedūra buvo papildyta.

(100) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Nustatėme, kad R. 1621/2005 11 str. 2 dalies nuostatos neteisingai perkeltos į procedūras. Kontrolės ir detalaus testavimo metu nustatėme atvejį¹³⁶, kai leidimas iš intervencinio sandėlio atsiimti intervencinius miežius (3 300 t) buvo išduotas (2006-05-25), nors grūdų pirkėjas nepateikė eksporto licencijos. Eksporto licencija išduota nebuvo, o grūdai, kurie iki 2006-08-31 turėjo būti eksportuoti, buvo parduoti vietos rinkoje (2006-09-28), kas pažeidžia R. 2131/1993 preambulėje nurodytą tikslą, kad skelbiant konkursą dėl eksportui skirtos produkcijos turi būti imtasi priemonių užtikrinti, kad grūdai nepatektų atgal į Bendrijos rinką. Audito metu mes rekomendavome papildyti procedūras, numatant kontrolės priemones, kurios užtikrintų R. 1621/2005 11 str. 2 dalies nuostatų laikymąsi. Atsižvelgiant į rekomendaciją, RRA direktoriaus 2007-01-31 įsakymu Nr. 2007/111-011 VS procedūra buvo papildyta nuostatomis, kad eksporto į trečias šalis atveju Leidimas atsiimti apmokėtą grūdų kiekį laimėtoju išduodamas tik gavus iš Agentūros patvirtinimą apie išduotą eksporto licenciją.

(101) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Nustatėme, kad procedūrose nėra nuostatų, kurios užtikrintų laikymąsi R. 2220/1985 29 str. 1 dalyje numatyto reikalavimo – „kai kompetentinga institucija sužino apie aplinkybes, dėl kurių gali būti negražintas visas užstatas arba jo dalis, ji nedelsdama pareikalauja, kad šalis, kuri turi įvykdyti įsipareigojimą, sumokėtų negražintą sumą (...)“. Kontrolės ir detalaus testavimo metu nustatėme atvejį¹³⁷, kai RRA kreipėsi į Agentūrą su prašymu nusavinti įsipareigojimo eksportuoti intervencinius miežius vykdymo užstatą (284 856 Lt) po mėnesio nuo tada, kai RRA sužinojo, kad pareiškėjui nebuvo išduota eksporto licencija, o ne nedelsiant kaip numatyta R. 2220/1985 29 str. 1 d. Audito metu mes rekomendavome papildyti procedūras nuostatomis, kurios užtikrintų R. 2220/1985 29 str. 1 dalyje numatytų reikalavimų laikymąsi. Atsižvelgiant į rekomendaciją, RRA direktoriaus 2007-01-31 įsakymu Nr. 2007/111-011 VS procedūra buvo papildyta.

¹³⁰ Eksporto deklaracijos nr. 5PR20106915

¹³¹ 2006-05-15, Nr. BR1-228

¹³² Eksporto deklaracijų nr. 4 LR10105492; 5 KR 10107498; 5LK40101985

¹³³ 2006-05-15, Nr. BR1-228

¹³⁴ Eksporto deklaracijos nr.5 KR10105020

¹³⁵ Nr. M0-158

¹³⁶ 2006-04-20 Paraiška Nr. P-M04-036.

¹³⁷ 2006-04-20 Paraiška Nr. P-M04-036.

(102) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Nustatėme, kad procedūrose nėra numatyta kieno naudai (Lietuvos Respublikos ar Europos Komisijos) nusavinami užstatai. Yra rizika, kad užstatai gali būti nusavinti netinkamam naudos gavėjui. **Rekomenduojame** papildyti procedūras nuostatomis kieno naudai turi būti nusavinti užstatai.

(103) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Kontrolės ir detalaus testavimo metu nustatėme atvejį¹³⁸, kai intervencinių grūdų pirkėjo laiku RRA pateiktas laidavimo raštas dėl eksporto garantijos UAIS buvo rezervuotas praėjus penkioms savaitėms po Užstato tikrinimo elementų sąrašo šiam laidavimo raštui užpildymo bei praėjus trims savaitėms po leidimo išdavimo iš intervencinio sandėlio atkrauti grūdus. Audito metu mes rekomendavome papildyti procedūras, numatant, kad prieš išrašant leidimus atkrauti grūdus iš intervencinių sandėlių būtų patikrinama, ar pateikta ir rezervuota reikiama garantija. Atsižvelgiant į rekomendaciją, RRA direktoriaus 2007-01-31 įsakymu Nr. 2007/111-011 VS procedūra buvo papildyta.

(104) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Sutikrinant intervencinių sandėlių mėnesinius žiniaraščius pastebėta, kad kai kurie iš jų gauti vėliau nei 10 sekančio mėnesio dieną. Tokiu būdu nesilaikoma R. 2148/1996 2 str. 2 dalies, kurioje nustatyta, kad intervencinė agentūra turi gauti tokius žiniaraščius iki 10 kito mėnesio dienos (atitinka 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje pateiktą 58 pastebėjimą).

(105) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** R. 3597/90 nustato kokiomis vertėmis turėtų būti apskaitomi paimti grūdų bandiniai. Intervencinių grūdų saugojimo ir pardavimo metu imami grūdai kokybei nustatyti, tačiau atsižvelgiant į tai, kad bandinių skaičius yra didelis, bendras paimtų bandinių svoris yra labai mažas (RRA duomenimis iš viso bandiniams paimta apie 2 t, t.y. 0,0007 proc. 2004-2005 m. nupirkto grūdų kiekio) ir įeina į leidžiamus 0,2 proc. svorio nuostolius, labai maža bandinių vertė, o juos apskaityti reikalingos didelės sąnaudos, buvo priimtas sprendimas nuo 2006 m. liepos 1 d. nebevykdyti grūdų, paimtų bandiniams, apskaitos. Tačiau audito metu Intervencinių grūdų apskaitos procedūroje (146_FS_03)¹³⁹ vis dar numatyta grūdų, paimtų bandiniams, apskaitos procedūra. Atsižvelgdami į tai, kad RRA neveda grūdų, paimtų bandiniams, apskaitos, mes rekomendavome papildyti Intervencinių grūdų apskaitos procedūrą (146_FS_03) nuostata, kad grūdų, paimtų bandiniams, apskaita gali būti nevedama. RRA direktoriaus 2006-10-19 įsakymu Nr. 2006/111-081 VS procedūra papildyta nuostata, kad esant LR žemės ūkio ministerijos leidimui, grūdų bandinių apskaita gali būti nevykdoma.

(106) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Dalyvaudami metinėse inventorizacijose pastebėjome, kad intervencinio sandėlio laboratorijoje tikrintojas sudaro du tipinius bandinius po 2 kg, iš kurių vienas paliekamas intervenciniame sandėlyje, o kitas, siekiant nustatyti grūdų kokybę, yra ištiriamas intervencinio sandėlio laboratorijoje. Tai prieštarauja Intervencinių grūdų sandėlių atitikties, grūdų kokybės ir specialiosios kiekio bei kokybės apskaitos tikrinimų procedūrų aprašui (GS_01)¹⁴⁰, kuriame nustatyta, kad tikrinant saugomų grūdų kokybės atitiktį nustatytiems reikalavimams, intervencinio sandėlio laboratorijoje tikrintojas sudaro du tipinius bandinius po 2 kg, iš kurių vienas paliekamas intervenciniame sandėlyje, o kitas pristatomas į Valstybės sėklų ir grūdų tarnybą prie ŽŪM (toliau tekste VSGT). **Rekomenduojame** papildyti Intervencinių grūdų sandėlių atitikties, grūdų kokybės ir specialiosios kiekio bei kokybės apskaitos tikrinimų procedūrų aprašą (GS_01) nuostata, kad VSGT darbuotojas metinės inventorizacijos metu tipinio bandymo tyrimą grūdų kokybei nustatyti atlieka intervencinio sandėlio laboratorijoje arba laikytis procedūrų apraše numatytų veiksmų.

(107) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Atlikdami intervenciniame sandėlyje, kurio inventorizacijoje dalyvavome, esančių grūdų kiekio perskaičiavimą, nustatėme 1 proc. (56,06 t) skirtumą

¹³⁸ 2006-02-09 Paraiška Nr. P-K04-030.

¹³⁹ 2006-06-08, Nr. 2006/111-034 VS.

¹⁴⁰ 2004-04-26, Nr. 1A-99 (VSGT prie ŽŪM)

tarp Intervencinių grūdų metinės inventorizacijos akte užfiksuoto kiekio ir mūsų perskaičiuoto kiekio. Klaidos priežastis buvo neteisingai pritaikyta intervencinių aruodų tūrio skaičiavimo formulė (du kartus pridėtas konuso tūris). Audito metu, mums rekomendavus, buvo perskaičiuoti metinės inventorizacijos metu intervenciniame sandėlyje atlikti pasirašyti skaičiavimai pagal grūdų kiekio nustatymo matavimo būdu metodiką ir parengtas naujas Intervencinių grūdų metinės inventorizacijos aktas.

(108) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Dalyvaujant intervencinio sandėlio AB „Joniškio grūdai“ metinėje inventorizacijoje pastebėta, kad ne ant visų intervencinių aruodų yra identifikacinės kortelės, nors tarp RRA ir Intervencinio sandėlio pasirašytoje Grūdų sandėliavimo sutartyje yra numatytas reikalavimas intervenciniam sandėliui ant aruodo pritvirtinti kortelę, kurioje yra nurodoma, kad tai yra RRA grūdai: aruodo numeris, grūdų rūšis, grūdų kiekis (tonomis), padavėjų pavadinimai. Atsižvelgdami į tai, kad intervenciniai sandėliai numeruoja aruodus ir veda grūdų apskaitą, kas užtikrina R. 2148/96 reikalavimą dėl grūdų identifikavimo fizinio patikrinimo metu, **rekomenduojame** apsvarstyti galimybę išimti iš Grūdų sandėliavimo sutarties reikalavimą intervenciniam sandėliui ant aruodo pritvirtinti kortelę, kurioje yra nurodoma, kad tai yra RRA grūdai, o nusprendus šį reikalavimą palikti – užtikrinti jo laikymąsi.

(109) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Audito metu pastebėjome, kad kai kuriuos RRA pildomus dokumentus pasirašo penki ir daugiau RRA APS, RRA KS ir RRA FS bei kiti darbuotojai. Tokiu būdu, kelis kartus vykdoma atlikto darbo peržiūra, kas nėra efektyvu. **Rekomenduojame** RRA vadovybei peržiūrėti padalinių atliekamas funkcijas.

(110) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Kontrolės testavimo metu nustatėme, kad RRA turėjo keturių intervencinių sandėlių draudimo polisus, kurių galiojimas buvo pasibaigęs prieš 1-3 mėnesius, nors intervenciniai grūdai sandėliuose vis dar buvo saugomi. RRA neturi kontrolės priemonių prižiūrėti Grūdų sandėliavimo sutartyje numatyto reikalavimo saugotojui, kad jis būtų apdraudęs saugojimui perduotus grūdus nuo visų įmanomų jų netekimo formų. Audito metu, mums rekomendavus įsitikinti, kad saugotojas yra apdraudęs saugojimui perduotus grūdus nuo visų įmanomų jų netekimo formų, RRA gavo reikiamus draudimo polisus. Audito metu taip pat rekomendavome numatyti kontrolės priemones intervencinių grūdų draudimo priežiūrai užtikrinti ir atitinkamai papildyti procedūras. Atsižvelgiant į rekomendaciją, RRA direktoriaus 2007-01-31 įsakymu Nr. 2007/111-011 VS procedūra buvo papildyta.

(111) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Kontrolės ir detalaus testavimo metu nustatėme atvejį¹⁴¹, kai intervencinių grūdų pardavimo eksportui transporto išlaidos pirkėjui remiantis pirkėjo prašymu ir išlaidas patvirtinančius dokumentais 2006-02-14 buvo paskaičiuoti pagal naujus 2006 metais taikomus AB „Lietuvos geležinkeliai“ tarifus, nors RRA generalinio direktoriaus įsakymas, patvirtinantis naujų tarifų naudojimą transporto išlaidų skaičiavimui buvo pasirašytas po trijų mėnesių nuo jų įsigaliojimo.

(112) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Kontrolės testavimo metu nustatėme, kad Užstato tikrinimo elementų sąrašas, siunčiamas į Agenūrą dėl garantijos įvedimo į UAIS sistemą, nėra pildomas, kai garantija yra apmokama pavedimu, nors Užstato tikrinimo elementų sąrašo formoje pavedimu atlikto užstato tikrinimas yra numatytas. Audito metu mes rekomendavome peržiūrėti Užstato tikrinimo elementų sąrašo formą, kad joje būtų tik faktiškai tikrinami elementai. Atsižvelgiant į pateiktą rekomendaciją, RRA direktoriaus 2007-01-09 įsakymu Nr. 2007/111-004 VS buvo patvirtinta nauja Užstato tikrinimo elementų sąrašo forma.

(113) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Kontrolės testavimo metu nustatėme, kad Leidimų atsiimti grūdus iš intervencinio sandėlio registracijos žurnale laikotarpiu nuo 2006-02-09 iki 2006-

¹⁴¹ 2005-12-08 Paraiška Nr. P-K04-015.

10-09 nebuvo pildomos faktiškai atsiimto grūdų kiekio ir atsiėmimo datos grafos, kaip tai numatyta procedūroje. Faktiškai atsiimtas grūdų kiekis ir atsiėmimo data kiekvieno pardavimo atveju yra atžymėti elektroninėje duomenų bazėje „Grūdai.xls“. **Rekomenduojame** apsvarstyti Leidimų atsiimti grūdus iš intervencinio sandėlio registracijos žurnalo grafų pildymo tikslingumą, o nusprendus šio žurnalo pildymo reikalavimus palikti – užtikrinti jų laikymąsi.

(114) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Kontrolės ir detalaus testavimo metu nustatyti penki atvejai¹⁴², kai Teisės ir personalo skyriaus dokumentų registravimo žurnale nebuvo užregistruotos Grūdų pirkimo-pardavimo iš intervencinio sandėlio sutartys. Taip pat pastebėta, kad šiame registravimo žurnale nenurodoma sutarties įregistravimo jame data. **Rekomenduojame** Teisės ir personalo skyriaus dokumentų registravimo žurnale užregistruoti neužregistruotas Grūdų pirkimo-pardavimo iš intervencinio sandėlio sutartis ir papildyti Teisės ir personalo skyriaus dokumentų registravimo žurnalą numatant grafą įregistravimo jame datai pažymėti.

5.5 MAISTO IŠ INTERVENCINIŲ ATSARGŲ TIEKIMAS LABIAUSIAI NEPASITURINTIEMS ASMENIMS (MIATLNA)

Valstybinių auditorių komentaras. Audito metu nustatyti skirtumai tarp R. 3149/92 3 str. 2 dalies nuostatos anglų kalba ir lietuvių kalba. Audito metu RRA vykdomas procedūras, susijusias su atsiimtinių produktų atsiėmimu iš intervencinių sandėlių vertinome pagal reglamentą lietuvių kalba.

(115) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Nustatėme, kad RRA neturi konkurso užstato atlaisvinimo procedūrų, numatančių, kad konkurso užstatas visiems konkurso dalyviams yra atlaisvinamas tik pasirašius MIATLNA sutartį. Kontrolės testavimo metu nustatėme atvejį, kai konkurso užstatas 20 000 Lt sumai nebuvo nusavintas, nors MIATLNA viešajame konkurse dalyvavęs tiekėjas, kurio pasiūlymas pagal patvirtintą pasiūlymų eilę buvo pirmas po tiekėjo, atsisakė sudaryti MIATLNA sutartį, t.y. neįvykdė įsipareigojimo, kuriam garantija buvo rezervuota. **Rekomenduojame** RRA APS papildyti procedūras, numatant kontrolės priemones, užtikrinančias visų konkurso dalyvių konkurso užstatų atlaisvinimą tik po paramos sutarties pasirašymo.

(116) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** RRA neturi procedūrų, užtikrinančių R. 3149/92 3 str. 3, 4 dalių nuostatų įgyvendinimo. Minėtos nuostatos numato, kad valstybės narės informuoja Komisiją apie pataisas, kurios daromos jų teritorijoje įgyvendinant planą, griežtai laikantis turimų finansinių išteklių, bei kad nedelsdamos informuoja Komisiją apie numatomų išlaidų įgyvendinant planą sumažinimą. Kontrolės ir detalaus testavimo metu nustatėme, kad RRA informavo Komisiją apie numatomų išlaidų sumažinimą dėl 17 t kviečių natūralių nuostolių praėjus dviems mėnesiams po MIATLNA Sutarties pakeitimo, o ne nedelsiant kaip numato R. 3149/92 3 str. 4 dalis. **Rekomenduojame** papildyti procedūrą kontrolės priemonėmis, užtikrinančiomis R. 3149/92 3 str. 3, 4 dalių įgyvendinimą.

(117) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Nustatėme, kad procedūrose nenumatyta MIATLNA patikrinimų atranka pagal rizikos kriterijus, kaip to reikalauja R. 3149/92 9 str. 2 dalis. Ši priemonė Lietuvoje yra administruojama pirmus metus. Kontrolės testavimo metu nustatyta, kad vykdant atranką 5 proc. produktų kiekio pagal produktų rūšis patikrų atlikimui, nėra atsižvelgiama į rizikos kriterijus. Produktų kiekiai šioms patikroms atsirenkami atsitiktinės atrankos būdu. **Rekomenduojame** papildyti procedūras, kurios užtikrintų R. 3149/92 9 str. 2 dalies nuostatų laikymąsi.

(118) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Nacionaliniame teisės akte¹⁴³ neteisingai nurodyta Galutinės ataskaitos apie MIATLNA paramos programos įgyvendinimo pateikimo Komisijai data. Pagal R. 3149/92 10 straipsnį minėta ataskaita Komisijai turi būti pateikta iki kiekvienų metų birže-

¹⁴² Nr. 2006/352-012-G, Nr. 2005/352-014-G, Nr. 2005/352-015-G, Nr. 2005/352-015-G, Nr. 2005/252-152-G.

¹⁴³ LR Žemės ūkio ministro, Socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Vidaus reikalų ministro 2005-04-28 įsakymas Nr. 3D-237/A1-112/IV-119 „Dėl maisto iš intervencinių atsargų tiekimo labiausiai nepasiturintiems asmenims bendrijoje programos įgyvendinimo veiksmų plano“.

lio 30 d., o minėtame įsakyme nurodytas ataskaitos siuntimo terminas yra kovo 31 d. Yra rizika, kad kovo 31 d. Komisijai siunčiamoje ataskaitoje bus pateikta ne visa informacija. **Rekomenduojame** inicijuoti pastebėjime nurodyto nacionalinio teisės akto pakeitimą, kad jis atitiktų R. 3149/92 10 straipsnio nuostatą.

(119) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Kontrolės ir detalaus testavimo metu pastebėjome, kad VMVT netinkamai vykdo sutartinius įsipareigojimus RRA dėl MIATLNA programos: (1) nustatėme du atvejus, kai VMVT per vieną mėnesį nuo patikros atlikimo nepateikė kokybės patikrinimo aktų, kaip tai numatyta bendradarbiavimo sutartyje¹⁴⁴. Pavėluotai buvo pateiktos tik tyrimo protokolų, kuriuose nenurodytos išvados apie kokybę, kopijos; (2) nustatėme vieną atvejį¹⁴⁵, kai Patikrinimo aktas pateiktas vėliau nei po dviejų mėnesių nuo patikros atlikimo; (3) nustatėme vieną atvejį¹⁴⁶, kai Patikrinimo akto išvadose nenurodyta, kad produktas atitinka kokybės, ženklavimo, pakavimo reikalavimus maisto produktams, kurie skirti MIATLNA programai.

(120) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Kontrolės ir detalaus testavimo metu nustatėme atvejus, kai buvo nepagrįstai ir netinkamai užpildytas Elektroninių duomenų apie mokėtiną / gautiną sumą ir / arba pareiškėją suvestinės pagrindimo klausimynas. Į klausimą dėl išvadų apie VMVT atliktą kokybės patikrą per laikotarpį, už kurį pateiktas Prašymas dėl mokėjimo už MIATLNA paslaugas, atsakyta teigiamai, nors dviem atvejais¹⁴⁷ RRA nei dokumentų pildymo metu, nei audito metu neturėjo VMVT kokybės patikrinimo aktų pagamintiems miltams, vienu atveju¹⁴⁸ buvo pateikta neišsami kokybės patikrinimo akto išvada dėl pagamintų miltų atitikimo kokybės, pakavimo ir ženklavimo reikalavimams, ir vienu atveju¹⁴⁹ RRA dokumento pildymo metu neturėjo VMVT kokybės patikrinimo akto (pastebėjimas iš dalies susijęs su (119) pastebėjimu). Tokiu būdu RRA leido apmokėti galimai nekokybiškų miltų transportavimo išlaidas. Audito metu mums rekomendavus pastebėjime nustatytais atvejais gauti pilnas kokybės patikrų išvadas, jos buvo gautos. Taip pat **rekomenduojame** peržiūrėti pastebėjime minėtame klausimyne klausimo dėl kokybės tikslingumą arba numatyti kontrolės procedūras, kurios užtikrintų, kad tais atvejais, kai atliekama produkto kokybės patikra, būtų kompensuojamos tik tinkamos kokybės produktų transportavimo išlaidos.

(121) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** VMVT teikia skirtingas Patikrinimo akto formas, kurių nė viena neatitinka Bendradarbiavimo sutartyje¹⁵⁰ nustatytos formos. **Rekomenduojame** atnaujinti Bendradarbiavimo sutartį, numatant joje aktualią Patikrinimo akto formą.

(122) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Kontrolės ir detalaus testavimo metu trijose Labdaros organizacijų pateiktose ataskaitose apie gautus-paskirstytus produktus nustatėme techninių klaidų – sumaišyti gautų produktų kiekius tarp skirtingų produktų. Bendras gautų produktų skaičius nurodytas teisingai. Audito metu, mums rekomendavus, iš Labdaros organizacijų buvo gautos pastebėjime nurodytiems atvejams patikslintos ataskaitos apie gautus-paskirstytus produktus.

(123) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Kontrolės ir detalaus testavimo metu nustatėme atvejį¹⁵¹, kai nebuvo užpildyti MIATLNA procedūrose numatyti dokumentai: Elektroniniai duomenys apie mokėtiną/gautiną sumą ir/arba pareiškėją, Elektroninių dokumentų apie mokėtiną/gautiną sumą ir/arba pareiškėją suvestinė ir Elektroninių dokumentų apie mokėtiną/gautiną sumą ir/arba pareiškėją suvestinės pagrindimo klausimynas. **Rekomenduojame** RRA pataisyti procedūras, numatant jose faktiškai atliekamus veiksmus.

¹⁴⁴ 2005-03-29 trišalė Sutartis Nr. TP11-(2.13)-128 pasirašytoje tarp NMA, RRA ir VMVT.

¹⁴⁵ VMVT 2006-10-26 patikrinimo aktas Nr. 4-1011.

¹⁴⁶ VMVT 2006-06-14 patikrinimo aktas Nr. 0012136.

¹⁴⁷ Elektroninių duomenų apie mokėtiną/gautiną sumą ir/arba pareiškėją suvestinių 2006-04-19 Nr. 302 ir 2006-10-25 Nr. 426 pagrindimo klausimynai.

¹⁴⁸ Elektroninių duomenų apie mokėtiną/gautiną sumą ir/arba pareiškėją suvestinės 2006-07-20 Nr. 371 pagrindimo klausimynai.

¹⁴⁹ Elektroninių duomenų apie mokėtiną/gautiną sumą ir/arba pareiškėją suvestinės 2006-09-19 Nr. 405 pagrindimo klausimynas.

¹⁵⁰ 2005-03-29 trišalė Sutartis Nr. TP11-(2.13)-128 pasirašytoje tarp NMA, RRA ir VMVT.

¹⁵¹ 2005-12-16 Paraiška Nr. SK-A05

5.6 ŽEMĖS ŪKIO PRODUKTŲ EKSPORTO SKATINIMAS Į TREČIĄSIAS ŠALIS

(124) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Nustatėme, kad procedūroje nenumatytos kontrolės priemonės dėl išlaidų persikirstymui keliamų reikalavimų, numatytų Komisijos patvirtintos formos sutarties 4 str. 4 dalyje. Procedūroje taip pat nėra numatytos kontrolės priemonės įvertinti, ar preliminariame grafike atliekami pakeitimai atitinka Komisijos patvirtintos formos sutarties 4 str. 6 dalyje nurodytus reikalavimus. **Rekomenduojame** procedūroje numatyti kontrolės priemones, užtikrinančias sutarties nuostatų vykdymą.

(125) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Nustatėme, kad monitoringo grupė, numatyta R. 2702/1999 8 str. 3 dalyje, sudaryta ne pagal procedūroje nustatytą tvarką, t.y. darbo grupė patvirtinta ne Žemės ūkio ministro įsakymu, bet RRA generalinio direktoriaus įsakymu. Atsižvelgiant į tai, kad naujai patvirtintoje procedūrose yra numatyta, jog darbo grupė patvirtinama RRA generalinio direktoriaus įsakymu, rekomendacijos neteikiame.

(126) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Nustatėme, kad RRA Komisijai siuntė priemonių įgyvendinimo grafikus kas ketvirtį, nors tuo metu galiojanti procedūra šio veiksmo nenumatė. Atsižvelgiant į tai, kad naujai patvirtintoje procedūroje šie veiksmai numatyti, rekomendacijos neteikiame.

(127) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Nustatėme, kad nesilaikant procedūroje numatytos sąlygos, kad pirmojo ketvirčio preliminarus priemonių įgyvendinimo grafikas turi būti pateiktas prieš pasirašant sutartį tarp RRA ir siūlančios organizacijos, toks grafikas iš vykdančios organizacijos buvo gautas vieną dieną po sutarties pasirašymo. Atsižvelgiant į tai, kad naujai patvirtintoje procedūroje numatyta, jog vykdančioji organizacija pateikia pirmąjį pirmo ketvirčio priemonių įgyvendinimo preliminarų grafiką po sutarties pasirašymo, rekomendacijos neteikiame.

(128) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Nustatėme, kad RRA nustačiusi, jog pasiūlymas atitinka nustatytus reikalavimus, neužregistravo jo reikalavimus atitinkančių pasiūlymų sąrašę (149_APS_705), kaip tai numatyta procedūroje.

5.7 PIENO GAMYBOS KVOTOS

(129) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** R. 595/2004 21 str. 2 d. numato metinių tiesioginių pardavimų deklaracijų patikras vietoje, kurių metu būtų patikrintas jų tikslumas pagal apskaitos dokumentus. Kadangi Lietuvoje ne visi tiesioginio pardavimo kvotos turėtojai privalo tvarkyti apskaitą, neužtikrinamas reglamento minėto reikalavimo dėl patikrų vykdymas. **Rekomenduojame** inicijuoti ŽŪM taisyklių papildymą, įtraukiant reikalavimą tvarkyti apskaitą ne tik parduodantiems ar atiduodantiems pieną tiesiogiai vartoti gamintojams, bet ir visiems tiesioginio pardavimo kvotos turėtojams.

(130) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** PKS, vertinant pieno supirkėjų metines supirkto pieno deklaracijas (K9), jų duomenys tikslinami nepagrįstai - remiantis dokumentais, nepatvirtintais jokiais supirkėjų rekvizitais bei prieštaraujančiais supirkėjo atsiųstoms užpildytoms Klaidų ataskaitoms. **Rekomenduojame** užtikrinti, kad KVAIS Supirkėjų metinių supirkto pieno kiekių deklaracijų duomenys būtų tikslinami remiantis tik tinkamais dokumentais.

(131) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** PKS vertintojai skirtingai traktuoja pieno gamintojų prisiimamų išipareigojimų privalomumą - pareiškėjo, turinčio pardavimų pristatymams kvotą, neprisiimtas išipareigojimas saugoti apskaitos dokumentus trejus metus ne visada laikomas klaida. Rekomendacija neteikiama, nes Agentūra pašalino skirtingo interpretavimo priežastis (pakeitė paraiškų formas).

(132) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** PKS nėra numatyta jokių kontrolės priemonių dėl individualių referencinių riebumų svertinio vidurkio užfiksavimo iki kiekvienų metų liepos 1 d., kaip tai numatyta R. 595/2004 9 str. 2005-2006 kvotos metais šis vidurkis neviršijo nacionalinio referencinio riebumo, tačiau neįdiegus kontrolės priemonių, lieka rizika, kad ateityje individualių referen-

cinių riebumų svertiniam vidurkiui viršijus nacionalinį referencinį riebumą daugiau nei 0,1 g/kg nebus imtasi ES teisės aktuose numatytų atitinkamų priemonių. **Rekomenduojame** įdiegti kontrolės priemones, skirtas individualių referencinių riebumų svertinio vidurkio stebėjimui.

(133) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Pieno kvotų procedūrose nėra numatytos kontrolės priemonės, užtikrinančios R. 595/2004 15 str. 2 d. nuostatų laikymąsi dėl delspinigių skaičiavimo gamintojams ir supirkėjams, vėluojantiems sumokėti mokestį už kvotos viršijimą. **Rekomenduojame** įdiegti kontrolės priemones užtikrinančias R. 595/2004 15 str. 2 d. laikymąsi ir atitinkamai papildyti pieno kvotų procedūras.

(134) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Pieno kvotų procedūroje nenumatyti KVAIS klasifikatoriaus duomenų, tame tarpe ir mokesčio už nacionalinės kvotos viršijimą tarifo, pakeitimo atvejai. Taip pat KVAIS klasifikatoriuje mokesčio už nacionalinės kvotos viršijimą tarifas nėra pakeistas nuo pieno gamybos kvotų sistemos administravimo pradžios. Yra rizika, kad esant mokėtinam mokesčiui už kvotos viršijimą, jo suma bus apskaičiuota pagal netinkamą tarifą. **Rekomenduojame** atitinkamai papildyti pieno kvotų procedūrą dėl KVAIS klasifikatoriaus duomenų keitimo.

(135) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Nustatytas atvejis, kai VMVT nesilaikė bendradarbiavimo sutarties nuostatų - neinformavo Agentūros dėl pieno supirkimo punktų veterinarinio patvirtinimo numerių panaikinimo. Yra rizika, kad Agentūra neefektyviai kontroliuos bendradarbiavimo sutarties su supirkėjais vykdymą.

(136) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** KVAIS atliekamas pristatytų pieno kiekių išlyginimas neatitinka R. 595/2004 10 str. nuostatų. Dėl to kyla rizika, kad esant nacionalinės kvotos viršijimui, bus netinkamai apskaičiuotas mokėtinas mokestis. **Rekomenduojame** patikslinti KVAIS pristatytų kiekių išlyginimo algoritmą pagal R. 595/2004 10 str. reikalavimus.

(137) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Klausimynų, kurie buvo teikiami EK pagal R. 595/2004 26 str. 1 d. už 2004-2005 ir už 2005-2006 kvotos metus, 1.5 punkte nurodomas Nacionalinis referencinis pieno riebumas, nors turėtų būti nurodomas svertinis individualių referencinių riebumų vidurkis, taip pat 1.8 punkte nurodomas pristatyto pieno kiekis išlygintas pagal Nacionalinį referencinį riebumą, o ne pagal individualius referencinius riebumus. **Rekomenduojame** (1) patikslinti jau pateiktus 2004-2005 ir 2005-2006 kvotos metų klausimynus; (2) užtikrinti, kad ateityje EK būtų teikiami tinkami ir teisingi duomenys.

(138) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** KDTS tikrintojai netinkamai užpildo patikros vietoje ataskaitas: (1) atsako į ne visus patikros ataskaitos klausimus¹⁵²; (2) užpildo ne visas patikros ataskaitos dalis¹⁵³; (3) pateikia skirtingą informaciją, atsakydami į patikros vietoje ataskaitos klausimus ir aprašydami situaciją pastabose¹⁵⁴. Patikros vietoje duomenys popierinėje ataskaitoje skiriasi nuo duomenų suvestų į KVAIS¹⁵⁵ (KVAIS neužregistruotas nustatytas pažeidimas). KDTS atlikta patikros vietoje ataskaitų peržiūrą neefektyvi – anksčiau minėtos klaidos nenustatytos.

(139) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Iki 2006-08-01 Agentūra nesilaikė R. 595/2004 7 str. 2 d. reikalavimų, priskirdama gamintojo turėtą referencinį riebumą, jiems keičiant referencinius kiekius iš skirtų tiesioginiams pardavimams į skirtus pristatymams, nors gamintojai nepagrįsdavo savo turėto referencinio riebumo. Rekomendacija neteikiama, nes 2006-08-01 Agentūra į informacinę sistemą įdiegė pakeitimus, užtikrinančius minėto reikalavimo laikymąsi. **Rekomenduojame** atitinkamai papildyti pieno kvotų procedūrą.

¹⁵² Patikros Nr. 7638 (2005-2006), 6228 (2005-2006),

¹⁵³ Patikros Nr. 7913 (2005-2006), 7899 (2005-2006), 7866 (2005-2006)

¹⁵⁴ Patikros Nr. 5961 (2004-2005), 5245 (2004-2005)

¹⁵⁵ Patikros Nr. 5806 (2004-2005).

(140) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Gamintojo pieno sunaikinimas savame ūkyje niekaip neregamentuojamas. Agentūra negauna jokių įrodymų dėl gamintojo sunaikinto pieno išskyrus jo paaiškinimą, kad tam tikrą pieno kiekį jis sunaikino. Už 2005-2006 m. tiesioginio pardavimo kvotą turintys gamintojai deklaravo 42 t sunaikinto pieno, t.y. 0,03 proc. nuo 2005-2006 m. bendros nacionalinės tiesioginio pardavimo kvotos. Tačiau yra rizika, kad atsiradus grėsmei, jog nacionalinė kvota bus viršyta, deklaruojami sunaikinto pieno kiekiai išaugs ir parduotas ar atiduotas tiesiogiai vartoti pienas bus deklaruojamas kaip sunaikintas, siekiant išvengti mokesčio mokėjimo. **Rekomenduojame** kartu su Žemės ūkio ministerija apsprastyti galimybę reglamentuoti pieno sunaikinimą gamintojų ūkyje.

(141) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Dauguma dalykų (pirminių apskaitos dokumentų, apskaitos registrų atitikimas keliamiems reikalavimams, apskaitos dokumentų saugojimas trejus metus ir kt.), kuriuos tikrintojas turi įvertinti atvykęs pas supirkėją į patikrą vietoje yra nurodyti „Pasiruošimo atlikti patikrą vietoje ir patikros vietoje atlikimo tvarkoje“, tačiau neperkelti kaip klausimai į patikros vietoje ataskaitą. Tai sukelia riziką, kad tikrintojas neatkreips dėmesio į visus tikrintinus punktus. Taip pat tai apsunkina tiek tikrintojo darbą, tiek patikros ataskaitos peržiūrą bei analizę Pieno kvotų skyriuje. Tikrintojų pastabos daugeliu atvejų yra nekonkrečios, neišsamios ir neaiškios. Dėl šių priežasčių patikros vietoje atliekamos ne pačiu efektyviausiu būdu. **Rekomenduojame** perkelti visus tikrintinus punktus į patikros vietoje ataskaitą bei užtikrinti efektyvesnę patikrų vietoje atlikimą.

(142) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Atliekant pieno supirkėjų metinių deklaracijų patikras vietoje su apskaitos dokumentais ir registrais sutikrinami tik vieno mėnesio deklaruoti duomenys, o metinės deklaracijos duomenys netikrinami. **Rekomenduojame** tikrinti metinių deklaracijų duomenis su Supirkėjų apskaitos registrais.

(143) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Agentūra tikrina, ar pieno gamintojai ir supirkėjai laikosi R. 1788/2003 ir R. 595/2004 nurodytų įsipareigojimų, tačiau taikomos kontrolės priemonės pagal Administracinių teisės pažeidimų kodeksą yra neefektyvios. **Rekomenduojame** parengti efektyvesnes nei šiuo metu yra taikomos kontrolės priemonės.

(144) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Agentūra nėra numačiusi jokių kontrolės priemonių, kad, skaičiuojant mokestį už tiesioginio pardavimo kvotos viršijimą, nepanaudoti nacionaliniai tiesioginės pardavimo kvotos kiekiai nebūtų paskirstomi gamintojams, pavėluotai pateikusiems metines deklaracijas. **Rekomenduojame** įdiegti atitinkamas kontrolės priemones, užtikrinančias R. 595/2004 11 str. 3 d. antros pastraipos nuostatų laikymąsi.

(145) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** 2005-2006 kvotos metais vėlavusiųjų pateikti metinės deklaracijos tiesioginio pardavimo kvotą turinčių gamintojų deklaruotas į rinką išleistas pieno kiekis sudarė 1,94 proc. viso už tuos metus deklaruoto parduoto ar atiduoto tiesiogiai vartoti pieno kiekio. Agentūra ir ŽŪM priėmė sprendimą netaikyti pieno gamintojams baudų už pavėluotai pateiktas metines deklaracijas, remdamiesi tuo, kad nebuvo padaryta didelė įtaka pieno kvotų administravimo sistemos funkcionavimui ir kontrolės veiksmingumui. Šis sprendimas priimtas, neturint kriterijų įtakos įvertinimui. **Rekomenduojame** nustatyti kriterijus, kuriais remiantis būtų įvertinta pavėluotai pateiktų metinių deklaracijų įtaka pieno kvotų sistemos funkcionavimui ir kontrolės veiksmingumui.

(146) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Pieno gamintojai patikros vietoje metu tikrinami dėl atitikimo gamintojo statusui, kaip tai nustatyta R. 595/2004 21 str. 1 d. ir 2 d. a punktuose, tačiau patikros ataskaitose išvada dėl atitikimo pieno gamintojo statusui nepateikiama. **Rekomenduojame** atitinkamai papildyti pieno gamintojų patikros vietoje ataskaitas, kad jose atsispindėtų minėta išvada.

(147) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Nustatyti du atvejai, kai PKS nepagrįstai priėmė sprendimą, kad Supirkėjas laikosi bendradarbiavimo sutartyje nurodytų įsipareigojimų: (1) patikros

vietoje ataskaitoje buvo nurodyta, kad Supirkėjas laikosi ne visų įsipareigojimų (neturi kompiuterinės įrangos); (2) supirkėjas neturėjo patalpų pieno supirkimui (VMVT įsakyme dėl veterinarinio patvirtinimo numerio suteikimo supirkimo punktui, operatoriumi nurodytas kitas supirkėjas; patikros vietoje metu į šį faktą taip pat neatsižvelgta). **Rekomenduojame** gauti įrodymus, kad šie supirkėjai laikosi bendradarbiavimo sutartyje nurodytų įsipareigojimų. Negavus tokių įrodymų, vykdyti veiksmus numatytus R. 595/2004 23 str. 3 d.

(148) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Tikrinimo elementų sąrašė, kuriuo vadovaujasi vertintojas, yra klausimas apie gamintojo, pateikusio paraišką, baudų apmokėjimo būklę, tačiau KVAIS nesuteikia galimybės pagrįstai atsakyti į šį klausimą (KVAIS matomas tik vienos rūšies baudų (už kvotos viršijimą) apmokėjimas). **Rekomenduojame** įdiegti atitinkamas kontrolės priemones, užtikrinančias pieno gamintojų visų baudų apmokėjimo būklės sekimą.

(149) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** PKS vertintojas, tikrindamas, ar paraiška kvotai iš nacionalinio rezervo gauti, perimant ūkį pagal KPP priemonę „Ankstyvas pasitraukimas“, pateikta per tris mėnesius nuo pieno gamintojo patvirtinimo ūkio perėmėju, neturi galimybės sužinoti tikslias patvirtinimo datas. Tokiu būdu negalima įvertinti, ar paraiškos pateikėjas laikosi nustatyto paraiškos pateikimo termino. **Rekomenduojame** KPPD KPPS ūkininkui siunčiamame pranešime dėl perėmėjo patvirtinimo nurodyti patvirtinimo datą.

(150) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** PKS vertintojai, vertindami paraiškas pieno gamybos kvotai perimti / perduoti (K11), kvotos paveldėjimo atveju, netikrina, ar paraiška pateikta per tris mėnesius nuo paveldėjimo teisės liudijimo išdavimo, kaip to reikalauja ŽŪM Taisyklių¹⁵⁶ 55 punktas. **Rekomenduojame** įdiegti papildomas kontrolės priemones, užtikrinančias šio reikalavimo laikymosi tikrinimą.

(151) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Pieno kvotų procedūrose nenumatyti šie atliekami veiksmai: (1) pieno gamintojams ir supirkėjams išsiųstų pranešimų spausdinimas ir išsaugojimas jų bylose; (2) VMVT informavimas apie patikrų vietoje metu nustatytus pažeidimus, baigus patikrų vietoje nagrinėjimą PKS. **Rekomenduojame** taip papildyti pieno kvotų procedūras, kad jose atspindėtų visi atliekami veiksmai.

(152) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Pieno kvotų procedūroje nenumatytas terminas iki kada, pasibaigus kvotos metams, patikrinama, ar neviršyta nacionalinė kvota. Yra rizika, kad, viršijus nacionalinę kvotą, pieno gamintojai ir supirkėjai nebus laiku informuoti apie mokėtiną mokesčio už kvotos viršijimą sumą ir valstybė laiku nesurinks mokesčio.

(153) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Pieno kvotų procedūroje nenumatytas permokėto mokesčio už nacionalinės kvotos viršijimą paskirstymo pieno gamintojams ir supirkėjams terminas. Yra rizika, kad, esant permokėtam mokesčiui už nacionalinės kvotos viršijimą, jis nebus paskirstytas per 15 mėnesių, pasibaigus esamam 12 mėnesių laikotarpiui. **Rekomenduojame** atitinkamai papildyti pieno kvotų procedūrą.

(154) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** KVAIS Naudotojo žinyno papildyme Nr. DO.100 RRPD195 skyriuje „Sumos už viršytą kvotą“ pateiktas pristatytų pieno kiekių išlyginimo pagal individualius referencinius riebumus algoritmas neatitinka KVAIS programinio algoritmo. **Rekomenduojame** pataisyti KVAIS naudotojo žinyną, kad pastarasis tinkamai atspindėtų KVAIS užprogramuotas operacijas.

(155) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Agentūra pateikė Europos Komisijai netikslius duomenis pagal R. 595/2004 25 str. 2 d. reikalavimą apie Lietuvos nacionalinės kvotos pasiskirstymą tarp kiekių skirtų tiesioginiams pardavimams ir pristatymams per 2005-2006 kvotos metus. Tiesio-

¹⁵⁶ ŽŪM įsakymas Nr. 3D-495, 2003-11-20 (su paskutiniais pakeitimais 3D-97, 2006-03-17).

giniams pardavimams skirti kiekiai buvo pateikti 10 kg didesni, o pristatymams - 10 kg mažesni. **Rekomenduojame** procedūrose numatyti, kad nustačius Europos Komisijai pateiktų duomenų bet kokius netikslumus, pakartotinai Komisijai teikiami teisingi duomenys.

(156) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Nesilaikant R. 595/2004 27 str. 1 d., apie du Žemės ūkio ministro įsakymus¹⁵⁷ Europos Komisijai pranešta vėliau nei per mėnesį nuo jų išleidimo.

(157) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Atliekant pieno gamintojų patikras vietoje tikrintojai skirtingai traktuoja pagaminto ir panaudoto pieno kiekių pagrindimą turimų karvių skaičiumi. **Rekomenduojame** nustatyti pagaminto ir panaudoto pieno kiekių pagrindimo turimų karvių skaičiumi vertinimo kriterijus.

5.8 PIENAS VAIKAMS

Atlikę teisės aktų reikalavimų perkėlimo į rašytines procedūras analizę nustatėme toliau pateikiamus pastebėjimus.

(158) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** RRA siunčia Agentūrai mokėjimo transakcijas, kuriose nurodomas 4 mėn. mokėjimo terminas nuo transakcijoje nurodytos išmokos autorizavimo datos. Yra rizika, kad nesilaikoma R. 2707/2000 12 str. 2 dalies reikalavimo, pagalbos lėšas išmokėti per 4 mėn. nuo paraiškos gavimo datos. **Rekomenduojame** papildyti darbo procedūras, kad, siunčiant mokėjimo transakcijas Agentūrai, būtų nurodomas apmokėjimo terminas - 4 mėn. nuo paraiškos gavimo datos.

(159) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Tais atvejais, kai dėl pagalbos kreipiasi R. 2707/2000 6 str. 2 dalies d punkte nurodyti subjektai, tipinėje prašymo patvirtinti paramos gavėju formoje nenumatytas R. 2707/2000 9 str. 2 dalies a punkte nurodytas įsipareigojimas tvarkyti apskaitą, registruojant joje produktų gamintojus arba tiekėjus, švietimo įstaigų arba prireikus – švietimo institucijų pavadinimus ir adresus bei minėtoms įstaigoms parduotus arba pristatytus kiekius. **Rekomenduojame** papildyti tipinę prašymo patvirtinti paramos gavėju formą minėtu įsipareigojimu, jei dėl pagalbos kreipėsi R. 2707/2000 6 str. 2 dalies d punkte nurodyti subjektai.

5.9 SAUSŲ PAŠARŲ GAMYBOS KVOTOS

Atlikę reglamentų reikalavimų perkėlimo į rašytines procedūras peržiūrą nustatėme toliau pateiktus pastebėjimus.

(160) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Paramos už sausųjų pašarų gamybą administravimo procedūrų¹⁵⁸ apraše nurodyti produktų kodai neatitinka R. 456/2006 nurodytų produktų kodų. **Rekomenduojame** užtikrinti, kad procedūros atitiktų reglamente Nr. 456/2006 nurodytus produktų kodus.

(161) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Sausųjų pašarų gamintojų, žolių žaliosios masės augintojų ir tiekėjų kontrolės procedūra¹⁵⁹ nenumato patikros vietoje metu tikrinti reikalavimų nurodytą R. 382/2005 8 str.: a) dehidratuotų pašarų gamyba turi vykti patalpose arba vietose, atskirtose nuo tų, kur gaminami saulėje džiovinti pašarai; b) produktai, gauti dviem skirtingais gamybos būdais, turi būti laikomi atskirai; c) įmonėje draudžiama maišyti įvairių grupių produktus. Siekiant užtikrinti, kad patikros vietoje metu būtų tikrinami reikalavimai nurodyti R. 382/2005 8 str., **rekomenduojame** papildyti procedūras.

¹⁵⁷ Nr. 3D-354, 2005-07-21 ir Nr. 3D-472, 2005-10-04

¹⁵⁸ 2005-12-20, Nr. BR1-845 (aktualios nuo 2006-09-17)

¹⁵⁹ 2005-08-11, Nr. BR1-608 (aktualios nuo 2006-03-29)

5.10 BULVIŲ KRAKMOLO GAMYBOS KVOTOS

Atlikę reglamentų reikalavimų perkėlimo į rašytines procedūras peržiūrą nustatėme toliau pateiktus pastebėjimus.

(162) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Procedūrose nėra nurodyta, kad pareiškėjui parama turi būti išmokama per 4 mėnesius nuo paraiškos ir su ja kartu pateikiamų dokumentų datos, kaip to reikalauja R. 2236/2003 10 str. 3 d. **Rekomenduojame** papildyti procedūras, nurodant paramos apmokėjimo terminą pareiškėjui.

6. ATITIKIMO AKREDITAVIMO KRITERIJAMS PERŽVALGA

Šioje Ataskaitos dalyje apžvelgiamas Agentūros akreditavimo teisinis pagrindas ir Agentūros atitiktis akreditavimo kriterijams.

6.1 BENDRA INFORMACIJA

Vadovaujantis R. 729/70 ir jo vėlesniais pakeitimais bei R. 1663/95, kiekviena šalis narė turi suteikti akreditaciją atitinkamai mokėjimo agentūrai, kuriai leidžiama skirstyti EŽŪOGF GS lėšas EK vardu.

Tam, kad gautų pilną akreditaciją, kiekviena mokėjimo agentūra privalo atitikti kriterijus, susijusius su jos pagrindinėmis funkcijomis:

- Leidimų mokėjimams išdavimu
- Mokėjimų vykdymu
- Mokėjimų apskaita

Rekomendacijos dėl mokėjimo agentūros akreditavimo kriterijų yra išdėstytos R. 1663/95 priede.

6.2 NACIONALINĖS MOKĖJIMO AGENTŪROS AKREDITACIJA IR JOS PRIEŽIŪRA

LR ŽŪM yra Kompetentinga institucija¹⁶⁰, kuri suteikia ir atšaukia akreditaciją Agentūrai administruoti EŽŪOGF GS priemones. Kadangi sprendimas akredituoti priimamas įsitikinus, kad Agentūra atitinka visus akreditavimo kriterijus, nurodytus R. 1663/95 priede ir Žemės ūkio ministro įsakyme,¹⁶¹ ŽŪM sudarė sutartį su išorės auditoriais dėl Akreditavimo audito atlikimo. Remdamasis Akreditavimo audito ataskaita Žemės ūkio ministras 2004-12-24 įsakymu¹⁶² suteikė Agentūrai akreditaciją EŽŪOGF GS priemonėms administruoti. Akreditavimo audito metu pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra buvo pateikta 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitos 9.2 dalyje.

Per 2006 GS finansinius metus ŽŪM iniciatyva vidaus ir išorės auditoriai atliko tam tikros apimties darbą ir pateikė:

- Ataskaitą dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie LR Žemės ūkio ministerijos pasirengimo įgyvendinti EŽŪOGF Garantijų skyriaus priemonę „Parama vaisių ir daržovių organizacijoms ir preliminariai pripažintoms gamintojų grupėms“;
- „Galutinė ataskaita. Žemės ūkio Informacijos ir Kaimo Verslo Centras. Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016.“
- EŽŪOGF GS priemonių: „Agrarinė aplinkosauga“, „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės su aplinkosauginiais apribojimais“, „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“ finansinio audito ataskaitą;
- Analizės ir apžvalgos dėl NMA pasirengimo tinkamai administruoti EŽŪGF ir EŽŪFKP tarpinė ataskaitą.

Kai kuriose iš anksčiau minėtų ataskaitų buvo pateiktos rekomendacijos veiklai tobulinti. 2006 m. Patvirtinimo audito metu mes atlikome pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūrą, kurios rezultatai pateikiami Ataskaitos 9.3 dalyje.

Agentūroje 2005 m. rugsėjo 26-30 d. lankėsi EK DG Agri audito misija „EŽŪOGF mokėjimo agentūros akreditacija Lietuvoje“. Po šios misijos 2005 m. gruodžio 14 d. siųstame laiške Nr. AGR

¹⁶⁰ LR Vyriausybės 2004-02-06 nutarimas Nr. 135

¹⁶¹ Žemės ūkio ministro 2004-02-19 įsakymas Nr. 3D-56

¹⁶² Žemės ūkio ministro 2004-12-24 įsakymas Nr. 3D-677.

031935 buvo pateiktos susijusios rekomendacijos, kurių įgyvendinimo peržiūra pateikta Ataskaitos 9.4.1 dalyje.

6.3 ATITIKIMO AKREDITAVIMO KRITERIJAMS PER 2006 M. PERŽVALGA

Patvirtinimo audito metu mes atlikome Agentūros atitikimo akreditavimo kriterijams per 2006 m. peržvalgą. Atlikdami peržvalgą, mes rėmėmės mūsų atlikto kontrolės ir detalaus testavimo rezultatais. Mes taip pat susipažinome su visų išorės auditorių parengtomis ataskaitomis, tiesiogiai ar netiesiogiai susijusiomis su Agentūros akreditavimo kriterijais.

6.3.1 ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA

Vadovaudamiesi Patvirtinimo audito metu atliktu darbu, mes manome, kad Agentūra atitinka šį kriterijų.

Mes peržiūrėjome 2004 m., 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitose ir kitų išorės auditorių per 2006 GS finansinius metus teiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūrą. Peržiūros rezultatai pateikiami Ataskaitos 9 dalyje.

6.3.2 PAREIGŲ ATSKYRIMAS

Patvirtinimo audito metu mes peržiūrėjome, kaip Agentūra užtikrina pareigų atskyrimą įvairiuose atskirų paramos schemų administravimo etapuose. Vadovaudamiesi Patvirtinimo audito metu atliktu darbu, mes manome, kad Agentūra atitinka šį kriterijų, išskyrus pastebėjimus, pateiktus Ataskaitos 5 dalyje.

Mes taip pat peržiūrėjome 2004 m., 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitose ir kitų išorės auditorių per 2006 GS finansinius metus teiktų rekomendacijų, susijusių su pareigų atskyrimu, įgyvendinimo peržiūrą. Peržiūros rezultatai pateikiami Ataskaitos 9 dalyje.

6.3.3 RAŠY TINĖS PROCEDŪROS

Patvirtinimo audito metu mes peržiūrėjome Agentūroje naudojamas rašytines procedūras ir jų veikimą praktikoje, atlikdami I ir II lygio kontrolės bei detalius testus atskirose paramos schemose. Vadovaudamiesi Patvirtinimo audito metu atliktu darbu, mes manome, kad Agentūra atitinka šį kriterijų, išskyrus pastebėjimus, pateiktus Ataskaitos 5 dalyje.

Mes taip pat peržiūrėjome 2004 m., 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitose ir kitų išorės auditorių per 2006 GS finansinius metus teiktų rekomendacijų, susijusių su rašytinėmis procedūromis, įgyvendinimo peržiūrą. Peržiūros rezultatai pateikiami Ataskaitos 9 dalyje.

6.3.4 PERDUOTOS FUNKCIJOS

Patvirtinimo audito metu mes peržiūrėjome, kaip per 2006 m. Agentūra vykdė perduotų funkcijų kontrolę ir priežiūrą. Vadovaudamiesi Patvirtinimo audito metu atliktu darbu mes manome, kad Agentūra atitinka šį kriterijų, išskyrus pastebėjimus, pateikiamus toliau.

(163) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Nustatėme, kad kai kurios Perduotas technines funkcijas vykdančios institucijos¹⁶³ atliktas patikrų/tyrimų ataskaitas už paskutinį ataskaitinį laikotarpį, už kurį turėjo pateikti, Agentūrai pateikė vėliau nei per Bendradarbiavimo sutartyse numatytą 14 kalendorinių dienų laikotarpį. Tokiu būdu buvo nesilaikyta Bendradarbiavimo sutarčių, R. 1663/1995 Priedo 4 str. iv) punkto ir EAGGF ataskaitos sertifikavimo Gairės Nr. 9. 5.4 str. iv) punkto nuostatų dėl atliktų patikrinimų rezultatų pateikimo laiku.

¹⁶³ VĮ „Ekoagros“; VĮ „Gyvulių produktyvumo kontrolė“; VĮ „Pieno tyrimai“; Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba; Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba; Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Marijampolės, Panevėžio, Tauragės, Telšių ir Vilniaus apskričių viršinių administracijos; Klaipėdos, Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių, Utenos regionų aplinkos apsaugos departamentai; Alytaus miesto, Kaišiadorių raj., Kalvarijos, Kėdainių raj., Kupiškio raj., Lazdijų raj., Mažeikių raj., Pagėgių, Pasvalio raj., Radviliškio raj., Šalčininkų raj., Šilalės raj., Telšių raj., Utenos raj. savivaldybių administracijos.

(164) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Ne visos bendradarbiavimo sutartys¹⁶⁴ yra atnaujintos ir patikslintos taip, kad jose būtų įtrauktos nuostatos dėl vadovų susitikimų turint tikslą aptarti pažangą ir sutarties vykdymą (iš dalies atitinka 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje pateiktą 75 pastebėjimą). **Rekomenduojame** papildyti visų bendradarbiavimo sutarčių nuostatas dėl vadovų susitikimų.

(165) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Tais atvejais, kai perduotas funkcijas vykdančių institucijų dokumentus apie atliktus tikrinimus peržiūri UPD, RRPD ir KKPD, KD direktoriaus prašymu minėti administruojantys padaliniai teikia informaciją DFKS apie peržiūros rezultatus. Tačiau KKPD ir RRPD struktūrinių padalinių atitinkamų paramos priemonių administravimo procedūros dar nepapildytos (yra parengti projektai) dėl tokios informacijos pateikimo mechanizmo DFKS (iš dalies atitinka 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje pateiktą 79 pastebėjimą). **Rekomenduojame** papildyti administruojančių padalinių procedūras minėtomis nuostatomis dėl informacijos pateikimo DFKS.

6.3.5 EŽŪOGF PRISKIRTINŲ SUMŲ LEIDIMŲ IŠDAVIMAS

Patvirtinimo audito metu mes peržiūrėjome Agentūroje naudojamas EŽŪOGF priskirtinų sumų leidimų išdavimo (autorizavimo) procedūras ir jų veikimą praktikoje, atlikdami I ir II lygio kontrolės bei detalius testus atskirose paramos schemose. Vadovaudamiesi Patvirtinimo audito metu atliktu darbu, mes manome, kad Agentūra atitinka šį kriterijų, išskyrus pastebėjimus, pateiktus Ataskaitos 5 dalyje.

Mes taip pat peržiūrėjome 2004 m., 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitose ir kitų išorės auditorių per 2006 GS finansinius metus teiktų rekomendacijų, susijusių su EŽŪOGF priskirtinų sumų leidimų išdavimo, įgyvendinimo peržiūrą. Peržiūros rezultatai pateikiami Ataskaitos 9 dalyje.

6.3.6 PATIKRINIMAI PRIEŠ MOKĖJIMUS

Patvirtinimo audito metu mes peržiūrėjome Agentūroje naudojamas patikrinimų prieš mokėjimus procedūras ir jų veikimą praktikoje, atlikdami I ir II lygio kontrolės bei detalius testus atskirose paramos schemose. Vadovaudamiesi Patvirtinimo audito metu atliktu darbu, mes manome, kad Agentūra atitinka šį kriterijų, išskyrus pastebėjimus, pateiktus Ataskaitos 5 dalyje.

Mes taip pat peržiūrėjome 2004 m., 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitose ir kitų išorės auditorių per 2006 GS finansinius metus teiktų rekomendacijų, susijusių su patikrinimais prieš mokėjimus, įgyvendinimo peržiūrą. Peržiūros rezultatai pateikiami Ataskaitos 9 dalyje.

6.3.7 MOKĖJIMO PROCEDŪROS

Patvirtinimo audito metu mes atlikome detalų atliktų mokėjimų testavimą. Vadovaudamiesi Patvirtinimo audito metu atliktu darbu, mes manome, kad Agentūra atitinka šį kriterijų, išskyrus pastebėjimus, pateiktus Ataskaitos 5 dalyje.

Mes taip pat peržiūrėjome 2004 m., 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitose ir kitų išorės auditorių per 2006 GS finansinius metus teiktų rekomendacijų, susijusių su mokėjimo procedūromis, įgyvendinimo peržiūrą. Peržiūros rezultatai pateikiami Ataskaitos 9 dalyje.

6.3.8 APSKAITA

Patvirtinimo audito metu mes atlikome detalų per 2006 GS finansinius metus atliktų mokėjimų apskaitos testavimą ir kontrolės testus. Vadovaudamiesi Patvirtinimo audito metu atliktu darbu, mes manome, kad Agentūra atitinka šį kriterijų, išskyrus pastebėjimus pateikiamus toliau:

¹⁶⁴ Nepapildytos sutartys su VI „Pieno tyrimai“, VI „Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras“, Žuvininkystės departamentu, Valstybine gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba, Apskričių viršininkų administracijų Žemėtvarkos skyriais.

(166) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Audito metu nustatyta, kad Agentūra metinėje 104 lentelėje susigražintas sumas, nesusijusias su pažeidimu deklaravo netinkamai – susigražintų su pažeidimais susijusių sumų eilutėse¹⁶⁵, o ne išlaidų eilutėse¹⁶⁶, kaip tai nurodytas Europos Komisijos Darbiniame dokumente Nr. AGRI/2004/63722-REV.2. Atsižvelgiant į tai, kad Agentūra minėtus neatitikimus ištaisė iki 2006 m. Patvirtinimo audito pabaigos, rekomendacija neteikiama.

(167) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Agentūra kiekvieną skolos padidėjimą registravo kaip naują skolą 105 lentelės b stulpelyje „Per ataskaitinį periodą užregistruotos skolos“, o ne c stulpelyje „Koregavimai“, kaip jau užregistruotos skolos sumos korekcija. Tokiu būdu nebuvo laikomasi EK DD Nr. AGRI/60531/2004-rev.1. Atsižvelgiant į tai, kad (1) 105 lentelė Europos Komisijai nebeteikiama; (2) Agentūra atsižvelgė į nustatytus vidaus kontrolės sistemos trūkumus kurdamą naują debitorijų ataskaitą, rekomendacija neteikiama.

(168) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Atliekant metinės debitorijų 5 lentelės kontrolės testavimą, nustatyti keturi atvejai, kuomet netinkamai atskleistos pradinės debitorinės sumos ir šių sumų koregavimai. Minėti neatitikimai atsirado dėl programavimo klaidos informacinėje sistemoje. Kadangi audito metu Agentūra informacinės sistemos programinę klaidą ištaisė, rekomendacija neteikiama.

(169) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Audito metu nustatyta, kad KPP išlaidų deklaracijose labai nedidele procento dalimi neišlaikomas kofinansavimo santykis. Paaiškėjo, kad to priežastis ne vienu metu išmokamos ES ir LT paramos dalys. Tokiu būdu vienais finansiniais metais išmokėjus ir deklaravus didesnę nei 20 proc. LT paramos dalį yra rizika, kad kitais finansiniais metais bus viršyta 80 proc. ES paramos dalis ir perviršio Europos Komisija nekompensuos. **Rekomenduojame** įdiegti kontrolės priemones, kurios užtikrintų ES ir LT paramos išmokėjimą vienu metu, tokiu būdu sumažinant riziką dėl kofinansavimo santykio neišlaikymo KPP išlaidų deklaracijose.

(170) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Pildant I pusmečio 105 lentelės tikrinimo elementų sąrašą buvo naudojama nebegaliojanti jo forma.

(171) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Nustatytas atvejis, kai, nepagrįstai atsakius į vieną iš KPP finansinių ataskaitų tikrinimo elementų sąrašo klausimų bei peržiūrą atlikusiam asmeniui nustačius klaidos, aritmetiškai neteisinga informacija buvo išsiųsta EK.

(172) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** I ketvirčio KPP finansinis paketas EK buvo pateiktas dviem dienom vėliau nei numatyta FAD rašytinėse procedūrose¹⁶⁷.

Mes taip pat peržiūrėjome 2004 m., 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitose ir kitų išorės auditorių per 2006 GS finansinius metus teiktą rekomendacijų, susijusių su apskaita, įgyvendinimo peržiūrą. Peržiūros rezultatai pateikiami Ataskaitos 9 dalyje.

6.3.9 IS SAUGUMAS

Patvirtinimo audito metu mes įvertinome IS saugumo priemones, įdiegtas Agentūroje. Agentūros atitikties šiam akreditavimo kriterijui vertinimas yra pateiktas Ataskaitos 8 dalyje. Vadovaudamiesi Patvirtinimo audito metu atliktu darbu, mes manome, kad Agentūra atitinka šį kriterijų.

Mes taip pat peržiūrėjome 2004 m., 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitose ir kitų išorės auditorių per 2006 GS finansinius metus teiktą rekomendacijų, susijusių su IS saugumu, įgyvendinimo peržiūrą. Peržiūros rezultatai pateikiami Ataskaitos 9 dalyje.

¹⁶⁵ BNK Nr. 05 02 99 00 0000 002 ir 05 03 99 00 0000 002

¹⁶⁶ BNK Nr. 05 02 12 08 3120 011, 05 03 01 02 0000 001, 05 03 01 02 0000 002.

¹⁶⁷ 2006 06 15, BR1-303

6.3.10 KONTROLĖS SISTEMOS ĮDIEGIMAS

Patvirtinimo audito metu mes įvertinome kontrolės sistemą, įdiegtą Agentūroje. Vadovaudamiesi Patvirtinimo audito metu atliktu darbu, mes manome, kad Agentūra atitinka šį kriterijų, išskyrus pastebėjimus, pateiktus Ataskaitos 5 dalyje.

Mes taip pat peržiūrėjome 2004 m., 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitose ir kitų išorės auditorių per 2006 GS finansinius metus teiktų rekomendacijų, susijusių su kontrolės sistemos įdiegimu, įgyvendinimo peržiūrą. Peržiūros rezultatai pateikiami Ataskaitos 9 dalyje.

6.3.11 VIDAUS AUDITO TARNYBA

Patvirtinimo audito metu mes įvertinome vidaus audito funkcijos veiksmingumą. Vadovaudamiesi Patvirtinimo audito metu atliktu darbu, mes manome, kad Agentūra atitinka šį kriterijų, išskyrus pastebėjimus, pateiktus toliau.

(173) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Audito metu nustatėme, kad pagal pateiktą vidaus auditorių poreikio analizę, VAD jo funkcijoms atlikti reikia 19 darbuotojų, tačiau 2006-10-15 VAD dirbo 14 darbuotojų. 2006 GS finansiniais metais darbuotojų kaita sudarė 38 proc. Yra didelė rizika, kad VAD funkcijos gali būti įgyvendintos netinkamai (iš dalies atitinka 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje pateiktą 86 pastebėjimą).

(174) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Audito metu nustatėme atvejį, kai audito užduotyje¹⁶⁸ nurodytas audito tikslas buvo įsitikinti, ar RRA specialistai deleguotas paramos priemonės administruoja vadovaujantis teisės aktų ir patvirtintų procedūrų reikalavimais. Tačiau atlikto audito ataskaitoje¹⁶⁹ neatsispaudė tikrinamų paramos priemonių procedūrų atitikties teisės aktams, tokiu būdu buvo nepasiektas audito užduotyje nurodytas tikslas.

Mes taip pat peržiūrėjome 2004 m., 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitose ir kitų išorės auditorių per 2006 GS finansinius metus teiktų rekomendacijų, susijusių su vidaus audito funkcija, įgyvendinimo peržiūrą. Peržiūros rezultatai pateikiami Ataskaitos 9 dalyje.

6.4 IŠVADOS

Kuomet nesilaikoma vieno ar daugiau akreditavimo kriterijų, aprašytų anksčiau, R. 1663/95 numato, kad turi būti taikomos R. 729/70 4 str. 4 d. nuostatos (atsižvelgiant į paskutinius keitimus – R. 1258/99 4 str. 7 d. nuostatos). Atsižvelgiant į tai, mes manome, kad šiuo metu atitikimas akreditavimo kriterijams yra patenkinamas. Tačiau paminėtina, jog vadovaujantis R. 1663/95 ne Patvirtinamosios institucijos pareiga teikti rekomendacijas apie mokėjimo agentūros akreditacijos statuso atšaukimą arba išsaugojimą ir tokios nuomonės pateikimas nėra šios Ataskaitos bei su ja susijusio audito tikslas.

¹⁶⁸ Audito dėl Paramos priemonių ir kompensacinių išmokų administravimo VĮ Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūroje 2006-07-03 užduotis.

¹⁶⁹ 2006-09-22 Paramos priemonių ir kompensacinių išmokų administravimo VĮ Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūroje audito ataskaita.

7. BENDRIJOS FINANSINIŲ INTERESŲ APSAUGA

Šioje Ataskaitos dalyje pateikiame atlikto audito rezultatus, susijusius su avansais ir garantijomis, debitoriais ir intervencinėmis atsargomis. Mes atlikome audito procedūras ir gavome patvirtinimus, kurie suteikė pakankamą, tinkamą ir patikimą audito įrodymų, kad Bendrijų finansiniai interesai yra tinkamai apsaugomi, kaip to reikalaujama pagal R. 1663/95 3 str. 3 dalį. Atlikdami susijusias audito procedūras, atsižvelgėme ir į atitinkamas EK gaires.

7.1 AVANSAI IR GARANTIJOS (UŽSTATAI)

7.1.1 ATLIKTAS DARBAS

Per 2006 GS finansinius metus Agentūra išmokėjo 137.195.934,30 Lt avansinių išmokų, priskirtinų EŽŪOGF GS. Iš jų 105.149.644,45 Lt avansinių išmokų, susijusių su parama pagal priemonę „Tiesioginės išmokos už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus“ bei 26.641.669,09 Lt avansinių išmokų, susijusių su parama pagal KPP (2004-2006 m.) priemonę „Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos“, 4.867.302,01 Lt avansinių išmokų pagal paramos priemonę „Eksporto gražinamosios išmokos“, 401.641,36 Lt avansinių išmokų, susijusių su paramos priemone „Žemės ūkio produktų eksporto skatinimas į trečiąsias šalis“, 100.866,80 Lt avansinių išmokų, susijusių su parama už pluoštinių linų perdirbimą bei 34.810,59 Lt avansinių išmokų, susijusių su parama už sausųjų pašarų gamybą. Per 2006 GS finansinius metus Agentūra administravo 6.558.160,70 Lt garantijų (užstatų), susijusių su EB finansiniais interesais. Visi užstatai pateikti garantiniais raštais. Iš jų 100.000,00 Lt garantija (užstatas) buvo priimta 2005 GS finansiniais metais bei atlaisvinta ir gražinta 2006 GS finansiniais metais. Daugiau gražintų garantijų (užstatų) per 2006 GS metus nebuvo. Taip pat nebuvo ir nusavintų garantijų (užstatų).

Patvirtinimo audito metu mūsų atliktas darbas, susijęs su avansų ir garantijų administravimu bei taikomomis kontrolės priemonėmis Agentūroje per 2006 GS finansinius metus, apėmė:

- Apskaitos ir atitinkamų paramos schemų administravimo procedūrų peržiūrą, siekiant įsitikinti kontrolės priemonių, užtikrinančių ES reglamentų reikalavimų, susijusių su avansais ir garantijomis, įgyvendinimą, buvimu;
- Kontrolės procedūrų, susijusių su avansais ir garantijomis (užstatais), testavimą, siekiant nustatyti ar:
 - Garantijos (užstatai) egzistuoja ir yra saugomos;
 - Priimamos tik patvirtintų finansinių institucijų garantijos;
 - Bendra vienos finansinės institucijos suteikta garantijų suma, neviršija jos galimybių įvykdyti visus įsipareigojimus;
 - Avansai ir garantijos (užstatai) apskaitomi atskirose sąskaitose;
 - Avansų ir garantijų (užstatų) sąskaitose yra pakankama informacija, jų identifikavimui bei senėjimo įvertinimui;
 - Atliekami reguliarūs avansų bei garantijų (užstatų) sutikrinimai su kitomis duomenų bazėmis;
 - Atliekama reguliari avansinių mokėjimų bei garantijų (užstatų) analizė;
- Detalų avansų ir garantijų (užstatų) testavimą, siekiant įsitikinti Agentūros šioje srityje taikomų kontrolės priemonių veiksmingumu.

7.1.2 AGENTŪROS TAIKOMŲ PROCEDŪRŲ TRUMPAS APRAŠYMAS

Avansų ir garantijų (užstatų) apskaitą veda FAD, o avansų ir garantijų administravimo funkciją atlieka Agentūros RRD, kurių procedūros numato, jog:

- Avansai ir užstatai yra apskaitomi atskirose sąskaitose, užtikrinant jų identifikavimą;

- Užstatai apskaitomi centralizuotai - užstatų apskaitos informacinėje sistemoje (toliau tekste UAIS);
- Avansų apskaitai ir administravimui (įskaitant autorizavimą) taikomos tokios pat kontrolės priemonės, kaip ir išmokoms, tuo užtikrinant suderinimą su paramos schemas administruojančiais padaliniais atlikimą kiekvieno mėnesio pabaigoje;
- FAD kas ketvirtį informuoja paramos schemas administruojančius padalinius apie avansus, kuriems nėra gautos galutinės išmokos;
- Avansai išmokami tik gavus užstatą, jei avanso išmokėjimui reikalaujamas užstatas pagal ES reglamentų nuostatas;
- Kas mėnesį atliekami užstatų sutikrinimai su administruojančių padalinių duomenimis bei su turimais užstatais (gautais garantiniais raštais, čekiais, depozitinės banko sąskaitos likučiu);
- garantijos yra gaunamos tik iš R. 2220/1985 sąlygas atitinkančių ir atitinkamų valdžios institucijų patvirtintų finansinių institucijų, kurios duoda garantijas, galiojančias iki apmokėjimo arba prašymo apmokėti, ir kurios patenkinamos Agentūros reikalavimu;

Agentūra neatlieka avansų ir užstatų tarpusavio sutikrinimo, tačiau atsižvelgiant į išmokamų avansų, kuriems reikalaujami užstatai, ir su užstatais atliekamų operacijų mastą¹⁷⁰ bei riziką, mes manome, kad papildomų kontrolės priemonių įdiegimas neatitiktų išlaidų ir teikiamos naudos principo.

7.1.3 PASTEBĖJIMAI

(175) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Į Pluoštinių linų Procedūras¹⁷¹ netiksliai perkeltas reglamento reikalavimas - Pluoštinių linų Procedūros XIX skyriuje „Paramos sumos priskaičiavimas ir išmokėjimas“ yra numatyta, kad visas užstatas gali būti atlaisvinamas per 10 darbo dienų nuo galutinės paramos sumos išmokėjimo, tačiau R. 245/2001 10 str. 2 d. paskutinėje pastraipoje numatyta, kad užstatas atlaisvinamas per dešimt dienų (ne darbo) po paramos suteikimo (ne išmokėjimo). Be to, pluoštinių linų procedūroje numatyta galimybė grąžinti užstatą pareiškėjui, gavus iš jo laisvos formos prašymą, tačiau nenumatyti jokie kontrolės veiksmai, kurie turėtų būti atliekami, siekiant įsitikinti, ar tikrai pareiškėjui galima grąžinti užstatą. **Rekomenduojame** patikslinti procedūras taip, kad jos atitiktų reglamento reikalavimus bei numatyti papildomas kontrolės priemones, skirtas įsitikinimui, kad pareiškėjui tikrai galima grąžinti užstatą.

(176) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Atliekant avansų kontrolės testavimą, nustatyta: (1) kad avansų ataskaita (avansai be galutinės išmokos) nespausdinama paramos priemonėms „Tiesioginės išmokos už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus“ bei „Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos“ dėl didelės tokių ataskaitų apimties; (2) atspausdinus avansų be galutinės išmokos ataskaitą minėtoms paramos priemonėms už visus 2006 finansinius metus, joje pateikiamas didelis skaičius išmokėtų avansų, nesudengtų su galutinėmis išmokomis, nors pagal R. 1782/2003 28 str. visos galutinės išmokos aptariamoms paramos priemonėms turėjo būti išmokėtos iki birželio 30 d. Paaikškėjo, kad formuojant minėtą ataskaitą FAS avansams užregistruotų skolos pažymų netraktuoja kaip galutinių išmokų bei neatsižvelgia į valdos perdavimus. Tokiu būdu Agentūros taikomos kontrolės priemonės yra nepakankamos, kad užtikrintų R. 1663/95 priedo „Rekomendacijos dėl mokėjimo agentūros akreditavimo kriterijų“ 7 punkto reikalavimo, dėl avansų sudengimo su galutine išmoka kontrolės, įgyvendinimą. **Rekomenduojame:** (1) atitinkamai pataisyti FAS avansų be galutinės išmokos ataskaitos formavimą, kad joje atsispindėtų tik tie avansai, kuriems dar nėra priskaičiuotos galutinės išmokos; (2) užtikrinti avansų sudengimo su galutinėmis išmokomis kontrolę vi-

¹⁷⁰ Per 2006 GS finansinius metus buvo pateikti keturi užstatai ir, atsižvelgiant į situaciją rinkoje, ateityje šie mastai reikšmingai nedidės.

¹⁷¹ 2006-03-29, Nr. BR1-142

soms paramos schemoms, numatant atitinkamus FAD ir paramos schemas administruojančių padalinių veiksmus.

7.1.4 IŠVADOS

Remdamiesi mūsų atliktu darbu, išskyrus anksčiau pateiktus pastebėjimus, manome, kad Bendrijos finansiniai interesai, susiję su Avansais ir garantijomis (užstatais) yra tinkamai apsaugoti, kaip to reikalaujama pagal EK gairę Nr. 6.

7.2 DEBITORIAI, PAŽEIDIMAI BEI 20 PROC. PREMIJA

7.2.1 ATLIKTAS DARBAS

2006 GS finansinių metų pabaigoje EŽŪOGF GS vardu susigražintų sumų likutis buvo 1.220.864,51 Lt (Lentelė Nr. 27).

Lentelė Nr. 27. GS vardu susigražintų sumų likutis 2006 GS finansinių metų pabaigoje

Paramos priemonės kodas	Paramos priemonės pavadinimas	Debitorių skaičius	Debitorinė suma
D10	Tiesioginės išmokos už žemės ūkio naudmenų ir pašėlių plotus	298	281.879,79
R10	Eksperto gražinamosios išmokos	3	427.067,98
K10	Agrarinė aplinkosauga	11	2.200,95
K20	Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos reikalavimais	100	198.046,64
K30	ES standartų diegimas	18	222.458,52
K50	Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos	22	40.214,16
K80	Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos	76	48.820,97
K92	SAPARD perviršis	1	175,50
Iš viso:		529	1.220.864,51

Patvirtinimo audito metu mūsų atliktas darbas, susijęs su gautinų sumų ir pažeidimų administravimu bei taikomomis kontrolės priemonėmis Agentūroje per 2006 GS finansinius metus, apėmė:

- Apskaitos ir atitinkamų paramos schemų administravimo procedūrų peržiūrą, siekiant įsitikinti kontrolės priemonių, užtikrinančių ES reglamentų reikalavimų, susijusių su gautinomis sumomis ir pažeidimais, įgyvendinimą, buvimu;
- Kontrolės procedūrų, susijusių su debitoriais, testavimą, siekiant nustatyti ar:
 - Tinkamai formuojamas Debitorių registras;
 - Atliekami reguliarūs Debitorių registro sutikrinimai su kitomis duomenų bazėmis.
- Kontrolės procedūrų, susijusių su pažeidimais, testavimą, siekiant nustatyti ar:
 - Tinkamai identifikuojami pažeidimai;
 - Tinkamai pranešama OLAF apie nustatytus pažeidimus;
 - Tinkamai pasiliekiama 20 proc. premija nuo susigražintų sumų, susijusių su pažeidimais.
- Suderinimo testus tarp (1) Analitinių sąskaitų ir Debitorių registro, (2) Debitorių registro ir 5 lentelės, (3) 5 lentelės ir 1 lentelės bei (4) 5 lentelės ir 2 lentelės, siekiant įsitikinti, ar Komisijai teiktinos debitorių 1, 2 ir 5 lentelės už 2006 GS finansinius metus tenkina baigtumo tvirtinimą bei atitinka Agentūros buhalterinius įrašus.
- Detalų debitorių testavimą, siekiant įsitikinti Agentūros šioje srityje taikomų kontrolės priemonių veiksmingumu. Detalaus testavimo metu mes:
 - Sutikrinome Debitorių registro duomenis su paramos schemas administruojančių padalinių duomenimis, siekdami įvertinti Debitorių registro teisingumą;

- Perskaičiavome gautinas sumas, siekdami įvertinti paramos schemas administruojančių padalinių priskaičiuotų debitorinių įsiskolinimų teisingumą;
- Palyginome patikros vietoje ataskaitų duomenis su Debitorių registre priskaičiuotomis skolomis, siekdami įvertinti priskaičiuotų skolų pilnumą;
- Patikrinome susigražintų sumų sudengimo su skolos likučiu teisingumą;
- Įvertinome, ar kofinansavimo atveju susigražinta suma buvo paskirstyta tinkamu santykiu;
- Nevertinome skolų likučių amžiaus, nes visos gautinos sumos atsirado per 2005 ir 2006 GS finansinius metus.

7.2.2 AGENTŪROS TAIKOMŲ PROCEDŪRŲ TRUMPAS APRAŠYMAS

Debitorines skolas ir pažeidimus nustato paramos schemas administruojantys Agentūros padaliniai, Debitorių apskaitą bei Debitorių registrą veda FAD, pažeidimų registrą tvarko bei pranešimus OLAF formuoja Rizikos vertinimo ir valdymo skyrius, o gautinų sumų išieškojimą vykdo Teisės departamento Teisinės priežiūros ir atstovavimo skyrius (toliau tekste TD TPAS). Šių Agentūros struktūrinių padalinių procedūros numato, kad:

- Agentūra apskaito „neigiamas išlaidas“ (sankcijas, nusavintus užstatus, kompensuotinas išlaidas), kurias Agentūra turi surinkti EŽŪOGF GS vardu;
- yra sukurta EŽŪOGF GS priklausančių sumų pripažinimo ir visų skolų įrašymo į Debitorių apskaitos knygą prieš jų atgavimą sistema;
- Debitorių knygos reguliariai tikrinamos ir imamasi veiksmų negražinamoms skoloms susigražinti;
- Pažeidimai laiku identifikuojami ir apie juos tinkamai pranešama OLAF.

7.2.3 PASTEBĖJIMAI

Valstybinių auditorių komentaras. Debitorių detalaus testavimo metu nustatyta atvejų¹⁷², kai debitorinis įsiskolinimas susidarė kaip klaidų STIS taisymo rezultatas, kuomet dėl STIS trikdžių (skaičiuojant paramos sumą STIS neatsižvelgė į tam tikrų patikrų vietoje rezultatus) buvo netinkamai išmokėta parama. Tačiau šiais atvejais, paaiškėjus papildomoms aplinkybėms, debitoriniai įsiskolinimai buvo anuliuoti.

(177) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Atlikus penkių 20 proc. premijos nuo susigražintų skolų, susijusių su pažeidimais, priskaičiavimo atvejų kontrolės testus nustatyti: (1) du atvejai, kuomet skola po susigražinimo buvo perklasifikuota į nesusijusią su pažeidimu¹⁷³ (žr. (178) pastebėjimą); (2) vienas atvejis, kuomet skolos perklasifikavimas į nesusijusią su pažeidimu įvyko 2007 finansiniais metais¹⁷⁴; (3) du atvejai, kuomet skola buvo nesusijusi su pažeidimu, tačiau jai netinkamai suteiktas toks požymis¹⁷⁵ (žr. (179) pastebėjimą). Atsižvelgiant į nustatytos finansinės klaidos dydį ir taikomus audito metodus, mūsų nuomone 2006-10-15 deklaruojama 20 proc. premija nuo susigražintų skolų, susijusių su pažeidimais, priskaičiuota netinkamai. **Rekomenduojame** 2006 metų finansinėse ataskaitose deklaruoti tik tinkamas išlaidas.

(178) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Atlikus 20 proc. premijos priskaičiavimo nuo susigražintų sumų, susijusių su pažeidimais, kontrolės testavimą, nustatyta, kad Agentūroje įdiegtos kontrolės priemonės neužtikrina R. 595/91 7 str. 1 d. tinkamo taikymo bei EK darbinio dokumento Nr. D(97) VI/714/97 reikalavimų įgyvendinimo tais atvejais, kai skola yra perklasifikuojama iš „su-

¹⁷² Valdos Nr. 1005452915, Valdos Nr. 1005586702

¹⁷³ Valdos Nr. 1005418229, paramos schemas K20 ir D10.

¹⁷⁴ Valdos Nr. 1004143726.

¹⁷⁵ Valdos Nr. 1004415273, valdos Nr. 1005549677, valdos Nr. 1005998647.

sijusi su pažeidimu“ į „nesusijusi su pažeidimu“ po skolos susigrąžinimo. Minėtais atvejais Agentūra pasilieka 20 proc. premiją nuo susigrąžintų skolų, nesusijusių su pažeidimais (Žr. (177) pastebėjimą). **Rekomenduojame** įdiegti kontrolės priemones, užtikrinančias tinkamą R. 595/91 7 str. 1 d. taikymą bei EK darbinio dokumento Nr. D(97) VI/714/97 reikalavimų įgyvendinimą.

(179) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Audito ataskaitoje pateikti pastebėjimai (177), (178) rodo, kad Agentūroje taikomos kontrolės priemonės neužtikrina tinkamo pažeidimų identifikavimo ir administravimo. **Rekomenduojame** sukurti pažeidimų identifikavimo sistemą, atskiroms paramos schemoms apibrėžiant pažeidimus ir tokiu būdu užtikrinti tinkamą pažeidimų administravimą.

(180) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Atliekant auditą nustatytas atvejis, kuomet pareiškėjui leista atsisakyti lauko deklaravimo po patikros vietoje atlikimo. Agentūra negalėjo pateikti tinkamų įrodymų, kad pareiškėjas pateikė prašymą dėl lauko atsisakymo iki patikros vietoje atlikimo dienos. Tokiu būdu nesilaikoma R. 796/2004 22 str. reikalavimų. Kadangi galutinis Agentūros sprendimas mokėti pareiškėjui susijusią išmoką priimtas 2007 finansiniais metais, nustatyta klaida neturi finansinės įtakos 2006 finansinių metų atskaitomybei. **Rekomenduojame**, esant išmokai, imtis veiksmų dėl netinkamai išmokėtos paramos susigrąžinimo.

(181) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Audito metu nustatėme: (1) penkis atvejus¹⁷⁶, kai skolai neskaičiuojami priklausantys delspinigiai (susiję su 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje pateikta 89 rekomendacija); (2) kad Agentūroje nėra vieningos delspinigių priskaičiavimo sistemos - tik pavienėse paramos schemose, atskirais atvejais ir tik apibrėžtais laikotarpiais¹⁷⁷ buvo skaičiuojami delspinigiai. Tokiu būdu 2006 m. Debitorių metinėse ataskaitose (1-je, 2-je ir 5-je lentelėse) neatvaizduotos susigrąžintinos sumos, kurių vertė 10 109 Lt (sisteminė klaida). **Rekomenduojame** (1) 2007 GS finansiniais metais priskaičiuoti visus priklausančius delspinigius, kurie būtų susidarę per 2005 ir 2006 GS finansinius metus; (2) visoms EŽŪGF ir EŽŪFKP paramos schemoms įdiegti kontrolės priemones, užtikrinančias tinkamą delspinigių priskaičiavimą ir ES finansinių interesų apsaugą.

(182) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Debitorių kontrolės testavimo metu nustatyti du atvejai¹⁷⁸, kai skola į debitorių knygą įtraukiama keturiais - šešiais mėnesiais per vėlai. Tokiu būdu Agentūra nesilaiko EK DD Nr. AGRI/60531/2004-rev.1 reikalavimo, kad skola turi būti įtraukiama į debitorių knygą iš karto, kai žinomas debitorius ir skolos suma.

(183) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Debitorių kontrolės testavimo metu nustatyti penki atvejai¹⁷⁹ iš trisdešimties, kai autorizuota skola perduodama į FAS per 9-16 d., tokiu būdu uždelsimi tolimesni skolos administravimo veiksmai, numatyti FAD procedūrose (tokie kaip informacinio laiško išsiuntimas, delspinigių priskaičiavimas ir kt.). **Rekomenduojame** užtikrinti skolos perdavimą į FAS per vieną darbo dieną nuo jos autorizavimo.

(184) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Debitorių detalaus testavimo metu nustatytas atvejis¹⁸⁰, kai MPŪV pareiškėjo sutuoktinei pateikus paraišką dalyvauti AŪP priemonėje, pareiškėjas įsipareigojo grąžinti MPŪV paramą ir buvo išregistruotas iš šios priemonės, gavus jo rašytinį prašymą. Tačiau vėliau, pareiškėjo sutuoktinei paprašius išregistruoti jos paraišką iš AŪP paramos priemonės, pareiškėjas buvo automatiškai, be rašytinio prašymo, grąžintas į MPŪV paramos gavėjus bei jo skola anuliuota. Tokiu būdu buvo pažeistas reikalavimas laikytis įsipareigojimo ūkininkauti mažiau palankiose vietovėse penkerius metus. **Rekomenduojame** (1) MPŪV administravimo procedūrose apibrėžti Agentūros bei pareiškėjo veiksmus tokiais atvejais; (2) gauti šio pareiškėjo

¹⁷⁶ Paramos priemonės: Tiesioginės išmokos už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus, Pienas mokykloms, Standartų diegimas.

¹⁷⁷ Po 2005 m. Patvirtinimo audito 89 rekomendacijos pateikimo

¹⁷⁸ Nr. 040C1003840252-ES-K10, Nr. 5-1009644787-A1-1-ES-D10

¹⁷⁹ 1. 5-1003669342-A1-1-ES-D10-G0-SP; 2. 5-1011326687-A1-1-ES-D10-G0-SP; 3. SB, KIP-2006/235P-10482-ES-P30-G1-SP; 4. 055F1005479061-ES-K30-01G1-SP; 5. Petras Jaloveckas, 052F1005596379-ES-K30-01G1-SP

¹⁸⁰ 045B1005465367-ES-K20

raštišką prašymą gražinti jį į MPŪV paramos priemonę bei (3) įrodymus, kad buvo laikytasi įsipareigojimų ūkininkauti mažiau palankiose vietovėse.

(185) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Nacionalinėse skolų nurašymo taisyklėse¹⁸¹ nurodyta, kad: (1) delspinigiai skaičiuojami tik tais atvejais, kai skola susidaro dėl paramos gavėjo kaltės. Tokiu būdu taisyklės neužtikrina R. 2419/2001 49 str. nuostatų dėl delspinigių skaičiavimo tais atvejais, kai skola susidaro esant Agentūros kaltei, įgyvendinimo; (2) delspinigiai skaičiuojami iki pirmos dienos to mėnesio, kurį buvo gražintos lėšos. Ši nuostata neužtikrina tinkamo delspinigių priskaičiavimo EŽŪOGF GS finansinių metų, kurie skiriasi nuo kalendorinių metų, pabaigai. **Rekomenduojame** inicijuoti minėtų ŽŪM Taisyklių pakeitimą, kad (1) jos užtikrintų R. 2419/2001 49 str. nuostatų įgyvendinimą; (2) jose nurodyti finansiniai periodai sutaptų su EŽŪOGF GS finansiniais metais ir mėnesiais.

(186) **Vidutinės svarbos pastebėjimas.** Atliekant debitorių detalų testavimą nustatytas atvejis¹⁸², kuomet priskaičiavus skolą dėl pažeidimo, pastarajai nebuvo suteiktas pažeidimo požymis ir apie debitorių nepranešta OLAF. Tokiu būdu nesilaikoma R. 595/1991 3 str. reikalavimų. **Rekomenduojame** apie minėtą atvejį pranešti OLAF, kaip to reikalauja R. 595/1991 3 str.

(187) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** 2006 GS finansiniais metais galiojusios patvirtintos rašytinės procedūros nenumatė Agentūros veiksmų dėl informacijos apie pareiškėją perdavimo į Pažeidimų administravimo sistemą (PAS) tiems atvejams, kai pareiškėjas savo noru išstojęs iš KPP schemos „ES standartai“ negražina gautos paramos. Atsižvelgiant į tai, kad iki 2006 m. išlaidų ataskaitų patvirtinimo audito pabaigos Agentūra atliko atitinkamus procedūrų pakeitimus, numatydama reikiamus veiksmus minėtais atvejais, rekomendacija neteikiama.

(188) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Debitorių kontrolės testavimo metu nustatyta, kad atliekant Priskaičiavimų suderinimus, kaip tai numatyta FAD procedūrose, ištaisius vieną mėnesį atsiradusius skirtumus, susidaro skirtumai kitą mėnesį. FAD nesiima jokių veiksmų, kad įsitikintų skirtumų nebuvimu už tam tikrą periodą, o ypač finansinių metų pabaigai. Tokiu būdu neviseškai užtikrinama, kad visos administruojančių padalinių transakcijos (autorizuotos išmokos, avansai, debitorinės sumos) pateko į atitinkamus apskaitos registrus. **Rekomenduojame** imtis papildomų kontrolės priemonių, kad būtų įsitikinta, skirtumų nebuvimu finansinių metų pabaigoje tarp į FAS importuotų ir iš administruojančių padalinių išsiųstų transakcijų.

(189) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Atliekant pažeidimų kontrolės testavimą, nustatytas atvejis, kuomet pranešime apie pažeidimą pagal R. 595/91 5 str. netinkamai nurodytas administracinis bylos nagrinėjimo statusas – vietoje teismo proceso, pranešime įrašytas administracinis procesas. Kadangi kitame pranešime apie minėtą pažeidimą Agentūra nurodė tinkamą administracinį bylos nagrinėjimo statusą rekomendacija neteikiama.

(190) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Atliekant debitorių kontrolės testavimą nustatytas atvejis, kai skolos apmokėjimas užregistruotas apskaitoje ankstesne data nei autorizuota skolos suma. **Rekomenduojame** įdiegti papildomas kontrolės priemones, kurios užtikrintų savalaikį skolų susigrąžinimo atvaizdavimą apskaitoje.

(191) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Atliekant debitorių kontrolės testavimą nustatyti keturi atvejai¹⁸³, kuomet skolos autorizuotos ir užregistruotos debitorių registre 2006 finansiniais metais, o apskaitytos Didžiojoje knygoje 2007 finansiniais metais. Tokiu būdu nėra užtikrinama tin-

¹⁸¹ EŽŪOGF GS, EŽŪGF ir bendrojo finansavimo lėšų, išmokėtų pagal Lietuvos biudžeto specialiąsias programas ir (arba) panaudotų pažeidžiant teisės aktus, gražinimo į LR valstybės biudžetą, šių lėšų registravimo ir paramos gavėjų abejotinių skolų nurašymo taisyklės, 2006 10 17, 3D-402; 2006 fin. m. aktuali redakcija 2005 09 06 ŽŪM įsakymu Nr. 3D-431 patvirtintos Taisyklės (su paskutiniais pakeitimais padarytais 2006 06 28 ŽŪM įsakymu Nr. 3D- 267)

¹⁸² Paraiškos Nr. 043F1005401629.

¹⁸³ 045B1004305894-ES-K20-01G1-SP; 058F1005214022-ES-K30-01G1-SP; 040A1005448972P-ES-K50-01G1-SP; 043A1003856831P-ES-K50-01G1-SP

kama debitorinių sumų apskaita ir atitikimas akreditavimo kriterijams. Kadangi Agentūra audito metu minėtus atvejus Didžiojoje knygoje atvaizdavo tinkamu apskaitos periodu, rekomendacija ne-teikiama.

(192) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Debitorių kontrolės testavimo metu nustatyti penki atvejai iš trisdešimties, kai skolos informacinis laiškas pareiškėjui išsiunčiamas vėliau nei per pen-kias darbo dienas nuo skolos importavimo į FAS, tokiu būdu nesilaikoma FAD nustatytų procedūrų.

(193) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Sprendžiant Agentūros IS problemas vienam pareiš-kėjui¹⁸⁴ buvo nepagrįstai pervesta 1 642 763,70 Lt suma. Pati Agentūra pastebėjo klaidą ir su banko pagalba susigrąžino pinigus į savo atsiskaitomąją sąskaitą.

(194) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Debitorių detalaus testavimo metu nustatytas atve-jis¹⁸⁵, kuomet dėl Agentūros darbuotojų netinkamų veiksmų buvo išmokėta parama ne tam pareiš-kėjui. Agentūra pati aptiko klaidą ir pareiškėjas gavęs jam nepriklausančią išmoką buvo įtrauktas į debitorius.

(195) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Atliekant debitorių detalų testavimą, nustatytas atve-jis¹⁸⁶, kuomet išregistruojant AŪP paraišką dėl pareiškėjo mirties jam priskaičiuota skola išmokėtos paramos sumai, o po to ji anuliuota. 2006 m. rugpjūčio 9 d. KPPAIS buvo įdiegtas pakeitimas, dėl kurio išregistruojant AŪP paraišką pareiškėjo mirties atveju skola paramos sumai neformuojama, tačiau iki šio rašto datos dar nepakeistos su tuo susijusios AŪP administravimo procedūros. **Reko-menduojame** atnaujinti AŪP administravimo procedūras, atsižvelgiant į KPPAIS pakeitimus.

7.2.4 IŠVADOS

Remdamiesi mūsų atliktu darbu, išskyrus anksčiau pateiktus pastebėjimus, manome, kad Bendrijos finansiniai interesai, susiję su gautinomis sumomis yra tinkamai apsaugoti, kaip to reika-laujama pagal EK gairę Nr. 5.

7.3 INTERVENCINĖS ATSARGOS

7.3.1 ATLIKTAS DARBAS

Per 2006 GS finansinius metus intervencines atsargas sudarė kviečiai, miežiai ir ryžiai. Patvir-tinimo audito metu mes atlikome toliau nurodytos apimties darbą, susijusį su intervencinėmis atsar-gomis:

- Administravimo ir apskaitos procedūrų peržiūrą, siekiant įsitikinti kontrolės priemo-nių, užtikrinančių ES reglamentų reikalavimų, susijusių su intervencinėmis atsargomis, įgyvendinimą, buvimu;
- Siekdami įsitikinti praktiniu reglamentų reikalavimų taikymu ir susijusių ES finansinių interesų apsauga, mes dalyvavome 2 metinėse inventorizacijose, atliktose intervenci-niuose sandėliuose;
- Detalų kviečių ir miežių pirkimo testavimą, siekiant įsitikinti Agentūros ir RRA šioje srityje taikomų kontrolės priemonių, užtikrinančių reglamentų nuostatų įgyvendinimą, veiksmingumu (taikyti atrankos metodai pateikiami Ataskaitos 2.5.1.2 dalyje);
- Detalų kviečių ir miežių pardavimo testavimą, siekiant įsitikinti Agentūros šioje srityje taikomų kontrolės priemonių, užtikrinančių reglamentų nuostatų įgyvendinimą, veiksmingumu (taikyti atrankos metodai pateikiami Ataskaitos 2.5.1.2 dalyje). Atlik-dami pardavimų eksportui testus, be kita ko, siekėme įsitikinti, kad transporto išlaidos,

¹⁸⁴ Valdos Nr. 1009162861.

¹⁸⁵ Valdos Nr. 1004352802

¹⁸⁶ 052A1004181871P-ES-K50

kompensuotos dėl grūdų eksporto buvo paskaičiuotos pagal atitinkamus tarifus ir jiems yra pateikti pateisinantys dokumentai;

- Ryžių pardavimo pagal MIATLNA programą duomenų RRA apskaitoje ir e-Faudit 54 lentelėje sutikrinimą;
- Kaip reikalauja EK gairė Nr. 4, mes pasirinkome atskirą mėnesį ir peržiūrėjome per tą mėnesį įvykdytų pirkimų kiekio ir kokybės dokumentus, taip pat mėnesio grūdų pirkimo kiekius palyginome su sandėlio mėnesinių žiniaraščių duomenimis. Kartu buvo patikrintos grūdų pardavėjams per mėnesį išmokėtos papildomos transporto išlaidos;
- Kaip reikalauja EK gairė Nr. 4, mes pasirinkome atskirą mėnesį ir peržiūrėjome per tą mėnesį įvykdytų pardavimų kiekio ir kokybės dokumentus, taip pat mėnesio grūdų pardavimo kiekius palyginome su sandėlio mėnesinių žiniaraščių duomenimis. Kartu buvo patikrinta, ar tais mėnesiais, kuriais vyko detalieji testuojami pardavimai, nurašytiems bandiniams iš VSGT buvo gauti bandinių ėmimo aktai;
- Atsižvelgiant į tai, kad RRA grūdų partijomis laiko grūdų sandėlius (ne aruodus), pasirinkome miežių partijos baigimo aktą, siekiant įsitikinti, kad nustatytas nuokrypis neviršijo R. 147/1991 2 str. numatyto produktų saugojimo normalaus leistino 0,2 proc. nuostolio;
- Techninių išlaidų srityje mes atlikome sandėlio mėnesinių žiniaraščių ir RRA FS apskaitos duomenų bei ataskaitų palyginimą. Palyginome metinių žiniaraščių (2006 m. rugsėjo 30 d.) duomenis¹⁸⁷ su mėnesinių rugsėjo mėn. žiniaraščių likučiais, siekiant įsitikinti, kad visi grūdų saugojimo nuokrypiai po grūdų partijų užbaigimų yra atvaizduoti e-Faudit 8 lentelių „g“ stulpelyje;
- Perskaičiavome finansines sąnaudas, kaip tai numatyta R. 411/88 1 str., siekiant gauti patvirtinimą, kad e-Faudit 4 lentelėse yra pritaikytas reglamente Nr. 1751/04 nustatytas 2.2% palūkanų rodiklis 2006 metams;
- Suderinimo testus tarp mėnesinių, metinių e-Faudit lentelių ir RRA bei Agentūros apskaitos duomenų, siekiant įsitikinti, ar Komisijai teiktinos e-Faudit lentelės už 2006 GS finansinius metus atitinka Agentūros ir RRA buhalterinius įrašus.

Pastebėjimai, nustatyti atlikus anksčiau nurodytos apimties darbą pateikiami Ataskaitos 5.4 dalyje.

7.3.2 RRA TAIKOMŲ PROCEDŪRŲ TRUMPAS APRAŠYMAS

Intervencinių atsargų administravimas ir apskaita yra perduotas RRA, kuri turi užtikrinti, kad:

- kiekviename etape, nuo pasiūlymo priėmimo iki intervencinių atsargų pardavimo pagal nustatytas taisykles, yra tiksliai ir neatidėliojant apdorojami bei kiekvienai konkrečiai operacijai ir teisingoje sąskaitoje įregistruojami duomenys apie atsargų kiekį;
- bet kuriuo metu bet kurioje laikymo vietoje galima nustatyti atsargų kiekį ir pobūdį;
- atsargas reguliariai tikrina nuo atsargų laikytojų nepriklausantys asmenys.

7.3.3 IŠVADOS

Remdamiesi mūsų atliktu darbu, manome, kad Bendrijos finansiniai interesai, susiję su intervencinėmis atsargomis yra tinkamai apsaugoti, kaip to reikalaujama pagal Komisijos gairę Nr. 4 ir reglamentą Nr. 2148/96.

¹⁸⁷ Stulpelis „Apskaitoje nurodyti kiekiai ir svoriai“

7.4 TIKRINIMŲ KOORDINAVIMO IR PRIEŽIŪROS SKYRIUS (R. 4045/89)

7.4.1 BENDRA INFORMACIJA

VAD Tikrinimų koordinavimo ir priežiūros skyrius (TKPS) atlieka Specialiojo departamento funkcijas numatytas Komisijos reglamente Nr. 4045/89. Reglamente Nr. 4045/89 numatytus tikrinimus atlieka Muitinės departamentas. Agentūra ir Muitinės departamentas šią veiklą vykdo vadovaudamiesi Bendradarbiavimo sutartimi. TKPS pagrindiniai tikslai:

- R. 4045/89 taikymo monitoringas;
- Pagal Reglamentą Nr. 4045/89 vykdomų tikrinimų, kuriuos atlieka Muitinės departamento darbuotojai, koordinavimas ir bendroji peržiūra.

2006-2007 m. tikrinimo programoje numatyta patikrinti 12 įmonių, kurioms mokėjimai buvo atlikti 2005 GS finansiniais metais. Audito ataskaitos pateikimo datai šie tikrinimai nebuvo atlikti. Per 2006 GS finansinius metus TKPS pabaigė 2005-2006 m. programoje numatytus dviejų įmonių tikrinimus, apie kuriuos Komisija buvo informuota pateikus Metinę ataskaitą už 2005-2006 metų tikrinimo laikotarpį. Per 2006 GS finansinius metus TKPS gavo vieną savitarpio pagalbos prašymą iš Lenkijos, kuriame nurodyti tikrinimai audito ataskaitos pateikimo datai nebuvo atlikti.

7.4.2 ATLIKTAS DARBAS

Patvirtinimo audito metu mūsų darbas, susijęs su Specialiojo departamento veikla apėmė:

- ES teisės aktų reikalavimų perkėlimo į procedūras analizę;
- Procedūrų, taikomų TKPS ir Muitinės departamente, peržiūrą;
- Tikrinimų programos peržiūrą;
- Muitinės departamento parengtų tikrinimo dokumentų peržiūrą
- EK siųstų ataskaitų peržiūrą
- Pokalbius su Specialiojo departamento darbuotojais.

7.4.3 PASTEBĖJIMAI

Toliau pateikiami su Specialiojo departamento veikla susiję pastebėjimai.

(196) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Audito metu nustatėme, kad procedūroje neapibrėžtos R. 4045/89 nurodytos sąvokos (atitinka 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje pateiktą 99 pastebėjimą). **Rekomenduojame** TKPS papildyti procedūrą nurodant joje, kad komercinių dokumentų ir trečiosios šalies sąvokos suprantamos kaip nurodyta R. 4045/89.

(197) **Nedidelės svarbos pastebėjimas.** Audito metu nustatėme, kad procedūroje nenumatyta, kad metinė ataskaita turi būti perduodama elektroniniu pavidalu kaip to reikalauja R. 4/2004 6 str. 1 d. nuostata. Procedūroje taip pat nenumatyta, kad operacijų duomenys pagal R. 4045/89 7 str. perduodami elektroniniu pavidalu kaip to reikalauja R. 4/2004 6 str. 3 d. **Rekomenduojame** TKPS peržiūrėti procedūrą ir panaikinti neatitikimą reglamento reikalavimui.

7.4.4 IŠVADOS

Remdamiesi mūsų atliktu darbu, manome, kad TKPS imasi tinkamų priemonių, kad vykdytų jam pavestas Specialiojo departamento funkcijas, susijusias su Bendrijos finansinių interesų apsauga.

8. INFORMACINIŲ SISTEMŲ SAUGUMAS

8.1 ĮVADAS

Mes patikrinome informacinių sistemų, apdorojančių EŽŪOGF GS informaciją, saugumą pagal Agentūros pasirinktą tarptautinį standartą - LST ISO/IEC 17799:2002 (tapatų ISO 17799:2000). Atsižvelgdami į R. 1663/95 3 str. 1 d. (su pakeitimais reglamentu Nr. 465/2005) mes 2006 m. rugsėjo - 2007 m. sausio mėn. atlikome pakankamos apimties audito darbą, susijusį su Agentūroje taikomomis informacinių sistemų saugumo priemonėmis. Šioje Ataskaitos dalyje pateikiamos su tuo susijusios mūsų pastabos (išimtys) ir laikinosios išvados, taikomos 2006 GS finansiniams metams.

Patvirtinimo audito procedūros vykdytos pagal tarptautinės Informacinių sistemų audito ir kontrolės asociacijos ISACA informacinių sistemų audito standartus ir gaires.¹⁸⁸

Agentūros informacinės sistemos, ypač su EŽŪOGF GS susijusios informacijos, saugų duomenų tvarkymą reglamentuoja:

1. Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas (Žin., 1996, Nr. 63-1479; 2003, Nr. 15-597);
2. Bendrieji duomenų saugos reikalavimai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 4 d. nutarimu Nr. 952 „Dėl duomenų saugos valstybės ir savivaldybių informacinėse sistemose“ (Žin., 1997, Nr. 83-2075; 2003, Nr. 2-45) (toliau - Bendrieji duomenų saugos reikalavimai);
3. Europos Komisijos 1995 metų liepos 7 d. reglamentas Nr. 1663/95, nustatantis išsamias R. 729/70 dėl EŽŪOGF Garantijų skyriaus sąskaitų apmokėjimo tvarkos taikymo taisykles.
4. Duomenų saugų tvarkymą reglamentuojantys standartai:
 - 4.1. LST ISO/IEC 17799:2002;
 - 4.2. LST ISO/IEC TR 13335;
 - 4.3. LST ISO 11442;
 - 4.4. kiti Lietuvos ir tarptautiniai "Informacijos technologija. Saugumo technika" grupės standartai, reglamentuojantys saugų duomenų tvarkymą.

Agentūros Žemės ūkio paramos administravimo informacinę sistemą (ŽŪPAIS) sudaro daug tarpusavyje susijusių modulių:

- STIS – Supaprastintų tiesioginių išmokų administravimo informacinė sistema, skirta tiesioginių išmokų už pasėlius administravimo procesams valdyti;
- KPPAIS – Kaimo plėtros priemonių administravimo informacinė sistema, skirta paramos pagal kaimo plėtros priemones administravimo procesams valdyti;
- KVAIS – Kvotų administravimo informacinė sistema, skirta pieno ir kitų kvotų administravimo procesams valdyti;
- FAS – Apskaitos ir ataskaitų informacinė sistema, kuriai padedant surenkama visa informacija apie mokėjimus iš kitų informacinių sistemų, mokėjimai siunčiami į banką ir atitinkamai apskaičiuojami. Apskaitos modulį sudaro:
 - Nacionalinės ir SAPARD paramos administravimo ir apskaitos sistema (NAVISION);
 - ES paramos apskaitos sistema (OAS);
 - Užstatų administravimo informacinė sistema (UAIS);
- LPMIS – Logistikos ir plotų matavimo informacinė sistema;
- IEAIS – Importo ir eksporto administravimo informacinė sistema.

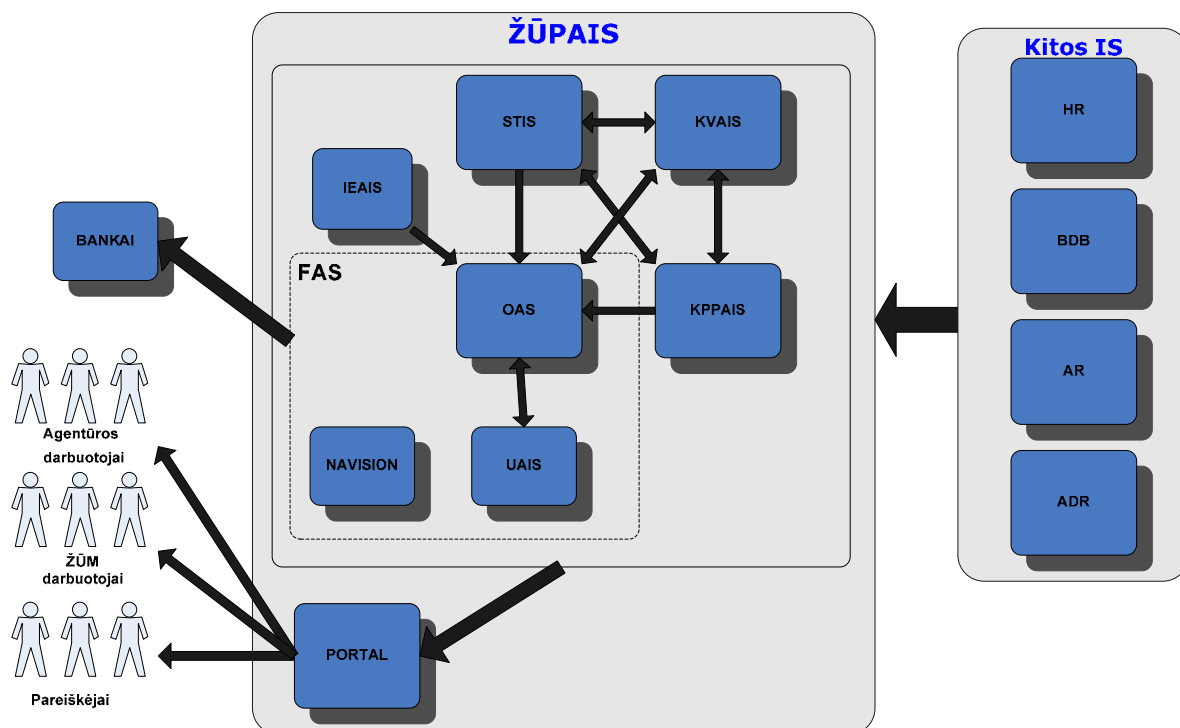
¹⁸⁸ ISACA yra prisijungusi prie IFAC informacinių technologijų gairių kūrimo Žr.:
<http://www.isaca.org/Template.cfm?Section=Standards&Template=/TaggedPage/TaggedPageDisplay.cfm&TPLID=29&ContentID=8529>

2006 metais įdiegta informacinė sistema PORTALAS - informacija internete apie gautą paramą, paramos gavėją, pateiktas paraiškas.

Agentūros informacinės sistemos taip pat gauna duomenis iš seniūnijų ir savivaldybių bei registrų duomenis iš VĮ Registrų Centras ir VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras (toliau - VĮ ŽŪIKVC). Iš VĮ Registrų centras gaunami Adresų registro (ADR) duomenys. Iš VĮ ŽŪIKVC gaunami šių registrų duomenys:

- Žemės sklypų registras (HR);
- Žemės ūkio ir kaimo verslo registras (BDR);
- Gyvulių registras (AR).

Informacijos srautų diagrama parodyta 1 paveikslėlyje.

1 pav. Agentūros informacijos srautų diagrama¹⁸⁹.

Žemdirbių pateiktų paraiškų duomenys nuo 2006 metų yra suvedinėjami ne tik Agentūros teritoriniuose skyriuose, bet ir seniūnijose sukurtose kompiuterizuotose darbo vietose. Seniūnijose į informacinę sistemą yra suvedinėjami duomenys tiesioginėms išmokoms už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus bei paramai pagal Kaimo plėtros 2004-2006 metų plano (KPP) priemonę „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“ gauti.

Seniūnijų darbuotojai išsaugo informacinėje sistemoje paraiškų duomenis ir, pasibaigus nustatytam laikotarpiui, išsiunčia arba įrašo į duomenų laikmeną, kuri kartu su bylų ir kitų dokumentų siunta per savivaldybių Žemės ūkio skyrius perduodama Agentūros Kontrolės departamento teritoriniam skyriui, kuriame atliekamas sutikrinimas su centrine duomenų baze.

Agentūra LST ISO/IEC 17799:2002 standarte numatytas priemones taiko prie individualios mokėjimo agentūros administracinės struktūros, personalo ir technologinės aplinkos. Audituojamu laikotarpiu Agentūroje buvo vykdoma informacijos apsaugos rizikos analizė pagal CRAMM¹⁹⁰ me-

¹⁸⁹ Šaltinis: Agentūros 2006-09-16 pranešimas „Software Supporting Direct Payments Scheme“

¹⁹⁰ CRAMM (CCTA Risk Analysis and Management Methodology) – D. Britanijos Vyriausybės užsakyta ir visame pasaulyje taikoma informacijos apsaugos rizikų analizės ir valdymo metodika.

todiką. Pagal parengtą detalią informacijos saugumo audito ataskaitą ir rekomendacijas Agentūra turėtų atnaujinti Agentūros informacijos saugumo politikos dokumentus, veiklos tęstinumo planus. Informacinių technologijų departamentas parengė CIDB¹⁹¹ diegiant ServiceDesk sistemą, užtikrinančią informacijos turto sąrašų, konfigūracijos elementų detalumo ir ryšio tarp jų valdymą. Agentūros interneto tinklapyje nurodoma¹⁹², kad 2006 m. spalio mėnesį įdiegta specialiai žemdirbiams ir Europos Sąjungos (ES) paramą kaimo plėtrai administruojantiems specialistams skirta informacinė sistema PORTALAS.

Auditoriai atliko Agentūros informacijos saugumo politikos, vartotojų teisių priskyrimo, pakeitimų valdymo, fizinės saugos procedūrų pertikrinimo ir kitų procedūrų testavimą, stebėjo Europos Komisijos audito misijos¹⁹³ metu atliekamas audito procedūras. Auditoriai susipažino su Agentūros Vidaus audito departamento atlikto Rizikų vertinimo ir valdymo skyriaus audito ataskaita¹⁹⁴, UAB Alna Intelligence parengta Agentūros esamos padėties ir išorinių reikalavimų analizės ataskaita¹⁹⁵ ir UAB Deloitte Lietuva parengta VĮ ŽŪIKVC audito ataskaita¹⁹⁶. Auditoriai tikrino duomenų įvedimo procedūras seniūnijose ir savivaldybių Žemės ūkio skyriuose, bei trečiųjų šalių teikiamų duomenų saugumo pertikrinimo ir kitų procedūrų testavimą pagal duomenų teikimo sutartis su VĮ Registrų centras ir VĮ ŽŪIKVC. Auditoriai atliko UAB Deloitte Lietuva VĮ ŽŪIKVC audito ataskaitoje pateiktų rekomendacijų peržiūrą (Lentelė Nr. 32).

Pasibaigus audituojamam laikotarpiui, iki audito pabaigos Agentūra padarė pažangą – parengė informacinių sistemų naudotojų mokymo planus ir atnaujino programas. Šiuo metu atnaujinama su pažindinimo su Agentūros Informacijos saugumo politika tvarka, atliekamas informacijos saugumo vertinimas, po kurio numatoma atnaujinti tvarkas ir parengti veiklos tęstinumo strategiją. Audito metu Agentūros Vidaus audito departamentas atliko Informacinių technologijų departamento procedūrų vykdymo auditą, apimančią ir informacinių sistemų vartotojų prieigos teisių peržiūrą¹⁹⁷.

Auditoriai auditą atliko, darydami prielaidą, kad visi auditoriams pateikti dokumentai ir duomenys yra išsamūs ir galutiniai, o dokumentų kopijos atitinka originalus.

8.2 ATITIKTIES PATVIRTINIMAS PAGAL PASIRINKTO STANDARTO TAIKYMO SRITĮ

8.2.1 SAUGUMO RIZIKŲ ĮVERTINIMAS

Tikslas: Svarbu periodiškai peržiūrėti saugumo rizikas ir įdiegtus priežiūros metodus.

Buvo pastebėta ši minėto tikslo **išimtis**:

<1> Audituojamu laikotarpiu informacijos saugumo rizikos vertinimas reaktyvus – reaguojama į jau įvykusius incidentus. Audituojamo laikotarpio pabaigoje¹⁹⁸ pradėtas rizikos vertinimas nepapildė savivaldybėse esančio informacinio turto. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė vidutinę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

8.2.2 SAUGUMO POLITIKA

Tikslas: numatyti valdymo kryptį ir užtikrinti informacijos saugumą.

Buvo pastebėtos šios minėto tikslo **išimty**s:

<2> Audituojamu laikotarpiu, pasikeitus informaciniam turtui, neatliktas informacijos saugumo valdymo politikos dokumento¹⁹⁹ patikrinimas, kaip numatyta Agentūros Informacijos saugumo

¹⁹¹ CIDB (Configuration Items Data Base) – centralizuota konfigūracijos elementų duomenų bazė.

¹⁹² Agentūros interneto tinklapis <http://www.nma.lt/index.php?-1426659536>.

¹⁹³ Europe Commission auditors mission in Lithuania 11-15 Area-based aid September 2006.

¹⁹⁴ Agentūros Vidaus audito departamento 2006-08-18 Rizikų vertinimo ir valdymo skyriaus veiklos audito ataskaita Nr. BR10-101.

¹⁹⁵ UAB Alna Intelligence 2006-10-30 ataskaita „Esamos padėties ir išorinių reikalavimų analizė“.

¹⁹⁶ Galutinė ataskaita. Žemės ūkio Informacijos ir Kaimo Verslo Centras. UAB "Deloitte Lietuva", 2006-07-31 Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016.

¹⁹⁷ Agentūros Vidaus audito departamento 2006-12-28 Informacinių technologijų departamento procedūrų vykdymo audito ataskaita.

¹⁹⁸ Agentūros ir UAB Alna Intelligence 2006-09-29 paslaugų teikimo sutartis Nr. TP11-(2.13)-210 606A609-29.

¹⁹⁹ Agentūros Informacijos saugumo politika, patvirtinta Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2004 m. gruodžio mėn.

politikoje (toliau tekste Agentūros ISP). Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė vidutinę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

<3> Tobulintina vartotojų supažindinimo su Agentūros ISP procedūra. Su Agentūros ISP vartotojus supažindina padaliniuose paskirti tarnautojai, vyksta mokymai, tačiau supažindinimas pasirašytinai kai kuriuose departamentuose buvo pradėtas tik audito metu. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė vidutinę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

<4> Į Saugumo forumo sudėtį įtrauktas Agentūros direktorius²⁰⁰, 2006 metais vykusiuose Saugumo forumo pasitarimuose nedalyvavo. Auditorių nuomone, Agentūros vadovybė nedalyvau-dama Saugumo forumo pasitarimuose gali teikti nepakankamą paramą informacijos saugumo inicia-tyvoms. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. **Rekomenduojame** už-tikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

8.2.3 ORGANIZACINĖS SAUGUMO PRIEMONĖS

Tikslas: valdyti informacijos saugumą organizacijoje.

Buvo pastebėtos šios minėto tikslo **išimtys**:

<5> Nepriklausomo Agentūros ISP vertinimo funkcija priskirta Agentūros VAD. Audituoja-mu laikotarpiu Informacinio saugumo politikos peržiūros buvo numatytos Agentūros VAD strategi-niuose 2006 metų planuose, bet nebuvo atliktos, nes Agentūros VAD paliko informacinių sistemų auditorius. Iš dalies Agentūros informacijos saugumo politika buvo peržiūrėta 2005 metais, atlie-kant 2004 metais atlikto UAB Ernst&Young Baltic informacinių technologijų ir informacinių si-stemų audito²⁰¹ rekomendacijų peržiūrą²⁰² (taip pat žiūrėti <32> išimtį). Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

<6> Audituojamu laikotarpiu, Agentūros Saugumo forumas neperžiūrėjo Informacijos sau-gumo politikos ir bendrųjų atsakomybių, paskutinė peržiūra vykdyta 2005-06-09 Saugumo forumo pasitarime. Saugumo forumas netvirtino saugumo metodikų ir procesų, nevertino rangovų /trečiųjų asmenų veiklos saugumo požiūriu²⁰³. Audituojamu laikotarpiu Saugumo forumas neperžiūrėjo in-formacinio saugumo incidentų. Agentūros saugumo vadybininko teigimu, informacinio saugumo incidentai nebuvo peržiūrėti, nes jam pateiktose ataskaitose nurodyta, kad jie nekėlė grėsmės Agen-tūros informacijos saugumui. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavi-mams.

<7> Agentūros ISP nurodoma, kad Agentūros turtas aiškiai identifikuojamas ir sudaromas bei prižiūrimas svarbiausio turto sąrašas, o sąrašo tikslumas tikrinamas ne rečiau kaip kas 6 mėnesiai. Audituojamu laikotarpiu svarbiausio turto sąrašo tikslumas buvo tikrinamas kas metus. Mūsų nuo-mone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

džio 1 d. įsakymu Nr. BR1-481, Aktuali redakcija nuo 2006 m. liepos 1 d.

²⁰⁰ Agentūros direktoriaus 2006-02-07 įsakymas Nr. BR1-45 “Dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2004 m. gruodžio 1 d. įsakymo Nr. BR1-481 „Dėl agentūros informacijos saugumo politikos ir su ja susijusių dokumentų patvirtinimo bei kai kurių įsakymų pripažinimo netekusiais galios“ pakeitimo”

²⁰¹ UAB Ernst&Young Baltic 2004 metų NMA informacinių technologijų ir informacinių sistemų audito ataskaita.

²⁰² Agentūros Vidaus audito departamento 2006-11-25 UAB Ernst&Young Baltic informacinių technologijų ir informacinių sistemų audito rekomen-dacijų peržiūra.

²⁰³ Agentūros Informacijos saugumo politika (14.3.3.3., 14.3.3.8. ir 14.3.3.14 punktai), patvirtinta Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2004 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. BR1-481, Aktuali redakcija nuo 2006 m. liepos 1 d.

Tikslas: palaikyti organizacijos informacijos apdorojimo priemonių ir informacijos turto, prieinamo trečiosioms šalims, saugumą.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: palaikyti informacijos saugumą, kai atsakomybė už informacijos apdorojimą tenka kitai organizacijai.

Buvo pastebėtos šios minėto tikslo **išimty**s:

<8> Audituojamu laikotarpiu VĮ ŽŪIKVC atliktas rizikos vertinimas ir IS auditai. UAB „Deloitte Lietuva“ audito ataskaitoje²⁰⁴ pateiktos rekomendacijos įgyvendinamos²⁰⁵, tačiau atlikus rekomendacijų įgyvendinimo peržiūrą valstybiniai auditoriai nustatė, kad kai kurios iš jų nebuvo įgyvendintos (žr. Ataskaitos 9.3.2 dalį). Auditorių nuomone iš dalies įgyvendintos ar neįgyvendintos rekomendacijos didina audito metu nustatytas rizikas ir gali turėti įtakos VĮ ŽŪIKVC Agentūrai teikiamų duomenų saugumui. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė vidutinę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

<9> Agentūros sutartyje dėl duomenų teikimo su VĮ Registrų centras nenumatyti tinkami saugumo reikalavimai, nenurodyta audito teisė, paslaugų prieinamumas įvykus nenumatytam atvejui ir kiti LST ISO/IEC 17799:2002 (ISO 17799:2000) standarto 4.2.2. punkto reikalavimai. Sutartyje numatyta tik Agentūros gautų duomenų apsauga, bet nenumatyta, kad saugumo reikalavimai ir procedūros būtų išplečiamos saugumo valdymo plane, kurį turi suderinti abi šalys. Audituojamu laikotarpiu VĮ Registrų centras neatliko rizikos vertinimo ir IS auditų. Duomenys iš VĮ Registro centro gaunami bendru info@nma.lt elektroniniu paštu. Agentūros Ryšių su visuomene skyriaus darbuotojai elektroninius laiškus su duomenimis persiunčia Agentūros darbuotojui atsakingam už duomenų keitimą. Auditorių nuomone, taip neužtikrinamas „gali žinoti, kas turi žinoti“ principas. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

8.2.4 TURTO KLASIFIKAVIMAS IR PRIEŽIŪRA

Tikslas: palaikyti tinkamą organizacijos turto apsaugą.

Buvo pastebėtos šios minėto tikslo **išimty**s:

<10> Agentūros RVVS skyriaus vedėjas paskirtas atsakingu už informacijos apsaugą, tačiau neturi informacijos turto sąrašų: duomenų bazių ir duomenų rinkmenų, sistemos dokumentų, vartotojo vadovų, mokymo medžiagos, naudojimo arba palaikymo procedūrų, nenutrūkstamumo planų, kopijavimo priemonių, archyvo informacijos. Sudaryti naudojamos darbo vietos standartinės ir papildomos programinės įrangos sąrašai ne visada atitinka realiai kompiuteriuose instaliuotas programas ir jų versijas. Elektroniniame kompiuterių registre, regionuose esanti įranga ne visada priskiriama konkrečiam vartotojui. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

Tikslas: garantuoti, kad yra numatytas tinkamas informacijos apsaugos lygis.

Buvo pastebėtos šios minėto tikslo **išimty**s:

<11> Agentūros Žemės ūkio paramos administravimo informacinės sistemos (toliau - ŽŪPAIS) duomenų saugos nuostatuose nenustatytas informacijos svarbumas (Informacinės sistemos kategorija²⁰⁶) (taip pat žiūrėti <30> išimti). Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė

²⁰⁴ Galutinė ataskaita. Žemės ūkio Informacijos ir Kaimo Verslo Centras. UAB "Deloitte Lietuva", 2006-07-31 Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016.

²⁰⁵ VĮ ŽŪIKVC 2006-12-12 raštas Nr. 5272 „Dėl informacijos pateikimo“.

²⁰⁶ Vidaus reikalų ministro 2003-01-27 įsakymas Nr. 1V-33 „Dėl Informacijos klasifikavimo pagal duomenų grupes rekomendacijų patvirtinimo“

nedidelę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

8.2.5 PERSONALO SAUGUMAS

Tikslas: mažinti žmogiškų klaidų, vagystės, sukčiavimo, apgaulės arba piktnaudžiavimo informacijos apdoravimo priemonėmis rizikas.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: garantuoti, kad vartotojai supranta informacijos saugumo grėsmes ir priemones bei yra pasirengę palaikyti organizacijos saugumo politiką įprasto darbo metu.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: kiek galima sumažinti saugumo incidentų ir trikčių sukeliama žalą, kontroliuoti tokius incidentus ir mokytis iš jų.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

8.2.6 FIZINIS IR APLINKOS SAUGUMAS

Tikslas: išvengti nesankcionuotos prieigos, nuostolių ir trukdžių komercinei veiklai ir informacijai.

Buvo pastebėtos šios minėto tikslo **išimtys**:

<12> Agentūroje ne visada laikomasi įėjimo į administracinį pastatą taisyklių reikalavimų²⁰⁷ (9.2, 9.3 ir 10 punktai). Atvykus lankytojui ne visada išskviečiamas Agentūros tarnautojas ir užregistruojama žurnale, ne visada lankytojai į renginius įleidžiami pagal organizatorių parengtus sąrašus. Lankytojams neišduodamos svečio kortelės. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

Tikslas: išvengti turto netekties, žalos arba jam keliamo pavojaus ir komercinės veiklos pertrūkių.

Buvo pastebėtos šios minėto tikslo **išimtys**:

<13> Agentūra neturi nepertraukiamo maitinimo šaltinių įrangos negarantinio aptarnavimo sutarties, nepertraukiamo maitinimo šaltiniai periodiškai netikrinami, bandymai neatliekami ir neprotokoluojami, aptarnavimai nefiksuojami bandymo žurnaluose. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė vidutinę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

<14> Tikrintuose Agentūros teritoriniuose padaliniuose ir savivaldybėse tinkamai neapsaugoti ryšio kabeliai²⁰⁸. Agentūroje yra numatytos procedūros, kurios užtikrina paraiškų registravimą esant ryšio sutrikimams, siunčiama informacija yra koduojama. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė vidutinę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

<15> Agentūroje ryšio kabeliai tinkamai neapsaugoti nuo galimo pažeidimo, laiptinėse ne visada užrakintos spintos, kuriose sumontuoti ryšio kabeliai. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

²⁰⁷ Agentūros 2006-06-06 direktoriaus įsakymas Nr.BR1-276 „Dėl NMA įėjimo į administracinį pastatą, patalpų ir teritorijos stebėjimo vaizdo stebėjimo sistemomis taisyklių patvirtinimo“.

²⁰⁸ Auditoriai patikrino ryšio kabelių apsaugą Agentūros Vilniaus skyriuje ir Vilniaus rajono savivaldybės Žemės ūkio skyriuje.

<16> Agentūros Saugumo forumas priėmė sprendimą įsigyti nešiojamų kompiuterių užraktus, kaip numatyta Agentūros ISP. BRD Ūkio skyrius ir Vidaus apskaitos skyrius apie nešiojamų kompiuterių užraktų įsigijimą informacijos neturi. Vartotojai, naudojantys nešiojamus kompiuterius, nežino apie šią galimybę. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

Tikslas: išvengti informacijai ir informacijos apdorojimo priemonėms kylančio pavojaus arba vagystės.

Buvo pastebėtos šios minėto tikslo **išimty**s:

<17> Agentūros darbuotojai išeidami iš kabinetų ne visada blokuoja asmeninių kompiuterių ekranus, palikdami galimybę nesankcionuotai prieigai prie duomenų. Nesankcionuotos prieigos prie duomenų riziką sumažina automatinis priėjimo prie asmeninių kompiuterių blokavimas po nustatyto laiko (taip pat žiūrėti <22> išimtį). Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

<18> Agentūroje parengta įrangos išgabavimo iš Agentūros patalpų procedūra, tačiau audituojamu laikotarpiu prašymų išgabenti nešiojamiems kompiuteriams ar kitai įrangai nebuvo. Auditoriai abejoja, ar parengta procedūra užtikrina Agentūros nuosavybės perkėlimo tvarką. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

8.2.7 RYŠIŲ IR DARBO PROCEDŪRŲ VALDYMAS

Tikslas: užtikrinti tikslų ir saugų informacijos apdorojimo priemonių darbą.

Buvo pastebėtos šios minėto tikslo **išimty**s:

<19> Audituojamu laikotarpiu nustatyti faktai, kai Informacinių sistemų naudotojų rolės neatitiko suderinamų rolių matricų reikalavimų. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė vidutinę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

<20> Agentūra vadovaujasi sistemų kūrėjų siūlomomis testavimo metodikomis. Tobulintinos pakeitimų klasifikavimo ir vertinimo tvarka (taip pat žiūrėti <31> išimtį). Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

Tikslas: sumažinti sistemų gedimų riziką.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: apsaugoti programinės įrangos ir informacijos vientisumą.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: palaikyti informacijos apdorojimo ir ryšių paslaugų vientisumą bei prieinamumą.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: užtikrinti informacijos apsaugą tinkluose ir palaikymo infrastruktūros apsaugą.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: išvengti turtui daromos žalos ir komercinės veiklos pertrūkių.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: išvengti informacijos, kuria keičiasi organizacijos, netekties, jos modifikavimo arba piktnaudžiavimo šia informacija.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

8.2.8 PRIEIGOS PRIEŽIŪRA

Tikslas: prižiūrėti prieigą prie informacijos.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: išvengti nesankcionuotos prieigos prie informacijos sistemų.

<21> Agentūroje neatliekama nepriklausoma periodinė vartotojų prieigos teisių peržiūra. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė vidutinę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

Tikslas: išvengti nesankcionuotos vartotojo prieigos.

Buvo pastebėta ši minėto tikslo **išimtis**:

<22> Paliekama neapsaugota kompiuterinė įranga, vartotojai slaptažodžiu neapsaugo ekrano. Nesankcionuotos prieigos prie duomenų riziką sumažina automatinis priėjimo prie asmeninių kompiuterių blokavimas po nustatyto laiko (taip pat žiūrėti <17> išimtį). Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

Tikslas: per tinklą teikiamų paslaugų apsauga.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: išvengti nesankcionuotos kompiuterinės prieigos.

Buvo pastebėta ši minėto tikslo **išimtis**:

<23> Kai kurie Agentūros informacinių sistemų naudotojai turi teisę instaliuoti savo kompiuteryje programinę įrangą, tačiau tai prieštarauja Agentūros ISP. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

Tikslas: išvengti nesankcionuotos prieigos prie informacijos sistemose laikomos informacijos.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: aptikti nesankcionuotus veiksmus.

<24> STIS sistemoje audito metu neveikė audito ataskaitų elektroninė forma. Auditorių nuomone, stebimų įvykių įrašų nepasiekiamumas neužtikrina kontrolės metodų veiksmingumo ir saugumo incidentų atveju tinkamos ir savalaikės prieigos prie įrodymų. Į Agentūros procedūras neįtraukta auditinės informacijos peržiūra. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė didelę riziką. **Rekomenduojame** STIS sistemoje užtikrinti audito duomenų žurnalų įrašų pasiekiamumą ir šių įrašų kontrolę.

Tikslas: užtikrinti informacijos saugumą, kai naudojamos judriosios darbo priemonės ir nuotolinis darbas.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

8.2.9 SISTEMŲ PROJEKTAVIMAS IR PRIEŽIŪRA

Tikslas: garantuoti, kad saugumas informacinėse sistemose yra įdiegtas.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: išvengti vartotojo duomenų netekties, modifikavimo arba piktnaudžiavimo taikomose sistemose.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: apsaugoti informacijos konfidencialumą, autentiškumą arba vientisumą.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: užtikrinti, kad informacijos technologijų (IT) projektai ir palaikymo veiksmai būtų atliekami saugiai. Prieiga prie sistemos rinkmenų turėtų būti kontroliuojama.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

Tikslas: palaikyti taikomosios sistemos programinės įrangos ir informacijos saugumą.

8.2.10 VEIKLOS NEPERTRAUKIAMUMO VALDYMAS

Tikslas: neutralizuoti komercinės veiklos pertrūkius ir apsaugoti lemiamus komercinės veiklos procesus nuo pagrindinių gedimo arba nelaimės padarinių.

Buvo pastebėtos šios minėto tikslo **išimtys:**

<25> Agentūroje tinkamai nedokumentuota veiklos tęstinumo strategija, kaip numatyta Agentūros Informacijos saugumo politikoje. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė vidutinę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

<26> Agentūroje nesudaryti veiklos tęstinumo bandymo planai, bandymai audituojamu laikotarpiu nebuvo atliekami. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė vidutinę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

<27> Audituojamu laikotarpiu nebuvo vykdomi Agentūros veiklos tęstinumo politikos atnaujinimai - peržiūros, kaip numatyta Agentūros ISP. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė vidutinę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

8.2.11 ATITIKTIS

Tikslas: išvengti bet kurio baudžiamojo ir civilinio įstatymo, statuto, reglamento pažeidimo arba sutarties įsipareigojimo ir bet kurio saugumo reikalavimo nesilaikymo.

Buvo pastebėtos šios minėto tikslo **išimtys:**

<28> Nustatyti neatitikimai LR Vyriausybės 2003-04-18 nutarimu Nr. 480 patvirtintiems Bendriesiems reikalavimams valstybės institucijų interneto svetainėms²⁰⁹. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

<29> Nustatyti neatitikimai Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2005-02-18 įsakymu Nr. 64 patvirtintoms Bendrosioms priešgaisrinės saugos taisyklėms (50 punkto reikalavimas). Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

<30> Agentūroje nesuklasifikuota informacija pagal teisės aktų rekomendacijas²¹⁰ (taip pat žiūrėti <11> išimtį). Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

<31> Agentūroje nepasitvirtinusi savo pakeitimų testavimo metodikos (vadovaujasi kūrėjų siūlomomis metodikomis) pagal teisės aktų reikalavimus²¹¹ (taip pat žiūrėti <20> išimtį). Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

²⁰⁹ Auditoriai atkreipia dėmesį, kad atitikimas vertintas pagal aktualią šio teisės akto redakciją (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005-08-05 nutarimas Nr. 831 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimo Nr. 480 "Dėl bendrųjų reikalavimų valstybės institucijų interneto svetainėms patvirtinimo" papildymo).

²¹⁰ LR vidaus reikalų ministro 2003-01-27 įsakymas Nr. 1V-33 „Dėl informacijos klasifikavimo pagal duomenų grupes rekomendacijų patvirtinimo“.

²¹¹ Informacinės visuomenės plėtros komiteto 2004-10-15 direktoriaus įsakymas Nr. T-131 „Dėl valstybės informacinių sistemų kūrimo metodinių dokumentų patvirtinimo“.

Tikslas: užtikrinti, kad sistemos atitinka organizacijos saugumo politikas ir standartus.

Buvo pastebėtos šios minėto tikslo **išimtys**:

<32> Agentūros Vidaus audito departamentas informacinių technologijų ir informacinių sistemų auditą numatė 2006 metų strateginiame veiklos plane, tačiau audituojamu laikotarpiu informacijos saugos procedūrų tikrinimo neatliko, nes Agentūros Vidaus audito departamentą paliko IS auditorius (taip pat žiūrėti <5> išimti). Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė vidutinę riziką. **Rekomenduojame** užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.

Tikslas: kiek galima padidinti sistemos audito eigos veiksmingumą ir kiek galima sumažinti jo sukeltus (priimamus) trukdžius.

Mūsų atlikta peržiūra šioje srityje nenustatė jokių išimčių.

8.3 GEBOS BRANDOS NUSTATYMAS

Agentūros informacinės sistemos atskirų valdymo procesų brandą nustatyta pagal Gebos brandos modelį²¹². Kiekvieno standarte apibrėžto valdymo proceso branda vertinama šiais aspektais:

- Problemos pripažinimas ir informavimas apie ją.
- Politika.
- Susiję procesai ir mokymas, skirti politikai įgyvendinti.
- Politikos efektyvumo ir susijusių procesų vertinimas ir tobulinimas, remiantis šiuo pagrindu.

Agentūros informacinės sistemos atskirų valdymo procesų branda pavaizduota toliau (Lentelė Nr. 28).

Lentelė Nr. 28. Agentūros informacinių sistemų atskirų valdymo procesų branda.

Skyriaus Nr.	Pavadinimas	Brandos lygis 2005 metais	Brandos lygis 2006 metais
0.	Saugumo rizikų įvertinimas	-	1
3.	Saugumo politika	1	1
4.	Organizacinės saugumo priemonės	1	2
5.	Turto klasifikavimas ir priežiūra	3	2
6.	Personalo saugumas	1	2
7.	Fizinis ir aplinkos saugumas	3	2
8.	Ryšų ir darbo procedūrų valdymas	3	2
9.	Prieigos priežiūra	2	2
10.	Sistemų projektavimas ir priežiūra	2	4
11.	Veiklos nepertraukiamumo valdymas	3	1
12.	Atitiktis	1	2

Agentūros informacinių sistemų atskirų valdymo procesų brandos lygio pokyčiams įtakos turėjo tai, kad nuo 2006 metų Agentūros informacinės sistemos naudotojų atsirado savivaldybėse ir seniūnijose, kur neatliktas saugumo rizikų įvertinimas.

²¹² Capability Maturity Model (liet. Gebos brandos modelis) – parengtas pasinaudojant Europos Komisijos 1995-07-07 reglamento Nr. 1663/95 priedu – Informacinių sistemų saugumo gairėmis.

9. REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PERŽIŪRA

9.1 2004 M. PATVIRTINIMO AUDITO METU PATEIKTŲ REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PERŽIŪRA

2004 m. Patvirtinimo audito metu Agentūrai buvo pateikti 85 įvairaus svarbumo pastebėjimai ir 80 rekomendacijų. 2005 m. patvirtinimo audito metu peržiūrėjome teiktų rekomendacijų įgyvendinimą ir nustatėme, kad Agentūra:

- įgyvendintos 53 rekomendacijos;
- iš dalies įgyvendintos 12 rekomendacijų;
- 8 rekomendacijų įgyvendinimas nebaigtas;
- 3 rekomendacijos tapo nebeaktualios dėl nurodytų priežasčių;
- atmestos 2 rekomendacijos;
- 2 rekomendacijos neįgyvendintos.

2006 m. patvirtinimo audito metu peržiūrėjome visų²¹³, išskyrus 2005 m. įgyvendintų ar tapusių nebeaktualiomis, rekomendacijų įgyvendinimą ir nustatėme, kad Agentūroje:

- įgyvendinta 16 rekomendacijų;
- 1 rekomendacijos įgyvendinimas nebaigtas;
- įgyvendintos iš dalies 5 rekomendacijos;
- neįgyvendintos 2 rekomendacijos;

Peržiūros rezultatai pateikiami toliau.

Lentelė Nr. 29. 2004 m. Patvirtinimo audito metu teiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra

2004 m. Patvirtinimo audito ataskaita		Patvirtinančioji institucija	
Nr.	Rekomendacija	Įvertinimas	Įgyvendinimo komentaras
	PERDUOTOS FUNKCIJOS		
3	Kadangi Agentūra yra atsakinga už atliekamus mokėjimus, rekomenduojame gauti iš perduotas funkcijas vykdančių institucijų ataskaitas apie 2004 GS finansiniais metais vykdytą atitinkamą veiklą bei taikytas kontrolės priemones, kurios užtikrino veiklos rezultatų atitikimą ES taisyklėms.	Įgyvendinta	Pagal Bendradarbiavimo sutartis PFVI siunčia DFKS Atliktų patikrų/tyrimų ataskaitas (Muitinės departamentas - ketvirtines ataskaitas). DFKS pagal procedūras atlieka šių ataskaitų pirminius ir antrinius tikrinimus.
4	Rekomenduojame papildyti bendradarbiavimo sutarčių nuostatas dėl asmenų, turinčių teisę tikrinti dokumentus, įtraukiant GS metinių išlaidų ataskaitų patvirtinimą atliekančią instituciją.	Įgyvendinta iš dalies	Patvirtinančios institucijoms galimybė gauti visą informaciją ir tikrinti dokumentus, susijusius su GS numatyta papildžius RA-AD sutartis. Agentūros teigimu, dėl Muitinės, tai 9 gairėje ir jos priede numatyta galimybė, jog ten, kur mokėjimo agentūrų tarnautojai negali atlikti patikrinimų galima remtis išorės auditų išvadomis, todėl sutartyje su Muitine numatyta, jog Muitinė teiks auditavusių ją institucijų ir jos pačios Vidaus audito tarnybos atliktų auditų pastebėjimus bei rekomendacijas ir priemones, kurių Muitinė ėmėsi jas įgyvendindama.
5	Rekomenduojame paskirti asmenis, atsakingus už bendradarbiavimo sutarčių įgyvendinimą	Įgyvendinta	Papildytas Agentūros direktoriaus 2005-04-18 įsakymas Nr. BR1-345 (2006-06-09 Nr. BR1-285) kuriuo paskirti už bendradarbiavimo sutarčių, pasirašytų tarp Agentūros ir PFVI, įgyvendinimą atsakingi asmenys.
6	Rekomenduojame įgyvendinti bendradarbiavimo sutarčių nuostatas. (Neįgyvendinamos bendradarbiavimo sutarčių su Muitine ir VSGT nuostatos dėl atliekamų procedūrų ir teikiamų dokumentų formų suderinimo. Suderinimas turėjo būti atliktas iki 2004-05-01)	Įgyvendinta iš dalies	UPD 2005 m. birželio mėn. iš KD kartu su tarnybiniu pranešimu gavo VSGT darbo procedūras (paprastųjų ir kietųjų kviečių, kitų maistinių grūdų bei dantinių (titnaginių) kukurūzų kokybės tikrinimo ir sertifikatų išdavimo, Informacijos teikimo apie išduotus paprastųjų ir kietųjų kviečių, kitų maistinių grūdų bei dantinių (titnaginių) kukurūzų kokybės sertifikatus, intervencinio pirkimo grūdų bandinių ėmimo ir reprezentacinių (tipinių) bandinių sudarymo procedūrų aprašai). UPD savo kompetencijos ribose jas

²¹³ 12 iš dalies įgyvendintų rekomendacijų, 8 rekomendacijos, kurių įgyvendinimas nebaigtas, 2 atmestų rekomendacijų bei 2 neįgyvendintų rekomendacijų.

			įvertino ir KD tarnybiniu pranešimu pateikė savo įvertinimą. 2005 m. MD Agentūrai pateikė savo vidines tvarkas, kurios buvo patvirtintos MD įsakymais. Papildomai iš MD buvo gauta informacija, kad MD ruošia pateiktų įsakymų pakeitimus ir papildymus ir juos paruošus, derins su Agentūra
7	Kadangi Agentūra yra atsakinga už atliekamus mokėjimus, rekomenduojame įsitikinti, ar minėtose institucijose egzistuoja kontrolės procedūros, kurios užtikrina, kad institucijos tinkamai vykdo joms pavestas funkcijas, susijusias su GS priemonių įgyvendinimu ir atlieka pakankamus tikrinimus.	Igyvendinta	DFKS pagal procedūras antrinių patikrų metu atlieka išsamų PFVI joms deleguotų funkcijų vertinimą.
9	Rekomenduojame peržiūrėti ir kur reikalinga papildyti bendradarbiavimo sutartis trūkstamomis bendradarbiavimo sritimis. (Kai kuriose bendradarbiavimo sutartyse pateiktas neišsamus bendrai administruojamų GS priemonių sąrašas (pvz., neįtraukta etilo alkoholio rinka, pieno rinka).	Igyvendinta	2006-07-11 Bendradarbiavimo sutartis su MD Nr. TP11-(2.13)-174/11B.
VIDAUS AUDITAS			
14	Rekomenduojame atsižvelgti į Akreditavimo audito metu pateiktą pastabą dėl VAD nešališkumo (Lentelė Nr. 17.12: 55 past.) arba VAD numatyti TKPS vykdymo funkcijų kokybės priežiūros procedūrą, kuri apimtų VAD lygmeniu atliekamus periodinius skyriaus veiklos vertinimus.	Neįgyvendinta	
15	Rekomenduojame , suformavus rizikos analizės modelius atskiroms paramoms schemoms, jais papildyti VAV.	Igyvendinta	Sudarant atskiro audito planus naudojama rizikos įvertinimo metodika ir atranka aprašyta VAV 6 priede. Rizikos analizės modelį pasirenka pats auditorius. Taip pat rizikos įvertinimui naudojama AutoAudit programa.
19	Rekomenduojame Agentūros direktoriaus įsakymuose, susijusiuose su administravimo procedūrų kūrimu, nuostatą dėl privalomos administravimo procedūrų peržiūros VAD pakeisti į nuostatą dėl privalomos informacijos apie keičiamas procedūras pateikimo VAD.	Igyvendinta	Peržiūrėjus VAD 2006 m. veiklos planą ir per 2006 metus VAD atliktus auditus įsitikinome, kad VAD jau neatlieka privalomos administravimo procedūrų peržiūros. Procedūrų rengime Agentūrą konsultuoja samdyta išorės audito kompanija.
22	Rekomenduojame fiksuoti pokalbio fiksavimo lapuose ar kituose dokumentuose informaciją, susijusią su priemonių rizikingumo įvertinimu.	Igyvendinta	2004-12-30 koreguotame VAD 2004 m. strateginiame plane yra pateikti rizikos vertinimo kriterijai (3 priedas), audituojamų priemonių rizikos lentelė (4 priedas).
23	Rekomenduojame aprašyti poauditinės veiklos atlikimo tvarką su nuorodomis į konkrečius standartizuotus darbo dokumentus bei rekomendacijų įgyvendinimo priežiūros registrus VAD lygmeniu.	Igyvendinimas nebaigtas	VAD vedamas rekomendacijų įgyvendinimo registras, tačiau VAV nėra duotos nuorodos į šį registrą, nes pilnai įdiegus AutoAudit programą, poauditinė veikla bus atliekama šioje programoje.
KITŲ INTERVENCIŲ PRIEMONIŲ ADMINISTRAVIMAS			
25	Rekomenduojame parengti aiškias bei detalias patikrinimo bei patvirtinimo procedūras ir / arba kontrolinius dokumentus, kurių tikslas būtų ne du kartus pilnai vizualiai perdaryti dokumentą pildžiusio asmens darbą, bet perdarant esminius elementus įvertinti atlikto darbo tinkamumą, pilnumą bei atitikimą darbo procedūroms ir ES taisyklėms.	Neįgyvendinta	Peržiūrą atliekantys asmenys tikrina visus kontroliniuose lapuose esančius duomenis, tokiu būdu vizualiai perdaro dokumentus parengusiųjų darbuotojų darbą.
27	Kadangi Paramos už nugriebto pieno panaudojimą kazeinų ir kazeinatų gamybai dydžiai ir juos nustatantys reglamentai keičiasi gana dažnai, rekomenduojame papildyti procedūras ir pavesti už šių reglamentų ir teisės aktų pakeitimų sekimą atsakingam darbuotojui savalaikiai informuoti RRA FS ekonomistą (lentelių arba kitokių pranešimų forma).	Igyvendinta	RRA direktoriaus 2005-03-23 įsakymu Nr. 2005/111-070 patvirtintoje Sprendimo priėmimo taikant paramą už kazeino ir kazeinatų gamybą iš nugriebto pieno administravimo procedūroje numatyta, kad GPS vadybininkas seka Oficialiame leidinyje ir Valstybės žiniuose skelbiamus su parama susijusių norminių aktų pakeitimus, sprendimus apie skiriamą paramos dydį. RRA direktoriaus 2005-01-24 įsakymu Nr.2005/111-007 papildytoje FS procedūroje numatyta, kad FS ekonomistė gauna iš GPS vadybininko ES Komisijos reglamento, nustatančio paramos dydį, kopiją. RRA direktoriaus 2005-09-16 įsakymu Nr. 2005/111-194 papildytoje FS procedūroje numatyta, kad FS finansininkė gauna iš BRŪS administratoriaus Pranešimo apie paramos sąlygas ar apie pasikeitimus programoje, kopiją.
28	Rekomenduojame kaupiti ir tikrinti duomenis apie pagamintą kazeinų kiekį ir panaudoti juos pasirenkant taikytinas kontrolės priemones.	Igyvendinta iš dalies	2005-12-15 Kazeino ir kazeinatų gamintojo patikros vietoje akte yra užfiksuota, kad nuo 2005-01-01 iki 2005-12-03 paramos gavėjas pagamino 578958,9 kg rūgštinio kazeino. Tačiau niekur instrukcijose nei procedūroje nėra užfiksuotas šis veiksmas bei jo atlikimo eiga bei tikrinami dokumentai. Taip pat procedūroje nėra nurodyta, kur kaupiami duomenys apie pagamintą kazeiną
29	Rekomenduojame papildyti prašymo patikros akto formą ir nurodyti joje RRA FS patikrinimo ir tvirtinimo datą (kad būtų galima identifikuoti prašymo tvirtinimo datą) ir tvirtinamą (autorizuojamą) sumą ir atitinkamai pakeisti procedūras.	Igyvendinta	RRA direktoriaus 2006-07-03 įsakymu Nr. 2006/111-043 VS papildytas Prašymo paramai gauti patikros aktas (149_GPS_615).
33	Rekomenduojame papildyti Paramos gavėjų patik-	Igyvendinta	RRA direktoriaus 2005-05-16 įsakymu Nr. 2005/111-160 patvir-

	ros vietoje instrukciją arba parengti naują instrukciją 25% patikrinimui atlikti (25% viso paraiškose pagalba gauti nurodyto kiekio, reglamento 2921/90 5 str. 2 d.).		tintoje Kazeinų ir kazeinatų gamintojų patikros vietoje instrukcijoje numatyta pagaminto kazeino kiekio, kuris sudaro 25% viso prašymuose paramai gauti nurodyto kiekio, patikra. Pagal procedūrą, remiantis prašymais paramai gauti, pridėjais prie GPS prašymo atlikti patikrą, nustatomas pagaminto kazeino kiekis, kuris sudaro 25% viso prašymuose paramai gauti nurodyto kiekio. Atsitiktinai parenkama viena diena iš tikrinamo laikotarpio, kuris nustatomas remiantis prašymais paramai gauti, pridėjais prie prašymo atlikti patikrą. Nuo pasirinktos dienos sumuojamas kiekvieną dieną pagaminto kazeino kiekis, kol gaunama ne mažiau kaip 25% viso prašymuose paramai gauti nurodyto pagaminto kazeino kiekio. Tokiu būdu nustatomas laikotarpis, kuris tikrinamas atliekant periodinę fizinę produkto patikrą. Taip pat periodinės fizinės produkto patikros metu tikrinamas laikotarpis nuo paskutinės patikros atlikimo datos iki dienos kurią atliekama produkto patikra. Minėtų laikotarpių tikrinimai atliekami vykstant instrukcijoje nurodytus veiksmus.
34	Rekomenduojame pakeisti Procedūrų ir instrukcijų registrą taip, kad būtų galima atsekti kada, kokia procedūros dalis ir kuriuo gen. direktoriaus įsakymu buvo pakeista, taip pat pagerinti duomenų atsekamumą (pvz., pakeistų procedūrų išsaugojimą elektroniniame pavidale).	Igyvendinta iš dalies	Procedūros, naujai patvirtintos direktoriaus įsakymu, yra saugomos elektroniniam formate. Procedūrų atsekamumas užtikrinamas popieriniame variante. Procedūrų ir instrukcijų registras nekeistas.
36	Rekomenduojame užtikrinti tinkamą pavadinimą ir užpildyti tuščius etatus.	Igyvendinta iš dalies	RRA Rinkos organizavimo departamento direktoriaus etatas audito metu buvo neužpildytas
43	Rekomenduojame peržiūrėti ir patobulinti procedūras, pašalinant kokybinius netikslingumus.	Igyvendinta	
46	Rekomenduojame įvertinti patikros paramos gavėjui patvirtinti būtinumą ir atitinkamai pakeisti procedūrą (panaikinti šią dalį ir vadovautis pieno perdirbimo įmonės patvirtinimo instrukcija ir aktu, arba numatyti kitas nuostatas, užtikrinančias paramos gavėjo patvirtinimą).	Igyvendinta	RRA direktoriaus 2006-07-03 įsakymu Nr. Nr.2006/111-043 VS papildyta Sprendimo priėmimo taikant paramą už kzeino ir kazeinatų gamybą iš nugriebto pieno administravimo procedūra. Procedūroje numatytas įmonės kaip pieno perdirbimo įmonės patvirtinimas, taip pat Paramos gavėjų patvirtinimo administravimas, kurio metu atliekamas tik dokumentinis patvirtinimas ir neatliekama KS patikra vietoje. Vienas iš pridedamų dokumentų prie Prašymo patvirtinti paramos gavėju yra Pieno perdirbimo įmonės patvirtinimo liudijimas. Todėl jei pareiškėjas nėra patvirtintas kaip pieno perdirbimo įmonė, jis negali būti patvirtinamas kaip paramos gavėjas.
48	Rekomenduojame sustiprinti gaunamų dokumentų registravimo kontrolę ir papildyti procedūras taip, kad RRA KS darbuotojai, gavę iš paramos gavėjo procedūroje numatytus dokumentus, grįžę iš patikros juos užregistruotų Bendrųjų ir ūkio reikalų skyriuje.	Igyvendinta	RRA direktoriaus 2006-07-03 įsakymu Nr. Nr.2006/111-043 VS papildyta Sprendimo priėmimo taikant paramą už kzeino ir kazeinatų gamybą iš nugriebto pieno administravimo procedūra. Nustatyta, kad VMVT, atlikusi kokybės patikrą, patikros aktą ir tyrimo protokolus atsiunčia RRA KS kuriuos priima TAS administratorius, užregistruoja gaunamų dokumentų registracijos žurnale ir kopijas pasirašytinai perduoda KS vadovui.
49	Rekomenduojame papildyti procedūrą nuostatomis, įpareigojančiomis atlikti VMVT pateiktuose kazeino kokybės patikros aktuose (ir jų priedų protokoluose) nurodytos informacijos (apie partijas, kazeino patikrintų maišų numerius) sutikrinimą su prašymuose pateikta informacija.	Igyvendinta	RRA direktoriaus 2006-07-03 įsakymu Nr. Nr.2006/111-043 VS papildyta Sprendimo priėmimo taikant paramą už kzeino ir kazeinatų gamybą iš nugriebto pieno administravimo procedūra. Nustatyta, kad VMVT, atlikusi kokybės patikrą, patikros aktą ir tyrimo protokolus atsiunčia RRA KS. KS vadybininkas prieš pateikdamas patikros dokumentus GPS išanalizuoja visus VMVT patikros aktuose kokybės tyrimo protokoluose esančius duomenis. KS vadybininkas įvertina, ar duomenys yra tinkami ir VMVT priimtas sprendimas dėl kokybės atitikimo yra pagrįstas.
	UŽSIENIO PREKYBOS ADMINISTRAVIMAS		
52	Rekomenduojame , užtikrinant aukščiausiu lygiu pasirašytų sutarčių laikymąsi, parengti rizikos veiksnių nustatymo ir vertinimo mechanizmus bei rezultatus teikti Muitinės departamentui.	Igyvendinta	Agentūros UPD vyksta į susitikimus su Muitinės departamentu ir aptaria rizikos veiksnus, naudojamus Produktams, už kuriuos mokamos eksporto kompensacijos, atrankai fiziniam tikrinimui atlikti muitinio įforminimo metu. Be to, RVS Muitinės departamentui siunčia ketvirtines ataskaitas apie rizikos veiksnus.
	KOMPIUTERINIŲ SISTEMŲ SAUGUMAS		
81	Rekomenduojame apsvarstyti galimybę, kad Agentūros kompiuterizuotose informacinėse sistemose duomenys patektų anksčiausioje dokumentų gavimo vietoje.	Igyvendinta	Nuo 2006 m. seniūnijose į informacinę sistemą yra suvedinėjami duomenys tiesioginėms išmokoms už žemės ūkio naudmenų ir pašelių plotus bei paramai pagal Kaimo plėtros 2004-2006 metų plano (KPP) priemonę „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“ gauti.

9.2 2005 M. PATVIRTINIMO AUDITO METU PATEIKTŲ REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PERŽIŪRA

2005 m. Patvirtinimo audito metu Agentūrai buvo pateikti 102 įvairaus svarbumo pastebėjimai ir 75 rekomendacijos. 2006 m. Patvirtinimo audito metu peržiūrėjome teiktų rekomendacijų įgyvendinimą ir nustatėme, kad:

- įgyvendintos 47 rekomendacijos;
- 1 rekomendacijos įgyvendinimas nebaigtas;
- įgyvendinta iš dalies 11 rekomendacijų;
- neįgyvendintos 4 rekomendacijos;
- 5 rekomendacijos tapo nebeaktualios, dėl nurodytų priežasčių;
- atmestos 6 rekomendacijos;
- 1 rekomendacijos įgyvendinimo terminas nepasibaigęs.

Peržiūros rezultatai pateikiami toliau (Lentelė Nr. 30).

Lentelė Nr. 30. 2005 m. Patvirtinimo audito metu teiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra

2004 m. Patvirtinimo audito ataskaita		Patvirtinančioji institucija	
Nr.	Rekomendacija	Įvertinimas	Rekomendacijos įgyvendinimo būklė
	Rekomendacijos, susijusios su paramos už plotą schemomis		
1	Pradėjus naudoti pagal 2005 m. padarytas ortofotografijas atnaujintą LPIS sistemą, rekomenduojame tinkamai įgyvendinti R 796/2004 24 straipsnio 1 dalies c punkto reikalavimus STIS ir KPPAIS sistemose įdiegiant sisteminės kontrolės priemones, užtikrinančias, kad plotai esantys netinkamuose blokuose būtų atmetami.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs rekomendacijos įgyvendinimo terminas
3	Rekomenduojame išanalizuoti susijusius viršdeklaravimų bei jų sprendimų atvejus ir, kur reikalinga, pritaikyti atitinkamas sankcijas, kaip numatyta Komisijos reglamento Nr. 2199/2003 5 straipsnyje.	Atmesta	Nustatėme, kad pastebėjime minimos aplinkybės yra aktualios ir 2006 metams (žr. (1) pastebėjimą)
4	Siekiant užtikrinti išmokų atitikimą paraiškos ir/ar lauko dydžių tinkamumo kriterijams, rekomenduojame atitinkamai koreguoti STIS sistemos nustatymus.	Įgyvendinta	Įgyvendinta 2005 m. gruodžio 12 d. STIS pakeitimu Nr. 277.
5	Rekomenduojame numatyti procedūrose, kad Agentūros vertintojai, atlikdami paraiškos duomenų administracinį vertinimą, patikrintų ir atžymėtų, ar, sprendžiant pagal pateiktus žemėlapius ir laukų įbraižymus juose, išmokų prašoma tik už žemės ūkio naudmenas.	Atmesta	Susiję su (1) rekomendacija. Turint naują LPIS, sisteminiu būdu bus tikrinama, į kokio tipo bloką yra laukas įbraižytas. Vadovaujantis darbo dokumentais, priimant paraišką, KDTS specialistai turi sutikrinti, ar paraiškoje deklaruotas laukas yra įbraižytas į žemėlapi. Nustačius, kad tai nėra padaryta, ir pareiškėjui nepatikslinus duomenų, laikoma, kad laukas nėra deklaruotas. Laukų įbraižymas yra tik orientacinis – tai pagalbinė priemonė atliekant patikras vietoje, taip pat sprendžiant dvigubo deklaravimo atvejus. Agentūros teigimu, taikomos kontrolės priemonės – sutikrinimas su blokų registru, patikra vietoje ir pan. – yra pakankamos, kad būtų užtikrintas tinkamas pinigų išmokėjimas.
6	Siekiant užtikrinti patikrų vietoje veiksmingumą, kaip numatyta Komisijos reglamento Nr. 796/2004 23 straipsnyje ir Komisijos darbo dokumente Nr. AGRI/60363/2005, rekomenduojame susieti mokėjimo prašymų surinkimo laikotarpį su sėjos laiku.	Įgyvendinta	Įsitikinome, kad Agentūra R. 796/2004 26 str. numatytas 5 proc. 2005 m. paraiškų (SAPS, CNDP ir MPŪT) patikras vietoje atliko iki spalio mėn. pabaigos. Todėl, manome, kad patikrinimai vietoje buvo atliekami taip, kad būtų užtikrinama veiksminga atitikimo reikalavimams, kuriuos atitikus skiriama pagalba, ir kompleksinio paramos susiejimo reikalavimų ir standartų atitikimo patikra, kaip tai numatyta R. 796/2004 23 str. 1 dalyje.
7	Rekomenduojame: (1) Agentūrai - parengti blokų ribų pasikeitimų perdavimo ŽŪIKVC procedūros ir LPIS atnaujinimo kontrolės priemones, (2) ŽŪIKVC - užtikrinti LPIS sistemos savalaikį bei tinkamą atnaujinimą, naudojant procedūras, kontrolės priemones bei skiriant pakankamus resursus.	Įgyvendinta	2005 m. gegužės 31 d. Bendradarbiavimo sutarties Nr. TP11-(2.13)-221 2006 m. rugpjūčio 19 d. Susitarime Nr. 2 numatyta, kad Paraiškų tiesioginėms išmokoms už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus pateikimo laikotarpiu kas 20 dienų pateikiama Centrui kartu su paraiška pateiktų žemėlapių fragmentų, kuriuose pareiškėjai bei Agentūros tarnautojai ar darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, įbraižė žemės blokų ribų pasikeitimus, kopijas.
9	Rekomenduojame STIS sistemoje įdiegti automatinį duomenų, reikalingų IAKS ataskaitai parengti, generavimą, o Agen-	Įgyvendinta	Įgyvendinta STIS pakeitimu Nr. 743. Įdiegta 2006 m. spalio 19 d.

	tūros procedūrose numatyti metinės IAKS įgyvendinimo ataskaitos parengimo procedūrą.		
11	Rekomenduojame STIS sistemoje įdiegti papildomą būseną, atitinkančią privalomą didelių sumų autorizavimo proceso peržiūros tinkamu lygiu procedūrą. Neperėjus šitos būsenos paraiškų administravimas toliau turėtų būti negalimas. Taip pat procedūrų vykdymas turi būti užtikrintas ir nestandartinėmis situacijomis.	Atmesta	Nustatėme, kad pastebėjime minimos aplinkybės yra aktualios ir 2006 metams. (Žr. (21) pastebėjimą)
12	Rekomenduojame užtikrinti procedūrų vykdymą ir apraše registruoti visus byloje esančius dokumentus.	Įgyvendinta	Paraiškos tiesioginėms išmokoms už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus bei paramai pagal Kaimo plėtros 2004–2006 m. plano priemonę „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“ gauti ir kitų pareiškėjo dokumentų priėmimo, registravimo ir duomenų registravimo procedūros aprašo, patvirtinto 2006-04-12 Agentūros direktoriaus įsakymu Nr. BR1-176, 8.4 punktu, nustatančiame darbuotojo atsakomybę dėl priimtų dokumentų registravimo bylos apyraše.
13	Rekomenduojame užtikrinti, kad būtų laikomasi nustatytų paraiškų vertinimo procedūrų pildant Paraiškos pirminio patikrinimo elementų sąrašą.	Įgyvendinta	2006 m. vasario 28 d. Kontrolės departamento tarnautojų susirinkimo protokolu Nr. KD 1-(4.23)-17
	Kaimo plėtros priemonės		
15	Rekomenduojame tinkamai įgyvendinti Komisijos reglamento Nr. 817/2004 70 straipsnio reikalavimą ir atitinkamų KPP priemonių mokėjimo sričiai taikyti Komisijos reglamento NR. 796/2004 49 str., 50 str. ir 51 str. 1 d. nuostatas, kaip tai yra išaiškinta Komisijos darbo dokumento Nr. VI/10535/99 EN Rev.7 5.2 dalyje.	Neįgyvendinta	Už rekomendacijos įgyvendinimą atsakinga ŽŪM (žr. (24) pastebėjimą). 2006-03-22 Agentūra išsiuntė raštą Nr. BR 6-(10.64)-3894 Žemės ūkio ministerijai „Dėl Valstybės kontrolės audito metu pateiktų pastabų“. 2006-10-26 Agentūra išsiuntė pakartotinį raštą Nr. BR6-(10.64)-14170 Žemės ūkio ministerijai "Dėl valstybės kontrolės audito metu pateiktų pastabų", kuriuo prašoma informuoti Agentūrą apie veiksmus, kurių buvo imtasi siekiant įgyvendinti šią rekomendaciją. Tačiau ŽŪM sprendimas dėl šios rekomendacijos iki šiol nepriimtas.
16	Rekomenduojame parengti procedūras, kurios užtikrintų Komisijos reglamento Nr. 817/2004 72 straipsnio 1 dalies įgyvendinimą.	Neįgyvendinta	Agentūros procedūrose nepastebėjome, kad būtų imtasi priemonių šiai rekomendacijai įgyvendinti. Agentūra išsiuntė raštą ŽŪM, bet atsakymas dar negautas Už rekomendacijos įgyvendinimą atsakinga ŽŪM (žr. (23) pastebėjimą). Agentūra 2006-03-22 išsiuntė raštą Nr. BR 6-(10.64)-3894 Žemės ūkio ministerijai „Dėl Valstybės kontrolės audito metu pateiktų pastabų“. Agentūra 2006-09-26 išsiuntė pakartotinį raštą Nr. BR6-(1.10)-13021 Žemės ūkio ministerijai "Dėl Valstybės kontrolės audito metu pateiktos rekomendacijos" su raginiu kuo skubiau parengti įsakymą apsprendžiantį Komisijos reglamento Nr. 817/2004 72 straipsnio 1 dalies taikymą visoms Kaimo plėtros 2004-2006 metų plano priemonėms. Tačiau ŽŪM sprendimas dėl šios rekomendacijos iki šiol nepriimtas.
	Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos (CNDP)		
17	(17) Agentūra, atsižvelgdama į mūsų rekomendaciją, netinkamai išmokėta 881,69 Lt sumą įtraukė į debitorius ir pradėjo išsiėškojimo procesą.	Įgyvendinta	Netinkamai išmokėta 881,69 Lt parama susigrąžinta 2006-04-03, sudengiant su CNPD išmokomis pagal 2005 m. Paraišką.
18	Rekomenduojame įdiegti trūkstamas kontrolės priemones ir procedūras, kurios užtikrintų, kad pagal CNDP priemonę nebūtų mokamos išmokos už plotus, kurie atsirado remiamomis kultūromis apsėjus daugiamečių ganyklų, pievų, kitų daugiamečių augalų plotus.	Įgyvendinta	Įgyvendinta 2006-09-28 STIS pakeitimu Nr. 1102
19	Paramos administravimo metu keičiant ar papildant reikalavimus, rekomenduojame imtis papildomų pareiškėjų informavimo priemonių.	Įgyvendinta	Agentūra 2006-04-12 raštu Nr. BR6-(11.9)-4902 informavo Savivaldybių asociaciją ir Žemės ūkio ministeriją nurodyma, kad vadovaujantis ŽŪM įsakymu pareiškėjams, kurie iki nustatyto termino savivaldybėms nepateikė dokumentų, reikalingų Papildomai tiesioginių išmokų daliai gauti, negali būti išmokama papildoma TI dalis už Paraiškoje deklaruotus bulvių, skirtų perdirbti į krakmolą, linų ir žolių, skirtų sėklai, baltymingų augalų, ankštinių augalų bei pluoštinių linų plotus. Atkreipiamas savivaldybių dėmesys į tai, kad minėtas kultūras deklaravę pareiškėjai būtų papildomai informuojami apie ŽŪM įsakyme įtvirtintą reikalavimą.

20	Rekomenduojame taikomame rizikos analizės modelyje užtikrinti, kad atliekant rizikos analizę bei paraiškų atranką bus atrenkama ne mažiau kaip 5% paraiškų, surinktų išmokoms pagal CNDP priemonę.	Igyvendinta	2006-06-14 Agentūros direktoriaus įsakymu Nr. BR1-299 Tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenų ir pašėlių plotus procedūros aprašas papildytas naujais 27.5, 27.6, 27.7 punktais.
	Mažiau palankios ūkininkauti vietovės		
21	Rekomenduojame atlikti rizikos veiksnių dėl galimo įsipareigojimų pagal MPŪV priemonę nevykdymo analizę ir parengti atitinkamas kontrolės priemones.	Igyvendinta	Pareiškėjo įsipareigojimas ūkininkauti ne mažiau kaip 5 metus yra užtikrinamas 2006-04-05 ŽŪM įsakymo Nr. 3D-137 5 punkte įtvirtintomis nuostatomis. Jeigu pareiškėjas perleidžia savo valdą kitam pareiškėjui, valdos perėmėjas įsipareigoja perimti ir visus įsipareigojimus, taip pat ir ūkininkauti ne mažiau kaip 5 metus. Tuo atveju, jeigu pareiškėjas nepateikia paraiškos, nors buvo įsipareigojęs ūkininkauti ne mažiau kaip 5 metus, STIS sistemoje yra numatytas 117 neatitikimas, kurio pagalba identifiukuojama, jog pareiškėjas nepateikė paraiškos. Tokiam pareiškėjui pritaikomos sankcijos.
22	Rekomenduojame užtikrinti Tarybos reglamento Nr. 1257/1999 14 straipsnio 3 dalies nuostatų įgyvendinimą.	Igyvendinta iš dalies	2006-07-21 užsakytas STIS pakeitimas Nr. 953, tačiau audito metu nebuvo įdiegtas. R. 1257/1999 14 str. 3 dalyje nustatyti reikalavimai įgyvendinami 2005-12-29 Agentūros ir VMVT bendradarbiavimo sutarties Nr. TP-11-(2.13)-462/T2-64 4.2 punktu. Atsižvelgiant į 2006-07-11 ŽŪM įvykusio posėdžio su suinteresuotų institucijų atstovais protokolą Nr. 8D-249-(5.50), nutarta ŽŪM Kaimo plėtros departamentui pavesti papildyti ŽŪM 2004-07-16 įsakymo Nr. 3D-430 „Dėl kaimo plėtros 2004-2006 m. plano priemonės „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“ administravimo taisyklės“. Taip pat buvo pavesta ŽŪM Maisto saugos ir kokybės departamentui iki 2006-08-30 papildyti R. 1257/1999 14 straipsnio 3 dalyje numatytais reikalavimais ŽŪM 2004-07-16 įsakymą Nr. 3D-431 „Dėl geros ūkininkavimo praktikos reikalavimų“. Tačiau taisyklės nebuvo nepakeistos.
23	Atsižvelgdami į tai, kad remtinis plotas pagal MPŪV priemonę sutampa su remtinu plotu pagal SAPS, rekomenduojame suvienodinti Tyčinio neteisingo deklaravimo sąvokas šių priemonių administravimo taisyklėse, pasirenkant išsamesnę.	Igyvendinta	Agentūra 2006-04-07 išsiuntė raštą ŽŪM Nr. BR6-(11.21)-4583 "Dėl valstybės kontrolės pastabos, susijusios su sąvokos "Tyčinis neteisingas deklaravimas" patikslinimu". Rekomendacija įgyvendinta 2006-04-05 ŽŪM įsakymu Nr.3D-137 „Dėl ŽŪM 2004-07-16 įsakymo Nr.3D-430 „Dėl Kaimo plėtros 2004-2006 metų plano priemonės „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“ administravimo taisyklių“ pakeitimu“.
	Agrarinė aplinkosauga		
26	Rekomenduojame parengti patikrinimų skaičiaus didinimo Agrarinės aplinkosaugos priemonei metodiką, vadovaujantis Europos Komisijos darbo dokumentu VI/7105/98 Rev.1 – EN 21.1.1999 „Dėl paraiškų patikrų procento didinimo aptikus žymių neatitikimų“.	Igyvendinta	2006-05-30 Agentūros direktoriaus įsakymu Nr. BR1-257, kuris neteko galios įsigaliojus 2006-06-22 Agentūros direktoriaus įsakymui Nr. BR1-321.
28	Rekomenduojame įvertinti priežastis, kodėl skiriasi pareiškėjo parašai pažymose dėl GŪP reikalavimų laikymosi ir paraiškoje bei nustatyti kontrolės procedūras, užtikrinančias, kad tokie atvejai būtų tikrinami.	Igyvendinta	Priežastys nustatytos (dokumentas buvo pasirašytas su tuoktiniu, todėl skyrėsi parašai paraiškoje ir prie paraiškos pateiktuose dokumentuose). 2006-02-03 apie šį neatitikimą informuotas Agentūros KD Deleguotųjų funkcijų skyrius.
	Ankstvyvas pasitraukimas		
30	Rekomenduojame (1) nustatyti paraiškų surinkimo pagal priemonę terminus, leidžiančius paraiškų įvertinimą ir paramos patvirtinimą atlikti iki kalendorinių metų pradžios;	Igyvendinta iš dalies	2006-07-11 Žemės ūkio ministro įsakymu už 2006m Nr. 3D-290 nustatyti tokie paraiškų surinkimo terminai 2006-03-29 - 2006-06-02 ir 2006-08-01 - 2006-08-21, tačiau už 2005m. Numatyti paraiškų surinkimo terminai 2005-04-01- 2005-06-01 ir 2005-06-01- 2005-11-01 (2005-05-05 3D-473) 2005m. paraiškų terminas nebuvo keičiamas, nes rekomendacija gauta 2006 pradžioje.
	(2) dėl paramos gavėjų, teikusių paraiškas 2004 m., koreguoti paskesnių metų išmokos skaičiavimo metodiką, kad 2005 m. išmokėta parama apimtų tik pareiškėjo įsipareigojimų laikotarpį.		Paramos skaičiavimo metodikoje tokių pakeitimų nepastebėjome.
31	Rekomenduojame (1) priemonėje dalyvaujantiems asmenims paramą išmokėti tik išitinkinus, jog asmuo įvykdė įsipareigojimus per 3 mėnesius perleisti gyvulius;	Igyvendinta iš dalies	

AP administravimo procedūros apraše patvirtintame 2006-05-25 Agentūros direktoriaus įsakymu Nr. BR1-246 58 punkte teigiama, kad paraiškoje numatytų įsipareigojimų dėl žemės ir/ar melžiamų karvių perleidimo įvykdymo po 3 mėn., naudodamiesi informacine sistema patikrina "Kasmetinius prašymus dėl paramos išmokėjimo"

	(2) gavus pareiškėjų kasmetinius prašymus, įvertinti įsipareigojimų vykdymą ir nustačius jų nevykdymą – įtraukti paramos gavėjus į debitorius.		vertintojas I ir vyr. specialistas vertintojas II. AP administravimo procedūros apraše patvirtintame 2006-05-25 Agentūros direktoriaus įsakymu Nr. BR1-246 58 punkte teigiama, kad paraiškoje numatytų įsipareigojimų dėl žemės ir/ar melžiamų karvių perleidimo įvykdymo po 3 mėn., naudodamiesi informacine sistema patikrina "Kasmetinius prašymus dėl paramos išmokėjimo" KPP-AŪP/PPI administruojantys KPPS vyr. specialistas vertintojas I ir vyr. specialistas vertintojas II vertintojas. Procedūros aprašo 30 priedo 1 lentelės 5 punkte teigiama, kad jei perleidėjas nevykdo su turto perleidimu numatytų visos užregistruotos išmokos sankcionuojamos 100%.Nustatytos sankcijos taikomos per visą paramos teikimo laikotarpį.
32	Rekomenduojame Agentūrai kreiptis į seniūnijas ir nustatyti pažymų dėl ūkininkavimo trukmės suteikimo pagrindą, siekiant įsitikinti, kad paramos gavėjas ūkininkavo 10 metų.	Įgyvendinta	Seniūnijų darbuotojų procedūros yra patvirtintos Agentūros direktoriaus. DFKS atliko savivaldybių tikrinimus. DFKS išsiuntė pastabas dėl neatitikimų seniūnijoms.
33	Rekomenduojame (1) ŽŪIKVC užtikrinti savalaikį informacijos žemės registre atnaujinimą, duomenų bazę papildyti valdos perdavimą identifikuojančiais duomenimis (perėmėjas, perleidėjas, objektas, data, pagrindas) arba (2) inicijuoti Administravimo taisyklių pakeitimą, įtraukiant sąlygą, jog pareiškėjas turi pateikti žemės valdos perleidimą įrodančius dokumentus (VĮ „Registrų centras“, Žemės ir kito nekilnojamo turto registras ir kadastras) bei atitinkamai pakeisti procedūras, naudojamas KPPS. (3) paramą išmokėti tik įsitikinus, jog asmuo įvykdė įsipareigojimus per 3 mėnesius perduoti žemės ūkio valdą, paramą išmokėti tik įsitikinus, jog asmuo įvykdė įsipareigojimus per 3 mėnesius perduoti žemės ūkio valdą.	Įgyvendinta iš dalies	AP administravimo procedūros aprašo 49 priede nurodyta, kad KPPS specialistas-vertintojas II, naudodamasis KPPAIS, patikrina, ar perleistas žemės plotas sutampa su paraiškoje numatytu perleisti žemės plotu (sutikrinama su Žemės ūkio ir kaimo verslo registre nurodyta informacija ir su žemės nuosavybės dokumentais, pateiktais po 3 mėnesių nuo informacinio pranešimo apie paramos suteikimą išsiuntimo), ir pažymi tai 2.1 punkto atitinkamame lange-lyje. AP administravimo procedūros apraše patvirtintame 2006-05-25 Agentūros direktoriaus įsakymu Nr. BR1-246 58 punkte teigiama, kad paraiškoje numatytų įsipareigojimų dėl žemės ir/ar melžiamų karvių perleidimo įvykdymo po 3 mėn., naudodamiesi informacine sistema patikrina "Kasmetinius prašymus dėl paramos išmokėjimo" KPP-AŪP/PPI administruojantys KPPS vyr. specialistas vertintojas I ir vyr. specialistas vertintojas II.
34	Rekomenduojame patikslinti KPPS pildomą paraiškos vertinimo klausimyną, nurodant pagal kurias priemones sutikrinimas turi būti atliktas.	Įgyvendinta	AP administravimo apraše nurodyta, kad patikra su Pieno kvotų administravimo sistema (KVAIS) turi patvirtinti pareiškėjui ir jo sutuoktiniui skirtos pieno kvotos dydį; patikra su Gyvulių registru turi patvirtinti, ar pareiškėjas per patvirtintą paraiškoje terminą (3 mėnesių) perleido laikomas melžiamas karves; patikra su Supaprastintų tiesioginių išmokų informacine sistema (STIS) turi patvirtinti, ar paramos gavėjas ir jo sutuoktinis nepretenduoja gauti tiesiogines išmokas. Be to siekiant užtikrinti išmokų teisėtumą, paramos gavėjų ir jų sutuoktinių sąrašai tikrinami su paramos gavėjų pagal Lietuvos 2004-2006 m. bendrojo programavimo dokumento (BPD) priemones, Specialiosios žemės ūkio ir kaimo plėtros (SAPARD) ir Nacionalinės paramos programų sąrašais, taip pat su kitų paramos schemų duomenų bazėmis (pvz., ar perleidėjas nesikreipė paramos pagal kitas bendrosios žemės ūkio politikos paramos žemės ūkiui priemones) Ar tenkinamas reikalavimas, kad pareiškėjas negauna paramos pagal kitas valstybės paramos priemones/, Ar tenkinamas reikalavimas, kad pareiškėjas neturi įsipareigojimų pagal kitas valstybės paramos priemones? Ar pareiškėjas atsisakė paramos pagal priemonę „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais? Ar pareiškėjas nėra prašęs naujos/papildomos pieno kvotos iš Nacionalinio rezervo? Ar tenkinamas reikalavimas, kad pareiškėjo sutuoktinis nepretenduoja gauti, ar jau negauna paramos pagal kitas KPP priemones? Ar tenkinamas reikalavimas, kad pareiškėjo sutuoktinis negauna paramos pagal kitas valstybės paramos priemones? Ar pareiškėjo nurodytas vardas sutampa su Valdų registre nurodytu vardu? ir pan.
35	Rekomenduojame užtikrinti nustatytų procedūrų, susijusių su paraiškos bylų formavimu, papildymu, judėjimu bei laikymusi.	Įgyvendinta	
	Parama ES standartams vykdyti		
36	Rekomenduojame Agentūrai, prieš patvirtinant pareiškėją paramos gavėju, gauti užtikrinimą, kad asmuo paraiškos pateikimo datai neatitinka ES standartų, o atlikęs numatytas investicijas – standartus atitiks.	Neįgyvendinta	Nepastebėjome, kad priemonės administravimo taisyklėse ar procedūrose būtų nurodyta, kad paramos gavėjas prieš patvirtinant paramą, privalo gauti užtikrinimą, kad neatitinka ES standartų, o įgyvendinus priemonę, juos atitiks.
37	Rekomenduojame Agentūrai, administruojant priemonę „ES standartai“, laikytis patikimo finansinio valdymo principų ir reglamento Nr. 1257/99 21 str. reikalavimų.	Įgyvendinta iš dalies	Vertinimo metu nustačius, kad pareiškėjui numatyta skirti paramos suma yra didesnė nei jis investavo į ūkį, galutinė paramos suma atitinkamai mažinama, numatyta KPP ESS procedūrų aprašo 48 priedo II dalyje. Pastebėjimo dalis,

			kurioje siūloma vertinti komercinius pasiūlymus yra at- mesta
38	Rekomenduojame patikros vietoje ataskaitos formą papildyti taip, kad ji atitiktų EK reglamento Nr. 2419/2001 20 str. 1 p. nuostatas (pakeistas reglamentu NR. 796/2004).	Neįgyvendinta	Nei KPP priemonių kontrolės procedūros aprašo instruk- cijoje „Paraiškos patikros vietoje ataskaitos vietoje pil- dymas (ESS)“, nei patikros vietoje ataskaitose nepastebė- jome duomenų, kad ji pilnai atitiktų R. 2419/2001 20 str. 1 p. nuostatas (pakeistas reglamentu NR. 796/2004
	Parama už nugriebto pieno panaudojimą kazeinų ir ka- zeinatų gamybai		
40	Rekomenduojame, įsigaliojus naujam standartui, nurodyti visų reglamente numatytų rodiklių įvertinimus.	Įgyvendinimas nebaigtas	(1) R. 2921/90 dėl pagalbos kazeino ir kazeinatų iš nu- griebto pieno gamybai prieduose I, II ir III (dėl sudėties reikalavimų), nurodytus tyrimų rodiklius Nacionalinė veterinarijos laboratorija yra įdiegusi. Komisijos direkty- voje 85/503/EEB dėl valgomųjų kazeino ir kazeinatų ana- lizės metodų nustatyti etaloniniai metodai: drėgmės kiekio (išreikšto vandeniui) nustatymas; Baltymų kiekio (balty- mų) nustatymas; Titruoto rūgštingumo (laisvasis rūgštin- gumas) nustatymas; Pelenų (įskaitant P2O5) nustatymas - NVL įdiegti. Riebalų tyrimas atliekamas pagal LST ISO 5543:2004 (SBR metodas). Laktozės tyrimas atliekamas pagal LST ISO 5548:2004 (fotometrinis metodas). (2) Koliforminių bakterijų rodiklio tyrimas ir tyrimo atsak- ymas (1 grame - mažiau nei 1) nepažeidžia reglamento Nr. 2921/90 II priede nurodytų reikalavimų detalumo (0,1 grame – nerasta), kadangi yra iširiamas 10 kartų didesnis produkto kiekis ir tai yra 10 kartų griežtesnis vertinimas. PASTABA: 2006 m. Nacionalinė veterinarijos laboratori- ja kazeino ir kazeinato mėginių negavo ir tyrimų neatliko, kadangi UAB "Žalmargės pienas" 2006 m. veiklos ne- vykdė ir 2006-06-27 VMVT direktoriaus įsakymu Nr. B1- 403 panaikintas UAB "Žalmargės pienas" veterinarinio patvirtinimo numeris LT 89-04P. NVL laboratorija kazei- nuose baltymus tiria pagal LST ISO 5549:2001 Kazeinai ir kazeinatai. Baltymų kiekio nustatymas (pamatinis me- todas) (tapatus ISO 5549:1978) standartą, nes Lietuvoje pirmiausia galioje lietuviški standartai. Komisijos reglamente (EB) Nr. 213/2001 nustatančiame išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1255/1999 taiky- mo taisykles, susijusias su pieno ir pieno produktų anali- zės bei kokybės vertinimo metodais ir iš dalies pakeičian- tis Reglamento (EB) Nr. 2771/1999 ir (EB) Nr. 2799/1999 I priede yra nurodytas pamatinis metodu sąrašas. Komisijos reglamente (EEB) Nr. 2921/90 (pro- duktu grupė - kazeinatai) prie rodiklio pieno baltymai nurodytas pamatinis metodas IDF Standard 92:1979 Ca- seins & caseinates - Determination of protein contenta- sein, kurio principas yra titrimetrija, Kjeldalio metodas. Kadangi Lietuva nėra IDF narė, tai nėra tikslios nuomo- nes ar galima Lietuvoje tiesiogiai taikyti IDF Standartus. Standarte LST ISO 5549:2001 yra pastaba, kad šiame tarptautiniame standarte pateiktas metodas parengtas kar- tu su IDF ir AOAC organizacija IDF - tarptautine pienininkystės federacija ISO - Tarptautine standartizacijos organizacija
	Intervencinių atsargų pirkimas		
41	Rekomenduojame RRA APS (1) aprašyti procedūrose prak- tikoje vykdomus veiksmus, susijusius su grūdų judėjimo intervenciniuose sandėliuose apskaita (aruodų lygiu); (2) užtikrinti duomenų, kurie pagrindžia finansinę įtaką tu- rinčius sprendimus, atsekamumą.	Įgyvendinta	2006-08-23 RRA direktoriaus įsakymu Nr. 2006/111- 056VS papildyta Sprendimo priėmimo, taikant IGPP, administravimo procedūra. Procedūroje numatyta, kad periodiškai kas mėnesį, intervencinis sandėlis paruošia Intervencinių grūdų supirkimo pagal aruodus ataskaitą. APS vadybininkas pagal šią ataskaitą patikrina grūdų su- pirkimo pagal turimus RRA duomenis, saugomus RRA vidaus tinklo byloje "Grūdai.xls". APS vadybininkas pa- ruošia Grūdų sandėliavimo vietų sąrašą (pagal aruodus) įvertindamas kiekvieno pareiškėjo parduotų grūdų kokybę (natūrinį svorį). Intervencinių grūdų supirkimo pagal aruodus ataskaita ir Grūdų sandėliavimo vietų sąrašas (pagal aruodus) segami į intervencinių sandėlių atsargų bylą.
42	Audito metu rekomenduota patikslinti grūdų pirkimo kainą, atsiskaityti su grūdų pardavėju ir e-Faudit lentelėse pateikti teisingą informaciją apie nupirktų grūdų (miežiai) vertę.	Įgyvendinta	Remiantis 2006-01-16 Perkamų grūdų kainos apskaičia- vimo dokumentu Nr. KAD-093, 2006-01-16 PVM sąskai- ta faktūra PRAGR Nr. 0391, ir papildytu E-faudit lentelių užpildymo dokumentu, grūdų pirkimo kaina buvo patiks- linta, atsiskaityta su grūdų pardavėju, E-Faudit lentelėse pateikta teisinga nupirktų grūdų (miežių) vertė.
43	Rekomenduojame patvirtinti detalią transporto išlaidų skai-	Įgyvendinta	2006-08-23 RRA direktoriaus įsakymu Nr. 2006/111-

	Čiavimo instrukcija, taip pat užtikrinti transporto išlaidų apskaičiavimo dokumentų peržiūrą ir išsaugojimą/atsekamumą.		056VS papildyta Sprendimo priėmimo, taikant IGPP, administravimo procedūra. Joje nustatyta, kad transporto kaštai paskaičiuojami remiantis programa "Akis", pritaikyta RRA reikmėms. Šios programos pagalba skaičiuojami du atstumai. Vienas atstumas skaičiuojamas nuo paraiškoje nurodytos grūdų sandėliavimo vietos paraiškos pateikimo metu iki artimiausio intervencinio centro, o kitas atstumas nuo paraiškoje nurodytos grūdų sandėliavimo vietos paraiškos pateikimo metu iki tvarkaraštyje nurodyto intervencinio sandėlio. Atstumų skirtumas yra tai, už ką apmoka arba išskaičiuojama iš intervencinės kainos. Sudarydamas transporto tvarkaraštį ir parinkdamas intervencinį sandėlį APS vadybininkas vadovaujasi elektroninių duomenų bylos "Grūdai.xls" šablonu "Sandėliai", kuriame matomos grūdų talpos intervenciniuose sandėliuose. Jeigu tuo metu artimiausio intervencinio sandėlio talpos yra užimtose arba yra planuojamas artimiausias grūdų priėmimas arba atkrovimas, APS vadybininkas paskiria sekantį artimiausią intervencinį sandėlį arba sandėlį esantį kuo arčiau iškrovimo uosto. Naudodamas programą "Akis" APS vadybininkas paruošia Transporto išlaidų pagrindimo pagal paraišką dokumentą, kurį pasirašo jį rengęs APS vadybininkas ir patikrina APS vadovas. Prie dokumento yra pridėdama APS vadybininko atspausdinta ir pasirašyta tuščių ir pilnų talpų lentelė. Transporto išlaidų pagrindimo pagal paraišką dokumentas yra segamas į grūdų pardavėjo bylą.
44	Rekomenduojame siųsti pranešimus apie grūdų priėmimą ir skaičiuoti pirkimo kainą pagal juose nurodytą pirmąją pristatymo datą.	Igyvendinta	2006-06-15 RRA direktoriaus įsakymu Nr.2006/111-036VS papildyta Sprendimo priėmimo, taikant IGPP, administravimo procedūra. Pagal papildytą procedūrą APS vadovas paveda APS vadybininkui parinkti pardavėjui intervencinį sandėlį ir suderinti grūdų pristatymo tvarkaraštį. Pristatymo tvarkaraštį suderina su intervenciniu sandėliu, pardavėju telefonu, ir parengia intervenciniam sandėliui pranešimą dėl grūdų pristatymo. Grūdų pardavėjui atskirai pranešimas nesiuočiama, o sudarant grūdų pirkimo pardavimo sutartį, telefonu suderintas grūdų pristatymo tvarkaraštis, yra įforminamas sutarties priedu.
48	Rekomenduojame RRA KS patikrų vietoje metu peržiūrėti sandėlyje esančius susijusius dokumentus (svėrimo žiniaraščius), kad būtų gautas užtikrinimas, jog grūdų priėmimas vyko dalyvaujant siūlytojui ir RRA atstovui.	Atmesta	Vadovaujantis reglamentu Nr. 824/2000 5 str. 3 d. pristatytas kiekis pasveriamas dalyvaujant siūlytojui ir intervencinės agentūros atstovui, kuris turi būti nepriklausomas nuo siūlytojo. Reglamentas nenustato siūlytojui prievolės pasirašyti grūdų priėmimo dokumentus. Grūdų priėmimo faktas yra įforminamas grūdų priėmimo aktu, kurį pasirašo intervencinės agentūros, intervencinio sandėlio ir siūlytojo atstovai.
Intervencinių atsargų pardavimas			
52	Rekomenduojame užtikrinti procedūrų atitikimą reglamentams.	Igyvendinta	2006-06-08 RRA direktoriaus įsakymu Nr.2006/111-034VS papildyta Intervencinių atsargų apskaitos procedūra.
53	Rekomenduojame įvertinti kai kurių įrašų formų būtinumą ir atitinkamai juos pakeisti.	Igyvendinta	2006-08-23 RRA direktoriaus įsakymu Nr.2006/111-056VS pakeista Sprendimo priėmimo, taikant IGPP, administravimo procedūra. Panaikinti šie darbo dokumentai: Pardavimo iš intervencinio sandėlio sutarčių vykdymo kontrolės žurnalas, Grūdų pirkimo-pardavimo iš intervencinio sandėlio sutarčių vykdymo kontrolės žurnalas.
Kiti pastebėjimai, susiję su intervencinėmis atsargomis			
54	Rekomenduojame tais atvejais, kai intervenciniai sandėliai dėl objektyvių priežasčių negali pateikti techninės dokumentacijos, patikrų metu išmatuoti saugojimo tūrius ir išsaugoti tokių matavimų dokumentus.	Igyvendinta	Visų intervencinių sandėlių techninė dokumentacija gauta iki 2006-01-01. RRA atskiroje byloje turi visų intervencinių sandėlių techninę dokumentaciją (sandėlių planus su jų išmatavimais, tūriais). Rekomendacijos įgyvendinimo peržiūros metu patikrinta visų 2005 ir 2006 metams patvirtintų intervencinių sandėlių techninė dokumentacija. Pastebėjimų nenustatyta. Reikalavimas intervenciniam sandėliui pateikti techninę dokumentaciją yra numatytas Supaprastinto atvirojo konkurso 2006 m. derliaus intervencinio pirkimo grūdų saugotojams išaiškinti nuostatų 6.1.2. 1 papunktyje, todėl papildomai procedūros ir instrukcijos nepapildytos.
55	Rekomenduojame papildyti patikros ir metinės inventorizacijos akto formą ir nurodyti matavimo būdų gautus laisvus aukščius.	Igyvendinta	2006-07-05 RRA direktoriaus 2006-07-05 įsakymu Nr. 2006/111-045 Intervencinių grūdų patikros instrukcija papildyta nuostata, kad prie Intervencinių grūdų patikros vietoje akto pridėdami KS vadybininkų pasirašyti paskaičiavimai, atlikti pagal instrukcijoje pateiktą grūdų kiekio nustatymo matavimo būdu metodą. Minėti skaičiavimai laikomi patikros akto priedu.

Nacionalinė mokėjimo agentūra, Lietuva

56	Rekomenduojame papildyti patikros ir metinės inventorizacijos akto formą taip, kad ji atitiktų reglamento Nr. 2148/96 5 str. 2 d. reikalavimus	Igyvendinta	Intervencinių grūdų patikros instrukcija ir intervencinių grūdų metinės inventorizacijos aktas papildyti vieta skirtumui tarp intervencinės agentūros ir sandėlio apskaitoje užfiksuotų duomenų skirtumo. Agentūros direktoriaus 2006-07-05 įsakymu Nr. 2006/111-045 patvirtintas ketvirtas Intervencinių grūdų patikros vietoje instrukcijos leidimas ir Intervencinių grūdų patikros vietoje akto trečias leidimas. Agentūros direktoriaus 2006-08-24 įsakymu Nr. 2006/111-057 VS patvirtintas Intervencinių grūdų metinės inventorizacijos akto antras leidimas.
57	Rekomenduojame RRA parengti mėnesinių ir metinių žiniaraščių pildymo taisykles/instrukcijas sandėliams bei RRA viduje nustatant pildymo taisykles, iš sandėlių gautų žiniaraščių tikrinimo bei pildymo instrukcijas, už tai atsakingus darbuotojus.	Igyvendinta	2006-08-23 RRA direktoriaus įsakymu Nr. 2006/111-056VS patvirtintoje Sprendimo priėmimo, taikant IGPP, administravimo procedūra papildyta metinio ir mėnesinio saugomų atsargų žiniaraščių pildymo tvarka.
60	Rekomenduojame gauti iš VSGT pažymas dėl sandėlių tinkamumo (atsižvelgiant į neesminius trūkumus) laikyti intervencinius grūdus.	Igyvendinta	2006-08-23 RRA direktoriaus įsakymu Nr. 2006/111-056VS papildyta Sprendimo priėmimo, taikant IGPP, administravimo procedūra. Nustatyta, kad APS vadybininkas parengia prašymą VSGT dėl intervencinių grūdų sandėlių atitikties nustatytiems reikalavimams, taip pat ar ištaisyti trūkumai, jei tokie buvo, nurodyti VSGT pažymoje, pateiktoje prie supaprastinto atvirojo konkurso paraiškos. RRA turi VSGT pateiktus dokumentus (2004-11-11 VSGT Pažyma Nr. 18, 2004-11-08 VSGT Patikrinimo aktas Nr. 01a), remiantis kuriais anksčiau atliktų patikrų sandėliuose metu rasti trūkumai buvo pašalinti.
63	Rekomenduojame patikslinti RRA FS procedūras ir užtikrinti atliekamo darbo peržiūrą.	Igyvendinta	2006-06-08 RRA direktoriaus įsakymu Nr. 2006/111-034VS papildyta Intervencinių atsargų apskaitos procedūra (146 FS 03).
	Pienas vaikams		
64	Rekomenduojame apibrėžti nustatomų pažeidimų svarbą.	Igyvendinta	Darbo procedūrų (Nr. 2006/111-011VS) 6.4.2 punkte apibrėžta pažeidimų svarba bei veiksmai, kurių imasi RRA esant skirtingiems pažeidimams.
	Privatus sūrių saugojimas		
66	Rekomenduojame suvienodinti administravimo procedūras ir patikros vietoje instrukciją pastarojoje nurodant, kad periodinės patikros metu būtų tikrinama 10 proc. saugomų sūrių kiekio.	Igyvendinta	2006-08-18 RRA direktoriaus įsakymu Nr. 2006/111-055VS papildyta Ilgai nokinamo sūrio, esančio privačiame saugojime, patikros vietoje instrukcija. Numatyta, kad periodinės ir galutinės patikrų metu atsitiktinės atrankos būdu tikrinama ne mažiau kaip 10% ilgo nokinimo sūrių saugojimo partijos kiekio.
	Pieno gamybos kvotos		
68	Rekomenduojame papildyti ŽŪM Taisykles nuostata, kad bet kuris Lietuvai paskirtas papildomas referencinis kiekis automatiškai patenka į nacionalinį rezervą ir skiriamas pristatymams ir pardavimams tiesiogiai vartoti atsižvelgiant į iš anksto numatomus poreikius.	Nebeaktuali	Lietuvai papildomas referencinis kiekis buvo paskirtas 2006 m. birželio 22 d. Komisijos reglamentu Nr. 927/2006. Daugiau papildomi referenciniai kiekiai nebus skiriami, todėl netikslinga šią nuostatą perkelti į ŽŪM taisykles.
69	Rekomenduojame Taisykles papildyti taip, kad jos užtikrintų reglamento Nr. 1788/2003 reikalavimų įgyvendinimą.	Igyvendinta	2006 m. kovo 17 d. ŽŪM įsakymu Nr. 3D-97 patvirtintos naujos "Pieno gamybos kvotų sistemos administravimo taisyklių" redakcijos 47 punkte išdėstyti reikalavimai pakeitė ankstesnės redakcijos Taisyklių 23.1 ir 25 punktų reikalavimus ir atitinka R1788/2003 nuostatas.
70	Rekomenduojame pieno gamintojų patikras vietoje atlikti anksčiau arba tikrinti ne tik praėjusius kvotos metus, bet ir einamuosius.	Nebeaktuali	Patikrų vietoje paankstinti Agentūra neturi galimybių kaip ir atlikti patikras vietoje ir už einamuosius metus, nes tai tolygu patikrų paankstinimui Todėl rekomendacija nebeaktuali.
71	Rekomenduojame patikslinti minėtą sąvoką.	Nebeaktuali	2006 m. kovo 17 d. ŽŪM įsakymu Nr. 3D-97 patvirtintoje naujoje "Pieno gamybos kvotų sistemos administravimo taisyklių" redakcijoje "Pardavimo perdirtbi kvotos" apibrėžimas nepataisytas. ŽŪM atsakymą taisyti sąvokos apibrėžimą grindžia "Supirkėjo" ir "Pristatymų" sąvokų apibrėžimų R1788/2003 5str. tarpusavio prieštaravimu: supirkėjas pieną gali tik supirkti (priimti nemokamai - negali), o gamintojas pristatydamas pieną supirkėjui gali jį atiduoti ir nemokamai. (Agentūros pateikta informacija, susijusi su EAR pieno kvotų taikymo Lietuvoje audito metu nustatytais faktais, 2006 06 02 raštas Nr. BR6-(11.2)-7191, 19 punktas)
	Sausų pašarų gamybos kvotos		
72	Rekomenduojame patikslinti pildomus administravimo dokumentus, nurodant veiksmų atlikimo datą.	Igyvendinta	Darbo procedūros Nr. BR1- 845 (Aktuali redakcija nuo 2007 m. sausio 4 d.)
	Bulvių krakmolo gamybos kvotos		
73	Rekomenduojame patikslinti pildomus administravimo dokumentus, nurodant veiksmų atlikimo datą.	Igyvendinta	Darbo procedūros Nr. BR1- 845 (Aktuali redakcija nuo 2007 m. sausio 4 d.)
	Perduotos funkcijos		

75	Rekomenduojame papildyti visų bendradarbiavimo sutarčių nuostatas dėl vadovų.	Igyvendinta iš dalies	Nuostatos dėl vadovų susitikimų turint tikslą aptarti pažangą ir sutarties vykdymą įtrauktos į sutartis pasirašytas su RAAD, VSGT, VMVT, MD, VšĮ "Ekoagros", GPK. Parengti sutarčių pakeitimo projektai su VĮ "Pieno tyrimai" ir ŽŪIKVC rudens pradžioje, tačiau, kadangi keitimo metu yra keičiami ir kitos sutarties nuostatos iki šiol buvo techninių kliūčių šiuos susitarimus suderinti iki galo. Agentūros teigimu, VGVPT ir Apskričių VA sutartys bus peržiūrėtos LR vyriausybei patvirtinus nutarimą dėl funkcijų paskirstymo administruojant KPP, kuri ŽŪM jau pateikė derinimui Vyriausybei. Žuvininkystės priemonės nuo 2007 finansinių metų pagal R.1290/2005 reglamento nuostatas yra finansuojamos centralizuotai, kaip ir ligų židinių naikinimas, todėl už sprendimą dėl patirtų išlaidų prisiima ne šalių narių mokėjimo agentūros, o Komisija ir funkcijoms, kurias atlieka ŽD netaikomos delegavimo sąlygos, numatytos R.1290/2005 reglamente ir R.885/2006 reglamente, pakeitusiuose reglamentą R.1663/95 ir 9 gairę nuo 2007 finansinių metų. (Žr. (164) pastebėjimą)
76	Rekomenduojame papildyti bendradarbiavimo sutartis.	Igyvendinta iš dalies	Patvirtinančios institucijoms galimybė gauti visą informaciją ir tikrinti dokumentus, susijusius su GS numatyta papildžius RAAD sutartis. Agentūros teigimu, dėl Muitinės, tai 9 gairėje ir jos priede numatyta galimybė, jog ten, kur mokėjimo agentūrų tarnautojai negali atlikti patikrinimų galima remtis išorės auditų išvadomis, todėl sutartyje su Muitine numatyta, jog Muitinė teiks auditavusių ją institucijų ir jos pačios Vidaus audito tarnybos atliktų auditų pastebėjimus bei rekomendacijas ir priemones, kurių Muitinė ėmėsi jas įgyvendindama.
77	Rekomenduojame papildyti minėtas sutartis.	Igyvendinta	RAAD sutartys papildytos nuostatomis dėl RAAD Atliktų patikrų/tyrimų ataskaitų pateikimo.
78	Rekomenduojame tęsti procedūrų derinimo procesą ir suderinti procedūras su perduotas funkcijas vykdančiomis institucijomis.	Igyvendinta	Agentūra su Generaline miškų urėdija procedūras suderino 2006-03-24, su Alytaus apskrities viršininko administracija - 2006-02-01.
79	Rekomenduojame papildyti administruojančių padalinių procedūras minėtomis nuostatomis dėl informacijos pateikimo DFKS.	Igyvendinta iš dalies	Papildytas Bendrosios žemės ūkio politikos prekybos mechanizmų administravimo Užsienio prekybos departamento Licencijų ir eksporto kompensacijų administravimo skyriuje procedūros aprašas (2006-05-15 Nr. BR1-228), papildytos DFKS procedūros (2006-04-04 Nr. BR1-156). AAPS procedūrų dėl priemonių „Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimo mišku“ bei „Agrarinė aplinkosauga“ projektai parengti, tačiau dar nepatvirtinti. Agentūros teigimu KD informuoja Agentūroje nustatyta bendra tvarka. (Žr. (165) pastebėjimą)
80	Rekomenduojame papildyti Agentūros direktoriaus įsakymą dėl atsakingų asmenų paskyrimo atsižvelgiant į susijusių teisės aktų pasikeitimus.	Igyvendinta	Papildytas Agentūros direktoriaus 2005-04-18 įsakymas Nr. BR1-345 (2006-06-09 Nr. BR1-285) kuriuo paskirti už bendradarbiavimo sutarčių, pasirašytų tarp Agentūros ir PFVI, įgyvendinimą atsakingi asmenys.
	Apskaita		
82	Rekomenduojame patikslinti procedūras, užtikrinant jų nuoseklumą	Igyvendinta	FAD Procedūros skyriaus "TD TPAS informavimas apie skolos būklės pasikeitimą" nuoseklumas pataisytas 2006 01 25 patvirtintose FAD Procedūrose (BR1-24). Gautinų sumų (KVAIS) pinigų principo pakeitimas FAD Procedūroje atliktas 2006-08-14 įsakymu Nr. BR1-386
84	Rekomenduojame patikslinti FAD procedūras ir (1) pildant KPP Išlaidų sertifikato, Faktinių išlaidų pagal prioritetus ir priemones ataskaitos, Mokėjimo paraiškos tikrinimo elementų sąrašą laikyti patvirtintų procedūrų; (2) įvertinti Debitorių sąrašo ataskaitos tikslingumą .	Igyvendinta	Patvirtinta nauja KPP Išlaidų sertifikato, Faktinių išlaidų pagal prioritetus ir priemones ataskaitos, Mokėjimo paraiškos tikrinimo elementų sąrašo forma. (BR1-739, 2005 10 29) Rekomendacija įgyvendinta 2006-10-16 Agentūros direktoriaus įsakymu Nr. BR1-514 patvirtintose FAD procedūrose.
85	Rekomenduojame papildyti 105 lentelės tikrinimo elementų sąrašą sutikrinimu su 53 ir 33 DK sąskaitų grupėmis.	Igyvendinta	FAD Procedūros (BR1-24, 2006 01 25)
	Avansai ir užstatai		
87	Rekomenduojame atlikti sutikrinimus tarp UAIS ir PLIS sistemose esančių užregistruotų užstatų kiekvieną mėnesį, jei tą mėnesį buvo operacijų, susijusių su užstatais.	Igyvendinta	Papildyta Pluoštinių linų procedūra (BR1-141, 2006 02 02), numatant, kad Kvotų skyriaus vedėjas tikrindamas suformuoto avanso transakciją palygina, ar PLIS apskaičiuotas užstato dydis yra ne mažesnis nei rezervuota suma, nurodyta suvestinėje, kuri atspausdinama iš UAIS, rezervavus užstatą.
88	Rekomenduojame papildyti Užstatų tinkamumo tikrinimo elementų sąrašą klausimu dėl užstato dydžio ir galiojimo termino pakankamumo.	Igyvendinta	Pluoštinių linų procedūros (BR1-141, 2006 02 02) užstato tinkamumo klausimynas papildytas reikiama klausimais dėl užstato sumos bei garantijos galiojimo pakankamumo

			tik užstatams, pateiktiems garantiniu raštu.
	Debitoriai		
89	Audito metu Agentūrai rekomenduota Metinėje 105 (104) lentelėje atlikti su tuo [delspinigiai už negrąžintą skolą priskaičiuoti per vėlai] susijusius pataisymus. Rekomenduojame tobulinti delspinigių priskaičiavimo kontrolės priemones, kurios užtikrintų tinkamą 2001 m. gruodžio 11 d. Komisijos reglamento Nr. 2419/2001 49 str. reikalavimų įgyvendinimą ir ES finansinių interesų apsaugą.	Įgyvendinta iš dalies	Buvo atliktos atitinkamos korekcijos, susijusios su netinkamai priskaičiuotais delspinigiais, 2005 m. 105(104) lentelėje Tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus bei paramos pagal kaimo plėtros 2004-2006 m. plano priemonę "Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais" administravimo procedūros (BR1-316, 2006 06 21) XVIII skyriuje "Galutinės išmokos apskaičiavimas" numatyti veiksmai dėl delspinigių skaičiavimo susigrąžintinoms sumoms, taip pat patvirtintas Išmokos perskaičiavimo ir delspinigių skaičiavimo tikrinimo elementų sąrašas. (Procedūros taikomos administruojant SAPS CNDP ir MPŪV priemones) Agrarinės aplinkosaugos (BR1-371, 2006-07-31), Apmiškinimo (BR1-371, 2006-07-31), Ankstyvo pasitraukimo (BR1-246, 2006-05-25), ES Standartų (BR1-246, 2006-05-25), Pusiau natūrinių ūkių (BR1-246, 2006-05-25), Technės paramos (BR1-246, 2006-05-25) administravimo procedūrose numatytos kontrolės priemonės susijusios su delspinigių skaičiavimu susigrąžintinoms sumoms nepakankamos, kad užtikrintų R 796/2004 73 str. reikalavimų įgyvendinimą. Žr. (181) pastebėjimą
91	Rekomenduojame atskiroms paramos schemoms apibrėžti pažeidimus, įskaitant ir tam tikras sankcijas, apie kuriuos turėtų būti informuojama OLAF.	Atmesta	Rekomendacija vis dar aktuali. Žr. (177), (179), (186)(181) pastebėjimus.
92	Rekomenduojame papildyti 105 lentelės tikrinimo elementų sąrašą, sutikrinant su skolos anuliovimo sąskaitomis.	Įgyvendinta	FAD Procedūros (BR1-24, 2006 01 25)
93	Rekomenduota 105 (104) lentelėje atspindėti tik GS priskiriamas operacijas dėl nusavinto užstato.	Įgyvendinta	Buvo atliktos atitinkamos korekcijos 2005 m. 105(104) ir 104 lentelėse
94	Rekomenduojame (1) sankcijas, kurios turi būti taikomos atsižvelgiant į patikrų vietoje rezultatus, taikyti skaičiuojant einamųjų metų paramą; (2) užtikrinti, kad tais atvejais kai sankcijos buvo pritaikytos praėjusių, o ne einamųjų metų paramai, nenukentėtų Europos Bendrijos finansiniais interesais.	Įgyvendinta	Audito metu įsitikinome, kad Agentūra, vertindama 2005 m. mokėjimo prašymus, atsižvelgė į 2005 m. atliktų 2004 m. paraiškų patikros vietoje rezultatus.
95	Rekomenduota ištaisyti nurodytą atvejį ir 105 lentelėse pateikti teisingą debitorinių įsiskolinimų sumą.	Įgyvendinta	Buvo pataisyta 2005m. 105(KPP) lentelė
96	Rekomenduojame esant pakartotiniam jau anksčiau autorizuotos paramos sumos vertinimui ir perskaičiavimui išsaugoti duomenis apie kiekvieno autorizavimo patvirtintą paramos sumą.	Atmesta	Pastebėjimas kilo dėl MPŪV priemonės, kuri nuo 2006 metų administruojama STIS, todėl rizika dėl atsekamumo nebuvimo, esant perskaičiuotoms išmokoms sumažėjo. Atliekant debitorių detalų testavimą nenustatyta atvejų, kad būtų neuztikrintas duomenų atsekamumas
	Specialusis departamentas pagal reglamentą Nr. 4045/89		
97	Rekomenduojame TKPS gauti iš Muitinės departamento informaciją apie tikrinimus atliekančių pareigūnų mokymus bei pagal galimybes dalyvauti rengiant jų mokymo planus.	Įgyvendinta	2006-01-19 MD informavo Agentūrą apie tikrinimus atliekančių muitinės pareigūnų mokymus vykusius 2005 metais.
99	Rekomenduojame peržiūrėti TKPS procedūras ir panaikinti neatitikimus reglamentų reikalavimams.	Įgyvendinta iš dalies	Su pastebėjimo (2) - (11) punktais susiję neatitikimai reglamentų reikalavimams panaikinti patvirtinus naujas TKPS procedūras (2006-08-31 Nr.BR1-420). Naujai patvirtintose procedūrose nebuvo apibrėžtos reglamente nurodytos sąvokos, todėl rekomendacijos (1) punktas neįgyvendintas (Žr. (196) pastebėjimą).
100	Rekomenduojame atsakingam už Sutarties įgyvendinimą asmeniui reguliariai atnaujinti Sutarties priede nurodytą teisės aktų sąrašą.	Nebeaktuali	Atsižvelgiant į tai, kad net jei Sutartyje nurodytas pirmasis teisės akto leidimas, reikia vadovautis aktualia teisės akto redakcija.
101	Rekomenduojame papildyti atitinkamą Agentūros administracinių padalinių procedūras, numatant ryšį tarp tikrinimų pagal R. 595/91 ir R. 4045/89.	Nebeaktuali	Atsižvelgiant į tai, kad R. 4045/89 2 str. 5 punktas numato, jog patikrinimas, atliekamas pagal šį reglamentą, nedaro įtakos patikrinimams, atliekamiems pagal Reglamento (EEB) 283/72(2) 6 straipsnį ar Reglamento (EEB) 729/70 9 straipsnį.
102	Atsižvelgdami į mūsų nustatytas ir aukščiau išvardintas išimtis rekomenduojame atlikti IS rizikos analizę, kaip tai numatyta standarte, ir vadovaujantis jos rezultatais parengti Agentūros atitikimo ISO/IEC 17799 standarto naujausiai versijai užtikrinimo planą.	Įgyvendinta iš dalies	2005 metų EŽŪOGF GS patvirtinimo audito metu pastebėtos išimtis: <1> Dėl Lietuvos Respublikos teisės aktų nekonkretumo Agentūros Informacijos saugos politika dokumentuota dvejusoje atskiruose dokumentuose – Informacijos saugos nuostatuose ir Informacijos saugos politikoje. Egzistuoja rizika, kad šie dokumentai ilgainiui gali nesutapti ir vienas iš dokumentų gali tapti formaliu, o ne realiai veikiančiu bei aprašančiu realią Agentūros informacijos politiką. Saugomo forumo pasitarime nuspręsta, pavesti iki 2006-07-01 Informacinių technologijų departamentui atlikti Agentūros Informacijos saugumo politikos ir Informacijos

		<p>saugos nuostatų pakeitimus, kurie užtikrintų šių dokumentų vientisumą.</p> <p>2006 metų liepos mėnesį atnaujintas saugos politikos dokumentas, kuriame nurodoma, kad :</p> <p>3. Informacijos saugumo politika:</p> <p>3.1. detalizuoja 2005 m. sausio 21 d. Agentūros direktoriaus įsakymu Nr. BR1-28 patvirtintus žemės ūkio paramos administravimo informacinės sistemos duomenų saugos nuostatų reikalavimus;</p> <p><2> Atliekamas, bet dar neužbaigtas informacijos saugos politikos vertinimas.</p> <p><3> Agentūroje sudarytas Saugumo forumas, tačiau jo veikloje Agentūros vadovai (direktorius) dalyvauja tik stebėtojo teisėmis.</p> <p>2006-02-23 Agentūros direktorius įtrauktas į Saugumo forumo sudėtį, tačiau vykusiuose pasitarimuose nedalyvavo.</p> <p><4> Nenumatytas saugumo vadybininko dalyvavimas profesinėse saugos organizacijose.</p> <p>Pavesta iki 2006-10-01 Rizikų vertinimo ir valdymo skyriaus vedėjui Sauliui Survilai pateikti siūlymą Agentūros direktoriui dėl dalyvavimo profesiniuose saugos susivienijimuose ar organizacijoje.</p> <p><5> Agentūroje sudaryti atskiri informacijos turto sąrašai, tačiau neapsispręsta dėl konfigūracijos elementų detalumo ir ryšių tarp jų.</p> <p>Pavesta iki 2006-10-01 Informacinių technologijų departamentui parengti CIDB diegiant ServiceDesk sistemą.</p> <p><6> Audituojamu laikotarpiu elektroniškai informacijai nebuvo naudojamos elektroninės informacijos žymėjimo priemonės.</p> <p>Pavesta iki 2006-07-01 Informacinių technologijų departamentui įdiegti Agentūros tarnautojų elektroniniu paštu siunčiamuose pranešimuose informacinį pranešimą adresatui dėl pareigos neatskleisti pranešimo turinio. Įdiegta.</p> <p><7> Neatliekamas rangovų patikimumo tikrinimas.</p> <p>Saugumo forumo posėdyje nutarta: Vadovautis Lietuvos Respublikoje teisės aktų nustatyta rangovų patikimumo tikrinimo tvarka.</p> <p><8> Kiekybiškai nevertinama incidentų apimtis ir kaina. Agentūros saugumo forumui, dalyvaujant Informacijos saugumo politikos nuostatų įgyvendinime, savo veikloje numatyti informacijos saugumo incidentų vertinimą. Pavesta iki 2006-08-01 Informacijos apsaugos ir vidaus tvarkos kontrolės poskyrio vedėjui Alfredui Veleckiiui atlikti su šiuo nutarimu susijusius Agentūros saugumo forumo darbą reglamentuojančių dokumentų pakeitimus. Nutarimo vykdymo kontrolė pavesta Rizikų vertinimo ir valdymo skyriaus vedėjui Sauliui Survilai.</p> <p>2006-07-21 Įsakymu BR1-362 papildytas SF darbo reglamentas "5.7. vertinti informacijos saugumo pažeidimų apimtis ir galimą žalą".</p> <p><9> Personalas nenešioja matomų atpažinimo ženklų. Agentūros darbuotojai turi tarnautojo pažymėjimus, bet jų nesėgi, o nešioja su savimi. 2006 06 05 Saugumo forumo pasitarimo protokolas RV3-8: Atsižvelgiant į tai, kad Valstybės tarnybos, kiti LR teisės aktai nenustato pareigos valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, nešioti matomų atpažinimo ženklų, o Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos nėra subjektas, kuriame turi būti nustatoma ypatinga darbo tvarkos kontrolė, tokios tvarkos nustatymas Agentūroje netikslingas.</p> <p>Iki 2006 m. birželio 1 d. Teisės departamentui parengti ir teikti tvirtinti Agentūros direktoriaus įsakymu teisės akto, kuriuo būtų nustatyta pateikimo į Agentūros administracines patalpas tvarka, projektą. Vadovaujantis šia tvarka turi būti nustatyta pareiga Agentūros lankytojams matomoje vietoje nešioti prisegamą nustatyto pavyzdžio lankytojo kortelę visą buvimą Agentūroje laiką. Pasiūlyta Bendrųjų reikalų departamentui organizuoti prisegamą lankytojo kortelių pagaminimą</p> <p><10> Nereglamentuotas vaizdo ir garso įrašų darymas. Yra, ITD darbo procedūra (ITDP16), patvirtinta 2005-09-12 direktoriaus įsakymu Nr. BR1-653.</p> <p>2006 06 05 Saugumo forumo pasitarimo protokolas RV3-8 : Agentūros veiklą reglamentuojantys teisės aktai nenu-</p>
--	--	---

		<p>stato pareigos ir nenumato galimybes, vykdant Agentūrai priskiriamas funkcijas ir uždavinius, daryti garso įrašus, todėl reglamentuoti veiklą, kuri yra nevykdoma, netikslinga.</p> <p>Atsižvelgiant į audito pastebėjimą ir į aplinkybę, kad Agentūroje yra sumontuotos stebėjimo kameros, skirtos Agentūros administracinių patalpų bei pastato prieigų kontrolei, siūloma Bendrųjų reikalų departamentui iki 2006 m. birželio 10 d. parengti ir teikti tvirtinti Agentūros direktoriaus įsakymu vaizdo įrašų darymą, naudojimą reglamentuojančius dokumentus. Nutarimo vykdymo kontrolė pavesta Bendrųjų reikalų departamento direktoriui Sauliui Azbainiui.</p> <p><11> Nenumatytas nešiojamų kompiuterių rakinimas.</p> <p>2006 06 05 Saugumo forumo pasitarimo protokolas RV3-8 Iki 2006 m. liepos 1 d., siūloma Informacinių technologijų departamentui parengti Agentūros teisės aktų, reglamentuojančių kompiuterinės technikos naudojimą, pakeitimus, susijusius su nešiojamų kompiuterių fizine apsauga, ir teikti juos tvirtinti Agentūros direktoriaus įsakymu.</p> <p>Bendrųjų reikalų departamentui siūloma užtikrinti nešiojamų kompiuterių fizinei apsaugai reikalingų priemonių įgijimą.</p> <p>2006 metų liepos mėnesį atnaujintas saugos politikos dokumentas, kuriame nurodoma, kad :</p> <p>8.1.6. dirbant su nešiojamais įrenginiais už Agentūros ribų, visa informacija, saugoma nešiojamuose įrenginiuose, turi būti šifruojama;</p> <p>8.1.10. dirbant su nešiojamais įrenginiais už Agentūros ribų, turi būti naudojamas atitinkamas prirakinimo įrenginys apsauginis gaubtas, apsaugantis nuo įrenginių išnešimo iš aikštelės;</p> <p><12> Agentūrai rizikos vertinimo ir saugumo reikalavimų konsultacijas teikė privati kompanija. Pagal kompanijos pateiktus duomenis sudėtinga nustatyti atskirų kontrolės priemonių adekvatumą ir įvertinti ar, atsižvelgiant į informacinio turto pasikeitimus, vėl buvo vertintos rizikos.</p> <p>Saugumo forumo posėdyje nutarta: atsiradus galimybei gauti konsultacijas dėl veiklos rizikos vertinimo ir saugumo reikalavimų įgyvendinimo Agentūroje iš Lietuvos Respublikos valstybės institucijų, inicijuoti sutarčių pasirašymą dėl tokių konsultacijų teikimo.</p> <p><13> Agentūroje nebaigti sudaryti veiklos tęstinumo bandymo planai. <14> Agentūroje audituojamu laikotarpiu nevyko veiklos tęstinumo mokymai. <16> Neatliekami techniniai informacinių sistemų auditai ir techninių pažeidžiamumų peržiūros.</p> <p>Pavesta iki 2006-08-01 Informacijos apsaugos ir vidaus tvarkos kontrolės poskyrio vedėjui Alfredui Veleckiui parengti dokumentus, reikalingus atlikti pirkimą ir pateikti juos Bendrųjų reikalų departamento Viešųjų pirkimų skyriui. Nutarimo vykdymo kontrolė pavesta Rizikų vertinimo ir valdymo skyriaus vedėjui Sauliui Survilai</p> <p><15> Nustatyti neatitikimai LR Vyriausybės 2003-04-18 nutarimu Nr. 480 patvirtintiems Bendriesiems reikalavimams valstybės institucijų interneto svetainėms.</p> <p>Yra neatitikimas dėl skilties "Bendradarbiavimas "</p>
--	--	--

9.3 ŽŪM INICIATYVA ATLIKTŲ IŠORĖS AUDITŲ METU PATEIKTŲ REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PERŽIŪRA

9.3.1 ATASKAITA DĖL NMA PASIRENGIMO ĮGYVENDINTI EŽŪOGF GS PRIEMONĘ „PARAMA VAISIŲ IR DARŽOVIŲ ORGANIZACIJOMS IR PRELIMINARIAI PRIPAŽINTOMS GAMINTOJŲ GRUPĖMS“ (UAB „PRICEWATERHOUSE-COOPERS“)

UAB „PricewaterhouseCoopers“ pastebėjimai ataskaitoje dėl NMA pasirengimo įgyvendinti EŽŪOGF Garantijų skyriaus priemonę „Parama vaisių ir daržovių gamintojų organizacijoms ir preliminariai pripažintoms gamintojų grupėms“ grupuojami į tris kategorijas:

- Svarbus pastebėjimai - pastebėjimai, į kuriuos atsakingi LR Žemės ūkio ministerijos padaliniai ir NMA vadovybė turėtų nedelsiant atkreipti dėmesį;
- Vidutinės svarbos pastebėjimai - reikšmingi pastebėjimai, turintys įtakos atitikimui anksčiau išvardintiems Akreditavimo kriterijams;
- Nedidelės svarbos pastebėjimai - klausimai, kuriuos reikia spręsti, siekiant užtikrinti visišką atitikimą anksčiau išvardintiems Akreditavimo kriterijams bei gerai praktikai.

Išorės auditoriai pateikė 15 įvairaus svarbumo pastabas ir rekomendacijas. Patvirtinimo audito metu rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra apėmė užklausių atsakingiems Agentūros padaliniais ir Žemės ūkio ministerijai pateikimą ir gautų atsakymų bei, kur tinkama, pateiktų įgyvendinimą pagrindžiančių dokumentų peržiūrą.

Mes nustatėme, kad:

- įgyvendintos 4 rekomendacijos;
- įgyvendintos iš dalies 2 rekomendacijos;
- atmestos 6 rekomendacijos;
- neįgyvendintos 3 rekomendacijos.

Peržiūros rezultatai pateikiami toliau.

Lentelė Nr. 31. Ataskaitoje dėl NMA pasirengimo įgyvendinti EŽŪOGF GS priemonę „Parama vaisių ir daržovių organizacijoms ir preliminariai pripažintoms gamintojų grupėms“ pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra

Ataskaita dėl NMA pasirengimo įgyvendinti EŽŪOGF GS priemonę „Parama vaisių ir daržovių organizacijoms ir preliminariai pripažintoms gamintojų grupėms“					Audituojamojo subjekto nurodyta rekomendacijos įgyvendinimo priemonė ir data (komentarai)	Patvirtinanti institucija	
Nr. ²¹⁴	Reikšmingumas	Pastebėjimas	Rekomendacija	Atsakingas		Įvertinimas	Komentaras
1	Didelė	ŽŪM atsakingi padaliniai nėra patvirtinę vaisių ir daržovių gamintojų organizacijų pripažinimo ir gamintojų grupių preliminarus pripažinimo detalios procedūros įgyvendinant pripažinimo taisyklės, patvirtintas 2005 m. rugsėjo 21 d. ŽŪM ministro įsakymu Nr. 3D-445. Ataskaitos pateikimo dieną ŽŪM atsakingi padaliniai taip pat	Rekomenduojame parengti ir patvirtinti vaisių ir daržovių gamintojų organizacijų pripažinimo ir gamintojų grupių preliminarus pripažinimo detalios procedūrą bei patvirtinti taisyklėse numatytas dokumentų formas.	ŽŪM	Žemės ūkio ministro 2006-05-03 įsakymu Nr. 3D-187 patvirtintos Vaisių ir daržovių gamintojų organizacijų ir jų asociacijų pripažinimo, gamintojų grupių preliminarus pripažinimo ir pripažinimo panaikinimo vidaus darbo taisyklės. Agentūros direktoriaus 2006-06-14 įsakymu Nr. BR1-298 patvirtintos šios dokumentų formos: - Veiksmų programos forma; - Veiksmų programos	Įgyvendinta	

²¹⁴ Pastebėjimo numeris Audito ataskaitoje

		nebuvo patvirtinę dokumentų formų, numatytų paramos teikimo vaisių ir daržovių pripažintoms gamintojų organizacijoms ir preliminariai pripažintoms gamintojų grupėms taisyklėse (parama gamintojų organizacijoms -veiksmų programa, prašymas ją patvirtinti, prašymas dėl veiksmų programos kitiems metams pakeitimo, prašymas dėl veiksmų programos pakeitimo jos vykdymo metais, mokėjimo prašymas, galutinė ataskaita; parama preliminariai pripažintoms gamintojų grupėms - mokėjimo prašymas).			įgyvendinimo ataskaitos forma; - Prašymo dėl veiksmų programos jos įgyvendinimo metais pakeitimo forma; - Prašymo dėl veiksmų programos kitiems jos įgyvendinimo metams pakeitimo forma ir - Pranešimo dėl veiklos fondo dydžio įvertinimo formą.		
2	Vidutinė	ŽŪM taisyklės ir NMA procedūros nepilnai suderintos su ES reglamentais, todėl vaisių ir daržovių programos administravimo procesas nėra išbaigtas.	Rekomenduojame pakeisti NMA PGG procedūras ir / arba ŽŪM taisyklės atsižvelgiant į reglamentų reikalavimus (žr. 5-11 ir 14 pastabas).	ŽŪM	Žr. žemiau esančių rekomendacijų įgyvendinimą.	Neįgyvendinta	
3	Nedidelė	ŽŪM nėra reglamentavusi tarpvalstybinių gamintojų organizacijų ir tarpvalstybinių gamintojų organizacijų asociacijų pripažinimo, gamintojų organizacijų susiliejimo taisyklių.	Rekomenduojame parengti ir patvirtinti nurodytas taisykles, remiantis 2003 m. rugpjūčio 11 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1432/2003.	ŽŪM	ŽŪM nuomone ši nuostata įgyvendinta, nes tarpvalstybinė gamintojų organizacija (GO) niekuo nesiskiria nuo paprastos GO (jei bent vienas GO narys yra registruotas kitoje valstybėje, tokia GO laikoma tarpvalstybinė GO), todėl jokių papildomų taisyklių nereikia.	Neįgyvendinta	Patvirtinančios institucijos nuomone, ši rekomendacija vis dar aktuali, nes Vidaus darbo taisyklės (Nr. 3D-187) netaikomos tarpvalstybinėms gamintojų asociacijoms ir tarpvalstybinėms gamintojų organizacijų asociacijoms, nes minėtose taisyklėse yra nurodyta, kad pareiškėju gali būti juridinis asmuo, siekiantis gamintojų organizacijos, gamintojų organizacijų asociacijos pripažinimo ir gamintojų grupės preliminarus pripažinimo.

Nacionalinė mokėjimo agentūra, Lietuva

4	Nedidelė	Paramą vaisių ir daržovių gamintojų organizacijoms bei preliminarių pripažinimą gavusioms gamintojų grupėms reglamentuojančiuose ŽŪM taisyklėse ir NMA procedūrose remiamasi ne paskutine Tarybos reglamento (EB) Nr. 2200/96 reglamento redakcija (2005 m. sausio 4 d. pakeitimas).	Rekomenduojame patikslinti dokumentus, nurodant paskutinę Tarybos reglamento (EB) Nr. 2200/96 redakciją.	ŽŪM, NMA	Agentūros direktoriaus 2005-12-21 įsakymu Nr. BR1-847 patvirtintose Paramos preliminariai pripažintoms gamintojų grupėms administravimo ir Pripažintų vaisių ir daržovių gamintojų organizacijų veiksmų programų paramai gauti administravimo Agentūros Rinkos reguliavimo programų departamento Nacionalinės paramos skyriuje procedūrose nurodyta paskutinė R. 2200/96 redakcija (2005-01-04 pakeitimas).	Igyvendinta iš dalies	ŽŪM taisyklėse nenurodytas paskutinis reglamento 2200/96 pakeitimas. ŽŪM nuomone, šis pakeitimas niekuo nesušijęs su GO veikla, nes kalbama apie prekybos standartų pakeitimą. Pakeitimas bus nurodytas keičiant GO pripažinimo taisyklės pasibaigus vaisių ir daržovių sektoriaus reformai ir Europos Komisijai atitinkamai pakeitus igyvendinančius reglamentus.
5	Vidutinė	ŽŪM patvirtintose GOGG taisyklėse neatspindėta Komisijos reglamento (EB) Nr. 1432/2003 13.3. straipsnio nuostata, kad gamintojų organizacijos narys ne gamintojas negali būti svarstomas dėl pripažinimo kriterijų atitikimo ir gauti tiesioginės naudos iš Bendrijos finansuojamų priemonių.	Rekomenduojame patikslinti ŽŪM patvirtintas taisykles ištraukiant Komisijos reglamento (EB) Nr. 1432/2003 13.3. straipsnio nuostatas.	ŽŪM	ŽŪM nuomone, reglamentas galioja tiesiogiai, todėl jis nebuvo atkurtas taisyklėse. Jei teisiškai pritarus, reglamento 1432/2003 13.3 str. nuostata bus perkelta pasibaigus vaisių ir daržovių sektoriaus reformai ir Europos Komisijai atitinkamai pakeitus igyvendinančius reglamentus.	Atmesta	Patvirtinančios institucijos nuomone, ši rekomendacija vis dar aktuali.
6	Nedidelė	ŽŪM patvirtintose GOGG taisyklėse neatspindėta Komisijos reglamento (EB) Nr. 1432/2003 17.5. straipsnio nuostata, kad valstybė narė per sekantį po gamintojų grupės informavimo apie pripažinimo plano pripažinimą mėnesį turi išsiųsti Komisijai plano aprašą, preliminarų pripažinimo datą ir plano trukmę.	Rekomenduojame patikslinti ŽŪM patvirtintas taisykles ištraukiant Komisijos reglamento (EB) Nr. 1432/2003 17.5. straipsnio nuostatas.	ŽŪM	ŽŪM nuomone, R. 1432/2003 17.5. str. nuostata bus perkelta pasibaigus vaisių ir daržovių sektoriaus reformai ir Europos Komisijai atitinkamai pakeitus igyvendinančius reglamentus.	Atmesta	Patvirtinančios institucijos nuomone, ši rekomendacija vis dar aktuali.

Nacionalinė mokėjimo agentūra, Lietuva

7	Vidutinė	ŽŪM patvirtintose GOGG taisyklėse neatspindėta Komisijos reglamento (EB) Nr. 1432/2003 14.2. straipsnio nuostata, kad nė vienas gamintojų organizacijos narys negali turėti daugiau nei 20% balsavimo teisių (tačiau valstybės narės gali padidinti šį procentinį dydį ne daugiau kaip iki 49% proporcingai nario indėliui į gamintojų organizacijos parduodamos produkcijos vertę)	Rekomenduojame patikslinti ŽŪM patvirtintas Taisykles nurodant maksimalią balsų dalį, kurią gali turėti vienas narys.	ŽŪM	ŽŪM nuomone, jei valstybė nenustato kitaip, tai galioja reglamento nuostata t.y. kiekvienam po 20 proc. balsų.	Atmesta	
8	Nedidelė	ŽŪM patvirtintose GOGG taisyklėse nenumatyta pripažinimo atšaukimo tvarka, remiantis Komisijos reglamento (EB) Nr. 1432/2003 21.1. ir 21.2. straipsnių nuostatomis - gamintojų organizacijai nesilaikant pripažinimo sąlygų, ne ilgiau kaip per mėnesį turi būti priimtas laikinas sprendimas (21.1. str.), gamintojų organizacijai nevykdant išpareigojimų tyčia ar dėl rimto aplaidumo, sprendimas anuliuoti pripažinimą išgalioja nuo sąlygų nevykdymo dienos (21.2. str.).	Rekomenduojame patikslinti ŽŪM patvirtintas Taisykles pripažinimo atšaukimo dalimi remiantis Nr. 1432/2003 21.1. ir 21.2. straipsnių nuostatomis.	ŽŪM	Žemės ūkio ministro 2006-05-03 įsakymu Nr. 3D-187 patvirtintose Vaisių ir daržovių gamintojų organizacijų ir jų asociacijų pripažinimo, gamintojų grupių preliminararaus pripažinimo ir pripažinimo panaikinimo vidaus darbo taisyklėse numatytos pripažinimo panaikinimo nuostatos, tačiau jos nepilnai atitinka R. 1432/2003 21.1 ir 21.2 straipsnių nuostatas. ŽŪM teigimu, pasibaigus vaisių ir daržovių sektoriaus reformai ir Europos Komisijai atitinkamai pakeitus įgyvendinančius reglamentus bus keičiamos GO pripažinimo taisyklės, kuriose bus numatyta pripažinimo atšaukimo tvarka.	Igyvendinta iš dalies	Patvirtinančios institucijos nuomone, ši rekomendacija vis dar aktuali.
9	Vidutinė	ŽŪM patvirtintose GOGG taisyklėse nenumatyta, Kad pripažinimo planą įgyvendinančioms preliminarų pripažinimą gavusioms gamintojų grupėms netapus pripažintomis gamintojų organizacijomis, valstybės narės atgauna nustatytą sumokėtos pagalbos dalį (Komisijos reglamento (EB) Nr. 1432/2003 21.4. straipsnio nuostata), ne mažiau 50% sumokėtos pagalbos, išskyrus atvejus, kai valstybei narei įrodoma, kad tai įvyko dėl pagrįstų priežasčių.	Rekomenduojame patikslinti ŽŪM patvirtintas taisykles nurodant tikslią paramos dalį, kuri turi būti sugrąžinta, jei gamintojų grupė netampa pripažinta gamintojų organizacija. Tai pat turi būti apibūdintos „pagrįstos priežastys“. Pastaba: Kompensuojančios lėšų susigrąžinimo kontrolės yra įdiegtos NMA procedarūse.	ŽŪM	ŽŪM nuomone, ši nuostata yra nurodyta R. 1432/2003 21. 4 dalyje, todėl kartoti taisyklėse to nebūtina. R. 1432/2003 21.4 straipsnio nuostatos įgyvendinimas numatytas Agentūros direktoriaus 2006-03-31 įsakymu Nr. BR1-150 patvirtintose tipinės paramos sutarčių su vaisių ir daržovių gamintojų organizacijomis bei preliminariai pripažintoms gamintojų grupėms teikiamai paramai gauti formose.	Atmesta	Patvirtinančios institucijos nuomone, ši rekomendacija vis dar aktuali.

Nacionalinė mokėjimo agentūra, Lietuva

10	Nedidelė	<p>ŽŪM patvirtintose GOGG taisyklėse neatspindėtos Komisijos reglamento (EB) Nr. 1432/2003 20.1.-20.4. straipsnio nuostatos dėl planinių patikrinimų ir Komisijos informavimo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - reguliariais tarpais atliekami patikrinimai siekiant įsitikinti pripažinimo sąlygų laikymusi, apie kiekvieną sprendimą dėl pripažinimo, jo nesuteikimo ar panaikinimo pranešama Komisijai (20.1. straipsnio nuoroda i (EB) Nr. 2200/96 12.1. str.); - kiekvienais metais tikrinama reikšminga imtis gamintojų organizacijų ir gamintojų grupių, ne mažiau 30% (20.2. str.); - visos gamintojų organizacijos ir gamintojų grupės turi būti tikrinamos mažiausiai kartą per 5 metus (20.3. str.); - valstybės narės praneša Komisijai apie priemones įgyvendinant aukščiau minimas nuostatas (20.4. str.). 	Rekomenduojame patikslinti ŽŪM patvirtintas taisykles įtraukiant Komisijos reglamento (EB) Nr. 1432/2003 20.1.-20.4. straipsnio nuostatas.	ŽŪM	ŽŪM nuomone, ši nuostata yra nurodyta Komisijos reglamento 1432/2003 20 str., todėl kartoti taisyklėse to nebūtina.	Atmesta	Patvirtinančios institucijos nuomone, ši rekomendacija vis dar aktuali.
11	Nedidelė	<p>GOGG taisyklėse nereglamentuotas dukterinių įmonių akcinio kapitalo ir apskaičiavimo pagrindo, kada galima [traukti iš dukterinės įmonės paimamos parduoti tinkamos produkcijos vertę, kriterijus remiantis Komisijos reglamento (EB) Nr. 1432/2003 8 straipsnio nuostata.</p>	Rekomenduojame patikslinti ŽŪM patvirtintas taisykles įtraukiant Komisijos reglamento (EB) Nr. 1432/2003 8 straipsnio nuostatas.	ŽŪM	ŽŪM nuomone, R. 1432/2003 8 straipsnio nuostatose nereikalaujama, kad šalis narė imtūsi kokių nors papildomų veiksmų ar nusistatytų kriterijus šio straipsnio įgyvendinimui.	Atmesta	Patvirtinančios institucijos nuomone, ši rekomendacija vis dar aktuali.
12	Nedidelė	Nėra patvirtinta standartinė paramos sutarties forma.	Rekomenduojame parengti ir patvirtinti standartinę paramos sutarties formą.	MPS	Agentūros direktoriaus 2006-03-31 įsakymu Nr. BR1-150 patvirtintos tipinės paramos sutarčių su vaisių ir dažovių gamintojų organizacijomis bei preliminariai pripažintoms gamintojų grupėms teikiamai paramai gauti formos.	Įgyvendinta	

13	Didelė	Ataskaitos pateikimo dieną nebuvo parengtas ir patvirtintas vaisių ir daržovių gamintojų organizacijų mokėjimo prašymų administravimo MPS procedūros aprašas.	Rekomenduojame parengti ir patvirtinti vaisių ir daržovių gamintojų organizacijų mokėjimo prašymų administravimo MPS procedūrą.	MPS	Agentūros direktoriaus 2006-10-25 įsakymu Nr. BR1-538 patvirtintas Vaisių ir daržovių bei preliminariai pripažintų gamintojų grupių mokėjimo prašymų administravimo FAD MPS procedūros aprašas.	Igyvendinta	
14	Vidutinė	Ataskaitos pateikimo dieną nebuvo patvirtintos gamintojų grupės deklaracijos formos, todėl nepilnai įgyvendinamos ŽŪM taisyklės Nr. 3D-501 bei MPAP procedūra neatitinka Komisijos reglamento (EB) 1943/2003 5.2. straipsnio nuostatų.	Rekomenduojame parengti ir patvirtinti gamintojų grupės deklaracijos formą.	MPS	Agentūros direktoriaus 2006-10-25 įsakymu Nr. BR1-538 patvirtintame Vaisių ir daržovių bei preliminariai pripažintų gamintojų grupių mokėjimo prašymų administravimo FAD MPS procedūros apraše panaikintas reikalavimas su mokėjimo prašymu pateikti gamintojų grupės deklaraciją.	Neįgyvendinta	Nepilnai įgyvendinamos ŽŪM taisyklės Nr. 3D-501 bei MPAP procedūra neatitinka R. 1943/2003 5.2. straipsnio nuostatų.
15	Nedidelė	MPAP aprašo I priede (tikrinant MPS gautus dokumentus pildoma forma) neatspindėti MPAP aprašo 20.1.-20.3. klausimai.	Rekomenduojame pakoreguoti MPAP aprašo I priedą atsižvelgiant į pastebėjimus.	MPS	Agentūros direktoriaus 2006-10-25 įsakymu Nr. BR1-538 patvirtintame Vaisių ir daržovių bei preliminariai pripažintų gamintojų grupių mokėjimo prašymų administravimo FAD MPS procedūros apraše pakoreguotas MPS vyriausiojo specialisto - sekretoriaus atliekamų veiksmų aprašymas ir I priedas.	Igyvendinta	

9.3.2 GALUTINĖ ATASKAITA. ŽEMĖS ŪKIO INFORMACIJOS IR KAIMO VERSLO CENTRAS. UAB "DELOITTE LIETUVA", 2006-07-31 NR. 2003.004-341.08.02.01.0016. (UAB "DELOITTE LIETUVA")

Lentelė Nr. 32. Ataskaitoje „Galutinė ataskaita. Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras. UAB "Deloitte Lietuva", 2006-07-31 Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016“ pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra

Galutinė ataskaita. ŽŪIKVC. UAB "Deloitte Lietuva", 2006-07-31 Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016		ŽŪIKVC 2006-12-12 raštas Nr. 5272 „Dėl informacijos pateikimo“			Patvirtinančios institucijos komentaras
tema įjimo Nr.	Rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Įvertinimas	
1-002-PO4.11	Vadovybė turėtų apsparstyti galimybę patvirtinti procedūrą, kuri reglamentuotų veiksmus, būtinus atlikti vykdant naujų darbuotojų paiešką. Šioje procedūroje turėtų būti reglamentuoti bent jau šie procesai: <ul style="list-style-type: none"> • Reikalaujama žinių ir išgūdžių nustatymas; • Įvertinimo dokumentavimas; • Dokumentai, kurie buvo pateikti kandidatų, bei dokumentai, kurie buvo patikrinti priėmimo į darbą proceso metu; • Pokalbių rezultatai; • Priimti sprendimai; • Reikalingi patvirtinimai. 	Darbuotojų įdarbinimo procedūros aprašo parengimas	2006 m. IV ketv.	Igyvendinimas nebaigtas	Igyvendinimas nebaigtas

Galutinė ataskaita. ŽŪIKVC. UAB "Deloitte Lietuva", 2006-07-31 Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016		ŽŪIKVC 2006-12-12 raštas Nr. 5272 „Dėl informacijos pateikimo“			Patvirtinančios institucijos komentaras
tepa jimo Nr.	Rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Įvertinimas	
1-004-PO7.2	VĮ ŽŪIKVC vadovybė turėtų apsvarstyti galimybę reglamentuoti darbuotojų vertinimo procesą ir užtikrinti, kad darbuotojai būtų vertinami ne rečiau nei kartą per metus. Visi centro darbuotojai turėtų turėti karjeros planus, kuriuose būtų suformuluoti tikslai, kurių sieks darbuotojas bei laikas, kada jis planuoja pasiekti vienus ar kitus rezultatus. Vadovybė turėtų skatinti tokių karjeros planų sudarymą, visokeriopai padėti darbuotojams bei vertinti darbuotojų sudarytus karjeros planus	Darbuotojų vertinimo procedūros aprašo parengimas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinimas nebaigtas	Įgyvendinimas nebaigtas
1-011-DS7.3	Organizacijoje turėtų būti numatyta mokymo programa informacijos saugos klausimais, apimanti tiek naujų darbuotojų apmokymą prieš pradėdant darbą VĮ ŽŪIKVC, tiek ir esamų darbuotojų apmokymą. Apmokymai informacijos saugos klausimais turėtų būti organizuojami ne rečiau nei kartą per metus. Apmokymų pabaigoje dalyvių žinios turėtų būti įvertinamos. Prieš suteikiant galimybę naujiems darbuotojams prieiti prie informacijos, su jais turėtų būti pasirašoma konfidencialumo sutartis. Taip pat darbuotojai turėtų būti išpareigoję laikytis naudojimosi kompiuteriais taisyklių.	Darbuotojų IT saugumo mokymų procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
1-012-PO1.2	VĮ ŽŪIKVC vadovybė turėtų apsvarstyti galimybę atnaujinti arba naujai sukurti ilgalaikę bei trumpalaikę IT strategiją, kuri būtų paremta veiklos poreikiais. Strategijos turėtų būti periodiškai peržiūrimos ir įvertinamos centro vadovybės bei esant poreikiui – keičiamos. Įvertinus tai, kad VĮ Žemės Ūkio Informacijos ir Kaimo Verslo Centras yra tiesiogiai priklausomas nuo kitų institucijų, tokiu kaip Žemės Ūkio Ministerija, Nacionalinė Mokėjimo Agentūra, strategija turėtų būti kuriama bei keičiama aktyviai bendradarbiaujant su minėtomis institucijomis.	IT strategijos parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
1-017-DS4.2	Vadovybė turėtų sutelkti dėmesį į tai, kad veiklos tęstinumo planas (BCP) būtų kuo greičiau sukurtas ir patvirtintas. Planas turėtų būti skirtas pirmiausia veiklos procesų atstatymui, o ne informacinių sistemų, kurių atstatymas turėtų būti aprašomas atstatymo (Disaster recovery - DRP) plane. Tiek veiklos tęstinumo planas (BCP), tiek ir atstatymo planas (DRP) turėtų būti reguliariai testuojami (ne rečiau nei kartą per metus). Visi darbuotojai, turintys dalyvauti atstatymo procese turėtų būti įtraukiami į šio plano testavimą. Abu šie planai turėtų būti papildomai peržiūrimi esant žymiems veiklos procesų, informacinių sistemų ar teisinės bazės pasikeitimams.	Veiklos tęstinumo ir IT atstatymo planų parengimas	2007 m. I ketv., 2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
1-001-PO4.1	Vadovybė turėtų apsvarstyti galimybę įtraukti veiklos padalinių vadovus į priežiūros komiteto sudėtį. Taip pat turėtų būti apsvarstyta galimybė sukurti komiteto darbo reglamentą, apibrėžti komiteto narių atsakomybę, bei informavimą apie komiteto priimtus sprendimus. Komiteto darbo reglamentas taip pat turėtų apimti reglamentavimą klausimų, kurie turi ar gali būti svarstomi komitete, klausimų komitetui pateikimo tvarka.	Priežiūros komiteto darbo reglamento parengimas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinta	Įgyvendinta, parengtas Priežiūros komiteto darbo reglamentas
1-006-PO7.5	VĮ ŽŪIKVC vadovybė turėtų apsvarstyti galimybę sukurti ir įdiegti pareigybių matricą, kuri užtikrintų visišką bet kurio darbuotojo pakeičiamumą. Ši matrica taip pat padėtų nustatyti kritines pozicijas bei organizuoti kryžminį apmokymą. Nesant galimybei organizuoti kryžminio apmokymo, vadovybė turėtų apsvarstyti galimybę siųsti darbuotojus į išorinius apmokymus.	Darbuotojų pavadavimo tvarkos aprašo parengimas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinimas nebaigtas	Įgyvendinimas nebaigtas

Galutinė ataskaita. ŽŪIKVC. UAB "Deloitte Lietuva", 2006-07-31 Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016		ŽŪIKVC 2006-12-12 raštas Nr. 5272 „Dėl informacijos pateikimo“			Patvirtinančios institucijos komentaras
tepa jimo Nr.	Rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Įvertinimas	
1-007-PO11.4	VĮ ŽŪIKVC vadovybė turėtų apsvarstyti galimybę įdiegti IT standartų laikymosi stebėjimo politiką, bei rengti periodinius patikrinimus. Šie patikrinimai turi būti tinkamai suplanuoti bei dokumentuojami. Turi būti užtikrinama, kad kiekvienas nukrypimas bus išnagrinėtas bei bus imamasi atitinkamų veiksmų.	IT standartų laikymosi stebėjimo politikos diegimas	2006 m. IV ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Įgyvendinimas nebaigtas
1-008-PO11.16	VĮ ŽŪIKVC vadovybė turėtų apsvarstyti galimybę įdiegti IT pakeitimų valdymo standartų laikymosi stebėjimo politiką, bei rengti periodinius patikrinimus. Šie patikrinimai turi būti tinkamai suplanuoti bei dokumentuojami. Turi būti užtikrinama, kad kiekvienas nukrypimas bus išnagrinėtas bei bus imamasi atitinkamų veiksmų. VĮ ŽŪIKVC vadovybė taip pat turėtų apsvarstyti galimybę patvirtinti IT pakeitimų valdymo procedūras.	IT pakeitimų valdymo standartų laikymosi stebėjimo politikos diegimas	2006 m. IV ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
1-010-DS7.2	VĮ ŽŪIKVC vadovybė turėtų apsvarstyti galimybę įdiegti periodinį darbuotojų, naudojančių darbe informacines sistemas, įvertinimą. Taip pat turėtų būti organizuojami papildomi apmokymai darbuotojams, grįžusiems į darbą po ilgos pertraukos, pvz. po motinystės/tėvystės atostogų.	Dirbančių ir naujai priimamų darbuotojų IT vertinimų ir mokymų procedūrų aprašų parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
1-013-PO1.6	VĮ ŽŪIKVC vadovybė turėtų apsvarstyti bei numatyti IT planų suderinimo su veiklos padaliniais procesą. Procesas taip pat turėtų apimti ir šių planų suderinimą su išorinėmis institucijomis, kurių veikla tiesiogiai priklausoma nuo centro veiklos arba nuo kuriu veiklos yra priklausomas VĮ Žemės Ūkio Informacijos ir Kaimo Verslo Centras. Taip pat vadovybė turėtų užtikrinti, kad vidiniai darbuotojai būtų supažindinami su IT planais.	IT planų suderinimo su vartotojais procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
1-014-PO1.7	Aprašyti bei patvirtinti procesą, užtikrinanti, kad veiklos padaliniai laiku informuos apie IT veiklą bei jos atitikimą poreikiams. Ši informacija turėtų būti papildomai svarstoma kuriant tolimesnius IT planus.	IT planų suderinimo su vartotojais procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
1-019-A11.51-021-A13.1	Technologinių galimybių studijos turėtų būti vykdomos prieš bet kuriuos žymesnius pakeitimus sisteminėje, programinėje įrangoje, kompiuteriniame tinkle bei techninėje įrangoje. Šios studijos turėtų būti dokumentuotos bei patvirtintos vadovybės. Remiantis galimybių studijų rezultatais, vadovybė turėtų tvirtinti IT sprendimus. Mes rekomenduojame sukurti procedūrą, reglamentuojančią technologinių galimybių studijų procesą prieš vykdant pakeitimus sisteminėje, programinėje įrangoje, kompiuteriniame tinkle bei techninėje įrangoje.	Technologinių galimybių vertinimo procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
1-020-A11.6	Ekonominių galimybių studijos turėtų būti vykdomos prieš bet kuriuos žymesnius pakeitimus sisteminėje, programinėje įrangoje, kompiuteriniame tinkle bei techninėje įrangoje. Šios studijos turėtų būti dokumentuotos bei patvirtintos vadovybės. Remiantis galimybių studijų rezultatais, vadovybė turėtų tvirtinti IT sprendimus, kurie būtų ekonomiškai naudingiausi atsižvelgiant į jau egzistuojančią IT infrastruktūrą.	Ekonominių galimybių vertinimo procedūros aprašo parengimas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinta iš dalies	Įgyvendinta iš dalies
1-005-PO5.1	Mes rekomenduojame reglamentuoti biudžeto sudarymo procesą.	Biudžeto sudarymo aprašo parengimas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinta	Įgyvendinta, parengtas, Biudžeto sudarymo aprašas
009-DS7.	Mes rekomenduojame atnaujinti minėtas procedūras reglamentuojant apmokymo poreikius ir procesą, įvykdžius programinius pakeitimus.	Atnaujinti procedūrų aprašus	2006 m. IV ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas

Galutinė ataskaita. ŽŪIKVC. UAB "Deloitte Lietuva", 2006-07-31 Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016		ŽŪIKVC 2006-12-12 raštas Nr. 5272 „Dėl informacijos pateikimo“			Patvirtinančios institucijos komentaras
TEP jimo Nr.	Rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Įvertinimas	
1-015-PO3.2	Kadangi IT tendencijos dažnai keičiasi, ŽŪIKVC nustatytos IT tendencijos turėtų būti reguliariai peržiūrimos ir iš naujo įvertinamos. Visos technologinės tendencijos (visa IT strategija) turėtų būti suderintos su veiklos padaliniais, susijusiomis institucijomis ir patvirtintos vadovybės.	IT tendencijų nuolatinės peržiūros ir vertinimo procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
016-PO3.	Mes rekomenduojame reglamentuoti ir patvirtinti pirkimų procesą, kurio vėliau būtų laikomasi.	Viešųjų pirkimų metodologijos parengimas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinimas nebaigtas	Įgyvendinimas nebaigtas
2-005-DS4.12	Procesas, reglamentuojantis rezervinių kopijų pristatymą į numatytas vietas (banką, kitą pasta-tą) turėtų būti aprašytas bei patvirtintas. Šio proceso aprašyme (procedūroje, instrukcijoje) turėtų būti aprašyti bent jau šie veiksmai: • kas, kada ir kur turi pristatyti duomenų laikmenas (juostas, kompaktinius diskus ir pan.); • kokios duomenų laikmenos turi būti perkeltos (žymekliai); • duomenų laikmenų turinys; • perkėlimo tikslas. Centre saugomos duomenų laikmenos turi būti laikomos nedegamuose seifuose.	Rezervinių kopijų transportavimo į Saugyklą procedūros aprašo parengimas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinta iš dalies	Įgyvendinta iš dalies
2-007-DS8.22-006-DS8.1	Mes rekomenduojame įdiegti reikalavimą užtikrinantį, kad visos vartotojų problemos būtų registruojamos, registruoti duomenys būtų analizuojami, ataskaitos apie problemas reguliariai būtų teikiamos vadovybei. Taip pat mes rekomenduojame įdiegti atskirą vartotojų pagalbos teikimo funkciją VĮ ŽŪIKVC. Tai galėtų būti atskiras padalinys, arba integruota į jau egzistuojantį padalinį. Turėtų būti užtikrinta, kad visos vartotojų problemos būtų perduodamos į šį padalinį, kur jos būtų registruojamos bei išspręstos, arba būtų informuoti atsakingi darbuotojai, kurie gali išspręsti susidariusią problemą.	Pagalbos vartotojams (Help Desk) sistemos diegimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
2-011-DS9.8	Mes rekomenduojame sukurti ir patvirtinti programinės įrangos valdymo procedūrą, pagal kurią turėtų būti vykdoma periodinė įdiegtos programinės įrangos inventorizacija. Su parengtais savalaikiais programinės įrangos sąrašais turėtų būti supažindinama vadovybė. Mes taip pat rekomenduojame programinėmis priemonėmis riboti galimybes darbuotojam diegti programinę įrangą personaliniuose kompiuteriuose.	Programinės įrangos valdymo procedūros aprašo parengimas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinta iš dalies	Įgyvendinta iš dalies
2-016-DS10.4	Mes rekomenduojame reglamentuoti ir patvirtinti avarinių prieigos teisių suteikimą centro darbuotojams. Sukurta instrukcija ar procedūra turėtų reglamentuoti: • Kada gali būti prašoma avarinės prieigos teisių; • Prieigos data ir laikas; • Prieigos tikslas; • Pakeitimų dokumentavimas; • Suteiktos privilegijos; • Veiklos ir IT patvirtinimas; • Data ir laikas, kada prieigos teisės buvo panaikintos.	Avarinės prieigos valdymo procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas

TEP jimo Nr.	Rekomendacija	ŽŪIKVC 2006-12-12 raštas Nr. 5272 „Dėl informacijos pateikimo“			Patvirtinančiojo institucijos komentaras
		Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Įvertinimas	
2-014-DS13.1	Mes rekomenduojame sukurti ir patvirtinti eksploatacijos procedūras, reglamentuojančias veiksmus, kurie turėtų būti reguliariai atliekami (kasdien, kas savaitę, kas mėnesį ir pan.) ir susiję su: <ul style="list-style-type: none"> • Registrų palaikymu; • Duomenų perdavimas; • Duomenų patikrinimas; • Duomenų kontrolė; • Sistemų palaikymu; • Atstatymo procedūros; • Problemų sprendimo procedūros; • Klaidų registravimas ir sprendimas; • Sistemų stebėjimas. 	Eksploatacijos procedūrų aprašų parengimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
2-015-DS13.3	Mes rekomenduojame reglamentuoti duomenų apdorojimo procesus užtikrinant, kad apdorojimas būtų stebimas, o įvykusios klaidos būtų registruojamos ir taisomos. Taip pat vadovybė turėtų užtikrinti, kad būtų sukurtos priemonės įgalinančios peržiūrėti registracijos įrašus. Taip pat vadovybei reikėtų apsvastyti ir priimti sprendimą dėl Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo registro procedūros nuostatų atlikti papildomą įrašų sutikrinimą su paraiškos duomenimis.	Duomenų apdorojimo stebėjimo ir klaidų administravimo registrų sistemose procedūrų aprašų parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
2-003-DS3.52-004-DS3.6	Mes rekomenduojame įdiegti sprendimą užtikrinantį galimybę stebėti kompiuterinės technikos kritinius komponentus: procesoriaus darbą, diskų masyvų panaudojimą, atminties, tinklo panaudojimą. Ne rečiau kaip kartą per savaitę vadovybė turėtų būti supažindinama su stebėjimo ataskaitomis.	Savaitinių ataskaitų rengimas ir teikimas vadovybei	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
2-008-DS8.4	Įsteigti pagalbos vartotojams padalinį ir užtikrinti, kad visos klaidos ir problemos būtų registruojamos. Ilgų problemų eilių susidarymas turėtų būti analizuojamas ir priimami atitinkami sprendimai.	Pagalbos vartotojams (Help Desk) sistemos diegimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
2-009-DS8.5	Mes rekomenduojame įsteigti pagalbos vartotojams padalinį, kuriame visos problemos ir klaidos būtų registruojamos. Šis registras įgalintų nustatyti problemų bei klaidų tendencijas ir tikrąsias jų priežastis.	Pagalbos vartotojams (Help Desk) sistemos diegimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
2-010-DS9.5	Visi VĮ ŽŪIKVC darbuotojai turi būti perskaite ir suprātę procedūras, standartus bei politikas prieš suteikiant jiems prieigą prie informacinių resursų. Tai turi būti patvirtinta parašu. Vadovybė taip pat turėtų atkreipti dėmesį į procedūrų, užtikrinančių, kad VĮ ŽŪIKVC nebus naudojama nelegali programinė įranga atnaujinimą.	Darbuotojų įdarbinimo procedūros aprašo parengimas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinimas nebaigtas	Įgyvendinimas nebaigtas
2-002-ML3	Turėtų būti vykdomas bent jau metinis IT padalinio įvertinimas, besiremiantis medžiaga, pateikta kitų padalinių, kurių veikla yra priklausoma nuo IT padalinio veiklos.	IT padalinių kasmetinių vertinimų procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
3-003-DSL23.011	Mes rekomenduojame pasirašyti paslaugų lygio sutartis dėl svarbių ir kritinių IT infrastruktūros paslaugų ar komponentų. Taip pat rekomenduojame, kad konfidencialumo sutartys būtų pasirašytos su visomis išorinėmis organizacijomis, teikiančiomis paslaugas VĮ ŽŪIKVC.	Paslaugų lygio sutarčių parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
3-004-DSL43.012-DS2.8	Mes rekomenduojame įdiegti išorinių organizacijų teikiamų paslaugų stebėjimo procesą. Esant nukrypimams nuo sutartų paslaugų kokybės, išorinės organizacijos turėtų mokėti baudas ar teikti kitokias nuolaidas. Jei nukrypimai tampa labai dažni turėtų būti pasirenkamas kitas paslaugų teikėjas.	Išorinių organizacijų teikiamų paslaugų stebėjimo proceso diegimas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinimas nebaigtas	Įgyvendinimas nebaigtas

Galutinė ataskaita. ŽŪIKVC. UAB "Deloitte Lietuva", 2006-07-31 Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016		ŽŪIKVC 2006-12-12 raštas Nr. 5272 „Dėl informacijos pateikimo“			Patvirtinančios institucijos komentaras
tepa jimo Nr.	Rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Įvertinimas	
3-005-DS1.5	Paslaugų lygio sutarčių bei reikalavimų paslaugų lygiui, esančių pirkimo sutartyse peržiūra turėtų būti periodiškai vykdoma VĮ ŽŪIKVC. Mes rekomenduojame sudaryti paslaugų lygio sutartis dėl visu kritinių kompiuterinės technikos ir programinės įrangos (įskaitant Oracle duomenų bazines bei sukurtas programas), tuo užtikrinant, kad esant nenumatytai situacijai VĮ Žemės Ūkio Informacijos ir Kaimo Verslo Centras galės gauti atitinkamų organizacijų ar darbuotojų pagalbą.	Paslaugų lygio sutarčių parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
3-008-DS2.23-012.DS2.8	Mes rekomenduojame paskirti atsakingą už santykių su išorinėmis organizacijomis palaikymą ir kontrolę darbuotoją. Jis turėtų kontroliuoti sutartyse aptariamus parametrus bei teikiamų paslaugų kokybę. Esant bet kokiems neatitiktims jis turėtų juos fiksuoti bei imtis atitinkamų priemonių, kad problemos būtų išspręstos.	Išorinių organizacijų teikiamų paslaugų stebėjimo proceso diegimas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinimas nebaigtas	Įgyvendinimas nebaigtas
3-006-DS1.6	Mes rekomenduojame įtraukti sankcijas už nesuteiktas ar pavėluotai suteiktas paslaugas į paslaugų lygio sutartis dėl kritinių komponentų arba paslaugų. Taip pat rekomenduojame pasirašyti paslaugų lygio sutartį su Litnet.	Paslaugų lygio sutarčių parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
4-001-PO2.3	Mes rekomenduojame oficialiai paskirti duomenų savininkus. Turėtų būti paskirti darbuotojai iš veiklos padalinių, kurie būtų atsakingi už duomenų saugumą, nestandartinių klausimų nagrinėjimą. Nors duomenų klasifikacija yra, tačiau mes rekomenduojame ją peržiūrėti ir patvirtinti iš naujo.	Duomenų savininkų paskyrimas, duomenų klasifikacijos atnaujinimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
4-005-PO4.10	Mes rekomenduojame VĮ ŽŪIKVC atskirti atsakomybę už šių funkcijų atlikimą: • Informacinių sistemų vystymas ir informacinių sistemų laikymas; • Tinklo administravimas ir sisteminis administravimas; • Saugos administravimas ir sisteminis administravimas.	Pareigų atskyrimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
4-007-PO7.8	Mes rekomenduojame sukurti ir patvirtinti VĮ ŽŪIKVC procedūrą, reglamentuojančią šiuos procesus: • Prieigos teisių suteikimas; • Prieigos teisių panaikinimas (taip pat turėtų būti reglamentuotas bendravimas su personalo padaliniu bei savivaldybėmis, seniūnijomis); • Vartotojo prieigos teisių keitimas. Vartotojo prieiga prie informacinių sistemų turėtų būti suteikiama remiantis darbuotojo tuo metu atliekamomis funkcijomis.	Vartotojų prieigos teisių suteikimo, panaikinimo, pakeitimo procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
4-009-DS5.2	VĮ ŽŪIKVC turėtų kuo skubiau atnaujinti organizacijos informacijos saugos politiką. Tai turėtų būti ne techninio pobūdžio, aukšto lygio, nedviprasmiškas VĮ ŽŪIKVC vadovybės dokumentas išdėstantis vadovybės ketinimus, tikslus ir būtinus veiksmus, kurie užtikrintų organizacijos informacijos saugumą (ne tik informacinių sistemų). Politika turėtų būti atnaujinama vadovaujantis pasaulyje pripažintu saugos standartu (pvz. ISO 17799).	Informacijos saugumo politikos atnaujinimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
4-012-DS5.5	Mes rekomenduojame sukurti ir patvirtinti procedūrą, reglamentuojančią vartotojų privilegijų suteikimą bei keitimą. Ši procedūra turėtų užtikrinti, kad sistemų savininkai patvirtintų vartotojų teisių suteikimą bei keitimą, o taip pat užtikrintų, kad vartotojų prieigos teisės būtų peržiūrimos sistemų savininkų tuo užtikrinant, kad turimos teisės vis dar yra aktualios. Vartotojų teisių peržiūra turėtų būti vykdoma ne rečiau nei karta per metus.	Vartotojų prieigos teisių suteikimo, panaikinimo, pakeitimo procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas

TEP jimo Nr.	Rekomendacija	ŽŪIKVC 2006-12-12 raštas Nr. 5272 „Dėl informacijos pateikimo“			Patvirtinančios institucijos komentaras
		Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Įvertinimas	
4-015	Mes rekomenduojame įdiegti „patikimos sertifikavimo organizacijos“ pasirašytų sertifikatų panaudojimą.	Patvirtintų sertifikatų įsigijimas, naudojimas	2007 m. III ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
4-022-DS11.10	Mes rekomenduojame reglamentuoti tiek popierinių, tiek ir elektroninių duomenų laikymą užtikrinant, kad duomenys būtų laikomi saugiai, bei užtikrinant, kad kritinė dokumentacija būtų reguliariai archyvuojama.	Duomenų laikymo įrenginių saugojimo tvarkos aprašo parengimas	2006 m. IV ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
4-028-DS12.6	Mes rekomenduojame VĮ ŽŪIKVC: <ul style="list-style-type: none"> • Įsigyti dyzelinį generatorių, kuris galės užtikrinti nepertraukiama energijos tiekimą esant rimtesniems elektros energijos tiekimo sutrikimams; • Periodiškai tikrinti nepertraukiamo maitinimo šaltinių funkcionalumą. 	Dyzelinio generatoriaus įsigijimas	2007 m. III ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
4-002-PO2.4	Mes rekomenduojame nustatyti atitinkamus saugumo lygius VĮ ŽŪIKVC saugomai informacijai bei numatyti atitinkamas kontrolės priemones kiekvienai numatytai grupei. Saugumo klasifikacija bei numatytos kontrolės priemonės turėtų būti periodiškai peržiūrimos.	Duomenų klasifikacijos atnaujinimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
4-003-PO4.6	Mes rekomenduojame paskirti darbuotoją, atsakingą už informacijos saugos klausimus – Saugos pareigūną. Šis darbuotojas turėtų koordinuoti su informacijos sauga susijusius klausimus bei padėti pasirinkti tinkamas kontrolės priemones bei jas diegti.	Paskirti atsakingą už informacijos saugą	2006 m. IV ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
4-004-PO4.8	Mes rekomenduojame oficialiai paskirti duomenų/sistemų savininkus bei reglamentuoti jų funkcijas ir atsakomybę.	Duomenų savininkų paskyrimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
4-006-PO6.11	Mes rekomenduojame patvirtinti saugos apmokymų programą, kuri numatytų, kad tiek nauji, tiek ir šiuo metu dirbantys darbuotojai dalyvautų apmokymuose saugos klausimais. Tokie mokymai turėtų būti organizuojami bent karta per metus. Nauji darbuotojai prieš pradėdami dirbti VĮ ŽŪIKVC turėtų sudalyvauti tokiuose apmokymuose. Visi darbuotojai turėtų pasirašyti konfidencialumo sutartį bei pasirašytinai susipažinti su kompiuterinių darbo vietų naudojimosi taisyklėmis prieš suteikiant jiems įgaliojimus dirbti su informacinėmis sistemomis.	Darbuotojų IT saugumo mokymų procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
4-010-DS5.3	Mes rekomenduojame sukurti ir patvirtinti vartotojų prieigos prie informacinių resursų valdymo procedūrą. Prieigą prie informacinių sistemų turėtų būti suteikiama bei keičiama remiantis oficialiais prašymais bei gavus atitinkamus patvirtinimus. Taip pat mes rekomenduojame padidinti vartotojų slaptažodžių apsaugą juos užsifruojant bei nustatant atitinkamas teises į slaptažodžių lentelę bei šių teisių kontrolę.	Vartotojų prieigos teisių suteikimo, panaikinimo, pakeitimo procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
4-013-DS5.74-014-DS5.11	Mes rekomenduojame: <ul style="list-style-type: none"> • Sukurti ir įdiegti incidentų valdymo procedūras; • Ugniasienės konfigūraciją pakeisti taip, kad būtų registruojami visi IP adresai; • Periodiškai tikrinti sistemų saugos registracijos žurnalus (security logs) visoms sistemoms, ugniasienėms, duomenų bazėms, programoms, kur yra numatyta tokia galimybė; • Įdiegti įsilaužimų aptikimo sistemą (IDS sistema); • GIS duomenų bazėje įdiegti informavimo elektroniniu paštu apie incidentus sistemą. 	Saugumo incidentų valdymo procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
4-16-DS5.14	Mes rekomenduojame patvirtinti vartotojų vardų kūrimo taisykles VĮ ŽŪIKVC, kurios galiotų visose sistemose (Novell, Oracle, Solaris). Vadovybė neturėtų toleruoti vardų kūrimo išimčių, nebent tai būtų nuspręsta pačios vadovybės.	Vartotojų vardų kūrimo taisyklių parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas

Rekomendacijos Nr.	Rekomendacija	ŽŪIKVC 2006-12-12 raštas Nr. 5272 „Dėl informacijos pateikimo“			Patvirtinančios institucijos komentaras
		Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Įvertinimas	
4-017-DSS.16	Mes rekomenduojame VĮ ŽŪIKVC vadovybei įdiegti sprendimus, užtikrinančius nepakeičiamumo mechanizmą.	Patvirtintų sertifikatų naudojimas	2007 m. III ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
4-018-DSS.16	Mes rekomenduojame patvirtinti reikalavimus, užtikrinančius, kad konfidenciali informacija būtų siunčiama tik „patikimai šifruotu keliu“.	Konfidencialių duomenų perdavimo kitoms šalims reikalavimų parengimas	2007 m. III ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
4-019-DSS.19	Mes rekomenduojame įdiegti antivirusinę programą visuose centro kompiuteriuose. Visi kompiuteriai, kurie įjungti į kompiuterinį centro tinklą turėtų būti apsaugoti nuo virusų: juose įdiegta programinė įranga turėtų tikrinti visus parsisiunčiamus duomenis, vykdomas programas bei atidaromus failus. Antivirusinės programos virusų lentelės turėtų būti periodiškai atnaujinamos.	Antivirusinės programinės įrangos diegimas	2006 m. IV ketv.	Igyvendinta iš dalies	Igyvendinta iš dalies
4-020-DSS.20	Mes rekomenduojame sukurti ir patvirtinti procedūras, kurios užtikrintų, kad duomenų judėjimas būtų stebimas, o esant neplanuotiems nukrypimams turėtų būti imamasi atitinkamų veiksmų.	Duomenų judėjimo stebėjimo procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketvv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
4-023-DS11.22	Mes rekomenduojame įdiegti duomenų laikmenų ženklavimo politiką VĮ ŽŪIKVC. Ši politika turėtų reglamentuoti bent jau šiuos aspektus: <ul style="list-style-type: none"> • Duomenų laikmenų klasifikacija ir jų svarba; • Informacija, kuri turi būti perkelta į duomenų laikmenas (ID numeris, autorius/atsakingas asmuo, padalinys ir pan., sukūrimo data). Turėtų būti sukurtas registras, kuriame būtų registruojami visos elektroninės duomenų laikmenos (patvirtintos dokumentų versijos, duomenys gauti iš išoriniu organizacijų ir pan.). Šiame registre turėtų būti registruojama bent jau tokia informacija: <ul style="list-style-type: none"> • Laikmenos identifikatorius (ID numeris, pavadinimas ir pan.); • Duomenų apibūdinimas; • Sukūrimo/atnaujinimo data; • Autorius; • Šiuos duomenis naudojantis asmuo / duomenų laikymo vieta. Taip pat turėtų būti paskirtas ir atsakingas už registro tvarkymą bei duomenų laikmenų kontrolę darbuotojas.	Duomenų laikmenų ženklavimo politikos parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
4-024-DS11.26	Mes rekomenduojame VĮ ŽŪIKVC duomenis reguliariai kopijuoti. Kopijuojami turėtų būti ir „audit trail“ duomenys, failu sistema ir pan. Nukopijuoti duomenys turėtų būti saugomi nuo ugnies ir pašalinių asmenų apsaugotose ne VĮ ŽŪIKVC patalpose. Taip pat rekomenduojame sukurti GIS duomenų rezervinio kopijavimo politiką, kur užtikrintu šių duomenų kopijavimą.	Rezervinio duomenų kopijavimo ir archyvavimo politikos parengimas	2006 m. IV ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
4-008-DSS.1	Mes rekomenduojame atnaujinti rizikos įvertinimo dokumentaciją bei taikomas kontrolės priemones. Remiantis atnaujintu rizikos įvertinimu turėtų būti įdiegta naudingiausia saugos bei kontrolės politika.	Rizikos vertinimo dokumentacijos atnaujinimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas

Galutinė ataskaita. ŽŪIKVC. UAB "Deloitte Lietuva", 2006-07-31 Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016		ŽŪIKVC 2006-12-12 raštas Nr. 5272 „Dėl informacijos pateikimo“			Patvirtinančios institucijos komentaras
rekomendacijos Nr.	Rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Įvertinimas	
5-002-DS4.3	<p>Kadangi planas šiuo metu yra kuriamas, mes rekomenduojame atkreipti dėmesį į:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kuriant planą turėtų būti atlikta pilna veiklos įtakos analizė (BIA) kurios metu būtų nustatytos VI ŽŪIKVC veiklos funkcijos bei maksimalus laikas kurį VI Žemės Ūkio Informacijos ir Kaimo Verslo Centras gali dirbti be šios veiklos be didesnės įtakos visai centro veiklai ar išorinėms organizacijoms. Ši analizė neturėtų būti laikoma vien tik su IT susijusia technine analize, tai turėtų būti aukščiausios vadovybės inicijuota ir koordinuojama analizė, į kurią turėtų būti įtraukti visi veiklos padaliniai. • Atliktos veiklos įtakos analizės rezultatai turi būti naudojami numatant veiklos atstatymo strategiją. Veiklos funkcijų prioritetai turėtų būti numatyti veiklos įtakos analizės rezultatuose. Pagrindinis veiklos atstatymo strategijos tikslas yra nustatyti maksimalų laiko tarpą kiekvienai sistemai be kurios VI Žemės Ūkio Informacijos ir Kaimo Verslo Centras galėtų funkcionuoti be didesnių praradimų, nesukeldamas didesnių praradimų kitoms, susijusioms organizacijoms bei numatyti strategiją, kad reikiamos veikla būtų atstatyta per tą maksimalų laiką. Tuomet gali būti parengtas pilnas Veiklos tęstinumo planas (BCP), kuris apimtų tiek kompiuterinių sistemų, tiek ir ne kompiuterinių sistemų atstatymą. Kitos sistemos, tokios kaip telefonas, faksas, šifravimo technika ir pan. turėtų taip pat būti įtrauktos į planą. Tokiu būdu pilnas veiklos tęstinumo planas (BCP) taps rinkiniu kitų individualių planų, įgalinančių atstatyti konkrečias veiklas bei paslaugas. • Veiklos tęstinumo planas (BCP) turi apimti, tačiau neturi apsiriboti vien tik: <ul style="list-style-type: none"> • Visos informacijos, kurią būtina atstatyti norint toliau vykdyti apibrėžtas funkcijas nustatymą; • Maksimalų laiko tarpą, kuri organizacija gali veikti be kritinių sistemų ir procesų ir kuris neturėtų žymios įtakos organizacijos veiklai ar susijusių išorinių organizacijų veiklai; • Prioritetus ir tvarką kaip turėtų būti atstatomos sistemos ir procesai; • Veiklos atstatymo metu veikiančią vadovybę bei atsakingus darbuotojus; • Kiekvienai kritinei sistemai: <ul style="list-style-type: none"> • Minimalius techninės įrangos reikalavimus; • Minimalius reikalavimus operacinei sistemai; • Reikalavimus programinei įrangai; • Atstatomus failus, kurie būtini sistemos atstatymui; • Veiklos, palaikymo ir operacines procedūras būtinas sistemos ir jos funkcionavimo atstatymui; • Koordinavimą tarp duomenų įvedimą atliekančių padalinių ir veiklos padalinių; • Kritinius reikalavimus personalui; • Reikalavimus atstatymo kontrolei. • Nustatymą rezervinių serverinių bei atstatymo programinės įrangos įvedimą bei testavimą; • Programinės įrangos paleidimo ir testavimo procedūras; • Rezervinių duomenų kopijų buvimo vietą; • Visos sistemos dokumentacijos rezervinės kopijos turėtų taip pat būti laikomos rezervinėse, fiziškai apsaugotose (ne centro) patalpose. 	Veiklos tęstinumo plano ir procedūrų aprašų parengimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas

Galutinė ataskaita. ŽŪIKVC. UAB "Deloitte Lietuva", 2006-07-31 Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016		ŽŪIKVC 2006-12-12 raštas Nr. 5272 „Dėl informacijos pateikimo“			Patvirtinančios institucijos komentaras
teps. jimo Nr.	Rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Įvertinimas	
5-006-DS4.8	Sukūrus veiklos tęstinumo planą mes rekomenduojame padalinti šį planą (ar atitinkamas jo dalis) tik kritiniams darbuotojams, atsakingiems už atstatymą.	Veiklos tęstinumo plano ir procedūrų aprašų parengimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
5-008-DS4.10	Visos kritinės operacijos bei duomenys turėtų būti identifikuoti bei dokumentuoti, tuo užtikrinant, kad jie bus atstatyti laiku, taip kaip to reikalauja centro veikla. Taip pat žiūrėti 5-002-DS4.3	Nustatyti atstatymo prioritetą, identifikuoti kritines operacijas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
5-011-DS11.23	Mes rekomenduojame: <ul style="list-style-type: none"> • Įdiegti automatines rezervinio kopijavimo programas; • Sukurti rezervinio kopijavimo grafiką bei duomenų laikymo tvarką; • Vadovybei periodiškai tikrinti rezervinio kopijavimo grafiką, jo laikymąsi bei kopijų užbaigtumą; • Turėtų būti reguliariai testuojama galimybė atstatyti duomenis iš rezervinių kopijų (kartą per savaitę ar kartą per mėnesį). 	Rezervinio duomenų kopijavimo ir archyvavimo politikos parengimas	2006 m. IV ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
5-001-DS3.1	Mes rekomenduojame aprašyti veiklos padalinių keliamus reikalavimus sistemoms. Vadovybė turėtų stebėti teikiamų paslaugų kokybę ir esant poreikiui, kuomet teikiamų paslaugų kokybė neatitinka jai keliamų reikalavimų, imituoti reikiamus pakeitimus.	IT planų suderinimo su vartotojais procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
5-007-DS4.95-009-DS4.11	Mes rekomenduojame aiškiai veiklos tęstinumo plane nurodyti kur yra numatytos patalpos IT paslaugų atstatymui, kas turi teise patekti į šias patalpas bei kas jose šiuo metu jau yra įrengta. Taip pat šios patalpos turėtų būti testuojamos veiklos tęstinumo plano testavimo metu. Testuojant reikia atsižvelgti į šiuos aspektus: <ul style="list-style-type: none"> • Galimybę laikinai vykdyti veiklos procesus; • Galimybę jungtis prie tinklo resursų; • Galimybę atstatyti ir veikloje panaudoti kompiuterinius duomenis. Taip pat žiūrėti 5-002-DS4.3 	Veiklos tęstinumo plano ir procedūrų aprašų parengimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
1-002	Mes rekomenduojame patvirtinti "Projektų valdymo principus" bei jų laikytis vertinant riziką.	Atnaujinti "Projektų valdymo principus"	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
6-007-A11.10	Mes rekomenduojame įdiegti žurnalizacijos mechanizmą GIS duomenų bazėms. Taip pat rekomenduojame vadovybei periodiškai peržiūrėti žurnalizacijos įrašus siekiant įsitikinti, kad nebuvo jokių įtartinų ar išsiskiriančių transakcijų, operacijų ir pan.	Registracijos mechanizmo GIS duomenų bazėje diegimas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinta	Įgyvendinta iš dalies. GIS bazėse transakcijos vyksta specifiskai, todėl čia geriau tinka ne tradicinis ORACLE žurnalizavimo mechanizmas, o šiuo metu įdiegta ESRI ArcSDE versijavimo technologija.
6-008-A12.2	Mes rekomenduojame unifikuoti pakeitimų valdymo procesą bei turėti vieningą metodiką naudojamą visiems registrams. Esant poreikiui, išimtyms dėl atskirų sistemų specifikos, turėtų taip pat būti numatytos pačioje projektų valdymo metodikoje.	Atnaujinti "Projektų valdymo principus"	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
6-013-A12.7	Mes rekomenduojame įtraukti į pakeitimų valdymo ir vystymo procedūras reikalavimus analizuoti reikalavimus įvedamiems duomenims ir pateikiamiems rezultatams.	Pakeitimų procedūrų aprašų parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas

Galutinė ataskaita. ŽŪIKVC. UAB "Deloitte Lietuva", 2006-07-31 Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016		ŽŪIKVC 2006-12-12 raštas Nr. 5272 „Dėl informacijos pateikimo“			Patvirtinančios institucijos komentaras
TEP jimo Nr.	Rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Įvertinimas	
6-017-AI2.156-026-AI5.9	<p>Mes rekomenduojame unifikuoti testavimo reikalavimus visiems registrams:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Įvykdžius žymesnius pakeitimus, prieš perduodant juos testuoti vartotojams turi būti vykdomi šie testai: <ul style="list-style-type: none"> ○ Modulio testavimas; ○ Integravimo testavimas; ○ Sisteminis testavimas; ○ Įvedimo bei autonominis testavimas; ○ Taip pat, esant poreikiui turi būti patikrinti atskiri komponentai, tokie kaip tinklo apkrovimas, CPU apkrovimas, atminties apkrovimas ir pan. • Techniniai testai turėtų būti patvirtinti Žemės ūkio informacinių sistemų projektavimo ir plėtros skyriaus (ar kito skyriaus, atsakingo už programavimo darbus) vadovo; • Baigus programavimo darbus turi būti sukurtas testavimo scenarijus ir prasidėti vartotojų įvertinimo testavimas; • Testavimo rezultatai turėtų būti patvirtinti veiklos procesų savininkų. Testavimo metu pastebėti netikslumai bei klaidos turi būti dokumentuojami aprašant problemos esmę, bei perduoti programuotojams; • Galutiniai testavimo rezultatai turi būti patvirtinti procesų savininkų, IT vadovybės bei vartotojų; • Sėkmingai užbaigus testavimo darbus ir patvirtinus rezultatus veiklos padalinių vadovai kartu su sistemų vystymo darbuotojais turi nustatyti diegimo data; • Turi būti atnaujintos procesą reglamentuojančios procedūros. 	Bandyimų atlikimo procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
6-019-AI4.3	Mes rekomenduojame atnaujinti pakeitimų valdymo procedūras ir įtraukti į jas reikalingą peržiūrėti/sukurti operacines procedūras. Taip pat rekomenduojame peržiūrėti visus periodinius IT vykdomus veiksmus (vykdomus kasdien, kas savaitę, kas mėnesį ir pan.) bei sukurti atitinkamas operacines procedūras.	Eksplotacijos procedūrų aprašų parengimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
6-021-AI5.46-022-AI5.5	Mes rekomenduojame įtraukti atnaujinimo/konvertavimo taisykles į oficialią sistemų vystymo metodologiją. Atlikus atnaujinimą/konvertavimą turėtų būti vykdomas testavimas, kurio metu turėtų būti įvertinti duomenys, sistemos bei kiti susiję komponentai. Testus turėtų vykdyti abi suinteresuotos pusės: technologinė – testus turėtų atlikti IT darbuotojai ir veiklos – testus turėtų atlikti veiklos procesų savininkai bei vartotojai. Šių testų rezultatai turėtų būti tvirtinami vadovybės.	Sistemų vystymo metodologijos parengimas	2007 m. II m	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
6-024-AI5.7	Mes rekomenduojame panaikinti programuotojų prieigą į testinę aplinką arba tą prieigą sumažinti paliekant jiems tik skaitymo teises. Paprastai testavimo ir programavimo aplinkos yra fiziškai atskirtos. Šių aplinkų atskyrimas leidžia geriau kontroliuoti pakeitimų valdymo procesą įskaitant ir testavimo procesą. Taip pat mes rekomenduojame testavimo tikslais naudoti darbinės aplinkos kopiją.	Bandyimų atlikimo procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
6-027-AI5.11	Mes rekomenduojame įtraukti reikalavimą kurti/atnaujinti operacines procedūras į pakeitimų valdymo procedūras. Taip pat mes rekomenduojame testavimą vykdyti naudojant atitinkamą duomenų kiekį.	Pakeitimų procedūrų aprašų parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
6-028-AI5.12	Mes rekomenduojame atnaujinti sistemų vystymo procedūras, įtraukiant į jas reikalavimą veiklos atstovams patvirtinti pakeitimų diegimo datą.	Sistemų vystymo metodologijos parengimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas

Galutinė ataskaita. ŽŪIKVC. UAB "Deloitte Lietuva", 2006-07-31 Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016		ŽŪIKVC 2006-12-12 raštas Nr. 5272 „Dėl informacijos pateikimo“			Patvirtinančios institucijos komentaras
TEPC jimo Nr.	Rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Įvertinimas	
6-033-PO11.7	<p>Mes rekomenduojame peržiūrėti procedūras aprašančias sistemų vystymo procesą bei atnaujinti reikalingas procedūras ir panaikinti nereikalingas procedūras taip, kad sistemų vystymo procesas būtų reglamentuotas vienodai visiems projektams vykdomiems VĮ ŽŪIKVC. Taip pat rekomenduojame patvirtinti atnaujintas procedūras bei suorganizuoti darbuotojų apmokymą ir mokymus įtraukiant ir veiklos padalinių vadovus bei susijusius darbuotojus.</p> <p>Sistemų gyvavimo ciklą aprašantys dokumentai turėtų reglamentuoti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sistemų keitimo/diegimo procesą, pavyzdžiui inicijavimas, reikalavimų specifikavimas, programavimas/modifikavimas, testavimas, dokumentavimas (techninės bei vartotojo dokumentacijos rengimas), diegimas bei oficialus patvirtinimas/priėmimas; • Programuotojams taikomi kokybės standartai: kodavimo standartai, dokumentavimo standartai, testavimo standartai ir t.t.; • Reikalaujamas atsakomybės atskyrimas ir paskirstymas tarp programuotojų ir IT darbuotojų vykdomų operacinių veiksmų; • Reikalavimai taikomi sistemos dokumentavimui bei kitiems aprašymams, siekiant kad būtų užtikrinta kad visi reikiami dokumentai bus sukurti ar atnaujinti. <p>Esant žymesniems sistemų pakeitimams, turėtų būti kuriamas projekto planas, kuriame turėtų būti išvardinami visi reikalavimai šiam projektui, aptarta projekto pakeitimo valdymo kontrolė ir pan. Kiekvienas konkretus planas turėtų apibrėžti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pagrindines užduotis bei projekto etapus; • Planuojamą laiką kiekvienai projekto užduočiai bei visam projektui; • Užduočių ir atsakomybių paskirstymą atskiriems projekto dalyviams; • Planuojamą projekto kainą; • Draudimą vykdyti pakeitimus tiesiogiai darbinėje aplinkoje. <p>Mes rekomenduojame užtikrinti, kad darbinėje aplinkoje nebūtų vykdomi jokie pakeitimai, kadangi priešingu atveju darbinėje aplinkoje įvykdyti pakeitimai gali būti su klaidomis. Tokiu atveju gali būti pradėti vykdyti klaidingi procesai, kurie gali sugadinti duomenis, gali sutrikdyti duomenų įvedimo/išvedimo funkcijos, sistemos stabilumas ir pan. Paprastai pakeitimai yra vykdomi programavimo (ar rezervinėje) aplinkoje. Tik atlikus pilną pakeitimų testavimą (tiek IT darbuotoju, tiek ir veiklos darbuotoju) ir įsitikinus, kad jie yra tinkami ir teisingi, jie perkeliama į darbinę aplinką.</p> <p>Taip pat mes rekomenduojame VĮ ŽŪIKVC turėti ir atskirą programų išėties tekstų kopija, kuria būtų galima pasinaudoti nepavykus sėkmingai integruoti pakeitimų. Ši kopija turėtų būti laikoma tinkamai apsaugota ir turėtų būti atnaujinama prieš kiekvieną vykdomą pakeitimą. Naujai aprašytas procesas turėtų būti vieningas ir apimti visus registrus.</p>	Sistemų vystymo metodologijos parengimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
6-011-112.4	Mes rekomenduojame aprašyti dokumentavimo standartus sistemų vystymo procedūrose, kurie užtikrintų, kad vykdam programavimo, sistemų keitimo projektus, sukurta dokumentacija būtų vienoda visiems registrams.	Atnaujinti "Projektų valdymo principus"	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas

Galutinė ataskaita. ŽŪIKVC. UAB "Deloitte Lietuva", 2006-07-31 Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016		ŽŪIKVC 2006-12-12 raštas Nr. 5272 „Dėl informacijos pateikimo“			Patvirtinančios institucijos komentaras
TEP jimo Nr.	Rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Įvertinimas	
6-020-A15.3	Mes rekomenduojame kurti diegimo planus prieš vykdant žymesnius pakeitimus. Sukurtas diegimo planas turėtų būti tvirtinamas veiklos bei IT atstovų. Sukurtas bei patvirtintas diegimo planas turėtų būti naudojamas kaip vadovas viso projekto eigoje.	Atnaujinti "Projektų valdymo principus"	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
6-025-A15.8	Mes rekomenduojame atnaujinti pakeitimų valdymo procedūras įtraukiant į jas reikalavimą kurti kriterijus pilotiniams testams/dieгимams, tais atvejais, kai būtina vykdyti pilotinius testus/dieгимus. Šie kriterijai turėtų būti patvirtinami vadovybės.	Pakeitimų procedūrų aprašų parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
6-035- POL1.11	Mes rekomenduojame: • Vykdyti kiekvieną projektą atnaujinti atitinkamą dokumentaciją; • Naudoti išieities kodo aprašus, kaip kad to reikalauja sistemų vystymo procedūros; • Išieities kodas turėtų turėti versijos numerį.	Atnaujinti "Projektų valdymo principus"	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
6-001- A12.1	Mes rekomenduojame unifikuoti projektų valdymo metodiką.	Atnaujinti "Projektų valdymo principus"	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
6-008- A12.1	Mes rekomenduojame atnaujinti pakeitimų valdymo procedūras reglamentuojant kaip turėtų būti elgiamasi gavus užsakymą pakeitimui ir kokius dokumentus reikia tokiu atveju užpildyti.	Pakeitimų procedūrų aprašų parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
6-014- A12.8.6	Mes rekomenduojame atnaujinti pakeitimų valdymo procedūras reglamentuojant reikalavimus aprašyti vidines ir išorines sąsajas. Taip pat rekomenduojame įtraukti vartotojo sąsają dizainą, kaip būtina žingsnį vykdyant pakeitimus.	Pakeitimų procedūrų aprašų parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
6-018- A12.16	Mes rekomenduojame įtraukti į pakeitimų valdymo procedūras reikalavimą kurti vartotojo dokumentaciją, bei laikytis šio reikalavimo net tuomet, kai naujai kuriama programa skirta tik vidiniam naudojimui.	Pakeitimų procedūrų aprašų parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
6-020- A12.16	Mes rekomenduojame įtraukti į sistemų vystymo procedūras reikalavimą atlikti podieginę peržiūrą užbaigus kiekvieną žymesnį projektą.	Sistemų vystymo metodologijos parengimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
7-001-A16.1	Visi pakeitimai turėtų būti vykdomi tik remiantis oficialiais ir vadovybės patvirtintais pakeitimų užsakymais. Visi įvykdyti pakeitimai turėtų būti tinkamai dokumentuoti. Mes rekomenduojame naudoti tik personalizuotus jungimosi vardus su priskirtomis duomenų bazių administravimo galimybėmis, tokiu būdu užtikrinant atskaitomybę už duomenų bazėje vykdomus pakeitimus.	Atnaujinti "Projektų valdymo principus"	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
7-005- DS9.7	Mes rekomenduojame sukurti ir oficialiai patvirtinti konfigūracijų valdymo procedūrą.	Duomenų bazių konfigūracijų valdymo procedūros aprašo parengimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
8-001-A16.2	Mes rekomenduojame sukurti ir patvirtinti kompiuterinės technikos, sisteminės programinės įrangos bei duomenų bazių programinės įrangos įsigijimo procedūrą, kurioje įtakos analizė būtų būtinas etapas. Atliekama įtakos analizė turėtų būti dokumentuojama.	Viešųjų pirkimų metodologijos parengimas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinimas nebaigtas	Įgyvendinimas nebaigtas
8-002- POL1.9	Mes rekomenduojame sukurti ir patvirtinti kompiuterinės technikos ar programinės įrangos įsigijimo procedūrą, kurioje būtų reikalaujama, kad bet koks kompiuterinės technikos ar programinės įrangos įsigijimas būtų tvirtinamas vadovybės.	Viešųjų pirkimų metodologijos parengimas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinimas nebaigtas	Įgyvendinimas nebaigtas
9-009-A13.7	Mes rekomenduojame įdiegti veiksmų su šaknėmis teisėmis registravimo galimybę visuose serveriuose, naudojamuose tinklo infrastruktūroje. Mes taip pat rekomenduojame periodiškai tikrinti programinę įrangą įdiegta darbuotojų kompiuteriuose. Geriausiai tam naudoti specializuotas programines priemones.	Programinės įrangos valdymo procedūros aprašo parengimas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinta iš dalies	Įgyvendinta iš dalies

Galutinė ataskaita. ŽŪIKVC. UAB "Deloitte Lietuva", 2006-07-31 Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016		ŽŪIKVC 2006-12-12 raštas Nr. 5272 „Dėl informacijos pateikimo“			Patvirtinančios institucijos komentaras
rekom. jimo Nr.	Rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Įvertinimas	
9-004-A11.12	Mes rekomenduojame sukurti ir aukščiausiai vadovybei patvirtinti sisteminės programinės įrangos naudojimo standartus, kuriuose būtų nurodyta apibrėžta sisteminė programinė įranga skirta atskiroms funkcijoms vykdyti. Mes taip pat rekomenduojame atnaujinti naudojamą FreeBSD versijas įdiegiant naujausią produkcinę šios sistemos versiją. Kuo skubiau atnaujinti darbo vietoje naudojamas Windows 98 operacines sistemas, kadangi ši sistema nėra palaikoma.	Naudojamos programinės įrangos standartų parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
9-008-A13.6	Mes rekomenduojame sukurti ir patvirtinti procedūrą, kuri įgalintų kontroliuoti sistemų parametrų konfigūracinius pakeitimus bei sisteminės programinės įrangos atnaujinimą. Nauja procedūra turėtų užtikrinti, kad atnaujinant sisteminę programinę įrangą, keičiant konfigūraciją vartotojai būtų išpėti apie galimą pakeitimų įtaką sistemai bei, kad yra galimi sistemos funkcionalumo sutrikimai, o taip pat: <ul style="list-style-type: none"> • Esant techninei galimybei įtraukti šiuos vartotojus į testavimo procesą; • Informuoti šiuos darbuotojus apie atnaujinimą ir galimus sistemos darbo sutrikimus; • Kritinėms informacinėms sistemoms (tokioms kaip duomenų bazių serveriai) prašyti vartotojų patvirtinimo galimiems sistemos sutrikimams. Visi serveriai ir juose esanti sisteminė programinė įranga turėtų būti administruojama Informacinių sistemų administravimo skyriaus darbuotojų tuo užtikrinant, kad sistemos konfigūracija atitiktų visai organizacijos politiką. Mes taip pat rekomenduojame įdiegti ir naudoti išorinę ar viduje sukurtą konfigūracijų valdymo programą, kurioje būtų saugomi duomenys apie įdiegtą sisteminę programinę įrangą bei sisteminės programinės įrangos konfigūracinius pakeitimus.	Sistemos įrangos konfigūracijos pakeitimų ir naujų versijų kontrolės procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
9-012-A16.5	Mes rekomenduojame įdiegti kontrolės priemones VĮ ŽŪIKVC valdyti pakeitimus sisteminėje programinėje įrangoje. Kaip kontrolės priemonė galėtų būti aukščiau paminėta sukurta programinė įranga pakeitimams valdyti, ar paprasta Excel ar Access duomenų bazė, tačiau pats procesas turėtų būti reglamentuotas ir patvirtintas.	Sistemos programinės įrangos konfigūracijos pakeitimų ir naujų versijų kontrolės procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
9-013-A16.8	Mes rekomenduojame sukurti ir patvirtinti programinės įrangos paskirstymo procedūrą, kuri reglamentuotų bent jau šiuos elementus: <ul style="list-style-type: none"> • Programinės įrangos diegimo tikslas ir sprendimo priėmimas; • Programinės įrangos paskirstymo būdas; • Operacijų datos; • Atsakomybė už paskirstymą; • Įrašai, kurie turi būti padaryti paskirsčius įrangą (istoriniams tikslams). Taip pat rekomenduojame apsvarstyti ir galimybę naudotis automatinėmis programinės įrangos paskirstymo priemonėmis.	Programinės įrangos paskirstymo procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas

Galutinė ataskaita. ŽŪIKVC. UAB "Deloitte Lietuva", 2006-07-31 Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016		ŽŪIKVC 2006-12-12 raštas Nr. 5272 „Dėl informacijos pateikimo“			Patvirtinančios institucijos komentaras
TEP jimo Nr.	Rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Įvertinimas	
9-007-A13.4	<p>Mes rekomenduojame sukurti ir patvirtinti procedūrą, kuri įgalintų kontroliuoti sistemų parametrų konfigūracinius pakeitimus bei sisteminės programinės įrangos atnaujinimą. Naują procedūrą turėtų užtikrinti, kad atnaujinant sisteminę programinę įrangą, keičiant konfigūraciją vartotojai būtų išpėti apie galimą pakeitimų įtaką sistemai bei, kad yra galimi sistemos funkcionalumo sutrikimai, o taip pat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Esant techninei galimybei įtraukti šiuos vartotojus į testavimo procesą; • Informuoti šiuos darbuotojus apie atnaujinimą ir galimus sistemos darbo sutrikimus; • Kritinėms informacinėms sistemoms (tokioms kaip duomenų bazių serveriai) prašyti vartotojų patvirtinimo galimiems sistemos sutrikimams. <p>Taip pat rekomenduojame sukurti atskirą testavimo aplinką ir testuoti pakeitimus FreeBSD operacinėje sistemoje. Visi serveriai ir juose esanti sisteminė programinė įranga turėtų būti administruojami Informacinių sistemų administravimo skyriaus darbuotoju tuo užtikrinant, kad sistemos konfigūraciją atitiks visą organizacijos politiką. Mes taip pat rekomenduojame įdiegti ir naudoti išorinę ar viduje sukurtą konfigūracijų valdymo programą, kurioje būtų saugomi duomenys apie įdiegtą sisteminę programinę įrangą bei sisteminės programinės įrangos konfigūracinius pakeitimus.</p>	Sistemos programinės įrangos konfigūracijos pakeitimų ir naujų versijų kontrolės procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
10-001-A13.2	<p>Mes rekomenduojame sukurti periodinius kompiuterinės technikos profilaktinio patikrinimo planus. Patikrinimo metu rekomenduojame pildyti ataskaitas, kurios turėtų būti pristatomos vadovybei apsvaistymui ir galimiems sprendimams.</p>	Periodinių kompiuterinės technikos profilaktinio patikrinimo planų parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-001-PO8.1	<p>Mes rekomenduojame sukurti bei patvirtinti procedūrą, kuri užtikrintų:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nenutrūkstamą išorinių reikalavimų stebėjimą, kuris nustatytų visus organizacijai taikomus išorinius reikalavimus; • Teisiniai bei kiti išoriniai reikalavimai susiję su IT valdymu ir kontrole turėtų būti reguliariai peržiūrimi. <p>Vadovybė turėtų gauti ataskaitas apie naujus reikalavimus, taikomus VĮ ŽŪIKVC ar reikalavimų pasikeitimus. Remiantis šiomis ataskaitomis vadovybė galėtų priimti atitinkamus sprendimus.</p>	Teisinių reikalavimų darančių įtaką veiklai nustatymo procedūros aprašo parengimas	2006 m. IV ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-002-PO8.2	<p>Mes rekomenduojame patvirtinti procedūrą, užtikrinančią, kad pasikeitus išoriniams teisiniams reikalavimams arba atsiradus naujiems išoriniams teisiniams reikalavimams būtų laiku imamasi atitinkamų veiksmų.</p>	Teisinių reikalavimų darančių įtaką veiklai nustatymo procedūros aprašo parengimas	2006 m. IV ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-003-PO8.3	<p>Mes rekomenduojame:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instruktuoti visus darbuotojus bent kartą per metus; • Reglamentuoti procesą užtikrinantį, kad būtų stebimas atitikimas šiems standartams. 	Darbuotojų kasmetinių saugos instruktavimo kontrolės procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-004-PO8.4	<p>Mes rekomenduojame reglamentuoti procesą, užtikrinantį, kad intelektualinės nuosavybės, tarptautinių duomenų perdavimo bei šifravimo reikalavimai būtų oficialiai aptarti, o atitikimas šiems reikalavimams būtų stebimas.</p>	Procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-006-M3.1	<p>Mes rekomenduojame įdiegti procesą, kuris užtikrintų, kad būtų vykdomas nepriklausomas saugumo bei vidaus kontrolės sertifikavimas/akreditavimas. Vidaus kontrolės efektyvumas turėtų būti periodiškai vertinamas.</p>	Kokybės kontrolės padalinio steigimas	2007 m. III ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas

TEP jimo Nr.	Rekomendacija	ŽŪIKVC 2006-12-12 raštas Nr. 5272 „Dėl informacijos pateikimo“			Patvirtinančios institucijos komentaras
		Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Įvertinimas	
11-007-M3.2	Mes rekomenduojame reglamentuoti procesą, kuris užtikrintų, kad prieš pradėdant bendradarbiauti su paslaugų teikėjais, jų IT saugumo bei vidaus kontrolės sistema būtų įvertinta. Taip pat rekomenduojame periodiškai (ne rečiau kaip kartą per metus) persertifikuoti/perakredituoti paslaugų teikėjus.	Paslaugų teikėjų vertinimo procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-008-M3.3	Mes rekomenduojame: <ul style="list-style-type: none"> Sukurti sąrašą paslaugų, kurios turėtų būti stebimos (bei sukurti atitinkamas paslaugų lygio sutartis) apibrėžtų periodiškumu; Sukurti informacijos sąrašą apie teikiamas IT paslaugas, kuri turėtų būti teikiama VĮ ŽŪIKVC vadovybei nustatytu periodiškumu; Aukščiausiam lygyje periodiškai vertinti IT teikiamas paslaugas. 	Teikiamų paslaugų ir sutarčių sąrašų parengimas, Paslaugų vertinimo procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-009-M3.5	Mes rekomenduojame reglamentuoti procesą, kuris užtikrintų, kad IT atitikimas norminiams aktams bei kitiems reikalavimams, pasirašytų sutarčių keliamiems reikalavimams būtų periodiškai nepriklausomai tikrinamas.	IT atitikimo reikalavimams priežiūros procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-010-M3.6	Mes rekomenduojame sukurti procedūrą, kuri numatytų kriterijus, kuriais atvejais sutarties vykdymo metu turi būti gautas nepriklausomas trečiųjų šalių teikiamų paslaugų užtikrinimas.	Procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-011-M3.7	Mes rekomenduojame VĮ ŽŪIKVC vadovybei esant galimybei vertinti nepriklausimą užtikrinimą teikiančių organizacijų žinias ir kompetenciją.	Paslaugų teikėjų vertinimo procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-012-M3.8	Mes rekomenduojame sukurti IT paslaugų klasifikaciją, kurioje būtų numatyta, kuriems sprendimams būtinas audito įtraukimas.	IT sprendimų klasifikacijos parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-005-PO8.6	Mes rekomenduojame reglamentuoti draudimo procesą, kuris užtikrintų, kad visa per metus gauta ar įsigyta technika būtų apdrausta.	Kompiuterinės technikos draudimo procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-018-C1	Šie duomenys iš išorinių sistemų/organizacijų nėra saugomi VĮ Žemės Ūkio Informacijos ir Kaimo Verslo Centras sistemose: <ul style="list-style-type: none"> laikomų įregistruotų Gyvulių registre galvijų, avių ir ožkų identifikavimo numeriai - duomenys nėra įkelti iš Gyvulių registro, kadangi Gyvulių registre yra nepilni duomenys iš valdų registro; išmokų ir kitos valstybės paramos žemės ūkiui ir kaimo plėtrai, gautos praėjusiais kalendoriniais metais, rūšys ir kodai - Šie duomenys gaunami iš Nacionalinės Mokėjimo Agentūros - kol kas nėra įkelti; paskirtų praėjusiais kalendoriniais metais žemės ūkio produkcijos gamybos kvotų pavadinimai ir kodai - Šie duomenys gaunami iš Nacionalinės Mokėjimo Agentūros - kol kas nėra įkelti; Pastaba: visi šie duomenys gali būti gauti iš kitų informacinių sistemų ar kitų organizacijų. VĮ Žemės Ūkio Informacijos ir Kaimo Verslo Centras planuoja 2007 m. sukurti kompiuterinę sąsają su Nacionaline Mokėjimo Agentūra.	Sukurti kompiuterines sąsajas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-020-C3	Du reikalavimuose nustatyti klasifikatoriai nėra įdiegti: <ul style="list-style-type: none"> tiesioginių išmokų ir kitos valstybės paramos žemės ūkiui ir kaimo plėtrai klasifikatorius; žemės ūkio produkcijos gamybos kvotų klasifikatorius. 	Klasifikatorių įdiegimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas

Galutinė ataskaita. ŽŪIKVC. UAB "Deloitte Lietuva", 2006-07-31 Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016		ŽŪIKVC 2006-12-12 raštas Nr. 5272 „Dėl informacijos pateikimo“			Patvirtinančios institucijos komentaras
TEP jimo Nr.	Rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Įvertinimas	
11-022-C5	<p>Pastebėtų trūkumų Skuodo savivaldybėje ir seniūnijoje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Audito metu mes nustatėme, kad vietoje 10 skaitmenų kodo, nurodyto procedūroje, yra naudojamas 6 skaitmenų kodas; • Savivaldybės ir seniūnijos darbuotojai nėra susipažinę su procedūra, pagal kurią jie turi dirbti ir registruoti valdas. <p>Pastebėti trūkumai Panevėžio savivaldybėje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Savivaldybės kodas, kuris yra įrašomas į sistemą yra skirtingas nuo kodo, kuris pateiktas prašyme ("66" yra kodas, pateikiamas prašyme, "24" naudojamas sistemoje); • Darbuotojas, kuris savivaldybėje priėmė prašymą gali skirtis nuo darbuotojo, kuris įvedė duomenis į sistemą. Tai galima aiškiai nustatyti iš prašymo (ranka įrašomų pastabų), tačiau gali neatsispindėti sistemoje, kadangi tam nėra numatytų laukų; • Prašyme nurodyta data gali skirtis nuo datos esančios informacinėje sistemoje, kadangi registre yra saugoma tik registracijos data – tai lyg laiko antspaudas kada valda buvo išsaugota registre. 	Procedūrų laikymosi užtikrinimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-023-C6	<p>Kartais duomenų savininkai negali patys padaryti pakeitimų (nesugeba, nemoka rašyti), tokiais atvejais reikalingas korekcijas padaro savivaldybės administratorius.</p> <p>Paprastai registracijos procedūra nėra stabdoma, ji tik laikinai sulaukoma kol duomenų teikėjas pateiks visus reikalingus duomenis. Audito metu mes nenustatėme, kad būtų pildomos atitinkamos formos (Valdos Nr. 1003002251, žurnalas 672341 – duomenų teikėjas nepateikė informacijos apie išsilavinimą). Problemos, kuomet pateikiami ne visi ar klaidingi duomenys sprendžiami tokiu būdu –duomenų teikėjas žodžiu paprašomas pristatyti visus trūkstamus dokumentus. Jei jis vis tik dokumentų nepristato, neteisingi ar nepagristi duomenys paprasčiausiai pašalinami. Audito metu nebuvo nustatyta, kad būtų naudojamos „taisymo formos“ Duomenys yra taisomi tose pačiose RV/AD formose. Nėra paštu siunčiamų formų, duomenų teikėjai atvyksta patys į savivaldybę. Audito metu mes nenustatėme, kad būtų nutraukta registracija. Savivaldybės administratorius visada patikrina pateiktus dokumentus prieš pradėdamas registracijos procesą.</p>	Procedūrų laikymosi užtikrinimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-037-C8	<ul style="list-style-type: none"> • Šis funkcionalumas informacinėje sistemoje nėra įdiegtas. Planuojama įdiegimo data – 2006 m. pabaiga. • Reikalavimo, kad informacija apie valdos išregistravimą turi būti išsiusta duomenų teikėjui nesilaikoma. 	Procedūrų laikymosi užtikrinimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-038-C9	<p>Funkcionalumas, numatytas procedūros 143-160 punktuose nėra įdiegtas informacinėje sistemoje. Planuojama įdiegimo data – 2006 m. pabaiga.</p> <p>Šiuo metu procedūros reglamentuojamas procesas nėra įdiegtas egzistuoja tik vizija kaip procesas turėtų veikti, tačiau jis nėra veikiantis, todėl šiuo metu VĮ Žemės Ūkio Informacijos ir Kaimo Verslo Centras negali užtikrinti, kad tik tinkamai įregistravus valdą būtų mokamos išmokos.</p>	Procedūrų laikymosi užtikrinimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-039-C10	Nėra proceso, užtikrinančio, kad valdų duomenys būtų atnaujinami kasmet. Vadovaujanti registro tvarkymo įstaiga (Žemės Ūkio Ministerija) nėra patvirtinusi valdų atnaujinimo termino.	Kasmetinio duomenų atnaujinimo proceso diegimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas

TEP jimo Nr.	Rekomendacija	ŽŪIKVC 2006-12-12 raštas Nr. 5272 „Dėl informacijos pateikimo“			Patvirtinančios institucijos komentaras
		Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Įvertinimas	
11-025-C15	<ul style="list-style-type: none"> Visi vartotojai turi vienodas teises (tą pačią jiems priskirtą duomenų bazės rolę). Panevėžio savivaldybėje nėra realaus teisių atskyrimo, o tai atsitiko todėl, kad vartotojų administravimas, viena iš savivaldybės administratoriui priskirtų funkcijų, vykdomas VI ŽŪIKVC.; Detaliai testuojant vartotojų vld_panevezys_02 ir vld_panevezys_04 funkcionalumo galimybes nustatyta, kad šie vartotojai neturi įvesti slaptažodžių, norėdami prisijungti prie sistemos. Bandant jungtis prie sistemos, slaptažodžiai jau būdavo matomi atviru tekstu. 	Procedūrų laikymosi užtikrinimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-046-C16	Visi sutarti veiksmai nebuvo atlikti laiku. Vis dar nėra sutartas duomenų formatas tarp Nacionalinės Mokėjimo Agentūros ir VI Žemės Ūkio Informacijos ir Kaimo Verslo Centro.	Papildyti sutartis	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinta	Įgyvendinta, atnaujinta sutartis su Agentūra
11-048-C25	Duomenys nebuvo pateikti oficialiu raštu. Paprastai duomenys įrašomi į CD diską ir perduodami asmeniškai. Nėra jokios informacijos, patvirtinančios, kad duomenys buvo laiku pateikti Jungtiniam tyrimu centrai.	Duomenų pateikimo proceso reglamentavimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-058-C29	Nėra jokių įrodymų, kad duomenų bazė buvo atnaujinta. Nėra reglamentuoto proceso, kuris užtikrintų, kad duomenų bazė būtų atnaujinama sutartu laiku.	Duomenų bazės atnaujinimo procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-059-C30	Ne visos statistinės ataskaitos buvo pateiktos laiku (per 10 dienų).	Procedūrų laikymosi užtikrinimas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinta	Įgyvendinta
11-061-C32	Kai kurie vartotojai turi skaitymo teises visų gyvulių registro duomenų prieinamų pagal schemą GRIS_NEW. Šios prieigos teisės nebuvo patvirtintos atsakingų Gyvulių registro skyriaus darbuotojų.	Procedūrų laikymosi užtikrinimas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinta	Įgyvendinta
11-062-C33	Slaptažodžių keitimo procesas neatitinka procedūroje aprašyto proceso.	Procedūrų laikymosi užtikrinimas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinta	Įgyvendinta
11-065-C36	Informacija nėra automatiškai sutikrinama su Juridinių asmenų registru. Ji sutikrinama rankiniu būdu.	Duomenų sutikrinimo su Juridinių asmenų registru automatizavimas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinta iš dalies	Įgyvendinta iš dalies
11-066-C37	Nėra numatytų specifinių reikalavimų: <ul style="list-style-type: none"> Techninės įrangos saugumui; Programinės įrangos saugumui; Duomenų bazių saugumui; Duomenų perdavimo linijų saugumui. 	Specifinių reikalavimų nustatymas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-067-C38	<ul style="list-style-type: none"> VI ŽŪIKVC nėra kontrolės priemonių, galinčių užtikrinti, kad tik įgaliotas personalas diegtų techninę ir programinę įrangą; VI ŽŪIKVC yra patvirtintas programinės įrangos sąrašas, tačiau jis yra neatnaujintas, todėl neatitinkantis tikrovės. 	Procedūros aprašo parengimas, programinės įrangos sąrašo atnaujinimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-068-C39	Informacinių sistemų administravimo skyriaus vadovas informavo, kad antivirusinė programa yra įdiegta ne visuose centro kompiuteriuose. Testavimo rezultatai 2-011-DS9.8.	Standartinių kompiuterinių darbo vietų diegimas pagal reikalavimus	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-069-C40	Ne visuose kompiuteriuose yra įdiegta ekrano užsklanda, taip pat ne visuose kompiuteriuose ekrano užsklanda apsaugota slaptažodžiu.	Standartinių kompiuterinių darbo vietų diegimas pagal reikalavimus	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas

Galutinė ataskaita. ŽŪIKVC. UAB "Deloitte Lietuva", 2006-07-31 Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016		ŽŪIKVC 2006-12-12 raštas Nr. 5272 „Dėl informacijos pateikimo“			Patvirtinančios institucijos komentaras
rekomendacijos Nr.	Rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Įvertinimas	
11-071-C42	<p>Kompiuterių inžinierius yra atsakingas už programų apskaitą. Tam tikslui jis turi vidinio naudojimo duomenų bazę, kurioje suvesta visa įdiegta programinė įranga. Jis taip pat atsakingas už periodinių programų patikrinimą.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nėra oficialios, programinės įrangos periodinį patikrinimą reglamentuojančios procedūros; • Nėra numatyta, kaip turi būti rengiamos patikrinimų ataskaitos, kokie turi būti tolimesni veiksmai; • Patikrintos programinės įrangos naudojimas gali neatitikti licencijų reikalavimų; • Gali būti įdiegta nesankcionuotiems veiksams naudojama programinė įranga; • Programinės įrangos sąrašas neatitinka tikrovės. 	Programinės įrangos periodinių patikrinimų procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-072-C43	Jokių specifinių suvestinių apie institucijoje naudojamas kompiuterių programas Vyriausybės įgaliojimai institucijai nėra teikiama. Atsakingi darbuotojai su šiuo reikalavimu nebuvo susipažinę.	Reikalavimo laikymosi užtikrinimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-073-C43	VĮ ŽŪIKVC nėra techninės ir programinės įrangos įrengimo plano. Reikalavimas nevykdomas.	Reikalavimo laikymosi užtikrinimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-075-C43	Saugos rekomendacijų nėra laikomasi.	Reikalavimo laikymosi užtikrinimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-078-C40	Užrakinimas nėra įdiegtas Novell serveryje. Slaptažodžių politika nėra aprašyta jokiame politikoje. Nėra jokių apribojimų išorinėms bei Oracle pagrindu sukurtoms informacinėms sistemoms (detaliau 12.1 ORA1.2).	Slaptažodžio politikos parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-079-C50	Nėra jokių patvirtintų taisyklių kaip ir kokie tinklo resursai turi būti stebimi. Stebėjimas vykdomas pagal poreikį. Ugniasienės nėra stebimos.	Tinklo resursų stebėjimo procedūros aprašo parengimas	2006 m. IV ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-080-C51	Rezervinio kopijavimo procedūra yra per daug apibendrinta. Ši procedūra neaprašo atstatymo politikos, veiksmų. Nėra jokių reikalavimų rezervinio kopijavimo techninei ir programinei įrangai. Rezervinių kopijų testavimas vykdomas pagal poreikį. Vykdomas kompiuterinio tinklo pakeitimus, papildomas rezervinis kopijavimas nėra vykdomas. Kompiuterio tinklo infrastruktūrai palaikyti naudojami serveriai nėra kopijuojami.	Atnaujinti procedūros aprašą	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinta iš dalies	Įgyvendinta iš dalies
11-081-C52	VĮ ŽŪIKVC nėra vykdomi apmokymai saugos klausimais. Specifiniai veiksmai siekiant instruktuoti darbuotojus saugos klausimais nėra vykdomi. Ne visi vartotojai pasirašę konfidencialumo ir kompiuterių naudojimo taisykles. Nėra antivirusinės programos personaliniuose kompiuteriuose.	Darbuotojų IT saugumo mokymų procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-082-C53	Nėra dokumentuotos politikos kokia operacinė sistema turėtų būti naudojama serveryuose VĮ ŽŪIKVC. VĮ ŽŪIKVC naudojamos skirtingos tos pačios programos versijos skirtinguose kompiuteriuose. Kai kur naudojama pasenusi programinė įranga (FreeBSD 4.6, Windows 98). Nėra vykdomas nepertraukiamas stebėjimas kokie atnaujinimai yra įdiegti darbuotojų kompiuteriuose. Kadangi darbuotojams yra suteikta lokalių administratorių teisė, jie gali išjungti automatini pataisų diegimą arba atidėti jį.	Programinės įrangos valdymo procedūros aprašo parengimas	2006 m. IV ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-026-C54	<ul style="list-style-type: none"> • Visi vidiniai kompiuteriai (vidiniai IP adresai) gali prisijungti prie serverio nuotoliniu būdu; • Iš išorės galima prisijungti tik iš nurodytų IP adresų (Firewall konfigūracija). Nuotoliniu būdu vykdomi veiksmai neregistruojami.	Tarnybinių stočių valdomų nuotoliniu būdu procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas

Galutinė ataskaita. ŽŪIKVC. UAB "Deloitte Lietuva", 2006-07-31 Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016		ŽŪIKVC 2006-12-12 raštas Nr. 5272 „Dėl informacijos pateikimo“			Patvirtinančios institucijos komentaras
rekom. jimo Nr.	Rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Įvertinimas	
11-028-C57	Gyvulių registro skyriaus ir Žemės ūkio ir kaimo verslo registro skyriaus nuostatai buvo patvirtinti ŽŪM. Sklypų registro ir dirbamos žemės apskaitos skyrius tvarko tik geografinius duomenis. Visi asmeniniai duomenys laikomi Nacionalinėje Mokėjimo Agentūroje. Taip pat audito metu mes paprašėme pateikti mums Žemės ūkio Ministerijos patvirtinimus dėl duomenų perdavimo pagal pasirašytas sutartis. Mums buvo pateikta patvirtinanti informacija dėl duomenų perdavimo į Statistikos departamentą, Pieno centrą, konkurencijos tarnybą, kompanijas Ekoagrus ir Gelvora bei į Vilniaus miesto savivaldybę. Tačiau mes negavome patvirtinimo teikti duomenis į Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybą, Lietuvos banką, Mokesčių inspekciją bei į darbo inspekciją. Nėra jokios specifinės kontrolės šiam reikalavimui (Turi būti patvirtinimas, kad pasibaigus darbo santykiams asmens duomenų apsaugos nuostatos darbuotojui lieka galioti).	Papildyti "Personalo dokumentų administravimo procedūros aprašą"	2006 m. IV ketv.	Igyvendinimas nebaigtas	Igyvendinimas nebaigtas
11-032-C61	Slaptažodžiai apibrėžti kaip duomenų bazės jungimosi parametrai. Žemės ūkio ir kaimo verslo registre, Gyvulių registre, Sklypų registro ir dirbamos žemės registre slaptažodžiai keičiami rankiniu būdu – IT darbuotojų. Sistemoje nėra numatyta slaptažodžių keitimo galimybė. Sklypų registro ir dirbamos žemės registre pakeitimai registruojami rankiniu būdu. Vartotojas sistemoje sukuria įrašą, kuriame įrašo savo inicialus (vardą) bei trumpai aprašo pakeitimus, kuriuos jis padarė. Nėra veiksmų registracijos žurnalo GIS duomenų bazėje – susijusioje su Sklypų registro ir dirbamos žemės registru.	Slaptažodžio politikos parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-033-C62	Mums pateikta saugumo politika buvo išskirta keliuose dokumentuose, patvirtintuose skirtingu laiku. Šie dokumentai negali būti laikomi vieninga organizacijos saugos politika. Mums nebuvo pateiktas dokumentas, reglamentuojantis saugos reikalavimų bei saugos politikos nuostatų komunikavimą darbuotojams. Saugos politikoje nėra aptartas atsakomybės už saugos pažeidimus klausimas. Saugos politikos principai, procedūros, kurios turėtų būti peržiūrimos nėra reglamentuotos. Rizikos vertinimo dokumentas yra pasenęs (rizikos vertinimas buvo atliktas daugiau nei prieš trejus metus) ir neatspindi esamos IT infrastruktūros VI ŽŪIKVC.	Informacijos saugumo politikos atnaujinimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
11-034-C63	Sistemos ir duomenų vientisumo pažeidimų fiksavimo ir pažeistų duomenų atkūrimo tvarkos VI ŽŪIKVC nėra. Įgaliojimai ir teisės dėl Gyvulių registro (Bendradarbiavimo sutartis Nr. 42 2005-12-12 patvirtinta VI ŽŪIKVC Generalinio direktoriaus) bei dėl Žemės ūkio ir kaimo verslo registro (Patvirtinta 2002-08-27 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 1351) egzistuoja. Jokių specifinių Sklypų registro ir dirbamos žemės registro nebuvo gauta. Nebuvo gauta jokios informacijos.	Atitinkamų dokumentų parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas

Galutinė ataskaita. ŽŪIKVC. UAB "Deloitte Lietuva", 2006-07-31 Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016		ŽŪIKVC 2006-12-12 raštas Nr. 5272 „Dėl informacijos pateikimo“			Patvirtinančios institucijos komentaras
testavimo Nr.	Rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Įvertinimas	
11-035-C65	Centre nėra organizuojami specifiniai apmokymai. Tik priėmus darbuotoją į darbą jis privalo būti supažindinamas su saugos taisyklėmis. Tuomet naujai priimtas darbuotojas turi susipažinti su vidaus tvarkos taisyklėmis, kompiuterio naudojimo taisyklėmis ir pan. pasirašyti, kad susipažino su taisyklėmis ir pasirašyti konfidencialumo sutartį. Už šį procesą atsakingas personalo specialistas. Audito metu mes nustatėme, kad ne su visais darbuotojais pasirašyta konfidencialumo sutartis, ne visi darbuotojai pasirašę, kad yra susipažinę su kompiuterių naudojimo taisyklėmis.	Darbuotojų IT saugumo mokymų procedūros aprašo parengimas	2007m I ketv	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
12.1 ORAI.1	Mes rekomenduojame nevykdyti jokių testų darbinėje aplinkoje, o visi testiniai vartotojai (TESTAS, TEST, TESTINIS2) turi būti užblokuoti arba ištrinti. Mes rekomenduojame sukurti atskirą testavimo aplinką GIS duomenų bazei. Mes rekomenduojame netoleruoti išimčių kuriant vartotojų vardus prieigai prie duomenų bazių. Taip pat rekomenduojame esant galimybei pakeisti šių vartotojų vardus: <ul style="list-style-type: none"> • JURA; • MANTAS; • ANDREJ; • PAULIUS. Užblokuoti šį vartotoją, turinti dideles privilegijas DB duomenų bazėje: <ul style="list-style-type: none"> • OLAP_USER. Užblokuoti šiuos vartotojus, turinčius dideles privilegijas GIS duomenų bazėje: <ul style="list-style-type: none"> • DBSNMP; • LBACSYS; • MDSYS; • ORDPLUGINS; • ORDSYS; • OUTLN; • PORTAL30 DEMO. 	Vartotojų vardų suvienodinimas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinta	Įgyvendinta iš dalies 1. Testinė duomenų bazė pareikalautų didelių resursų, kurie būtų naudojami retai. Atsižvelgiant į tai, jog naudojamos technologijos leidžia tikėtis duomenų bazės atstatymo po nenumatyto įvykio, o testinė aplinka pareikalautų išaldyti dideles lėšas, manome, jog rizika turėti testinę aplinką pagrindinėje duomenų bazėje yra pateisinama. 2. Rekomenduojamų pakeisti vardų sąrašas susiklostė istoriškai, vystant ir tobulinant sistemą. Jų pakeitimas pareikalautų daug laiko ir darbo, o nauda būtų neapčiuopiama. Mūsų nuomone, juos keisti netikslinga. 3. Vartotojai su didelėmis privilegijomis užblokuoti.
12.2 ORAI.2	Mes rekomenduojame nustatyti reikalavimus slaptažodžių ilgiams ir sudėtingumui "SHEMA", "USER" bei "UNLIMITED" profiliams DB duomenų bazėje, „UNLIMITED“ profiliui GIS bazėje. Atlikus testavimus testinėje aplinkoje šioms profiliams turėtų būti suteikti tokie apribojimai: <ul style="list-style-type: none"> • Minimalus slaptažodžio ilgis (password_verify funkcija) ne mažiau nei 8 simboliai; • Slaptažodžio sudėtingumo reikalavimai (ta pati password_verify funkcija DEFAULT profiliui). "USERS" profiliui nustatyti tokius parametrus DB duomenų bazėje atlikus testavimus testavimo testinėje aplinkoje: <ul style="list-style-type: none"> o Slaptažodžio ilgis (PASSWORD_VERIFY funkcija): 8 simboliai; o PASSWORD_LIFE_TIME: 35 dienos; o PASSWORD_REUSE_TIME 365; o FAILED_LOGIN_ATTEMPTS 3; o PASSWORD_LOCK_TIME Neribotas; o PASSWORD_GRACE_TIME 3. 	Slaptažodžio politikos parengimas, reikalavimų nustatymas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinta	Įgyvendinta

Galutinė ataskaita. ŽŪIKVC. UAB "Deloitte Lietuva", 2006-07-31 Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016		ŽŪIKVC 2006-12-12 raštas Nr. 5272 „Dėl informacijos pateikimo“			Patvirtinančios institucijos komentaras
TEP jimo Nr.	Rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Įvertinimas	
12.4 ORA1.4	Mes rekomenduojame peržiūrėti pirminius ir sisteminius Oracle vartotojus GIS duomenų bazėje. Jei tam tikras vartotojas nėra būtinas, jis turėtų būti užblokuotas arba ištrintas. Jei vartotojas yra būtinas – pirminis slaptažodis turėtų būti pakeistas Audito metu mes nustatėme šiuos vartotojus, kurių būtinumą reikėtų papildomai apsvastyti: • DBSNMP; • LBACSYS; • MDSYS; • OUTLN; • ORDPLUGINS; • ORDSYS; • PORTAL30 DEMO.	Pirminių ir sisteminių Oracle vartotojų GIS duomenų bazėje peržiūrėjimas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinta	Įgyvendinta
12.6 ORA1.6	Mes rekomenduojame kiekvienam administratoriui sukurti individualius jungimosi vardus abiejuose GIS ir DB serveriuose bei įpareigoti administratorius naudoti tik individualius jungimosi vardus.	Individualių jungimosi vardų sukūrimas	2006 m. IV ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
12.7 ORA2.1	Kadangi UTL_SMTP gana plačiai naudojamas abiejuose GIS ir DB duomenų bazėse, šis funkcionalumas negali būti visiškai išjungtas. Tačiau, siekiant padidinti duomenų bazių saugumą, mes rekomenduojame uždrausti UTL_SMTP EXECUTE teisę PUBLIC ir kitas roles, turinčias šią galimybę. Mes rekomenduojame abiejuose GIS ir DB serveriuose sukurti vienintelę rolę turinčią UTL_SMTP EXECUTE teis ir priskirti ją vartotojams, kuriems šis funkcionalumas yra reikalingas (paprastai tai servais, programiniai vartotojai, bet ne duomenų bazių naudotojai).	Vienintelę rolę turinčios UTL_SMTP EXECUTE teisės sukūrimas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinta	Įgyvendinta, UTL_SMTP EXECUTE teisė iš roles PUBLIC atimta.
12.8 ORA2.2	Mes rekomenduojame nustatyti listener slaptažodį, kuris atitiktų ilgio, sudėtingumo bei naudojimo trukmės standartus abiejuose GIS ir DB serveriuose. Taip pat mes rekomenduojame įjungti Oracle listener veiksmų registravimą abiejuose DB ir GIS serveriuose bei periodiškai peržiūrėti veiksmų registracijos įrašus. Įrašų peržiūrai mes rekomenduojame naudoti specializuotomis programinėmis priemonėmis, padedančiomis atrasti operacijas, galimai susijusias su saugumo problemomis ar bandymais pažeisti saugumą.	"listener" slaptažodžio nustatymas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinta	Rekomendacija neįgyvendinta, motyvuojama jos nereikšmingumu. Mes manome, kad rekomendacijos įgyvendinimui reikėtų idėti mažai pastangų, o saugumo lygis pakiltų.
12.9 ORA2.3	Mes rekomenduojame panaikinti šiuo metu suteiktas object privilegijas ir system privilegijas PUBLIC grupei abiejuose DB ir GIS serveriuose. Taip pat rekomenduojame užtikrinti, kad PUBLIC rolė neturėtų SYS.UTL_FILE vykdymo teisių abiejuose DB ir GIS duomenų bazėse. Vietoj teisių suteikimo PUBLIC rolei mes rekomenduojame nustatyti roles specialiai duomenų bazei ir suteikti vartotojams tik tas roles, kurios yra būtinos jų funkcijoms vykdyti. Prieš vykdant pakeitimus darbinėje aplinkoje, mes rekomenduojame pakeitimus testuoti testinėje aplinkoje.	Privilegijų panaikinimas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinta	PUBLIC rolė GIS bazėje tebeturi SYS.UTL_FILE vykdymo teises.
12.11 ORA2.5	Mes rekomenduojame apriboti prieigos teisę prie ALL_SOURCE peržiūros lentelės abiejuose GIS ir DB serveriuose ir suteikti tik vartotojams/rolėms, kurioms yra būtina prieiti prie šios informacijos. Taip pat rekomenduojame prieš vykdant pakeitimus darbinėje aplinkoje pakeitimus testuoti testinėje aplinkoje.	Prieigos teisės apribojimas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinta	Įgyvendinta

Galutinė ataskaita. ŽŪIKVC. UAB "Deloitte Lietuva", 2006-07-31 Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016		ŽŪIKVC 2006-12-12 raštas Nr. 5272 „Dėl informacijos pateikimo“			Patvirtinančios institucijos komentaras
TEP jimo Nr.	Rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Įvertinimas	
12.12 ORA2.7	Mes rekomenduojame kiekvienam administratoriui sukurti individualius jungimosi vardus abiejose GIS ir DB duomenų bazėse bei įpareigoti administratorius naudoti tik individualius jungimosi vardus.	Individualių jungimosi vardų sukūrimas	2006 m. IV ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	
12.16 ORA2.12	Mes rekomenduojame nustatyti Idle laiką visiems profiliams, įskaitant „UNLIMITED“ ir „HEMA“ abiejose DB ir GIS duomenų bazėse. Idle laikas turėtų būti numatytas remiantis veiklos padalinių keliamais reikalavimais. Optimalus Idle laikas vartotojams, vykdančioms eilines operacijas duomenų bazėse turėtų būti testuojamas.	Idle laiko nustatymas	2006 m. IV ketv.	Įgyvendinta	UNLIMITED ir HEMA profilių Idle laikas nepakeistas
12.18 ORA3.1	Mes rekomenduojame VĮ ŽŪIKVC: <ul style="list-style-type: none"> • Naudoti automatines programas, įjungiančias rezervinio kopijavimo procesą; • Užtikrinti, kad GIS duomenų bazės atstatymas būtų reguliariai testuojamas; • Užtikrinti greitesni rezervinio kopijavimo duomenų perdavimą į kitas patalpas; • Senos, rezerviniam kopijavimui naudojamos juostos, turėtų būti periodiškai testuojamos siekiant įsitikinti, kad jų atkūrimo kokybė yra pakankama. 	Rezervinio duomenų kopijavimo ir archyvavimo politikos parengimas	2006 m. IV ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
12.20 ORA3.3	Palaikymo atnaujinimų bei saugos pataisų įdiegimas įgalina atnaujinti duomenų bazių komponentus bei valdymo priemones, kurios padidina visos duomenų bazės saugumą, todėl Oracle palaikymo atnaujinimai turėtų būti diegiami du kartus per metus, o saugos pataisos turi būti diegiamos kas mėnesį. Pataisos turėtų būti diegiamos tik prieš tai jas diegus bei išbandžius jas testavimo aplinkoje. Taip pat turėtų būti numatoma ir išinstaliavimo galimybė. Pataisų diegimas turėtų būti aptariamas ir su programos atstovais Lietuvoje. Taip pat rekomenduojama naudoti tą pačią NET8 versiją, kaip ir Oracle duomenų bazėse. Naudojant skirtingas versijas gali būti suderinamumo bei našumo problemų.	Palaikymo atnaujinimų ir saugos pataisų diegimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
12.23 ORA4.1	Mes rekomenduojame naudoti vieną iš Oracle siūlomų galimybių apsaugoti tinklu perduodamus duomenis: įdiegti šifravimo mechanizmą, kada visi duomenys perduodami tinklu būtų šifruojami arba pasinaudoti paprastesniu šifravimu, kuomet šifruotame pavidale būtų perduodamas tik slaptažodis.	Konfidencialių duomenų perdavimo kitoms šalims reikalavimų parengimas	2007 m. III ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
12.24 ORA5.1	Mes rekomenduojame VĮ ŽŪIKVC: <ul style="list-style-type: none"> • Įjungti auditą GIS duomenų bazių serveryje (AUDIT_TRAIL reikšme nustatyti "DB"); • Reglamentuoti procesą, kuris užtikrintų, kad audito duomenys susiję su saugumo informacija abiejuose serveriuose (GIS ir DB) būtų stebimi; • Reglamentuoti procesą, kuris užtikrintų, kad audito informacija abiejuose GIS ir DB serveriuose būtų laikoma ne trumpiau nei 30 dienų. 	Procedūrų aprašų parengimas	2007 m. II ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
13.16 SOL3.1	Mes rekomenduojame reguliariai kopijuoti bent jau konfigūracinius Solaris failus, kurie galėtų būti naudojami sistemos atstatymo metu. Taip pat mes rekomenduojame reglamentuoti Solaris rezervinio kopijavimo procesą.	Rezervinio duomenų kopijavimo ir archyvavimo politikos parengimas	2006 m. IV ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
13.1 8	Mes rekomenduojame išinstaliuoti nenaudojamus SunOS paketus.	Nenaudojamų SunOS paketų išinstaliavimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas
13.2 3	Mes rekomenduojame įjungti audito funkcija bei reglamentuoti procesą, kuris užtikrintų, kad audito funkcija būtų įjungta Solaris serveriuose.	Procedūros aprašo parengimas	2007 m. I ketv.	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas	Nepasibaigęs įgyvendinimo terminas

9.4 ES INSTITUCIJŲ AUDITO MISIJŲ METU PATEIKTŲ REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PERŽIŪRA

Stebėtojų teisėmis mes dalyvavome visose toliau apžvelgiamose audito misijose. ES institucijų audito misijų metu pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra apėmė:

- gautos Europos Komisijos dokumentacijos, susijusios su audito misijų metu nustatytais pastebėjimais ir pateiktomis rekomendacijomis, peržiūrą;
- pokalbius su atsakingais darbuotojais;
- nacionalinių teisės aktų, administravimo procedūrų peržiūrą ir analizę.

Peržiūros rezultatai pateikiami toliau.

9.4.1 AUDITO MISIJA „EŽŪOGF MOKĖJIMO AGENTŪROS AKREDITACIJA LIETUVOJE“ (EK DG AGRI J.5 SKYRIUS, 2005 M. RUGSĖJO 26-30 D.)

2005 m. EK DG Agri J.5 skyriaus audito misijos „EŽŪOGF mokėjimo agentūros akreditacija Lietuvoje“ metu Agentūrai buvo pateiktos 8 rekomendacijos. 2006 m. patvirtinimo audito metu peržiūrėjome teiktų rekomendacijų įgyvendinimą ir nustatėme, kad Agentūra:

- įgyvendintos 3 rekomendacijos;
- iš dalies įgyvendintos 2 rekomendacijos;
- 3 rekomendacijos neįgyvendintos.

Peržiūros rezultatai pateikiami toliau (Lentelė Nr. 33).

Lentelė Nr. 33. Po EK DG Agri J.5 skyriaus 2005 m. rugsėjo 26-30 d. audito misijos „EŽŪOGF mokėjimo agentūros akreditacija Lietuvoje“ pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra (2005-12-14, AGR 031935)

2005-12-14 DG AGRI J.5 laiškas Nr. AGR 031935	Patvirtinančioji institucija		
	Rekomendacija (anglų k.)	Rekomendacija (lietuvių k.)	Įvertinimas
<i>The Competent Authority and the Certifying Body follow-up very closely the Paying Agency's implementation of the recommendations made by E&Y</i>	Rekomenduojame Kompetentingai institucijai ir Patvirtinimo institucijai labai atidžiai sekti E&Y pateiktų rekomendacijų įgyvendinimą Agentūroje.	Igyvendinta	Patvirtinančios institucijos atliktos E&Y teiktų rekomendacijų peržiūros rezultatai buvo pateikti 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitos 9 dalyje. Atlikdami 2006 m. auditą Patvirtinančioji institucija vertino Agentūros vidaus kontrolės sistemos atitikimą akreditavimo kriterijams (plačiau žr. Ataskaitos 6.3 dalį).
<i>The Act of 22 January on 'Regulations of the National Paying Agency under the Ministry of Agriculture' also includes in its final provisions the hypothesis that the activities of NPA do not meet the accreditation criteria in respect of EAGGF/Guarantee measures</i>	Rekomenduojame į "Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos nuostatų", patvirtintų sausio 22 d. įsakymu, "Baigiamąsias nuostatas" įtraukti prielaidą, kad NMA veikla gali neatitikti akreditavimo kriterijų ir dėl EŽŪOGF Garantijų skyriaus priemonių.	Neįgyvendinta	Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos nuostatai nebuvo pakeisti, atsižvelgiant į pateiktą rekomendaciją.
<i>Also the Internal Audit department of the Paying Agency, the Certifying Body and the Competent Authority (beyond the Control department of the Paying Agency) review closely delegated functions. Moreover, the review should go beyond the check of paper work, it should also include on a sample basis verifying visits on-the-spot</i>	Rekomenduojame Agentūros VAD, Patvirtinančiai institucijai ir Kompetentingai institucijai (ne tik Agentūros KD) vykdyti perduotų funkcijų peržiūrą. Peržiūra turėtų apimti ne tik dokumentinių patikrinimą, bet ir atsitiktiniu būdu pasirinktų pavyzdžių patikrinimą patikrų vietoje metu.	Igyvendinta	VAD per 2006 metus PF srityje atliko Paramos priemonių ir kompensacinių išmokų administravimo VĮ Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūroje auditą ir Pieno kvotų skyriaus ir VĮ ŽŪKVC funkcijų pasiskirstymo administruojant pieno gamybos kvotas peržiūrą. ŽŪM 2006 GS finansiniais metais inicijavo ŽŪKVC auditą, kurį atliko UAB "Deloitte Lietuva" ir 2006-07-31 pateikė "Galutinė ataskaita. Žemės ūkio informavimo ir kaimo verslo centras. UAB "Deloitte Lietuva", 2006-07-31 Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016"
<i>New staff are recruited in the Internal Audit department to assure the timely implementation of audit pro-</i>	Rekomenduojame į VAD priimti naujų darbuotojų, kad būtų užtikrintas savalaikis veiklos	Igyvendinta iš dalies	Per 2006 GS finansinius metus į VAD buvo priimti 7 darbuotojai, tačiau VAD paliko 6 darbuotojai (tame skaičiuje - viena darbuotoja, kuri GS finansiniais metais

<i>grams</i>	plano įgyvendinimas.		buvo išėjusi į motinystės atostogas).
<i>A policy is implemented of obligatory rotation of employees in sensitive positions</i>	Rekomenduojame įdiegti "Jautrių" pareigybių darbuotojų privalomos rotacijos politiką.	Igyvendinta	2006 m. kovo 22 d. įsakymu BR1-125 pakeista Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos personalo politika, patvirtinta Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2004 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. BR1-187 „Dėl Personalo politikos patvirtinimo“, ir papildyta nauju IV skyriumi „Jautrių“ pareigybių politika“. Atsakingi padaliniai taip pat papildė savo procedūras nuostatomis dėl rotacijos.
<i>The cross-checks of information between measures is further automated</i>	Rekomenduojame tęsti kryžminių sutikrinimų tarp priemonių automatizavimą	Neįgyvendinta	Skyriaus, administruojančio AM ir AGRO priemones, vertintojai turi STIS stebėtojo rolę, ir reikiamus duomenis rankiniu būdu sutikrina su minėta informacine sistema, koreguodami KPPAIS duomenis. Automatinis sutikrinimas tarp KPPAIS ir STIS neatliekamas.
<i>The debts to the Fund are placed at the same level as national debts</i>	Rekomenduojame EŽŪOGF skoloms suteikti tą patį statusą kaip ir Nacionalinio biudžeto skoloms	Neįgyvendinta	Agentūra 2006-02-08 pateikė raštą ŽŪM Nr. BR6-(3.32)-1674, kuriame siūloma ŽŪM kreiptis į aukštesnes institucijas ir inicijuoti atitinkamų teisės aktų, reglamentuojančių skolų statusą, pakeitimus. 2007-01-31 susijusių teisės aktų pakeitimai, dėl EŽŪOGF skolų statuso prilyginimo Nacionalinio biudžeto skoloms, nebuvo atlikti.
<i>The information security related issues identified in this report are remedied as soon as possible</i>	Rekomenduojame kuo skubiau ištaisyti ataskaitoje nurodytus trūkumus, susijusius su informacinių sistemų saugumu.	Igyvendinta iš dalies	Igyvendinta: "Personalo politika", "Sistemų projektavimas ir priežiūra" skyriuose pateikti pastebėjimai. Neįgyvendinta: žr. Ataskaitos 8 dalyje pateiktas <32>, <6>, <24>, <10>, <25>, <26> ir <27> išimtis.

9.4.2 AUDITO MISIJA „EŽŪOGF GS SĄSKAITŲ PATIKRINIMAS IR PATVIRTINIMAS - EKSPORTO GRAŽINAMOSIOS IŠMOKOS UŽ CUKRAUS PRODUKCIJĄ“ (EK DG AGRI J.2 SKYRIUS, 2006 M. BIRŽELIO 19-23 D.)

2006 m. EK DG Agri J.2 skyriaus audito misijos „EŽŪOGF GS sąskaitų patikrinimas ir patvirtinimas - Eksporto gražinamosios išmokos už cukraus produkciją“ metu Agentūrai ir Muitinės departamentui buvo pateiktos 5 rekomendacijos. 2006 m. patvirtinimo audito metu peržiūrėjome teiktų rekomendacijų įgyvendinimą ir nustatėme, kad Agentūra:

- įgyvendintos 2 rekomendacijos;
- 2 rekomendacijų įgyvendinimas nebaigtas;
- 1 rekomendacijos neįgyvendinta.

Peržiūros rezultatai pateikiami toliau (Lentelė Nr. 34).

Lentelė Nr. 34. Po EK DG Agri J.2 skyriaus 2006 m. birželio 19-23 d. audito misijos „EŽŪOGF GS sąskaitų patikrinimas ir patvirtinimas - Eksporto gražinamosios išmokos už cukraus produkciją“ pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra (2006-10-25, Rašto Nr. AGRI.J.2EX/2006/07/LT/LA8D(2006))

Nr.	Rekomendacija (LT)	Įvertinimas	Įgyvendinimo komentaras
1	Auditoriai yra tos nuomonės, kad muitinė turėtų neatideliuodama išsiaiškinti, ar paisoma visų reikalavimų, būtinų išduodant leidimus.	Igyvendinta	Atsakyme (Nr. 2D-6201(11.66)) į 2006 m. spalio 25 d. Europos Komisijos Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato raštą Nr. AGRI. J.2 EX/2006/07/LT/LA8, Muitinės departamentas pateikė nuomonę, ar paisoma reikalavimų, būtinų išduodant leidimus.
2	Daugiau dėmesio turėtų būti skiriama fiziniams atsargų ir gamybos patikrinimui, papildant dabar atliekamus daugiausia dokumentų tikrinimus.	Neįgyvendinta	
3	Dokumentų byloje turėtų būti nurodoma aiškesnė audito seka, t.y. darbas kurį atlieka kontrolieriai kiekvieno tikrinimo metu.	Igyvendinimas nebaigtas	Igyvendinant rekomendaciją parengtas procedūrų projektas
4	Tikrinimai turėtų būti tobulinami papildomai nustatant apytikriai apskaičiuotų gamybos duomenų (gautų atliekant pateikiamų žaliavų (cukrinių runkelių) tikrinimus) patikimumą.	Igyvendinimas nebaigtas	Dėl rekomendacijos įgyvendinimo priemonių vyksta derinimas su ŽŪM

5	Dokumentuose turėtų būti nurodyta aiškesnė audito seka, kuri leistų išorės auditoriui nustatyti, kada muitinės įstaigoms buvo išsiųstas išankstinis pranešimas.	Įgyvendinta	Atsakyme (Nr. 2D-6201(11.66)) į 2006 m. spalio 25 d. Europos Komisijos Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato raštą Nr. AGRI. J.2 EX/2006/07/LT/LA8, nurodyta, kad 2006 m. liepos 1 d. pakeistoje Žemės ūkio produktų eksporto rinkinio pateikimo ir priėmimo kompetentingoje eksporto muitinės įstaigoje bei eksporto muitinės formalumų atlikimo žemės ūkio produktams instrukcijos 9.1 punkte numatyta, kad muitinės pareigūnas faksu gautame išankstiniame pranešime, A langelyje, įrašo sistemos suteiktą registracijos numerį, nurodo išankstinio pranešimo priėmimo datą ir laiką (valandas ir minutes), pasirašo, deda asmens spaudą, skirtą muitinės dokumentų, kitų muitinei pateiktų dokumentų muitiniam įforminimui, ir faksu perduoda pažymėtą išankstinį pranešimą eksportuotojui.
---	---	-------------	---

7-ojo audito departamento
laikinais einanti direktoriaus pareigas

Vilija Stirbienė

7-ojo audito departamento
vyriausioji valstybinė auditorė

Sigita Rojutė

10. PRIEDAI

PRIEDAS NR. 1. NAUDOJAMŲ SUTRUMPINIMŲ SĄRAŠAS

Naudojamas sutrumpinimas	Pilnas pavadinimas
AAPS	Kaimo plėtros programų departamentas / Aplinkos apsaugos programų skyrius
Agentūra	Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos
Agentūros ISP	Agentūros Informacijos saugumo politikoje
AGRO	Kaimo plėtros priemonės / Agrarinė aplinkosauga
Akreditavimo audito ataskaita	Ataskaita dėl Agentūros atitikimo EŽŪOGF Garantijų skyriaus administravimui priimtiems akreditavimo kriterijams
AM	Kaimo plėtros priemonės / Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku
AP	Kaimo plėtros priemonės / Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos
APS	Vidaus audito departamentas / Analizės ir planavimo skyrius
BRD	Bendrųjų reikalų departamentas
CNDP	Kaimo plėtros priemonės / Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos
DFKS	Kontrolės departamentas / Deleguotų funkcijų kontrolės skyrius
PFVI	Perduotas funkcijas vykdančios institucijos
DK	Agentūros apskaitos sistemos Didžioji knyga
EK	Europos Komisija
EK gairės	Europos Komisijos pateiktos patvirtinimo audito gairės
EŽŪOGF	Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondas
FAD	Finansų ir apskaitos departamentas
FAS	Finansų apskaitos sistema
GS	[Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo] Garantijų skyrius
IIA	angl. <i>The Institute of Internal Auditors</i>
IS	Informacinės sistemos
IT	Informacinės technologijos
ITD	Informacinių technologijų departamentas
KD	Kontrolės departamentas
KDTS	Kontrolės departamento teritoriniai skyriai
KKBS	Kontrolės departamentas / Kontrolės kokybės skyrius
KKS	Kontrolės departamentas / Kontrolės koordinavimo skyrius
Kompetentinga institucija	Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija

KPP	Kaimo plėtros priemonės
KPP planas	Kaimo plėtros planas 2004-2006 m. Lietuvai
KPPAIS	Kaimo plėtros priemonių administravimo informacinė sistema
KPPD	Kaimo plėtros programų departamentas
KPPS	Kaimo plėtros programų departamentas / Kaimo paramos programų skyrius
KS	Rinkos reguliavimo programų departamentas / Kvotų skyrius
KS (RRA)	RRA / Kontrolės skyrius
KVAIS	Kvotų administravimo informacinė sistema
LEKAS	Užsienio prekybos departamentas / Licencijų ir eksporto kompensacijų administravimo skyrius
LPIS	Žemės sklypų identifikavimo sistema
LR	Lietuvos Respublika
MPS	Finansų ir apskaitos departamentas / Mokėjimų prašymų skyrius
MPŪV	Kaimo plėtros priemonės / Mažiau palankios ūkininkauti vietovės
MS	Finansų ir apskaitos departamentas / Mokėjimo skyrius
Muitinės departamentas	Muitinės departamentas prie Finansų ministerijos
NMA	Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (sutrumpinimas naudojamas iššorės auditorių audito ataskaitose)
PALIS	Užsienio prekybos departamentas / Paraiškų administravimo ir licencijų išdavimo skyrius
PAS	Vidaus audito departamentas / Paramų audito skyrius
PGKV	Pieno gamintojų kontrolės procedūra
PKS	Rinkos reguliavimo programų departamentas / Pieno kvotų skyrius
RAS	Kontrolės departamentas / Rizikos analizės skyrius
RRA	Valstybės įmonė „Žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūra“
RRA APS	RRA / Augalininkystės produktų skyrius
RRA BRŪS	RRA Bendrųjų reikalų ir ūkio skyrius
RRA FS	RRA / Finansų skyrius
RRA GPS	RRA / Rinkos reguliavimo departamentas / Gyvulininkystės produktų skyrius
RRA KS	RRA / Kontrolės skyrius
RRPD	Rinkos reguliavimo programų departamentas
RVVS	Rizikos vertinimo ir valdymo skyrius
SAPS	Vienkartinės išmokos už plotą schema
SGV	Sąlyginis gyvulių vienetas
STIS	Supaprastintų tiesioginių išmokų informacinė sistema

TAS	Tarptautiniai audito standartai
TD	Teisės departamentas
TD TPAS	Teisės departamentas / Teisinės priežiūros ir atstovavimo skyrius
TKPS	Vidaus audito departamentas / Tikrinimų koordinavimo ir priežiūros skyrius
TPS	Rinkos reguliavimo programų departamentas / Tiesioginės paramos skyrius
UAIS	Užstatų administravimo informacinė sistema
UPD	Užsienio prekybos departamentas
VAD	Vidaus audito departamentas
VAV	Vidaus audito vadovas
GPK	VĮ „Gyvulių produktyvumo kontrolė“
VMVT	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba
VSGT	Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba prie ŽŪM
VĮ ŽŪIKVC	Valstybės įmonė „Lietuvos žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras“
ŽŪM	Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija

PRIEDAS NR. 2. KLAIŲ VERTINIMAS

Lentelė Nr. 35. Klaidų, nustatytų KPP išlaidų visumoje, vertinimas

487.849.354,46	Populiacija [Population]
4.878.494 Lt	Reikšmingumas [Materiality]
85%	Patikimumas [Confidence level]
1,9	Patikimumo faktorius [Confidence factor]
223	Testuotų pavyzdžių skaičius [Sample size tested]
2.187.665 Lt	Atrankos intervalas [Sampling interval]

Permokos [Overpayments]

Past. Nr. [Ref.]	Apskaityta vertė [Book value], Lt	Poauditinė vertė [Audited value], Lt	Klaida [Error], Lt	Klaidos santykis [Taint]	Žinomos klaidos iš didelės vertės pavyzdžių [Known errors from high value items], Lt	Žinomos klaidos [Known errors], Lt
1	2	3	4 = 2 - 3	5 = 4 / 2	6	7
						360
						1.077
						149.107
	303.516	303.340	176	0,0006		
						1.720
Iš viso [Total]				0,0006	0	152.264

Nepriemokos [Underpayments]

Past. Nr. [Ref.]	Apskaityta vertė [Book value], Lt	Poauditinė vertė [Audited value], Lt	Klaida [Error], Lt	Klaidos santykis [Taint]	Žinomos klaidos iš didelės vertės pavyzdžių [Known errors from high value items], Lt	Sisteminės-žinomos klaidos [systematic-known errors], Lt
1	2	3	4 = 2 - 3	5 = 4 / 2	6	7
						-4.200
	139.917	149.253	-9.336	-0,0667		
Iš viso [Total]				-0,0667	0	-4.200

Iš viso (permokos ir nepriemokos) [Total (over- and under-payments)]

-0,0661

Labiausiai tikėtinos klaidos paskaičiavimas [Calculation of Most likely error]

Žinomos klaidos iš didelės vertės pavyzdžių [Known errors from high value items], Lt	0,00	
Žinomos klaidos [Known errors], Lt	148.064,15	
Ekstrapoliuotos klaidos [Extrapolated errors], Lt	-144.707,53	(Total taint * Interval)
Visos žinomos ir labiausiai tikėtinos klaidos [Total known and most likely errors]	3.356,62	
Agentūros atlikti pataisymai [Corrections made by Agency]	1.895,69	
(1) Labiausiai tikėtina klaida [Most likely error]	1.460,93	

Tikslumas [Precision]

Permokos [Overpayments]

Pradinis tikslumas [Basic precision]	4.156.564	(Interval * Confidence factor)
Techninio tikslinimo faktorius [Technical adjustment factor]	0,48	
Techniškai patikslintas klaidos santykis [Technically adjusted taint]	0,0003	(Total taint * Techn adj. factor)
Papildomas tikslumas [Additional precision]	607	(Techn. adj. taint * Interval)
(2) Bendras tikslumas [Total precision]	4.157.171	(Basic precision + Additional precision)
Viršutinė klaidos riba [Upper error limit]	4.158.632	(1 + 2)

Nepriemokos [Underpayments]

Pradinis tikslumas [Basic precision]	4.156.564	(Interval * Confidence factor)
Techninio tikslinimo faktorius [Technical adjustment factor]	0,48	
Techniškai patikslintas klaidos santykis [Technically adjusted taint]	-0,0320	(Total taint * Techn adj. factor)
Papildomas tikslumas [Additional precision]	-70.067	(Techn. adj. taint * Interval)
(3) Bendras tikslumas [Total precision]	4.086.497	(Basic precision + Additional precision)
Apatinė klaidos riba [Lower error limit]	4.087.958	(1 + 3)

Lentelė Nr. 36. Klaidų, nustatytų 104 lentelės visumoje, vertinimas

565.586.869,74 Populiacija [Population]
 5.655.869 Lt Reikšmingumas [Materiality]
 85% Patikimumas [Confidence level]
 1,9 Patikimumo faktorius [Confidence factor]
 223 Testuotų pavyzdžių skaičius [Sample size tested]
 2.536.264 Lt Atrankos intervalas [Sampling interval]

Permokos [Overpayments]

Past. Nr. [Ref.]	Apskaičiuota vertė [Book value], Lt	Poauditinė vertė [Audited value], Lt	Klaida [Error], Lt	Klaidos santykis [Taint]	Žinomos klaidos iš didelės vertės pavyzdžių [Known errors from high value items], Lt	Žinomos klaidos [Known errors], Lt
1	2	3	4 = 2 - 3	5 = 4 / 2	6	7
	5.525	5.516	9	0,0016		3.128
Iš viso [Total]				0,0016	0	3.128

Nepriemokos [Underpayments]

Past. Nr. [Ref.]	Apskaičiuota vertė [Book value], Lt	Poauditinė vertė [Audited value], Lt	Klaida [Error], Lt	Klaidos santykis [Taint]	Žinomos klaidos iš didelės vertės pavyzdžių [Known errors from high value items], Lt	Sisteminės-žinomos klaidos [systematic-known errors], Lt
1	2	3	4 = 2 - 3	5 = 4 / 2	6	7
	335.879	337.401	-1.522	-0,0045		
Iš viso [Total]				-0,0045	0	0

Iš viso (permokos ir nepriemokos) [Total (over- and underpayments)] **-0,0029**

Labiausiai tikėtinos klaidos paskaičiavimas [Calculation of Most likely error]

Žinomos klaidos iš didelės vertės pavyzdžių [Known errors from high value items], Lt	0,00	
Žinomos klaidos [Known errors], Lt	3.128,00	
Ekstrapoliuotos klaidos [Extrapolated errors], Lt	-7.399,86	(Total taint * Interval)
Visos žinomos ir labiausiai tikėtinos klaidos [Total known and most likely errors]	-4.271,86	
Agentūros atlikti pataisymai [Corrections made by Agency]	9,13	
(1) Labiausiai tikėtina klaida [Most likely error]	-4.280,99	

Tikslumas [Precision]

Permokos [Overpayments]

Pradinis tikslumas [Basic precision]	4.818.902	(Interval * Confidence factor)
Techninio tikslinimo faktorius [Technical adjustment factor]	0,48	
Techniškai patikslintas klaidos santykis [Technically adjusted taint]	0,0008	(Total taint * Techn adj. factor)
Papildomas tikslumas [Additional precision]	1.963	(Techn. adj. taint * Interval)
(2) Bendras tikslumas [Total precision]	4.820.865	(Basic precision + Additional precision)
Viršutinė klaidos riba [Upper error limit]	4.816.584	(1 + 2)

Nepriemokos [Underpayments]

Pradinis tikslumas [Basic precision]	4.818.902	(Interval * Confidence factor)
Techninio tikslinimo faktorius [Technical adjustment factor]	0,48	
Techniškai patikslintas klaidos santykis [Technically adjusted taint]	-0,0022	(Total taint * Techn adj. factor)
Papildomas tikslumas [Additional precision]	-5.515	(Techn. adj. taint * Interval)
(3) Bendras tikslumas [Total precision]	4.813.386	(Basic precision + Additional precision)
Apatinė klaidos riba [Lower error limit]	4.817.667	(1 + 3)

Lentelė Nr. 37. Klaidų, nustatytų atliekant 20 proc. premijos priskaičiavimo kontrolės testus, vertinimas²¹⁵

20% premija (104 lentelės ir KPP priemonėms)	Visumos apimtis	Reikšmingumas
Visumos pavadinimas		
Priskaičiuota 20% premija	58.771,46	
Agentūros atliktos 20% premijos korekcijos (po 2006-10-15 iki pastebėjimo Nr. 187 pateikimo)	-6.471,30	
<i>Audituota priskaičiuotos 20% premijos visuma</i>	52.300,16	523,00
Anuliuota 20% premija (po pateikto pastebėjimo Nr. 187)	-52.300,16	
Deklaruota 20% premija (Metinėse ataskaitose)	0,00	

²¹⁵ Žr. (177) pastebėjimą

PRIEDAS NR. 3. INFORMACIJA APIE AUDITO GRUPĖS NARIUS

Eil. Nr.	Vardas Pavardė	Pareigos	Profesinė kvalifikacija	Dirbtų dienų skaičius
1.	Tomas Mackevičius	Finansinio audito 7-ojo departamento direktorius	Universitetas išsilavinimas, ekonomisto diplomai. Nuo 1995 m. dirba Valstybės kontrolėje, aštuonerių metų patirtis dalyvaujant tarptautiniuose Europos AAI auditų projektuose, buvęs EUROSAT Aplinkos apsaugos audito darbo grupės narys, stažuotė Europos Audito Rūmuose, kėlė kvalifikaciją įvairiuose su apskaita ir auditu susijusiuose mokymuose. 2002-2006 m. Finansinio audito 7-ojo departamento, atliekančio ES paramos auditus, direktorius. Nuo 2006 m. Lietuvos respublikos valstybės kontrolieriaus pavaduotojas.	10
2.	Vilija Stirbienė	L.e. 7-ojo audito departamento direktoriaus pareigas	Universitetas išsilavinimas, ekonomisto diplomai. Nuo 2001 m. dirba Valstybės kontrolėje. Mokesčių administravimo, audito metodologijos rengimo patirtis. Kelta kvalifikacija Europos Audito Rūmuose, Jungtinės Karalystės NAĮ, dalyvauta SIGMA Audito vadovų darbo grupėje, taip pat Dvynių projekto su Jungtinės Karalystės NAĮ priemonėse. 2003-2006 m. Finansinio audito 7-ojo departamento direktoriaus pavaduotoja. Nuo 2006 m. liepos mėn. laikinai eina 7-ojo audito departamento, atliekančio ES paramos auditus, direktoriaus pareigas.	20
3.	Sigita Rojūtė	Vyriausioji valstybinė auditorė – audito grupės vadovė	Universitetas išsilavinimas, bakalauro laipsnis apskaitos ir audito srityje, tarptautinio verslo magistro laipsnis. Kelia kvalifikaciją įvairiuose ES paramos valdymo ir kontrolės bei su auditu susijusiuose mokymuose, įskaitant Dvynių projekto su JK NAĮ priemonėse. Europos audito rūmų Informacinio tinklo BŽŪP reformai narė. Stažuotė Indijos Generalinio kontrolieriaus ir auditoriaus įstaigoje IT audito klausimais. ACCA (Professional scheme) studentė nuo 2005 m. 2001-2003 m. buhalterio, auditoriaus padėjėjo, direktoriaus pareigos trijose privačiose įmonėse. Valstybės kontrolėje dirba nuo 2003 m., dalyvauja ES paramos audituose - SAPARD 2003 m. patvirtinimo audito grupės narė, EŽŪOGF GS 2004 m., 2005 m. išlaidų ataskaitų patvirtinimo audito grupės vadovė.	164
4.	Žaneta Grečnienė	Vyriausioji valstybinė auditorė	Universitetas išsilavinimas, bakalauro ir magistro laipsniai apskaitos ir finansų srityje. Kėlė kvalifikaciją įvairiuose ES paramos valdymo ir kontrolės ir su auditu susijusiuose mokymuose, įskaitant Dvynių projekto su JK NAĮ priemonėse. 1999-2001 m. buhalterio pareigos trijose privačiose įmonėse. Valstybės kontrolėje dirba nuo 2001 m., dalyvauja ES paramos audituose - SAPARD 2003 m. patvirtinimo audito grupės narė, SAPARD 2004 m., 2005 m., 2006 m. patvirtinimo audito grupės vadovė.	77
5.	Laura Pranckevičiūtė	Vyresnioji valstybinė auditorė	Universitetas išsilavinimas, bakalauro laipsnis verslo vadybos ir administravimo srityje, magistro laipsnis teisės ir valdymo srityje. Kėlė kvalifikaciją įvairiuose ES paramos valdymo ir kontrolės ir su auditu susijusiuose mokymuose, įskaitant Dvynių projekto su JK NAĮ priemonėse. Dalyvavo JK NAĮ Londone rengtoje tarptautinėje auditorių kvalifikacijos tobulinimo programoje. 2002-2003 m. auditoriaus asistentė UAB „PricewaterhouseCoopers“. SAPARD 2002 m. patvirtinimo audito, atlikto UAB „PricewaterhouseCoopers“, grupės narė. Valstybės kontrolėje dirba nuo 2003 m., dalyvauja ES paramos audituose - SAPARD 2003 m., 2004 m., 2005 m., 2006 m. patvirtinimo audito grupės narė.	144
6.	Marius Stankūnas	Vyresnysis valstybinis auditorius	Universitetas išsilavinimas, bakalauro ir magistro laipsniai apskaitos ir audito srityje. Kėlė kvalifikaciją įvairiuose ES paramos valdymo ir kontrolės bei su auditu susijusiuose mokymuose, įskaitant Dvynių projekto su JK NAĮ priemonėse. ACCA (Professional scheme) studentas nuo 2005 m. 2002-2003 vadybininkas privačioje įmonėje. Valstybės kontrolėje dirba nuo 2003 m., dalyvauja ES paramos audituose - SAPARD 2003 m. patvirtinimo audito grupės narys, EŽŪOGF GS 2004 m., 2005 m. išlaidų ataskaitų patvirtinimo audito grupės narys.	18
7.	Emilija Anapolskytė	Valstybinė auditorė	Universitetas išsilavinimas, bakalauro ir magistro laipsniai apskaitos ir audito srityje. 2003-2005 m. auditoriaus padėjėja privačioje audito įmonėje. Valstybės kontrolėje dirba nuo 2005 m., dalyvauja ES paramos audituose - 2005 m. išlaidų ataskaitų patvirtinimo audito grupės narė.	188
8.	Justas Kurelaitis	Valstybinis auditorius	Universitetas išsilavinimas, bakalauro laipsnis viešojo administravimo srityje, veiklos audito magistro laipsnis. Bakalauro studijos teisės ir valdymo srityje. Valstybės kontrolėje dirba nuo 2005 m., dalyvauja ES paramos audituose - 2005 m. išlaidų ataskaitų patvirtinimo audito grupės narys.	190
9.	Vytenis Laukys	Valstybinis auditorius	Universitetas išsilavinimas, bakalauro laipsnis apskaitos srityje, Magistro studijos teisės ir valdymo srityje. Valstybės kontrolėje dirba nuo 2004 m., pabaigti įvadiniai valstybės tarnautojo ir valstybinio audito mokymai. Dalyvauja ES paramos audituose - SAPARD 2004, 2005, 2006 m. patvirtinimo audito grupės narys, EŽŪOGF GS 2005 m. išlaidų ataskaitų patvirtinimo audito grupės narys.	121
IS auditas				
10.	Irmantas Aleliūnas	Informacinių technologijų valdymo ir audito departamento direktoriaus pavaduotojas	Universitetas išsilavinimas, inžinieriaus diplomai, humanitarinių mokslų daktaras, atestuotas vidaus auditorius, sertifikuotas informacinių sistemų auditorius (CISA). Tarptautinės informacinių sistemų audito ir kontrolės asociacijos (ISACA) narys, minėtos asociacijos Lietuvos skyriaus valdybos narys, Vilniaus universiteto ir Finansų ministerijos Mokymo centro lektorius. Valstybės kontrolėje dirba nuo 2001 m. Stažuotasi Europos Audito Rūmuose, Indijos Generalinio kontrolieriaus ir auditoriaus įstaigoje ir kt. Dalyvavo PHARE Dvynių projekto priemonėse, susijusiose su IS auditu. EŽŪOGF GS 2004 m. ir 2005 m. išlaidų ataskaitų patvirtinimo audito grupės na-	48

EŽŪOGF Garantijų skyriaus 2006 m. išlaidų ataskaitų patvirtinimo valstybinio audito ataskaita
 Nacionalinė mokėjimo agentūra, Lietuva

Eil. Nr.	Vardas Pavardė	Pareigos	Profesinė kvalifikacija	Dirbtų dienų skaičius
			rys. SAPARD 2003 m., 2004 m., 2005 m., 2006 m.patvirtinimo audito grupės narys. IS auditorius nuo 2001 m.	
11.	Arturas Sadauskas	Informacinių technologijų valdymo ir audito departamento direktoriaus pavaduotojas	Universitetinis išsilavinimas, kompiuterių inžinieriaus diplomą, 10 metų darbo patirtis projektuojant ir prižiūrint dideles centralizuotas ir paskirstytas duomenų bazes Valstybinėje mokesčių inspekcijoje. Stažotės Vokietijoje, Prancūzijoje, Danijoje, Indijoje didelių informacinių sistemų, mokesčiais, audito bei IT klausimais. 16 įvairių "ORACLE" technologijų (Administrator, Developer, CASE) sertifikatų. Programavimo VBA, ORACLE, C++ patirtis. Valstybės kontrolėje dirba nuo 2002 m. Dalyvauja ES paramos audituose - SAPARD 2003 m. patvirtinimo audito grupės narys, EŽŪOGF GS 2004 m., 2005 m. išlaidų ataskaitų patvirtinimo audito grupės narys.	5
12.	Živilė Kindurytė	Valstybinė auditorė	Universitetinis išsilavinimas, finansų vadybininkės diplomą. 1995-2006 vadybininkė privačiose įmonėse. Kėlė kvalifikaciją IBM eServer, HP Client Systems techniniuose mokymuose. Valstybės kontrolėje dirba nuo 2006 m. SAPARD 2006 m. patvirtinimo audito grupės narė.	71

PRIEDAS NR. 4. 2006 M. PATVIRTINIMO AUDITO METU PATEIKTI PASTEBĖJIMAI, REKOMENDACIJOS IR AGENTŪROS VEIKSMAI / KOMENTARAI

Lentelė Nr. 38. 2006 m. Patvirtinimo audito metu nustatyti pastebėjimai, pateiktos rekomendacijos ir Agentūros veiksmai / komentarai

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
<p>PASTEBĖJIMAI, SUSIJĘ SU PARAMOS UŽ PLOTĄ SCHEMOMIS</p> <p>(1) Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP ir MPŪV, susijęs su 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje pateiktu (3) pastebėjimu). Vieno iš kryžminių patikrinimų, kuriuos Agentūra vykdė įgyvendindama R. 796/2004 24 straipsnio 1 dalies reikalavimus, tikslas buvo nustatyti viršdeklaravimus blokuose, lyginant bloke deklaruotų laukų plotą su bloko plotu LPIS sistemoje. Vadovaujantis to paties straipsnio 2 dalimi, kryžminių patikrinimų metu nustatčius pažeidimus, jų atžvilgiu imamasi tolesnių atitinkamų administracinių veiksmy, o prireikus atliekama patikra vietoje.</p> <p>Administravimo taisyklių²¹⁶ 30.8 p. numatyta, kad Agentūra teikia asmens duomenis apie pareiškėją savivaldybėms, kai nustatomi neteisingai deklaruotų laukų žemės blokuose atvejai, paraiškos duomenų neatitikimai ir kiti atvejai. Minėtų taisyklių 23.8 p. numatyta, kad savivaldybė, gavusi Agentūros prašymą dėl duomenų apie paraiškose nustatytus netikslumus pateikimo pareiškėjams, informuoja juos apie minėtus netikslumus. Audito metu nustatėme, kad Agentūros bei savivaldybių administravimo procedūrose nenumatytas prašymo dėl duomenų apie paraiškose nustatytus netikslumus pateikimas savivaldybėms.</p> <p>Vadovaujantis Agentūros administravimo procedūromis, kryžminių patikrinimų metu nustatčius viršdeklaravimus, susijusiems pareiškėjams siunčiami Pranešimai dėl deklaruotų duomenų neatitikimo (F6* forma) ir Atsakymo į pranešimą dėl deklaruotų duomenų neatitikimo formos (A2* forma). Pastarosiomis pareiškėjai patikslina su neatitikimais susijusių laukų plotus. Vėliau A2* formose pateikti duomenys į STIS sistemą suvedami kaip administracinės patikros rezultatai, atliekamas pakartotinis kryžminis patikrinimas ir, jei viršdeklaravimas išspręstas, skaičiuojama išmokos suma, kur reikalinga pritaikant sankcijas.</p> <p>Tačiau Agentūra, siekdama įgyvendinti administravimo taisyklių 30.8 ir 23.8 p. nustatytus reikalavimus, 2005-12-23 pateikė 51 savivaldybei Pareiškėjų, kurių paraiškose nustatyta duomenų neatitikimų, sąrašus, tokiu būdu pareiškėjai buvo informuoti apie kryžminių patikrinimų metu nustatytus viršdeklaravimus. Agentūra minėto informavimo nefiksavo²¹⁷ STIS sistemoje, tačiau RRPD darbuotojų teigimu, visiems po 2005-12-29 gautiems pareiškėjų ploto atsakymams (A2* forma) taikė administracinę patikrą ir atitinkamai reikiamas sankcijas. Tokiu būdu buvo vykdomi procedūrose nenumatyti veiksmai.</p> <p>Audito metu nustatėme atvejus²¹⁸, kai Pareiškėjai keitė / tikslino Paraiškos duomenis po to, kai Agentūra juos informavo apie deklaruotų duomenų neatitikimus. Šiais atvejais Atsakyme į pranešimą dėl deklaruotų duomenų neatitikimo (A2* forma) nurodoma Agentūros pranešimo, į kurį atsakoma, siuntimo data, tačiau nei STIS sistemos informaciniame lange „Siųsti dokumentai“, nei Paraiškos byloje nėra informacijos, kad pareiškėjui buvo siunčiamas Pranešimas dėl deklaruotų duomenų neatitikimo (F6* forma). Tokiu būdu nesilaikoma R. 796/2004 22 str. 1 dalies ir 68 str. 2 dalies reikalavimų. Peržiūrėtų paraiškų atveju sankcijos neturėjo būti taikomos, tačiau yra rizika, kad atsakyti plotai turėjo įtakos blokų viršdeklaravimo sprendimui.</p>	<p>RRPD</p>	<p>Vadovaujantis 2004 m. balandžio 21 d. Komisijos Reglamentu (EB) 796/2004 22 str. bei remiantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. lapkričio 3 d. įsakymo Nr. 3D-598 „Dėl Tiesioginių išmokų už žemės už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus administravimo bei kontrolės 2005 m. taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 165-6047; 2005, Nr. 31-1011, Nr. 94-3502, Nr. 117-4244) 27 p., sankcijos gali būti taikomos tik esant tam tikroms sąlygoms, t. y. tik tada, kai apie klaidas ūkininkas yra informuotas. Neturint įrodymų apie pareiškėjo informavimą, buvo koreguojama paraiškoje deklaruota informacija.</p> <p>Susitikimo su savivaldybėmis metu 2005-11-04 informacija apie blokų viršdeklaravimus savivaldybėms nebuvo teikiama. Susitikimo metu buvo aiškinamos paraiškose padarytos klaidos, administravimo tobulinimo galimybės.</p> <p>Norėtume atkreipti dėmesį, kad savivaldybės turi visų blokų plotus iki deklaravimo pradžios, todėl negalima atmesti galimybės, kad savo iniciatyva aiškinasi blokuose deklaruotus plotus, padeda pareiškėjams užpildyti prašymus dėl paraiškos duomenų keitimo, jeigu nustato viršdeklaravimą.</p> <p>Agentūra savivaldybėms išsiuntė informaciją apie sutikrinimo metu nustatytus viršdeklaravimo atvejus 2005-12-23. Todėl po šios datos atsiųsti prašymai dėl duomenų keitimo, buvo vertinami kaip atsakymai į pranešimus pareiškėju, kurie buvo informuoti apie deklaruotų duomenų neatitikimus.</p> <p>Anksčiau nei 2005-12-23 tokie duomenys savivaldybėms nebuvo pateikiami, kadangi jie galėjo keistis po patikrų vietoje rezultatų patvirtinimo, todėl pareiškėjams pateikta informacija apie viršdeklaravimus būtų buvusi netiksli.</p> <p>Taip pat norime pažymėti, kad administruojant 2006 metų paraiškas patobulėjus administravimui patikros vietoje prasidėjo anksčiau ir pareiškėjai apie nustatytus viršdeklaravimus buvo informuoti anksčiau. Taip pat pažymime, kad Agentūros procedūros apraše, patvirtintame Agentūros direktoriaus 2006-10-17 įsakymu Nr. BR1-524 yra numatytas pareiškėjų informavimo per savivaldybes būdas ir Agentūros veiksmai gavus pareiškėjų pranešimus po tokio informavimo. Atsižvelgiant į rekomendaciją atitinkamai bus papildytos ir savivaldybių procedūros.</p>

²¹⁶ Tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus administravimo bei kontrolės 2005 m. taisyklės (ŽŪM 2004-11-03 įsakymas Nr. 3D-598 (su vėlesniais pakeitimais)).

²¹⁷ Tiesioginės paramos skyriaus tarnautojų pasitarimo 2005-12-16 protokole nurodyta, kad nuo 2005-12-29 visus pareiškėjus laikyti informuotais apie klaidas ir taikyti administracinę patikrą.

²¹⁸ Valdos Nr. 1005595672, 1005550919.

²¹⁹ Agentūros 2005-11-02 raštas Nr. BR6-(11.9)-7985 “Dėl dalyvavimo susitikime” (savivaldybėms pagal pridedamą sąrašą).

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
<p>Detalaus testavimo metu peržiūrėjome 139 SAPS, 57 CNDP ir 67 MPŪV paraiškų ir nustatėme daugiau nei 50 atvejų, kai pareiškėjai pateikė A2* formas, kurioms būdinga tai, kad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dauguma gautos 2005 m. lapkričio mėnesiais, • susijusiems pareiškėjams nebuvo išsiųstos F6* formos, • tiksliai atsisakoma tik kryžminių patikrinimų metu nustatytų viršdeklaruočių plotų, atskirais atvejais itin mažų, • gauti duomenys į STIS sistemą buvo suvedami, kaip Paraiškos tikslinimas numatytas R. 796/2004 68 str. 2 dalyje. <p>Mes buvome informuoti, kad 2005 m. lapkričio mėn. pradžioje Agentūra inicijavo susitikimą²¹⁹ su visomis savivaldybėmis (susitikimo protokolas nebuvo parengtas). Atsižvelgdami į tai, kad dauguma pareiškėjų A2* formas atsiuntė lapkričio mėnesį, manome, kad šio susitikimo metu savivaldybės buvo informuotos apie nustatymus neatitikimus. Mes susisiekėme su kai kuriais atsitiktine tvarka pasirinktais pareiškėjais ir jie patvirtino (žodžiu), kad seniūnijose buvo teikiama informacija apie nustatytus neatitikimus.</p> <p>Audito metu nustatėme atvejį, kai esant bloko, kuriame yra 7 pareiškėjai, viršdeklaravimui 5 pareiškėjai tą pačią dieną išsiuntė A2* formas, kuriose visi atsisakė po 0,3 ha. (Žr. (2) pastebėjimą).</p> <p>Mūsų nustatyti atvejai bei aplinkybės rodo, kad pareiškėjai galėjo būti informuoti apie kryžminių patikrinimų metu nustatytus viršdeklaravimus iki anksčiau minėto sąrašų savivaldybėms siuntimo gruodžio mėnesį. Yra rizika, kad buvo pažeista R. 796/2004 22 str. 2 dalis ir, nepagrįstai vadovaujantis 68 str. 2 dalimi, nepritaikytos sankcijos.</p> <p>Rekomenduojame procedūrose numatyti veiksmus, atliekamus pagal Administravimo taisyklių 23.8 bei 30.8 punktus.</p>		
<p>(2) Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS). Nustatytas atvejis, kai STIS, esant viršytam bendram referencinio sklypo plotui (bloko viršdeklaravimui), neidentifikavo dvigubo deklaravimo atvejo, o viršdeklaravimas buvo išspręstas (1) pastebėjime nurodytomis priemonėmis (penkiems iš septynių bloke esančių pareiškėjams atsisakius itin mažų plotų. Tokiu būdu neuztikrinamas R. 796/2004 24 str. 1 dalies nuostatų įgyvendinimas. Minėtu atveju dvigubas deklaravimas buvo nustatytas rankiniu būdu ir netinkamai išmokėta suma buvo įtraukta į debitorių knygą. Rekomenduojame išsiaiškinti šio atvejo aplinkybes ir, esant poreikiui, inicijuoti atitinkamus sistemos pakeitimus.</p>	RRPD	<p>Pastebėjime minimu atveju pirmą kartą nagrinėjant paraišką bloko ploto perviršis buvo panaikintas, gavus pareiškėjo (V. Nr.1005592136) 2005 m. lapkričio 25 d. atsakymą į pranešimą dėl deklaruotų duomenų neatitikimo. Todėl paraiška buvo autorizuota 2006 m. sausio 10 d. ir pareiškėjui išmokėti pinigai. Gavus papildomą informaciją ir pakartotinai išnagrinėjus paraišką, buvo nustatytas dvigubas deklaravimas. Pareiškėjas raštu buvo informuotas apie deklaruotų duomenų neatitikimą ir paprašytas pateikti žemės valdymo (nuosavybės, nuomos) teisę ir žemės dirbimą patvirtinančius dokumentus. Pareiškėjui nepateikus dokumentų per procedūroje nustatytą laiką, buvo pritaikytos sankcijos ir byla buvo perduota toliau administruoti (apskaičiuota skola). Gavus reikalingus dokumentus, byla buvo grąžinta pakartotiniam administravimui ir sankcijos buvo panaikintos.</p> <p>Dėl pastebėjimo, susijusio su reglamento NR. 796/2004 24 str. 1 d. įgyvendinimu, pažymėtina, kad atliekant kryžminius patikrinimus pirmiausia yra tikrinama referencinio sklypo (bloko) plotas, už kurį gali būti mokamos tiesioginės išmokos už žemės ūkio naudmenas ir pasėlius vienam ar daugiau pareiškėjų už jų bloke deklaruotą plotą. Aptariamam atveju maksimalus referencinis sklypo plotas nėra viršytas.</p> <p>Manome, kad priemonės reglamento NR. 796/2004 24 str. 1 d. įgyvendinimo užtikrinimui sistemoje yra įdiegtos. Papildoma priemonė padedanti identifikuoti neteisingo deklaravimo atvejus yra neatitikimas, kuris tikrina, ar referenciniame sklype du skirtingi pareiškėjai yra deklaravę identiškus sklypus su +/- 3 % paklaida. Aptariamam atveju sklypų dydžiai viršijo paklaidą.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad tiek 2005, tiek 2006 m. sistemiškai buvo nustatyta apie 10-12 tūkst. dvigubo deklaravimo atvejų, kuriuos peržiūrėjus tik apie 1 proc. atvejų pasiteisino, t.y. tik apie 1 proc. atvejų buvo patvirtinti dvigubo deklaravimo atvejai.</p> <p>Norint nustatyti persidengiančius įbraižytus plotus būtinas deklaravimas skaitmeniniuose LPIS žemėlapiuose. 2007 m. planuojamas pilotinis elektroninio įbraižymo projektas. NMA yra informavusi ŽŪM 2006-11-13 raštu Nr. BR6-(11.21)-14956 apie poreikį inicijuoti IAKS pakeitimus.</p>
<p>(3) Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS, MPŪV, CNDP). Audito metu nustatyti 55 pareiškėjai, kuriems Agen-</p>	RRPD	<p>Paraiškoms, kuriose deklaruota mažiau nei 1 ha, STIS su tikrinimo metu identifikuojamas neatitikimas ir parama nemo-</p>

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
tūra išmokėjo 5 656 Lt paramą už mažesnę nei 1 ha plotą ir tokiu būdu neužtikrino R. 1782/2003 143 b str. 5 dalies ir R. 1973/2004 137 str. 2 dalies reikalavimų, numatančių mažiausią ž. ū. paskirties plotų, kuriems galima pateikti Paraišką, dydį, laikymosi. Taip pat nebuvo užtikrintas 2004-11-03 ŽŪM įsakymo Nr. 3D-598, apibrėžiančio mažiausio žemės ūkio naudmenų ploto, už kurį mokamos tiesioginės išmokos, t.y. 1 ha, laikymasis. Siekiant užtikrinti išmokų atitikimą paraiškos tinkamumo kriterijams, rekomenduojame (1) atitinkamai koreguoti STIS sistemos nustatymus bei (2) susigrąžinti išmokas už reikalavimų neatitinkančius plotus.		kama. Agentūros duomenimis, 2005 m. pateiktose paraiškose nustatyti 84 atvejai, kai parama buvo išmokėta už mažesnę nei 1 ha plotą iki pakeitimo įdiegimo. Tai atvejai: a) paraiškoje deklaruotas plotas didesnis nei 1 ha, o patikros vietoje metu nustatytas faktinis plotas mažesnis nei 1 ha, b) bendras paraiškoje deklaruotas plotas didesnis nei 1 ha, tačiau faktinis remiamas plotas mažesnis nei 1 ha (į bendrą plotą buvo įskaičiuojami ir plotai, už kuriuos nemokamos tiesioginės išmokos). 2005 m. gruodžio 12 d. užsakytas ir įdiegtas STIS pakeitimas Nr. RRPD 06 05, kuris užtikrino, kad išmoka nebūtų skaičiuojama paraiškoms, kuriose nustatytas faktinis remiamas plotas mažesnis nei 1 ha. Paraiškos audito metu pakartotinai peradministruotos ir pareiškėjams neteisingai apskaičiuota parama perskaičiuota. Neteisingai išmokėtos išmokos bus susigrąžintos.
(4) Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS). Audito metu nustatėme atvejus, kai paraiška pagal SAPS buvo atrinkta patikrai vietoje ir, dar neturint patikros vietoje rezultatų, buvo išmokėtas avansas pareiškėjui. Agentūros darbuotojų teigimu, STIS sistemoje buvo įdiegtas apribojimas, neleidžiantis mokėti avanso tiems pareiškėjams, kurių paraiškos atrinktos patikroms vietoje, tačiau nustatytais atvejais šis apribojimas nesuveikė. Tokiu būdu nebuvo užtikrintas 2005-10-17 Komisijos sprendimo Nr. K(2005)-3976 nuostatos, numatančios, kad avansus leidžiama mokėti remiantis administracinių patikrinimų ir patikrinimų vietoje rezultatais, įgyvendinimas. Rekomenduojame įdiegti papildomas kontrolės priemones arba užtikrinti jau įdiegtų kontrolės priemonių efektyvų veikimą, siekiant, kad pareiškėjams, atrinktiems patikroms vietoje, iki jų atlikimo, nebūtų mokami avansai pagal SAPS.	RRPD	Papildomos kontrolės priemonės įdiegtos – buvo užsakytas ir 2006-10-02 įdiegtas STIS pakeitimas Nr. RRPD 06 54, kuris užtikrino, kad 2006 metais avansus gautų tik tie pareiškėjai, kurių paraiškose jau niekas nesikeis, tai yra visa galutinė išmokų suma (kartu su avansu) nebus mažesnė negu gautas avansas. Kadangi atliekant 2005 m. avansinius mokėjimus pasitaikė klaidų, kai buvo išmokama tiems pareiškėjams, kuriems jos nepriklausė (buvo paskirta, bet dar neatlikta patikra), apskaičiuotą galutinę išmoką, neteisingai išmokėta suma buvo susigrąžinta.
(5) Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS). Audito metu nustatėme atvejį, kai Agentūros kontrolės priemonės neužtikrino, kad pareiškėjui atsisakant dalies ploto (kaip numatyta R. 796/2004 22 str. 1 d.), atsisakomas plotas būtų tinkamai sumažintas. Pareiškėjas 2005-12-13 Agentūrai atsiųstame Atsakyme į pranešimą dėl deklaruotų duomenų neatitikimo (A2*) nurodė, kad bloke Nr. 174499-0130 lauko Nr. 1 plotas mažinamas iki 28,63 ha (Paraiškoje nurodytas šio lauko plotas yra 29,77 ha). Tuo tarpu iš STIS duomenų matyti, kad iki 28,63 ha buvo sumažintas ne bloko Nr. 174499-0130 lauko Nr. 1, o bloko Nr. 171495-1030 lauko Nr. 1 plotas (Paraiškoje deklaruotas šio lauko plotas 40,60 ha). Tokiu būdu Agentūra sumažindama ne atsisakomo bloko lauko plotą 1,14 ha, o kito bloko lauko plotą 11,97 ha, nepagrįstai Pareiškėjui neišmokėjo 1 522 Lt paramos. Rekomenduojame pakartotinai įvertinti pastebėjime įvardintą atvejį ir išmokėti Pareiškėjui jam priklausančią paramos sumą.	RRPD	Pastebėjime minimas atvejis audito metu pakartotinai išnagrinėtas ir pareiškėjui išmokėta parama. Šiuo atveju klaida įvyko dėl darbuotojų neatidumo. Skaičiai bloko numeriuose buvo labai panašūs.
(6) Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS). Audito metu nustatėme atvejį, kai Agentūros kontrolės priemonės neužtikrino R. 796/2004 21 str. 2 d. reikalavimo, numatančio, kad Paraiškos pakeitimams, pateiktiems po paskutinės dienos, sumos, susijusios su faktinių atitinkamų ž. ū. paskirties sklypų naudojimu, mažinamos 1 proc. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną, laikymosi. Pareiškėjui 2005-06-30 atsiuntus Prašymą dėl Paraiškos duomenų keitimo (A3*) ir papildomai deklaravus 0,65 ha ploto, STIS sistemoje nebuvo apskaičiuotos sankcijos už pavėluotai deklaruotus papildomus plotus. Prašymas pakeisti paraiškos duomenis pateiktas po 10 darbo dienų nuo paskutinės Paraiškos pateikimo dienos, nepritaikytų sankcijų suma - 9 Lt. Rekomenduojame pakartotinai įvertinti pastebėjime įvardintą atvejį ir tinkamai pritaikyti sankcijas.	RRPD	Prasidėjus paraiškų administravimui TPS, visos paraiškos, kuriose įsegti Prašymai dėl paraiškos duomenų keitimo, pateikti pavėluotai, yra peržiūrimos IAP ir nusprendus, kad turėtų būti taikoma sankcija dėl vėlavimo, perduodamos BNP. Dėl techninės klaidos minėta paraiška nebuvo peržiūrėta. Kadangi sutikrinimo metu paraiškoje nenumatyta neatitikimų ir ji nebuvo peržiūrima bylų nagrinėjimo metu. KDTS nėra galimybės įvesti vėlavimo datą lauko lygiu. Paraiška audito metu pakartotinai peradministruota ir pareiškėjui pritaikyta vėlavimo sankcija.
(7) Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP, MPŪV). STIS sistemoje vykdomų paraiškų administravimo veiksmų atsekamumas yra nepakankamas, kiek tai susiję su Paraiškos duomenų suvedimu pareiškėjams atsisakant paramos ar jos dalies (kaip numatyta R. 796/2004 22 str. 1 d. ir 68 str. 2 d.) ir keičiant Paraiškos duomenis (didinant plotus) (kaip numatyta R. 796/2004 21 str. 2 d.). Šis trūkumas apunkina Paraiškų administravimą ir peržiūrą (žr. (5), (6) pastebėjimus). Agentūros teigimu, STIS duomenys, jų pataisymai yra fiksuojami ir išsaugomi auditiniuose duomenyse, tačiau audito metu nustatėme atvejų, kai jie buvo nepasiekiami (žr. <24> išimtį). Rekomenduojame užtikrinti, kad STIS sistemoje, atsidarius konkrečios Paraiškos duomenis	RRPD	Duomenų pokyčių atsekamumas darbinėje STIS aplinkoje yra atliekamas sutikrinus paraiškos popierinį variantą, kuriame užfiksuoti pirminiai deklaruoti paraiškos duomenys, ir STIS įvestus paraiškos duomenis, padarytus pakeitimus pagal gautus papildomus dokumentus. Toks sutikrinimas užtikrina pirminių duomenų atsekamumą paraiškos ir lauko lygyje. Norime pažymėti, kad auditoriai analizuodami paraiškoje padarytus pakeitimus, naudojami STIS stebėtojo role, kuri yra TPS poskyriu vedėjų rolių ekraninių formų IAP, BNP ar IPP „esančių paraiškų informacijos peržiūrėjimas“ junginys, taigi pačius pakeitimus atliekantys TPS specialistai naudojami kitomis STIS rolėmis, kuriuose, atliekant pakeitimus, deklaruoti duomenys yra matomi. Taip pat TPS procedūros paremtos principu, kad atve-

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
(tiek lauko, tiek Paraiškos lygiu), pirmiausiai būtų matomas Paraiškoje deklaruotas plotas, toliau visi deklaruoto ploto keitimosi atvejai (išskyrus techninių klaidų taisymus) ir priežastys.		jais, kai yra koreguojami ar patvirtinami po korekcijų paraiškos duomenys, TPS specialistas visada turi popierinę paraiškos formą.
(8) Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP). Vadovaujantis 2005-10-17 Komisijos sprendimu Nr. K(2005)3976, leidžiančiu mokėti tiesioginių išmokų už 2005 metais deklaruotus žemės ūkio naudmenų ir pašėlių plotus avansus Lietuvoje, ŽŪM 2005-10-20 įsakymu Nr. 3D-493 įpareigojo Agentūrą nuo 2005-10-20 pirmiausiai mokėti avansus žemės ūkio veiklos subjektams, registruotiems savivaldybių teritorijose 2005-10-19 ŽŪM įsakymu Nr. 3D-491 pripažintose labiausiai nukentėjusiomis. Tačiau STIS sistemoje nebuvo įdiegtos kontrolės priemonės šio įsakymo vykdymui ir tokiu būdu nebuvo užtikrintas avansų mokėjimas pirmumo tvarka labiausiai nukentėjusioms teritorijoms.	RRPD	2005 m. dėl laiko stokos nebuvo spėta įdiegti atitinkamus sistemos pakeitimus, ribojančius mokėti tiems žemės ūkio veiklos subjektams, kurie nebuvo priskirti nukentėjusioms savivaldybėms. Norime pažymėti, kad 2006 m. buvo įdiegtos sisteminės priemonės ir avansiniai mokėjimai buvo galimi savivaldybių lygmeniu, todėl avansiniai mokėjimai jau buvo atliekami pirmiausia nukentėjusiems rajonams.
(9) Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP, MPŪV). Remiantis R. 796/2004 50 straipsniu, nustatant plotą, kurio pagrindu apskaičiuojama galutinė paramos suma, yra lyginami Paraiškoje deklaruotas ir nustatytas plotai. Audito metu nustatėme, kad tais atvejais, kai nustatytas (faktinis) plotas yra didesnis nei Paraiškoje deklaruotas plotas, Agentūros STIS būsenos lange „TI / MPŪV patvirtinimas“, „Patvirtinti EAGGF plotai“ faktinis plotas Paraiškos lygiu nėra lygus visų faktinių plotų laukų lygiu sumai, o atitinka deklaruotą plotą. Tokiu būdu STIS sistemoje nurodomo faktinio ploto duomenys Paraiškos lygiu neatitinka tikrovės. Rekomenduojame atitinkamai koreguoti STIS sistemos nustatymus, kad faktinis plotas Paraiškos lygiu būtų lygus visų faktinių plotų laukų lygiu sumai.	RRPD	STIS būsenos lange „TI / MPŪV patvirtinimas“ „Patvirtinti EAGGF plotai“ esantis faktinis plotas, kuriuo remiantis skaičiuojama galutinė paramos suma, Paraiškos lygiu negali būti didesnis už Paraiškoje deklaruotą plotą. Būsenos langas naudojamas tik peržiūrai ir neturi įtakos Paraiškos administravimo procesui, todėl nėra būtina inicijuoti STIS pakeitimų.
(10) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatėme atvejį, kai sprendžiant viršdeklaravimą nepagrįstai buvo padidintas bloko plotas. Paraiškos patikros vietoje, kurios tikslas buvo išspręsti viršdeklaravimą bloke, metu patikrai atrinktų laukų plotai nebuvo patikrinti, nes patikros vietoje metu buvo apsemti. To pasėkoje Agentūra į STIS sistemą, kaip patikros vietoje metu nustatytus plotus, suvedė paraiškoje deklaruotus plotus. Atsižvelgdami į tai, kad Agentūra turėjo galimybę išspręsti viršdeklaravimą bloke, manome, kad procedūroje numatytas bloko didinimas rankiniu būdu buvo atliktas nepagrįstai. Yra rizika, kad Agentūra dalį paramos išmokėjo netinkamai. Rekomenduojame pakartotinai įvertinti pastebėjime įvardintą atvejį ir imtis veiksmų dėl galimai netinkamos paramos išmokėjimo.	RRPD	R. 796/2004 50 (7) str. numato, kad „jei ūkininkas negalėjo laikytis savo įpareigojimo dėl force majeure ar ypatingų aplinkybių, kaip nurodyta 72 straipsnyje, jis išlaiko savo teisę pagalbai gauti už plotą, kuris atitiko pagalbos skyrimo reikalavimų kriterijus, force majeure ar ypatingų aplinkybių pasireiškimo metu“, todėl, mūsų nuomone, parama ūkininkui buvo išmokėta pagrįstai. Taip pat norime atkreipti dėmesį, kad nustatytas viršdeklaravimo dydis, nebūtų įtakojęs išmokos sumos, nes išmatuotų kitų pareiškėjo laukų plotų suma viršijo deklaruotą plotą, taigi šie nustatyti didesni plotai būtų padengę viršdeklaruotą plotą, žinoma, jeigu viršdeklaravimas būtų nustatytas. Kadangi matavimų atlikti nebuvo galimybės, blokų registre plotas nesikeitė, o apmokėtas buvo deklaruotas plotas.
(11) Vidutinės svarbos pastebėjimas (SAPS). Atlikus patikrą vietoje į STIS sistemą yra suvedami patikros vietoje rezultatai. Audito metu nustatėme, kad Pareiškėjui atsisakant plotų STIS sistemoje yra galimybė keisti jau suvestus patikros vietoje duomenis. Tokiu būdu STIS sistemoje yra keičiami duomenys, kurie lyginami su bloko plotu, ir taip nepagrįstai išsprendžiamas viršdeklaravimas. Rekomenduojame užtikrinti, kad STIS sistemoje atsispindėtų faktiniai patikros vietoje duomenys.	RRPD, KD	RRPD R. 796/2004 22 str. numato pastaboje aprašytą atvejį, taigi atmesti prašymą atsisakyti paramos už šį lauką ar jo dalį nėra pagrindo. Taip pat norime atkreipti dėmesį, kad STIS plotų patvirtinimo posisteme, atliekanti plotų patvirtinimą, pasirenka tam tikrą plotą pagal prioritetų eiliškumą, o patikros vietoje duomenų teisingumo atsekamumas atliekamas sutikrinant popierinę patikros ataskaitą su STIS įvestais duomenimis. Plotų pasirinkimas išmokos skaičiavimui atliekamas tokia tvarka (jei yra, tai vėlesnis naudojamas skaičiavimuose): deklaruotas, administracinės patikros, nuotolinės patikros, patikros vietoje, kokybės patikros vietoje. Manome, kad efektyviausias rekomendacijos įgyvendinimo sprendimas būtų greta koreguojamų patikros vietoje ekraninės formos laukelių sukurti auditinius laukelius, kuriuose būtų išsaugota pirminė, patikros vietoje duomenis įvedusio darbuotojo išsaugota informacija. Rekomendacija bus įgyvendinta iki 2007-07-01.
(12) Nedidelės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP, MPŪV). Audito metu nustatėme daugiau kaip 20 atvejų, kai IPP vedėjas netinkamai užpildė Paraiškos autorizavimo patikros elementų sąrašą, t.y. buvo papildomai pildoma dokumento dalis, kuri neturi būti pildoma. (5) pastebėjime minimu atveju, buvo atsakyta į šios Paraiškos autorizavimo patikros elementų sąrašo dalies klausimus ir buvo pateikta nepagrįstai teigiama išvada dėl bylos duomenų teisingo suvedimo. Mūsų nuomone, vykdant procedūrose nenumatytus veiksmus, yra rizika, jog neužtikrinama pakankama peržiūros kokybė.	RRPD	Administravimo metu pastebėjus, kad Paraiškos autorizavimo patikros elementų sąrašas pildomas neteisingai, vėlesniu laikotarpiu klaida buvo ištaisyta (t. y. pildoma tik viena iš dviejų Paraiškos autorizavimo patikros elementų sąrašo dalių priklausomai nuo to, ar Paraiškai buvo skirtas bylos nagrinėjimas, ar ne).
(13) Nedidelės svarbos pastebėjimas (SAPS). Laukų įbraižymo žemėlapiuose teisingumą Paraiškų pirminio tikrinimo metu turi vertinti KDTS darbuotojai. Audito metu nu-	KD	KD Bus įgyvendinta iki 2007-03-01 Susirinkimo su Kontrolės departamento teritoriniais sky-

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
<p>statėme atvejį, kai Agentūros kontrolės priemonės neužtikrino R. 796/2004 12 str. 1 d. reikalavimo, numatančio, jog Paraiškoje turi būti nurodytos detalės, leidžiančios nustatyti visų ūkyje turimų ž. ū. paskirties sklypų identifikavimą bei vietą, laikymosi. Pastebėjime minimu atveju laukai buvo įbraižytas netinkamai, t.y. viename Paraiškoje nurodyto bloko žemėlapyje nebuvo įbraižytas laukas, tuo tarpu kitame bloke buvo įbraižyti du Nr. 1 pažymėti laukai. Kadangi atsižvelgus į Pareiškėjo pateiktus tikslinimus, kurie pateikti po atlikto kryžminio sutikrinimo, parama už netinkamai įbraižytus / neįbraižytus laukus nebuvo išmokėta, rekomendacijos šiuo atveju neteikiame.</p>		<p>riais metu aptarsime šį pastebėjimą ir įpareigosime skyrių vedėjus užtikrinti procedūrų aprašų laikymąsi.</p>
<p>(14) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Agentūra neturi kontrolės priemonių, užtikrinančių R. 796/2004 3, 4 str. numatytų reikalavimų išlaikyti daugiamečių ganyklų (pievų) plotus laikymosi. Rekomenduojame parengti kontrolės priemones, užtikrinančias R. 796/2004 3, 4 str. reikalavimų laikymąsi.</p>	RRPD	<p>Šiuo metu ŽŪM yra rengiamos reikalavimo išlaikyti daugiamečių ganyklų (pievų) plotus įgyvendinimo taisyklės, kurių pagrindu bus imamasi šalyje nustatytų kontrolės priemonių.</p>
<p>(15) Nedidelės svarbos pastebėjimas (SAPS). Agentūra, siekdama užtikrinti R. 796/2004 26 str. reikalavimo laikymąsi, atliko 5,4 proc. 2005 metais surinktų SAPS paraiškų patikras vietoje. Į šį skaičių įtraukiamos ir nuotolinės patikros, kurias atlieka VĮ ŽŪIKVC. Audito metu nustatėme, kad Agentūra, atlikusi 10 proc. pavykusių nuotolinių patikrų kokybinę patikrą vietoje nustatė, kad sutapo 13 proc. laukų plotai, t.y. atliktų nuotolinių patikrų rezultatai nėra tikslūs. Be to, nuotolinių patikrų vietoje rezultatus VĮ ŽŪIKVC Agentūrai pateikė tik 2005 m. spalio mėn., todėl yra rizika, kad Paraiškų, kurioms nuotolinės patikros nepavyko, Agentūros atlikti patikrinimai vietoje buvo neveiksmingi. Atsižvelgdami į tai, kad R. 796/2004 26 str. numatytų 5 proc. paraiškų patikrinimą vietoje atliko iki spalio mėnesio pabaigos, rekomendacijos neteikiame.</p>		<p>Bus įgyvendinta iki 2007-03-15 Kreipimės į ŽŪIKVC dėl dvišalės bendradarbiavimo sutarties pakeitimo, numatant ankstesnį nuotolinių patikrų rezultatų pateikimą ir sutartyje numatytų terminų laikymąsi.</p>
<p>(16) Nedidelės svarbos pastebėjimas (SAPS). Audito metu nustatėme atvejį, kai kartu su Paraiška pateiktus žemėlapius, leidžiančius identifikuoti visų ūkyje turimų žemės ūkio paskirties sklypų vietą, pasirašė asmuo, neturintis įgaliojimo atstovauti įmonei.</p>	KD	<p>Bus įgyvendinta iki 2007-03-01 Susirinkimo su Kontrolės departamento teritoriniais skyriais metu aptarsime šį pastebėjimą ir įpareigosime skyrių vedėjus užtikrinti procedūrų aprašų laikymąsi.</p>
<p>(17) Nedidelės svarbos pastebėjimas (SAPS). Audito metu nustatėme atvejį, kai nesutampa Paraiškoje ir STIS sistemoje nurodyto lauko numeriai.</p>	KD	<p>Bus įgyvendinta iki 2007-03-01 Susirinkimo su Kontrolės departamento teritoriniais skyriais metu aptarsime šį pastebėjimą ir įpareigosime skyrių vedėjus užtikrinti procedūrų aprašų laikymąsi.</p>
<p>(18) Nedidelės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP). Audito metu peržiūrėję 21 paraišką, kurioms buvo atliktos patikros vietoje, nustatėme du atvejus, kai paraiška buvo atrinkta Tiesioginių išmokų ir Kompleksinio paramos susiejimo patikros vietoje, tačiau patikros atliktos skirtingu metu. Vienu atveju patikras netinkamai paskyrė KDTS vedėjas, kitu atveju jos skirtingu metu atliktos dėl tikrintojo kaltės. Tokia veiksmų koordinavimo stoka ilgina privalomųjų patikrų atlikimo terminus ir neužtikrina R. 796/2004 23 str. 1 dalies reikalavimų laikymąsi.</p>	KD	<p>Bus įgyvendinta iki 2007-05-01 Susirinkimo su KDTS vedėjais metu aptarsime šį pastebėjimą ir įpareigosime KDTS vedėjus užtikrinti procedūrų aprašų laikymąsi.</p>
<p>(19) Nedidelės svarbos pastebėjimas (SAPS). Audito metu nustatėme atvejį, kai Patikros vietoje ataskaitos data yra ankstesnė nei Patikros vietoje užduoties data. Yra rizika, kad patikros vietoje metu tikrintojas vadovavosi netinkamais duomenimis.</p>	KD	<p>Bus įgyvendinta iki 2007-05-01 Susirinkimo su KDTS vedėjais metu aptarsime šį pastebėjimą ir įpareigosime KDTS vedėjus užtikrinti procedūrų aprašų laikymąsi.</p>
<p>(20) Nedidelės svarbos pastebėjimas (SAPS). Audito metu nustatėme atvejį, kai Paraiškos byloje nėra įrodymų, jog pareiškėjas buvo informuotas apie patikros metu nustatytus neatitikimus. Yra rizika, kad buvo nesilaikyta R. 796/2004 28 str. 2 dalies reikalavimų. Nustatyti neatitiktimai neturėjo įtakos paramos dydžiui.</p>	KD	<p>Bus įgyvendinta iki 2007-05-01 Susirinkimo su KDTS vedėjais metu aptarsime šį pastebėjimą ir įpareigosime KDTS vedėjus užtikrinti procedūrų aprašų laikymąsi.</p>
<p>(21) Nedidelės svarbos pastebėjimas (SAPS, CNDP, MPŪV). R. 1663/1995 priedas numato, kad aukštesnes pareigas užimantis tarnautojas turi patvirtinti ir pateikti įrodymus, jog atliko autorizuotų sumų patikrinimą. Audito metu nustatėme atvejus, kai neužtikrinama didelių sumų autorizavimo proceso peržiūra tinkamu lygiu, kaip tai numato darbo procedūros: (1) nustatyti atvejai, kai autorizuotai sumai viršijus 85 000 Lt, autorizuotos sumos patvirtinimą atliko ne TPS, o laikinai IPP vedėjo pareigas ėjęs asmuo; (2) nustatyti atvejai, kai neužpildytas Paraiškos autorizavimo patikrinimo elementų sąrašas (išmokoms virš 40 000 Lt), (3) paraiškų, kurių autorizuota suma viršija 40 000 Lt, autorizavimo patikrinimą turi atlikti IPP vedėjas, tačiau nustatėme atvejus, kai</p>	RRPD	<p>2005 metais dėl didelio darbo krūvio kai kurie patikrinimai buvo deleguoti žemesnes pareigas užimantiems specialistams. Patikrintų bylų sąrašai buvo daromi rankiniu būdu. 2006 m. lapkričio 28 d. STIS įdiegtas pakeitimas Nr. RRPD-06-48, suteikiantis galimybę užtikrinti didelių sumų autorizavimo proceso peržiūrą tinkamu lygiu, kaip tai numato procedūros (išmokoms iki 100 tūkst. Lt (5 proc. tokių autorizuotų paraiškų) –igalioti asmenys, nuo 100 tūkst. Lt iki 150 tūkst. Lt (100 proc. tokių paraiškų) – IPP vedėjas, virš 150 tūkst. Lt (100 proc. tokių paraiškų) – TPS vedėjas), be to įdiegta galimybė patikrintų bylų sąrašus suformuoti sistemoje bei atitinkamai juos panaudoti.</p>

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
<p>autorizuotą sumą patvirtino TPS vedėjo pareigas laikinai ėjęs darbuotojas. RRPD procedūros, įgyvendinančios minėtą reglamento reikalavimą taip pat numato, kad turi būti patikrinta 5 proc. nustatyto dydžio autorizuoti mokėjimai. Detalaus testavimo metu nustatėme, kad Agentūros darbuotojai tokias peržiūras atlieka, tačiau mums Agentūra negalėjo mums pateikti apibendrintų 5 proc. patikrinimo įrodymų. Audito metu nustatėme, kad kai kurie aukštesnes pareigas užimantys tarnautojai šią peržiūros funkciją delegavo savo pavaldiniams, tokiu būdu nebuvo užtikrinta aukštesnes pareigas užimančio tarnautojo peržiūra. Rekomenduojame (1) STIS sistemoje įdiegti papildomą būseną, atitinkančią privalomą didelių sumų autorizavimo proceso peržiūros tinkamu lygiu procedūrą, kurios neperėjus paraiškų administravimas toliau turėtų būti neįmanomas; (2) turėti įrodymus apie atliktą pakankamos apimties peržiūros darbą.</p>		
<p>(22) Nedidelės svarbos pastebėjimas (CNDP). Audito metu nustatėme atvejus, kai X lentelėje buvo pateikta netiksliai informacija: (1) nustatyti atvejai, kai nesutapo banko išrašas, FAS bei X lentelėje nurodyta mokėjimo data; (2) nustatėme atvejus, kai X lentelėje nebuvo nurodyta, kad buvo atlikta patikra vietoje. Rekomenduojame patikslinti X lentelėje nurodytą informaciją.</p>	RRPD, FAD	<p>RRPD Finansų ir apskaitos departamento Ataskaitų ir koordinavimo skyriui buvo pateikta patikslinta informacija apie patikros vietoje atlikimą. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad 2006 m. lapkričio 28 d. buvo įdiegtas STIS pakeitimas Nr. RRPD-06-48 dėl patikros atlikimo nurodymo perduodant transakcijas Finansų ir apskaitos departamentui, todėl tokie atvejai daugiau nepasikartos.</p> <p>FAD 1) X lentelėje nurodyta mokėjimo data sutampa su FAS suformuoto ir patvirtinto mokėjimo data. Banko išrašo data atspindi išmokėtos sumos nurašymą nuo NMA išmokų sąskaitos. (2) įgyvendinta audito metu</p>
KAIMO PLĖTROS PRIEMONĖS		
<p>(23) Svarbus pastebėjimas (visoms KPP priemonėms, atitinka 2005 m. Patvirtinimo audito (16) pastebėjimą). Agentūra neturi kontrolės priemonių, kurios užtikrintų R. 817/2004 72 str. 1 dalies įgyvendinimą. Minėtame straipsnyje nustatyta, kad bet koks naudos gavėjas, pateikęs klaidingą deklaraciją dėl didelio nerūpestingumo, išbraukiamas iš visų kaimo plėtros priemonių pagal atitinkamą R. 1257/1999 skyrių einamiesiems kalendoriniams metams. Jei klaidinga deklaracija buvo pateikta tyčia, naudos gavėjas išbraukiamas ir kitiems metams. Agentūra kelis kartus kreipėsi į ŽŪM dėl minėtos nuostatos reglamentavimo, tačiau reikiami sprendimai nebuvo priimti. Atsižvelgdami į tai, kad (1) parama pagal KPP priemones buvo mokama tiek 2005, tiek 2006 GS finansiniais metais, (2) 2006 m. spalio 15 dienai Agentūros sudarytame pažeidėjų pagal KPP priemones sąrašą buvo daugiau kaip 2.000 pareiškėjų, kurie gavo paramą pagal kelias KPP priemones bei į tai, kad (3) nuo Lietuvos narystės ES pradžios vis dar nėra kontrolės priemonių, užtikrinančių R. 817/2004 72 str. 1 dalies įgyvendinimą, manome, kad yra didelė rizika, jog neapibrėžta dalis išlaidų, patirtų pagal KPP priemones, yra netinkamos. Rekomenduojame (1) parengti kontrolės priemones, kurios užtikrintų R. 817/2004 72 str. 1 dalies įgyvendinimą; (2) susigrąžinti paramą, išmokėtą pažeidžiant R. 817/2004 72 str. 1 dalies nuostatais.</p>	ŽŪM	<ul style="list-style-type: none"> • Rekomendacija bus įgyvendinta • Rekomendacija bus įgyvendinta iki 2007 m. vasario 28 d. • Vadovaujantis komisijos, patvirtintos 2004 m. gruodžio 6 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-643, 2006 m. gegužės 12 d. posėdžio protokolu Nr. 8D-154-(5.50.) nutarta, parengti atskirą įsakymą apsprendžiantį Komisijos reglamento Nr. 817/2004 72 straipsnio 1 dalies taikymą visoms kaimo plėtros 2004-2006 metų plano priemonėms. Šiuo metu parengtas ir Teisės departamentui atiduotas derinti Žemės ūkio ministro įsakymo projektas, kuriame numatytos priemonės užtikrinančios Komisijos reglamento (EB) Nr. 817/2004, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB) NR. 1257/1999 dėl Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo (EŽŪOGF) paramos kaimo plėtrai taikymo taisyklių 72 straipsnio 1 dalies įgyvendinimą.
<p>(24) Svarbus pastebėjimas (AGRO ir MPŪV, atitinka 2005 m. Patvirtinimo audito (15) pastebėjimą). R. 817/2004 70 straipsnyje nurodyta, kad mokėjimo sričiai turi būti taikomos R. 2419/2001 30 str., 31 str. (atitinkamai R. 796/2004 49 str. ir 50 str.) nuostatos, išskiriančios pasėlių grupes bei numatančios, kad galutinė paramos suma apskaičiuojama lyginant paraiškoje deklaruotą plotą su nustatytu pasėlių grupės plotu. Tačiau nei Agrarinės aplinkosaugos, nei MPŪV administravimo taisyklėse nereglamentuota pasėlių grupės sąvoka. Agentūra kelis kartus kreipėsi į ŽŪM dėl minėtos nuostatos reglamentavimo, tačiau reikiami sprendimai nebuvo priimti. Dėl šios priežasties priemonės „Agrarinė aplinkosauga“ paraiškose viršdeklaruoti plotai neužskaitomi nepakankamai deklaruotais tos pačios pasėlių grupės plotais.</p>	ŽŪM	<ul style="list-style-type: none"> • Rekomendacija bus įgyvendinta • ES reglamente Nr. 817/2004 nėra tiksliai nurodyta ar sankcijos dėl ploto neatitikimo taikyti konkrečiam laukui, ar auginamai kultūrai (kai ta pati kultūra auginama keliose lauko vietose). • Dėl detalesnio sankcijų taikymo ŽŪM kreipėsi į ES Komisiją ir, vadovaudamasi Komisijos išaiškinimu, ŽŪM sankcijų taikymą detalai reglamentuos nacionalinėse Agrarinės aplinkosaugos priemonės administravimo taisyklėse. • Atsižvelgtina, jog priemonės administravimo taisyklės galės būti patvirtintos tik tuomet, kada bus gautas Europos Komisijos pritarimas dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007-13 metų programos. Todėl dabartiniu metu yra neįmanoma

²²⁰ Agentūros pateiktas KPPAIS duomenimis. ES dalis – 414 766 Lt, Lt dalis - 103 692 Lt.

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
<p>Tiek KPP 12.1.4 dalyje (49, 50 lentelės), tiek administravimo taisyklėse numatytos taikomos sankcijos deklaruoto ploto lygiu. Audito metu nustatėme, kad Agentūra, administruodama KPP priemonę „Agrarinė aplinkosauga“ sankcijas taiko Paraiškos ir lauko lygiu, o ne deklaruoto ploto, kuriame taikomos agrarinės aplinkosaugos priemonės, lygiu. Tokiu būdu Agentūra, neturėdama teisinio pagrindo ir pažeisdama R. 817/2004 70 straipsnio, KPP plano bei administravimo taisyklių nuostatas, nepagrįstai pritaikė 518 458 Lt²²⁰ sankcijų 106 Mokėjimo prašymams už 2005 metus ir atitinkamai nepritaikė neapibrėžto masto sankcijų pagal pasėlių grupes. Ši sisteminė klaida turėjo iš dalies neapibrėžtos įtakos 2006 m. finansinei atskaitomybei.</p> <p>Rekomenduojame (1) tinkamai įgyvendinti R. 817/2004 70 straipsnio reikalavimą - atitinkamų KPP priemonių mokėjimo sričiai taikyti R. 796/2004 49 str. ir 50 str. nuostatas; (2) peržiūrėti susijusius Mokėjimo prašymus pagal priemonę „Agrarinė aplinkosauga“ ir užtikrinti, kad taikomos sankcijos atitiktų anksčiau minėtus reglamentus, KPP planą ir administravimo taisykles.</p>		<p>tiksliai apibrėžti rekomendacijos įgyvendinimo terminų.</p>
<p>(25) Svarbus pastebėjimas (AGRO ir MPŪV). Kai kurių KPP priemonių administravimo taisyklėse nėra kontrolės priemonių, užtikrinančių R. 796/2004 68 str. 2 dalies (nuoroda iš R. 817/2004 71 str. 1 dalies) reikalavimų, susijusių su sankcijų netaikymu tais atvejais, kai paramos gavėjas keičia paraiškos duomenis iki informavimo apie ketinimą atlikti patikrinimą vietoje ir jeigu Agentūra dar nebuvo pranešusi ūkininkui apie bet kokius paraiškoje nustatytus pažeidimus, įgyvendinimą.</p> <p>Audito metu nustatėme atvejus, kai pareiškėjai keitė priemonės „Agrarinė aplinkosauga“ paraiškų, kasmetinio prašymo ir mokėjimo prašymo duomenis po jų informavimo apie administracinių patikrinimų ir patikros vietoje metu nustatytus neatitikimus. Tokiu būdu nepagrįstai vadovautasi R. 796/2004 68 str. 2 dalimi (nuoroda iš R. 817/2004 71 str. 1 dalies), ir todėl nepritaikytos reikiamos sankcijos.</p> <p>Audito metu nustatėme, kad Agentūra vadovaudamasi KPP protokolu²²¹ leido keisti 2005 m. paraiškų pagal priemonę „Agrarinė aplinkosauga“ duomenis pasibaigus paraiškų, kasmetinio prašymo ir mokėjimo prašymo pateikimo terminui. Tai neužtikrino R. 796/2004 68 str. 2 dalies (nuoroda iš R. 817/2004 71 str. 1 dalies) reikalavimų laikymosi bei prieštaravo ŽŪM patvirtintoms administravimo taisyklėms²²², kuriomis remiantis pasibaigus minėtų dokumentų pateikimo terminui pareiškėjas gali keisti tik tuos duomenis, kurie nedaro įtakos paramos dydžiui.</p> <p>Atliekant debitorių detalią testavimą nustatytas atvejis, kuomet pareiškėjui pagal MPŪV priemonę leista atsakyti dalies deklaruoto ploto po Agentūros atliktų administracinių sutikrinimų. Yra rizika, kad nepagrįstai vadovautasi R. 796/2004 68 str. 2 dalimi (nuoroda iš R. 817/2004 71 str. 1 dalies), ir todėl nepritaikytos reikiamos sankcijos dėl ploto viršdeklaravimo.</p> <p>Audito metu mes negalėjome nustatyti šios sisteminės klaidos masto ir įtakos 2006 m. finansinei atskaitomybei.</p> <p>Rekomenduojame (1) atskirų kaimo plėtos priemonių administravimo taisyklėse numatyti kontrolės priemones, užtikrinančias R. 796/2004 68 str. 2 dalies (nuoroda iš R. 817/2004 71 str. 1 dalies) reikalavimų laikymąsi; (2) pakartotinai įvertinti visas paraiškas ir su jomis susijusius kasmetinius ir mokėjimo prašymus, ir kur reikia pritaikyti sankcijas; (3) KPP priemonių administravimo problemų komisijai peržiūrėti priimtą sprendimą ir užtikrinti jo atitikimą R. 796/2004 68 str. 2 daliai ir administravimo taisyklėms.</p>	<p>ŽŪM, KPPD</p>	<p>1) Bus kreiptasi į ŽŪM dėl administravimo taisyklių išaiškinimo, ar gali pirmų metų pareiškėjai, kurie dalyvauja tęstinėse priemonėse ir prisiima ilgalaikius įsipareigojimus nemažinti sertifikuoto ir deklaruoto ploto, tikslinti paraiškoje nurodytą plotą. Tikslinant 2005 m. paraiškų duomenis, deklaruotas plotas buvo tik mažinamas, o parama nebuvo išmokėta, kadangi parama mokama pagal mokėjimo prašymo duomenis.</p> <p>Sprendimas tikslinti paraiškas neprieštarauja reglamento 796/2004, 68 str. 2 pnk., kad „paramos skyrimas arba sumažinimas netaikomas pagalbos paraiškos dalims, apie kuriose esančias arba po paraiškos pateikimo atsiradusias klaidas ūkininkas raštu praneša kompetentingai institucijai, jeigu pastaroji ūkininko nebuvo informavusi apie ketinimą atlikti patikrinimą vietoje ir jeigu kompetentinga institucija dar nebuvo pranešusi ūkininkui apie bet kokius paraiškoje nustatytus pažeidimus“ ir 2419/2001, 44 str., 2 dalis.</p> <p>2005 m. paraiškų ir kasmetinių prašymų duomenys buvo tikslinami vadovaujantis ŽŪM 2005-05-03 įsakymu Nr. 3D 284 bei ŽŪM 2006-04-05 įsakymu Nr. 2D-(11.18)-1713.</p> <p>Duomenų tikslinimas paraiškoje yra numatytas Procedūrų apraše XII Ryšys su pareiškėju.</p> <p>2) Bus įgyvendinta. Sankcijos netaikymas po patikros vietoje techninė klaida. Paraiška bus įvertinta iš naujo ir patiktos metu nustatytam viršdeklaravimui vadovaujantis Agro taisyklėmis bus pritaikyta sankcija. Kadangi piemonė tęstinė tai sankcijos išieškojimas bus sudengtas su 2006 m. išmoka.</p> <p>Atlikus atsitiktinai atrinktų 50 paraiškų, kuriuose plotai buvo tikslinti, analizę buvo nustatyta, kad iš jų 2 pareiškėjai dalyvavo patikroje ir už nustatytą ploto viršdeklaravimą jiems sankcija buvo pritaikyta.</p> <p>3) KPP priemonių administravimo probleminių klausimų komisija vadovavosi R. 796/2004, 68 str. 2 pnk. Rekomendacija bus pateikta komisijai svarstyti.</p> <p>ŽŪM Žemės ūkio ministro 2005 gegužės 3 d. įsakymu Nr. 3D-254 buvo pakeistos Ekologinio ūkininkavimo taisyklės. Pagal pakeitimus buvo koreguojamos apsauginės juostos nuo taršos šaltinių iki ekologinės gamybos laukų. To pasekoje paraiškose numatyti plotai kito atsižvelgiant į taisyklėse numatytus juostų dydžius. Daugeliu atvejų realūs sertifikuoti plotai sumažėjo lyginant juos su paraiškose nurodytais plotais. Siekiant išmokėti paramą tik už tuos plotus, kuriuose buvo vykdomi Ekologinio ūkininkavimo programos įsipareigojimai, vadovaujamosi priemonės „Agrarinė aplinkosauga“ administravimo taisyklių,</p>

²²¹ Agentūros KPP priemonių administravimo problemų komisijos 2006-03-23 posėdžio protokolas Nr. 3 – “Kadangi 2005 m. paraiškų administravimas nėra baigtas ir išmokos neišmokėtos, leisti koreguoti paraiškos duomenis. Esant analogiškiems atvejams, taikyti byloms šį Komisijos sprendimą.”
²²² ŽŪM 2004-08-13 įsakymas Nr. 3D-482 (su vėlesniais pakeitimais).

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
		patvirtintų žemės ūkio ministro 2004 m. rugpjūčio 13 d. įsakymu Nr. 3D-482 13.2 punkto nuostata, kad jei sertifikuotas ekologinei gamybai plotas mažesnis už deklaruotą tiesioginėms išmokoms plotą, parama mokama tik už sertifikuotą plotą.
(26) Vidutinės svarbos pastebėjimas (visos KPP priemonės). Vadovaujantis R. 643/2000 2 str. 2 punktu ir 1794/2005 1 str. b punktu paramos pagal KPP priemones sumai litais apskaičiuoti taikomas kursas 3,4528 Lt / EUR. Audito metu nustatėme, kad visų KPP priemonių administravimo taisyklėse, patvirtintose ŽŪM įsakymais, valiutos keitimo kursas, taikomas išmokoms paramos gavėjams, buvo nustatytas vadovaujantis neaktuali R. 1117/2004. Tokiu būdu Agentūra pareiškėjams pagal KPP priemones išmokėjo 4 200 Lt paramos mažiau.	ŽŪM	<ul style="list-style-type: none"> Žemės ūkio ministerijos patvirtintose, Kaimo plėtros 2004-2006 metų plano priemonių administravimo taisyklių nuostatose buvo numatyta, kad kompensacinės išmokos paramos gavėjams išmokamos litais, atsižvelgiant į 2004 m. birželio 16 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1117/2004. Agentūra taikė administravimo taisyklėse nurodyto reglamento nuostatas, tačiau neatsižvelgė į tų pačių administravimo taisyklių sąlygas kuriose numatyta, jog pasikeitus taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai turi būti taikomos naujos tų teisės aktų nuostatos. Taip pat svarbu pabrėžti, kad Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1794/2005 nustatantis valiutų kursą, taikomus tam tikrai tiesioginiai pagalbai ir struktūrinėms arba aplinkos apsaugos priemonėms 2005 m. buvo priimtas tik 2005 m. spalio 28 d.
(27) Vidutinės svarbos pastebėjimas (visos KPP priemonės). Agentūra, pažeisdama R. 817/2004 39 str., nepranešė Europos Komisijai apie kategorijas, kurios Lietuvoje yra nustatytos kaip <i>force majeure</i> . Rekomenduojame Agentūrai pranešti Europos Komisijai apie Lietuvoje numatytas <i>force majeure</i> kategorijas.	ŽŪM, KPPD	<p>ŽŪM</p> <p>Force majeure kategorijas ir kitus atvejus reglamentuoja kiti nacionaliniai teisės aktai. Bus atsižvelgta.</p> <p>KPPD</p> <p>Raštu bus kreiptasi į ŽŪM, kad ŽŪM, vadovaujantis R. 817/2004 39 str., numatytų aplinkybes, kurios turėtų būti pripažintos, kaip <i>force majeure</i> ir apie jas informuoti EK.</p>
(28) Vidutinės svarbos pastebėjimas (visos KPP priemonės). Agentūra neturi procedūrų užtikrinti R. 796/2004 23 str. 2 dalies reikalavimo, kad ūkininkui ar jo atstovui neleidus atlikti patikrinimo vietoje paraiškos atmetamos, laikymasi. Rekomenduojame papildyti Agentūros procedūras nuostata, kad ūkininkui ar jo atstovui neleidus atlikti patikros paraiška yra atmetama bei taikomos sankcijos.	KPPD, RRPD	<p>KPPD</p> <p>Paraiškos deklaracijoje pareiškėjas pasirašo, kad yra susipažinęs su paramos teikimo sąlygomis ir sutinka, kad Agentūra, esant būtinumui, gali atlikti patikrą vietoje ir gauti papildomos informacijos apie ūkinę veiklą. Todėl, neleidus atlikti patikros vietoje, paraiškos atmetamos ir parama neteikiama. Bus papildyti darbo procedūrų aprašai, numatant, kokių veiksmų turi imtis vertintojas nustatęs, kad paramos gavėjas neleido atlikti patikros vietoje.</p> <p>RRPD</p> <p>Pažymime, kad toks atvejis gali įvykti tik patikros vietoje metu, taigi tokio atvejo administravimas yra aprašytas KD procedūros aprašo, kuris patvirtintas Agentūros direktoriaus 2006 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. BR-299, 43 priedo 4 punkte bei 45 priedo 7 punkte. Atsižvelgiant į rekomendaciją bus inicijuojami administravimo taisyklių bei TPS procedūros aprašo pakeitimai.</p>
(29) Vidutinės svarbos pastebėjimas (visos KPP priemonės). Nei Kaimo plėtros priemonėms taikomi reglamentai, nei Lietuvos Kaimo plėtros 2004-2006 metų planas nenumato termino iki kada turi būti atliktas mokėjimai pagal Kaimo plėtros priemones. Agentūros direktoriaus įsakymu buvo numatyti paraiškų ir mokėjimo prašymų bendrieji vertinimo terminai, kurie netaikomi tiems administruojamiems dokumentams, kurių įvertinimui pareiškėjas laiku nepateikė reikalingų dokumentų ar duomenų. Tokiu būdu nebuvo nustatytas galutinis paramos išmokėjimo terminas. Audito metu nustatėme, kad, pavyzdžiui, parama pagal KPP „Agrarinė aplinkosauga“ 874 Mokėjimo prašymus buvo išmokėta po Agentūros direktoriaus įsakymu nustatyto termino (iki 2006-05-15). Rekomenduojame visoms KPP nustatyti galutinį paramos išmokėjimo terminą.	KPPD	Reglamentai, Kaimo plėtros 2004-2006 metų planas, Agro administravimo taisyklės nenumato galutinio paramos išmokėjimo termino. Agentūros direktoriaus 2006-01-25 įsakymu Nr. BR1-25 nustatytas terminas taikytinas vertinant pareiškėjų paraiškas, kurios nėra nustatytų neatitikimų. Kadangi neatitikimų tikslinimas užima daugiau laiko todėl tokių paraiškų vertinimas užsitęsia. Užsitęsęs paraiškų vertinimui bus informuotas NMA direktorius.
(30) Vidutinės svarbos pastebėjimas (Standartų laikymas, Apželdinimas mišku). Detalaus testavimo metu nustatyti atvejai, kai (1) komerciniai pasiūlymai gauti iš galimai susijusių šalių, (2) pasirinktas tiekėjas atsisakė vykdyti darbus (komercinis pasiūlymas viršijo 10 000 eurų), o Agentūra nereikalavo nei įrodymų apie tiekėjo atsisakymą vykdyti darbus, nei, kad pareiškėjas organizuotų naują konkursą pagal tokias pačias taisykles, kaip ir teikiant paraišką, (3) paramos gavėjo igaliojimo projekto vykdymo klausimais buvo ir laimėjusios konkursą įmonės direktorius. Tokiu būdu buvo nesilaikyta administravimo taisyklėse nustatytų reikalavimų komerciniams pasiūlymams tvarkos. Rekomenduojame (1) ŽŪM įvertinti reikalavimų dėl 3 komercinių pasiūlymų pateikimo pagal atskiras KPP priemonės tikslumą, (2) Agentūrai vertinti, ar komerciniai pasiūlymai atitinka	ŽŪM, KPPD	<p>ŽŪM</p> <p>2007 – 13 metų programavimo periodu priemonių administravimo tvarka, palyginus ją su 2004-2006 metais, bus pakeista. Planuojama „Apželdinimas mišku“ priemonėje įveisus mišką ir pateikus pažymą apie miško įveisimo faktą bus išmokama Kaimo plėtros plane nurodyto dydžio išmoka.</p> <p>KPPD.</p> <p>Agentūra raštu informuos ŽŪM dėl Valstybės kontrolės pastebėjimo ir komercinių pasiūlymų tikslumo išaiškinimo, kadangi minėtoms priemonėms (Standartų laikymas ir Apželdinimas mišku) Kaimo plėtros plane ir priemonių administravimo taisyklėse yra nustatytos maksimalios išmokos.</p>

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
administravimo taisyklių reikalavimus, (3) kai pasirinktas konkurso laimėtojas atsisako vykdyti darbus, gauti tai įrodančius dokumentus ir numatyti konkurso organizavimą tokiomis pačiomis sąlygomis, kaip ir teikiant paraišką.		
(31) Vidutinės svarbos pastebėjimas (Standartų laikymasis, SAPARD). Detalaus testavimo metu nustatyti keturi atvejai, kai Agentūra kompensavo atsiskaitymą grynaisiais pinigais už paramos gavėjų apmokėtas išlaidas suteiktas paslaugas / įsigytas prekes. Atkreiptas Agentūros dėmesys į paramos gavėjų atsiskaitymus grynaisiais pinigais, nes jie turi didelę įgimtą riziką dėl tokių operacijų patvirtinimo iš trečios šalies nebuvimo.	ŽŪM, Agentūra	Lietuvos teisės aktai nedraudžia ūkio subjektams atsiskaityti grynais pinigais. Kadangi analogiška rekomendacija buvo pateikta SAPARD 2006 m. išlaidų audito ataskaitoje, Agentūra 2006-05-03 raštu Nr. BR6-(1.10)-5783 kreipėsi į ŽŪM su prašymu imtis teisinių priemonių ir veiksmų, kad subjektai negalėtų vykdyti atsiskaitymų su tiekėjais ir rangovais grynaisiais pinigais. Pakartotinai į ŽŪM Agentūra kreipėsi šio audito atlikimo metu 2007-01-26 raštu Nr. BR6-(1.10)-1633 su prašymu atsižvelgti į pastabą rengiant 2007-2013 laikotarpio Kaimo plėtros priemonių administravimo tvarkas.
MAŽIAU PALANKIOS ŪKININKAUTI VIETOVĖS		
(32) Vidutinės svarbos pastebėjimas (MPŪV). Agentūra gauna iš VĮ ŽŪIKVC informaciją apie blokus, kurie arba kurių dalis priskiriami nepalankioms ūkininkauti teritorijoms. Audito metu nustatėme, kad tais atvejais, kai ne visas blokas priskiriamas mažiau palankioms ūkininkauti teritorijoms, Agentūra neįtikrina, kad mažiau palankaus ūkininkavimo bloke pareiškėjų deklaruotas mažiau palankus ūkininkauti plotas yra ne didesnis nei iš VĮ ŽŪIKVC gautas mažiau palankus ūkininkauti plotas tame bloke. Be to, STIS sistema leido autorizuoti paraiškas, esant MPŪV blokų viršdeklaravimams. Tokiu būdu buvo nesilaikyta R. 1257/1999 V skyriuje ir KPP 1 priede MPŪV priemonei numatytų reikalavimų ir paramos gavėjams buvo permokėta 149.107 Lt paramos. Rekomenduojame (1) pakartotinai įvertinti MPŪV priemonės paraišką, susijusią su pastebėjime nurodytomis aplinkybėmis, ir imtis ES teisės aktuose numatytų veiksmų dėl permokėtos sumos susigrąžinimo bei reikiamų sankcijų pritaikymo; (2) STIS sistemoje užtikrinti, kad parama pagal MPŪV priemonę būtų mokama tik už mažiau palankias ūkininkauti teritorijas.	RRPD	Atsižvelgiant į 2005 ir 2006 metų praktiką, kai Agentūra sulaukė daug pranešimų iš seniūnijų apie pareiškėjų deklaruotas teritorijas blokuose, kuriuose tik dalis ploto priklauso mažiau palankioms teritorijoms bei prašymų išmokėti pareiškėjams kompensacines išmokas. Agentūra, negalėdama nuspręsti, ar tokie prašymai yra pagrįsti, dėl tokių blokų išaiškinimo kreipėsi į ŽŪM 2006-12-05 raštu Nr. BR6-(1.10)-15902. Vadovaudamasi ŽŪM 2006-12-11 raštu Nr. 2D-5950 (12.41) dėl šio atvejo išaiškinimo, Agentūra priėmė sprendimą dėl 2005 m. susijusių bylų peradministravimo. Agentūra atlikusi visus reikiamus patikrinimus pareiškėjams paramą pagal MPŪV priemonę pilnai išmokės tik už mažiau palankias ūkininkauti teritorijas. Pažymime, kad atsižvelgiant į minėtą raštą, 2005 m. parama už mažiau palankias ūkininkauti vietas nebuvo permokėta.
(33) Vidutinės svarbos pastebėjimas (MPŪV). Audito metu nustatėme, kad Agentūra neturi kontrolės priemonių, užtikrinančių R. 817/2004 66 str. 2 dalies reikalavimų, numatančio, kad išpareigojimo galiojimo laikotarpiu paramą gaunantys sklypai negali būti keičiami, laikymąsi. Rekomenduojame įdiegti kontrolės priemones, užtikrinančias R. 817/2004 66 str. 2 dalies reikalavimų laikymąsi.	RRPD	ŽŪM 2004-07-16 įsakymas Nr. 430 „Dėl Kaimo plėtros 2004–2006 metų plano priemonės „Mažiau palankios ūkininkauti vietas ir vietas su aplinkosaugos apribojimais“ administravimo taisyklių“, taip pat Kaimo plėtros 2004-2006 m. planas neregamentuoja R. 817/2004 66 str. 2 dalies reikalavimų, numatančio, kad išpareigojimo galiojimo laikotarpiu paramą gaunantys sklypai negali būti keičiami, laikymosi. Tačiau atsižvelgiant į rekomendaciją, bus inicijuotas tokio reikalavimo įgyvendinimas ŽŪM taisyklėse bei atitinkamai pakeisti Agentūros procedūrų aprašai ir atlikti reikiami STIS pakeitimai iki 2007-09-01.
(34) Vidutinės svarbos pastebėjimas (MPŪV). Audito metu nustatėme, kad į STIS sistemos MPŪV normatyvinę informaciją (klasifikatorių) įvesti duomenys neįtikrina bendro finansavimo santykio (80 / 20) bei KPP 1 priedo 2.6 dalies ir administravimo taisyklių 9 punkto laikymosi - netinkamai įvestas didelio nepalankumo kategorijai priskirtoms vietovėms taikomas išmokos dydis (LT dalis įvesta 52,02 Lt, turi būti 52 Lt). Dėl šios sisteminės klaidos KPP 2006 m. finansinėje atskaitomybėje LT dalies stulpelyje nurodyta neapibrėžto dydžio permoka. Rekomenduojame užtikrinti bendro finansavimo santykio (80 / 20) bei KPP 1 priedo 2.6 dalies ir administravimo taisyklių 9 punkto laikymąsi.	RRPD	MPŪV kompensacinių išmokų dydis yra nustatytas eurais už hektarą. KPP tas dydis nustatytas vienu skaičiumi po kablelio, todėl bendras įkainis apskaičiuotas litais neviršija nurodyto KPP 1 priedo 2.6 dalyje.
(35) Vidutinės svarbos pastebėjimas (MPŪV). Audito metu nustatėme atvejį, kai STIS sistemos pagalba atrenkant laukus patikrai vietoje nebuvo užtikrintas R. 796/2004 29 straipsnio reikalavimas, numatančio, jog atliekant faktinį patikrinimą lauke, kuris yra patikrinimo vietoje dalis, galima apsiriboti ne mažiau kaip pusės žemės ūkio paskirties sklypų, nurodytų paraiškose, mėginiumi, laikymasis. Pastebėjime minimu atveju R. 796/2004 29 straipsnio reikalavimas laikymasis buvo užtikrintas tikrinimo iniciatyva, o ne kontrolės priemonėmis, įdiegtomis STIS sistemoje. Rekomenduojame STIS sistemoje įdiegti kontrolės priemones, užtikrinančias R. 796/2004 29 straipsnio reikalavimų laikymąsi.	RRPD, KD	KD NMA informacinės sistemos užtikrina, kad atrenkant tikrinamus laukus, patikrai būtų priskirta ne mažiau kaip pusė pareiškėjo deklaruotų laukų. Analizuojant kitas paraiškų laukų atrankas, atveju, kad būtų atrinkta mažiau nei pusė deklaruotų laukų, nenustatėme. Dėl šio konkretaus laukų atrankos sutrikimo atvejo aiškinamasi su sistema kūrusia IT kompanija.
(36) Nedidelės svarbos pastebėjimas (MPŪV). Audito metu nustatėme atvejį, kai STIS sistemoje neteisingai nurodyta Paraiškos pateikimo data (įvesta ne pateikimo, o registracijos data). Ši administravimo klaida neturėjo įtakos sankcijų skaičiavimui.	KD	Bus įgyvendinta iki 2007-03-01 Susirinkimo su KDTS vedėjais metu aptarsime šį pastebėjimą ir įpareigosime KDTS vedėjus užtikrinti procedūrų aprašų laikymąsi.

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmas / komentarai
(37) Nedidelės svarbos pastebėjimas (MPŪV). Audito metu nustatėme atvejį, kai Patikros vietoje ataskaita nebuvo pasirašyta skyriaus vedėjo. Tokiu būdu nebuvo užtikrinta aukštesnės pareigos einančio tarnautojo peržiūra, kaip tai numatyta R. 1663/1995 priede.	KD	Bus įgyvendinta iki 2007-03-01 Susirinkimo su KDTS vedėjais metu aptarsime šį pastebėjimą ir įpareigosime KDTS vedėjus užtikrinti procedūrų aprašų laikymąsi.
AGRARINĖ APLINKOSAUGA		
(38) Svarbus pastebėjimas (susijęs su 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitos (24) pastebėjimu). R. 796/2004 23 str. 1 dalis nurodo patikrinimus vietoje atlikti taip, kad būtų užtikrinama veiksminga atitikimo reikalavimams patikra. Komisijos darbo dokumente Nr. AGRI/60363/2005 yra nuostata, kad patikrinimai vietoje tampa visiškai neveiksmingi nuo tada, kai ūkininkas pradeda ruošti žemę naujam derliui. Vadovaujantis ŽŪM įsakymu ²²³ buvo skelbiami du paraiškų pagal KPP priemonę „Agrarinė aplinkosauga“ (Ekologinio ūkininkavimo programa) už 2005 metus surinkimo etapai ²²⁴ . Audito metu nustatėme, jog antruoju etapu surinktu 2005 metų paraiškų atrankos patikrai vietoje normatyvai buvo patvirtinti ²²⁵ tik 2006 m. kovo mėnesį, o patikros atitinkamai atliktos 2006 m. balandžio-gegužės mėnesiais, t. y. buvo visiškai neveiksmingos. Atsižvelgdami į priemonės pobūdį ir privalomas atlikti patikras vietoje, manome, kad paraiškų surinkimo išskaidymas į kelis etapus neužtikrina tinkamo priemonės administravimo. Priemonės administravimui naudojamoje KPPAIS sistemoje Kasmetinis prašymas gali būti registruojamas tik tuomet, kai įvertinama Paraiška. Vadovaujantis ŽŪM įsakymu ²²⁶ buvo pervertinamos 2004 m. pareiškėjų paraiškos ir kasmetiniai prašymai ir dėl šios priežasties nebuvo galimybės suvesti dalies šių paramos gavėjų 2005 m. Kasmetinių prašymų duomenų. Tokiu būdu dalies pirmuoju etapu surinktų paraiškų / kasmetinių prašymų pagal KPP priemonę „Agrarinė aplinkosauga“ (Ekologinio ūkininkavimo programa) už 2005 metus patikros vietoje buvo vykdomos 2005 m. lapkričio-gruodžio mėn. Siekiant užtikrinti patikrų vietoje veiksmingumą, kaip numatyta Komisijos darbo dokumente Nr. AGRI/60363/2005, rekomenduojame paraiškų surinkimo laikotarpius nustatyti atsižvelgiant į sėjos laiką	ŽŪM	<ul style="list-style-type: none"> Rekomendacija bus įgyvendinta Žemės ūkio ministro 2005 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 3D- 473 buvo paskelbtas antras 2005 m. paraiškų rinkimo etapas tik pagal programą „Ekologinis ūkininkavimas“. Šis įsakymas priimtas įvertinus tai, kad sertifikavimo įstaiga VšĮ „Ekoagros“ mažiausiai vieną kartą per metus kontroliuoja ekologinius ūkius vegetacijos metu, kas sąlygoja kiekvieno pareiškėjo faktinį patikrinimą dėl auginamų kultūrų, bei ekologinės gamybos metodų taikymą. <p>Siekiant supaprastinti paraiškų administravimą numatoma nuo 2007 metų paraiškas rinkti kartu su tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus paraiškomis nuo 2007 m. balandžio 10 d. iki birželio 15 d.</p>
(39) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Agentūra nustatydama sertifikuotą ekologinei gamybai plotą lygina jį su tiesioginėms išmokoms deklaruotu plotu STIS sistemoje ir jei pastarasis plotas yra mažesnis, parama pagal priemonę mokama tik už SAPS deklaruotą plotą. Audito metu nustatėme atvejį, kai Agentūra sumažino ekologinei gamybai sertifikuotą plotą, tačiau įrodymų, kad tiesioginėms išmokoms gauti deklaruotas plotas buvo už jį mažesnis pateikti negalėjo. Tokiu būdu Agentūra nepagrįstai sumažino paramą už sertifikuotą plotą ir to pasėkoje pritaikė sankcijas. Pastebėjime minimu atveju pareiškėjui nebuvo išmokėta 9 336 Lt (ES dalis) paramos (nepriemoka už plotą bei nepagrįstai pritaikytos sankcijos). Rekomenduojame (1) pakartotinai įvertinti pastebėjime įvardintą atvejį ir pareiškėjui išmokėti jam priklausantį paramos sumą; (2) kaupti įrodymus apie sutikrinimus su STIS sistemoje patvirtintais SAPS deklaruotais plotais.	KPPD	<p>Įgyvendinta audito metu. Pastebėjime minima byla pakartotinai įvertinta. 2007-01-25 transakcijos Nr. 045C1005044372-LT-K10-02G1-2334,07 Lt 045C1005044372-ES-K10-02G1- 9336,28 Lt.</p> <p>Į pastebėjimą bus atsižvelgta vertinant paraiškas ir mokėjimo prašymus. Vertintojai įpareigoti kaupti įrodymus apie sutikrinimus (tik tais atvejais, kai nustatyti neatitikimai tarp AGRO deklaruoto ploto ir SAPS deklaruotais plotais) su STIS sistemoje patvirtintais SAPS deklaruotais plotais.</p>
(40) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatėme atvejį, kai iki nustatyto termino pareiškėjas ne visam deklaruotam plotui pateikė ekologinio ūkio sertifikato kopiją. Šiuos dokumentus pareiškėjas pateikė praėjus daugiau nei 50 dienų po termino. Agentūra šiam pareiškėjui išmokėtos išmokos nesumažino 2 proc. už kiekvieną pavėluotą dieną kaip tai to reikalauja KPP 12.1.4 dalis (50 lentelė) bei administravimo taisyklių 39 punktą. Tokiu būdu pareiškėjui buvo nepagrįstai išmokėta 5 803 Lt. Peržiūrėję KPPAIS sistemos parametrus nustatėme, kad Agentūra netaiko sankcijų už pavėluotai pateiktus ekologinio ūkio sertifikatus bei pažymas iš atsakingos institucijos dėl laikomų retų veislių gyvulių	KPPD	<p>Išnagrinėjus atvejį nustatyta, kad Ekologinio ūkininkavimo sertifikatas buvo pateiktas laiku kartu su mokėjimo prašymu. Manome, kad dokumentai pateikti laiku, kaip numatyta taisyklėse. Dokumentų pateikimo terminai Agro administravimo taisyklėse yra patvirtinti Kasmetiniams ir mokėjimo prašymams. Sankcija (KPP 12.1.4 dalis (50 lentelė) bei administravimo taisyklių 39 punktą) taikoma, jeigu paramos gavėjas nepateikė sertifikato, arba pažymos dėl laikomų retų veislių gyvulių skaičiaus, tačiau sankcija, dėl sertifikuoto ploto arba pažymoje nurodytų duomenų tikslinimo, nėra numatyta. Apie pastebėjimą bus informuota Žemės ūkio ministerija.</p>

²²³ ŽŪM 2004-12-24 įsakymas Nr. 3D-676 (su vėlesniais keitimais).

²²⁴ I etapas: 2005-04-01 – 2005-06-15, II etapas: 2005-10-10 – 2005-10-24.

²²⁵ Agentūros direktoriaus 2006-03-21 įsakymas Nr. BR1-121.

²²⁶ 2005-04-07 ŽŪM ministro įsakymu Nr.3D-197.

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
<p>skaičiaus, to pasėkoje Agentūra neužtikrina KPP 12.1.4 dalies ir administravimo taisyklių 39 punkto reikalavimų laikymosi. Rekomenduojame (1) pakartotinai įvertinti pastebėjime įvardintą atvejį ir susigrąžinti nepagrįstai išmokėtą paramą; (2) užtikrinti, kad būtų taikomos KPP 12.1.4 dalyje numatytos sankcijos; (3) peržiūrėti susijusius atvejus ir pritaikyti reikiamas sankcijas.</p>		
<p>(41) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Įgyvendinant R. 2092/91 nuostatas Ekologinio žemės ūkio taisyklėse, kuriomis remiantis sertifikuojami ekologinės gamybos plotai, numatyta, kad (1) ekologinės gamybos ūkiai privalo parengti sėjomainos planus ir juos įgyvendinti; (2) sėjomainoje reikia auginti ne mažiau kaip 20 proc. ankštinių augalų. Minėtų plotų atitikimą keliamiems reikalavimams tikrina ir sertifikatus vieneriems metams išduoda VŠĮ „EkoAgros“, kurios rašytinėse procedūrose numatyta tikrinti, ar sėjomainoje yra ne mažiau kaip 20 proc. ankštinių augalų.</p> <p>Audito metu, peržiūrėję 23 paraiškas, nustatėme (1) 11 atvejų²²⁷, kai ūkių, kuriems sertifikatai buvo išduoti už 2005 m., sėjomainoje buvo neauginama arba auginama mažiau kaip 20 proc. ankštinių augalų; (2) atvejų, kai nesilaikoma parengtų sėjomainos planų; (3) atvejų, kai sėjomainos planuose numatyta mažiau nei 20 proc. ankštinių augalų.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad (1) nacionaliniuose teisės aktuose neregamentuotas laikotarpis, kuriam taikomas 20 proc. ankštinių augalų reikalavimas, (2) VŠĮ „EkoAgros“ rašytinėse procedūrose nenumatyta kaip 20 proc. ankštinių augalų reikalavimo laikymasis yra tikrinamas per visą sėjomainą, mes negalėjome įsitikinti, ar VŠĮ „EkoAgros“ išduoti sertifikatai atitiko Ekologinio žemės ūkio taisyklių²²⁸ 20 punktą bei R. 2092/91 reikalavimus ir to pasėkoje Agentūros išmokėta parama yra tinkama.</p> <p>Rekomenduojame (1) nacionaliniuose teisės aktuose reglamentuoti laikotarpį, kuriam taikomas 20 proc. ankštinių augalų reikalavimas; (2) įdiegti papildomas kontrolės priemones, užtikrinančias, kad per visą sėjomainos laikotarpį išmokėta parama atitiktų R. 2092/91 bei Ekologinio žemės ūkio taisyklių nuostatas; (3) VŠĮ „EkoAgros“ peržiūrėti pastebėjime minimais atvejais išduotų sertifikatų pagrįstumą, ir, jei bus reikalinga, Agentūrai susigrąžinti nepagrįstai išmokėtą paramą.</p>	<p>ŽŪM, VŠĮ „EkoAgros“, DFKS</p>	<p>ŽŪM.</p> <p>Ekologinio žemės ūkio taisyklių, patvirtintų žemės ūkio ministro 2004 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. 3D-253, 20 punkto reikalavimas auginti sėjomainoje ne mažiau kaip 20 proc. ankštinių augalų nereiškia, kad šie augalai užimtų 20 proc. pasėlių plotų kiekviename ūkyje kasmet – tai priklauso nuo kitų auginamų augalų rūšių. Dėl to šiame punkte ir nurodytas reikalavimas sudaryti sėjomainos planus, atsižvelgiant į kitų auginamų augalų rotacijos periodą. Vadovaujantis mokslininkų parengtomis rekomendacijomis, skirtingoms pasėlių rūšims, įskaitant sodus ir uogynus, taikytinos skirtingos sėjomainos, todėl sėjomainų planas kiekvienam ūkiui paprastai sudaromas skirtingam laikotarpiui. Sėjomainų nustatymas visoms augalų rūšims vienam ir tam pačiam laikotarpiui prieštarautų agronomijos mokslui. ŽŪM 2007-02-06 raštas Nr.2D-643(11.8)</p> <p>KPPD.</p> <p>Agentūra moka už sertifikuotą ir deklaruotą plotą. Už ekologinio žemės ūkio taisyklių laikymąsi atsakinga sertifikuojanti institucija VŠĮ „EkoAgros“. Agentūra kreipėsi į ŽŪM dėl 2007-02-02 raštu Nr BR 6-(10.50)-2007 dėl išaiškinimo per kokį laikotarpį turi būti įgyvendintos ekologinio žemės ūkio taisyklių 20 punkto nuostatos (20 proc. ankštinių augalų).</p>
<p>(42) Nedidelės svarbos pastebėjimas. R. 1663/1995 priedas numato, kad aukštesnes pareigas užimantis tarnautojas turi patvirtinti ir pateikti įrodymus, jog atliko autorizuotų sumų patikrinimą. Audito metu nustatėme atvejus, kai neįtikrinama didelių sumų autorizavimo proceso peržiūra tinkamu lygiu, kaip tai numato darbo procedūros. Autorizuotos ir išmokėtos paramos sumai viršijus 30 tūkst. Lt Paraiškos byloje nebuvo Patvirtinto mokėjimui arba atmesto paraiškos / kasmetinio prašymo vertinimo ataskaitos ar Patvirtintos mokėjimui arba atmestos paraiškos vertinimo ataskaitos. Rekomenduojame KPPAIS sistemoje įdiegti papildomą būseną, atitinkančią privalomą didelių sumų autorizavimo proceso peržiūros tinkamu lygiu procedūrą, kurios neperėjus paraiškų administravimas toliau turėtų būti negalimas.</p>	<p>KPPD</p>	<p>Bus įgyvendinta. Minėtu atveju į bylą nebuvo įsegtos kontrolinio vertinimo ataskaitos. Procedūrose ir KPPAIS bus patikslinta didelių sumų autorizavimo proceso peržiūra.</p> <p>Vedėja pakartotinai supažindinta su darbo procedūrų aprašais ir įpareigota jų laikytis.</p>
<p>(43) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatėme du atvejus, kai administravimo metu vertintojų atsakymai į klausimą “Kelinti metai, kai prašoma išmokėti paramą pagal priemonę Agrarinė aplinkosauga” nesutampa. Yra rizika kad pareiškėjo išpareigojimų laikotarpis bus traktuojamas netinkamai.</p>	<p>KPPD</p>	<p>Įgyvendinta audito metu.</p> <p>Darbuotojai pakartotinai supažindinti su darbo procedūrų aprašais ir įpareigoti jų laikytis.</p>
<p>(44) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis, kai kasmetiniame prašyme nenurodyta jo užregistravimo data. Tokie veiksmai silpnina kasmetinio prašymo administravimo terminų laikymosi kontrolę.</p>	<p>KPPD, KD</p>	<p>KPPD. Techninė klaida. Susirinkimo su Kontrolės departamento teritoriniais skyriais metu pastebėjimas bus aptartas.</p> <p>KD 2007-05-01 Susirinkimo su KDTS vedėjais metu aptarsime šį pastebėjimą ir įpareigosime KDTS vedėjus užtikrinti procedūrų aprašų laikymąsi.</p>

²²⁷ 055C1005462012, 050C1011271511, 055C1005571928, 055C1005534093, 050C1004756911, 055C1005481734, 056C1005506907, 053C1005532833, 053C1005532833, 054C1003203611, 050C1005547454.

²²⁸ 2004-04-19 įsakymo Nr. 3D-253 (nuo 2004-05-01) redakcija (su vėlesniais pakeitimais).

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
(45) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatėme atvejį, kai patikra vietoje buvo atlikta vadovaujantis neatnaujintais pagal pareiškėjo prašymą duomenimis iš KPPAIS sistemos. Yra rizika, kad patikros rezultatai yra neaktualūs.	KD	Paraiškos patikrai vietoje atrenkamos KPPAIS būsenoje-Registruota NMA. Vertinimo metu paraiškos duomenys koreguoti pagal pareiškėjo pateiktus patikslinimus. Pakeitus Agro plotą, sistema automatiškai lygina deklaruotą Agro plotą su plotu nustatytu patikros metu (remiamas plotas) ir patikros rezultatai išlieka aktualūs.
(46) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatėme atvejį, kai Pažyma apie geros ūkininkavimo praktikos reikalavimų aplinkosaugos srityje laikymąsi nepasirašyta aplinkosaugos srities reikalavimų įvertinimo atitiktį patvirtinančio tarnautojo. Yra rizika, kad neatlikta šio dokumento peržiūra.	KPPD	Įgyvendinta audito metu. Darbuotojams pavesta atidžiau tikrinti prie Paraiškos ar Mokėjimo prašymo pateiktus dokumentus.
ANKSTYVAS PASITRAUKIMAS		
(47) Svarbus pastebėjimas. Parama, skirta už ateinančius metus, yra mažinama planuojamos gauti pensijos suma (pažymoje apie socialinio draudimo išmokas nurodytą pensijos dydį einamajam mėnesiui dauginant iš 12). Minėtiems metams pasibaigus Agentūra netikslina paramos sumos pagal faktiškai gautą pensiją. Tokiu būdu Agentūra, nesilaikydama KPP I priedo 1.5 dalies nuostatų, išmoka neteisingą paramos sumą pareiškėjams tada, kai planuojama gauti pensija skyrėsi nuo faktiškai gautos per metus pensijos. Atsižvelgdami į tai, kad mes negalėjome nustatyti šios sisteminės klaidos masto ir įtakos 2006 m. finansinei atskaitomybei, rekomenduojame (1) patikslinti išmokėtą paramos sumą; (2) patikslinti administravimo taisykles; (3) ateityje Agentūrai atsižvelgti į faktiškai paramos gavėjo gautą pensiją.	ŽŪM, KPPD	KPPD Agentūra, administruodama šią priemonę, vadovaujasi ir laikosi Kaimo plėtros 2004-2006 m. plano ir administravimo taisyklių, kuriose nenumatytas jau išmokėtos paramos sumos perskaičiavimas padidėjus SODROS pensijai. Siekiant užtikrinti tinkamą paramos išmokėjimą ateityje, Agentūra 2007-01-09 kreipėsi raštu Nr. BR6-(10.64)-621 į ŽŪM, siūlydama patikslinti priemonės administravimo taisykles, numatant paramos perskaičiavimą, pasikeitus SODROS pensijai. Patvirtinus administravimo taisyklių pakeitimus, Agentūra kreipsis į paramos gavėjus su prašymu pateikti SODROS pažymą, kurių pagrindu patikslins už 2005 m. išmokėtą paramos sumą.
(48) Svarbus pastebėjimas. Vadovaujantis Bendradarbiavimo sutartimi su VĮ ŽŪIKVC, Agentūra naudojami Žemės ūkio ir kaimo verslo registro tvarkomos duomenų bazės duomenimis per sąsają (angl. Interface) su darbo lentelėmis (Gyvulių lentele, Gyvulių įvykių lentele). Minėtas registras naudoja Gyvulių registro duomenis. Gyvulių registravimo ir identifikavimo taisyklėse numatyta, jog gyvulių laikytojai teikia informaciją apie gyvulių judėjimo bei būsenos pokyčius VMVT teritoriniams padaliniams, atitinkamai Gyvulių registro nuostatuose numatyta, kad VMVT vykdo duomenų suvedimą į Gyvulių registro duomenų bazę bei klaidingų duomenų tikslinimą. Administravimo procedūroje, KPPAIS sistemos naudotojo instrukcijoje numatyta, kad vertinant, ar pareiškėjas atitinka tinkamumo kriterijų turėti mažiau nei 5 melžiamas karves, vertintojas jungiasi prie KPPAIS, tokiu būdu yra atliekamas automatinis kryžminis sutikrinimas su Gyvulių registru. Vertindamas, ar paramos gavėjas per patvirtintą paraiškoje terminą (3 mėn.) perleido laikomas melžiamas karves, vertintojas kiekvieną kartą paima duomenis iš to paties Gyvulių registro. Detalaus testavimo metu nustatėme atvejį, kai audito metu Gyvulių registre nurodytas pareiškėjo turimų melžiamų karvių skaičius 2004 m. sausio 1 dienai nesutapo su paraiškos vertinimo ataskaitoje kryžminio patikrinimo metu nurodytu skaičiumi. Taip pat nustatytas atvejis, kai audito metu Gyvulių registre nurodytas paramos gavėjo turimų melžiamų karvių skaičius 2005 m. gegužės 11 dienai nesutapo su kasmetinio prašymo vertinimo metu Gyvulių registre nurodytu skaičiumi. ŽŪIKVC teigimu, Gyvulių registre leidžiama taisyti jau esamus duomenis ankstesne data, t.y. pateikiant įvykį ta data, kada jis įvyko. Gyvulių registre telyčios į karvių grupę pervedamos tik pagal apsiveršiamo įvykį. Detalaus testavimo metu nustatyti du atvejai, kai Gyvulių registre nurodytos telyčios yra vyresnės nei 6 m. amžiaus - mažai tikėtina, kad jos bent kartą nebuvo apsiveršiusios, t.y. jos turėtų būti karvių, o ne telyčių grupėje. Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta anksčiau, manome, jog yra didelė rizika, kad Agentūros vykdomo sutikrinimo metu Gyvulių registre (atitinkamai Žemės ūkio ir kaimo verslo registre) esantys duomenys neatitinka tikrovės, todėl neuztikrinamas tinkamas administracinių sutikrinimų (apimančių ir kryžminių sutikrinimų), numatytų R. 796/2004 24 str., R.817/2004 68 str. bei KPP 12.1.1 dalyje, atlikimas. Rekomenduojame (1) užtikrinti duomenų, esančių Gyvulių registre, patikimumą bei aktualumą; (2) kol nebus užtikrintas duomenų, esančių Gyvulių registre, patikimumas, imtis papildomų priemonių tinkamiems įrodymams dėl pe-	ŽŪM, VMVT, Agentūra, VĮ ŽŪIKVC	ŽŪM Komisijai, patvirtintai Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007-01-08 įsakymu Nr. 3D-7, pavesta iki 2007 m. kovo 1 d. nustatyti ar Lietuvos Respublikos registrai, įskaitant ir Gyvulių registrą, yra tinkami eksploatuoti, ir parengti kiekvieno registro priėmimo ir tinkamumo eksploatuoti aktą. VĮ ŽŪIKVC Gyvulių registro duomenų bazė yra tikslinama ir atnaujinama vadovaujantis „Gyvulių registravimo ir identifikavimo taisyklėmis“ (2003-06-16 Nr.3D-234) 7.2. punktu. Į rajono VMVT siunčiami pranešimai dėl duomenų patikslinimo : 1. Buliai ir telyčios, kurių amžius viršija 30 mėn.; 2. Mirusių laikytojų, kurių vardu įregistruoti gyvuliai, sąrašai; 3. Karvės, kurių amžius yra virš 15 metų; 4. Gyvuliai, kuriems 3 metų laikotarpyje nebuvo registruotas nė vienas įvykis; Šie duomenys siunčiami periodiškai elektroniniu paštu pagal teritorinių VMVT pageidavimą, gali būti formuojamos individualios ataskaitos. Pvz. Paskutinė duomenų tikslinimo ataskaita išsiųsta 2007-02-05. VMVT, gavusi sąrašus, tikslina duomenis, patys kontroliuodami gyvulių laikytojus, arba įpareigoja privačius veterinarijos gydytojus išsiaiškinti esamą situaciją. KPPD Vertinat paraiškas, pateiktas paramai gauti pagal KPP priemonę „Ankstyvo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos rėmimas“, Agentūra duomenis apie gyvulių skaičių sutikrina su Žemės ūkio ir kaimo verslo registru („Valdų“), už kurio tvarkymą atsakingas ŽŪKVIC. Duomenys iš ŽŪKVIC gaunami vadovaujantis LR Vyriausybės 2004-02-06 nutarimu Nr. 135 bei bendradarbiavimo sutartimi (2005-05-31, Nr. TP11-(2.13)-221). Atlikus pakartotinį patikrinimą, nustatyta, kad duomenų, pateiktų paraiškoje, kryžminis sutikrinimas funkcionuoja tinkamai. Taip pat norime atkreipti dėmesį, kad vertinimo metu nustatytus duomenų neatitikimą, Agentūra imasi papildomų veiksmų siekdama tinkamo lėšų išmokėjimo, t.y. siunčiami užklauskimai ŽŪKVIC, siekiant tinkamo lėšų išmokėjimo.

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
<p>rieistų ar turimų karvių skaičiaus gauti.</p> <p>(49) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Vienas iš priemonės „Ankstyvas pasitraukimas“ tikslų yra ūkių stambinimas. Agentūra netaiko pakankamų kontrolės priemonių ilgalaikių tikslų pasiekimui, pavyzdžiui, susigrąžinti paramą iš išsiregistravusių pareiškėjų, kurie jau buvo pateikę bent vieną kasmetinį prašymą (t.y. gavę paramą ir įvykdę išsipareigojimus, tačiau ketinantys grįžti į prekinę žemės ūkio gamybą). Rekomenduojame (1) iš paramos gavėjų, pasitraukusių iš priemonės, susigrąžinti per visą paramos laikotarpį išmokėtą sumą arba (2) įdiegti kontrolės priemones, užtikrinančias, kad išsiregistravęs paramos gavėjas negrįš į prekinę žemės ūkio gamybą.</p>	KPPD, ŽŪM	<p>KPPD</p> <p>Agentūra, vertindama paraiškas, vadovaujasi Kaimo plėtos 2004-2006 m. planu ir administravimo taisyklėmis, kurie nenumato sankcijų paramos gavėjui, kuris pateikė prašymą nutraukti išsipareigojimus ir ketina grįžti į prekinę žemės ūkio gamybą.</p> <p>Šis klausimas buvo nagrinėjamas Komisijos, patvirtintos žemės ūkio ministro 2004 m. gruodžio 6 d. įsakymu Nr. 3D-643, 2005 m. gruodžio 8 d. posėdyje, kuriame buvo nutarta, kad paramos gavėjas, pateikęs prašymą išregistruoti jį iš priemonės, turi grąžinti paramą, išmokėtą už pirmuosius metus (protokolas Nr. 8D-426-(5.50))</p> <p>Atlikus duomenų analizę nustatyta, kad visiems 2004 m. paramos gavėjams, nepateikusiems KP už 2005 m. arba pateikusiems prašymą išregistruoti, buvo pritaikytos sankcijos ir parama susigrąžinta.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad paramos mokėjimas gali būti vykdomas iki 15 metų ir paramos gavėjas bet kuriuo metu gali nepateikti KP arba pateikti prašymą nutraukti išsipareigojimus, Agentūra 2007-01-11 raštu Nr. BR6-(1.10)-786 kreipėsi į ŽŪM dėl išaiškinimo.</p> <p>Šiuo metu nustatyta, kad 204 2004 m. paramos gavėjai nėra pateikę KP už 2006 m. Vadovaujantis darbo procedūrų aprašu šioms paramos gavėjams išsiųsti užklausimai dėl KP pateikimo. Gavus ŽŪM atsakymą bus priimtas sprendimas dėl paramos sumos susigrąžinimo iš paramos gavėjų nepateikusių KP.</p> <p>ŽŪM</p> <p>Pagal Kaimo plėtos 2004–2006 metų plano priemonės „Ankstyvo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos rėmimas“ administravimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. 3D-423 (Žin., 2004, Nr. 114-4272; 2006, Nr. 34-1219) 44 punktą, jei paramos gavėjas yra pateikęs prašymą išregistruoti paraišką ir gavęs paramą tik už pirmuosius paramos metus, išmokėtą paramos sumą turi grąžinti.</p>
<p>(50) Vidutinės svarbos pastebėjimas. KPP 1 priedo 1.5 dalyje, taip pat Taisyklių 16.1 punkte yra nurodyta, kad patvijoji paramos dalis paramos gavėjui, gaunančiam valstybinės socialinio draudimo pensiją, mažinama metinių pensijų suma, kuri apskaičiuojama pagal Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos išduota pažymą. Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis, kai Agentūra, pažeisdama minėtą nuostatą, paramos gavėjui nesumažino paramos sumos, taip paramos gavėjui išmokėdama 2.150 Lt. daugiau. Kadangi Agentūra įtraukė šia sumą į debitorius rekomendacija neteikiama. Atlikę preliminarų klaidų vertinimą, nusprendėme išplėsti audito apimtį su šiuo atveju susijusioms aplinkybėms iširti ir gauti papildomą įsitikinimą dėl minėtos klaidos rūšies.</p>	KPPD	Įgyvendinta audito metu.
<p>(51) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Agentūra neturi kontrolės priemonių užtikrinti R. 1257/1999 12 str., numatančio maksimalias išmokos sumas, reikalavimo laikymąsi. Rekomenduojame įdiegti kontrolės priemones užtikrinančias, kad paramos gavėjams nebūtų išmokėta didesnė, nei maksimali paramos suma.</p>	KPPD	<p>Agentūra, vertindama paraiškas, pateiktas paramai gauti pagal KPP priemonę „Ankstyvo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos rėmimas“, vadovaujasi Kaimo plėtos 2004-2006 m. planu ir administravimo taisyklėmis, kuriose nėra numatyta maksimali paramos suma. Tačiau Agentūra, atlikdama paraiškų vertinimą, užtikrina, kad apskaičiuota paramos suma neviršytų R 1257/1999 12 str. numatytos maksimalios paramos sumos, t. y. vedėjui atliekant kontrolinį vertinimą atsirenkamos paraiškos, pagal kurias prašomos paramos suma viršija 35 tūkst. Lt.</p> <p>Pažymėtina, kad, įvertinus visas 2004-2006 m. pateiktas paraiškas, nustatyti tik 2 atvejai, kai apskaičiuota paramos suma viršija R 1257/1999 12 str. numatytą maksimalią sumą.</p> <p>2006-12-11 Agentūra išsiuntė raštą Nr. Br6-(1.10)-16274 ŽŪM dėl maksimalios paramos sumos nustatymo. Atsižvelgiant į gautą atsakymą, bus įdiegtas atitinkamas funkcionalumas informacinėje sistemoje.</p>
<p>(52) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis, kai paramos gavėjas neperleido privalomo perleisti karvių skaičiaus per tris mėnesius nuo Pranešimo, nurodančio paramos sumą, išsiuntimo. Agentūrai pateikus užklausimą, o paramos gavėjui atsiuntus papildomus dokumentus, kurie buvo nepakankami, Agentūra patvirtino išmokos sumą. Rekomenduojame procedūroje numatyti,</p>	KPPD	<p>Agentūra, vertindama paraiškas, pateiktas paramai gauti pagal KPP priemonę „Ankstyvo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos rėmimas“, vadovaujasi Kaimo plėtos 2004-2006 m. planu ir administravimo taisyklėmis.</p> <p>Norime atkreipti dėmesį, kad nurodytu atveju Agentūra tinkamai apskaičiavo paramos sumą.</p> <p>Atsižvelgiant į rekomendaciją bus patikslinti darbo proce-</p>

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmas / komentarai
kokie duomenys turi būti pateikti tokiais atvejais.		dūrų aprašai, numatant kokius duomenis paramos gavėjas privalo pateikti siekiant įrodyti priežastis dėl kurių pavėluotai įvykdyti išpareigojimai (perleisti gyvuliai ir/ar žemė).
(53) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Agentūra neįsitikina, kad ūkio perėmėjai vyresni nei 50 metų amžiaus yra perleidėjo šeimos nariai. Rekomenduojame įsitikinti, kad ūkio perėmėjai vyresni nei 50 metų amžiaus yra perleidėjo šeimos nariai	KPPD	Siekiant įsitikinti paraiškoje pateiktų duomenų teisingumu, Agentūra kreipsis į paramos gavėjus su prašymu pateikti dokumentus, įrodančius, kad ūkio perėmėjai vyresni nei 50 metų amžiaus yra perleidėjo šeimos nariai.
(54) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Agentūros procedūrose nėra nurodyta, kokios taisyklės yra taikomos keičiant ūkio perėmėją. Rekomenduojame numatyti, kad perėmėjas būtų keičiamas tik perėmėjo ir perleidėjo raštišku prašymu, perėmėjui pasirašius perėmėjo deklaraciją bei atlikus visus reikalaujamus perėmėjo patikrinimus.	KPPD	Bus patikslinti darbo procedūrų aprašai, numatant kad perėmėjas būtų keičiamas tik perėmėjo ir perleidėjo raštišku prašymu bei atlikus reikalaujamus perėmėjo patikrinimus.
(55) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Detalaus testavimo metu nustatytas vienas atvejis, kai Paraiškoje nėra nurodyta paraiškos gavimo data. Tokie veiksmai silpnina paraiškos administravimo terminų laikymosi kontrolę.	KD	Bus įgyvendinta iki 2007-03-01 Tai techninio pobūdžio klaida. Susirinkimo su Kontrolės departamento teritoriniais skyriais metu aptarsime šį pastebėjimą ir įpareigosime skyrių vedėjus užtikrinti procedūrų aprašų laikymąsi. Paraiškos administravimo terminų laikymosi kontrolė taip pat užtikrinama kitais būdais: pagal paraiškos būseną, registravimo datą, gavimo datą informacinėje sistemoje ir t. t. Be to, paraiškos gavimo data nurodoma Pirminiame paraiškų registravimo žurnale, kuris pildomas surenkant paraiškas KDTS.
(56) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis, kai KDTS darbuotojas Paraiškos tikrinimo ataskaitoje nurodė, kad prie paraiškos nėra pateikti visi reikalaujami dokumentai, tačiau nesiėmė jokių veiksmų papildomiems dokumentams gauti. Tokiu būdu nesilaikyta nustatytų procedūrų.	KD	Bus įgyvendinta iki 2007-03-01 Susirinkimo su Kontrolės departamento teritoriniais skyriais metu aptarsime šį pastebėjimą ir įpareigosime skyrių vedėjus užtikrinti procedūrų aprašų laikymąsi. Klaida ištaisoma KPPS vertinant paraiškas, t. y. vertinimo metu paramos gavėjui siunčiami paklausimai dėl papildomų dokumentų pateikimo.
(57) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Detalaus testavimo metu nustatyti trys atvejai, kai Paraiškos tikrinimo ataskaitoje nenurodyta išvada. Tokiu būdu nesilaikyta nustatytų procedūrų.	KD	Bus įgyvendinta iki 2007-03-01 Susirinkimo su Kontrolės departamento teritoriniais skyriais metu aptarsime šį pastebėjimą ir įpareigosime skyrių vedėjus užtikrinti procedūrų aprašų laikymąsi.
APŽELDIRINIMAS MIŠKU		
(58) Vidutinės svarbos pastebėjimas. KPP 1 priedo 4.5 dalyje nurodoma, kad vienas iš pareiškėjams, patenkantiems į kategoriją „ūkininkas ar asociacija“, keliamų reikalavimų yra pateikti vieną iš kelių dokumentų, tarp kurių yra vietinės valdžios (seniūno) pažyma, įrodanti, kad žemė, kurioje bus veisiamas miškas, buvo naudojama žemės ūkio produkcijos gamybai. 2004-02-06 LRV nutarime Nr. 135 nėra nurodoma, kad savivaldybės yra atsakingos už šių pažymų išdavimą. Atitinkamai Agentūra neįsitikina savivaldybės išduodamų pažymų pagrįstumu. Rekomenduojame, administruojant 2007-2013 m. atitinkamą priemonę, užtikrinti, kad būtų kontroliuojamos visos perduotas funkcijas vykdančios institucijos.	ŽŪM, KPPD,	KPPD. Agentūra raštu kreipsis į ŽŪM siūlydama administravimo taisyklėse numatyti papildomus dokumentus (dvejybė arba supaprastinta buhalterinė apskaita), kurių pagalba būtų galima tiksliau nustatyti pareiškėjo pajamų šaltinius. Seniūno išduodamų pažymų numatoma atsisakyti.
(59) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Agentūra neįsitikina, kad pareiškėjai atitinka R. 817/2004 33 straipsnio reikalavimus, t.y. didžiausią savo darbo laiką skiria žemės ūkio veiklai ir iš to gauna didžiausią dalį savo pajamų. Rekomenduojame užtikrinti, kad pareiškėjams, patenkantiems į „ūkininkų ir asociacijų“ kategoriją, parama būtų išmokėta tik įsitikinus, kad paramos gavėjas didžiausią darbo laiko dalį skiria žemės ūkio veiklai ir iš to gauna didžiausią dalį savo pajamų.	KPPD	Agentūra, vertindama pareiškėjo tinkamumą paramai gauti atsižvelgia į buhalterinės apskaitos dokumentus, kurių pagalba bus vertinama pareiškėjo iš žemės ūkio veiklos gaunamų pajamų dydis. Bus patikslinti vertinimo klausimynai, juose numatant papildomus klausimus užtikrinančius, kad parama būtų išmokėta tik įsitikinus, kad paramos gavėjas didžiausią darbo laiko dalį skiria žemės ūkio veiklai ir iš to gauna didžiausią dalį savo pajamų. Taip pat Agentūra raštu kreipsis į ŽŪM siūlydama administravimo taisyklėse numatyti papildomus dokumentus, kurių pagalba būtų galima tiksliau nustatyti pareiškėjo pajamų šaltinius.
(60) Vidutinės svarbos pastebėjimas. KPP 1 priedo 4.5 dalyje nurodyta, kad visų pareiškėjų žemė privalo būti geros agrarinės būklės. Šioje dalyje taip pat nurodoma, kad į „ūkininkų ir asociacijų“ kategoriją nepatenkančių pareiškėjų žemės gera agrarinė būklė bus patikrinta Agentūros. Tačiau Agentūra, nukrypdamama nuo KPP 1 priedo 4.5 dalies, atlieka tik 5 proc. paramos gavėjų žemės geros agrarinės būklės tikrinimą. Rekomenduojame užtikrinti KPP nuostatų laikymąsi.	KPPD, KD	KPPD. Kadangi šiems pareiškėjams nėra atliekamos 100 proc. patikros vietoje, vertintojai vertindami pateiktus dokumentus ir kilus abejonėi dėl geros agrarinės būklės reikalavimo neatitikimo, inicijuos patikrą vietoje. Agentūra raštu kreipsis į ŽŪM dėl GAB kontrolės į „ūkininkų ir asociacijų“ kategoriją nepatenkantiems pareiškėjams. KD KPP 4.5 dalyje nurodyta, visi kiti į „ūkininkų ir asociacijų“ kategoriją nepatekę pareiškėjai priskiriami „kitų“ kategorijai ir gaus „kitiems“ skirto dydžio prarastų pajamų kompensavimo išmoką. Jų žemė turi būti geros agrarinės būklės. Žemės agrarinė būklė bus patikrinta Nacionalinės mokėjimo agentūros

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
		<p>prie Žemės ūkio ministerijos. 12 dalyje nustatyta, kad patikros vietoje turi apimti ne mažiau kaip 5 proc. visų paramos gavėjų kasmet ir visų skirtingų kaimo plėtos priemonių, išdėstytų šiame KPP. Kadangi KPP nenumato, kad pareiškėjų, priskiriamų „kitų“ kategorijai žemės agrarinė būklė turi būti patikrinta patikros vietoje metu, o ne kryžminio sutikrinimo ir pan. metu, taip pat KPP nenumato, kad vietoje turime patikrinti visu „kitų“ kategorijai priskiriamų pareiškėjų žemės agrarinė būklę, Agentūra nepažeisdama KPP ir ES reglamentų reikalavimų tikrina ne mažiau kaip 5 proc. priemonės Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku paramos gavėjų kasmet.</p> <p>ŽŪM 2007-2013 m. Kaimo plėtos plane nėra numatoma, jog bus reikalaujama vietinės valdžios (seniūno) pažyma, kuri įrodytų, kad žemė, kurioje bus veisiamas miškas, buvo naudojama žemės ūkio produkcijos gamybai. Šiuo metu dar yra diskutuojama ir iki galo nėra apspręstos visos administravimo sąlygos bei iš pareiškėjų reikalaujami dokumentai.</p>
<p>(61) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Agentūra, vadovaudamasi 2006-09-01 ŽŪM raštu Nr. 2D-4277(12.41), nesusigrąžina išmokėtos paramos iš mokėjimo prašymo nepateikusių pareiškėjų. Yra rizika, kad pareiškėjas, nepateikiantis antro ir paskesnių mokėjimo prašymų, neužtikrins tinkamos įveisto miško priežiūros, ir tokiu būdu už miško įveisimą išmokėta parama bus panaudota neefektyviai (nepasieks KPP priemonės tikslų). Rekomenduojame, pareiškėjui nepateikus antro ir paskesnių mokėjimo prašymų, įsitikinti, kad žemė, už kurią buvo išmokėta miško įveisimo išmoka, yra apželdinta tinkamai, priešingu atveju susigrąžinti išmokėtą paramą</p>	<p>KPPD, ŽŪM</p>	<p>KPP plane, nei administravimo taisyklėse lėšų susigrąžinimas pagal priemonę nėra numatytas. Pastebėjime minimas raštas buvo parengtas siekiant papildomai įsitikinti, ar Agentūra neturi išieškoti lėšų už miško įveisimą, kai paramos gavėjas neteikia dokumentų, t. y. neprašo paramos vėlesniais metais. Bus patikslinti darbo procedūrų aprašai, numatant, kad paramos gavėjui nepateikus MP būtų inicijuojama patikra vietoje, siekiant įsitikinti kad miškas nesunaikintas.</p>
<p>(62) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Taisyklių 31.1. punkte nurodoma, kad paramos gavėjas mokėjimo prašymą dėl miško įveisimo išlaidų kompensavimo pateikia kartu su išlaidas patvirtinančiais dokumentais, sutartimi su paslaugų tiekėju (jei tokia sutartis buvo sudaryta), išgytų sodmenų / sėklų kilmės liudijimu. Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis, kai Agentūra vadovavosi teisinės galios neturinčiais dokumentais (miško įveisimo sutartis įgaliojanti paramos gavėjo asmens sudaryta su juo pačiu). Rekomenduojame minėtu atveju gauti juridinę galią turinčius dokumentus.</p>	<p>KPPD, FAD</p>	<p>KPPD Į pastebėjimą bus atsižvelgta, vertinant paraiškas. Vertintojai įpareigoti užtikrinti AM taisyklių 31.1 punkto laikymąsi. Agentūra kreipsis į paramos gavėją pateikti teisiškai galiojanti dokumentą. FAD. Bus atsižvelgta. Vertintojai įpareigoti užtikrinti AM taisyklių 31.1 punkto laikymąsi. Bus pateikta patikslinta sutartis.</p>
<p>(63) Nedidelės svarbos pastebėjimas. KPP 1 priedo 4.5 dalyje nurodyta, kad pirmaisiais ir trečiaisiais metais po miško pasodinimo turi būti atlikta miško želdinių inventorizacija. KPP 1 priedo 4.8 dalyje nurodyta, kad želdiniai turi būti papildyti per metus nuo įveisto miško inventorizacijos. Agentūra neįsitikina, kad po 3 metų nuo miško įveisimo atliktos inventorizacijos metu nustatyti trūkumai yra pašalinti. 2006 birželį dėl šio reikalavimo išaiškinimo Agentūra kreipėsi į ŽŪM, bet atsakymas dar negautas. Rekomenduojame nustatyti kontrolės priemones, užtikrinančias, kad po trijų metų nuo miško įveisimo atliktos inventorizacijos metu nustatyti trūkumai yra pašalinti.</p>	<p>ŽŪM, KPPD</p>	<p>KPPD Agentūra pakartotinai kreipsis į ŽŪM dėl įveisto miško želdinių papildomų kontrolės priemonių.</p>
<p>(64) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatytas atvejis, kai Pažymoje apie miško želdinimo darbų įvertinimą nebuvo miško savininko parašo. Yra rizika, kad miško savininkas įvertinime nedalyvavo ir tokiu būdu pažeistas Taisyklių 31.1 punktas.</p>	<p>KPPD</p>	<p>Gali būti techninė klaida. Kadangi paramos gavėjas pažymas teikia su Mokėjimo prašymais KDTS, todėl susirinkimo su KDTS vedėjais metu aptarsime šį pastebėjimą ir įpareigosime KDTS vedėjus užtikrinti procedūrų aprašų laikymąsi.</p>
PARAMA ES STANDARTAMS VYKDYTI		
<p>(65) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Agentūra nevertina, (1) ar investicijos yra reikalingos, siekiant atitikti susijusį standartą, kaip tai numatyta KPP 1 priedo 6.6 dalyje (susiję su 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje pateiktu 36 pastebėjimu), (2) ar pareiškėjo planuojamos investicijos neviršija KPP 1 priedo 6.8 dalyje patvirtintų investicijų, tenkančių 1 SGV/karvei, poreikio. Detalaus testavimo metu nustatyti daugiau nei 30 atvejų, kai planuojamos investicijos viršijo nustatytą investicijų poreikį, tenkantį 1 SGV/karvei. Yra rizika, kad kompensuojamos per didelės ir / ar nereikalingos investicijos. Atsižvelgdami į tai, kad paraiškos pagal 2004-2006 m. priemonę nebebus surenkamos, rekomendacijos neteikiame.</p>	<p>KPPD</p>	<p>Agentūra, administruodama šią priemonę, vadovaujasi Kaimo plėtos 2004-2006 m. planu, administravimo taisyklėmis, kuriose numatytas aiškus paramos apskaičiavimo mechanizmas. Taip pat teisės aktuose nėra nurodyta, kad apskaičiuojant paramos sumą turi būti įvertintas investicijų poreikis 1 SGV/karvei. KPP 1 priedo 6.8 dalyje yra nurodytas išmokų dydžių už 1 SGV/karvę pagrindimas.</p>
<p>(66) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Agentūra bet kada iki galutinės paramos sumos išmokėjimo leidžia paramos</p>	<p>KPPD</p>	<p>Agentūra, administruodama priemonę, vadovaujasi KPP planu, administravimo taisyklėmis ir ŽŪM 2005-07-21 raštu</p>

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
gavėjui keisti veiklos plane numatytas investicijas. Audito metu nustatėme atvejus, kai paramos gavėjai kelis kartus per metus keičia veiklos planus, pavyzdžiui, didesnes investicijas nukeldami į tolesnius veiklos plano įgyvendinimo etapus. Tokiu būdu nėra užtikrinamas administravimo taisyklių 29 ir 33 dalių, kurioje yra numatytos sankcijos už veiklos plano nevykdymą, laikymasis. Yra rizika, kad paramos gavėjas, didesnės vertės investicijas nukeldamas į vėlesnius veiklos plano įgyvendinimo etapus, nesugebės įgyvendinti visų investicijų. Rekomenduojame apibrėžti veiklos plano keitimo terminus bei aplinkybes.		Nr. 2D-(12.41)-3254, kuriame išaiškinta, kad paramos gavėjams, pateikus motyvuotą prašymą, leidžiama keisti veiklos plane numatytas įgyvendinti investicijas kitomis tinkamomis investicijomis, nes tai nekeičia paramos dydžio. Taip pat pažymėtina, kad pagal šią priemonę parama mokama už turimą SGV/karvių skaičių, o ne už numatytas įgyvendinti investicijas. Be to paramos gavėjams, kurie su paskutine KIA nepateikia dokumentų įrodančių investicijų įgyvendinimą ir pažymų dėl ūkio atitikimo direktyvų reikalavimams, parama už paskutinius paramos teikimo metus nemokama, o jau išmokėta parama susigrąžinama.
(67) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis, kai paramos gavėjas veiklos plane nurodė bei atliko investicijas į mėšlo tvarkymo inventorių (mėšlo šakės ir mėšlo grandikliai). Tai yra netinkamas išlaidos pagal administravimo taisyklių 15 dalį, be to, mūsų nuomone, investicijos į trumpalaikį turtą (mažavertį inventorių) neatliekamos. Rekomenduojame peržiūrėti visus atvejus, kai paramos gavėjams buvo kompensuotos išlaidos į trumpalaikį turtą, ir tokiu būdu užtikrinti, kad investicijos atitiktų administravimo taisyklių 15 dalyje numatytus reikalavimus.	KPPD, ŽŪM	<p>KPPD</p> <p>Agentūra administruodama priemonę vadovaujasi KPP planu, administravimo taisyklėmis, kuriuose nėra numatyta, kad trumpalaikio turto (mažavertio inventorius) įsigijimas yra nefinansuotinas, bei ŽŪM 2004-09-23 raštu Nr.2D-(12.41)-4195, kuriame nurodytos pagal priemonę tinkamos investicijos padedančios įgyvendinti atitinkamos direktyvos reikalavimus. Atsižvelgiant į rekomendaciją Agentūra kreipsis į ŽŪM su siūlymu patikslinti administravimo taisykles aiškiai apibrėžiant tinkamas išlaidas ilgalaikio ir trumpalaikio turto atžvilgiu.</p> <p>ŽŪM</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rekomendacija bus įgyvendinta • Atsižvelgiant į rekomendaciją, 2007-13 metų administravimo taisyklėse bus aiškiai apibrėžtos tinkamos išlaidos ilgalaikio ir trumpalaikio turto atžvilgiu. • Priemonės administravimo taisyklės galės būti patvirtintos tik tuomet, kada bus gautas Europos Komisijos pritarimas dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007-13 metų programos. Todėl dabartiniu metu yra neįmanoma tiksliai apibrėžti rekomendacijos įgyvendinimo terminų.
(68) Vidutinės svarbos pastebėjimas. RAD ir VMVT procedūros patvirtinant / nepatvirtinant pareiškėjo atitiktį vis dar Pieno / Nitratų direktyvoms nėra suderintos su Agentūra. Rekomenduojame suderinti procedūras su RAD ir VMVT.	RAD, VMVT, DFKS	<p>DFKS</p> <p>Dar kartą buvo kreiptasi į RAAD 2007-01-29 raštais Nr. BR6-(6.74)-1651 – Nr. BR6--(6.74)-1655 ir Nr. BR6-(6.74)-1664 – Nr. BR6-(6.74)-1666 bei į ŽŪM 2007-01-29 raštu Nr. BR6-(6.16)-1723 dėl minėto procedūrų aprašų pateikimo derinti.</p> <p>VMVT veikia ir yra EK atsakingų institucijų kontroliuojama pagal reglamento Nr. 882/2004 nuostatas, taip pat pieno sektoriuje VMVT yra akredituota kaip atitinkanti ISO 17020:2004 (akreditacijos metu su akredituojančia institucija suderinti procedūrų aprašai ir dokumentų formos, kurios turi būti vieningos šalyje), todėl su NMA turi būti suderinti tik dokumentų iš pareiškėjų priėmimo, veiksnių dėl projekto suderinimo atlikimo bei atsakymo pareiškėjams pateikimo terminai, taip pat atsakymo pateikimo forma (kas jau yra numatyta sutartyje) ir su funkcijomis susijusių dokumentų saugojimo vieta bei terminas.</p>
(69) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatėme, kad į patikros metu nustatytus neatitikimus, susijusius su Sąlyginiu gyvulių vienetu (toliau tekste SGV) ar melžiamų karvių skaičiumi, nebuvo atsižvelgiama, tokiu būdu atliktų patikrų rezultatais nebuvo naudojamosi. KD teigimu, vadovaujantis KD gairėmis nuo 2006 m. sausio 24 d patikrų vietoje metu tikrinamas SGV / melžiamų karvių skaičius tiek paraiškos pateikimo, tiek patikros atlikimo datai. Rekomenduojame KD gairių nuostatas įtraukti į procedūras.	KD	<p>KD</p> <p>Bus įgyvendinta iki 2007-03-15</p> <p>Kontrolės procedūros aprašas bus atitinkamai papildytas.</p>
(70) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis, kai paramos gavėjas paraiškoje numatė melžiamų karvių sumažėjimą, prieštaraujantį prisiimamiems išpareigojimams, tačiau KDTS darbuotojas nesinėmė veiksnių išsiaiškinti šį neatitikimą. Tolimesniame administravimo etape KPPS paprašius, pareiškėjas patikslino paraiškos duomenis, didinančius paramos sumą, po paraiškų surinkimo laikotarpio. Tokiu būdu buvo pažeistas Taisyklių 21 dalies 10 punktą, teigiantis, kad pasibaigus paraiškų surinkimo terminui, pareiškėjas gali keisti tik tuos duomenis, kurie nedaro įtakos paramos dydžiui.	KD	<p>Bus įgyvendinta iki 2007-09-01</p> <p>Rengiant KPP 2007-2013 m. priemonių administravimo KDTS procedūrų aprašus bus aiškiau aprašyti KDTS atliekami veiksmai paraiškų administracinio vertinimo metu.</p>
(71) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Nėra kontrolės priemonių užtikrinti, kad atvejais, kai paramos gavėjas sudaro sutartis dėl mėšlo/srutų išlaistymo, siekdamas atitikti 1,7 SGV/ha reikalavimą, visi projekte dalyvaujantys laukai atitiktų minėtą reikalavimą. Rekomenduojame įsitikinti, kad tiek pareiškėjo, tiek susijusių asmenų laukai, naudojami projekte, atitiktų 1,7 SGV/ha reikalavimus.	KPPD, RAAD	<p>Agentūra, administruodama šią priemonę, vadovaujasi Kaimo plėtros 2004-2006 m. planu, administravimo taisyklėmis, kuriuose nėra numatyta tikrinti ar susijusių asmenų laukai, naudojami projekte atitinka 1,7 SG/ha reikalavimą. Ar paramos gavėjas, jo ūkis atitinka šį reikalavimą Agentūra įsitikina gaudama pažymą iš RAAD.</p> <p>Apie pastebėjimą bus informuota ŽŪM.</p>

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
(72) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Agentūros darbuotojų pildomuose klausimynuose nėra nurodyta, kad vertintojai turi vertinti paraiškoje nurodytų investicijų tinkamumą. Rekomenduojame į kasmetinio prašymo vertinimo ataskaitas įtraukti klausimą, dėl atliekamų investicijų atitikimo Administravimo taisyklėms.	KPPD	Bus patikslinta kasmetinio prašymo vertinimo ataskaita, papildant klausimu dėl atliekamų investicijų atitikimo administravimo taisyklėms.
(73) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis, kai paramos gavėjas, kuris yra nusiimtas pagal Nitratų direktyvą įsigyti gelžbetonines groteles tvartui, investicijų reikalingumo tinkamai nepagrindė, tačiau investicija buvo pripažinta, kaip tinkama. Atsižvelgdami į tai, kad po pastebėjimo pateikimo Agentūra gavo papildomus įrodymus rekomendacijos neteikiame.	KPPD	Įgyvendinta audito metu.
(74) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Agentūros pildomuose klausimynuose nėra nurodyta, kad vertintojai turi įvertinti, kad veiklos plane numatyto mėšlidės/srutos rezervuaro talpa negali būti didesnė nei 2500 kub. m. Rekomenduojame 2007-2013 m. programavimo laikotarpio klausimynus paruošti taip, kad juose būtų vertinami visi pareiškėjo tinkamumo kriterijai.	KPPD	Į rekomendaciją bus atsižvelgta rengiantis 2007-2013 m. programavimo laikotarpiui
(75) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis, kai įvedimo klaidų ataskaitą užpildė, t.y. peržiūrą atliko žemesnės pareigos užimantis, nei Paraiškos tikrinimo ataskaitą užpildęs, tarnautojas.	KD	Bus įgyvendinta iki 2007-03-01 Susirinkimo su Kontrolės departamento teritoriniais skyriais metu aptarsime šį pastebėjimą ir įpareigosime skyrių vedėjus užtikrinti procedūrų aprašų laikymąsi.
(76) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis, kai dokumentų apyraše nebuvo nurodomi visi byloje esantys dokumentai, taip pat nustatytas atvejis, kai byloje nebuvo dokumento apyraše nurodyto dokumento.	KPPD	
(77) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis, kai nesutampa SGV skaičius patikros ataskaitoje, esančioje KPPAIS, ir popierinėje paraiškos byloje.	KD	Bus įgyvendinta iki 2007-03-01 Susirinkimo su Kontrolės departamento teritoriniais skyriais metu aptarsime šį pastebėjimą ir įpareigosime skyrių vedėjus užtikrinti procedūrų aprašų laikymąsi.
(78) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis, kad užklauskimas dėl patikros vietoje nepasirašytas KPPS vedėjo ir KPPD direktoriaus.	KPPD	Tai techninio pobūdžio klaida. Pažymėtina, kad antrasis užklauskimo egzempliorius, kuris buvo teikiamas KD, yra pasirašytas. Pateikus nepasirašytą užklauskimą, patikros vietoje nėra atliekamos.
TECHNINĖ PARAMA		
(79) Svarbus pastebėjimas. Nustatėme, kad KPP priemonės „Techninė parama“ administravime tais atvejais, kai paramos gavėja yra Agentūra, LR Žemės ūkio ministerija atlieka leidimų išdavimo funkciją, tačiau šios funkcijos perdavimas nėra teisiškai reglamentuotas. EŽŪOGF mokėjimo agentūros sertifikavimo devintoje gairėje nurodyta, kad tarnybos ar subjektai, kuriems yra deleguotos užduotys, privalo vadovautis atitinkamomis R. 1663/1995 dalimis, ypač funkcijų atskyrimu, rašytinėmis procedūromis, klausimynų panaudojimu, atitinkama kompiuterine kontrole ir apsauga, administracine kontrole bei patikromis vietoje. ŽŪM KPPD ir VAD naudojamų darbo procedūros administruojant KPP priemonę „Techninė parama“ bei pildytinų darbo dokumentų formos nėra tinkamai patvirtintos (išskyrus Mokėjimo prašymo ir Mokėjimo prašymo patikros lapo formas, kurios patvirtintos kaip administravimo taisyklių priedai). Taisyklės nėra išsamios - minėtų departamentų veikla reglamentuota per siaurai (nenumatytos procedūros bei jų vykdymo terminai). Administruojant priemonę „Techninė parama“ nebuvo vykdomos patikros vietoje. Tokiu būdu yra pažeidžiama KPP 12.1.2. skyriaus nuostata, teigianti, kad patikros vietoje turi apimti ne mažiau kaip 5 proc. visų paramos gavėjų kasmet ir visų skirtingų kaimo plėtros priemonių, išdėstytų KPP. Atsižvelgdami į tai bei toliau išdėstytus pastebėjimus, manome, kad vidaus kontrolės sistema, kurioje administruojama priemonė „Techninė parama“ atitinka ne visus akreditavimo kriterijus, numatytus R. 1663/95. Rekomenduojame priemonę „Techninė parama“ administruoti laikantis akreditavimo kriterijų, siekiant užtikrinti, kad patiriamos išlaidos atitiktų Bendrijos taisyklės.	ŽŪM, NMA	<p>ŽŪM Bus įgyvendinta Žemės ūkio ministerijoje buvo parengtos Kaimo plėtros departamento „Techninė parama“ priemonės administravimo procedūros ir Vidaus audito departamento mokėjimo prašymų tikrinimo taisyklės, kurios buvo suderintos su struktūrinių padalinių direktoriais.</p> <p>Iki 2007 metų vasario 28 d. Ministro įsakymu bus patvirtintos detalios priemonės „Techninė parama“ administravimo procedūros.</p> <p>ŽŪM VAD naudojamų darbo procedūros bus papildytos (numatytos detalios procedūros, terminai, pildytinų dokumentų formos) ir jas suderinus su ministerijos atsakingais struktūriniais padaliniais patvirtintos atskiru ministro įsakymu. Rekomendacija bus įgyvendinta iki 2007 m. vasario 28 d. Ministro įsakymu bus patvirtintos mokėjimo prašymų tikrinimo taisyklės.</p> <p>ŽŪM VAD šiuo metu yra derinamas 2007 metų vidaus audito veiklos planas. VAD atsižvelgs į pateiktas rekomendacijas ir metiniame veiklos plane papildomai numatys „Techninės paramos“ 5 proc. patikrų vietoje atlikimo apimtį. Rekomendacija bus įgyvendinta iki 2007 m. vasario 28 d. Ministro parašu bus patvirtintas 2007 metų vidaus audito veiklos planas.</p> <p>NMA Bus įgyvendinta (komentarai pastebėjimo daliai, susijusiai su 5 proc. patikra vietoje). Šioje priemonėje dalyvauja du paramos gavėjai (NMA ir ŽŪM). Agentūra patikslins darbo procedūrų aprašus, numatant papildomas kontroles priemones.</p>
(80) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Administravimo taisyklių 3 d. 8 punkte numatytos remiamos veiklos sritys neatitinka KPP numatytų remiamų veiklos sričių („išorės audito kompanijos paslaugos vertinant išlaidų tinkamumą	ŽŪM	Rekomendacija bus įgyvendinta Iki 2007 metų vasario 28 d. Ministro įsakymu bus patvirtintos pakeistos priemonės „Techninė parama“ administravimo taisyklės.

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
kompensuoti“). Audito metu nustatėme, kad išlaidų pagal anksčiau minėtą veiklos sritį 2006 finansiniais metais nebuvo patirta. Rekomenduojame užtikrinti, kad taisyklėse numatytas finansuojamų veiklų sąrašas atitiktų KPP		
(81) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Agentūros pasirašytoje Paslaugų pirkimo-pardavimo sutartyje numatyta paslaugų kaina yra 6.500.000 Lt su PVM, tuo tarpu ŽŪM pateikto projekto biudžetas yra 12.463.000 Lt. Yra rizika, kad projektas rengiamas neturint poreikių analizės ir priemonės „Techninė parama“ išlaidos patiriamos ne efektyviausiu būdu.	ŽŪM	12.463.000 Lt. Ministerijai pateiktas projektas buvo pagrįstas nepakankamai, todėl Vadovybės posėdyje nutarta sumažinti Agentūros projekto išlaidas iki 6.500.000 Lt.
(82) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Taisyklių 18 dalyje nurodyta, kad kai paramos gavėjas yra Agentūra, Agentūros projektas teikiamas ŽŪM Kaimo plėtros departamentui derinti, ar numatoma veikla tinkamai įgyvendins tikslus, taip pat patikrinti, ar numatomos išlaidos tinkamos kompensuoti. Tuo tarpu ŽŪM rašte, teiktame Agentūrai, nurodė, kad projekto sąmatoje numatytos patirti išlaidos yra bendro pobūdžio, todėl sunku įvertinti išlaidų tinkamumą finansuoti ir kad visos išlaidos turi atitikti Taisyklių 21 punkto nuostatas, priešingu atveju ŽŪM neatsako už išlaidų tinkamumą kompensuoti. Taigi, ŽŪM neįsitikino, ar numatomos išlaidos yra tinkamos kompensuoti ir leido pasirašyti paramos sutartį. Tokiu būdu ŽŪM pažeidė Taisyklių 18.1 punktą, o paramos sutartis buvo pasirašyta neturint išvados apie planuojamų patirti išlaidų tinkamumą	ŽŪM	Rekomendacija bus įgyvendinta iki 2007 m vasario 28 d. Ministro įsakymu bus patvirtintos detalios priemonės „Techninė parama“ administravimo procedūros, kuriose bus nurodyta projekto derinimo sąlygos.
(83) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Taisyklių 18.dalyje nurodyta, kad, gavus ŽŪM išvadą, projektas užregistruojamas pagal Agentūros vidaus tvarką ir pradedama jį įgyvendinti. Agentūra, kaip paramos gavėja, ir ŽŪM, kaip vadovaujanti institucija ir paramos teikėja, pasirašo paramos sutartį dėl Agentūros padarytų išlaidų vykdant projektą kompensavimo. Nustatytas atvejis, kai Paramos sutartis pasirašyta dar negavus ŽŪM išvados dėl projekto tinkamumo finansuoti.	ŽŪM	Su pastaba sutinkame. Ši techninė klaida įvyko dėl nenumatytų aplinkybių – raštas buvo išsiustas e-paštu, kurio tą pačią dieną paštu išsiusti nepavyko.
(84) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Nustatyti atvejai, kai paramos gavėjui buvo apmokėtos galimai netinkamos išlaidos: (1) buvo kompensuota už mokymus, kuriuose dalyvavo asmenys, nesusiję su KPP administravimu, (2) buvo mokama už dėstymo medžiagos paruošimą, tačiau mes negalėjome įsitikinti, kad medžiaga buvo ruošiama būtent šiam seminarui. Rekomenduojame iš naujo įvertinti pastebėjime įvardintus atvejus ir prireikus susigrąžinti netinkamai išmokėtą paramą.	ŽŪM, KPPD	ŽŪM VAD 2007 metų vidaus audito veiklos plane numatys papildomus patikrinimus (susijusius su nustatytais atvejais), kurių metu iš naujo įvertins išlaidų tinkamumą. Rekomendacija bus įgyvendinta iki 2007 m. vasario 28 d. Ministro parašu bus patvirtintas 2007 metų vidaus audito veiklos planas. KPPD Įgyvendinta audito metu. Pastebėjime nustatyti atvejai buvo papildomai išanalizuoti; Nustatyta, kad nebuvo apmokėtos mokymo išlaidos tų darbuotojų, kurie nesusiję su KPP administravimu; Nustatyta, kad medžiaga buvo ruošiama būtent šiam seminarui. Atsižvelgiant į pastebėjimą Agentūra imsis papildomų kontrolės priemonių.
KITOS PRIEMONĖS (SAPARD)		
(85) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Detalaus testavimo metu nustatytas atvejis, kai Agentūra neteisingai atėmė netinkamas išlaidas ir dėl to neteisingai apskaičiavo mokėtiną paramos sumą. Tokiu būdu Agentūra išmokėjo 234,01 Lt daugiau. Rekomenduojame susigrąžinti netinkamai išmokėtą paramos sumą	FAD	Paramos gavėjui 2007-02-01 buvo išsiustas informacinis laiškas dėl skolos grąžinimo.
GRAŽINAMOSIOS IŠMOKOS UŽ EKSPORTĄ		
(86) Vidutinės svarbos pastebėjimas. UPD LEKAS procedūros nenurodo eksporto deklaracijoje tikrinti, ar yra įrašas nurodytas R. 1291/2000 45 str. 3 dalies a punkte („Įvykdytos Reglamento (EB) Nr. 1291/2000 45 straipsnyje numatytos sąlygos“). Audito metu nustatytas atvejis, kai pateikus eksporto deklaraciją be minėto įrašo, užstatas buvo atlaisvintas, tokiu būdu pažeidžiant R. 1291/2000 45 str. 3 dalį. Audito metu Agentūra pateikė įrodymus, gautus iš Muitinės departamento dėl įrašo patvirtinimo. Rekomenduojame papildyti UPD LEKAS procedūras.	UPD, Muitinės departamentas	UPD Bus papildyta BŽŪP prekybos mechanizmų Užsienio prekybos departamento Licencijų ir eksporto kompensacijų administravimo skyriuje procedūra.
(87) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Nustatytas atvejis, kai eksportuotojui pateikus prašymą išmokėti avansą ir įvykdžius R. 800/1999 24 str. nurodytus reikalavimus, UPD atsisakė eksportuotojui išmokėti avansinę išmoką motyvuodamas R. 800/1999 24 str. 1 dalimi („valstybė narė gali nustatyti sąlygas, taikomas prašymams sumokėti grąžinamosios išmokos dalies avansą“). Tačiau Agentūra nėra nusta-	UPD	Bus papildyta BŽŪP prekybos mechanizmų Užsienio prekybos departamento Licencijų ir eksporto kompensacijų administravimo skyriuje procedūra.

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
čiusi sąlygų, taikomų prašymams sumokėti grąžinamosios išmokos dalies avansą. Rekomenduojame nustatyti ir patvirtinti papildomas sąlygas, kurias turi įgyvendinti eksportuotojas, norėdamas gauti grąžinamosios išmokos dalies avansą.		
(88) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Nustatytas atvejis, kai Agentūra, remdamasi R. 800/1999 20 str. 1 d nuostata, kuri papildomai taikoma esant R. 800/1999 20 str. 1 d. a, b, c punktuose nurodytiems atvejams, atsisakė sumokėti grąžinamosios išmokos dalies avansą. Pagal R. 800/1999 53 str., valstybės narės turi pranešti Europos Komisijai apie atvejus, nurodytus minėto reglamento 20 str. 1 d., tačiau Europos Komisija apie šį atvejį nebuvo informuota. Rekomenduojame informuoti Komisiją apie minėtą atvejį, kaip tai numatyta R. 800/1999 53 str.	UPD	Ataskaita pagal R.800/1999 53 str. nebus teikiama EK, nes prašymas išmokėti išmoką avansu buvo atmetas ne pagal R.800/1999 20 str., bet pagal R.800/1999 24 straipsnį, eksportuotojui neįvykdžius sąlygų numatytų anksčiau minėtame straipsnyje, t.y. valstybė narė išmoką visą ar dalį išmokos avansu, kai tik priimama eksporto deklaracija. Eksportuotojas dėl išmokos avanso į Agentūrą kreipėsi praėjus beveik 12 mėn. nuo eksporto deklaracijos priėmimo dienos.
(89) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Nustatytas atvejis, kai produktai buvo eksportuoti ir išmoka išmokėta pagal klaidingai užpildytą eksporto licenciją (paskirties zona nurodyta ne pagal R. 174/1999 15 str. 3 d. reikalavimus). Peržiūrą atlikę asmenys klaidos nenustatė ir patikros akte pateikė nepagrįstai teigiamą išvadą. Paraiškoje gauti licenciją pareiškėjas teisingai nurodė paskirties vietą ir zoną, kaip to reikalauja R. 174/1999 15 str. 3 dalis. Mūsų nuomone, dėl šios formalios klaidos iš esmės nebuvo pažeista R. 174/1999 15 str. 2 d.	UPD	Spausdinant eksporto licenciją rankiniu būdu, buvo padaryta techninė klaida: vietoj „IV paskirties zonos“ įvesta „VI paskirties zona“. 2005-12-12, įdiegus Importo eksporto administravimo informacinę sistemą (IEAIS), eksporto licencijos įrašai spausdinami automatiškai būdu, todėl išvengiama techninių spausdinimo klaidų.
(90) Nedidelės svarbos pastebėjimas. R. 800/1999 52 str. 3 d. nurodyta, kad „Nepanaikinant galimybių, numatytos 51 str. 9 dalyje, netaikyti mažų baudų, valstybės narės gali atsisakyti teisės susigrąžinti permokėtas sumas, netinkamai grąžintus užstatus, delspinigius bei kitas sumas, nurodytas 51 str. 4 dalyje, jeigu susigrąžinama suma nėra didesnė kaip 100 eurų pagal kiekvieną eksporto deklaraciją, tačiau tik tada, jei nacionaliniai įstatymai nustato panašias taisykles, kurios leidžia tokiais atvejais nesusigrąžinti minėtų sumų“. Minėto straipsnio dalies nuostatos yra perkeltos į UPD LEKAS procedūras. Tačiau LR teisės aktuose nėra nuostatos, kad galima nesusigrąžinti sumų, kurių vertė mažesnė arba lygi 100 eurų. Yra rizika, kad 5 lentelėje neatvaizduojami 100 eurų debitoriniai įsiskolinimai, susiję su užsienio prekyba. Rekomenduojame (1) kol nebus patvirtinti atitinkami nacionaliniai teisės aktai, netaikyti R. 800/1999 52 str. 3 d. nuostatų, (2) patikslinti procedūras, kad 5 lentelėje būtų atvaizduojami 100 eurų debitoriniai įsiskolinimai, susiję su užsienio prekyba.	UPD	Bus papildyta BŽŪP prekybos mechanizmų Užsienio prekybos departamento Licencijų ir eksporto kompensacijų administravimo skyriuje procedūra.
(91) Nedidelės svarbos pastebėjimas. UPD procedūrose nėra kontrolės priemonių, užtikrinančių šių reglamentų straipsnių laikymąsi: (1) R. 800/1999 12 str., reglamentuojančio išmokų dydžio nustatymą mišiniams; (2) R. 800/1999 20 str. 4 d., reglamentuojančios atvejus, kai išmoka laikoma sumokėta nepagrįstai ir turi būti grąžinta (a punktas - „produktas iki pateikimo į trečiosios valstybės rinką (...) buvo sunaikintas (...“); (3) R. 1291/2000 44 str. 1 dalies b punkto, reglamentuojančio veiksmus, kuriuos turi atlikti Agentūra tais atvejais, jeigu produktai buvo eksportuoti taikant eksporto licenciją arba išankstinio nustatymo sertifikata ir šios licencijos arba sertifikato galiojimas buvo pasibaigęs tą dieną, kai suinteresuota šalis pareiškė ketinimą naudotis nuostatomis dėl sugrąžintų prekių. Rekomenduojame papildyti UPD procedūras kontrolės priemonėmis.	UPD	Bus papildyta BŽŪP prekybos mechanizmų Užsienio prekybos departamento Licencijų ir eksporto kompensacijų administravimo skyriuje procedūra.
(92) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nebaigtos derinti VMVT Informacijos apie prekybos mechanizmus skiriant eksporto grąžinamąsias išmokas, susijusias su gyvų galvijų gerove juos transportuojant, perdavimo tvarka su Agentūra. Rekomenduojame tęsti procedūrų derinimo procesą ir suderinti procedūras su perduotas funkcijas vykdančiomis institucijomis.	VMVT, DFKS	DFKS VMVT iki šiol neatsižvelgė į DFKS pateiktas pastabas. Iki 2007- 02-28 Agentūra dar kartą kreipsis į VMVT prašydama atsižvelgti į pateiktus pastebėjimus bei informuos ŽŪM apie tai, jog VMVT neatsižvelgia į Agentūros pateiktus pastebėjimus.
(93) Nedidelės svarbos pastebėjimas. VI Gyvulių produktyvumo kontrolės naudojamos darbo procedūrose nėra numatytas ataskaitų siuntimas Europos Komisijai pagal R. 1964/82 9 str., nors VI Gyvulių produktyvumo kontrolė atskaitas rengia ir siunčia. Rekomenduojame apibrėžti ataskaitų siuntimą Europos Komisijai pagal R. 1964/82 9 str. darbo procedūrose.	GPK, DFKS	Įgyvendinta Valstybės įmonės „Gyvulių produktyvumo kontrolė“ direktoriaus 2007 m. sausio 19 d. įsakymas Nr. 10.
(94) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatytas atvejis, kai ataskaita apie gautas arba negautas paraiškas licencijai Europos Komisijai nebuvo išsiųsta kaip to reikalauja R. 1342/2003 16 str.	UPD	Remiantis 2005 m. rugpjūčio 5 d. LRV nutarimu Nr. 828 „Dėl poilsio dienos perkėlimo“, 2005 spalio 29, t.y. šeštadienis, Lietuvos Respublikoje buvo laikomas darbo diena. 2005 m. spalio 29 d. pareiškėjams nepateikus paraiškų impor-

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
		to/eksporto licencijoms gauti Europos Komisijai informacija apie pateiktas paraiškas (t.y. apie prašomų importo/eksportuoti produktų kiekius „0“) nebuvo išsiųsta, kadangi šeštadienis yra laikomas Europos Komisijos poilsio diena. EK reglamentu Nr. 1342/2003 nėra nustatomas specialus licencijavimo režimas, todėl informacijos neišsiuntamas EK apie pateiktas paraiškas licencijoms gauti, t.y. „nulinės“ atskaitos negali sukelti neigiamų pasekmių importo/eksporto licencijavimo sistemai. Kai EK iš valstybės narės negauna informacijos apie pateiktas paraiškas nustatyto laiku, ji pripažįsta, kad valstybėje narėje nebuvo pateikta paraiškų importo/eksporto licencijoms gauti.
(95) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatyti atvejai, kai X lentelė pildoma netinkamai: (1) nustatytas 21 atvejis, kai X lentelės F300 ir F801 stulpeliuose nurodyti skirtingi eksporto deklaracijų numeriai; (2) nustatyta 11 atvejų, kai X lentelės F812 stulpelyje nėra pateikta nuoroda į kvietimą dalyvauti konkurse; (3) Agentūra netinkamai pildė F604B stulpelį – jis buvo pildomas tuomet, kai fizinio tikrinimo metu buvo imami laboratoriniai mėginiai; (4) nustatyti 26 atvejai, kai X lentelės F801/F300 stulpelyje nurodytas deklaracijos numeris neatitinka jos priėmimo datos F816 stulpelyje. Atsižvelgiant į tai, kad Agentūra nurodytais atvejais audito metu ištaisė duomenis X lentelėje, rekomendacija neteikiama	UPD, FAD	UPD Įgyvendinta audito metu. Pastebėjimo 1, 2, 3, 4 punktai įgyvendinti audito metu. Duomenys ištaisyti ir pakartotinai perduoti FAD 2007 m. sausio 4, 12, 22 d. tarnybiniais pranešimais. FAD Įgyvendinta audito metu.
(96) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatytas atvejis, kai UPD darbuotojai neteisingai nurodė datą, kurią gautas paskutinis dokumentas būtinas išmokėti eksporto kompensaciją. Tokiu atveju nebuvo laikytasi nustatytų darbo procedūrų.	UPD	Darbuotojai įspėti atidžiau pildyti darbo dokumentus
(97) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatyti trys atvejai, kai nurodytas mokėjimo terminas buvo ilgesnis nei trys mėnesiai nuo paskutinio dokumento, reikalingo patenkinti pretenzijai, gavimo datos. Tokiu būdu buvo nesilaikyta nustatytų darbo procedūrų, tačiau R. 800/1999 49 str. 8 dalies reikalavimas, kad mokėjimas turi būti atliktas per tris mėnesius nuo tos dienos, kai Agentūra gauna visus dokumentus ir informaciją, reikalingus patenkinti pretenzijai, nebuvo pažeistas.	UPD	Darbuotojai įspėti atidžiau pildyti darbo dokumentus
(98) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatytas atvejis, kai LEKAS darbuotojas nepilnai užpildė darbo dokumentą, o peržiūrą atlikę darbuotojai pateikė nepagrįstai teigiamas išvadas.	UPD	Darbuotojai įspėti atidžiau pildyti darbo dokumentus.
INTERVENCIŲ ATSARGŲ PIRKIMAS, SAUGOJIMAS IR PARDAVIMAS		
(99) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Intervencinių grūdų pirkimo kontrolės ir detalaus testavimo metu nustatėme atvejį, kai prie Transporto išlaidų pagrindimo darbo dokumento buvo pridėta intervencinio sandėlio talpų lentelė, kurios parengimo data, sprendžiant iš joje pateiktų duomenų apie intervenciniame sandėlyje esantį grūdų kiekį, buvo vėlesnė nei Paraiškos parduoti grūdus į intervencinį sandėlį vertinimo data. Audito metu mes rekomendavome papildyti Sprendimo priėmimo, taikant intervencinį grūdų pirkimą ir pardavimą, administravimo procedūrą (146_APS_01) nuostata, kad ant Transporto išlaidų pagrindimo pagal paraišką darbo dokumento nurodoma jo pildymo data, bei nuostata, kad RRA APS vadovas, patikrinęs Transporto išlaidų pagrindimo darbo dokumentą, jį pasirašo. Atsižvelgiant į rekomendaciją, RRA direktoriaus 2006-10-23 įsakymu Nr. 2006/111-83 VS procedūra buvo papildyta.	RRA	Įgyvendinta audito metu. 2006 m. spalio 23 d. įsakymas Nr. 2006/111-83 VS. Sprendimo priėmimo, taikant intervencinį grūdų pirkimą ir pardavimą, administravimo procedūros (146_APS_01) 6.2.5. skyrius papildytas taip: „Dokumentas (149_APS_60) datuojamas transporto tvarkaraščio suderinimo diena, jį pasirašo renęs APS vadybininkas ir APS vadovas.“
(100) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Nustatėme, kad R. 1621/2005 11 str. 2 dalies nuostatos neteisingai perkeltos į procedūras. Kontrolės ir detalaus testavimo metu nustatėme atvejį, kai leidimas iš intervencinio sandėlio atsiimti interencinius miežius (3 300 t) buvo išduotas (2006-05-25), nors grūdų pirkėjas nepateikė eksporto licencijos. Eksporto licencija išduota nebuvo, o grūdai, kurie iki 2006-08-31 turėjo būti eksportuoti, buvo parduoti vietos rinkoje (2006-09-28), kas pažeidžia R. 2131/1993 preambuleje nurodytą tikslą, kad skelbiant konkursą dėl eksportui skirtos produkcijos turi būti imtasi priemonių užtikrinti, kad grūdai nepatektų atgal į Bendrijos rinką. Audito metu mes rekomendavome papildyti procedūras, numatant kontrolės priemones, kurios užtikrintų R. 1621/2005 11 str. 2 dalies nuostatų laikymąsi. Atsižvelgiant į rekomendaciją, RRA direktoriaus 2007-01-31 įsaky-	RRA	Įgyvendinta audito metu. 2007-01-31 d. generalinio direktoriaus įsakymas Nr. 2007/111-011VS – Sprendimo priėmimo, taikant intervencinį grūdų pirkimą ir pardavimą, administravimo procedūros (146_APS_01) 6.4.6. skyrius (2 pastraipa) papildytas taip: „Eksporto į trečias šalis atveju Leidimas atsiimti apmokėtą grūdų kiekį laimėtoji išduodamas tik gavus iš NMA patvirtinimą apie išduotą eksporto licenciją.“

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
mu Nr. 2007/111-011 VS procedūra buvo papildyta nuostatomis, kad eksporto į trečias šalis atveju Leidimas atsiimti apmokėtą grūdų kiekį laimėtoji išduodamas tik gavus iš Agentūros patvirtinimą apie išduotą eksporto licenciją.		
(101) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Nustatėme, kad procedūrose nėra nuostatų, kurios užtikrintų laikymąsi R. 2220/1985 29 str. 1 dalyje numatyto reikalavimo – „kai kompetentinga institucija sužino apie aplinkybes, dėl kurių gali būti negražintas visas užstatas arba jo dalis, ji nedelsdama pareikalauja, kad šalis, kuri turi įvykdyti įsipareigojimą, sumokėtų negražintą sumą (...)“. Kontrolės ir detalaus testavimo metu nustatėme atvejį, kai RRA kreipėsi į Agentūrą su prašymu nusavinti įsipareigojimo eksportuoti intervencinius miežius vykdymo užstatą (284 856 Lt) po mėnesio nuo tada, kai RRA sužinojo, kad pareiškėjui nebuvo išduota eksporto licencija, o ne nedelsiant kaip numatyta R. 2220/1985 29 str. 1 d. Audito metu mes rekomendavome papildyti procedūras nuostatomis, kurios užtikrintų R. 2220/1985 29 str. 1 dalyje numatytų reikalavimų laikymąsi. Atsižvelgiant į rekomendaciją, RRA direktoriaus 2007-01-31 įsakymu Nr. 2007/111-011 VS procedūra buvo papildyta.	RRA	<p>Igyvendinta audito metu.</p> <p>2007-01-31 d. generalinio direktoriaus įsakymas Nr. 2007/111-011VS – Sprendimo priėmimo, taikant intervencinių grūdų pirkimą ir pardavimą, administravimo procedūros (146_APS_01) 6.4.7. skyrius (2 pastraipa) papildytas taip: „Sužinojus kitas aplinkybes, dėl kurių gali būti negražintas visas užstatas arba jo dalis, APS vadybininkas paruošia pranešimą (149_ROD_15) užstato teikėjui, prašydamas nedelsiant paaiškinti priežastis, dėl kurių galimai nevykdomi užstatu garantuojami įsipareigojimai. Pranešimą APS vadybininkas perduoda TAS administratoriui. TAS administratorius pranešimą registruoja siunčiamų dokumentų registre (149_BRŪS_02) ir kitą darbo dieną iki 12 val. paštu išsiunčia užstato teikėjui. Gautą atsakymą iš užstato pareiškėjo priima TAS administratorius, užregistruoja juos gaunamų dokumentų registre (149_BRŪS_01) ir perduoda APS vadybininkui. Užstato pareiškėjui atsakyme neįrodžius, kad įsipareigojimai nebuvo pažeisti, APS vadybininkas nusavina užstatą. Užstato nusavinimas vykdomas vadovaujantis Garantijų administravimo instrukcija (147_ROD_02)“.</p> <p>LŽŪMPRRRA 2006 m. lapkričio 9 d. kreipėsi į NMA klausdama dėl eksporto licenzijos išdavimo UAB „Šiaurės vilkas“. Atsakymas apie licenzijos neišdavimą buvo gautas lapkričio 13 d.</p> <p>Lapkričio 10 d. (raštu), lapkričio 14 d. (pakartotinai telefonu) buvo kreiptasi į Komisiją dėl situacijos išaiškinimo. Lapkričio 23 d. LŽŪMPRRRA pareikalavo UAB „Šiaurės vilkas“ paaiškinti situaciją dėl pagal sutartį Nr. 2006/352-011-G parduotų grūdų statuso. Lapkričio 24 d. iš UAB „Šiaurės vilkas“ buvo gautas atsakymas. Oficialus atsakymas dėl eksporto licenzijos termino traktavimo iš Komisijos buvo gautas tik gruodžio 11 d. ir tą pačią dieną LŽŪMPRRRA dar kartą užklausė Komisijos apie užstato nusavinimą UAB „Šiaurės vilkas“. Atsakymas į šį užklausimą iki šiol nėra gautas. Lapkričio 13 d. RRA, nesulaukusi Komisijos atsakymo, nusavino UAB „Šiaurės vilkas“ eksporto garantiją UAIS ir pranešė NMA dėl užstato nusavinimo.</p>
(102) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Nustatėme, kad procedūrose nėra numatyta kieno naudai (Lietuvos Respublikos ar Europos Komisijos) nusavinami užstatai. Yra rizika, kad užstatai gali būti nusavinti netinkamam naudos gavėjui. Rekomenduojame papildyti procedūras nuostatomis kieno naudai turi būti nusavinti užstatai.	RRA	Bus įgyvendinta iki 2007-04-01.
(103) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Kontrolės ir detalaus testavimo metu nustatėme atvejį, kai intervencinių grūdų pirkėjo laiku RRA pateiktas laidavimo raštas dėl eksporto garantijos UAIS buvo rezervuotas praėjus penkioms savaitėms po Užstato tikrinimo elementų sąrašo šiam laidavimo raštui užpildymo bei praėjus trims savaitėms po leidimo išdavimo iš intervencinio sandėlio atkrauti grūdus. Audito metu mes rekomendavome papildyti procedūras, numatant, kad prieš išrašant leidimus atkrauti grūdus iš intervencinių sandėlių būtų patikrinama, ar pateikta ir rezervuota reikiama garantija. Atsižvelgiant į rekomendaciją, RRA direktoriaus 2007-01-31 įsakymu Nr. 2007/111-011 VS procedūra buvo papildyta.	RRA	<p>Igyvendinta audito metu.</p> <p>2007-01-31 d. generalinio direktoriaus įsakymas Nr. 2007/111-011VS – Sprendimo priėmimo, taikant intervencinių grūdų pirkimą ir pardavimą, administravimo procedūros (146_APS_01) 6.4.6. skyrius (2 pastraipa) papildytas taip: „Leidimas atsiimti apmokėtą grūdų kiekį laimėtoji išduodamas sutikrinus užstato rezervavimą UAIS.“</p>
(104) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Sutikrinant intervencinių sandėlių mėnesinius žiniaraščius pastebėta, kad kai kurie iš jų gauti vėliau nei 10 sekančio mėnesio dieną. Tokiu būdu nesilaikoma R. 2148/1996 2 str. 2 dalies, kurioje nustatyta, kad intervencinė agentūra turi gauti tokius žiniaraščius iki 10 kito mėnesio dienos (atitinka 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje pateiktą 58 pastebėjimą).	RRA, ŽŪM	<p>Intervencinių grūdų sandėliavimo paslaugų pirkimo sutartyse yra nustatyti reikalavimai pateikti mėnesinius žiniaraščius reglamento Nr. 2148/1996 2 str. 2 d. nustatytais terminais. Vėluodami pateikti žiniaraščius, sandėliai vėliau gauna apmokėjimą už suteiktas paslaugas ar rizikuoja jo visiškai negauti.</p> <p>Sudarant 2007 m. derliaus intervencinių grūdų sandėliavimo sutartis, bus numatytos papildomos sankcijos už pavėluotą ataskaitų pateikimą.</p>
(105) Nedidelės svarbos pastebėjimas. R. 3597/90 nustato kokiomis vertėmis turėtų būti apskaitomi paimti grūdų bandiniai. Intervencinių grūdų saugojimo ir pardavimo metu imami grūdai kokybei nustatyti, tačiau atsižvelgiant į tai, kad bandinių skaičius yra didelis, bendras paimtų bandinių svoris yra labai mažas (RRA duomenimis iš viso bandiniams paimta apie 2 t, t.y. 0,0007 proc. 2004-2005 m. nupirkto grūdų kiekio) ir įeina į leidžiamus 0,2 proc. svorio nuostolius, labai	RRA	<p>Igyvendinta audito metu.</p> <p>2006 m. spalio 19 d. įsakymas Nr. 2006/111-081 VS. Procedūros 146_FS_03 V.5.10 skyrius papildytas sakiniu „Esant LR žemės ūkio ministerijos leidimui, grūdų bandinių apskaita gali būti nevykdoma.“</p>

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
maža bandinių vertė, o juos apskaityti reikalingos didelės sąnaudos, buvo priimtas sprendimas nuo 2006 m. liepos 1 d. nebevykdyti grūdų, paimtų bandiniams, apskaitos. Tačiau audito metu Intervencinių grūdų apskaitos procedūroje (146_FS_03) vis dar numatyta grūdų, paimtų bandiniams, apskaitos procedūra. Atsižvelgdami į tai, kad RRA neveda grūdų, paimtų bandiniams, apskaitos, mes rekomendavome papildyti Intervencinių grūdų apskaitos procedūrą (146_FS_03) nuostata, kad grūdų, paimtų bandiniams, apskaita gali būti nevedama. RRA direktoriaus 2006-10-19 įsakymu Nr. 2006/111-081 VS procedūra papildyta nuostata, kad esant LR žemės ūkio ministerijos leidimui, grūdų bandinių apskaita gali būti nevykdoma.		
(106) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Dalyvaudami metinėse inventorizacijose pastebėjome, kad intervencinio sandėlio laboratorijoje tikrintojas sudaro du tipinius bandinius po 2 kg, iš kurių vienas paliekamas intervenciniame sandėlyje, o kitas, siekiant nustatyti grūdų kokybę, yra ištiriamas intervencinio sandėlio laboratorijoje. Tai prieštarauja Intervencinių grūdų sandėlių atitikties, grūdų kokybės ir specialiosios kiekio bei kokybės apskaitos tikrinimų procedūrų aprašui (GS_01), kuriame nustatyta, kad tikrinant saugomų grūdų kokybės atitiktį nustatytiems reikalavimams, intervencinio sandėlio laboratorijoje tikrintojas sudaro du tipinius bandinius po 2 kg, iš kurių vienas paliekamas intervenciniame sandėlyje, o kitas pristatomas į Valstybės sėklų ir grūdų tarnybą prie ŽŪM (toliau tekste VSGT). Rekomenduojame papildyti Intervencinių grūdų sandėlių atitikties, grūdų kokybės ir specialiosios kiekio bei kokybės apskaitos tikrinimų procedūrų aprašą (GS_01) nuostata, kad VSGT darbuotojas metinės inventorizacijos metu tipinio bandymo tyrimą grūdų kokybei nustatyti atlieka intervencinio sandėlio laboratorijoje arba laikytis procedūrų apraše numatytų veiksmų.	RRA, VSGT	VSGT papildys procedūros aprašą GS 01 nuostata „Jeigu periodinės patikros ar metinės inventorizacijos metu tikrinamos grūdų partijos yra jau parduotos (tačiau dar neatkrautos), paimtų bandinių kokybės tyrimai atliekami vietoje, t. y. intervencinio sandėlio laboratorijoje.“ RRA komentaras. Įgyvendinta audito metu. 2006 m. spalio 23 d. įsakymas Nr. 2006/111-83 VS. Sprendimo priėmimo, taikant intervencinį grūdų pirkimą ir pardavimą, administravimo procedūros (146_APS_01) 6.3.2.2 skyrius papildytas (4 pastraipa) sakiniu: „Jeigu periodinės ir metinės inventorizacijos metu tikrinamos grūdų partijos yra jau parduotos (tačiau dar neatkrautos), paimtų bandinių kokybės patikra atliekama vietoje (sandėlyje) nesuūnčiant bandinių į VSGT laboratoriją.“
(107) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Atlikdami intervenciniame sandėlyje, kurio inventorizacijoje dalyvavome, esančių grūdų kiekio perskaičiavimą, nustatėme 1 proc. (56,06 t) skirtumą tarp Intervencinių grūdų metinės inventorizacijos akte užfiksuoto kiekio ir mūsų perskaičiuoto kiekio. Klaidos priežastis buvo neteisingai pritaikyta intervencinių aruodų tūrio skaičiavimo formulė (du kartus pridėtas konuso tūris). Audito metu, mums rekomendavus, buvo perskaičiuoti metinės inventorizacijos metu intervenciniame sandėlyje atlikti pasirašyti skaičiavimai pagal grūdų kiekio nustatymo matavimo būdu metodiką ir parengtas naujas Intervencinių grūdų metinės inventorizacijos aktas.	RRA	Įgyvendinta audito metu. Atliktas perskaičiavimas ir parengtas naujas Intervencinių grūdų metinės inventorizacijos aktas (akto Nr. 2006/05G-05’).
(108) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Dalyvaujant intervencinio sandėlio AB „Joniško grūdai“ metinėje inventorizacijoje pastebėta, kad ne ant visų intervencinių aruodų yra identifikacinės kortelės, nors tarp RRA ir Intervencinio sandėlio pasirašytoje Grūdų sandėliavimo sutartyje yra numatytas reikalavimas intervenciniam sandėliui ant aruodo pritvirtinti kortelę, kurioje yra nurodoma, kad tai yra RRA grūdai: aruodo numeris, grūdų rūšis, grūdų kiekis (tonomis), padavėjų pavadinimai. Atsižvelgdami į tai, kad intervenciniai sandėliai numeruoja aruodus ir veda grūdų apskaitą, kas užtikrina R. 2148/96 reikalavimą dėl grūdų identifikavimo fizinio patikrinimo metu, rekomenduojame apsarstyti galimybę išimti iš Grūdų sandėliavimo sutarties reikalavimą intervenciniam sandėliui ant aruodo pritvirtinti kortelę, kurioje yra nurodoma, kad tai yra RRA grūdai, o nusprendus šį reikalavimą palikti – užtikrinti jo laikymąsi.	RRA	Bus įgyvendinta iki 2007-04-01 pakeičiant Intervencinių atsargų patikros instrukciją (147_APS_02).
(109) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Audito metu pastebėjome, kad kai kuriuos RRA pildomus dokumentus pasirašo penki ir daugiau RRA APS, RRA KS ir RRA FS bei kiti darbuotojai. Tokiu būdu, kelis kartus vykdoma atlikto darbo peržiūra, kas nėra efektyvu. Rekomenduojame RRA vadovybei peržiūrėti padalinių atliekamas funkcijas.	RRA	Bus įgyvendinta iš dalies, diegiant IS. Kiekvieno skyriaus darbuotojas ir vadovas pasirašo už duomenis ir pozicijas pagal skyriaus kompetenciją. Kito skyriaus atliktų darbų netikrina.
(110) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Kontrolės testavimo metu nustatėme, kad RRA turėjo keturių intervencinių sandėlių draudimo polisus, kurių galiojimas buvo pasibaigęs prieš 1-3 mėnesius, nors intervenciniai grūdai sandėliuose vis dar buvo saugomi. RRA neturi kontrolės priemonių prižiūrėti Grūdų sandėliavimo sutartyje numatyto reikalavimo saugotojui, kad jis būtų apdraudęs saugojimui perduotus grūdus nuo visų įmanomų jų netekimo formų. Audito metu, mums rekomendavus įsitikinti, kad saugotojas yra apdraudęs	RRA	Įgyvendinta audito metu. 2007-01-31 d. generalinio direktoriaus įsakymas Nr. 2007/111-011VS – Sprendimo priėmimo, taikant intervencinį grūdų pirkimą ir pardavimą, administravimo procedūros (146_APS_01) 6.1.6. skyrius (paskutinė. pastraipa) papildytas taip: „APS vadybininkas seka intervencinių sandėlių atsargų draudimo dokumentų (draudimo polisų ir kt.) terminus. Ne mažiau nei prieš 10 dienų iki draudimo dokumentų pabaigos termino dienos APS vadybininkas paruošia pranešimą

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
saugojimui perduotus grūdus nuo visų įmanomų jų netekimo formų, RRA gavo reikiamus draudimo polius. Audito metu taip pat rekomendavome numatyti kontrolės priemones intervencinių grūdų draudimo priežiūrai užtikrinti ir atitinkamai papildyti procedūras. Atsižvelgiant į rekomendaciją, RRA direktoriaus 2007-01-31 įsakymu Nr. 2007/111-011 VS procedūra buvo papildyta.		(149_ROD_15) intervenciniam sandėliui, kad pateiktų pratęstą atsargų draudimą patvirtinančius dokumentus. APS vadybininkas pranešimo (149_ROD_15) originalą perduoda TAS administratoriui, kuris pranešimą (149_ROD_15) užregistruoja siunčiamų dokumentų registre (149_BRŪS_02) ir ne vėliau kaip kitą darbo dieną iki 12 val. išsiunčia intervenciniam sandėliui. Intervencinio sandėlio pateiktus dokumentus TAS administratorius registruoja gaunamų dokumentų registre (149_BRŪS_01) ir perduoda APS vadybininkui. APS vadybininkas suveda gautus dokumentus į LŽŪMPRRA vidaus tinklo \\Lfdc\augal-sk\01 Grudu intervencija bylą „Grudai.xls“. “ Trūksta draudimo polių kopijos iš intervencinių sandėlių yra gauti auditavimo metu.
(111) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Kontrolės ir detalaus testavimo metu nustatėme atvejį, kai intervencinių grūdų pardavimo eksportui transporto išlaidos pirkėjui remiantis pirkėjo prašymu ir išlaidas patvirtinančius dokumentais 2006-02-14 buvo paskaičiuoti pagal naujus 2006 metams taikomus AB „Lietuvos geležinkeliai“ tarifus, nors RRA generalinio direktoriaus įsakymas, patvirtinantis naujų tarifų naudojimą transporto išlaidų skaičiavimui buvo pasirašytas po trijų mėnesių nuo jų įsigaliojimo.	RRA	Auditas rekomendacijos nepateikė.
(112) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Kontrolės testavimo metu nustatėme, kad Užstato tikrinimo elementų sąrašas, siunčiamas į Agenūrą dėl garantijos įvedimo į UAIS sistemą, nėra pildomas, kai garantija yra apmokama pavedimu, nors Užstato tikrinimo elementų sąrašo formoje pavedimu atlikto užstato tikrinimas yra numatytas. Audito metu mes rekomendavome peržiūrėti Užstato tikrinimo elementų sąrašo formą, kad joje būtų tik faktiškai tikrinami elementai. Atsižvelgiant į pateiktą rekomendaciją, RRA direktoriaus 2007-01-09 įsakymu Nr. 2007/111-004 VS buvo patvirtinta nauja Užstato tikrinimo elementų sąrašo forma.	RRA, FAD	RRA Įgyvendinta audito metu. Forma pataisyta ir patvirtinta 2007-01-24 d. generalinio direktoriaus įsakymu Nr. 2007/111-004VS) FAD Įgyvendinta audito metu. 2006 m. spalio 12 d. buvo pasirašytas protokolas Nr. 9, kuriuo naujai patvirtintos dokumentų formos tarp RRA ir NMA, tame tarpe ir „Užstato tikrinimo elementų sąrašas“, naujoje formoje ištaisytos pastabojose pateiktos klaidos.
(113) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Kontrolės testavimo metu nustatėme, kad Leidimų atsiimti grūdus iš intervencinio sandėlio registracijos žurnale laikotarpiu nuo 2006-02-09 iki 2006-10-09 nebuvo pildomos faktiškai atsiimto grūdų kiekio ir atsiėmimo datos grafos, kaip tai numatyta procedūroje. Faktiškai atsiimtas grūdų kiekis ir atsiėmimo data kiekvieno pardavimo atveju yra atžymėti elektroninėje duomenų bazėje „Grūdai.xls“. Rekomenduojame apsvarstyti Leidimų atsiimti grūdus iš intervencinio sandėlio registracijos žurnalo grafų pildymo tikslingumą, o nusprendus šio žurnalo pildymo reikalavimus palikti – užtikrinti jų laikymąsi.	RRA	Įgyvendinta iš dalies, apsvarstant pasiūlymą – žurnalas bus ir toliau pildomas. APS vadovui bus pavesta sugriežtinti APS vadybininkų darbo kontrolę.
(114) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Kontrolės ir detalaus testavimo metu nustatyti penki atvejai, kai Teisės ir personalo skyriaus dokumentų registravimo žurnale nebuvo užregistruotos Grūdų pirkimo-pardavimo iš intervencinio sandėlio sutartys. Taip pat pastebėta, kad šiame registravimo žurnale nenurodoma sutarties įregistravimo jame data. Rekomenduojame Teisės ir personalo skyriaus dokumentų registravimo žurnale užregistruoti neužregistruotas Grūdų pirkimo-pardavimo iš intervencinio sandėlio sutartis ir papildyti Teisės ir personalo skyriaus dokumentų registravimo žurnalą numatant grafą įregistravimo jame datai pažymėti.	RRA	Įgyvendinta audito metu. 2006 m. gruodžio 27 d. įsakymas Nr. 2006/111-098 VS.
MAISTO IŠ INTERVENCIŲ ATSAARGŲ TIEKIMAS LABIAUSIAI NEPASITURINTIEMS ASMENIMS		
(115) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Nustatėme, kad RRA neturi konkurso užstato atlaisvinimo procedūrų, numatančių, kad konkurso užstatas visiems konkurso dalyviams yra atlaisvinamas tik pasirašius MIATLNA sutartį. Kontrolės testavimo metu nustatėme atvejį, kai konkurso užstatas 20 000 Lt sumai nebuvo nusavintas, nors MIATLNA viešajame konkurse dalyvavęs tiekėjas, kurio pasiūlymas pagal patvirtintą pasiūlymų eilę buvo pirmas po tiekėjo, atsisakė sudaryti MIATLNA sutartį, t.y. neįvykdė įsipareigojimo, kuriam garantija buvo rezervuota. Rekomenduojame RRA APS papildyti procedūras, numatant kontrolės priemones, užtikrinančias visų konkurso dalyvių konkurso užstatų atlaisvinimą tik po paramos sutarties pasirašymo.	RRA	Bus įgyvendinta iki 2007-04-01.
(116) Vidutinės svarbos pastebėjimas. RRA neturi procedūrų, užtikrinančių R. 3149/92 3 str. 3,4 dalių nuostatų įgyvendinimo. Minėtos nuostatos numato, kad valstybės narės informuoja Komisiją apie pataisas, kurios daromos jų	RRA	Įgyvendinta iš dalies. Procedūroje 2006-11-09, patvirtinta įsakymu Nr. 2006/111-087 VS numatyta, kad pakeitus planą RRA informuoja EK dėl plano pasikeitimo.

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
<p>teritorijoje įgyvendinant planą, griežtai laikantis turimų finansinių išteklių, bei kad nedelsdamos informuoja Komisiją apie numatomų išlaidų įgyvendinant planą sumažinimą. Kontrolės ir detalaus testavimo metu nustatė, kad RRA informavo Komisiją apie numatomų išlaidų sumažinimą dėl 17 t kviečių natūralių nuostolių praėjus dviems mėnesiams po MIATLNA Sutarties pakeitimo, o ne nedelsiant kaip numato R. 3149/92 3 str. 4 dalis. Rekomenduojame papildyti procedūrą kontrolės priemonėmis, užtikrinančiomis R. 3149/92 3 str. 3, 4 dalių įgyvendinimą.</p>		<p>Nesutinkame iš dalies. R. 3149/92 3 str. 4 dalis nustato, kad Komisija informuojama apie numatomų išlaidų įgyvendinant planą sumažinimą, kada turimas lėšas galima skirti kitoms valstybėms narėms. Natūralių nuostolių atveju turimų lėšų kitoms valstybėms narėms skirti negalima.</p>
<p>(117) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Nustatė, kad procedūrose nenumatyta MIATLNA patikrinimų atranka pagal rizikos kriterijus, kaip to reikalauja R. 3149/92 9 str. 2 dalis. Ši priemonė Lietuvoje yra administruojama pirmus metus. Kontrolės testavimo metu nustatyta, kad vykdant atranką 5 proc. produktų kiekio pagal produktų rūšis patikrų atlikimui, nėra atsižvelgiama į rizikos kriterijus. Produktų kiekiai šioms patikroms atsirenkami atsitiktinės atrankos būdu. Rekomenduojame papildyti procedūras, kurios užtikrintų R. 3149/92 9 str. 2 dalies nuostatų laikymąsi.</p>	RRA	Bus įgyvendinta iki 2007-04-01.
<p>(118) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Nacionaliniame teisės akte neteisingai nurodyta Galutinės ataskaitos apie MIATLNA paramos programos įgyvendinimo pateikimo Komisijai data. Pagal R. 3149/92 10 straipsnį minėta ataskaita Komisijai turi būti pateikta iki kiekvienų metų birželio 30 d., o minėtame įsakyme nurodytas ataskaitos siuntimo terminas yra kovo 31 d. Yra rizika, kad kovo 31 d. Komisijai siunčiamoje ataskaitoje bus pateikta ne visa informacija. Rekomenduojame inicijuoti pastebėjime nurodyto nacionalinio teisės akto pakeitimą, kad jis atitiktų R. 3149/92 10 straipsnio nuostatą.</p>	RRA, ŽŪM	<p>RRA Nesutinkame iš dalies. Auditas neįvertino, kad teisės aktus aiškina ir keičia ji priėmusios institucijos. Tačiau RRA informuos ŽŪM apie audito rekomendaciją pakeisti nacionalinį teisės aktą.</p> <p>ŽŪM LR Žemės ūkio ministro, Socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Vidaus reikalų ministro 2005-04-28 įsakymu Nr. 3D-237/A1-112/IV-119 „Dėl maisto iš intervencinių atsargų tiekimo labiausiai nepasiturintiems asmenims bendrįjeje programos įgyvendinimo veiksmų plano“ patvirtintame Maisto iš intervencinių atsargų tiekimo labiausiai nepasiturintiems asmenims Bendrįjejeje programos įgyvendinimo veiksmų plane nurodytas ataskaitos siuntimo terminas bus pakoreguotas, atsižvelgiant į Komisijos reglamento (EB) 3149/92 10 straipsnio nuostatą.</p> <p>Rekomendacija bus įgyvendinta iki 2007 m. kovo 31 d.</p>
<p>(119) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Kontrolės ir detalaus testavimo metu pastebėjome, kad VMVT netinkamai vykdo sutartinius įsipareigojimus RRA dėl MIATLNA programos: (1) nustatė du atvejus, kai VMVT per vieną mėnesį nuo patikros atlikimo nepateikė kokybės patikrinimo aktų, kaip tai numatyta bendradarbiavimo sutartyje. Pavėluotai buvo pateiktos tik tyrimo protokolų, kuriuose nenurodytos išvados apie kokybę, kopijos; (2) nustatė vieną atvejį, kai Patikrinimo aktas pateiktas vėliau nei po dviejų mėnesių nuo patikros atlikimo; (3) nustatė vieną atvejį, kai Patikrinimo akto išvadose nenurodyta, kad produktas atitinka kokybės, ženklavimo, pakavimo reikalavimus maisto produktams, kurie skirti MIATLNA programai.</p>	VMVT, DFKS, RRA	<p>DFKS Minėtų sutartinių įsipareigojimų nuolatinę priežiūrą atlieka RRA, kaip tiesiogiai minėtą informaciją iš VMVT gaunantis subjektas, todėl apie tokius sutarties sąlygų nevykdymo atvejus RRA turėtų oficialiai nedelsdama informuoti tiek VMVT vadovybę, tiek NMA DFKS. DFKS VMVT veiklos kontrolę atlieka periodiškai ir apie nustatytus pastebėjimus informuoja VMVT vadovybę, RRA bei ŽŪM.</p> <p>Be to, VMVT yra akredituota, kaip atitinkanti ISO 17020:2004, akreditacijos metu su akredituojančia institucija suderintos procedūros ir dokumentų formos, kurios turi būti vieningos šalyje.</p> <p>Sutarties pakeitimas šiuo metu jau rengiamas.</p> <p>RRA Nesutinkame iš dalies. R. 1663/95 Priedas (R. 885/2006 I priedas) nenustato, kad viena deleguota institucija prižiūrėtų kitą deleguotą instituciją. Tačiau RRA pateikia ir pateiks visą reikiamą informaciją mokančiąjai tarnybai, jai pareikalavus ir jos nustatyta tvarka.</p>
<p>(120) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Kontrolės ir detalaus testavimo metu nustatė atvejus, kai buvo nepagrįstai ir netinkamai užpildytas Elektroninių duomenų apie mokėtiną / gautiną sumą ir / arba pareiškėją suvestinės pagrindimo klausimynas. Į klausimą dėl išvadų apie VMVT atliktą kokybės patikrą per laikotarpį, už kurį pateiktas Prašymas dėl mokėjimo už MIATLNA paslaugas, atsakyta teigiamai, nors dviem atvejais RRA nei dokumentų pildymo metu, nei audito metu neturėjo VMVT kokybės patikrinimo aktų pagaminėtiems miltams, vienu atveju buvo pateikta neišsami kokybės patikrinimo akto išvada dėl pagamintų miltų atitikimo kokybės, pakavimo ir ženklavimo reikalavimams, ir vienu atveju RRA dokumento pildymo metu neturėjo VMVT kokybės patikrinimo akto (pastebėjimas iš dalies susijęs su (119) pastebėjimu). Tokiu būdu RRA leido apmokėti galimai nekokybiškų miltų transportavimo išlaidas. Audito metu mums rekomendavus pastebėjime nustatytais atvejais gauti pilnas kokybės patikrų išvadas, jos buvo gautos. Taip pat</p>	RRA, VMVT	<p>RRA Iš dalies įgyvendinta, nes audito metu buvo gauti reikalingi dokumentai.</p> <p>Nesutinkame iš dalies dėl to, kad auditas kalba apie nemamą situaciją, kadangi nekokybiškų miltų transportavimo faktas nebuvo nustatytas. Bus įgyvendinta iš dalies, pataisant administravimo dokumentus.</p>

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
rekomenduojame peržiūrėti pastebėjime minėtame klausimyne klausimo dėl kokybės tikslingumą arba numatyti kontrolės procedūras, kurios užtikrintų, kad tais atvejais, kai atliekama produkto kokybės patikra, būtų kompensuojamos tik tinkamos kokybės produktų transportavimo išlaidos.		
(121) Nedidelės svarbos pastebėjimas. VMVT teikia skirtingas Patikrinimo akto formas, kurių nė viena neatitinka Bendradarbiavimo sutartyje nustatytos formos. Rekomenduojame atnaujinti Bendradarbiavimo sutartį, numatant joje aktualią Patikrinimo akto formą.	VMVT, RRA, DFKS	DFKS Minėtų sutartinių įsipareigojimų nuolatinę priežiūrą atlieka RRA, kaip tiesiogiai minėtą informaciją iš VMVT gaunantis subjektas, todėl apie tokius sutarties sąlygų nevykdymo atvejus RRA turėtų oficialiai nedelsdama informuoti tiek VMVT vadovybę, tiek NMA DFKS. DFKS VMVT veiklos kontrolę atlieka periodiškai ir apie nustatytus pastebėjimus informuoja VMVT vadovybę, RRA bei ŽŪM. Be to, VMVT yra akredituota, kaip atitinkanti ISO 17020:2004, akreditacijos metu su akredituojančia institucija suderintos procedūros ir dokumentų formos, kurios turi būti vieningos šalyje. Sutarties pakeitimas šiuo metu jau rengiamas. RRA Nesutinkame iš dalies. R. 1663/95 Priedas (R. 885/2006 I priedas) nenustato, kad viena deleguota institucija prižiūrėtų kitą deleguotą instituciją. Tačiau RRA pateikia ir pateiks visą reikiamą informaciją mokančiajai tarnybai, jai pareikalavus ir jos nustatyta tvarka.
(122) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Kontrolės ir detalaus testavimo metu trijose Labdaros organizacijų pateiktose ataskaitose apie gautus-paskirstytus produktus nustatėme techninių klaidų – sumaišyti gautų produktų kiekius tarp skirtingų produktų. Bendras gautų produktų skaičius nurodytas teisingai. Audito metu, mums rekomendavus, iš Labdaros organizacijų buvo gautos pastebėjime nurodytiems atvejams patikslintos ataskaitos apie gautus-paskirstytus produktus.	RRA	Įgyvendinta audito metu. Iš labdaros organizacijų gautos patikslintos ataskaitos apie gautus-paskirstytus produktus
(123) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Kontrolės ir detalaus testavimo metu nustatėme atvejį, kai nebuvo užpildyti MIATLNA procedūrose numatyti dokumentai: Elektroniniai duomenys apie mokėtiną/gautiną sumą ir/arba pareiškėją, Elektroninių dokumentų apie mokėtiną/gautiną sumą ir/arba pareiškėją suvestinė ir Elektroninių dokumentų apie mokėtiną/gautiną sumą ir/arba pareiškėją suvestinės pagrindimo klausimynas. Rekomenduojame RRA pataisyti procedūras, numatant jose faktiškai atliekamus veiksmus.	RRA	Įgyvendinta audito metu. 2007-01-31 d. generalinio direktoriaus įsakymas Nr. 2007/111-011VS – Sprendimo priėmimo, taikant intervencinį grūdų pirkimą ir pardavimą, administravimo procedūros (146_APS_01) 6.4.6. skyrius (13 pastraipa) papildytas taip: „Išskyrus atvejus, kai grūdų atkrovimas vyko pagal MIATLNA programą, APS vadybininkas, gavęs iš FS vadybininko elektroninius duomenis apie mokėtiną/gautiną sumą ir/arba pareiškėją, parengia ir pasirašo Sudarytų pirkimo-pardavimo sutarčių ir gautinų sumų suvestinę (149_ROD_02) ir Elektroninių duomenų apie mokėtiną/gautiną sumą ir/arba pareiškėją pagrindimo klausimyną (149_APS_38).“
ŽEMĖS ŪKIO PRODUKTŲ EKSPORTO SKATINIMAS Į TREČIĄSIAS ŠALIS		
(124) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Nustatėme, kad procedūroje nenumatytos kontrolės priemonės dėl išlaidų perskirstymui keliamų reikalavimų, numatytų Komisijos patvirtintos formos sutarties 4 str. 4 dalyje. Procedūroje taip pat nėra numatytos kontrolės priemonės įvertinti, ar preliminariame grafike atliekami pakeitimai atitinka Komisijos patvirtintos formos sutarties 4 str. 6 dalyje nurodytus reikalavimus. Rekomenduojame procedūroje numatyti kontrolės priemones, užtikrinančias sutarties nuostatų vykdymą.	RRA	Bus įgyvendinta iki 2007-04-01.
(125) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatėme, kad monitoringo grupė, numatyta R. 2702/1999 8 str. 3 dalyje, sudaryta ne pagal procedūroje nustatytą tvarką, t.y. darbo grupė patvirtinta ne Žemės ūkio ministro įsakymu, bet RRA generalinio direktoriaus įsakymu. Atsižvelgiant į tai, kad naujai patvirtintoje procedūrose yra numatyta, jog darbo grupė patvirtinama RRA generalinio direktoriaus įsakymu, rekomendacijos neteikiame.	RRA	-
(126) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatėme, kad RRA Komisijai siuntė priemonių įgyvendinimo grafikus kas ketvirtį, nors tuo metu galiojanti procedūra šio veiksmo nenumatė. Atsižvelgiant į tai, kad naujai patvirtintoje procedūroje šie veiksmai numatyti, rekomendacijos neteikiame.	RRA	-
(127) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatėme, kad nesilaikant procedūroje numatytos sąlygos, kad pirmojo ketvirčio preliminarus priemonių įgyvendinimo grafikas turi būti pateiktas prieš pasirašant sutartį tarp RRA ir siūlančios organizacijos, toks grafikas iš vykdančios organizacijos buvo gautas vieną dieną po sutarties pasirašymo. Atsižvelgiant į tai, kad naujai patvirtintoje procedūroje numatyta, jog vyk-	RRA	-

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
dančioji organizacija pateikia pirmąjį pirmo ketvirčio priemonių įgyvendinimo preliminarių grafiką po sutarties pasirašymo, rekomendacijos neteikiame.		
(128) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatėme, kad RRA nustačiusi, jog pasiūlymas atitinka nustatytus reikalavimus, neužregistravo jo reikalavimus atitinkančių pasiūlymų sąrašą (149 APS 705), kaip tai numatyta procedūroje.	RRA	-
PIENO GAMYBOS KVOTOS		
(129) Vidutinės svarbos pastebėjimas. R. 595/2004 21 str. 2 d. numato metinių tiesioginių pardavimų deklaracijų patikras vietoje, kurių metu būtų patikrintas jų tikslumas pagal apskaitos dokumentus. Kadangi Lietuvoje ne visi tiesioginio pardavimo kvotos turėtojai privalo tvarkyti apskaitą, neužtikrinamas reglamento minėto reikalavimo dėl patikrų vykdymas. Rekomenduojame inicijuoti ŽŪM taisyklių papildymą, įtraukiant reikalavimą tvarkyti apskaitą ne tik praduodantiems ar atiduodantiems pieną tiesiogiai vartoti gamintojams, bet ir visiems tiesioginio pardavimo kvotos turėtojams.	PKS, ŽŪM	Įgyvendinta audito metu. Agentūra 2007-01-04 išsiuntė raštą ŽŪM Nr. BR6-(11.22)-239, siūlydama papildyti taisyklės/ inicijuoti taisyklių papildymą atitinkamomis nuostatomis. ŽŪM Žemės ūkio ministro įsakymu patvirtintos Pieno gamybos kvotų sistemos įdiegimo ir administravimo taisyklės bus papildytos papildomomis nuostatomis, kurios užtikrins Reglamentų ir nacionalinių teisės aktų nuostatų įgyvendinimą. Pieno gamybos kvotų sistemos įdiegimo ir administravimo taisyklės bus papildytos ir šie pakeitimai įteisinti teisės aktais iki 2007 m. balandžio 1 d.
(130) Vidutinės svarbos pastebėjimas. PKS, vertinant pieno supirkėjų metines supirkto pieno deklaracijas (K9), jų duomenys tikslinami nepagrįstai - remiantis dokumentais, nepatvirtintais jokiais supirkėjų rekvizitais bei prieštaraujantais supirkėjo atsiųstoms užpildytoms Klaidų ataskaitoms. Rekomenduojame užtikrinti, kad KVAIS Supirkėjų metinių supirkto pieno kiekių deklaracijų duomenys būtų tikslinami remiantis tik tinkamais dokumentais.	PKS	Bus įgyvendinta. Iki 2007-02-19 bus parengtas PKS procedūros aprašo papildymas, įtraukiant papildomus klausimus supirkėjų ataskaitų vertinimo patikros elementų sąrašą.
(131) Vidutinės svarbos pastebėjimas. PKS vertintojai skirtingai traktuoja pieno gamintojų prisiimamų išpareigojimų privalomumą - pareiškėjo, turinčio pardavimų pristatymams kvotą, neprisiimtas išpareigojimas saugoti apskaitos dokumentus trejus metus ne visada laikomas klaida. Rekomendacija neteikiama, nes Agentūra pašalino skirtingo interpretavimo priežastis (pakeitė paraiškų formas).	PKS	Auditoriai rekomendacijos neteikia
(132) Vidutinės svarbos pastebėjimas. PKS nėra numatyta jokių kontrolės priemonių dėl individualių referencinių riebumų svertinio vidurkio užfiksavimo iki kiekvienų metų liepos 1 d., kaip tai numatyta R. 595/2004 9 str. 2005-2006 kvotos metais šis vidurkis neviršijo nacionalinio referencinio riebumo, tačiau neįdiegus kontrolės priemonių, lieka rizika, kad ateityje individualių referencinių riebumų svertiniam vidurkiui viršijus nacionalinį referencinį riebumą daugiau nei 0,1 g/kg nebus imtasi ES teisės aktuose numatytų atitinkamų priemonių. Rekomenduojame įdiegti kontrolės priemones, skirtas individualių referencinių riebumų svertinio vidurkio stebėjimui.	PKS	Iki 2007-02-19 bus parengtas PKS procedūros aprašo papildymas, nustatant konkrečią datą, kada užfiksuojamas individualių referencinių riebumų svertinis vidurkis, bei dokumentų formos.
(133) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Pieno kvotų procedūrose nėra numatytos kontrolės priemonės, užtikrinančios R. 595/2004 15 str. 2 d. nuostatų laikymąsi dėl delpinigių skaičiavimo gamintojams ir supirkėjams, vėluojantiems sumokėti mokesčių už kvotos viršijimą. Rekomenduojame įdiegti kontrolės priemones užtikrinančias R. 595/2004 15 str. 2 d. laikymąsi ir atitinkamai papildyti pieno kvotų procedūras.	PKS	Iki 2007-02-19 bus parengtas PKS procedūros aprašo papildymas.
(134) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Pieno kvotų procedūroje nenumatyti KVAIS klasifikatoriaus duomenų, tame tarpe ir mokesčio už nacionalinės kvotos viršijimą tarifo, pakeitimo atvejai. Taip pat KVAIS klasifikatoriuje mokesčio už nacionalinės kvotos viršijimą tarifas nėra pakeistas nuo pieno gamybos kvotų sistemos administravimo pradžios. Yra rizika, kad esant mokėtinam mokesčiui už kvotos viršijimą, jo suma bus apskaičiuota pagal netinkamą tarifą. Rekomenduojame atitinkamai papildyti pieno kvotų procedūrą dėl KVAIS klasifikatoriaus duomenų keitimo.	PKS	Iki 2007-02-19 bus parengtas PKS procedūros aprašo papildymas. Iki 2007-02-19 bus parengtas pavidimas dėl KVAIS klasifikatoriaus duomenų pakeitimo.
(135) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Nustatytas atvejis, kai VMVT nesilaikė bendradarbiavimo sutarties nuostatų - neinformavo Agentūros dėl pieno supirkimo punktų veterinarinio patvirtinimo numerių panaikinimo. Yra rizika, kad Agentūra neefektyviai kontroliuos bendradarbiavimo sutarties su supirkėjais vykdymą.	VMVT	-
(136) Vidutinės svarbos pastebėjimas. KVAIS atliekamas pristatytų pieno kiekių išlyginimas neatitinka R. 595/2004 10 str. nuostatų. Dėl to kyla rizika, kad esant nacionalinės kvotos viršijimui, bus netinkamai apskaičiuotas mokėtinasis mokesčių. Rekomenduojame patikslinti KVAIS	PKS	Iki 2007-02-09 bus užsakytas KVAIS pakeitimas.

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
pristatytų kiekių išlyginimo algoritmą pagal R. 595/2004 10 str. reikalavimus.		
(137) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Klausimynų, kurie buvo teikiami EK pagal R. 595/2004 26 str. 1 d. už 2004-2005 ir už 2005-2006 kvotos metus, 1.5 punkte nurodomas Nacionalinis referencinis pieno riebumas, nors turėtų būti nurodomas svertinis individualių referencinių riebumų vidurkis, taip pat 1.8 punkte nurodomas pristatyto pieno kiekis išlygintas pagal Nacionalinį referencinį riebumą, o ne pagal individualius referencinius riebumus. Rekomenduojame (1) patikslinti jau pateiktus 2004-2005 ir 2005-2006 kvotos metų klausimynus; (2) užtikrinti, kad ateityje EK būtų teikiami tinkami ir teisingi duomenys.	PKS	Iki 2007-03-01 bus išsiųsti Europos Komisijai patikslinti klausimynai.
(138) Vidutinės svarbos pastebėjimas. KDTS tikrintojai netinkamai užpildo patikros vietoje ataskaitas: (1) atsako į ne visus patikros ataskaitos klausimus; (2) užpildo ne visas patikros ataskaitos dalis; (3) pateikia skirtingą informaciją, atsakydami į patikros vietoje ataskaitos klausimus ir aprašydami situaciją pastabose. Patikros vietoje duomenys popierinėje ataskaitoje skiriasi nuo duomenų suvestų į KVAIS (KVAIS neužregistruotas nustatytas pažeidimas). KDTS atlikta patikros vietoje ataskaitų peržiūra neefektyvi – anksčiau minėtos klaidos nenustatytos.	KD	Įgyvendinta audito metu Patikros vietoje ataskaitų užpildymo klaidos buvo aptartos 2006 m. lapkričio 2 d. vykusių KDTS tikrintojų mokymų metu. Prieš pradėdant naują patikrų vietoje atlikimo etapą 2007 m. sausio 19- vasario 2 dienomis vyko KDTS tikrintojų mokymai, kurių metu buvo dar kartą aptartos KDTS daromos klaidos, Patikros vietoje ataskaitos užpildymas ir kt. Patikros vietoje ataskaitos yra vertinamos PKS ir nustatyti neatitiktimai bei netikslumai tikslinami KD, todėl nesutinkame su pastabos reikšmingumu.
(139) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Iki 2006-08-01 Agentūra nesilaikė R. 595/2004 7 str. 2 d. reikalavimų, priskirdama gamintojo turėtą referencinį riebumą, jiems keičiant referencinius kiekius iš skirtų tiesioginiams pardavimams į skirtus pristatymams, nors gamintojai nepagrįsdavo savo turėto referencinio riebumo. Rekomendacija neteikiama, nes 2006-08-01 Agentūra į informacinę sistemą įdiegė pakeitimus, užtikrinančius minėto reikalavimo laikymąsi. Rekomenduojame atitinkamai papildyti pieno kvotų procedūrą.	PKS	Iki 2007-02-19 bus parengtas PKS procedūros aprašo papildymas
(140) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Gamintojo pieno sunaikinimas savame ūkyje niekaip neregamentuojamas. Agentūra negauna jokių įrodymų dėl gamintojo sunaikinto pieno išskyrus jo paaiškinimą, kad tam tikrą pieno kiekį jis sunaikino. Už 2005-2006 m. tiesioginio pardavimo kvotą turintys gamintojai deklaravo 42 t sunaikinto pieno, t.y. 0,03 proc. nuo 2005-2006 m. bendros nacionalinės tiesioginio pardavimo kvotos. Tačiau yra rizika, kad atsiradus grėsmei, jog nacionalinė kvota bus viršyta, deklaruojami sunaikinto pieno kiekiai išaugs ir parduotas ar atiduotas tiesiogiai vartoti pienas bus deklaruojamas kaip sunaikintas, siekiant išvengti mokesčio mokėjimo. Rekomenduojame kartu su Žemės ūkio ministerija apsvarstyti galimybę reglamentuoti pieno sunaikinimą gamintojų ūkyje.	PKS, ŽŪM	Įgyvendinta audito metu. 2007-01-04 išsiųstas raštas ŽŪM Nr. BR6-(11.22)-239 „Dėl valstybės kontrolės pastabų“. ŽŪM Rekomendacija bus įgyvendinta. Planuojama Žemės ūkio ministro įsakymu patvirtinti taisykles, kurios reglamentuotų pieno sunaikinimo gamintojo ūkyje tvarką. Rekomendacija bus įgyvendinta iki 2007 m. balandžio 1 d.
(141) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Dauguma dalykų (pirminių apskaitos dokumentų, apskaitos registrų atitikimas keliamiems reikalavimams, apskaitos dokumentų saugojimas trejus metus ir kt.), kuriuos tikrintojas turi įvertinti atvykęs pas supirkėją į patikrą vietoje yra nurodyti „Pasiruošimo atlikti patikrą vietoje ir patikros vietoje atlikimo tvarkoje“, tačiau neperkelti kaip klausimai į patikros vietoje ataskaitą. Tai sukelia riziką, kad tikrintojas neatkreips dėmesio į visus tikrintinus punktus. Taip pat tai apsunkina tiek tikrintojų darbą, tiek patikros ataskaitos peržiūrą bei analizę Pieno kvotų skyriuje. Tikrintojų pastabos daugeliu atvejų yra nekonkrečios, neišsamios ir neaiškios. Dėl šių priežasčių patikros vietoje atliekamos ne pačiu efektyviausiu būdu. Rekomenduojame perkelti visus tikrintinus punktus į patikros vietoje ataskaitą bei užtikrinti efektyvesnį patikrų vietoje atlikimą.	KD	Bus įgyvendinta iki 2007-09-01 Keičiant kontrolės procedūros aprašą. Patikros vietoje ataskaitą papildysime klausimu dėl apskaitos registrų atitikties R. 595/2004 nustatytiems reikalavimams.
(142) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Atliekant pieno supirkėjų metinių deklaracijų patikras vietoje su apskaitos dokumentais ir registrais sutikrinami tik vieno mėnesio deklaruoti duomenys, o metinės deklaracijos duomenys netikrinami. Rekomenduojame tikrinti metinių deklaracijų duomenis su Supirkėjų apskaitos registrais.	KD	Bus įgyvendinta iki 2007-09-01 Išnagrinėjus 2004–2005 ir 2005–2006 kvotos metų patikras, kontrolės procedūros aprašas bus atitinkamai pakeistas. Kadangi supirkėjo patikros apimtis yra didelė, buvo nuspręsta pasirinkti ir išsamiai patikrinti vieną mėnesį. Patikrinus vieną mėnesį, galima įvertinti, kaip tiksliai įmonė tvarko supirkamo pieno apskaitą, vykdo nustatus reikalavimus. Atlikus vertinimą, galima inicijuoti pakartotinę patikrą, išplečiant jos apimtį.
(143) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Agentūra tikrina, ar pieno gamintojai ir supirkėjai laikosi R. 1788/2003 ir R. 595/2004 nurodytų išpareigojimų, tačiau taikomos kontrolės priemonės pagal Administracinių teisės pažeidimų kodeksą yra neefektyvios. Rekomenduojame parengti efektyv-	PKS, ŽŪM	Įgyvendinta audito metu. 2007-01-04 išsiųstas raštas ŽŪM Nr. BR6-(11.22)-239 „Dėl valstybės kontrolės pastabų“.

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
vesnes nei šiuo metu yra taikomos kontrolės priemonės. (144) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Agentūra nėra numačiusi jokių kontrolės priemonių, kad, skaičiuojant mokesčių už tiesioginio pardavimo kvotos viršijimą, nepanaudoti nacionaliniai tiesioginės pardavimo kvotos kiekiai nebūtų paskirstomi gamintojams, pavėluotai pateikusiems metines deklaracijas. Rekomenduojame įdiegti atitinkamas kontrolės priemones, užtikrinančias R. 595/2004 11 str. 3 d. antros pastraipos nuostatų laikymąsi.	PKS	Iki 2007-02-09 bus užsakytas KVAIS pakeitimas
(145) Vidutinės svarbos pastebėjimas. 2005-2006 kvotos metais vėlavusiųjų pateikti metines deklaracijas tiesioginio pardavimo kvotą turinčių gamintojų deklaruotas į rinką išleistas pieno kiekis sudarė 1,94 proc. viso už tuos metus deklaruoto parduoto ar atiduoto tiesiogiai vartoti pieno kiekio. Agentūra ir ŽŪM priėmė sprendimą netaikyti pieno gamintojams baudų už pavėluotai pateiktas metines deklaracijas, remdamiesi tuo, kad nebuvo padaryta didelė įtaka pieno kvotų administravimo sistemos funkcionavimui ir kontrolės veiksmingumui. Šis sprendimas priimtas, neturint kriterijų įtakos įvertinimui. Rekomenduojame nustatyti kriterijus, kuriais remiantis būtų įvertinta pavėluotai pateiktų metinių deklaracijų įtaka pieno kvotų sistemos funkcionavimui ir kontrolės veiksmingumui.	PKS	Agentūra 2007-01-04 išsiuntė raštą ŽŪM Nr. BR6-(11.22)-239, siūlydama papildyti taisyklės/ inicijuoti taisyklių papildymą atitinkamomis nuostatomis.
(146) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Pieno gamintojai patikros vietoje metu tikrinami dėl atitikimo gamintojo statusui, kaip tai nustatyta R. 595/2004 21 str. 1 d. ir 2 d. a punktuose, tačiau patikros ataskaitose išvada dėl atitikimo pieno gamintojo statusui nepateikiama. Rekomenduojame atitinkamai papildyti pieno gamintojų patikros vietoje ataskaitas, kad jose atsispindėtų minėta išvada.	KD	iki 2007-09-01 Patikros vietoje ataskaita bus atitinkamai papildyta
(147) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatyti du atvejai, kai PKS nepagrįstai priėmė sprendimą, kad Supirkėjas laikosi bendradarbiavimo sutartyje nurodytų išpareigojimų: (1) patikros vietoje ataskaitoje buvo nurodyta, kad Supirkėjas laikosi ne visų išpareigojimų (neturi kompiuterinės įrangos); (2) supirkėjas neturėjo patalpų pieno supirkimui (VMVT įsakyme dėl veterinarinio patvirtinimo numerio suteikimo supirkimo punktu, operatoriumi nurodytas kitas supirkėjas; patikros vietoje metu į šį faktą taip pat neatsižvelgta). Rekomenduojame gauti įrodymus, kad šie supirkėjai laikosi bendradarbiavimo sutartyje nurodytų išpareigojimų. Negavus tokių įrodymų, vykdyti veiksmus numatytus R. 595/2004 23 str. 3 d.	PKS, VMVT	Įgyvendinta audito metu. 2007-02-05 reg. Nr. BR5.2 -1733 gauta iš Šiaulių VMVT 2007-01-27 įsakymas Nr. V-14 "Dėl veterinarinės priežiūros numerio suteikimo" dalinio pakeitimo žemės ūkio kooperatyvui "Paežerių pienas"; 2007-01-19 reg. Nr. BR5.2-770 gautos ŽŪB „Pienė“ PVM sąskaitos faktūros, dėl kompiuterinės bei programinės įrangos įsigijimo, kopijos.
(148) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Tikrinimo elementų sąraše, kuriuo vadovaujasi vertintojas, yra klausimas apie gamintojo, pateikusio paraišką, baudų apmokėjimo būklę, tačiau KVAIS nesuteikia galimybės pagrįstai atsakyti į šį klausimą (KVAIS matomas tik vienos rūšies baudų (už kvotos viršijimą) apmokėjimas). Rekomenduojame įdiegti atitinkamas kontrolės priemones, užtikrinančias pieno gamintojų visų baudų apmokėjimo būklės sekimą.	PKS	Iki 2007-02-09 bus užsakytas KVAIS pakeitimas.
(149) Nedidelės svarbos pastebėjimas. PKS vertintojas, tikrinamas, ar paraiška kvotai iš nacionalinio rezervo gauti, perimant ūkį pagal KPP priemonę „Ankstyvas pasitraukimas“, pateikta per tris mėnesius nuo pieno gamintojo patvirtinimo ūkio perėmėju, neturi galimybės sužinoti tikslios patvirtinimo datos. Tokiu būdu negalima įvertinti, ar paraiškos pateikėjas laikosi nustatyto paraiškos pateikimo termino. Rekomenduojame KPPD KPPS ūkininkui siunčiamame pranešime dėl perėmėjo patvirtinimo nurodyti patvirtinimo datą.	PKS	Įgyvendinta - 2007-01-25 RRPD direktorės tarnybiniu pranešimu Nr. 25 buvo pateiktas siūlymas KPPD KPPS papildyti siunčiamą pranešimą perėmėjo patvirtinimo data.
(150) Nedidelės svarbos pastebėjimas. PKS vertintojai, vertindami paraiškas pieno gamybos kvotai perimti / perduoti (K11), kvotos paveldėjimo atveju, netikrina, ar paraiška pateikta per tris mėnesius nuo paveldėjimo teisės liudijimo išdavimo, kaip to reikalauja ŽŪM Taisyklių 55 punktas. Rekomenduojame įdiegti papildomas kontrolės priemones, užtikrinančias šio reikalavimo laikymosi tikrinimą.	PKS	Nuo 2007 m. balandžio 1 d. įsigalios naujos ŽŪM taisyklės (patvirtinta ŽŪM 2006-12-12 įsakymu Nr. 3D-482), kurių 59 punkte nebėra šio reikalavimo. Manytume, kad netikslinga diegti KVAIS pakeitimą likusiems 2006-2007 kvotos metų sausio, vasario, kovo mėnesiams, todėl vertintojas, vadovaudamasis PKS procedūros aprašo 64 priedo, 22 punktu, patikrina, ar nepasibaigęs paraiškos pateikimo terminas.
(151) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Pieno kvotų procedūrose nenumatyti šie atliekami veiksmai: (1) pieno gamintojams ir supirkėjams išsiųstų pranešimų spausdinimas ir išsaugojimas jų byloje; (2) VMVT informavimas apie patikrų vietoje metu nustatytus pažeidimus, baigus patikrų vietoje nagrinėjimą PKS. Rekomenduojame taip papildyti pieno kvotų procedūras, kad jose atsispindėtų visi atliekami veiksmai.	PKS	Iki 2007-02-19 bus parengtas PKS procedūros aprašo papildymas

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
(152) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Pieno kvotų procedūroje nenumatytas terminas iki kada, pasibaigus kvotos metams, patikrinama, ar neviršyta nacionalinė kvota. Yra rizika, kad, viršijus nacionalinę kvotą, pieno gamintojai ir supirkėjai nebus laiku informuoti apie mokėtiną mokesčio už kvotos viršijimą sumą ir valstybė laiku nesurinks mokesčio.	PKS	Iki 2007-02-19 bus parengtas PKS procedūros aprašo papildymas
(153) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Pieno kvotų procedūroje nenumatytas permokėto mokesčio už nacionalinės kvotos viršijimą paskirstymo pieno gamintojams ir supirkėjams terminas. Yra rizika, kad, esant permokėtam mokesčiui už nacionalinės kvotos viršijimą, jis nebus paskirstytas per 15 mėnesių, pasibaigus esamam 12 mėnesių laikotarpiui. Rekomenduojame atitinkamai papildyti pieno kvotų procedūrą.	PKS	Iki 2007-02-19 bus parengtas PKS procedūros aprašo papildymas.
(154) Nedidelės svarbos pastebėjimas. KVAIS Naudotojo žinyno papildyme Nr. DO.100 RRPD195 skyriuje „Sumos už viršytą kvotą“ pateiktas pristatytų pieno kiekių išlyginimo pagal individualius referencinius riebumus algoritmas neatitinka KVAIS programinio algoritmo. Rekomenduojame pataisyti KVAIS naudotojo žinyną, kad pastarasis tinkamai atspindėtų KVAIS užprogramuotas operacijas.	PKS	Iki 2007-02-09 bus užsakyti KVAIS naudotojo žinyno pakeitimai.
(155) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Agentūra pateikė Europos Komisijai netikslus duomenis pagal R. 595/2004 25 str. 2 d. reikalavimą apie Lietuvos nacionalinės kvotos pasiskirstymą tarp kiekių skirtų tiesioginiams pardavimams ir pristatymams per 2005-2006 kvotos metus. Tiesioginiams pardavimams skirti kiekiai buvo pateikti 10 kg didesni, o pristatymams - 10 kg mažesni. Rekomenduojame procedūrose numatyti, kad nustačius Europos Komisijai pateiktų duomenų bet kokius netikslumus, pakartotinai Komisijai teikiama teisingi duomenys.	PKS	Iki 2007-02-19 bus parengtas PKS procedūros aprašo papildymas
(156) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nesilaikant R. 595/2004 27 str. 1 d., apie du Žemės ūkio ministro įsakymus Europos Komisijai pranešta vėliau nei per mėnesį nuo jų išleidimo	PKS	Iki 2007-02-19 bus parengtas PKS procedūros aprašo papildymas, nustatant atsakingus asmenis už teisės aktų persiuntimą Europos Komisijai.
(157) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Atliekant pieno gamintojų patikras vietoje tikrintojai skirtingai traktuoja pagaminto ir panaudoto pieno kiekių pagrindimą turimų karvių skaičiumi. Rekomenduojame nustatyti pagaminto ir panaudoto pieno kiekių pagrindimo turimų karvių skaičiumi vertinimo kriterijus.	KD	Įgyvendinta audito metu Kadangi nebuvo nustatytos bandos produktyvumo intervalo ribos, tikrintojai skirtingai interpretavo pagaminto ir panaudoto pieno kiekių pagrindimą turimų karvių skaičiumi. Šiuo metu, vadovaujantis ministerijos išaiškinimu, nustatyta, kad apskaičiuojant, ar iš gamintojui priklausančių melžiamų karvių pagamintas pienas pagrindžia pagaminto ir panaudoto pieno kiekį, reikia naudoti 2-8 tonų bandos produktyvumo intervalo ribas.
PIENAS VAIKAMS		
(158) Vidutinės svarbos pastebėjimas. RRA siunčia Agentūrai mokėjimo transakcijas, kuriose nurodomas 4 mėn. mokėjimo terminas nuo transakcijoje nurodytos išmokos autorizavimo datos. Yra rizika, kad nesilaikoma R. 2707/2000 12 str. 2 dalies reikalavimo, pagalbos lėšas išmokėti per 4 mėn. nuo paraiškos gavimo datos. Rekomenduojame papildyti darbo procedūras, kad, siunčiant mokėjimo transakcijas Agentūrai, būtų nurodomas apmokėjimo terminas - 4 mėn. nuo paraiškos gavimo datos.	RRA	Bus įgyvendinta iki 2007-04-01, nustatant, kad paraiškos gavimo data laikoma paskutinio teisingo dokumento gavimo data.
(159) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Tais atvejais, kai dėl pagalbos kreipiasi R. 2707/2000 6 str. 2 dalies d punkte nurodyti subjektai, tipinėje prašymo patvirtinti paramos gavėju formoje nenumatytas R. 2707/2000 9 str. 2 dalies a punkte nurodytas išpareigojimas tvarkyti apskaitą, registruojant joje produktų gamintojus arba tiekėjus, švietimo įstaigų arba prireikus – švietimo institucijų pavadinimus ir adresus bei minėtoms įstaigoms parduotus arba pristatytus kiekius. Rekomenduojame papildyti tipinę prašymo patvirtinti paramos gavėju formą minėtu išpareigojimu, jei dėl pagalbos kreipėsi R. 2707/2000 6 str. 2 dalies d punkte nurodyti subjektai.	RRA	Įgyvendinta audito metu. 2006 m. spalio 16 d. įsakymas Nr. 2006/111-079 VS.
SAUSŲ PAŠARŲ GAMYBOS KVOTOS		
(160) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Paramos už sausųjų pašarų gamybą administravimo procedūrų apraše nurodyti produktų kodai neatitinka R. 456/2006 nurodytų produktų kodų. Rekomenduojame užtikrinti, kad procedūros atitiktų reglamente Nr. 456/2006 nurodytus produktų kodus.	RRPD	Iki 2007 m. kovo 1 d. RRPD KS papildys Paramos už sausųjų pašarų gamybą administravimo procedūros aprašą reglamente Nr. 456/2006 nurodytais produktų kodais.
(161) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Sausųjų pašarų gamintojų, žolių žaliosios masės augintojų ir tiekėjų kontrolės procedūra nenumato patikros vietoje metu tikrinti reika-	KD	KD Bus įgyvendinta iki 2007-03-15 Keičiant procedūrą bus atitinkamai papildyta Patikros vie-

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
lavimų nurodytą R. 382/2005 8 str.: a) dehidratuotų pašarų gamyba turi vykti patalpose arba vietose, atskirtose nuo tų, kur gaminami saulėje džiovinti pašarai; b) produktai, gauti dviem skirtingais gamybos būdais, turi būti laikomi atskirai; c) įmonėje draudžiama maišyti įvairių grupių produktus. Siekiant užtikrinti, kad patikros vietoje metu būtų tikrinami reikalavimai nurodyti R. 382/2005 8 str., rekomenduojame papildyti procedūras.		toje ataskaita ir jos pildymo instrukcija, aiškiau aprašant pastebėjime nurodytų reikalavimų tikrinimą. Sausųjų pašarų gamintojų, žolių žaliosios masės augintojų ir tiekėjų kontrolės procedūroje, patvirtintoje Agentūros direktoriaus 2005-08-11 įsakymu Nr. BR1-608, numatyta, kad tikrintojai, tikrinami sausųjų pašarų atsargas bei pagamintus kiekius, atskirai tikrina ir patikros vietoje ataskaitoje atskirai žymi saulėje džiovintų pašarų ir dehidratuotų pašarų kiekius.
BULVIŲ KRAKMOLO GAMYBOS KVOTOS (162) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Procedūrose nėra nurodyta, kad pareiškėjui parama turi būti išmokama per 4 mėnesius nuo paraiškos ir su ja kartu pateikiamų dokumentų datos, kaip to reikalauja R. 2236/2003 10 str. 3 d. Rekomenduojame papildyti procedūras, nurodant paramos apmokėjimo terminą pareiškėjui.	RRPD	Bus įgyvendinta. Iki 2007 m. vasario 1 d. RRPD KS papildys Bulvių krakmolo gamybos kvotos ir paramos administravimo procedūros aprašą, nurodydamas paramos išmokėjimo terminą.
PERDUOTOS FUNKCIJOS (163) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatėme, kad kai kurios Perduotas technines funkcijas vykdančios institucijos atliktas patikrų/tyrimų ataskaitas už paskutinį ataskaitinį laikotarpį, už kurį turėjo pateikti, Agentūrai pateikė vėliau nei per Bendradarbiavimo sutartyse numatytą 14 kalendorinių dienų laikotarpį. Tokiu būdu buvo nesilaikyta Bendradarbiavimo sutarčių, R. 1663/1995 Priedo 4 str. iv) punkto ir EAGGF ataskaitos sertifikavimo Gairės Nr. 9. 5.4 str. iv) punkto nuostatų dėl atliktų patikrinimų rezultatų pateikimo laiku.	PFVI	-
(164) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Ne visos bendradarbiavimo sutartys yra atnaujintos ir patikslintos taip, kad jose būtų įtrauktos nuostatos dėl vadovų susitikimų turint tikslą aptarti pažangą ir sutarties vykdymą (iš dalies atitinka 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje pateiktą 75 pastebėjimą). Rekomenduojame papildyti visų bendradarbiavimo sutarčių nuostatas dėl vadovų susitikimų.	DFKS	Sutarčių pakeitimų projektai, kuriuose numatytas minėtos nuostatos įgyvendinimas, parengti VI „Pieno tyrimai“ bei ŽŪIKVC 2006 m. rudens pradžioje, tačiau, kadangi vienu metu keičiama daugiau sutarčių nuostatų, susijusių su Agentūros ir minėtų institucijų veiklos vykdymu, tolesnių sutarčių keitimų derinimą su minėtomis institucijomis atlieka RRPD PKS. Į sutartis su VGVPT bei apskričių viršinių administracijomis minėta nuostata bus įtraukta keičiant sutartis 2007-2013 m. funkcijoms vykdyti.
(165) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Tais atvejais, kai perduotas funkcijas vykdančių institucijų dokumentus apie atliktus tikrinimus peržiūri UPD, RRPD ir KKPD, KD direktoriaus prašymu minėti administruojantys padaliniai teikia informaciją DFKS apie peržiūros rezultatus. Tačiau KKPD ir RRPD struktūrinių padalinių atitinkamų paramos priemonių administravimo procedūros dar nepapildytos (yra parengti projektai) dėl tokios informacijos pateikimo mechanizmo DFKS (iš dalies atitinka 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje pateiktą 79 pastebėjimą). Rekomenduojame papildyti administruojančių padalinių procedūras minėtomis nuostatomis dėl informacijos pateikimo DFKS.	KPPD, RRPD	RRPD Atsižvelgiant į rekomendaciją bus papildyti procedūrų aprašai, kad būtų užtikrintas informacijos apie atliktus PFVI dokumentų tikrinimus pateikimas DFKS.
APSKAITA (166) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatyta, kad Agentūra metinėje 104 lentelėje susigrąžintas sumas, nesusijusias su pažeidimu deklaravo netinkamai – susigrąžintų su pažeidimais susijusių sumų eilutėse, o ne išlaidų eilutėse, kaip tai nurodytas Europos Komisijos Darbiniame dokumente Nr. AGRI/2004/63722-REV.2. Atsižvelgiant į tai, kad Agentūra minėtus neatitikimus ištaisė iki 2006 m. Patvirtinimo audito pabaigos, rekomendacija neteikiama.	FAD, administrato-riai	FAD. Įgyvendinta audito metu. Sprendimą dėl skolos perklasifikavimo priima administratoriai, ir turi informuoti FAD, kuriuo vadovaujantis FAD atlieka atitinkamus veiksmus, kad skolos atsispindėti teisingose BN eilutėse. Šiuo atveju tai nebuvo padaryta. Su pažeidimais nesusijusios susigrąžintos sumos perkeltos į atitinkamas BN išlaidų eilutes. Perkeltos sumos atsispindi skirtumų lentelėje ir skirtumų paaiškinimo lentelėje.
(167) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Agentūra kiekvieną skolos padidėjimą registruo kaip naują skolą 105 lentelės b stulpelyje „Per ataskaitinį periodą užregistruotos skolos“, o ne c stulpelyje „Koregavimai“, kaip jau užregistruotos skolos sumos korekciją. Tokiu būdu nebuvo laikomasi EK DD Nr. AGRI/60531/2004-rev.1. Atsižvelgiant į tai, kad (1) 105 lentelė Europos Komisijai nebeteikiama; (2) Agentūra atsižvelgė į nustatytus vidaus kontrolės sistemos trūkumus kurdama naują debitorių ataskaitą, rekomendacija neteikiama.	FAD	Įgyvendinta audito metu. 105 lentelė neberengiama ir nebesiunčiama EK. Rengiant ataskaitas apie skolas pagal EK reglamento Nr. 885/2006 III priedą, į pateiktą pastabą yra atsižvelgta, t. y. skolos perskaičiavimai traktuojami kaip skolos sumos korekcija. Skolų ataskaitos teikiamos EK už finansinius metus, todėl yra patikslinti ir pirmojo finansinių metų pusmečio duomenys.
(168) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Atliekant metinės debitorių 5 lentelės kontrolės testavimą, nustatyti keturi atvejai, kuomet netinkamai atskleistos pradinės debitorinės sumos ir šių sumų koregavimai. Minėti neatitikimai atsirado dėl programavimo klaidos informacinėje sistemoje. Kadangi audito metu Agentūra informacinės sistemos programinę klaidą ištaisė, rekomendacija neteikiama.	FAD	Įgyvendinta audito metu. Egzistavusi programavimo klaida neturės įtakos 2006 finansinių metų skolų ataskaitoms.
(169) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Audito metu nu-	FAD	Nesutinkame iš dalies.

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
<p>statyta, kad KPP išlaidų deklaracijose labai nedidele procento dalimi neišlaikomas kofinansavimo santykis. Paaiškėjo, kad to priežastis ne vienu metu išmokamos ES ir LT paramos dalys. Tokiu būdu vienais finansiniais metais išmokėjus ir deklaravus didesnę nei 20 proc. LT paramos dalį yra rizika, kad kitais finansiniais metais bus viršyta 80 proc. ES paramos dalis ir perviršio Europos Komisija nekompensuos. Rekomenduojame įdiegti kontrolės priemones, kurios užtikrintų ES ir LT paramos išmokėjimą vienu metu, tokiu būdu sumažinant riziką dėl kofinansavimo santykio neišlaikymo KPP išlaidų deklaracijose.</p>		<p>FAD procedūros ir Finansų ir apskaitos sistemos veikimas užtikrina, kad ES finansavimo dalis būtų išmokama kartu su nacionalinio bendrojo finansavimo dalimi arba po jos kaip to reikalauja R 27/2004 4 straipsnio 2 dalis.</p> <p>Iki 2007-03-01 Agentūra numato kreiptis raštu į EK, kad gautų oficialų atsakymą dėl minėto straipsnio taikymo ir kofinansavimo santykio išlaikymo metinėje ataskaitoje.</p>
<p>(170) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Pildant I pusmėčio 105 lentelės tikrinimo elementų sąrašą buvo naudojama nebegaliojanti jo forma.</p>	FAD	<p>Įvyko techninė klaida, kuri neturėjo įtakos finansinių duomenų teisingumui.</p>
<p>(171) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Nustatytas atvejis, kai, nepagrįstai atsakius į vieną iš KPP finansinių ataskaitų tikrinimo elementų sąrašo klausimų bei peržiūrą atliksiam asmeniui nenustačius klaidos, aritmetiškai neteisinga informacija buvo išsiųsta EK.</p>	FAD	<p>AKS vyr. specialistas formuodamas 2006 m. ketvirtinę KPP išlaidų ataskaitą, turėjo rankiniu būdu išskaičiuoti 28.22/7.05 EUR sumą (atsiradusią dėl 2005 m. išlaidų audito metu atliktos korekcijos) iš 2005 m. 1.9 priemonės „Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos“. Nebuvo ištaisyta bendra išlaidų suma pagal šią priemonę. EK pastebėjo ir informavo Agentūrą apie neatitikimą, ko pasekoje klaida buvo ištaisyta ir informacija EK persiųsta pakartotinai.</p>
<p>(172) Nedidelės svarbos pastebėjimas. I ketvirčio KPP finansinis paketas EK buvo pateiktas dviem dienom vėliau nei numatyta FAD rašytinėse procedūrose.</p>	FAD	<p>EK pateikus sprendimą (reglamento Nr. 1258/1999 7 str. 3 d.) buvo neišku, kaip atvaizduoti 35.27 EUR (28.22/7.05 EUR) sumą. Šiuo klausimu buvo susirašinėjama el. laiškais su EK atstovais. Kadangi tik 2006 m. gegužės 16 d. buvo gautas el. laiškas iš EK, kad ši suma neturi būti deklaruojama ketvirtnėje KPP ataskaitoje, todėl KPP ataskaita išsiųsta vėliau nei yra numatyta FAD procedūrose.</p> <p>EK reglamentas Nr. 27/2004 ir reglamento 1260/1999 32 straipsnis nenustato tikslų siuntimo datų.</p> <p>Vadovaujantis žemės ūkio ministro 2004 m. spalio 26 d. įsakymu Nr. 3D-577, KPP ataskaita turėjo būti išsiųsta iki gegužės 20 d., Agentūra šio teisės akto nepažeidė.</p>
VIDAUS AUDITO TARNYBA		
<p>(173) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatėme, kad pagal pateiktą vidaus auditorių poreikio analizę, VAD jo funkcijoms atlikti reikia 19 darbuotojų, tačiau 2006-10-15 VAD dirbo 14 darbuotojų. 2006 GS finansiniais metais darbuotojų kaita sudarė 38 proc. Yra didelė rizika, kad VAD funkcijos gali būti įgyvendintos netinkamai (iš dalies atitinka 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje pateiktą 86 pastebėjimą).</p>	VAD	<p>NMA sistemingai skelbia konkursus VAD vyriausiųjų specialistų pareigybėms užimti (2006-05-24 – 3 pareigybės; 2006-08-23 – 2 pareigybės; 2006-08-29 – 2 pareigybės, tačiau konkursas neįvyko, neatsiradus pretendentams); 2006-09-13 – 1 pareigybė; 2006-10-05 – 3 pareigybės; 2006-12-18 – 2 pareigybės).</p>
<p>(174) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatėme atvejį, kai audito užduotyje nurodytas audito tikslas buvo įsitikinti, ar RRA specialistai deleguotos paramos priemonės administruoja vadovaujantis teisės aktų ir patvirtintų procedūrų reikalavimais. Tačiau atlikto audito ataskaitoje neatspindėjo tikrinamų paramos priemonių procedūrų atitikties teisės aktams, tokiu būdu buvo nepasiektas audito užduotyje nurodytas tikslas.</p>	VAD	<p>Apie tai, kad užduotis įvykdyta liudija audito DD. Audito ataskaitos projekte buvo pateiktos pastabos, bet dėl mažo reikšmingumo buvo nuspręsta į galutinės ataskaitos pastebėjimų lentelę šių pastabų netraukti. Todėl manome, kad neteisinga teigti, kad audito ataskaita neapėmė tikrinamų paramos priemonių procedūrų atitikties teisės aktams</p>
AVANSAI IR GARANTIJOS (UŽSTATAI)		
<p>(175) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Į Pluoštinių linų Procedūras netiksliai perkeltas reglamento reikalavimas - Pluoštinių linų Procedūros XIX skyriuje „Paramos sumos priskaičiavimas ir išmokėjimas“ yra numatyta, kad visas užstatas gali būti atlaisvinamas per 10 darbo dienų nuo galutinės paramos sumos išmokėjimo, tačiau R. 245/2001 10 str. 2 d. paskutinėje pastraipoje numatyta, kad užstatas atlaisvinamas per dešimt dienų (ne darbo) po paramos suteikimo (ne išmokėjimo). Be to, pluoštinių linų procedūroje numatyta galimybė grąžinti užstatą pareiškėjui, gavus iš jo laisvos formos prašymą, tačiau nenumatyti jokie kontrolės veiksmai, kurie turėtų būti atliekami, siekiant įsitikinti, ar tikrai pareiškėjui galima grąžinti užstatą. Rekomenduojame patikslinti procedūras taip, kad jos atitiktų reglamento reikalavimus bei numatyti papildomas kontrolės priemones, skirtas įsitikinti, kad pareiškėjui tikrai galima grąžinti užstatą.</p>	RRPD	<p>Iki 2007 m. vasario 9 d. RRPD KS pakeis bei papildys Pluoštinių linų nacionalinio garantuoto kiekio ir paramos už pagamintą linų pluoštą administravimo procedūrą dėl užstato atlaisvinimo termino bei numatys papildomas kontrolės priemones, skirtas įsitikinti, kad pareiškėjui tikrai galima grąžinti užstatą.</p>
<p>(176) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Atliekant avansų kontrolės testavimą, nustatyta: (1) kad avansų ataskaita (avansai be galutinės išmokos) nespausdinama paramos priemonėms „Tiesioginės išmokos už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus“ bei „Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos“ dėl didelės tokių ataskaitų apimties; (2) atspausdinus avansų be galutinės išmokos ataskaitą minėtomis paramos priemonėms už visus 2006 finansinius metus,</p>	FAD	<p>Bus įgyvendinta iki 2007-06-01 Rekomendacijos įgyvendinimo priemonės: (1) bus keičiamos procedūros, kad būtų užtikrinta kontrolė dėl avansų sudengimo su galutinėmis išmokomis. (2) bus atliktas Finansų ir apskaitos sistemos pakeitimas.</p>

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
<p>joje pateikiamas didelis skaičius išmokėtų avansų, nesudengtu su galutinėmis išmokomis, nors pagal R. 1782/2003 28 str. visos galutinės išmokos aptariamoms paramos priemonėms turėjo būti išmokėtos iki birželio 30 d. Paaiškėjo, kad formuojant minėtą ataskaitą FAS avansams užregistruotų skolos pažymų netraktuoja kaip galutinių išmokų bei neatsižvelgia į valdos perdavimus. Tokiu būdu Agentūros taikomos kontrolės priemonės yra nepakankamos, kad užtikrintų R. 1663/95 priedo „Rekomendacijos dėl mokėjimo agentūros akreditavimo kriterijų“ 7 punkto reikalavimo, dėl avansų sudengimo su galutine išmoka kontrolės, įgyvendinimą. Rekomenduojame: (1) atitinkamai pataisyti FAS avansų be galutinės išmokos ataskaitos formavimą, kad joje atsispindėtų tik tie avansai, kuriems dar nėra priskaičiuotos galutinės išmokos; (2) užtikrinti avansų sudengimo su galutinėmis išmokomis kontrolę visoms paramos schemoms, numatant atitinkamus FAD ir paramos schemas administruojančių padalinių veiksmus.</p>		
<p>DEBITORIAI, PAŽEIDIMAI BEI 20 PROC. PREMIJA (177) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Atlikus penkių 20 proc. premijos nuo susigrąžintų skolų, susijusių su pažeidimais, priskaičiavimo atvejų kontrolės testus nustatyti: (1) du atvejai, kuomet skola po susigrąžinimo buvo perklasifikuota į nesusijusią su pažeidimu (žr. (178) pastebėjimą); (2) vienas atvejis, kuomet skolos perklasifikavimas į nesusijusią su pažeidimu įvyko 2007 finansiniais metais; (3) du atvejai, kuomet skola buvo nesusijusi su pažeidimu, tačiau jai netinkamai suteiktas toks požymis (žr. (179) pastebėjimą). Atsižvelgiant į nustatytas finansinės klaidos dydį ir taikomus audito metodus, mūsų nuomone 2006-10-15 deklaruojama 20 proc. premija nuo susigrąžintų skolų, susijusių su pažeidimais, priskaičiuota netinkamai. Rekomenduojame 2006 metų finansinėse ataskaitose deklaruoti tik tinkamas išlaidas.</p>	FAD, administratoriai	FAD Įgyvendinta audito metu. Atlikta 20 proc. premijos korekcija patenka į 2006 finansinių metų finansinę atskaitomybę.
<p>(178) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Atlikus 20 proc. premijos priskaičiavimo nuo susigrąžintų sumų, susijusių su pažeidimais, kontrolės testavimą, nustatyta, kad Agentūroje įdiegtos kontrolės priemonės neužtikrina R. 595/91 7 str. 1 d. tinkamo taikymo bei EK darbinio dokumento Nr. D(97) VI/714/97 reikalavimų įgyvendinimo tais atvejais, kai skola yra perklasifikuojama iš „susijusi su pažeidimu“ į „nesusijusi su pažeidimu“ po skolos susigrąžinimo. Minėtais atvejais Agentūra pasilieka 20 proc. premiją nuo susigrąžintų skolų, nesusijusių su pažeidimais (žr. (177) pastebėjimą). Rekomenduojame įdiegti kontrolės priemones, užtikrinančias tinkamą R. 595/91 7 str. 1 d. taikymą bei EK darbinio dokumento Nr. D(97) VI/714/97 reikalavimų įgyvendinimą.</p>	Administratoriai	RRPD Iki 2007-07-01 bus padaryti STIS pakeitimai, kad būtų užtikrintas pažeidimų identifikavimas. KPPD FAD ir administratoriai suderins ir įdiegs kontrolės priemones, kurios užtikrins tinkamą 20 proc. premijos priskaičiavimą, kai skolos yra perklasifikuojamos iš susijusių su pažeidimu į nesusijusias.
<p>(179) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Audito ataskaitoje pateikti pastebėjimai (177), (178) rodo, kad Agentūroje taikomos kontrolės priemonės neužtikrina tinkamo pažeidimų identifikavimo ir administravimo. Rekomenduojame sukurti pažeidimų identifikavimo sistemą, atskiroms paramos schemoms apibrėžiant pažeidimus ir tokiu būdu užtikrinti tinkamą pažeidimų administravimą.</p>	Administratoriai	KPPD Siekiant užtikrinti pažeidimų identifikavimą bus padaryti KPPAIS pakeitimai. RRPD Iki 2007-07-01 bus padaryti STIS pakeitimai, kad būtų užtikrintas pažeidimų identifikavimas.
<p>(180) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Atliekant auditą nustatytas atvejis, kuomet pareiškėjui leista atsisakyti lauko deklaravimo po patikros vietoje atlikimo. Agentūra negalėjo pateikti tinkamų įrodymų, kad pareiškėjas pateikė prašymą dėl lauko atsisakymo iki patikros vietoje atlikimo dienos. Tokiu būdu nesilaikoma R. 796/2004 22 str. reikalavimų. Kadangi galutinis Agentūros sprendimas mokėti pareiškėjui susijusių išmoką priimtas 2007 finansiniais metais, nustatyta klaida neturi finansinės įtakos 2006 finansinių metų atskaitomybei. Rekomenduojame, esant išmokai, imtis veiksmų dėl netinkamai išmokėtos paramos susigrąžinimo.</p>	RRPD	Pastebime, kad R. 796/2004 22 str. numato, kad „jei kompetentinga institucija jau yra informavusi ūkininką apie pagalbos paraišką, o ūkininkas neatitinkamas arba, jei kompetentinga institucija yra pranešusi ūkininkui apie ketinimą atlikti patikrinimą vietoje ir kai patikrinimo vietoje metu atskleidžiamais neatitikimais, tos paraiškos dalies kurioje rasti neatitikimai, atsiimti neleidžiama“, t. y. jeigu patikros vietoje metu nustatytas plotas yra lygus ar didesnis negu deklaruotas plotas, tai reiškia, kad pareiškėjas mūsų nuomone lauko plotą deklaravo tinkamai, o atmeti prašymą atsisakyti paramos už šį lauką ar jo dalį nėra pagrindo. Agentūra priėmė sprendimą tenkinti pareiškėjo prašymą dėl paramos atsisakymo už lauką, remdamasi pareiškėjo atsiųstais įrodymais (t. y., įrodymais, kad faksas buvo išsiųstas anksčiau nei atlikta patikra vietoje). Taip pat atkreipiame dėmesį, kad pats registruotas laiškas Agentūroje gautas patikros vietoje atlikimo dieną – tai kitas įrodymas, kad pareiškėjas prašymą dėl paramos atsisakymo už lauką išsiuntė ankstesne nei pradėta patikra vietoje data. Pažymime, kad Agentūra, atsižvelgdama į Jūsų rekomendacijas, nusprendė pasikonsultuoti su valdančiąja institucija dėl tokios situacijos teisėtumo administruojant vėlesnius iškilusius panašius atvejus, t. y., ar Agentūra atsiųstus pareiškėjų faksus

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
<p>(181) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatėme: (1) penkis atvejus, kai skolai neskaičiuojami priklausantys delspinigiai (susiję su 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje pateikta 89 rekomendacija); (2) kad Agentūroje nėra vieningos delspinigių priskaičiavimo sistemos - tik pavienėse paramos schemose, atskirais atvejais ir tik apibrėžtais laikotarpiais buvo skaičiuojami delspinigiai. Tokiu būdu 2006 m. Debitorių metinėse ataskaitose (1-je, 2-je ir 5-je lentelėse) neatvaizduotos susigrąžintinos sumos, kurių vertė 10 109 Lt (sisteminė klaida). Rekomenduojame (1) 2007 GS finansiniais metais priskaičiuoti visus priklausančius delspinigius, kurie būtų susidarę per 2005 ir 2006 GS finansinius metus; (2) visoms EŽŪGF ir EŽŪFKP paramos schemoms įdiegti kontrolės priemones, užtikrinančias tinkamą delspinigių priskaičiavimą ir ES finansinių interesų apsaugą</p>	FAD, administratoriai	<p>siuntimo įrodymus gali laikyti teisėtai ir jų pagrindu priimti vienoki ar kitoki administravimo sprendimą.</p> <p>FAD (1) Sprendimą dėl delspinigių skaičiavimo priima administratoriai, kuriuo vadovaujantis FAD atlieka delspinigių priskaičiavimą. Kadangi kai kurie administratorių sprendimai buvo klaidingi, atitinkamai FAD negalėjo teisingai atlikti tolimesnių veiksmų apskaitos sistemoje. Rekomendacijos 1 dalis bus įgyvendinta iki 2007-04-30 Finansų apskaitos sistemoje įdiegus pakeitimą.</p> <p>KPPD Įgyvendinta audito metu.</p> <p>RRPD Įgyvendinta audito metu.</p>
<p>(182) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Debitorių kontrolės testavimo metu nustatyti du atvejai, kai skola į debitorių knygą įtraukiama keturiais - šešiais mėnesiais per vėlai. Tokiu būdu Agentūra nesilaiko EK DD Nr. AG-RI/60531/2004-rev.1 reikalavimo, kad skola turi būti įtraukiama į debitorių knygą iš karto, kai žinomas debitorius ir skolos suma.</p>	KPPD, RRPD	<p>KPPD 2004 metų pareiškėjos Kristinos Dovainienės išmokos pagal priemonę „Agrarinė aplinkosauga“ transakcija už 2004 metus į FAS buvo perduota 2005-08-04, tačiau pareiškėja tą pačią transakcijos perdavimo dieną pateikė motyvuotą prašymą sustabdyti 2004 metų išmokėjimus už Ekologinio ūkininkavimo programą ir leisti patikslinti 2004 metų paraiškos ir kasmetinio prašymo duomenis. Tuo pagrindu 2005-08-04 perduota transakcija buvo ištrinta, tačiau FAS minėta transakcija buvo priimta. KPP priemonių administravimo problemų komisijos 2005-09-09 posėdžio protokolu Nr. 11 buvo nutarta pareiškėjai leisti koreguoti 2004 metų duomenis ir perskaiciuoti paramos sumą. Pervertinus paraišką ir kasmetinį prašymą, buvo autorizuota kiek mažesnė suma ir 2005-10-20 pakartotinai buvo suformuota išmokos transakcija, tačiau pastebėjus, kad minusinė transakcija nesusiformavo, suformuota transakcija nedelsiant buvo panaikinta. Po informacinės sistemos defektų dėl išmokų transakcijų perdavimo pataisymų klaida ištaisyta. Įvertinus pareiškėjos 2005 metų kasmetinį prašymą, 2006-02-09 išmokos transakcija už 2005 metus buvo suformuota ir perduota į FAS. Kartu su ja buvo suformuota ir perduota minusinė išmokos transakcija už 2004 metus. Šiuo metu perdavus minusinę transakciją už ankstesnius metus kartu su normalia išmoka už einamuosius metus, šios sumos FAS yra suliejamos ir pareiškėjai yra išmokama einamaisiais metais atitinkamai mažesnė suma atėmus ankstesnių metų permoką.</p> <p>RRPD Atsižvelgiant į pastebėjimą, iki 2007-04-01 bus papildytos procedūros įgyvendinant minėto darbinio dokumento nuostatas.</p>
<p>(183) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Debitorių kontrolės testavimo metu nustatyti penki atvejai iš trisdešimties, kai autorizuota skola perduodama į FAS per 9-16 d., tokiu būdu uždelsiami tolimesni skolos administravimo veiksmai, numatyti FAD procedūrose (tokie kaip informacinio laiško išsiuntimas, delspinigių priskaičiavimas ir kt.). Rekomenduojame užtikrinti skolos perdavimą į FAS per vieną darbo dieną nuo jos autorizavimo.</p>	RRPD, KPPD, RRA	<p>RRPD Atsižvelgiant į pastebėjimą iki 2007-04-01 bus papildytos procedūros numatančios transakcijos perdavimą skolos apskaičiavimo atveju per vieną darbo dieną nuo apskaičiuotos skolos autorizavimo.</p> <p>KPPD Bus papildytas administravimo procedūrų aprašas.</p> <p>RRA Nesutinkame. RRA neturi teisiųjų galimybių reguliuoti per kokį terminą duomenys turi būti perduodama FAS. Skolos perdavimas į FAS atliekamas NMA-RRA nustatyta tvarka.</p>
<p>(184) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Debitorių detalus testavimo metu nustatytas atvejis, kai MPŪV pareiškėjo sutuoktinei pateikus paraišką dalyvauti AŪP priemonėje, pareiškėjas įsipareigojo grąžinti MPŪV paramą ir buvo išregistruotas iš šios priemonės, gavus jo rašytinį prašymą. Tačiau vėliau, pareiškėjo sutuoktinei paprašius išregistruoti jos paraišką iš AŪP paramos priemonės, pareiškėjas buvo automatiškai, be rašytinio prašymo, grąžintas į MPŪV paramos gavėjus bei jo skola anuliuota. Tokiu būdu buvo pažeistas reikalavimas laikytis įsipareigojimo ūkininkauti mažiau palankiose vietovėse penkerius metus. Rekomenduojame (1) MPŪV administravimo procedūrose apibrėžti Agentūros bei pareiškėjo veiksmus tokiais atvejais; (2) gauti šio pareiškėjo raštišką prašymą grąžinti jį į MPŪV paramos priemonę bei (3) įrodymus, kad buvo laikytasi įsipareigojimų ūkinin-</p>	RRPD, KPPD	<p>RRPD Pareiškėjai, atsisakantys paramos pagal AŪP, automatiškai buvo grąžinami į MPŪT paramos gavėjus, vadovaujantis Kaimo plėtros 2004–2006 metų plano priemonės „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“ administravimo taisyklių (toliau – MPŪT Taisyklės), patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. 3D-430 (Žin., 2004, Nr. 115-4309; 2005, Nr. 31-1002), 5.13 punktu (pareiškėjai pateikus paraišką tiek pagal priemonę „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“, tiek pagal priemonę „Ankstytas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“, paraiškoje pagal pastarąją priemonę jis turi pažymėti, kad atsisako paramos pagal priemonę „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“, jei jam</p>

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
kauti mažiau palankiose vietovėse.		bus skirta parama pagal priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“. Jei parama pagal priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“ jam nebus skirta, tuomet jam bus išmokama parama pagal priemonę „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais). Lietuvos Kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonių „Išmokos ūkininkaujantiems vietovėse su kliūtimis, išskyrus kalnuotas vietoves (mažiau palankios ūkininkauti vietovės)“, „Natura 2000 išmokos ir išmokos susijusios su Direktyva 2000/60/EB (Natura 2000 išmokos žemės ūkyje)“ ir „Natura 2000 išmokos (Natura 2000 išmokos miškų ūkyje)“ administravimo taisyklių, kuriomis remiantis bus rengiamas administravimo procedūros aprašas, projekte numatyta įgyvendinti siūlomas rekomendacijas. KPPD Įgyvendinta audito metu.
(185) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Nacionalinėse skolų nurašymo taisyklėse nurodyta, kad: (1) delpinigių skaičiuojami tik tais atvejais, kai skola susidaro dėl paramos gavėjo kaltės. Tokiu būdu taisyklės neužtikrina R. 2419/2001 49 str. nuostatų dėl delpinigių skaičiavimo tais atvejais, kai skola susidaro esant Agentūros kaltei, įgyvendinimo; (2) delpinigių skaičiuojami iki pirmos dienos to mėnesio, kurį buvo gražintos lėšos. Ši nuostata neužtikrina tinkamo delpinigių priskaičiavimo EŽŪOGF GS finansinių metų, kurie skiriasi nuo kalendorinių metų, pabaigai. Rekomenduojame inicijuoti minėtų ŽŪM Taisyklių pakeitimą, kad (1) jos užtikrintų R. 2419/2001 49 str. nuostatų įgyvendinimą; (2) jose nurodyti finansiniai periodai sutaptų su EŽŪOGF GS finansiniais metais ir mėnesiais.	FAD, ŽŪM, administratoriai	FAD. Įgyvendinta audito metu. Inicijuotas ŽŪM taisyklių pakeitimas dėl pateikto pastebėjimo (2006-11-03 išsiųstas raštas ŽŪM Nr. BR6-(1.10)-19664. Bus įgyvendinta iki 2007-04-30. Bus inicijuotas ŽŪM taisyklių pakeitimas dėl pateikto pastebėjimo. RRPD Atsižvelgiant į rekomendaciją ir administruojantys padaliniai dalyvaus derinant nacionalinės teisės aktus. KPPD Gavus Nacionalinių skolų nurašymo taisyklių projektą bus pateiktos pastabos.
(186) Vidutinės svarbos pastebėjimas. Atliekant debitorių detalų testavimą nustatytas atvejis, kuomet priskaičiavus skolą dėl pažeidimo, pastarajai nebuvo suteiktas pažeidimo požymis ir apie debitorių nepranešta OLAF. Tokiu būdu nesilaikoma R. 595/1991 3 str. reikalavimų. Rekomenduojame apie minėtą atvejį pranešti OLAF, kaip to reikalauja R. 595/1991 3 str.	KPPD	KPPD Kadangi minėtas atvejis susidarė ne dėl pareiškėjo kaltės, o dėl Agentūros klaidos tai nėra pažeidimas ir todėl jam nebuvo suteiktas pažeidimo požymis bei RVVS nevykdė tolesnių procedūrų. KPPD nėra įgaliojtas pranešinėti pažeidimo atvejus tiesiogiai OLAF.
(187) Nedidelės svarbos pastebėjimas. 2006 GS finansiniais metais galiojusios patvirtintos rašytinės procedūros nenumatė Agentūros veiksmų dėl informacijos apie pareiškėją perdavimo į Pažeidimų administravimo sistemą (PAS) tiems atvejams, kai pareiškėjas savo noru išstojęs iš KPP schemos „ES standartai“ negražina gautos paramos. Atsižvelgiant į tai, kad iki 2006 m. išlaidų ataskaitų patvirtinimo audito pabaigos Agentūra atliko atitinkamus procedūrų pakeitimus, numatydama reikiamus veiksmus minėtais atvejais, rekomendacija neteikiama.	KPPD, RVVS	-
(188) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Debitorių kontrolės testavimo metu nustatyta, kad atliekant Priskaičiavimų suderinimus, kaip tai numatyta FAD procedūrose, ištaisius vieną mėnesį atsiradusius skirtumus, susidaro skirtumai kitą mėnesį. FAD nesiima jokių veiksmų, kad įsitikintų skirtumų nebuvimu už tam tikrą periodą, o ypač finansinių metų pabaigai. Tokiu būdu nevisiškai užtikrinama, kad visos administruojančių padalinių transakcijos (autorizuotos išmokos, avansai, debitorinės sumos) pateko į atitinkamus apskaitos registrus. Rekomenduojame imtis papildomų kontrolės priemonių, kad būtų įsitikinta, skirtumų nebuvimu finansinių metų pabaigoje tarp į FAS importuotų ir iš administruojančių padalinių išsiųstų transakcijų.	Administratoriai, FAD	RRPD. Rekomendacija bus įgyvendinta patikslinant procedūrų aprašuose numatytus suderinimus iki 2007-07-01. FAD. Bus įgyvendinta iki 2007-06-01. Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė: procedūrų keitimas.
(189) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Atliekant pažeidimų kontrolės testavimą, nustatytas atvejis, kuomet pranešime apie pažeidimą pagal R. 595/91 5 str. netinkamai nurodytas administracinis bylos nagrinėjimo statusas – vietoje teismo proceso, pranešime įrašytas administracinis procesas. Kadangi kitame pranešime apie minėtą pažeidimą Agentūra nurodė tinkamą administracinį bylos nagrinėjimo statusą rekomendacija neteikiama.	RVVS	-
(190) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Atliekant debitorių kontrolės testavimą nustatytas atvejis, kai skolos apmokėjimas užregistruotas apskaitoje ankstesne data nei autorizuota skolos suma. Rekomenduojame įdiegti papildomas kontrolės priemones, kurios užtikrintų savalaikį skolų susigrąžinimo atvaizdavimą apskaitoje.	FAD	Bus įgyvendinta iki 2007-06-01. Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė: procedūrų keitimas.

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
(191) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Atliekant debitorių kontrolės testavimą nustatyti keturi atvejai, kuomet skolos autorizuotos ir užregistruotos debitorių registre 2006 finansiniais metais, o apskaitytos Didžiojoje knygoje 2007 finansiniais metais. Tokiu būdu nėra užtikrinama tinkama debitorinių sumų apskaita ir atitikimas akreditavimo kriterijams. Kadangi Agentūra audito metu minėtus atvejus Didžiojoje knygoje atvaizdavo tinkamu apskaitos periodu, rekomendacija neteikiama.	FAD, administratoriai	FAD Igyvendinta audito metu. 2006 finansiniais metais užregistruotas skolos apskaitytos tais pačiais finansiniais metais KPPD Kadangi minėtas atvejis susidarė ne dėl pareiškėjo kaltės, o dėl Agentūros klaidos tai nėra pažeidimas ir todėl jam nebuvo suteiktas pažeidimo požymis bei RVVS nevykdė tolesnių procedūrų. KPPD nėra įgalios pranešinėti pažeidimo atvejus tiesiogiai OLAF.
(192) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Debitorių kontrolės testavimo metu nustatyti penki atvejai iš trisdešimties, kai skolos informacinis laiškas pareiškėjui išsiunčiamas vėliau nei per penkis darbo dienas nuo skolos importavimo į FAS, tokiu būdu nesilaikoma FAD nustatytų procedūrų.	FAD	FAD teikia paaiškinimus dėl kiekvieno iš penkių vėlavimų: 1. Laiško siuntimas sulaukytas vadovaujantis 2006-01-28 RRPD tarnybiniu pranešimu Nr. 47A 2. Laiško siuntimas sulaukytas vadovaujantis 2006-02-03 RRPD tarnybiniu pranešimu Nr. 61 3. Dėl didelio darbo krūvio bei nepakankamo darbuotojų skaičiaus laiškas išsiųstas 6 darbo dieną. 4. Dėl didelio darbo krūvio bei nepakankamo darbuotojų skaičiaus laiškas išsiųstas 13 darbo dieną. Tačiau praėjus dar 3 darbo dienoms, t. y. 2006-05-15, RRPD tarnybiniu pranešimu Nr. 371 sustabdė skolos išieškojimą. 5. Dėl didelio darbo krūvio bei nepakankamo darbuotojų skaičiaus laiškas išsiųstas 11 darbo dieną. Atsižvelgus į skolų administravimo praktiką ir Agentūros galimybes, Agentūros iniciatyva laiško siuntimo terminas padidintas iki 7 darbo dienų (ŽŪM 2006 m. spalio 17 d. įsakymas Nr. 3D-402).
(193) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Sprendžiant Agentūros IS problemas vienam pareiškėjui buvo nepagrįstai pervesta 1 642 763,70 Lt suma. Pati Agentūra pastebėjo klaidą ir su banko pagalba susigrąžino pinigus į savo atskaitomąją sąskaitą.	FAD	Agentūra užtikrino nepagrįstai išmokėtos skolos susigrąžinimą. Kadangi parama išmokėta ir susigrąžinta tuo pačiu finansiniu laikotarpiu (2005 m. gruodį), tai neturėjo įtakos EŽŪOGF išlaidoms už nei už šį, nei už kitus laikotarpius.
(194) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Debitorių detalus testavimo metu nustatytas atvejis, kuomet dėl Agentūros darbuotojų netinkamų veiksmų buvo išmokėta parama ne tam pareiškėjui. Agentūra pati aptiko klaidą ir pareiškėjas gavęs jam nepriklausančią išmoką buvo įtrauktas į debitorius.	RRPD	Administravimo metu klaida buvo nustatyta ir ištaisyta.
(195) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Atliekant debitorių detalų testavimą, nustatytas atvejis, kuomet išregistruojant AŪP paraišką dėl pareiškėjo mirties jam priskaičiuota skola išmokėtos paramos sumai, o po to ji anuliuota. 2006 m. rugpjūčio 9 d. KPPAIS buvo įdiegtas pakeitimas, dėl kurio išregistruojant AŪP paraišką pareiškėjo mirties atveju skola paramos sumai neformuojama, tačiau iki šio rašto datos dar nepakeistos su tuo susijusios AŪP administravimo procedūros. Rekomenduojame atnaujinti AŪP administravimo procedūras, atsižvelgiant į KPPAIS pakeitimus.	KPPD	Bus patikslintas administravimo procedūrų aprašas.
TIKRINIMŲ KOORDINAVIMO IR PRIEŽIŪROS SKYRIUS (R. 4045/89)		
(196) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatėme, kad procedūroje neapibrėžtos R. 4045/89 nurodytos sąvokos (atitinka 2005 m. Patvirtinimo audito ataskaitoje pateiktą 99 pastebėjimą). Rekomenduojame TKPS papildyti procedūrą nurodant joje, kad komercinių dokumentų ir trečiosios šalies sąvokos suprantamos kaip nurodyta R. 4045/89.	VAD TKPS	Rekomendacija bus įgyvendinta.
(197) Nedidelės svarbos pastebėjimas. Audito metu nustatėme, kad procedūroje nenumatyta, kad metinė ataskaita turi būti perduodama elektroniniu pavidalu kaip to reikalauja R. 4/2004 6 str. 1 d. nuostata. Procedūroje taip pat nenumatyta, kad operacijų duomenys pagal R. 4045/89 7 str. perduodami elektroniniu pavidalu kaip to reikalauja R. 4/2004 6 str. 3 d. Rekomenduojame TKPS peržiūrėti procedūrą ir panaikinti neatitinkamą reglamento reikalavimui.	VAD TKPS	Rekomendacija bus įgyvendinta
INFORMACINIŲ SISTEMŲ SAUGUMAS		
<1> Audituojamu laikotarpiu informacijos saugumo rizikos vertinimas reaktyvus – reaguojama į jau įvykusius incidentus. Audituojamo laikotarpio pabaigoje pradėtas rizikos vertinimas neapėmė savivaldybėse esančio informacinio turto. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė vidutinę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.	RVVS	Audituojamo laikotarpio pabaigoje buvo atliktas informacijos saugumo rizikos vertinimo pirmas etapas, kurio metu savivaldybėse esančio informacinio turto rizikos vertinimas nebuvo numatytas. Klausimas dėl savivaldybėse esančio informacinio turto rizikos vertinimo bus teikiamas svarstyti Saugumo forumo pasitarime. Rekomendaciją numatoma įgyvendinti iki 2008 m.

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
<2> Audituojamu laikotarpiu, pasikeitus informaciniam turtui, neatliktas informacijos saugumo valdymo politikos dokumento patikrinimas, kaip numatyta Agentūros Informacijos saugumo politikoje (toliau tekste Agentūros ISP). Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė vidutinę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.	RVVS	Informacijos saugumo politikos dokumento patikrinimas atliekamas įvertinus informacijos saugumo rizikas. Šiuo metu rengiama nauja Informacijos saugumo politikos redakcija, kurios projektas bus teikiamas svarstyti Agentūros saugumo forumo pasitarime. Pritarus šiam projektui, jis bus teikiamas tvirtinti Agentūros direktoriaus įsakymu. Rekomendaciją numatoma įgyvendinti iki 2007-07-01
<3> Tobulintina vartotojų supažindinimo su Agentūros ISP procedūra. Su Agentūros ISP vartotojus supažindina padaliniuose paskirti tarnautojai, vyksta mokymai, tačiau supažindinimas pasirašytinai kai kuriuose departamentuose buvo pradėtas tik audito metu. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė vidutinę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.	RVVS	Į Agentūros saugumo forumo pasitarimo darbotvarkę bus įtrauktas klausimas dėl Agentūros tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, supažindinimo pasirašytinai su Informacijos saugumo politika jų įdarbinimo Agentūroje metu. Šią funkciją atlikti bus siūloma Teisės departamento Personalo skyriui. Rekomendaciją numatoma įgyvendinti 2007-07-01
<4> Į Saugumo forumo sudėtį įtrauktas Agentūros direktorius, 2006 metais vykusiuose Saugumo forumo pasitarimuose nedalyvavo. Auditorių nuomone, Agentūros vadovybė nedalyvaudama Saugumo forumo pasitarimuose gali teikti nepakankamą paramą informacijos saugumo iniciatyvoms. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.<4> Į Saugumo forumo sudėtį įtrauktas Agentūros direktorius, 2006 metais vykusiuose Saugumo forumo pasitarimuose nedalyvavo. Auditorių nuomone, Agentūros vadovybė nedalyvaudama Saugumo forumo pasitarimuose gali teikti nepakankamą paramą informacijos saugumo iniciatyvoms. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.	RVVS	Rekomendacija bus įgyvendinta iki 2007-04-01
<5> Nepriklausomo Agentūros ISP vertinimo funkcija priskirta Agentūros VAD. Audituojamu laikotarpiu Informacinio saugumo politikos peržiūros buvo numatytos Agentūros VAD strateginiuose 2006 metų planuose, bet nebuvo atliktos, nes Agentūros VAD paliko informacinių sistemų auditorius. Iš dalies Agentūros informacijos saugumo politika buvo peržiūrėta 2005 metais, atliekant 2004 metais atlikto UAB Ernst&Young Baltic informacinių technologijų ir informacinių sistemų audito rekomendacijų peržiūrą (taip pat žiūrėti <32> išimtį). Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.	VAD, RVVS	VAD 2004-2006 metų strateginiame plane buvo numatyta atlikti IS ir ITD procedūrų auditus. 2005 m. atlikta UAB Ernst&Young Baltic informacinių technologijų ir informacinių sistemų audito rekomendacijų peržiūra, 2006 m. atlikome ITD procedūrų vykdymo auditą. Mūsų nuomone, kasmet peržiūrėti politiką netikslinga. 2007-2011 metų strateginiame ir 2007 m. planuose taip pat planuojame atlikti IS auditus
<6> Audituojamu laikotarpiu, Agentūros Saugumo forumas neperžiūrėjo Informacijos saugumo politikos ir bendrųjų atsakomybių, paskutinė peržiūra vykdyta 2005-06-09 Saugumo forumo pasitarime. Saugumo forumas netvirtino saugumo metodikų ir procesų, nevertino rangovų /trečiųjų asmenų veiklos saugumo požiūriu. Audituojamu laikotarpiu Saugumo forumas neperžiūrėjo informacinio saugumo incidentų. Agentūros saugumo vadybininko teigimu, informacinio saugumo incidentai nebuvo peržiūrėti, nes jam pateiktose ataskaitose nurodyta, kad jie nekėlė grėsmės Agentūros informacijos saugumui. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.	RVVS	Rekomendacija bus teikiama svarstyti Saugumo forumui. Šiuo metu informacija dėl saugumo incidentų kaupiama, analizuojama. Nustačius vienaaršių informacijos saugumo incidentų (nekeliančių grėsmės informacijos saugumui) sisteminių pasikartojimą, bus taikomos prevencinės priemonės tokiems incidentams išvengti. Esant informacijos saugumo incidentui, dėl kurio kilo grėsmė informacijos saugumui, dėl jų bus šaukiami neeiliniai Saugumo forumo pasitarimai (šiuo metu rengiamas Saugumo forumo darbo reglamento papildymas). Rekomendacija bus įgyvendinta iki 2007-09-01
<7> Agentūros ISP nurodoma, kad Agentūros turtas aiškiai identifikuojamas ir sudaromas bei prižiūrimas svarbiausio turto sąrašas, o sąrašo tikslumas tikrinamas ne rečiau kaip kas 6 mėnesiai. Audituojamu laikotarpiu svarbiausio turto sąrašo tikslumas buvo tikrinamas kas metus. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.	RVVS	Rekomendacija bus įgyvendinta iki 2007-07-01
<8> Audituojamu laikotarpiu VĮ ŽŪIKVC atliktas rizikos vertinimas ir IS auditai. UAB „Deloitte Lietuva“ audito ataskaitoje pateiktos rekomendacijos įgyvendinamos, tačiau atlikus rekomendacijų įgyvendinimo peržiūrą valstybiniai auditoriai nustatė, kad kai kurios iš jų nebuvo įgyvendintos (žr. Ataskaitos 9.3.2 dalį). Auditorių nuomone iš dalies įgyvendintos ar neįgyvendintos rekomendacijos didina audito metu nustatytas rizikas ir gali turėti įtakos VĮ ŽŪIKVC Agentūrai teikiamų duomenų saugumui. Mūsų nuomone, dėl	ŽŪIKVC, ITD, RVVS, VAD	RVVS, VAD Iki 2007-06-01 Agentūra priims sprendimą dėl išorinių organizacijų atitikties saugumo reikalavimams kontrolės mechanizmo.

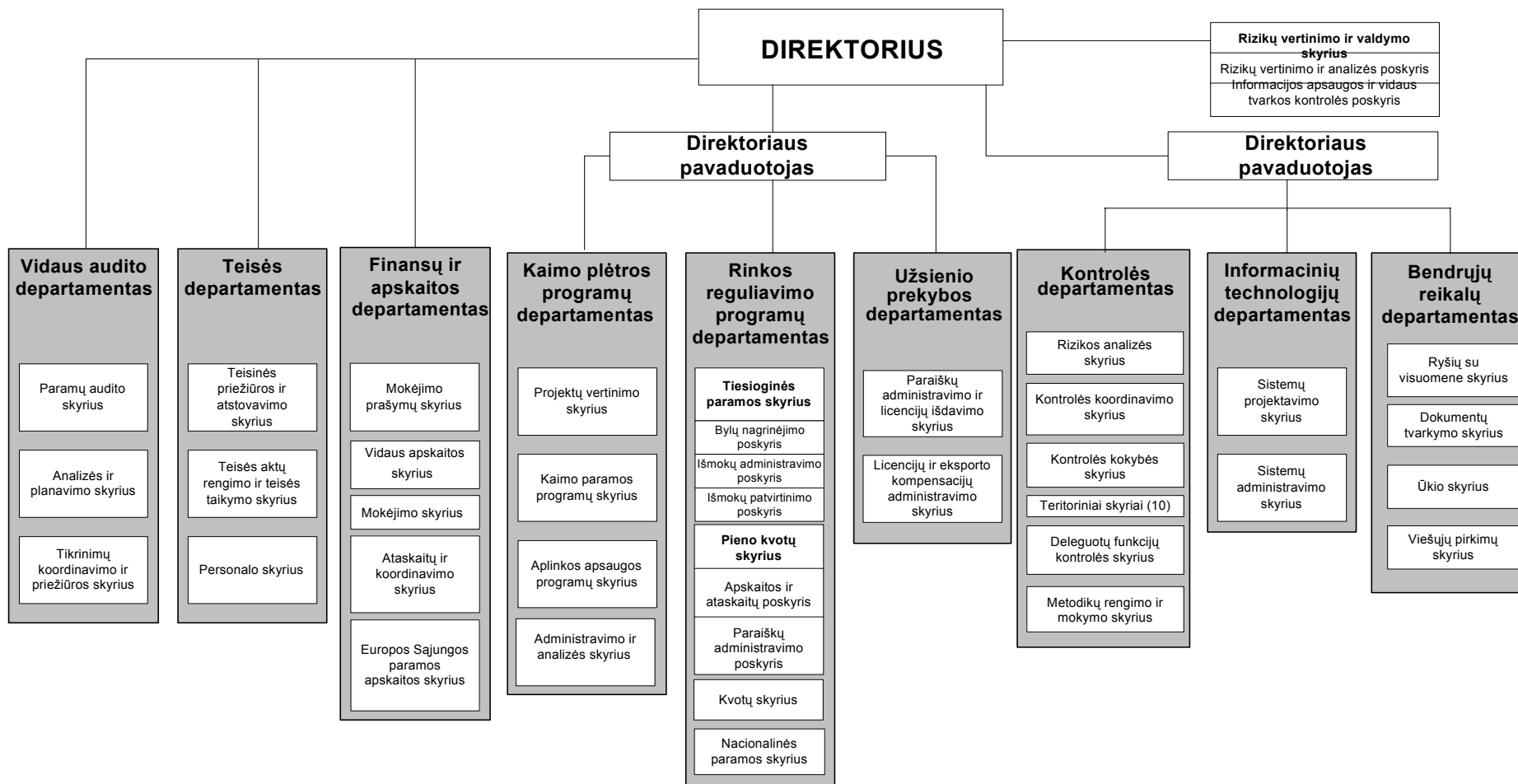
Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
šios išimties EŽŪOGF patyrė vidutinę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.		
<9> Agentūros sutartyje dėl duomenų teikimo su VĮ Registrų centras nenumatyti tinkami saugumo reikalavimai, nenurodyta audito teisė, paslaugų prieinamumas įvykus nenumatytam atvejui ir kiti LST ISO/IEC 17799:2002 (ISO 17799:2000) standarto 4.2.2. punkto reikalavimai. Sutartyje numatyta tik Agentūros gautų duomenų apsauga, bet nenumatyta, kad saugumo reikalavimai ir procedūros būtų išplečiamos saugumo valdymo plane, kurį turi suderinti abi šalys. Audituojamu laikotarpiu VĮ Registrų centras neatliko rizikos vertinimo ir IS auditų. Duomenys iš VĮ Registro centro gauti bendru info@nma.lt elektroniniu paštu. Agentūros Ryšių su visuomene skyriaus darbuotojai elektroninius laiškus su duomenimis persiunčia Agentūros darbuotojui atsakingam už duomenų keitimą. Auditorių nuomone, taip neužtikrinamas „gali žinoti, kas turi žinoti“ principas. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.	VĮ Registrų centras, ITD, RVVS, VAD	RVVS, VAD. Šiuo metu atliekama rizikos analizė. Iki 2007-06-01 Agentūra priims sprendimą dėl išorinių organizacijų atitikties saugumo reikalavimams kontrolės mechanizmo.
<10> Agentūros RVVS skyriaus vedėjas paskirtas atsakingu už informacijos apsaugą, tačiau neturi informacijos turto sąrašų: duomenų bazių ir duomenų rinkmenų, sistemos dokumentų, vartotojo vadovų, mokymo medžiagos, naudojimo arba palaikymo procedūrų, nenutrūkstamumo planų, kopijavimo priemonių, archyvo informacijos. Sudaryti naudojamos darbo vietos standartinės ir papildomos programinės įrangos sąrašai ne visada atitinka realiai kompiuteriuose instaliuotas programas ir jų versijas. Elektroniniame kompiuterių registre, regionuose esanti įranga ne visada priskiriama konkrečiam vartotojui. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.	RVVS, ITD	RVVS Rekomendacija bus įgyvendinta iki 2007-08-01 ITD Šiuo metu vyksta specializuotos programinės įrangos, skirtos darbo vietų priežiūrai, diegimas. Ją įdiegus bus automatizuota darbo vietų (įskaitant ir darbo vietose įdiegtos programinės įrangos) priežiūra ir kontrolė. Minėtą programinę įrangą planuojama įdiegti iki 2007-05-01
<11> Agentūros Žemės ūkio paramos administravimo informacinės sistemos (toliau -ŽŪPAIS) duomenų saugos nuostatuose nenumatyta informacijos svarbumas (Informacinės sistemos kategorija) (taip pat žiūrėti <30> išimtį). Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.	RVVS	Rekomendacija bus teikiama svarstyti Saugumo forumui iki 2007-09-01
<12> Agentūroje ne visada laikomasi lėjimo į administracinių pastatų taisyklių reikalavimų (9.2, 9.3 ir 10 punktai). Atvykus lankytojui ne visada išskviečiamas Agentūros tarnautojas ir užregistruojama žurnale, ne visada lankytojai ir renginius įleidžiami pagal organizatorių parengtus sąrašus. Lankytojams neišduodamos svečio kortelės. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.	BRD	Iki 2007 m. sausio 23 d. Ūkio skyriaus vyriausiasis specialistas, atsakingas už fizinę saugą, pasirašytinai supažindins Apsaugos įmonės darbuotojus su lėjimo į Agentūrą taisyklių 9.2, 9.3 ir 10 punktų reikalavimais. Ūkio skyriaus vyriausiajam specialistui, atsakingam už fizinę saugą, bus pavesta nuolat tikrinti, ar Apsaugos įmonės darbuotojai laikosi lėjimo į Agentūrą taisyklių reikalavimų. Nustačius pažeidimus, bus informuojama Apsaugos įmonės vadovybė.
<13> Agentūra neturi nepertraukiamo maitinimo šaltinių įrangos negarantinio aptarnavimo sutarties, nepertraukiamo maitinimo šaltiniai periodiškai netikrinami, bandymai neatliekami ir neprotokoluojami, aptarnavimai nefiksuojami bandymo žurnaluose. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė vidutinę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.	ITD, BRD	BRD Rekomendacijos įgyvendinimo terminas – iki 2007-06-01 ITD Šiuo metu vyksta įmonių, kurios galėtų atlikti NMA įrangos priežiūrą, bandymus ir patikrinimus, apklausa. Planuojame įvykdyti pirkimo procedūras ir pasirašyti sutartį iki 2007-06-01.
<14> Tikrintuose Agentūros teritoriniuose padalinuose ir savivaldybėse tinkamai neapsaugoti ryšio kabeliai. Agentūroje yra numatytos procedūros, kurios užtikrina paraiškų registravimą esant ryšio sutrikimams, siunčiama informacija yra koduojama. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė vidutinę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.	BRD, ITD	BRD, ITD Rekomendacijos įgyvendinimo terminas – iki 2007-04-01 Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė – padalinių vadovams duoti nurodymai patikrinti ryšių kabelius, įvertinti jų saugą bei reikalui esant imtis atitinkamų priemonių, kurios užtikrintų ryšių saugą. Ūkio skyriaus darbuotojai patikrins ryšių saugą Agentūros teritoriniuose skyriuose
<15> Agentūroje ryšio kabeliai tinkamai neapsaugoti nuo galimo pažeidimo, laiptinėse ne visada užrakintos spintos, kuriose sumontuoti ryšio kabeliai. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.	ITD, BRD	BRD Rekomendacijos įgyvendinimo terminas – 2007-03-01. Rekomendacijos įgyvendinimo priemonė – po statybos darbų užbaigimo (2007 m. vasario mėn.) visos kabelių spintos bus rakinamos. ITD. Už fizinę saugą atsakingas Agentūros tarnautojas užtikrins tinkamą fizinę saugą.

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
<16> Agentūros Saugumo forumas priėmė sprendimą įsigyti nešiojamų kompiuterių užraktus, kaip numatyta Agentūros ISP. BRD Ūkio skyrius ir Vidaus apskaitos skyrius apie nešiojamų kompiuterių užraktų įsigijimą informacijos neturi. Vartotojai, naudojantys nešiojamus kompiuterius, nežino apie šią galimybę. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.	ITD, BRD	BRD, ITD Nešiojamųjų kompiuterių užraktai buvo pirkti kartu su kompiuterine įranga, todėl atskiro dokumento apie jų įsigijimą nėra. Nešiojamųjų kompiuterių užraktus turi ITD. Iki 2007 m. sausio 31 d. Ūkio skyriaus vyriausiasis specialistas, atsakingas už fizinę saugą, informuos vartotojus apie galimybę naudoti nešiojamųjų kompiuterių užraktus.
<17> Agentūros darbuotojai išeidami iš kabinetų ne visada blokuoja asmeninių kompiuterių ekranus, palikdami galimybę nesankcionuotai prieigai prie duomenų. Nesankcionuotos prieigos prie duomenų riziką sumažina automatinis priėjimo prie asmeninių kompiuterių blokavimas po nustatyto laiko (taip pat žiūrėti <22> išimtį). Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.	RVVS	Prie pastebėjime nurodomų taikomų informacijos apsaugos priemonių Agentūros įslyptintos informacijos fizinės apsaugos taisyklių (patvirtintų Agentūros direktoriaus 2005-09-15 įsakymu Nr. BR1-661) 77, 78 p. reikalauja, kad kabinetai būtų rakinami, kai juose nelieta darbuotojų. Ši tema akcentuojama ir Agentūros tarnautojų įvadiniių mokymų metu. Klausimas dėl galimų papildomų apsaugos priemonių taikymo bus teikiamas svarstyti Saugumo forumo pasitarime. Šiuo metu kompiuterių ekranuose esantis vaizdas blokuojamas automatiškai, jeigu kompiuteriu nedirbama nustatytą laiką. Rekomendacija bus įgyvendinta iki 2007-07-01
<18> Agentūroje parengta įrangos išgabenimo iš Agentūros patalpų procedūra, tačiau audituojamu laikotarpiu prašymų išgabenti nešiojamiems kompiuteriams ar kitai įrangai nebuvo. Auditoriai abejoja, ar parengta procedūra užtikrina Agentūros nuosavybės perkėlimo tvarką. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.	BRD, RVVS	BRD Agentūroje yra parengta įrangos išgabenimo iš Agentūros patalpų procedūra. Audituojamu laikotarpiu prašymų išgabenti nešiojamiesiems kompiuteriams ar kitai įrangai nebuvo. Iki 2007 m. sausio 31 d. Ūkio skyriaus vyriausiasis specialistas, atsakingas už fizinę saugą, dar kartą supažindins Agentūros darbuotojus su įrangos išgabenimo iš Agentūros patalpų tvarka. RVVS Pastebėjimas bus teikiamas svarstyti Saugumo forumo pasitarime. Rekomendacija bus įgyvendinta iki 2007-04-01
<19> Audituojamu laikotarpiu nustatyti faktai, kai Informacinių sistemų naudotojų rolės neatitiko suderinamų rolių matricių reikalavimų. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė vidutinę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.	Administratoriai, RVVS	RVVS Pastebėjimas bus teikiamas svarstyti Saugumo forumo pasitarime Rekomendacija bus įgyvendinta iki 2007-09-01
<20> Agentūra vadovaujasi sistemų kūrėjų siūlomomis testavimo metodikomis. Tobulintinos pakeitimų klasifikavimo ir vertinimo tvarka (taip pat žiūrėti <31> išimtį). Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.	ITD	Iki 2007-05-01 bus papildytas Agentūros direktoriaus 2004 m. lapkričio 30 d. įsakymo Nr. BR1-474 „Dėl Informacinės sistemos modulio keitimo taisyklių patvirtinimo“ priedas „Informacinės sistemos modulio keitimo taisyklės“, kuriame bus apibrėžta pakeitimų klasifikavimo ir vertinimo, IS testavimo tvarka.
<21> Agentūroje neatliekama nepriklausoma periodinė vartotojų prieigos teisių peržiūra. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė vidutinę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.	RVVS, VAD	RVVS Rengiamas IIFAT papildymas, kad RVVS IAVTKP tarnautojai, atliekantys informacijos saugumo kontrolinius patikrinimus, turės teisę kreiptis į TD Personalo skyrių dėl informacijos pateikimo apie asmenis, atleistus iš darbo Agentūroje, ir pagal gautą informaciją atliks kontrolinius vartotojų prieigos teisių patikrinimus. Rekomendacija bus įgyvendinta iki 2007-08-01 Įgyvendinta. 2006 m. atliekant ITD procedūrų vykdymo auditą buvo peržiūrėtos vartotojų prieigos teisės (DD 5300,5400,5401,5402,5403)
<22> Paliekama neapsaugota kompiuterinė įranga, vartotojai slaptažodžiu neapsaugo ekrano. Nesankcionuotos prieigos prie duomenų riziką sumažina automatinis priėjimo prie asmeninių kompiuterių blokavimas po nustatyto laiko (taip pat žiūrėti <17> išimtį). Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.	RVVS	Prie pastebėjime nurodomų taikomų informacijos apsaugos priemonių Agentūros įslyptintos informacijos fizinės apsaugos taisyklių (patvirtintų Agentūros direktoriaus 2005-09-15 įsakymu Nr. BR1-661) 77; 78 p. reikalauja, kad kabinetai būtų rakinami, kitą nepalikami be priežiūros, kai juose nelieta darbuotojų. Ši tema akcentuojama ir Agentūros tarnautojų įvadiniių mokymų metu. Klausimas dėl galimų papildomų apsaugos priemonių taikymo bus teikiamas svarstyti Saugumo forumo pasitarime Rekomendacija bus įgyvendinta iki 2007-08-01
<23> Kai kurie Agentūros informacinių sistemų naudotojai turi teisę instaliuoti savo kompiuteryje programinę įrangą, tačiau tai prieštarauja Agentūros ISP. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.	ITD	Šiuo metu vyksta specializuotos programinės įrangos, skirtos darbo vietų priežiūrai, diegimas. Ją įdiegus bus automatiizuota darbo vietų (įskaitant ir darbo vietose įdiegtos programinės įrangos bei lokalių naudotojų teisių) priežiūra ir kontrolė. Minėta programinė įranga bus įdiegta iki pradėta naudoti iki 2007-05-01.
<24> STIS sistemoje audito metu neveikė audito ata-	ITD, RRPD	ITD

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmas / komentarai
<p>skaitų elektroninė forma. Auditorių nuomone, stebimų įvykių įrašų nepasiekiamumas neužtikrina kontrolės metodų veiksmingumo ir saugumo incidentų atveju tinkamos ir sava-laikės prieigos prie įrodymų. Į Agentūros procedūras neįtraukta auditinės informacijos peržiūra. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė didelę riziką. Rekomenduojame STIS sistemoje užtikrinti audito duomenų žurnalų įrašų pasiekiamumą ir šių įrašų kontrolę.</p>		<p>STIS kiekvienai DB lentelei yra sukurta auditinė lentelė. Audito mechanizmas (DB lentelių pasikeitimų įrašymas į auditines lenteles) veikia ir veikia, tačiau neveikia ekraninė forma, kuri atvaizduoja auditinę informaciją įrašo lygmenyje.</p> <p>RRPD</p> <p>STIS sistemos suformuota auditinė informacija nėra naudojama administraciniams veiksams atlikti, koreguotų duomenų kontrolė yra atliekama tam pritaikytų STIS darbinėse ekraninių formų pagalba. Mūsų nuomone, auditinė informacija negali būti efektyviai naudojama kaip kontrolės metodas eina- mojo administravimo metu, nes auditinės informacijos duome- nų pateikimo struktūra yra suprantama tik specifinių žinių tu- rintiams bei labai gerai susipažinusiems su STIS architektūra vartotojams. Esant poreikiui, STIS auditinė informacija gali būti prieinama STIS suformuotos užklausoje pagalba, todėl manome, kad patirta tik maža rizika. Tačiau į rekomendaciją bus atsižvelgta ir iki 2007-07-01 bus užtikrintas audito duome- nų pasiekiamumas.</p>
<p><25> Agentūroje tinkamai nedokumentuota veiklos tęs- tinumo strategija, kaip numatyta Agentūros Informacijos saugumo politikoje. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪ- OGF patyrė vidutinę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atit- ikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reika- lavimams.</p>	RVVS	<p>Audituojamu laikotarpiu pradėtas (bet nepabaigtas) infor- macijos saugumo rizikos vertinimas. Šio vertinimo išvados bus teikiamos svarstyti Agentūros išplėstiniame saugumo forume ir, atsižvelgiant į Agentūros vadovų pareiktą nuomonę bei pastebėjimus, bus rengiama Agentūros veiklos tęstinumo stra- tegija ir bendras veiklos tęstinumo užtikrinimo ir jo bandymo planas.</p> <p>Rekomendacija bus įgyvendinta iki 2007-08-01</p>
<p><26> Agentūroje nesudaryti veiklos tęstinumo bandymo planai, bandymai audituojamu laikotarpiu nebuvo atliekami. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė vidutinę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.</p>	RVVS	<p>Žiūrėti <24> komentarą</p> <p>Rekomendacija bus įgyvendinta iki 2007-08-01</p>
<p><27> Audituojamu laikotarpiu nebuvo vykdomi Agentū- ros veiklos tęstinumo politikos atnaujinimai - peržiūros, kaip numatyta Agentūros ISP. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė vidutinę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto rei- kalavimams.</p>	RVVS	<p>Rekomendacija bus įgyvendinta iki 2007-08-01</p>
<p><28> Nustatyti neatitikimai LR Vyriausybės 2003-04-18 nutarimu Nr. 480 patvirtintiems Bendriesiems reikalavimams valstybės institucijų interneto svetainėms. Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. Rekomen- duojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios ver- sijos) standarto reikalavimams.</p>	BRD	<p>Iki 2007-03-01 bus sukurta skiltis „Bendradarbiavimas“</p>
<p><29> Nustatyti neatitikimai Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2005-02-18 įsakymu Nr. 64 patvirtintoms Ben- drosioms priešgaisrinės saugos taisyklėms (50 punkto reika- lavimas). Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavi- mams.</p>	BRD	<p>Rekomendacija bus įgyvendinta.</p> <p>Šiuo metu pagal Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo de- partamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2005- 02-18 įsakymu Nr. 64 patvirtintas Bendrosioms priešgaisrinės saugos taisyklės (50 punkto reikalavimą) budintis personalas turi žibintuvėlius, instrukciją, nustatančią jų veiksmus kilus gaisrui ar ištikus avarijai, specialiųjų ar avarinių tarnybų bei atsakingų valstybės tarnautojų ir darbuotojų telefono ryšio nume- rius.</p> <p>Iki 2007 m. sausio 25 d. Ūkio skyriaus vyriausiasis specia- listas, atsakingas už priešgaisrinę apsaugą, patikrins, ar laiko- masi nurodytų taisyklių (50 punkto reikalavimas). Esant neatit- tikimams, trūkumai bus pašalinti iki 2007-01-31.</p>
<p><30> Agentūroje nesuklasifikuota informacija pagal teis- sės aktų rekomendacijas (taip pat žiūrėti <11> išimtį). Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (nau- jausios versijos) standarto reikalavimams.</p>	RVVS	<p>LR vidaus reikalų ministro 2003 m. sausio 27 d. įsakyme Nr. 1V-33 „Dėl informacijos klasifikavimo pagal duomenų grupes rekomendacijų patvirtinimo“, pateikti ne reikalavimai, kaip teigia VK, o tik rekomendacijos.</p> <p>Kadangi LR vidaus reikalų ministro 2003 m. sausio 27 d. įsakymo Nr. 1V-33 (1) „Dėl informacijos klasifikavimo pagal duomenų grupes rekomendacijų patvirtinimo“ rekomendacijos taikomos įgyvendinant bendruosius duomenų saugos reikala- vimus, patvirtintus LR Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 4 d. nuta- rimu Nr. 952 (2), kuriuose nurodyta, kad visos bendruosiuose saugos reikalavimuose nurodytos priemonės, taip pat ir siste- mos ir sistemoje tvarkomų duomenų klasifikavimas, atlieka- mas įvertinus rizikos veiksnius. Agentūros rizikos analizės rezultatai parodė, kad negalima vienareikšmiškai klasifikuoti duomenų pagal visas 1 dokumente nurodytas savybes.</p> <p>Agentūroje duomenys klasifikuojami atskirai pagal kiek- vieną iš savybių – padeda efektyviau panaudoti informacinius išteklius ir išvengti per didelių reikalavimų kai kurioms duo-</p>

Nr. / Svarba / Pastebėjimas / Rekomendacija	Atsakingas	Agentūros veiksmai / komentarai
		<p>menų grupėms – pvz., vienos duomenų grupės yra „jautrios“ konfidencialumo pažeidimui, tačiau tai pačiai duomenų grupei nėra tokie griežti prieinamumo reikalavimai.</p> <p>Tokiu būdu kiekvienai savybei užtikrinti parenkamos tinkamos priemonės.</p> <p>Agentūros informacijos klasifikavimas, skirtas nustatyti duomenų konfidencialumo lygį, atitinka minėtas rekomendacijas (1), tik pirmoji ir antroji kategorijos yra sujungtos į vieną kategoriją. Tuo tarpu duomenų vientisumui užtikrinti naudojamos naudotojų teisių valdymo bei rezervinio kopijavimo procedūros, kurioms reikalavimai nustatomi duomenų (grupių) savininkų bei rizikos analizės metu. Reikalavimai duomenų prieinamumui nustatomi taip pat rizikos analizės metu ir valdomi IT paslaugų teikimo procedūromis.</p>
<p><31> Agentūroje nepasitvirtinusi savo pakeitimų testavimo metodikos (vadovaujasi kūrėjų siūlomomis metodikomis) pagal teisės aktų reikalavimus (taip pat žiūrėti <20> išimtį). Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė nedidelę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.</p>	<p>ITD</p>	<p>Iki 2007-05-01 bus papildytas Agentūros direktoriaus 2004 m. lapkričio 30 d. įsakymo Nr. BR1-474 „Dėl Informacinės sistemos modulio keitimo taisyklių patvirtinimo“ priedas „Informacinės sistemos modulio keitimo taisyklės“, kuriame bus IS testavimo tvarka.</p>
<p><32> Agentūros Vidaus audito departamentas informacinių technologijų ir informacinių sistemų auditą numatė 2006 metų strateginiame veiklos plane, tačiau audituojamu laikotarpiu informacijos saugos procedūrų tikrinimo neatliko, nes Agentūros Vidaus audito departamentą paliko IS auditorius (taip pat žiūrėti <5> išimtį). Mūsų nuomone, dėl šios išimties EŽŪOGF patyrė vidutinę riziką. Rekomenduojame užtikrinti atitikimą ISO/IEC 17799 (naujausios versijos) standarto reikalavimams.</p>	<p>RVVS, VAD</p>	<p>VAD 2004-2006 metų strateginiame plane buvo numatyta atlikti IS ir ITD procedūrų auditus. 2005 m. atlikta UAB „Ernst&Young Baltic“ informacinių technologijų ir informacinių sistemų audito rekomendacijų peržiūra, 2006 m. atlikome ITD procedūrų vykdymo auditą. Mūsų nuomone, kasmet peržiūrėti politiką netikslinga. 2007-2011 metų strateginiame ir 2007 m. planuose taip pat planuojame atlikti IS auditus.</p>

PRIEDAS NR. 5. AGENTŪROS ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA ²²⁹

²²⁹ Agentūros direktoriaus 2005-06-21 įsakymas Nr. BR1-510

PRIEDAS NR. 6 IŠORĖS AUDITORIŲ ATLIKTI AUDITAI BEI TEIKTOS REKOMENDACIJOS 2006 GS FINANSINIAIS METAIS

Lentelė Nr. 39. ŽŪM iniciatyva atlikti išorės auditai

Eil. Nr.	Auditorius	Audito ataskaita	Laikotarpis	Ataskaitos data	Rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra, atlikta Patvirtinimo audito metu
1	UAB "Pricewaterhouse-Coopers"	Ataskaita dėl Nacionalinės mokėjimo agentūros prie LR Žemės ūkio ministerijos pasirengimo įgyvendinti EŽŪOGF Garantijų skyriaus priemonę „Parama vaisių ir daržovių organizacijoms ir preliminariai pripažintoms gamintojų grupėms“	2005 m. lapkričio 7 d. - gruodžio 23 d.	2005-12-23	Lentelė Nr. 31 (Ataskaitos 9.3.1 dalis)
2	UAB "Deloitte Lietuva"	Galutinė ataskaita. Žemės Ūkio Informacijos ir Kaimo Verslo Centras. Nr. 2003.004-341.08.02.01.0016.	2005 m. gruodžio 7 d. - 2006 m. liepos 31 d.	2006-07-31	Lentelė Nr. 32 (Ataskaitos 9.3.2 dalis)
3	ŽŪM Vidaus audito departamentas	EŽŪOGF GS priemonių: „Agrarinė aplinkosauga“, „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės su aplinkosauginiais apribojimais“, „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“ finansinis auditas (ataskaita Nr. 5 AT-(7.16)-13)	2006 m. birželio 30 d. - rugpjūčio 30 d.	2006-09-11	Rekomendacijos nepateiktos
4	UAB „Ernst & Young Baltic“	Analizės ir apžvalgos dėl NMA pasirengimo tinkamai administruoti EŽŪGF ir EŽŪFKP tarpinė ataskaita	2006 m. rugsėjo 27 d. - spalio 10 d.	2006-10-10	Ataskaitoje teiktų rekomendacijų peržiūra neatliekama, nes jos kyla iš neatitikimo reikalavimams, taikomiems 2007-2013 m. periodui.

Lentelė Nr. 40. ES institucijų vykdytos audito misijos, teiktos ataskaitos bei rekomendacijos per 2006 GS finansinius metus

Eil. Nr.	Auditorius	Audito misijos pavadinimas	Laikotarpis	Audito rezultatai	Rekomendacijos pateiktos	Rekomendacijų įgyvendinimo peržiūra, atlikta Patvirtinimo audito metu
1	Europos audito rūmai	2005 finansinių metų Patikinimo pareiškimas (DAS 2005)	2005 m. rugsėjo 5-9 d.	2006 m. kovo 24 d. raštas	Nepateiktos	-
2	Europos audito rūmai	Vienkartinių išmokų už plotą schemas (VIPS) bei Integruotos administravimo ir kontrolės sistemos (IAKS) auditas	2005 m. rugsėjo 5-9 d.	2006 m. balandžio 6 d. raštas	Nepateiktos	-
3	EK DG Agri J.5 skyrius	EŽŪOGF mokėjimo agentūros akreditacija Lietuvoje	2005 m. rugsėjo 26-30 d.	2005-12-14, AGR 031935	2005-12-14, AGR 031935	Lentelė Nr. 33 (Ataskaitos 9.4.1 dalis)
4	Europos Auditorių Rūmai	Pieno kvotų auditas	2005 m. spalio 24-28 d.	Pieno kvotų taikymo auditas. 2005 m.	Nepateiktos	-

				spalio 24-28 d. vizitas Lietuvoje. Trumpa preliminarinių audito nustatytų faktų apžvalga (2006 m. gegužės 4 d.)		
5	EK DG Agri J.2 skyrius	EŽŪOGF GS sąskaitų patikrinimas ir patvirtinimas - Eksporto gražinamosios išmokos už cukraus produkciją	2006 m. birželio 19-23 d.	2006-10-25, AGR 028369	2006-10-25, AGR 028369	Lentelė Nr. 34 (Ataskaitos 9.4.2 dalis)
6	EK DG Agri J.1 ir J.3 skyriai	EŽŪOGF GS sąskaitų patikrinimas ir patvirtinimas; Patikrinimas Nr.AA/2006/23 dėl paramos už plotą	2006 m. rugsėjo 11-15 d.	Negauta	-	
7	Europos Audito rūmai	2006 finansinių metų patikinimo pareiškimas (DAS 2006): EŽŪOGF Garantijų skyriaus, kitų žemės ūkio priemonių ir cukraus sektoriaus mokesčių finansinis auditas (SAPS)	2006 m. rugsėjo 25-29 d.	Negauta	-	-

PRIEDAS NR. 7. VIDAUS AUDITORIŲ GS SRITYJE ATLIKTI AUDITAI PER 2006 GS FINANSINIUS METUS

Eil. Nr.	VAD atliktas darbas 2006 GS finansiniais metais (auditai / peržiūros)	Audito baigimo data
	Pagal vidaus audito veiklos planą atliktas darbas	
1.	Kaimo plėtros 2004-2006 m. plano paramos priemonės „Standartų laikymasis“ administravimas ir kontrolė	2005-12-22
2.	Bitininkystės sektoriaus paramos auditas	2006-02-06
3.	Finansų ir apskaitos departamento Mokėjimo prašymų skyriaus veiklos auditas	2006-03-17
4.	Tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus bei paramos pagal Kaimo plėtros 2004-2006 m. plano priemonę „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“ administravimo ir kontrolės auditas	2006-04-28
5.	2005 m. atliktų auditų rekomendacijų įgyvendinimo auditas	2006-06-21
6.	Kaimo plėtros 2004-2006 m. plano priemonės „Pusiau natūrinių restruktūrizuojamų ūkių rėmimas“ administravimo ir kontrolės auditas	2006-06-23
7.	Bendrosios žemės ūkio politikos prekybos mechanizmų vykdymo perdirbtų prekių (non-annexi) paukštienos ir kiaušinių, ryžių, vaisių ir daržovių, perdirbtų vaisių ir daržovių bei cukraus rinkoje auditas	2006-07-04
8.	Rizikų vertinimo ir valdymo skyriaus veiklos auditas	2006-08-07
9.	Paramos priemonių ir kompensacinių išmokų administravimo VĮ Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūroje auditas	2006-08-25
10.	Paramos vaisių ir daržovių gamintojų organizacijų bei preliminariai pripažintų gamintojų grupių mokėjimo prašymų administravimo Finansų ir apskaitos departamento Mokėjimo prašymų skyriuje procedūros aprašo projekto peržiūra	2006-09-27
11.	Kaimo plėtros plano priemonės „Agrarinė aplinkosauga“ administravimo auditas	2006-10-09
12.	Kaimo plėtros 2004-2006 m. plano priemonės „Techninė parama“ administravimo auditas	2006-11-16
13.	ITD procedūrų vykdymo auditas	2006-12-27
14.	Kvotų (pluoštinių linų, sausųjų pašarų, bulvių krakmolo) administravimo auditas	2006-12-29
15.	Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku	Vykdomas
	Atliktas darbas (auditai / peržiūros) nenumatytas VAD veiklos plane	
16.	Vėluojančių žemės ūkio naudmenų ir pasėlių patikrų vietoje peržiūra	2004-11-24
17.	Kaimo plėtros 2004-2006 m. plano priemonės "Agrarinė aplinkosauga" Ekologinio ūkininkavimo programą reglamentuojančių teisės aktų ir galimų rizikų vertinimas	2006-08-19
18.	Pieno gamybos kvotų administravimo Agentūros Pieno kvotų skyriuje ir Pieno gamybos kvotų administravimo savivaldybėje procedūrų aprašų projektų peržiūra	2006-09-22
19.	Pripažintų vaisių ir daržovių gamintojų organizacijų veiksmų programų paramai gauti administravimo Rinkos reguliavimo programų departamento Nacionalinės paramos skyriuje Procedūros aprašo projekto ir paramos preliminariai pripažintoms gamintojų grupėms administravimo Rinkos reguliavimo programų departamento Nacionalinės paramos skyriuje Procedūros aprašo projekto peržiūra	2006-09-25
20.	Visuomenės informavimo apie 2004-2006 m. Kaimo plėtros plane numatytas paramos Lietuvos žemės ūkiui priemones projekto „Kaimo plėtros planas: ūkiškas požiūris“ Tiekėjų grupės dokumentų, susijusių su projekto vykdymu, auditas (KPP „Techninė parama“)	2006-09-28
21.	Kontrolės departamento teritorinių skyrių specialistų surašytų Pieno gamintojų patikros vietoje ataskaitų peržiūras	2006-12-11
22.	Pieno kvotų skyriaus ir VĮ ŽŪKVC funkcijų pasiskirstymo administruojant pieno gamybos kvotas peržiūra	2006-12-15